N. 10. L. 8

Egidij Romani in libros de
Gene & corrupte comentaria;

Pertinet ad Conv. Burg. Augustinianum Cap...

Nima eni ut teſtat
phũs eſt quodãmõ
oia q̇cquid eni ẽ uel
ẽ ſenſibile uel intel
ligibile aia eni p ſen
ſuz eſt quodãmodo
omnia ſenſibilia ꝛ p intellectum
omnia intelligibilia Nã ſicut ma
nus eſt organũ organoꝝ ſic itelle
ctus eſt ſpẽs ſpecieꝝ intelligibili
ũ ꝛ ſenſus ẽ ſpecies ſpecieꝝ ſenſi
biliuz Natura eni tradidit aliqui
bus animalibus tamq̃ꝫ inſtrm ꝛ
organũ ad ſui tuitionẽ dedit cor
nua. aialibus uero ungues homi
ni uero dedit manus ꝛ dãdo ſibi
quodãmõ hꝰ organũ dedit ei oia
organa quia per manũ quodlibꝫ
inſtrumentũ ꝛ quodlibet organũ
ſibi fabricare põt Ideo dicta eſt
manus organũ organoꝝ quia eſt
quodãmõ oia organa ſic ꝛ natu
ra aliquibus corporibus dedit
hanc formã ſenſibilem ut albedi
nẽ aliquibus colorẽ aliũ ut nigre
dinẽ homini aũt ꝛ alijs animali
bus pfectis dedit pupillaz ꝛ om
nes ſenſꝰ ꝛ dãdo eis pupillã quo
dãmõ dedit eis oẽꝫ colorẽ eſt eni
pupilla aliquo mõ ois color qꝛ ẽ
ſuſceptiua ſpẽrũ oiuz coloꝝ ſic ꝛ
dando eis oẽm ſenſuz dedit ipis
oẽs formas ſenſibiles ꝓpter qꝺ
dictus eſt ſenſus ſpẽs ſpẽꝝ ſenſi
biliũ quia eſt quedã uirtus com
prehendẽs oẽs ſpes ſenſibiles Bñ
igit dictũ eſt ꝙ aia per ſenſuz eſt
quodãmõ oia ſenſibilia ꝛ qꝺ oñ
ſuum eſt de ſenſu reſpectu ſenſibi
liũ intelligendũ eſt de intellectu
reſpectu intelligibiliũ nã intelle
ctus eſt ſuſceptiuus omniuz foia
rũ intelligibiliũ Et quia unũqꝺ
qꝫ recipit diſtinctionem ab eis ꝛ
diaꝫ a quibus accipit eſſe ꝛ ſpẽꝫ
cũ intellectus informet ſpeciebus
obiectoꝝ ꝛ recipiat formaꝫ ꝛ ſpe
ciem ab ipis obiectis opꝫ ꝙ ea q̃
ſunt in intellectu recipiant eſſe ꝛ
ſpẽm ab ipis obiectis ꝓpter qꝺ
oportꝫ talia diuerſificari ſecunꝺ
diuerſitateꝫ obiectoꝝ. Scie ergo
que ſunt in intellectu diuerſifica
bunt ſcꝺm diuerſitatẽ obiectoꝝ
ſiue ſcꝺm diuerſitatem reꝝ que
determinantur in ſcia Hec aũt di
uerſitas duplicit põt accipi uel
ſcꝺm eſſentiã uel ſcꝺm itentionẽ
cũ eiꝫ dicimus ſcias diuerſificari
ſcꝺm ea q̃ determinantur in ipis
nõ eſt accipiẽda iſta diuerſitas ſe
cundũ eſſentiã qꝛ ut de una ꝛ ea
dẽ re per eſſentiã nõ pñt diuer
ſe ſcie tractare. Methaphicus eni
ꝛ phicus cõſiderant de materia
ꝑma ut dicit cõmẽtator tercio ꝛ
xii. metha. ſed nõ ſcꝺm eandeꝫ rõ
nem methaphi. eni cõſiderat de
ea quia habet rõnem entis phiſi
cus ut eſt ſubiecta transmutatio
ni ꝛ motui Sufficit ergo diuerſi
tas itentionũ ad diuerſitateꝫ ſcia
rũ ꝛ quia ſcꝺm aliã ꝛ aliã intenti
onem accipitur aliquid ſub eſſe
cõi ꝛ ſub eſſe ſpãli nõ ẽ incõueni
ens unũ ꝛ idẽ conſideratũ ſub ẽe
cõi ꝛ ſpãli pertinere ad diuerſas
ſcias ut de corpore mobili deter
minat phicus ſub eſſe ſpeciali ut
ſub rõne qua mobile methaphi
cus uero determinat de eo ſub
eſſe cõi ꝛ ſub rõe entis ꝛ ſic cõe ꝛ
ſpale ſufficiunt ad diuerſitatem
diuerſaꝝ ſciaꝝ nulli dubium eſſe
debet ꝙ ſufficit ad diuerſitatem
cuiuſlibet libri in eadẽ ſcia Cum
ergo tota naturalis phia ſit de
corpore mobili ꝛ de habentibus
analogiam ad tale corpus poſſu
mus prima facie diuidere libros

naturales quia uel in eis determi
nat̃ de corpore mobili in communi
uel de hijs que modo ſpãli uel q̃
ſi pticulari hñt analogiã ad tale
corpus liber eni phicoꝝ de celo
ꝛ mũdo ꝛ de gñone ſunt q̃ſi libri
cões ceteri uero ſunt ſpãles Sed
int̃ ipos omnes eſt ordo quidaꝫ
quia liber phicoꝝ eſt coior libro
de celo ꝛ mundo ꝛ liber de celo
ꝛ mundo libro de gñone In li
bro eni phicoꝝ pncipaliter intẽ
dit̃ de corpore mobili ſimplicit̃
nõ contrahendo ipm ad ſitũ uel
ad ſuã formã ꝛ ſi ibi determinet̃
de motu ad ſitũ uel ad formã hoc
eſt inq̃tũ in talibus motibus re
ſeruat̃ rõ de motu ſimpliciter
Liber ꝟo de celo ꝛ mũdo gñoe ꝛ
corruptione ſunt aliquo modo ꝺ
motu cõtracto in nullo eni iſtoꝝ
principaliter intendit̃ de mobili
ſimpliciter Sꝫ in libro de celo ꝛ
mũdo itendit̃ de mobili ad ſitũ
i libro ꝺ gñoe de mobili ad foraꝫ
Mobile aũt ad ſitũ ẽ coiꝰ mobili
ad formã motꝰ eiꝫ localꝭ ꝓetit oĩ
motui ſecundum phm̃ Ile ẽ eni
motus de quo probatur in ſexto
phicoꝝ ꝙ omne mobile corpus
ꝛ omne corpus mobile ꝙ utrũ
ueꝝ uł ſit dare aliq̇ꝺ corpuſ imo
bile nõ eſt pñtis ſpeculationis r̃
peritur eni motus localis tam in
ſupercelestibus q̃ in ſpera actio
nũ ꝛ paſſiuoꝝ Jdeo liber de celo
ꝛ mũdo qui continet libros q̃tu
or ſic noĩatus eſt quia pmi duo
libri ſunt magis de celo alij uero
duo ut tercius ꝛ q̃rtus uidentur
eſſe magis de mundo ꝛ de motu
actiuorũ ꝛ paſſiuoꝝ nõ eſt ergo
dubiũ librũ de celo ꝛ mũdo pce
dere librũ de gñone ꝛ corruptiõe
cũ motuſ ad formã nõ reperiatur
niſi in ſpera actioꝝ ꝛ paſſiuorum
motus uero ad ſitũe rꝑiatur i ce
leſtibus Sed forte dubitaret
aliquis ꝙ liber phicoꝝ nõ debe
at pcedere librũ de celo ꝛ mũdo
nã cũ motus ad ſitũ ut dictũ eſt
repiat̃ in omni mobili determia
ta in libro phicoꝝ nõ ſe extedũt
ad plura mobilia q̃ determinata
in libro de celo ꝛ mundo Ad
quod dici põt ꝙ ſi determiata i
libro phicoꝝ nõ ſunt ꝟlioꝛa ſm
numerũ mobiliũ ſunt eni magis
ꝟlia ſm intentionẽ conſiderõnis
intendit̃ uero in libro phicorum
de motu ſub eſſe cõi ꝑut in eis r̃
peritur motꝰ ſimplr̃. in libro ꝟo
de celo ꝛ mundo ꝑut in eis repit̃
motus ad ſitũ ꝛ hoc ſufficit ut
ille pcedat iſtũ. Patet ergo q̇d ſit
ſbm̃ in libro de gñone ꝛ corrupti
one quia corpus mobile ad foraꝫ
eadẽ pꝫ etiã quẽ ordinẽ hꝫ in nũo
librorũ nãliũ quia terciꝰ ꝛ quodã
mõ dĩt ab oibus alijs qꝛ ſbm̃ in
iſto libro eſt miꝰ cõe q̃ in libro
phicorũ ꝛ de celo ꝛ mundo ẽ tñ
oius ſbõ aliorũ librorũ hoc uiſo
ad expõnẽ lr̃e accedamus.

E gñatione ꝛc̃. Con
ſuetudo ẽ phi pmit
tere ſuis libris ꝓhe
mia q̇ꝺ ꝛ in hoc li
bro facit poſſumꝰ
ergo librũ diuidere in duas ptes
in ꝓhemiũ ꝛ tractatũ. Pa ps inci
pit ibi Antiquorũ. In ꝓhemio
aũt notant̃ ea q̃ dicenda ſunt in
executione. Ad cꝰ euidentiã nõn
dũ ꝙ lꝫ motus large ſumptus ſit
in q̃tuor gñibꝰ. ſ. ſbã q̃titate q̃li
tate ꝛ ubi ut probatur in tercio
phicoꝝ motus tñ ad foraꝫ nõ pt
eſſe in ubi quia p talẽ motum nõ
acq̇rit̃ noua forma ſꝫ nouꝰ ſitus

accipiendo ergo motū ut icludit mutationē dicem⁹ motū ad foꝛaꝫ eſſe in tribus gn̄ibus .ſ. in ſbā ꝛ hic dr̄ gn̄atio ꝛ coꝛruptio in q̄ti tate ut augmentū ꝛ diminutio in qualitate ut alteratio Si ergo ph̄us in hoc libro vult determiā re de omni motu ad formā oꝫ eiꝫ nō ſolū determinare de gn̄atione ſꝫ etiā de augmento ꝛ alterōne ſꝫ qꝛ gn̄o inter iſta ē pꝛincipaliō iō augmentuꝫ. ꝛ alterō pn̄t dici q̄ſi ānexa Sic etiā tractare de dīa int̄ gn̄atiōeꝫ ꝛ alterōeꝫ multo foꝛtius q̄d ānexum dr̄ ex quo alterō ipa q̄d ānexuꝫ dicit̄ Ex hoc autēꝫ patere pōt q̄re iſte liber ītitulat̄ liber de gn̄atione cuꝫ tn̄ in eo nō ſoluꝫ de gn̄atione determinet̄ ſꝫ etiā de alterōne ꝛ augmēto qꝛ de noīatio dēt fieri a pꝛincipaliori nō ab ānexiſ Diuidit̄ ergo ps ꝓhemialis in duas ptes qꝛ pmo enumerat pꝛīcipalit̄ itenta i hoc libro . ſcdo enumerat annexa ibi Amplius aūt Nōndū ꝙ ph̄us i hoc libro tenet hunc oꝛdinē qꝛ p° detīat de gn̄atiōe ꝛ coꝛruptiōe ꝫ ſe ꝛ h° in p° li°.2° oſtēdit gene rōeꝫ ꝛ coꝛrup°nē ēe nālia ꝛ h°i pꝛi ci° ſcdi libri. tcio determinat de cauſis gn̄ationis ꝛ coꝛruptionis q̄tuꝫ ad ea q̄ dn̄r circa finē ſcdi h⁹ hoc eſt ergo qd ait ꝙ vult de terminare de gn̄atione ꝛ coꝛrup tione ꝫ ſe qd facit in pmo libro ꝛ de nā gn̄atoꝝ ꝛ coꝛruptoꝝ .i. vult oſtēdere gn̄ationē ꝛ coꝛrup tionē ineſſe gn̄abilib⁹ ꝛ coꝛrupti bilib⁹ nālit̄ qd facit in pꝛīcipio ſcdi libri Tercio circa finē deter minabunt̄ cauſe ꝛ rōes .i. diffini tiones uel licet ſumat̄ expoſitiue et .i. ut ſit ſenſus cē ꝛ p .i. rōnes nā aſſignare rōm rei eſt aſſignar̄

nare cām ei⁹. Uel alit̄ ꝛ foꝛte me lius determinādē ſunt cē ꝛ rōes .i. cē rōaleſ ſiue vl̄es rō eiꝫ cē vl̄ia vſat̄ Un̄ alia lr̄a ubi nos hēm⁹ ꝙ dicende ſunt cē ꝛ rōnes hēt ꝙ detīande ſūt cē vl̄es omniū gn̄a toꝝ ꝛ coꝛruptoꝝ qd multū ꝯcoꝛ dat cum ſerie textu qꝛ circa finē libri aſſignant̄ cē vl̄es omniū ge neratoꝝ ꝛ coꝛruptoꝛuꝫ Sciend eſt aūt oīa pdicta eſſe aliquo mō eſſentialia doctrine nā ꝫm ph̄m pmo poſterioꝝ caplō de unitate ſciaꝝ ſcia eſt vna q̄ eſt vnius ge neris ſbī ptes ꝛ paſſiones cōſide rans eſſentiale eſt ergo ſcie ꝙ cō ſideret paſſiones ꝛ ſbm̄ ſiue pteſ eius ꝛ ea p q̄ ꝓbant̄ paſſiones d ſbō uel de ptibus ei⁹ cū ergo ait ꝙ vult determinare de gn̄atione ꝛ coꝛruptiōe tāgit paſſiones ꝛ ꝓ ꝓetates ipoꝝ generabilium ꝛ coꝛ ruptibiliū cū vo ſubdit determi nandū eſſe de nā generatoꝝ ꝛ coꝛ ruptoꝝ .i. d gn̄at ꝛ coꝛrupt nālr̄ tangit ſbm̄ generōis ꝛ coꝛruptio nis nō ſolū ꝫm ſe ſed ꝫm ptes cū noīat tale ſbm̄ pticulariū ꝫm di uerſas ptes coꝛp⁹ eni mobile ad formā qd eſt ſbm̄ in hoc libro ē coꝛpus generabile ꝛ coꝛruptibile qꝛ vo addit dicēduꝫ eſſe cās ꝛ rō nes eoꝝ tāgit ea p q̄ ꝓbant̄ pa ſſiones de ſubiecto ꝛ de ſuis ptib⁹

Amplius aūt ꝛc. Narrat ea q̄ ſunt ānexa negocio pꝛincipali di cens amplius .i. p⁹ ea q̄ ſunt pꝛin cipalit̄ intenta dicend eſt de hꝭs q̄ aliquo mō ſunt ānexa qꝛ oſten dendū ē de augmentatione ꝛ al terōne q̄d ſit utrūꝙ eoꝛū ēt dicē dū ē utrū eſtimandū eſt a nobis eandē eſſe nām gn̄ationis ꝛ alte rōis uel nō eſt eadē nā utriuſꝙ ſꝫ ē rmota ꝛ diſtincta ut ſicut gene

rõ ⁊ corruptio ſunt determinata
noībus q̄ hn̄t alia ⁊ alia noīa ſic
hn̄t aliã ⁊ aliã nãm declarabitur
eni utꝝ gn̄o ⁊ corruptio diãnt ẜʒ
rẽ ut differunt ẜm nomẽ phūſ
eni in p̄ma pte hꝰ phemij tria tã
git .p̄mo eni dicit ꝙ vult tradeꝛ̃
noticiã de generõe ⁊ corruptiõe
2° dicit talia ẽe nãlia .3° addit ꝙ
vult tradere doctrinã contentiaʒ
cãꝝ ⁊ rõnũ gn̄atoꝝ ⁊ corruptorũ
⁊ q̄ pn̄t fieri rões de nõ exiſtẽti
hꝰ uꝛ̃ inuere ꝙ uelit tradere ſciaʒ
q̄ nõ corrũpat̃ p corruptionẽ ſci
biliũ cũ poſſent fieri rões ⁊ argu
mẽta de pluuia pluuia nõ exiſtẽte
Tria g° ſunt declarãda p̄o utꝝ de
iſtis ſenſibilibꝰ ⁊ corruptibilibꝰ
poſſit ẽe ſcia. ẜo dato ꝙ de hijs
poſſit ẽe ſcia dubitat̃ utꝝ corrup
tio ſit q̇d nãle ⁊ utꝝ ſcia de cor
ruptibilibꝰ ſit nãlis . 3° declarã̇
ẽ utꝝ re corrupta remanneret ſcia.
Circa p̄muʒ dubitat̃ ſic uꝛ̃ ꝙ de
iſtis ſenſibilibꝰ ⁊ corruptibilibꝰ
nõ poſſit ẽe ſcia nã ſenſibilia ſunt
ſola pticularia pticulariuʒ nõ eſt
ſcia nʒ diffinitio ut dꝛ̃ vii. meth.
g° ⁊c̃ preterea arguebat eraclitꝰ
ſic ꝙ taliũ nõ eſt ſcia cũ ſint in ꝯ
tinuo fluxu ſcia eni eſt de nc̃cijs
ſiue de hijs q̄ nõ contingunt alr̃
ſe hr̃e qȯ cõcordat cuʒ v̈bis boe
tij i p̄cipio arithme.dicẽtis ſciaʒ
ẽe eoꝝ q̄ imutabilẽ ſbãm ſortiũt̃
Nõnduʒ ergo ad euidentiã q̄ſiti
difficultatẽ q̄ſtionis ex duobus
cõſurgere dicīꝰ eni ſciaʒ ẽe de ſen
ſibilibus ⁊ corruptibilibus ȯ ſen
ſibilibꝰ ẽe ſciaʒ uꝛ̃ repugnare rõi
tuʒ q̄ ſenſibilia tũ q̄ corruptibi
lia Ad euitandũ aũt difficulta
tes haſ dixerunt q̇dã phī ẽe ſciaʒ
de ſenſibilibus ſʒ nõ de hijs ſenſi
bilibus abſtrabit eni phicus ab
hoc ſenſibili ⁊ ab illo ſʒ nõ a ſen
ſibili ſimpr̃ ꝑpter qȯ nõ eſt ſcia
de pticularibꝰ ſʒ de vlibus ⁊ q̄
de ſic acceptis ſenſibilibus pn̄t
formari icorruptibiles rões de ſẽ
ſibilibus ⁊ corruptibilibus ergo
de eis ẽe ſciaʒ nõ eſt inconueniẽs
Hoc aũt ſi ueꝝ ſit difficultatẽ
q̄ſiti nõ uꝛ̃ euacuare imo uꝛ̃ ꝙ ꝯ̃
dicionẽ iplicet nã q̇cq̇d ſenſꝰ ſen
tit ẽ hic ⁊ nũc n̄ eni ſẽtit ſenſꝰ niſi
hoc uel illud ſi ergo abſtrabat̃
ab hoc uel ab illo illiꝰ ſic abſtra
cti nõ eſt ulterius ſenſus nõ igit̃
ulterius meret̃ dici ſenſibile ꝑpt̃
q̇d uꝛ̃ iȯ oio ẽe abſtrahere ab h°
ſenſibili uel ab illo ⁊ abſtrahere
a ſenſibili ſimpr̃ cũ ſimpr̃ nõ rẽa
neat ſenſibile ſi nõ ſit hoc uł illȯ
Scienȯ ergo ẜm phm̄ c̃c finẽ ſcȯi
poſte.ſenſus eſt vl̃is lʒ ſentire ſit
ſingularis poſſumus enim dicere
potentiã ad ul̃iorẽ actũ potentia
eni ſumit̃ reſpectiuẽ obi ſimpr̃ licet ẜʒ ac
tũ poſſit ferri i hoc obm̄ ut obm̄
intellectꝰ ẽ ꝙ q̇d ẽ ſimpr̃ tñ ſcȯʒ
actũ fert̃ p̄o intellectiua in hanc
q̇ditatẽ uel illã ut in q̇ditatẽ leo
nis uel lapidis ſicut etiã uiſus ẽ
rv coloris nũq̄ tñ ſentit niſi hũc
colorẽ ſi eni uiſus ẽet hꝰ coloris
determiati ẜm ꝙ hꝰ aliũ colorẽ
nõ ſentiret cũ ergo oẽm colorem
ſẽtiat erit ẜʒ ꝙ hꝰ colorati uł luci
di nõ aũt hꝰ coloris uel illius lu
cidi ⁊ ſicut uiſus ẽ coloris uidet
tñ hunc colorẽ ita ſenſus eſt q̈lis
ſentimus tñ hoc q̈le q̄diu ergo
nõ abſtrahimꝰ a q̈li ſimpr̃ nõ ab
ſtrahimus a ſenſibili ſimpl̃r ⁊ q̄
phicus nõ abſtrahit a q̈li ſimpl̃r
iȯ hꝰ ſcia ſimpl̃r eſt de ſenſibili
bus ſʒ hꝰ ſenſibilia ut dicebatur
nõ ſunt pticularia ſʒ ul̃ia dicunt̃
eiʒ talia ẽe ſenſibilia magis a ſenſu

ꝗ̃ a ſentire Hec aūt ſic declarāť
qꝛ reſ ſicut ſe hn̄t ad ēe ita ſe hn̄t
ad cognoſci ⁊ qꝛ ꝑ̇us ꝑ ſe loquē
do ⁊ ſc̄m ꝙ hꝰ ad ſui eſſe nō īdigꝫ
poſteriori ita ad ſui intellcm̄ po
ſteriori nō īdiget ꝗ̃tūcunqꝫ ergo
ſit ꝑ̇us ſimul cū ſuo poſteriori ꝑ̇t
tn̄ intelligi ꝑ̇us poſteriori nō ītel
lecto ſc̄m aūt ꝑ̇oritatē ⁊ poſterio
ritatē hec ſe hn̄t ꝑ ordinē .ſ. q̇di
tas ꝗ̃titas q̄litas ⁊ hec q̄litas ꝑ̇t
ergo intelligi q̇ditas nō conſide
rata q̄litate uel ꝗ̃titate ⁊ hec ꝯſi
derō magis uř ꝑtinere ad meth.
Sic ergo pōt intelligi ꝗ̃titas nō
intellecta q̄litate qꝛ primū qȯ ad
heret ſbē eſt ꝗ̃titas ſicut vult te
miſtius ut allāt ꝯmen. xº metha.
⁊ hec conſiderō eſt magis mathe
matica iō mathe. nō abſtrabit a
mā̈ ſimplř cū nō poſſit intelligi
ꝗ̃titaſ nō itellcā mā̈ abſtrabit tn̄
a mā̈ q̄li cū ꝯſiderꝫ mā̈ꝫ ꝗ̃tā nō
tn̄ conſiderata q̄litate ꝑ quā ē reſ
ſenſibilis phiſicus nō conſiderat
ſbā̈ꝫ ut eſt cōiuncta ꝗ̃titatibus ⁊
q̄litatibꝰ iō nō ſolū nō abſtrabit
a mā̈ ſimplř ſꝫ etiā nō abſtrabit
a mā̈ ſenſibili qꝛ nō abſtrabit a
mā̈ q̄li ultra hoc nō eſt deſcenſꝰ
niſi deſcenderemus ad hāc q̄lita
tē ꝑticularē ſꝫ illius ſic accepti ul
terius nō eſt ſcia ſꝫ ſenſꝰ Ex hº
aūt apparere pōt intellcūs illius
v̇bi vi. metha. ꝙ tres modi ſunt
ſ̄cenales phie phicus methaphicꝰ
⁊ dinus qui mō q̄uo ſe hn̄t ꝑ or
dinē ⁊ quūo infra iſta nō ē deſcē
ſus ⁊ q̄uo iſti ꝑ ſe ad ſciaꝫ ꝑtine
ant cū infra eaſ nō ſit ſcia ſꝫ ſenſꝰ
per ea q̄ dcā ſunt clare manifm̄ ē
ex q̇bus patere pōt q̄re ſcia nālis
eſt de ſenſibilibus ⁊ corruptibili
bus nā cū conſiderata in ſcia na
turali ſc̄m ꝙ hꝰ ſit cōiuncta q̄lita
tibus ⁊ v̇tutibus actis ⁊ paſſiuis
ꝑ q̄s eſt aliq̇d ſenſibile ⁊ corrup
tibile iō hꝰ ſcia de ſenſibilibꝰ dř
eſſe nō qꝛ ſit de ꝑticularibus ſed
de vl̄ibus de q̇bus rōes īuariabi
les fieri pn̄t eſt ergo declarata ue
ritas q̄ſiti Scȯo declarādū eſt
utꝝ corruptio ſit q̇d naturale ⁊
utrū ſit ꝓprie dictū ꝙ ſcia de cor
ruptione ſit ſciētia naturalis in
hoc aūt q̄ſito duo uidenť facere
dubia ꝑ̇o ſumiť ex ꝑte ipius na
ture. ſc̄o v̇o ex ꝑte corruptionis
natura eniꝫ dř 2º phiſi. v. metha.
ꝑ ſe ⁊ ꝑ̇mo dř de forma de alijs
aūt in tm̄ dř iꝗ̃tū hn̄t ordinē ad
formā ut ſi materia diciť natura
hoc eſt qꝛ ſuſcipit formā ſi auteꝫ
motuſ dř natura hoc eſt qꝛ ē uia
in formā ſi ergo natura dř ꝑ̇o ⁊
ꝑ ſe de forma Qȯ ſimplř repug
nat forme ad naturā nō uř ꝑtine
re nec dēt dici q̇d naturale cū er
go forme ſit ꝑ ſe dare eſſe ꝑ̇uatō
nes ⁊ corruptiones qꝛ ꝑ ſe ſunt n̄
ens ut uř naturalia eſſe nō pn̄t ⁊
ꝑ ꝯn̄s nō uidenť ꝑtinere ad cōſi
derōeꝫ ſcie naturalis ſcȯm aūt
ꝙ facit dubiū i queſito ē ipa cor
ruptio nā cū natura agat ꝓpť fi
nē ut dī ſc̄o phiſi. ⁊ finis ⁊ bonū
ſunt q̄ſi ideꝫ ut inuit phūs 2º me
tha. q̄ nō haberēt rōeꝫ boni ſꝫ ꝙ
hꝰ nō pn̄t eſſe quid intentū a na
tura nec ab aliquo agente ꝓpter
finē corruptio ergo qꝛ nō hꝫ rōm
boni nō pōt eſſe de itentione na
ture ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō pōt ꝑtinere ad ꝯ
ſideratione ſcie naturalis. Ad
has aūt difficultates uitādas q̇ȯ
dixerunt corruptionē eſſe de intē
tione nature nō nature q̄ ē forma
ſꝫ nature q̄ eſt materia Sed hoc
non eſt ueꝝ nā corruptio ꝑ ſe lo
quendo nō eſt de intentione na

ture forme nec nature materie p
accñs tñ eſt de intentione utriuſ
ꝙ materia eni nõ itendit corrup
tionẽ forme ſub qua exiſtit ſed i
tẽdit pfectionẽ ſui qꝛ vna forma
ſuũ appetitũ ſatiare nõ põt iõ cũ
ẽ ſub una forma appetit eſſe ſub
alia ꝓpter qõ p accñſ appetit cor
ruptionez illius forme ſub q̃ exi
ſtit ſicut etiã ⁊ ignis p formã ſuã
agens in aquã nõ itẽdit corrup
tionẽ aque ſed intendit inducerᷓ
formã ſuã in materiã aque qõ in
tendendo p accñs itendit corrup
tionez aque nullius ergo p ſe lo
quendo eſt de intentione corrup
tio p accñs tñ nõ ſoluz materia ſꝫ
etiã agens ⁊ forma corruptionez
intendit Incedendũ eſt ergo
alitᷓ ꝓpter qõ notandũ ꝙ tripli
ci uia uenari poſſumus ꝙ deter
minare de corruptione ptinet ad
ſciam naturalẽ ⁊ ꝙ etiã ipa cor
ruptio põt dici naturalis prima
ſumitᷓ ex pte ſcie naturalis. ſa ex
pte nature materie. tercia ex pte
nature forme. prima via ſic oſtẽ
ditᷓ dĩa eſt eni inter ſciam practi
cã ⁊ ſpeculatiuã ſcia eni ut practi
ca ⁊ ut opatur cũ efficit vnũ op
poſitoꝝ nõ ordinatᷓ ad factionẽ
alterius ſed ad deſtructionẽ eius
ſꝫ in ſpeculatione nõ ſic eſt qꝛ ut
dr̃ ſexto thopi qui bene diffinit
ꝯria cõſignificat nã noticia vni⁹
ꝯrij facit ad noticiam alterius re
ctũ eni ẽ iudex ſui ⁊ obliq̃ ut dr̃
in primo de aĩa rectũ eni lꝫ ꝯrietᷓ
obliquo facit tñ ad cognitionez
obliqui ⁊ ſcia que conſiderat de
recto hꝫ cõſiderare ⁊ de obliquo
ſi ergo ſcia naturalis eſſet practi
ca ⁊ p ſciaz naturalẽ quã hẽmus
naturas reꝝ ꝓduceremus in eſſe
forte haberet dubiũ utrũ ad eaz

ſm ꝙ h⁹mõi ptineret corruptio
ſꝫ an ſit ſpeculatiua ſi eius ẽ con
ſiderare de gñone nõ eſt dubiuꝫ
ꝙ ad ipm ſpectat cõſiderare de
corruptione Scđa via ſumitur
ex pte nature materie nõ eni opꝫ
ꝙ ſit de intentione nature qõ dr̃
naturale ſed ſufficit ꝙ naturalitᷓ
eueniat cũ ergo p naturam mate
rie eueniat corruptio qꝛ materia
ẽ p quã res põt eſſe ⁊ nõ eſſe ut
dr̃ ſeptio metha. corruptio quid
naturale dici põt. Tercia uia
ſumitᷓ ex pte nature forme nũꝙ
eniꝫ aliquid ſic corrũpitᷓ ſimplr̃
ut in nihilũ reducatᷓ ſed ſp gñõ
vnius corruptio ẽ alterius ⁊ ecõ
uerſo ut infra patebit ſi eiꝫ aliq̃d
in penit⁹ nihil rñdigeretᷓ talis cor
ruptio forte eſſet ꝯ naturã c⁹libꝫ
forme ſꝫ cũ re corrupta aliq̃d ge
neretᷓ nulla erit corruptio q̃ ſit ꝯ
naturã forme ſimplr̃ lꝫ ſit ꝯ natu
rã h⁹ forme uel illius in corrupto
eni eſt tria conſiderare formã q̃
abicitᷓ formã q̃ introducitᷓ ⁊ ma
teriã ſucceſſiue ſubiectã utriuſꝗ
forme corruptio ergo ſit ꝯ natu
rẽ forme abiecte nõ tñ ẽ ꝯ naturã
materie uel forme itroducte Si
ergo q̃ratᷓ utꝝ corruptio ſit de cõ
ſiderõe nãlis ſcie planũ eſt ꝙ ſic
qꝛ ⁊ ſi uiolenta exiſteret nihilo⁹
tñ de cõſiderõne ſcie nãlis eſſet
cũ eiuſdẽ artificis ſit ꝯria cognoſ
cere Sꝫ ſi q̃ratᷓ utꝝ poſſet dici
nãlis pꝫ ꝙ accipiendo naturale
large ſm ꝙ naturale ẽ q̃cq̃d ꝯſi
derat naturalis Dici põt ꝙ cor⁹
quid nãle ẽ ⁊ etiã naturalis quia
eſt ſm nãꝫ materie ⁊ rõ q̃d nã
le dici põt qꝛ nõ ẽ ꝯ naturã c⁹lꝫ
forme Que aũt faciebãt dubiuꝫ
de facili ſoluũtᷓ nã pma dubita
tio que dicebatᷓ corruptionẽ eſſe

ꝯ naturā forme p₃ ꝙ nō omnino eſt ꝯ naturā forme ſimpliciter l₃ ſit ꝯ nām huius uel illius. Scḋa etiā facilius ſoluit᷑ q₂ non o₃ p ſe eſſe de intentione nature ꝙ naturalis conſiderat uel etiā qḋ ē q̇d naturale ſed etiā naturale dici p̄t que naturaliter euenit Tercio reſtat declarandu₃ utꝝ corrupta re remaneat eius ſcia q̄ aūt ⁊c hᵒ dubitare faciunt ſunt auctoritates aꝝ.nā in p̄nti vult differētiā eſſe inter ſcia₃ ⁊ ſcibile quia ſcia ſublata non aufert᷑ ſcibile ſcibile aūt ſublato aufert᷑ ſcia corrupta ergo re ſcibili nō manet ſcientia eiꝰ Amplius in p̄mo poſteriorū vult ꝙ de ſbō oportet preſupponere quia eſt ⁊ quid eſt qḋ ergo nō eſt nō p̄ōt eſſe ſubiectu₃ in aliqua ſcia ſ₃ qḋ nō p̄ōt eſſe ſubiectū in ſcia nō p̄ōt eſſe ſcitū nō ergo exn̄te re non p̄ōt eſſe ſcia de ea Amp̄ 1ᵒ poſterioꝝ vult ꝙ de eo qḋ nō eſt ſciri nō p̄ōt niſi q̇d eſt qḋ ſignificat nomē ſ₃ hoc ſcir᷑ non eſt ſciam h̄re de re cū de chimera hoc ſciri poſſit nō ergo exiſtente re perit rei ſcia. Amplius i p̄mo poſterioꝝ vult falſu₃ nō ſciri q₂ nō ē q₂ ſi bonā cām aſſignet ſufficit rē nō eſſe ut de ea nō poſſit eſſe ſcia Rurſu₃ rō ad hoc induci poſſet ſcie eni accipiunt ēe ⁊ ſpēm ab ipis ſubiectis ſiue ab ipis rebus de quibus ſunt ſ₃ nō exiſtente eo a quo aliquid habet eſſe ⁊ ſpēm illud qḋ h₃ eſſe ⁊ ſpeciē ab eo remarere nō p̄ōt corrupta ergo re ſcibili ſcia non remanebit Has aūt difficultates quidā ut euaderent dixerunt ꝙ res habet duplex eſſe eſſe eſſentie ⁊ eſſe actuale corrupta aūt re quātum ad eſſe actuale remanet quātum ad eſſe eſſentie ⁊ quia remanet quantum ad tale eſſe poteſt de re corrupta eſſe ſcientia S₃ hoc inprobatur quia res inquātum eſſe actuale habet particulare eſſe ſed eſſe eſſentie habet eſſe uniuerſale uniuerſalia aute₃ licet non corrumpantur per ſe corrumpuntur tamen per accidens corrupto eni₃ ſorte corrumpitur homo qui eſt in ſorte ideo dicitur in p̄dicamēti ꝙ deſtructis p̄ris i poſſibile eſt aliquid alioꝝ remanere corrupta ergo re quantum ad eſſe actuale corrumpitur quātum ad eſſe eſſentie Ideo alij dixerunt ꝙ re non exiſtente p̄ōt haberi ſcientia de re ſed ſub condicione poſſem enim habere ſcientiā de pluuia pluuia mō exiſtēte ſed illa ſcientia eſſet condicionata uidelic₃ ſi pluuia eſſet uera eſſent que de pluuia proferrem.

Sed hoc iprobari poteſt q₂ cum aliquid non eſt aliter ueru₃ niſi ſub condicione non ſtante ꝯditione non ſtat ueritas eius Si ergo re non exiſtente non haber᷑tur ſcientia niſi ſub condicione utputa ſi res eſſet cum ipa res ponatur non exiſtere uerum eſſet dicere ꝙ non eſt ſcientia rei quamdiu res non exiſtit Sed hoc ſtare non poteſt quia de pluuia non exiſtente poſſunt uere rationes formari de pluuia Sed in talibus rationibꝰ formatis uer᷑ habetur ſcientia de pluuia pluuia ergo non exiſtente ſcientia de pluuia haberi poteſt Preterea uidetur omnino ridiculum dicer᷑ ꝙ ſi habeo ſcientiam de roſa adueniente yeme perdā ſcientiam meam eo ꝙ roſa peat nam cum ſcientia ſit in aīa ⁊ ex corruptiōe

rerum non fiat variatio propter hoc nõ oporz ꝙ per corruptioẽs rerum tollatur ſcientia Ad declarationem ergo veritatis pretacte duo ſunt declaranda p̄mũ eſt ꝙ re corrupta idem ſignificat nomen ⁊ re exiſtente quia ſi non idem ſignificaret nomen tunc q̄c quid dicerem de pluuia non exi ſtente diceretur equiuoce ⁊ quia in equiuocis non eſt diſputare perirent rationes de pluuia plu uia non exiſtente corrupta Se cundo viſo nomen idem ſignifi care re exiſtente ⁊ corrupta oſten detur ſcientia remanere corrupta re propter primum notanduz nomina ſignificare res non abſo lute ſed ut ſunt apprehenſe ab in tellectu ideo modi ſignificandi ſequntur modos intelligendi for male ergo in ſignificatione uide tur eſſe modus intelligendi ⁊ ap prehenſio intellectus ſed remanẽ te formali alijs uariatis non tolli tur illud cuius eſt formale ſi er go res ſignificatur per nomen ut eſt ab intellectu concepta quia abeuntibus ſenſibilibus remane rẽt in nobis ſenſus ⁊ fantaſia ⁊ deſtructa re remanent in nobis conceptiones intellectus ut de ſtructa pluuia remanere poteſt intellectus cõceptus pluuie quia remanet id quod eſt formale in ſignificato nominis pluuie idem ſignificabit nomẽ pluuie pluuia exiſtente ⁊ corrupta. Poteſt autem hec ueritas declarari per ſimile nam ſicut in ſignificato eſt aliquid materiale ut res ⁊ aliq̄d formale ut conceptio ſic in loco eſt aliquid materiale ut corpus continens utputa aer uel aqua ⁊ aliq̄d formale ut ordo ad vniuer ſum ſi ergo aliquis eſſet i aliquo loco ⁊ uento flante tolleretur ille totus aer qui eſt circa ip̄m quia ip̄e ſemp haberet eundẽ ordinez ad vniuerſuz ꝓpter hoc non mu taret locum quia licet ad motuz eſſet id quod eſt materiale in lo co ut aer uel ſuperficies aeris ma neret tñ id quod eſt formale ut idem ordo ad vniuerſum ſic etiã naui exiſtente ligata apud ſtipi tem ſemper manet in eodem lo co licet ſemper aqua moueatur ſubter ip̄am quia nauis ſic fixa ſemper habet eundem ordinem ad totum fluuium licet uarietur reſpectu partium fluuij ſic eſt in propoſito cũ nomine ſignificetur res ut concepta quantumcunq; uarietur res ex quo manet con ceptio a quo ſignificatuz recipit formam ⁊ ſpeciem ſignificatum ip̄m nõ uariabitur idẽ ergo ſigna bit nomẽ re exñte ⁊ re corrupta. Nec tamen propter hoc arguere poſſumus ꝙ ip̄a cõceptio ſit pri cipale ſignificatũ nõis ſed res ut concepta ẽ illud q̄d principaliter ſignificatur ſicut ip̄e ordo vniuer ſi nõ eſt locus ſed corpus cõtinẽſ uel ſuꝑficies corporis continentis ut in ea reſeruat̃ talis ordo vni uerſi hz nomẽ loci Viſo ꝙ nõ equiuoce ſumunt̃ nõia rebus ex iſtentibus ⁊ corruptis de facili ẽ uidere q̃uo manz ſcia re corrupta Ad cuius euidẽtiã notãdũ ꝙ res tri plex hz eſſe in ſe in ſuis cauſ ⁊ a pud intellcm̃ ⁊ hoc triplex eſſe ſe hz ꝑ ordinẽ q2 q̄d hz eſſe actuale ⁊ in ſeip̄a hz eſſe in ſuis cauſ ſed non ꝯuertit̃ multa eni ſunt i ſuis cauſ q̄ i ip̄is actualr̃ nõ ẽẽñt ſic q̄cq̄d hz ẽ actuale uł in ſuis cauſ hz eſſe rõis ⁊ apud itellcm̃ ſꝫ nõ

cõuertitur chimera enim eſt ens
apud aīaʒ ⁊ tñ nõ ē aliquid in ſe
nec i ſuis cauſis cuʒ enim ſcire ſit
ꝑ cauſaʒ ut poteſt haberi ex prio
phiſicorum ⁊ primo poſterioruʒ
quantumcunqꝫ res corrumpatur
ſecundum actuale eſſe ex quo re
manet in ſuis cauſis non tollitur
ſcientia ipſius Eſt autem nihi
lominus diligenter notanduʒ ꝙ
exiſtentia rei in ſuis cauſis facit
ut de re poſſit eſſe ſcientia non
ſolum ut per cognitionem cauſe
cognoſcatur effectus ſed quoniā
ſufficit ad rationem quiditatis
ꝙ ſit in potentia ad eſſe res er
go quia eo ipſo ꝙ ſunt in ſuis
cauſis ſunt in potentia ad eſſe eo
ipſo ꝙ ſunt in ſuis cauſiscompe
tit eis habere quiditatem ⁊ quia
quod quid eſt eſt obiectuʒ intel
lectus iõ quia ſūt in ſuis cauſis
poſſunt ſciri ⁊ poſſunt eſſe obiec
tum intellectus res ergo ut ſunt
aliquid in ſeipſis cum deſtruūt
ſecundum eſſe actuale deſtruūt
ſcḋm eſſe eſſentie Ideo dicere ꝙ
res cū corrumpuntur quantum
ad eſſe actuale remanent ſecunḋ
eſſe eſſentie non eſt bene dictum
Poteſt enim congrue dici ꝙ eſſe
eſt preter rationem quiditatis ⁊
poteſt intelligi qḋ quid eſt rei
abſqꝫ eo ꝙ res ſit uel abſqꝫ eo ꝙ
intelligatur res abſolute ergo lo
quendo proprie non remanet r̃s
niſi ut eſt aliquid in ſeipſa ſed ſi
dicentes res remanere ſecunduʒ
eſſe eſſentie cum corrumpuntur
ſecunduʒ eſſe actuale ſi per rema
uere ſecundum eſſe nature intelli
gerent exiſtentiam earum in ſuis
cauſis ſecundum quam compe
tit rebus ut ſint obiectum intel
lectus ⁊ ut poſſint intelligi ſecun
dum earum quiditatem bonum
intellectum haberēt tamen impro
prie loquerētur . Hoc uiſo pa
tet quid ſit de queſtione tenenḋ
quia cum queritur utrum re cor
rupta remaneat ſcia rei ſi hoc
queſitum introducitur propter
ipſa nomina per que exprimitur
ueritas rerum quia crederet ali
quis equiuoce nomina ſignifica
re re exiſtēte ⁊ corrupta ⁊ q̄o nõ
habet dubium oſtenſum eſt eniʒ
nomia vniuoce ſignificare re exi
ſtente ⁊ corrupta Sed ſi intro
ducitur queſtio propter ipſas r̃s
dicendum eſt ꝙ ſi res corrumpa
tur ita ꝙ nec remaneret in ſe nec
in ſuis cauſis ſed ſolum eſſet enſ
apud animam non remanet ſcien
tia rei ſi enim corrumpetur plu
uia in ſe ⁊ in ſuis cauſis ⁊ ſolum
eſſet ens apud animaʒ ⁊ nõ eſſet
plus ens ꝙꝫ chimera de pluuia
ſcientia eſſe non poſſet tamen qꝛ
corruptibilia iſta non corrumpū
tur quin remaneant in ſuis cauſ
quia propter talia eſt quomodo
introducta Dubitatur eni
cum iſta naturalia corrumpant
utrum ſcientia eorum remaneret
eis corruptis ut ergo ſatiſfaci
amus queſito cum talia remane
ant in ſuis cauſis dicamus ſcien
tiam talium remanere eis corrup
tis Aduertendū tñ ꝙ ꝑticularibꝰ
corruptis ipa nõ remanēt in ſuis
cauſis ſm ꝙ hꝰmõi hec eni plu
uia corrupta ꝑ cāſ naturales nõ
pōt redir̃ eadē nūo qꝛ quoꝝ ſbā
deperit nõ redeūt eadē nūo ut ꝫc
finē hꝰ ſcḋi redeunt aūt ſpe utrū
aūt ſit aliq̄ cā que poſſit corrup
ta reeadē nūo reficere nõ ē pñtis
ſpeculatiōis Sufficit aū ad pñſ ne
gociū corrupta maner̃ i ſuis cauſ

quantū ad ydemptitatez ſpeciei
licz remaneat quantū ad idempti
tatem numeralem ſi ergo ſcientia
naturalis eſſet de particularibus
cum talia corrupta ſecundum ꝙ
h⁹mõi nõ maneāt nec in ſe nec in
ſuis cauſis rationale uidet̃ ſcien
tiam non remanere eis corruptis
ſ3 q2 ſcientia eſt de uniuerſalib⁹
⁊ quantum ad ydemptitatez ſpe
cificam ⁊ uuiuerſalez manent res
in ſuis cauſis ipſis corruptis.

Nulli dubiū eſſe dēt ꝙ manz
ſcia pluuie ⁊ rex corruptibiliū n̄
exn̄te pluuia uel nõ exn̄tibus re
bus corruptibilibus. Auctorita
tes aūt de facili ſoluūtur q2 rões
fundate ſup eas peccabant p fal
latiā accn̄tis Cū eni dicit̃ ꝙ ſub
lato ſcibili aufert̃ ſcia conſtat ꝙ
re corrupta nõ aufert̃ in eo ꝙ ſci
bilis cū remaneat in ſuis cauſis.
Sic etiā cū dicit̃ ꝙ de ſbõ opor
tet ſupponere q2 eſt uel op3 ſbm̄
ſcie eſſe Dicēdū ē ꝙ ut ſit ſcia ſuf
ficit ſbm̄ ſcie eſſe in eo ꝙ ſcibile ē
aūt h⁹mõi ſi ē in ſuis cauſis Qđ
aūt dicebat̃ tercio ꝙ de eo qđ n̄
eſt nõ ſcit̃ niſi quid eſt qđ ſigni
ficat̃ p nomē Intelligēdū eſt de
eo ꝙ nec in ſe nec in ſuis cauſis
ſ3 ſolū eſt apud aīam ut chimera
corrupta aūt re ut dcm̄ ē remanz
nec in ſuis cauſis Qđ uo diceba
tur q̄rto de falſo dicendu3 eſt ꝙ
nõ eſt ſimile q2 falſu3 ſecundū ꝙ
h⁹ mõi eſt ſola puatio ⁊ ē ſimpli
cit̃ nõ ens nec eſt ſm ꝙ h⁹mõi rs
pn̄ti corrupta aūt nõ ſic cū ſint i
ſuis cauſis Ratio aūt facta ꝯ
vitatē pdictā de facili ſoluit̃ ſcia
eni nõ recipit eſſe ⁊ ſpē3 a re niſi
ut ſcibilis eſt res aūt corrupta re
manet ut eſt ſcibilis quia remanz
in ſuis cauſis ut dictū eſt.

Ntiquorum. poſito phe
mio ponit̃ tractatus ⁊
ut diuidamus tractatū
ſm ea que tacta ſunt i
phemio dicamus ptem hanc exe
qutiuā diuidi in tres q2 in pria
pte determinat̃ de gn̄one ⁊ cor
ruptione ſcđm ſe ⁊ de ān̄exis in
Scđa uero tractat̃ de natura ge
neratorum ⁊ corruptorum In t̃cio uo
de cauſ vl̄ibus ⁊ rõibus omniu3
gn̄atorum ⁊ corruptorum. pma ps cõ
tinet totū pmū librum ſcđa incipit
in pricipio ſcđi libri ibi De mix
tione quidē. t̃cia ps incipit circa fi
nem ſcđi libri ibi Quia uo ſane.
Anexa aūt gn̄oni ut tangebat̃ in
phemio ſunt alterõ ⁊ augmenta
tio ⁊ dr̄a inter gn̄onē ⁊ alterõne3
ſed hec nõ ſunt annexa gn̄oni eq
liter q2 alterõ ⁊ augmentū annec
tunt̃ gn̄oni ſm ſe ſed tractare de
dr̄a int̃ alterõm ⁊ gn̄onē potiſſiē
ur̃ ān̄ecti pricipali pposito ppt̄
dicta ātiquorum phorum int̃ quos
diu fuit dubitatū de dr̄a pdicta
⁊ quia dubitatū fuit de queſtiõe
pdicta iõ in principio libri inqui
rit utrum gn̄o ab alterõne dr̄at. pri
mus ergo liber diuidit̃ in duas
ptes quia pmo determīat de dr̄a
gn̄onis ⁊ alterõnis. ſcđo determi
nat de ipa gn̄one ⁊ de alijs moti
bus annexis. ſa ibi Ur̄ itaq3. circa
pmū duo facit q2 pmo pmittit
qđ intendit. ſo exequit̃ de inten
to ibi Quicūq3 ergo. Dicit ergo
ꝙ hij quidē de numero antiquo
rū uocatā ſimplicē gn̄onē inqui
unt .i. dn̄t eſſe alterõm hij .i. alij
antiqui phi dicebant aliud eſſe
generationem ab alteratiõe ⁊ di
cit uocatā ſimplice3 generationē
quia ſecundum ueritatem alterõ
quedam gn̄o eſt ſ3 nõ dēt uocari

gn̄o ſimplicit̄ Quicunqꝫ ergo
Exequitur de intento ⁊ circa hᵒ
tria facit qꝛ p̄mo dicit ꝙ ponen
teſ vnū materiale pꝛincipiū opoꝛ
tebat dicere gn̄oem eſſe alterōem
Sꝫ ponētes plura materialia p̄n
cipia non conueniebat hoc dicer̄
Scd̄o ꝓbat qd̓ dixerat . tᵒ ꝓbat
ponētes plura materialia ꝙ p̄nci
pia uidebant̄ peius dicere qꝫ po
nentes vnū ⁊ redarguit ponētes
pluralitatē materialiū pꝛicipioꝝ
ſa ps ibi Hijs q̇dē . t̄cia ibi Ne
ceſſe aūt. cc̄ p̄mū tria facit qꝛ p̄o
facit qd̓ dcm̄ eſt . ſo ſpāl̄r incre
pat anax.tercio narrat ponentes
plu ra pꝛincipia materialia ſa ibi
Sed tn̄ anax.t̄cia ibi Emp̄.Dicit
ergo ꝙ quicūqꝫ dicūt oīa eſſe v
nū ut unū materiale pꝛincipiū ⁊
oīa gn̄ari ex uno pꝛincipio mate
riali hijs nc̄ce eſt dicere gn̄oeꝫ ēe
alterationē ⁊ ꝙ pꝛincipalit̄ fieri
⁊ alterari eſſe idē ⁊ dicit pꝛicipa
liter fieri qꝛ lꝫ alteratio ſit q̄dam
factio non ē tn̄ factio pꝛincipalis
Sꝫ qui ponūt plures mālia qꝫ vnā
ut emp̄.⁊ ana.⁊ leucippus hijs ne
ceſſe eſt dicere gn̄onē eſſe aliud
ab alterōe Sꝫ tn̄ .ſpāl̄r incre
pat anax. dicens ꝙ anax. ignoꝛa
uit ꝓpꝛiā uocē.i.ꝯdixit poſitioī
ſue q̇ eni ꝯdicit uerbis ſuis igno
rat q̇d pōderat uox ꝓpꝛia ꝙ aūt
ſibi ꝯdixerit anax.pꝫ dicebat eiꝫ
ꝙ fieri ⁊ deſtrui exiſtebāt id̓ ꝙ al
terari ⁊ tn̄ dicebat.i. pōebat pl̄a
el̄a materialia queādmodū ml̄ti
alij Emp eni. Narrat ponētes
plura pꝛincipia.mālia ⁊ d.f.qꝛ p̄
mo narrat dictas pōes. ſcd̓o det̄
minat ſiue declarat pōes illas.ſa
ibi Hec q̇dē.Dicit ergo ꝙ de po
nentibus plura pꝛicipia materia
lia fuit empe.qui poſuit materia

lia pꝛincipia eſſe q̄tuoꝛ hec coꝛpa
ſenſibilia vꝫ ignē aerē aqꝫ ⁊ terrā
⁊ poſuit duo pꝛincipia mouentia
litē ⁊ amiciciā ꝓpt̄ qd̓ pꝛincipia
materialia cū mouentibus dixit
ēe ſex nūo q̄tuoꝛ materialia ⁊ du
o mouentia ſicut etiā anax.leuci
ppᵒ ⁊ demo. poſuerunt plura p̄n
cipia materialia qꝛ dixerūt ea ēe
infinita Hec quidē. Declarat
pōes p̄dictas ⁊ tria facit qꝛ p̄mo
narrat pōeꝫ anxa. ſo pōeꝫ ꝺemo.
t̄cio ꝯꝑat opinionē anax.ad opi
nionē emp̄.ſa ibi Demo aūt .ter
cia ibi Contraria aūt Dicit ergo
p̄mo ꝙ hij quidē.i.anax. uel hij
quidē.i.anax.cū ſuis ſequentibᵒ
ponit plura pꝛincipia mālia qꝛ
ponit coꝛꝑa omiomera.i.ſimiliū
ꝑtiū eſſe el̄a materialia omniū ut
pote os carneſ ⁊ medullā ⁊ oīa a
lia q̄tuoꝛ uniᵒcᵒqꝫ ps ēſſinonima
.i.ꝯſimilis dn̄r talia eſſe ſimiliuꝫ
ꝑtiū qꝛ q̄lꝫ ꝑſ carnis ē caro ⁊ q̄lꝫ
ꝑs oſſis ē os ⁊ ſic de alijs De
mocritᵒ aūt . Narrat pōeꝫ ꝺemo.
⁊ leucippis icend ꝙ demo. ⁊ leu
cip.inquirunt hec oīa mixta q̄ ui
demus cōponi ex coꝛpoꝛibus idi
uiſibilibᵒ ponebāt eni athomos
⁊ coꝛꝑa indiuiſibilia eſſe pꝛicipia
materialia omniū ⁊ hᵒmōi coꝛꝑa
dicebat eſſe infinita multitudine
.i.nūo ⁊ moꝛphea.i.foꝛma qꝛ ali
q̄s dicebat eſſe figure triāgularis
aliq̄ quadꝛāgularis aliqua pira
midaliſ ⁊ ſic in ifinitū ⁊ ꝑ hᵒmōi
pꝛicipia materialia diſtinguebat
oīa cōpoſita ex eis dicebat enim
ꝙ iſta.i.cōpoſita ex athomis dif
ferunt ab illis.i.ab alijs cōpoſit]
hijs ex quibus ſunt ⁊ pōe ⁊ oꝛdi
ne hoꝝ athomoꝝ tripl̄r eni ſcd̓ꝫ
eū ꝑ athoma diſtinguebāt ꝯpoſi
ta ul̄ qꝛ alijs athomis ꝯponebat̄

vnuz q̄ꝫ aliud ut qꝛ unū compo nebatꝰ ex q̄drāgularibus ⁊ aliud ex triangularibus athomiſ ⁊ hoc appellat differe ex hijs ex quibuſ ſunt uel erat hec dia ꝑpt̄ ordinē ⁊ ꝑpt̄ pōem athomoꝝ Sciēd̄ eſt eni ꝙ ẜm democri. athomi 3ʳ differebāt p̄o figura qꝛ q̄dā erāt triangulares ⁊ quidā q̄drangula res. ẜo ordine qꝛ quidā erāt añri ores quidā v̄o posteriores. t̄cio ſitu ⁊ pōe qꝛ quidā erāt ſupioreſ quidā v̄o inferiores. ẜm aūt hāc triplicē diaz athomoꝝ ſumebatꝰ dia eoꝝ que ex athomis cōpone bantꝰ Contraria. Copat pōez anax. ad pōez emp̄. dicens ꝙ qui ꝛc anax. i. anax. cū ſuis ſequētibꝰ uꝛ̄ ēe dicentes ōrie eis qui ꝛc em pe. nā hij. ſ. emp̄. cuz ſuis ſequēti bus inquirunt q̄tuor el'a. ſ. ignē aerē ⁊ aquā ⁊ terrā ēe magis ſim plicia q̄ꝫ caro ⁊ os ⁊ alia talia ſi miliuz ꝑtiuz hij v̄o. ſ. anax ⁊ ſui ſequaceſ dicebāt ecōuerſo qꝛ hec. ſ. corpa ſiliū ꝑtiū dicebāt ēe ſim plicia ⁊ el'a oīa terrā aūt ⁊ ignē ⁊ aq̄ꝫ dicebāt ēe ꝯpoſita ex eis pōe bāt eni hꝰ corpa ſiliuz ꝑtium ēe panſperniā. i. ēe vl'e ſemē ⁊ totale principiuz hꝰ dictoꝝ corpm.

Hiſ quidē. probat que dixerat ⁊ duo facit ẜm ꝙ duo dixerat. p̄o ꝓbat ꝙ ponentes unā māz nc̄e ē dicere gn̄onē eſſe corruptionē. ſe cundo oñt ꝙ ponētes multas nō oꝫ. ẜa ibi Hijs aūt Dicit ergo ꝙ hijs oībꝰ q̄ ex uno māli ꝑcipio oīa cōficiunt nc̄e ē dicere gn̄oez ⁊ corruptionē eſſe alterōez nā cuz ꝑcipia oporteat manere ẜzſbāz ſꝑ manebit unū ⁊ id̄ ſb̄m ẜz ſbāz ſuā ut illud māle ꝑcipiū ſꝫ tale dicimus alterari qñ manēte ſb̄ā fit tranſmutatio in alijs Hijs

aūt. probat ſc̄dm ⁊ tria facit qꝛ p̄o faci qd̄ dc̄m ē. ẜo qd̄ dixerat manifeſtat per dc̄m emp̄. tercio epilogat ꝛc determiata ẜa ibi Jd̄ dicit. t̄cia ibi Qm̄ igit. Dicit gᵒ ꝙ hijs ꝙ faciūt multa gn̄a māliū principioꝝ cōtingit dicere gn̄oez differre ab alterōe iſti eni ẜm ap parentiā ſaluare poterant gn̄oez ⁊ corruptionē qꝛ cōuenientibꝰ ill' principijs contingebat gn̄o diſſo lutis v̄o cōtingebat corruptio ſu ꝑplendū eſt aūt ꝙ alijs uariatioī bus factis contingebat alterarō ſicut ſi diceretꝰ ꝙ conuenientibꝰ lapidibus gn̄atꝰ pies diſſolutis corrūpitꝰ alia aūt uariatione fc̄ā alterōne. Jdeo dicit. Manifeſtat qd̄ dixerat ꝑ dictū emp̄. emp̄. eiz hoc mō dicebat ꝙ nullius nā eſt aliq̄d aliud ab āmixtione ſed nā cꝰliz eſt ſolū mixtura q̄daz ⁊ cor ruptio eſt ſegregatio ſupplemix toꝝ cōcordabat ergo dc̄m emp̄. cū hoc qꝛ ponebat gn̄oem eſſe cō gregationē ⁊ corruptionez eſſe ſe gregationē Qm̄ ꝛc. Epilogat ꝯp determinata dicens maiſm̄ ēe ꝙ ſic ſuppoi ſic ſuppoſitū ē ⁊ ita loq̄ ſicut loqutū eſt ē ꝑprius ſer mo eoꝝ ⁊ illoꝝ ꝑhōꝝ ⁊ maniſm̄ eſt ēt qm̄ dicūt hoc mō ut dc̄m ē

Jc declarāda ſunt tria ꝑmo uidend̄ a de pōe demo. utꝝ fuerit poſſi bile demo. ponere cor pora indiſibilia diuerſarū figura rū eſſe alioꝝ ꝑcipia ut hꝛ̄ in lr̄a Sc̄d̄o declarabitꝰ utrū poſitio anax. ꝯdicit pōi emp̄. qꝛ t̄ra ⁊ aq̄ ⁊ alia el'a ſunt ꝑcipiata rᵒ carniſ ⁊ oſſis Tercio uidēdū erit utꝝ ponentes unā māz oꝫ dicere gn̄o nē eſſe alterōm ut ꝑhūs ait ꝛc ꝑmuz ſic ꝓceditur uidetur ꝙ nō

fuerit poſſibile fuiſſe ītētionē de mocri. ꝙ ſit dare corpa indiſibi lia diuerſarū figuraruꝫ corp⁹ enī finitū eſt q̄d cōtinuū de rōne aūt ↄtinui eſt eſſe diuiſibile ſꝫ quādo pdicatū eſt de rōe ſbi ꝑpō dr̄ ꝑ ſe nō ē ergo quodāmō ꝑ ſe notū corpus eſſe q̄d diuiſibile ſꝫ talia q̄ ſunt quodāmō ꝑ ſe nō ut innuit ↄmen. ſuꝑ ſcd̄o metha. ſunt q̄ſi locus ianue in domo quē nullus ignorat nō ergo uī poſſibile eſſe ignoraſſe democritū qd̄ quodā mō ſciunt oīs Amplius ↄmē dat phūs demo. ſupra ꝑſonē ut hr̄ j. ⁊ ait democritū meli⁹ potui ſſe ſoluere cōceſſa ⁊ apparentia q̄ꝫ ꝑlo ⁊ ē cā q᷑ ipe plus inſudauit nālibus ⁊ plus fuit exꝑt⁹ in rerū nā q̄ꝫ ꝑlo Dicere ergo hōeꝫ tam diutius exꝑtū ignorare q̄ q̄ſi qlꝫ de vulgo concederet nō uī cōueni ens nec poſſibile Sed forte di ceret aliquis nō eſſe inconueniēs demo. negaſſe cōtinuū eſſe diuiſi bile ſꝑ q᷑ ⁊ antiſon qui forte diu iſudauerat i geometricis negauit continuū eſſe diuiſibile in ſꝑ diſi bile ⁊ hoc pꝛīcipio uſus q̄draabat circulū ut innuit phūs ꝑmo phi coꝝ iō ad q̄draturā eius nō erat geometre rn̄dere q᷑ negabat cōti nuū eſſe diuiſibile ſꝑ ⁊ geometer ſupponit tāq̄ꝫ pꝛīcipiū Sed ſi hoc cōcederet̄ nō fuiſſet incōueniens demo. tunc fuiſſe deceptū cc̄ dio nē corpoꝝ cū antiſon ⁊ forte plu res alij cc̄ hoc decepti fuiſſent iō tn̄ uī eſſe abſurdū cū poſuiſſe cor pora illa eſſe indiuiſibilia ⁊ tn̄ ēe diuerſaꝝ figuraꝝ q᷑ aliqua illoꝝ dicebant eſſe q̄drangularia aliq̄ piramidalia ⁊ ſic de alijs eo eniꝫ ipo ꝙ pōebat h⁹ corpora eſſe plu riū anguloꝝ ponebat ea diſibilia

ipe enī ſenſus indicat q̄dratū eſſe diuiſibile in duos angulos nō uī ergo poſſibile fuiſſe de intentio ne democriti ꝙ ei inponit phūs

Notādū ergo ꝙ corpa illa q̄ ponebat demo. erant q̄ꝫta ⁊ erāt phica rōe aūt q̄ q̄ꝫta diuidi pote rāt in ſꝑ diſibilia eſt eniꝫ de rōne continui ꝙ didat̄ in ꝑtes diſibi les ſꝫ rōe q̄ erant phica nō ſic eſt enī dare corpus mīmū corp⁹ phi cū lꝫ nō ſit dare corp⁹ mīmū ma thematicū corpus eiꝫ phicū dicit māꝫ cū forma cōiuncta q̄litatib⁹ actis ⁊ paſſiuis ⁊ q᷑ actus actioꝝ ſunt in paciente diſpoſito poſſet adeo diuidi corpus phicuꝫ ꝙ ſi ulterius diuideret̄ fora ⁊ q̄litates illius corpis inuenirent ſibi māꝫ iꝑpoꝛcionatā ꝑpter qd̄ in ea nāꝫ illius corpis reſeruari nō poſſet. Uñ ⁊ phūs in ꝑ° phicoꝛuꝫ diſpu tans ꝯ anax. dicit ꝙ eſt dare mi mā aq̄ꝫ ⁊ mimā carnē vñ ibidē di cit ꝙ ē determiata q̄ꝫtitas carnis magnitudine ⁊ puitate Qd̄ ſi forte de magnitudine dubitaret aliq̄s utꝝ ſit determinata q̄ꝫtitas quia ignis uī poſſe creſcere in iſi nitū ſi hret iſinitū cōbuſtibile ꝙ poſſit eſſe corpus adeo puū qd̄ reddat̄ in ꝑpoꝛcionatū forme ñ uī dubitandū nā ſm ↄmētatorē ꝫ° phicoꝝ creſcēte corpore creſcit uirt⁹ ⁊ fortificat̄. dimiouto g° diminuat̄ ⁊ debilitat̄ ſꝫ cū ſꝑ pa ſſio mag facta abiciat a ſbā ut i nuit phūſ vi. thopi. adeo poterit debilitari ꝑ cōtinuā dinutionē ꝙ tolleret̄ de nc̄citate uirtus ⁊ for ma illi⁹ corpis cū g° demo. tradi derit pncipia nāliū ⁊ metha. q᷑ ē mimū corp⁹ phicū lꝫ nō ſit dare mimū corpus mathematicū vba enī democ. pn̄t aliq° mō trahi ad

bonū intellcm̄ ut℞ tñ ſic itellexit demo. ut dcm̄ ē uel nō plene ſcire nō poſſum⁹ qꝛ libri ſui ad nos nō puenerunt tñ ƀʒ ꝙ ariſto.ei iponit mag͂ uꝛ̄ ꝙ habuit malū intellcm̄ ꝙ̄ bonū credidit enī democri.ut ariſto.ait ꝙ uerū eſſet i appendo ita ꝙ ſenſus hr̄et ꝟitateʒ diſcipline ⁊ q̄cq̄d appareret ſenſui eſſet uerū ⁊ qꝛ ƀm ſenſuʒ ē deueire ad corpa idiuiſibilia credidit ut uꝛ̄ ei iponere ariſto. ꝙ ƀm ꝟitatē eſſēt idiuiſibilia corpa q̄cq̄d tñ ſit de hoc pʒ quidē qꝛ hoc mō ſaluari poterit dictū ei⁹.ſ.corpora iſta eſſe indiuiſibilia ut erāt phica ⁊ ut erāt principia rerū nāliū eſſe tñ diuiſibilia ut erāt ꝙ̄ta ⁊ qꝛ in quolʒ ꝙ̄to pōt deſcribi q̄libʒ figura ſimul cū hoc ꝙ erāt i diuiſibilia ut erant q̄d nāle poterant eſſe diuerſarū figurarū cum eſſent ꝙ̄ta Utruʒ aūt dato ꝙ poſſent poni corpa ſic indiuiſibilia ⁊ ſic figurata ſi ēet dare talia corpora pn̄t dici pꝛicipia uel nō īfra dicet̄ oñdet̄ enī ꝙ ſi ex talib⁹ corporib⁹ ꝯponeret̄ aliq̄d ꝯpoſitū mag͂ illud ꝯpoſitū hr̄et nāʒ pꝛicipiȷ̄ reſpectu illo℞ corpm idiuiſibiliū ꝙ̄ econuerſo ibi enī de diuiſione continui ⁊ q̄uo eſt dare mīmū in nālib⁹ oñdet̄ ⁊ ſupplebit̄ ꝙ hoc uidet̄ eſſe dimiſſuʒ ad pn̄s aūt in tm̄ dictū ſit ꝙ ſi ſit poſſibile eſſe corpa phica indiuiſibilia diuerſarū figurarū illa magis debēt dici principiata ꝙ̄ principia ut infra clare oſtendet̄ Scd̄o declarād̄ eſt dr̄am iter pōem anax̄. ⁊ emp̄. uꝛ̄ enī ſlm̄ eſſe ꝙ a℞ ait uʒ anax̄. ꝯdixiſſe emp̄.qui poſuit carnem ⁊ os eſſe principia reſpectu ignis ⁊ t̄re Emp̄.ꝟo ecōuerſo ignē ⁊ t̄rā eſſe el̄a reſpectu carnis ⁊ oſſis

nam anax̄.ut hēt̄ in textu poſuit corpa ſimiliū ptiū eſſe pꝛincipia omniū .corp⁹ eiʒ eſt ſimiliū ptiū q̄n ptes recipiūt pꝛedicationē totius ⁊ qꝛ quelʒ ps ignis eſt ignis ⁊ q̄lʒ ps terre ē t̄ra ⁊ t̄ra ⁊ ignis ſunt corpa ſimiliū ptiū corpora ergo iſta hn̄t rōm pꝛincipiȷ̄ ⁊ nō pꝛincipiati poſitio ergo emp̄.ad pōem anax̄.nō ſe uꝛ̄ hr̄e ut ꝯ̄ria ſed ut ps ad totū Nā emp̄. ſoluʒ q̄tuoꝛ el̄a dixit eſſe p̄ma corpora ⁊ pꝛicipia omniū alio℞ anax.ꝟo oīa corpa ſimiliū ptiū dixit eſſe alio℞ pꝛicipia de quo℞ nūo ſunt q̄tuoꝛ el̄a. Amplius uꝛ̄ pōem anax̄.q̄ſi eādē fuiſſe cū pōe emp̄. nā corpus ꝙ̄to magis eſt cōpoſitū tāto magis eſt diſſimiliū ptiū manus enī q̄ cōponit̄ ex carne ⁊ oſſe eſt ptiū diſſimiliū nō ergo q̄libet ps man⁹ ē manus caro aūt ⁊ os q̄ manū ꝯponunt ſunt ptiū ſiliū ſi g° ſilitudo ptium ſequit̄ pꝛicipalitatē pꝛicipalius repit̄ in el̄is ꝙ̄ i el̄atis ꝓpt̄ q̄ð ſi caro pt dici ſimiliū ptiuʒ ⁊ ignis ⁊ t̄ra ⁊ alia el̄a dēt pꝛincipalius dici ſimiliuʒ ptiuʒ ꝙ̄ caro ⁊ os q̄ ſunt el̄a ergo ƀm pōem anax. ignis ⁊ t̄ra magis erunt pꝛicipia ꝙ̄ caro ⁊ oſ qꝛ ut oñſuʒ eſt pꝛicipali⁹ in eis repit̄ ꝯueientia ptiū Nōnduʒ ergo anax̄.de oībus corpibus ſiliū ptiuʒ poſuiſſe duo gn̄a qꝛ q̄dā erant talia ƀm ꝟitatē q̄dā ꝟo ƀm apparentiā ut erat caro ƀʒ apparētiā ⁊ ƀm ꝟitatē ⁊ ſic de aliȷ̄s. dr̄a aūt iſto℞ ſic accipiebat̄ qꝛ ea q̄ erāt ƀʒ ꝟitatē talia nūꝙ̄ inueiebātur p ſe exn̄tia ⁊ ſepata ſʒ ſp erāt aliȷ̄s cōiuncta de nullo enim p ſe exn̄te ue℞ erat dicere ꝙ eſſet purꝰ caro uel pure aq̄ q̄ ꝟo erant talia ƀʒ appentiā iueniebāt̄ p ſe exn̄tia

⁊ ſeperata inueniebat̄ enī aliq̇d
ꝑ ſe exn̄s qȯ apparebat auꝝ ⁊ ali
q̇d qȯ uidebat̄ caro nō ꝙ illud
eſſet pure aurum nec illa pura ca
ro ſʒ ꝙ in quolibet eoꝝ erāt oīa
ſʒ unū illoꝝ uidebat̄ auꝝ quia ⁊
ſi in eo erat caro ⁊ os ⁊c̄ talia tn̄
quia erat ibi plus de auro q̈ꝫ de
aliis uidebat̄ auꝝ aliud uero ubi
erat plus de carne q̈ꝫ de aliis ui
debat̄ caro   Ulterius uolebat
ꝙ corpora omiomera ⁊ ſimilium
ꝑtium ſꝫm ueritateʒ eſſent princi
pia eoꝝ que erant talia ſꝫm appa
rētiaʒ nō enī poſuit ꝙ ignis eſſet
ſimplicior carne uel unū corpus
ſimplicius alio ſed ſolū ſaluabāt
rōm pricipii ⁊ pricipiati ꝑ corꝑa
omiomera ſꝫm ueritatē ⁊ ſꝫ appa
rētiaʒ ex hoc appʒ qūo ponebat
carnem ⁊ os eſſe principia ignis
⁊ terre ⁊ qūo nō nā ſi accipiatur
ignis ⁊ terra ⁊ caro ⁊ os ſcōm ue
ritatē nullū eoꝝ hīet rōm princi
pii reſpectu alteri⁹ q2 nullū erit
pricipiatū ſʒ quelʒ illoꝝ habebit
rōem principii ſic etiā ſi ſumant̄
ꝑdcā ſꝫm apparētiā nō poterimus
ſaluare ſcōm pōem anax̄. ꝙ unū
illoꝝ ſit principiū ⁊ aliud pricipi
atū ſʒ qōlʒ hēbit rōm principiati
tn̄ ſi ſumat̄ caro ⁊ os ſꝫm ūitatē
⁊ t̄ra ⁊ aq̄ ſꝫ apparētiā caro ⁊ os
erunt principia reſpectu illorum
dictū eſt enīʒ ꝙ in quolʒ corꝑe
omiomero ſꝫ apparētiā ſunt oīa
corpora omiomera ſcōʒ ueritateʒ
ut in terra ſꝫm apparentiā ſunt ca
ro ⁊ os ⁊ cetera alia corpora ſꝫm
ueritatē que ſunt principia illius
corporis quod ē terra ⁊ ſcōm ap
parentiā cū tn̄ nō ſit pura terra
ſʒ denoīatio ſpͥfit a ꝑdenoīante
ut dr̄ ꝑmo phicoꝝ ubi poſitio a
nax̄. diffuſius r̄citat̄ terra ergo ſꝫ
apparētiā ⁊ qōlʒ corpus qȯ uide
m⁹ eſt cōpoſitū ex oibus corpori
bus omiomeris   Hoc uiſo apʒ
qūo poſitio anax̄. contradicebat
poſitioni emp̄. emp̄. enī poſuit t̄
ram ⁊ aquam ⁊ iſta ſimilia eſ̄a q̄
per ſe exiſtunt uel que nos ſenti
mus eſſe principia omniū alioꝝ
corpoꝝ ponebat enī ꝙ uera caro
⁊ ueꝝ os erāt ꝯpoſita ex iſtis eſ̄is
q̄ ſentim⁹ anax̄. aūt ecōuerſo iſta
eſ̄a que ſentimus ut terram aquā
⁊ aerē ⁊ ignē dicebat eſſe talia ſꝫ
apparentiā nō ſcōʒ ueritatē quia
licʒ ut dictū eſt nō ſit dare aliq̇d
per ſe exn̄s quod ſit pure tale ter
ra iſta quā nos uidemus non eſt
pura terra nec aqua pura aqua
ideo caro ⁊ ⁊c̄ talia corpora omi
omera ſunt de compoſitione ter
re aque ⁊ aeris ⁊ ignis que nos
ſentimus ꝓpter quod appʒ ma
nifeſte poſitionē anax. contradi
cere poſitioni emp̄. ea aūt ꝓpter
que oñdebatur unā poſitionē nō
ꝯdicere alteri ꝓcedebāt ex falſo
ītellectu poſitionis anax̄. qua po
ſitione manifeſtata declarata eſt
ueritas queſiti   Tercio declarā
dū eſt utꝝ ponentes unā materiā
opʒ dicere idē eſſe generationem
⁊ alterōm ut ariſto. ei īponit ⁊ nr̄
ignoraſſe nās ⁊ dias motuū mo
tus enī recipiunt ſpēs nō a ſbis ī
quibus ſunt ſed a rebus ad q̈s ē
motus uñ in tercio phicoꝝ dr̄ ꝙ
motus eſt in eodē gn̄e cuʒ rebus
ad q̈s eſt motus cū ergo gn̄o ſit
motus in ſbām alteratio uero ſit
motus ad qualitatem q̇cq̇d igit̄
dicerent phi de materiali princi
pio ſaluare poterant gn̄oeʒ aliud
eſſe ab alteratione q2 forma ſbāl̄
altera eſt ab accn̄tali   Amplius
nos ipi ponimus unū mãle prici

dicimus eniȝ ut. ī. ꝓbatur unam eſſe materiā omniū hñtiū trāſmutationē ad ſe inuicē ⁊ tñ diſtiguimus gñonē ab alteratiōe. Amplius phūs in ſuis dictis uꝫ petere qḋ eſt in ɔ̄rio arguit enim oppoſitū nō ꝓpoſitū omnes eni motus ſaluamus ꝑpter unitatē ſbi⁊ oēm trāſmutationē ad formā ꝑpter vnitatem materie unū eni ɔ̄riorꝝ non ſit aliud ſȝ mā que ē ſub una forma efficitur ſub alia ⁊ ſucceſſiue ſubicitꝰ utꝗȝ contrariorū iō in ꝑmo phiſicorꝝ ⁊ xii. metha. ut ſaluaremus tranſmutationes q̄s uidemus ait ꝙ opȝ dare tereiū qḋ ſubiciatꝰ ɔ̄rijs ꝑ vnitateȝ ergo ſbi ſaluamuſ oēs tranſmutationes ſi ergo tollatꝰ talis unitas nulla erit tranſmutatio nō ergo erit aliud alterō ⁊ gñatio poſita pluralitate mālis principij quia tales motus omnino ceſſarēt.

Nota ergo ꝙ ſi ātiq̄ philoſophi recte poſuiſſent unitateȝ materialis principij ut nos ponimus ſaluaſſent oms motus ut nos ſaluamus ⁊ phūs iiuſte icrepaſſet eos ſed oēs ipi errauerunt credentes mäȝ eſſe aliquod corpus in actu nā aliq̄ poſuerunt māle pricipiū eſſe ignē aliqui aquā aliqui uero aerē aliqui aūt mediū intꝰ aerem ⁊ aquā aliqui uero oia q̄tuor elā ut emp. nullus aūt philophātiuȝ poſuit ſolam terrā eſſe pricipiuȝ ideo dictū eſt oia elemēta accepiſſe iudicē ꝑter terrā. Exiodus aūt poſuit terrā eſſe principiū aliorꝝ ſȝ ipe nō fuit phūs ſed legiſta ut cōmentator ait ſed quia oms phātes poſuerunt materiā eſſe aliqḋ corpus in actu. ideo reprehēdit eos phūs ꝑmo methaphi. dicens ꝙ fuit motus erroris eorꝝ .i. errabant quia poſuerunt materiā elm corporꝝ .i. de nūo corporꝝ dixerunt eni materiā eſſe corpus Hoc uiſo ſatꝫ apȝ ſic loq̄ntes ſic poſſe ſaluare gñatiōeȝ ſȝ oportuiſſet eos dicere gñonē eſſe ideȝ qḋ alterōnē mā eiȝ ſꝑ manȝ eadē ꝑȝ ēentiā in omni tranſmutatiōe ſi ergo materia eſſet aliquod corpus in actu ut ignis uel aer uel quodcunqȝ aliud quia materiaȝ opȝ manere ſi maneret illud corpꝰ in actu ſcḋȝ ſubſtantiā q2 manente corpore in actu ſcōm ſbām nō conuenit ei generatio licet poſſet alterari uel ergo ad poſitionem factā nulla erit generatio uꝉ ſi uero erit eſſet idem qḋ alterō ē enim dia inter gñationem ⁊ alterationem ut dicitꝰ nono metha. quia in generatione ſubicitꝰ ens in potētia in alteratiene uero ens in actu Si uero i geueratiōe ſubicitꝰ ens in actu quod faciebant ꝑdicti phi nihil aliud reſtat niſi ꝙ gñatio ſit alteratio ut phūs ait. Rationes aūt in ɔ̄riū ꝓcedebāt ex falſo intellectu poſitionis ceterorꝫ hhilophorꝝ Neceſſe eſt aūt ⁊c. Cū ſuperius oſtendit philoſophus quid contingit dicere ponentibus unū materiale principiū ⁊ quid ponentibus plura ⁊ quia ponentes plura materialia principia uidebantur peius dicere ꝙ ponentes unum Ideo in ꝑte iſta increpat omnes ſic opinātes ⁊ duo facit quia primo facit qḋ dictū eſt ſcḋo ſpāliter deſcendit ad increpationem empe. ſcḋa ibi Emp. quidē. Circa ꝑmū duo facit quia ꝑmo. cōtinuat dicta dicēdis ſcḋo exequitꝰ de intento ibi Queādmodū. Dicit ergo ꝙ hijs .ſ. ponentibus plura materialia

pꝛincipia neceſſe eſt dicere altera tioneꝫ eſſe aliquid pꝛeter genera cionem ⁊ q̄uis hoc ſit neceſſariū ⁊ conueniens tamen ſecundum ea que dicuntur ab eis inpoſſibi le eſt ſaluare ueram generationē ⁊ alterationem hoc aūt qm̄ dici mus recte ⁊ increpam⁹ eas mō de bito facile eſt uidere ſi conſiderā tur ea que ſequūtu ꝛ Quemad moduꝫ. Exequitur uidere de intē to ⁊ tria facit quia pꝛimo oſten dit eos ſecundū dicta eoꝝ nō po ſſe ſaluare alterationē ſo oſtēdit ꝙ ſaluare nō poſſunt aliquā trāſ mutationem . Tercio redit ad oſ dendum ſpecialiter eos altera tionē ſaluare non poſſe . ſcōa ibi Aut ⁊ manifeſtū. Tercia ibi Am plius autem Circa pꝛimū duo fa cit quia pꝛimo declarat quid eſt alterari Scōo ex hoc ꝓcedit ꝙ ꝓ dicti ꝑhī ex hoc alteraationeꝫ ſal uare nō poſſunt . ſcōa ibi Sed tn̄ ex quib⁹ Dicit ergo ꝑmo ꝙ quē admodū uidemus ꝙ quieſcente ſbā ſit in ea transſmutatio ſecūdū magnitudinem que uocatur aug mentū ⁊ diminutio ſic ſbā quieſ cente uidemus in eaꝫ alterationē fieri ſupple ꝓpter tranſmutatio nē in qualitate eſt ergo alteratio tranſmutatio in q̄litate manēte ſbā Sed tn̄. Oſtendit eos ſal uare non poſſe alterationem con tinnetur ergo ſic littera Diximuſ ꝙ alteratio eſt tranſmutatio in q̄ litatibus ſed tamen ſecundū ea que dicunt facientes plura pꝛin cipia uno inpoſſibile eſt aliud al terari naꝫ paſſiones ⁊ qualitates ſecundū quas dicimus hoc con tingere ſunt qualitates ꝓpꝛie per que differunt elementa puta cali dū frigidū albū nigrū ſiccuꝫ hūi dum molle durū alioꝝ unumqō ꝙ per que differunt elementa no minat autem hoc albū ⁊ nigrum inter pꝛimaſ qualitateſ qꝛ ſic loq̄ bantur antiqui ꝑhī nam emp̄. di cebat ſolem .i. ignem eſſe album ⁊ calidum imbꝛem auteꝫ .i. aquaꝫ in omnib⁹ .i. uniuerſaliter ſimplr̄ dicebat eſſe nigram frigidā ⁊ ne buloſam ⁊ ſimiliter determinat de reliquis paſſionibus adaptan do reliquas qualitates reliquis elemeutiſ qua pꝛopter quia pꝛin cipia opoꝛtet manere h⁹mōi pꝛia coꝛpoꝛa ⁊ elementa ex quo ponū tur eſſe pꝛincipia manebunt ⁊ nō fient ex ſe inuicē pꝛincipia enī nō fiunt ex alijs nec ex ſe inuicem ut ꝓbatur ꝑmo ꝑhiſicoꝝ ſed ſi non ē poſſibile ex ; igne fieri aquā nec ex aqua terram ſi non eſt poſſibi liſ tranſmutatio in ſubſtantia ele mentoꝝ non fiet tranſmatatio in qualitatibus eoꝝ nō ergo fiet ex albo nigrum nec ex molli duꝝ ⁊ eadem ratio eſt de alijs .i. ſi non ſit tranſmutatio in qualitatibus elementoꝛuꝫ ſiue in qualitatibus pꝛimis non fiet in alijs .i. in ſecū dis ⁊ quia h⁹mōi erat alteratio trāſmutatio in qualitate ex quo nulla poteſt fieri trāſmutatio nul la erit alteratio Eſt ergo uis rōnis quia ſecundum ponentes plura materialia pꝛincipia nō po teſt fieri tranſmutatio in ſuſtātia elementoꝝ niſi fiat tranſmutatio in qualitatibus eoꝛū ⁊ per conſe quens nec in qualitatibus alioꝝ ⁊ ſi in nullis qualitatibus contin git tranſmutatio nulla erit altera tio Aut et.. Adducit ſecundaꝫ rationem per quam oſtenditur e os non poſſe ſaluare tranſmutati onem nam cū omnis tranſmuta

tio fiat a contrario in contrariuꝫ cum vnū contrariū non fiat ēen tialiter aliud contrariū maifeſtū eſt quoniā ſemper ſupponenduꝫ eſt vnā naturam ipis contrarijs ſiue fiat tranſmutatio ſecundum locū ſiue ſecundum augmētatio nem ⁊ diminutionē ſiue ſecundū generationem ⁊ corruptionem q̄ uero negat vnitatem ſubiecti uel materialis principij alterationeꝫ ſaluare non poteſt Amplius. Specialiter adaptat iſtā róeꝫ alte rationi dicenſ ꝙ hoc.ſ.vnitatem mālis princip.j ſimiliter neceſſe ē eſſe alteratio neꝫ naꝫ ſi alteratio eſt vnū ſubiectū uel vnū materia le elementum eſt enim vna mate ria omniū habentiū ad ſe inuiceꝫ tranſmutationem ⁊ conuertitur quia ſi vnū ſubiectū eſt alteratio eſt ſi ergo vnitaſ materie ita con uertibiliter reſpicit alterationeꝫ qui negat vnitatē materialis p̄n cipij alterationem ſaluare nō po teſt. Empedocles. Specialiter deſcendit ad increpationem poſi tionis empe. ⁊ duo facit ſecundū ꝙ dupliciter ipm increpat. p̄mo increpat eum de contradictione ſecundo de inſufficientia ibi In certū autem Circa primū duo fa cit. quia primo premittit quod i tendit Secundo declarat propo ſitū ibi Simul autem Dicit ergo ꝙ ipe empe. uidetur dicere cōtra ria ⁊ ad ea que apparent⁊ ad ſe ipſos Simul aūt ma nifeſtat quod dixerat ⁊ tria facit quia manifeſtat empedoclem cō tradicere apparentibus Secundo oſtendit eum cōtradicere ſibi ipi Tercio remouet quandam cauil lationem. Scōa ibi Simul auteꝫ Tercia ibi Non tunc ſolum. Con

tinuet ſic neceſſariū eſt empe. cō tradicere apparentib⁹ quia ſimul cum hoc ꝙ non dixit nullū alteꝝ elementoꝛuꝫ fieri ex altero dixit omnia elemēta fieri ex ipis elemē tis hic enim contradicit hijs q̄ apparent ſi eni elementa non po ſſent traſmutari ad ſe iuicē nō po ſſent ex eis generari alia mixta empe. ergo negando tranſmuta tionem elementoꝝ ad ſeinuicem contradicit apparentibus uel qꝛ contradicit ſenſui cum ad ſenſuꝫ uideamus contrariū uel cōtradi cit apparēti rationi cū manifeſta ratio cōtrariū probet. Simul autem. Oſtendit empe. contradi cere ſibi ipi dicens ꝙ empe. ſiml ſuple cū hoc quidem ꝙ ait vnuꝫ elementoꝛum non fieri ex alio di xit ꝙ quando eſt amicicia conti git omnem naturam elementoꝛū congregari in vnū chaos confu ſum poſt litem ⁊ rurſum ſuple lite adueniente ex uno illo chaoſ contingit fieri vnumquodqꝫ ele elementoꝝ ſed ſi ex elementis po teſt generari unū aliquid ⁊ ex il lo uno aliquo iterū poſſunt gene rari elementa. Manifeſtuꝫ eſt ꝙ aduenientibus quibuſdam diffe rentijs de numero diuerſoꝛū ⁊ q̄ buſdam paſſionibus diuerſis fa ctū eſt ex illo uno chaos confu ſo hec quidem aqua hec autem ignis nam ſi ſecundū empe. con tingit ſolem. i. ignem eſſe caliduꝫ album ⁊ leuem terram auteꝫ gra uem durā cū hec elementa mul tū differant ad inuicem ſi ex eis debet generari unū aliquid opꝫ fieri hoc ablatis differentijs hijſ differentie ergo elementoꝝ ſunt auferibiles cū ex elemētis poſſet generari vnū aliquid ⁊ h⁹ modi

differtie ſunt etiam genite .i. poſ
ſunt iterũ generari quia elemen
ta poſſunt recuperare differẽtias
ſuas cũ ex illo vno poſſũt regene
rari elementa ſed ſi elementa pñt
admittere ⁊ recupare differẽtias
ſuas manifeſte apparet ꝙ neceſſe
eſt fieri ex aqua terram ⁊ ex terra
aquam ⁊ ſimiliter alioꝝ vnũqꝺ
ꝗ quia aliaeꝛa ad ſeinuiceꝫ habe
bunt traſmutationẽ ꝯdicit ergo
empedo. ſibi ipi dicendo elemen
ta poſſe pdere ⁊ rcuperar paſſio
nes ⁊ formas per quas differunt
⁊ negando eas ad ſeinuiceꝫ habe
re tranſmutationem. Non
tunc. Remouet quamdam cauil
lationem diceret eni aliquis for
te ꝙ ſolũ tunc quando ex elemẽ
tis generat vnũ chaos poſſunt e
lementa pdere differentias ſuas
⁊ quãdo ex illo regenerat elemẽ
ta poſſunt h'mõi differentias re
cuperare Sed hoc eſt ridiculũ di
cere quia corruptibile ⁊ incorrup
tibile fundãtur in ipa natura rei
naturaliter loquendo nunꝗ cor
ruptibile poteſt fieri icorruptibi
le nec econuerſo ideo ſicut elemẽ
ta poterant tunc mutari ſecundũ
dr̃as ⁊ paſſiones neceſſe eſt dicer
ꝙ ⁊ nunc poſſunt traſmutari pa
ſſionibus nam paſſioneſ ⁊ forme
ex quibus dicit empe. differre e
lementa ſi tunc erãt poſſibile ad
uenire elementis ⁊ rurſum ſepari
ab eis adhuc nunc hoc eſt poſſi
bile aliter ⁊ aliter aduerſantibuſ
adinuicem lite ⁊ amicicia nam ſi
prius aduerſante lite ⁊ amicicia
differentie poterant ſeperari ab
elementis ⁊ aduenire eis cũ etiaꝫ
nunc ad inuiceꝫ aduerſari ponũt
uunc etiam poterit hoc continge
re ꝙ autem uunc elemẽta admiſ

ſerant differentias ſuas quando
erant in illo uno chaos confuſo
patet quia ideo tunc ex vno gña
ta ſunt quia in eo nõ erant elemẽ
toꝝ differentia nõ eni ignis aer t̃
ra ⁊ aqua erant etiã unũ omne .i.
vnũ totũ ⁊ unũ chaos confuſum
ſi retinebãt dĩaſ ꝓprias Incer
tũ autem. Reprehendit empedo.
de inſufficientia inſufficienter lo
quebatur eniꝫ empedocles. cum
nõ certifiiaret nos utrũ eſſent po
nenda multa principia aut unuꝫ
ut utꝝ ignis ⁊ t̃ra ⁊ ſiſtica .i. me
dia hoꝝ ut aqua ⁊ aer eſſent ſuꝑ
pricipia reſpectu illius chaos cõ
fuſi uel econuerſo nã ſi illud cha
os confuſuꝫ ſupponit tamꝗ ma
teria ex quo principia agẽtia ſũt
tranſmutãtia ipm ⁊ p h'mõi mo
tũ ⁊ tranſmutationeꝫ fiunt ignis
terra ⁊ aqua tunc eſt unũ elemen
tum quia hoc poſito illud chaoſ
habet rationem principij ⁊ illa e
lementa habet rõneꝫ principiati
ſed ſi illud chaos confuſum fit ⁊
ex compoſitione elementoꝝ ⁊ cõ
uenientibus illis elementis illa
auteꝫ elementa generantut ex eo
tãꝗ ex diſſolutione eius tũc illa
quatuor corpora magis ⁊ pociuſ
debent dici elementa ⁊ principia
⁊ natura prima ⁊ illud chaos ma
gis debet dici principiatũ No
tandũ aũt ꝙ aliter fiunt diuerſa
inſtrumenta ex ferro ⁊ aliter di
uerſi lapides ex pariete nã diuer
ſa inſtrumenta ex ferro fiunt tam
ꝗ ex eo qꝺ eſt ſubiectũ in actio
ne ⁊ tranſmutatione agẽtis ideo
ferrũ habet rationem principij
reſpectu inſtrumentoꝝ ſed lapi
des generantur ex pariete tamꝗ
ex diſſolutione ⁊ corruptione ei'
ſi g° elementa fiunt ex illo chaos

ſicut diuerſa' inſtrumēta ex ferro tunc illud chaos habet rationē principij ⁊ eſt vnū principiū ꝓpter vnū chaos ſed ſi elementa fiunt ex eo tamq̄ ex diſſolutione ⁊ corruptione eius ſicut lapides fiunt ex ꝑiete tūc elemēta ſunt principia ⁊ nō illud chaos ⁊ erūt plura principia propter pluralitatē elementoꝝ ⁊ quia nos non certificauit empe. utꝝ illud chaos haberet rationem principij uel hec q̄tuor corpora īſufficiēt̄ loquꝰ ē

Hic determinanda ſunt tria primo utrū ponentes plures materias poſſint ſaluare generationem ⁊ alterationem cū in textu dicatur ꝙ inpoſſibile ſit eos ſaluare predictas Scōo dubitatur de eo qd̄ habetur in littera ꝙ elemēta nō poſſunt tranſmutari ſecundum ſubſtantiam quia ceſſaret alterō Tercio erit declaranda illa ꝓpoſitio que habetur in textu vꝫ ꝙ una eſt materia omniū habentiū ad ſeinuicem tranſmutationē Circa primū queſitū difficultatē faciunt uerba textus nā ſecundum phm̄ ponentes plures materias neceſſe habent dicere genertaionem eſſe aliā ab alteratione ſed nō haberēt neceſſe hoc dicere niſi illa ſequerentur ex dictis eorū ſecundū ergo eoꝝ dicta tā generationem q̄ alterationem ſaluar̄ poterant. Amplius phūs rep̄hendit anax. quia ignorauit ꝓpriam uocem ⁊ contradixit ſermoni ſuo ponendo plures materias ⁊ non diſtinguendo inter alterationē ⁊ generationē ſed hoc non ēēt niſi tam generationē q̄ altearationē ſecundū dicta ſua ſaluare poſſet Amplius habetur inˀ littera ꝙ ille eſt ꝓpus ſermo ponentiū plures materias ut ſaluent generationē ⁊ alterationem ⁊ ut diſtinguāt inter eas Amplius plato poſuit vnitatē ex parte forme ⁊ pluralitatem ex parte materie ponant enim magnū ⁊ ꝑuum ex parte materie ⁊ ydeam ex ꝑte forme ut habet declarari primo phiſicoꝝ ⁊ tamē nō negauit trāſmutationē ⁊ motū ergo ponētes plures materias ꝓpter hꝰmodi pluralitatē nō uī ꝙ oꝫ eos negar̄ motū ⁊ tranſmutationē littera tamen dicit oppoſitū Notandū ꝙ alitre ē ſaluare gn̄ationē ⁊ corruptionē pro ut repiunt̄ in artificialibus alit̄ uero ut repiunt̄ in naturalibus gn̄o eni eſt motꝰ de nō eſſe ad eſſe ut dr̄ vº phiſicoꝝ ens ⁊ vnū conuertunt̄ ſicut ergo cōpetit rebus vnitas ſic cōpetit eis entitas ⁊ ſicut cōpetit eis entitas ⁊ eſſe ita cōpetit eis fieri ⁊ gn̄ari artificialia eni nō ſunt q̄d vnū ut nālia qꝛ nō rep̄t in eis vnitas ꝰm vnitatē uniꝰ nature aut unius foꝛe ſꝫ unitas uī in eis ꝰm q̄dā aggregationē ⁊ ꝰm quēdā ordinē et cōtactū ꝑtes eni artificialiū retinēt ſuū actū ⁊ ſpēꝫ pies eni ex pluribus lapidibus gn̄atꝰ nō eſt unꝰ ꝰm unā nāꝫ ⁊ unā formā ſꝫ ꝰm unitatē cuiuſdā ordiniſ ⁊ contactus iō talia q̄ nō hn̄t aliquā unā nāꝫ ſeu nālē formā ⁊ ꝑtes eoꝝ retinent ſuū actū ⁊ ſpēm gn̄ari hn̄t ꝑ aggregationē ſuarū ꝑtiū ⁊ corrūpi ꝑ diſgregationem ꝓpter quod de hꝰmōi artificialibus aliquo mō v̄ificatur qd̄ dicebat emp. ꝙ natura eoꝝ nō ē niſi mixtura q̄dā Cū ergo q̄rit̄ utrū ponētes plēs mās ſaluar̄ poſſint

gn̄atione̅ ⁊ corruptione̅ uel etiā a
lios motus dici pōt ꝙ gn̄one͡ʒ ⁊
corruptione̅ ſcd̄ʒ ueritate̅ ⁊ ut ha
bent eſſe in naturalibꝰ iſta ſaluarꝭ
nō poterant ſcd̄m tn̄ apparentia͡ʒ
quādā ⁊ ut talia repiuntur. in ar
tificialibus poterāt motus ⁊ trāſ
mutationes ſaluarꝭ Patet gͦ dia͡ʒ
eſſe inter antiquos phōs, ponen
tes unā mā͡ʒ ⁊ ponētes plures qꝛ
ponentes vnā cū ponebant illa͡ʒ
eſſe aliquod corpus in actu ſcd̄ʒ
ueritate̅ ſaluare poterant alterō͡ʒ
nālem gn̄one̅ v̄o ⁊ corruptionem
nec ſm̄ ueritate̅ nec ſcd̄m appen
tiā ſaluare poterant. Ponētes v̄o
plures mās ſm̄ ueritate̅ tranſmu
tationes naturales ſiue tranſmu
tatiōes ꝑ quas acq̄rit aliq̄ natu
tura uel aliq̄ forma ſaluare nō po
terant ſ͡ʒ tn̄ ſm̄ apparentia͡ʒ q̄ꝺa͡ʒ
quaſlibet trāſmutationes ſalua
bant Jō in una pte textus ait ꝙ
oportebat eos diſtinguere inter
gn̄one̅ ⁊ alterōem qꝛ loquēdo de
trāſmutationibꝰ ut ipi loquebā
tur ex dictis eoꝝ gn̄one̅ eſſe alia͡ʒ
ab alterōne in alia v̄o pte textus
ait ꝙ hoc ſaluare nō poterāt qꝛ
ſecundū v̄itate̅ loquendo de trāſ
mutatione nō ut ipi loq̄bantꝭ ſ͡ʒ
ut de eiſ debet loqui nālis negan
teſ unitate̅ materie negant omēs
tranſmutationes naturales ⁊ oē͡ʒ
motū ad formā qꝛ ut ſuperiuſ in
nuebatꝭ una forma nō fit alia ſ͡ʒ mā
que prius erat ſub una forma fit
poſtea ſub alia ⁊ ꝑ hoc ſoluitur
repugnantia textus Qd̄ uero ad
debatur de platone dicendū ꝙ n̄
poſuit pluralitatem materie ꝙ n̄
poneret oīu͡ʒ gn̄abiliū ⁊ corrupti
biliū vnā materiā primā ſed plu
ralitas illa materie ſ͡ʒ magnū ⁊ ꝑ
uu͡ʒ referenda eſt ad materias ꝓ

ximas ⁊ ad materias diſpoſitas
ut ſm̄ maiore̅ ⁊ minore̅ diſpoſiti
one̅ materie fiat aliť ⁊ aliť ſuſcep
tio forme ⁊ conſtat ꝙ licet mate
ria p̄ma ſit omniū gn̄abiliū vna
tame̅ materia ꝓxima ⁊ diſpoſita
eſt alia ⁊ alia uel illud magnu͡ʒ
⁊ paruum referendum eſt ad di
uerſos gradus entiū . Poſuit eni͡ʒ
plato ꝙ ydee erant in p̄mo gra
du poſt has intelligentie poſt
intelligentias aīe poſt aīas corpa
⁊ ab una ⁊ eade̅ ydea deriuatur
ſimilitudo ⁊ forma tam in intelli
gentias q̄ʒ in aīas q̄ʒ etiā in mate
rias corpales ⁊ quia omne recep
tiuū ⁊ materiale eſt potentiale r̄
ſpectu eius qd̄ influit ⁊ eſt in ac
tu corpora anime intelligētie erāt
q̄ſi materialia reſpectu ydee inp̄
mēt ſimilitudine̅ ⁊ formā in eas
⁊ quia illa ſimitudo ⁊ illa forma
nō eode̅ mō recipiebatꝭ in omnia
predicta ſed in intelligentijs reci
piebantꝭ magis v̄lr in aīabꝰ aūt
minus v̄lr in corporibꝰ uero mā
liter ⁊ pticulariter Jdeo poſuit v
nitate̅ forme quia ab una ydea e
rant omnes iſti influxus poſuit
uero pluralitate̅ ex pte ipius ma
terie ⁊ illam pluralitate̅ appella
uit magnū ⁊ ꝑuū quia cū hꝰmōi
receptiua ⁊ materialia que ponū
tur eſſe ītelligentie aīe ⁊ corpora
ſint in alio ⁊ in alio ordine entiū
⁊ ſcd̄m ꝙ ſunt in magis ſuperio
ri uel magis inferiori ordine ſic
hꝰmōi receptiua magis ⁊ minus
pticipiebat de illo influxu īflue
bat gͦ una ydea in diuerſas ma
terias ſiue in diuerſa gn̄a recepti
uoꝝ vnitas ergo platonis ex pte
forme ⁊ pluralitas ex pte materi
e nō ꝯdicit hijs que diximus eq̄
uoce eni poſuit plato pluralitate

materie ⁊ alij phi utꝝ aũt põ pla
tonis ſit uera uel nõ nõ eſt pñtis
ſpeculationis ſed ſi ſup libꝝ phi
ſicoꝝ cõtingeret nos ſcribere cla
rius elucidaremuſ ipam Scḋo
reſtat declarare utꝝ ſi nõ ẽet trãſ
mutatio in ſubã nõ eſſet trãſmu
tatio in qualitate uel ꝙ idẽ eſt ſi
eſſet ipoſſibilis gñõ ⁊ corruptio
utꝝ eſſet poſſibilis alterõ licꝫ eni
in lr̃a habeat̃ ꝙ ſi nõ poſſent el̃a
tranſmutari ꝑm ſbãm nõ poſſẽt
tranſmutari ꝑꝫ qualitatẽ hoc tñ
difficile eſt uidere nã prius nõ de
pendet ex poſteriori corrupto gͦ
poſteriori nõ oꝫ ꝙ corrũpat̃ ꝓus
erit ergo poſſibilis corruptio q̃li
tatũ abſq̧ eo ꝙ ſit poſſibilis cor
ruptio ſbẽ cũ ſbã ſit ꝓor q̃litate
poterit ergo eſſe motus ad q̃lita
tẽ nõ exñte motu ad ſbãm. Am
plius que ſepari poſſunt ab inui
cẽ nõ hñt eſſentialẽ ordinẽ ſed nõ
habentiũ eſſentialẽ ordineꝫ nõ oꝫ
ꝙ ſi unũ ſit poſſibile ꝙ aliud ſit
poſſibile ſꝫ alterõ multociens ſe
patur a gñone nõ eni oꝫ ꝙ qñcũ
q̧ fit tranſmutatio in q̃litatibus
ꝙ fiat trãſmutatio in ſbã alterõ
ergo ⁊ gñatio nõ habent eſſentia
lẽ ordinem ergo poterit gñatio
eſſe ipoſſibiliſ ⁊ alteratio poſſibi
lis Amplius uidemus aliq̃ al
terari que ſcḋꝫ ſbãꝫ tranſmutari
nõ poſſent Lux eni eſt q̃dã ſenſi
bilis q̃litas ſcḋꝫ aũt ſenſibilẽ q̃li
tatẽ attendit̃ ꝓꝓa alterõ ⁊ tñ line
a eclipſat̃ ⁊ illũiat̃ ꝑꝫ rei ꝟitatẽ ſꝫ
ꝑm ſbãꝫ incorruptibilis manet.

Nõdũ ergo ꝙ triplici uia po
ſſumus declarare eſſe poſſibilem
gñonẽ alterõm ⁊ tranſmutationẽ
in ſbã ſi ſit poſſibilis uera alterõ
⁊ trãſmutatio in q̃litatibꝰ actis
⁊ paſſiuis Prima uia ſumitur ex
ꝑte nature fõrme. ſ̃a ex ꝑte natu
re materie. t̃cia ex ꝑte nature mo
tus ⁊ trãſmutationis cui ſbã ma
teria tendit in formam Prima
uia ſic oſtenditur nã aliqua non
ſunt de rõe alicuiꝰ vnoͦ ꝙ tñ ſũt
de rõne eius aliomõ uidemus
eni ꝙ cõditiones materie nõ ſũt
de rõe rei abſolute ſed tñ ſunt de
rõe eiuſ ut habet eſſe particulare
ſic etiã ẽe nõ eſt de rõe eſſentie in
ſe conſiderate eſt tam̃ de ratione
eius ut hꝫ ẽe in effectu omnis eni
factio ⁊ oĩo cãlitas t̃iatur ad ali
qḋ eſſe cõueniunt aũt in hoc oẽs
alie cauſe qḋ eſt dare eſſe ꝓpt̃ea
nõ bene argueret qui diceret ẽen
tia eſſe prior q̃ꝫ ẽe ⁊ ẽe non eſt de
rõne ẽentie ergo aliqua cã ſiue a
liquod agens producere poterit
ẽentiã ſine ẽe q2 ut dictũ eſt ẽe lꝫ
nõ ſit de ratione ẽentie abſolute
eſt tamen de ratione eius ut eſt
in effectu ⁊ q2 res pro tanto hẽt
cãm q2 hꝫ rõeꝫ effectꝰ nulla reſ ꝓ
duci poterit ab aliq̃ cã niſi inq̃
tũ ẽ coniũcta ipi eſſe ⁊ ſicut cõdi
tiones materie nõ ſunt de rõe rei
abſolute ſꝫ ſunt de rõe eius ut hꝫ
ẽe ꝑticulare ⁊ ſicut eſſe nõ hꝫ eſſe
de rõne ẽentie de ſe ſꝫ ẽ de rõe eiꝰ
ut hꝫ eſſe in effectu ſic dicere poſ
ſumꝰ ꝙ q̃litates actiue ⁊ paſſiue
nõ ſunt de rõe forme ſimpliciter
ſunt tñ de rõe eiuſ ut hꝫ ẽe phicũ
⁊ nãle ⁊ q2 iſta corruptibilia que
uidemꝰ ꝓpter q̃ mota eſt q̃ſtio
ut ſunt i ſeipis hñt ẽe naturiale ⁊
phicũ ⁊ nãle ulteriꝰ nõ remanẽt i
ſeipis qñ tollit̃ ab eis hꝰmõi eſſe
phicũ ſꝫ corrũpunt̃ ꝑm eoꝝ ſbãꝫ
ſi ergo ab aliquo corpe pñt auferi
ri oẽs ſue q̃litates q2 ulterius nõ
ↄpeteret eis eſſe phicũ ⁊ ẽe nãle
corrũperet̃ a ſua nã ⁊ q2 alteratio

expoliat rē a q̄litatibꝰ ꝓprijs ad
ultimū expoliat etiā a nā ꝓp̄a pꝫ
ergo ex ꝑte natur̄ foꝛme cū de rō
ne foꝛme ut eſt natura q̄dā ⁊ ut
hꝫ ēe nāle ⁊ phiſicū ſit ꝙ ſit con
iūcta q̄litatibus ꝓprijs uel act̄s
uel paſſiuis ſi eſt poſſibilis alte
ratio ꝓp̄e dicta ⁊ res pōt dimit
tere q̄litates ſuas erit poſſibilis
gn̄o ⁊ poterit res admittere nām
ſuā ſi ergo ponis alterōeꝫ eſſe po
ſſibilē neceſſe ē te ponere ēe poſſi
bilē gn̄onē ⁊ ſi negas poſſibilita
tē gn̄onis ⁊ coꝛꝛuptionis poſſibi
litatē alterationis ſaluareꝗ nō po
teris Scđa uia ad oſtendēduꝫ
hoc idē ē ex natura materie agēs
eni naturale expoliādo māꝫ una
foꝛma inducit in eā foꝛmā oppo
ſitā qꝛ ſemꝑ gn̄o vniꝰ eſt coꝛꝛup
tio alterius ⁊ econuerſo ⁊ qꝛ mā
ſubiecta cū foꝛma eſt cā omniuꝫ
accidentiū que ſunt in ea ut dici
tur p̄mo phicoꝝ q̄litates exn̄tes
in materia ſequētes eā ut eſt ſub
iecta alicui foꝛme reddunt mate
riam ip̄am ꝓpoꝛcionataꝫ foꝛme
ſub qua exiſtit ſi ergo expolietur
materia ex illis q̄litatibus ꝑ q̄s
eſt ꝓpoꝛcionata foꝛme ſue quia
hoc nō erit niſi per introductio
nē oppoſitaꝝ q̄litatū cum nō ſit
coꝛꝛuptio vnius oppoſiti ſine ge
neratione alterius ꝑ talem tranſ
mutationem ⁊ alterationem ma
teria que pꝛius erat diſpoſita ⁊
ꝓpoꝛcionata ſue foꝛme efficitur
diſpoſita ⁊ pꝛopoꝛcionata alteri
foꝛme cū ergo actus actiuoꝝ ſint
in paciente diſpoſito mā per al
terōeꝫ facta ꝓpoꝛcionata alij foꝛ
me induceretur in ea alia foꝛma
⁊ nō ulteriꝰ remanebit in ea ſub
ſtantialis foꝛma que erat actus ⁊
ꝑfectio eius patet ergo ex ip̄a na
tura materie ꝙ ſi eſt poſſibilis
alteratio eſt poſſibilis generatio
iō bene dictum eſt ꝙ ſemper paſ
ſio magis facta abicit a ſubſtan
tia quia omnis talis factio facit
pꝛopoꝛcionatam materie ſue foꝛ
me Tercia uia ſumitur ex par
te nature motus motus enim eſt
q̄ſi uia in t̄minū cū ergo pꝛopꝛie
loquendo generatio non ſit mo
tus ſed mutatio mutatio autem
ſemper eſt terminus alicuius mo
tus motus quidem cuius genera
tio eſt terminus eſt ip̄a alteratio
⁊ quia eſt poſſibilis motus ē poſ
ſibilis terminus ⁊ ſi non eſt poſ
ſibilis terminus non eſt poſſibi
lis motus aliter enim natura oci
oſe ageret ſi motum inchoaret
quem terminare non poſſet iō
qui negat generationem negat al
terationem ſicut qui negat poſſi
bilitatem termini negat poſſibi
bilitatem motus ex quo appare
re poteſt ꝙ non quelibet altera
tio arguit poiſſbilitatem genera
tionis ⁊ coꝛꝛuptionis ſed altera
tio pꝛopꝛie dicta et realis quia
talia uidentur eſſe uia in foꝛmaꝫ
ideo quia intelligere ſit quoddā
pati ⁊ anima ſecundum partem
intellectiuam aliquo modo alte
retur non tamen opoꝛtet eam ſe
cundum ꝑtem talem eſſe ſubiec
tuꝫ coꝛꝛuptioni quia in parte in
tellectiua non eſt pꝛopꝛie altera
tio Sic etiaꝫ licet luna eclipſetur
tn̄ qꝛ illa alteratio ē magꝭ intētio
nalis q̄ꝫ realis nō oꝫ lunā coꝛꝛup
tioni ēe ſubiectū Oppoſita aūt
dictis ſoluere nō eſt difficile naꝫ
cū dr̄ ē pꝛioꝛ q̄litate ⁊ q̄litates n̄
faciūt ad ēe foꝛme nec ſunt de rō
ne eius ꝓpt̄ qđ nō oꝫ ꝙ ſi q̄lita
tes tolli pn̄t ꝙ foꝛma tolli poſſit

uel ꝙ poſſit tolli rei ſubſtātia ⁊ nā patet ꝑ dicta ꝙ licet q̄litates nō ſint de rōe foīe ſbālis ſimpʳ ſunt tñ de rōe ſbē rei ⁊ forme ut hꝫ eſſe phicū ⁊ nāle ꝙ ſit coniūcta q̄litatibꝰ ꝓprijs ⁊ hoc ſufficit ad propoſitū Qđ uero addit̄ ꝙ gño ⁊ alteratio nō hn̄t ordinem eſſentialē qꝛ ſepari poſſunt Dici pōt poſſibile eſſe eoꝝ ſeperari ſecundū actū nō ſcđm potentialitatē nō eni ſemꝑ qñ alterat̄ aliq̄d gñatur aut corrūpit̄ ſed ſi poſſibilis ē alteratio poſſibilis ē gño ⁊ corruptio cā aūt q̄re predicta ſepari poſſunt ꝟm actū ⁊ nō ꝟm potentialitatē patere pōt ꝑ iam dicta habitū eſt eni alterōnem ⁊ corruptionē habere analogiā ad inuicem ſicut motus ⁊ terminus nō eni oꝫ ꝙ cū quis actu mouet̄ ꝙ actu ſit in termino ſed ſi poſſibilis ſit motus poſſibilis eſt terminus aliter eni ocioſa ⁊ fruſtra eſſet ille motꝰ cū nō eſſet poſſibile terminari ſi ergo poſſibilis eſt alteratio poſſibilis eſt gñatio ⁊ corruptio ad quas ordinat̄ motus ut ad terminū utꝝ aūt cōpetat alterōni aliꝰ tiꝰ p̄ter gñonem ⁊ corruptionē ⁊ q̄uo vnius motꝰ pñt eſſe plures nō eſt pñtis ſpeculationis Tercio declarandum eſt utꝝ ſit una mā omniū hñtiū transſmutationē ad ſe inuicē ⁊ uꝛ ꝙ nō qꝛ p.v.metha. caº de vno diſtinguens q̄tuor modoſ vnius .ſ.vnū numero unū forma vnum genere ⁊ vnū analogia ait ꝙ illa ſunt unū numero quoꝝ materia eſt una ſed nunq̄ transſmutatur aliquid in idem numero ſed oīs transſmutatio eſt in oppoſitū nulla ergo habentia transſmutationē ad ſe inuicem habebunt unā ma

Amplius nō quodlibet eſt in pō ad quodlꝫ ſperma eniꝫ equi nō eſt in potentia ad gñationem leonis ſed cū eſſentiale ſit materie eſſe in potentia ut dicit cōmentator inde ſbā orbis ſic debemꝰ loqui de mā ut loquimur de potentialitate ſed in omnibus iſtis corruptibilibꝰ nō repit̄ niſi una rō potētialitatis cū ex quolꝫ non fiat quodlibet ergo in eis nō reperitur una mā Ampliꝰ ſi omniū taliū eſt una mā uł hoc eſt ꝟꝫ eſſe uel ꝟm eſſentiā ꝟm eſſe nō qꝛ ſi omniū gñabiliū eſſet vna mā ſcđꝫ eſſe omniū eoꝝ ēet una foīa cū materia nō habeat eſſe niſi ꝑ foīaꝫ ſed cū diuerſoꝝ geneꝝ ſint diuerſe ſpēs ſiue foīe nō poterit eoꝝ eſſe una materia q̄tū ad eſſe nec etiā q̄tū ad eſſentiā quia cuꝫ diuerſoꝝ generabiliū ſint diuerſe eſſentie materia que eſt de ēentia unius nō poterit eſſe de eſſentia alterius nullo ergo modo eſt eoꝝ una materia Notandū ergo quoſdā dixiſſe materiā dupliciter conſiderari poſſe q̄tū ad actū ⁊ q̄tū ad potentiā ſcđm ꝙ ē in actu ſic nō eſt vna omniū ſed ſcđm ꝙ eſt in pō ſic una ⁊ eadeꝫ eſt qꝛ materia ciꝰlꝫ gñabilis pōt ēe ſub forma uniuſciꝰqꝫ Hoc aūt habet ꝙ materia ut ē in potētia ſit una omnium licet aliquam vitatē habeat tñ ut ipi exponūt hº dictū nō hꝫ vitatem mā eni que eſt in grano milij nunq̄ eſt in potentia ut in ea poſſet introduci forma leonis mā eiꝫ uꝛ eſſe in pō ad formā ut eſt ſub aliq̄ q̄titate aliter eni ex quocunqꝫ puo corpe poſſet fieri magnū nihil addito ⁊ eo nō rarefactio qđ ē inconueniens ſed mā ut eſt ſub q̄titate hꝫ

diuiſionez ꝛ ꝑtes ꝛ eſt alia ꝛ alia ergo nō poteſt dici illo mō eadē ut ponebať. Propter hoc cōiť ponitur ꝙ materia poteſt dupliciter cōſiderari uľ ut eſt ṗma uel ut eſt ꝓxia ꝛ diſpoſita ad ſuſceptionē forme ſi conſideretur ut eſt prima ſic eſt vna in quolibet eni genere cauſaꝝ ē ſtatus ꝛ eſt deuenire ad vnū primū ut ꝓbatur in ſcōo metha. ſicut ergo eſt deuenire ad primū efficientez ꝛ ad unuz ultimū finē ꝛ ad unā primordialem formā ſic ē deuenire ad vnā primā materiam ſed ſi conſideretur diſpoſita materia ut eſt ꝓxima reſpectu ſuſceptionis forme quia alij ꝛ alij actus requirunt materiam aliter ꝛ aliter diſpoſitam ꝛ diuerſarū formarū ſunt diuerſe materie ut etiā liquefactibiliū eſt aqua ypercaumatoꝝ uľ ypꝑcarmiatū ꝛ ignitorū ſunt ſicca ꝛ vnctuoſa ꝛ alioꝝ alia uiſo materiam eſſe vnā nō quālibet ſed primaz ne laboreť in equiuoco ſtat uidere quis modꝰ unitatis ei cōpetat. Sciendū ergo ſecunduz cōmentatorem in xiiº metha. materia nō eſt vna ꝑ aliquam vnaz indiuiſibilem formā ſed eſt una per indifferentiā qꝛ ſi oīo materia abſolueret ab oī forma uel cōſidereť ut abſoluta ab oī forma nō remanet niſi vna natura cū actus ſit qui diſtinguit ut dr̄ nono metha. ubi nullus actus ibi nulla diſtictio ꝛ quia in fundamēto nature .i. in materia nō eſt aliq̊d diſtinctū ſ; eſt ibi pura potentialitas ut vult p. quinto metha. ex quo pura potentialitas excludit omnez actū ꝛ omnē diſtinctionē materia oīo ṗma ꝛ ſecundū ſe cōſiderata eſt una omniū per i diaz quia nō habet per quid differat. Unde phūs quito metha. caº de uno uult ꝙ unitas materie eſt q̃ſi unitas generis genus aūt non eſt quid unū per unitatez forme licet eni ſpecies ſit forma una genus autem non eſt forma una nā ſecundū themiſtiū in ṗmo de anima conceptui ſpeciei reſpondet yypoſtaſis conceptui eni quez habemus de ſpecie reſpondet in nā unū aliquid ut una forma quam reſpicit talis cōceptio ut yypoſtaſis ꝛ fundamentū ſed generi non cōpetit talis unitas ideo generis conceptus ſine yypoſtaſi ſumptuſ eſt ex tenui ſingulariū ſiľitudīe unitas ergo gen̄is eſt ex quadaz tenui ſimilitudine ꝛ ex remotione differentiarū ut remouendo ab homine ꝛ leone rationale ꝛ irrōnale remanꝫ animal; bene ergo dictū eſt ꝙ unitas generiſ eſt unitas materie ꝛ econuerſo cū quelibet iſtoꝝ ſit per quandam indifferentiā non per unitatez forme patet ergo materiā eſſe unā non q̈zlibet ſed ṗmā ꝛ p; qua unitate eſt una qꝛ ꝑ quādā indifferēciā utrū autez preter hanc unitatem ſit in ea alia unitas forte infra patebit ubi de unitate materie nō ſolum quantum ad generabilia ſed etiam quantuz ad celeſtia diſputari poterit. Oppoſita autez dictis nō eſt difficile ſoluere naz cū dr̄ ꝙ habentes eandē mā; ſūt unū numero intelligendū eſt de unitate materie ſcōm indiuidualē formā nos aūt loq̊mur de unitate eiꝰ ꝑ indiaz nā illa ſunt unū numero q̄ hn̄t unā mā; ſecundū unā indiuiduā ꝛ ſingularē formā.

Qḋ uero ulterius addiť non quodlibet eſſe in pō ad quodli;

uerum eſt de potentia ꝓpinqua ſ; ex quolibet pôt fieri quodlibz ſcôm potentiam remotã loquen do ꝑ ſe niſi forte impediretur per accidens propter inproporciona tam q̈ntitatem Ex grano eiꝫ milij nõ poſſit fieri leo ſed tñ materia que eſt ſub grano milij coniunc ta tãte materie q̄ ſufficiẽter ad q̈ titatem leonis poſſet eſſe ſub for ma leonis bene ergo arguitur ꝑ ratioñe predictaꝫ ꝙ materia ꝓxi ma nõ eſt una omniũ ut ſperma equi non eſt materia ꝓxima leo nis tamen de materia de qua noſ loquimur nõ arguit argumentuꝫ Qꝫ uero tercio addebatur ꝙ in diuerſis generabilibus nõ eſt ea dẽ materia nec ſecundũ eſſentiaꝫ nec ſecundũ eſſe. Dici poteſt materiã diuerſoꝝ generabiliũ nõ eſſe eadẽ ſm eſſe per ſe ſꝫ nõ eſſe eadẽ per ẽentiã eſt ꝑ accñs accit enĩ materie ꝙ in diuerſis gñabili bus ſit differens per ẽentiã quia hoc nõ habet ex ſe ſed contingit ei ut eſt coniũcta q̈ntitati ꝛ forme nã ſi abſolueret̃ materia hui⁹ ge nerabilis ꝛ illius ab omi q̈ntitate ꝛ ab omni forma non eſſet diuer ſa per eſſentiã quia ut dictũ ẽ nõ haberet per quid differret

Uniuerſaliter. In parte iſta ut dicebatur icipit p. determinare de gñoe ꝛ de alijs motibus ꝛ duo facit q2 primo cõtinuat ſe ad dicenda. ſcõo exequitur de intento ꝑa ibi plato enĩ. Dicit ergo ꝙ ipe uult dicere uniuerſaliter de ſimplici generatione ꝛ corruptione elemẽ toꝝ utꝝ ẽ aut nõ eſt ꝛ ſi eſt quõ eſt utrũ naturaliter uel alr̃ ꝛ etiã uult dicere de alijs motibus ſim plicib⁹ puta de augmentatione ꝛ alteratione ꝛ dicit de generati one ſimplici ut diſtinguat eaꝫ ab alteratione que licet poſſet dici motus ſimplex nõ tamen eſt ge neratio ſimplex ſed ſecundũ q̈d addit etiã elementorũ quia cum iſte liber cõputetur inter libros comunes ꝛ uniuerſales non intẽ dit deſcendere ſpecialiter ad gña cionem huius mixti uel illius deſ cendit tamen ad generationem huius elemẽti uel illius ulr̃ dicit elementorum quia ſpecialiter fu it contrauerſia inter aliquos de generatione elementorum magis q̈ȝ de generatione mixtorum.

plato. Exequitur de intento ꝛ duo facit quia primo determi nat de hui⁹modi motibus ſecun dum opinionem aliorũ ſecundo ſecundum opinionem propriam ſecunda ibi Determinatis. Circa primũ duo facit quia primo po nit opiniones ipas. ſecundo per tractat eas ſcõa ibi Queſtiones autem habent aũt antiqui phi. qui magis rationabiliter loque bantur fuerunt plato ꝛ demo. iõ ſolũ horũ opiniones recitat duo ergo facit quia pmo ponit opio nem platonis. ſcõo opinioñe de mocri. ſcõa ibi Demo. autẽ. In ponendo autem opinionem pla tonis tria facit quia primo incre pat eũ quia inſufficienter loqut⁹ fuerat de gñatione rerum. ſcõo i crepat ipſum quia inſufficienter tractauerat de alijs motib⁹. t̃cio ait omnes antiquos phõs preter demo. fuiſſe ualde inſufficienter loqutos de naturalibus motib⁹ ſcõa ibi Amplius neq̈. tercia ibi

Ulrͣ aūt. Dicit ergo plonē repꝛe
henſibilē eſſe de inſufficientia qꝛ
ſcrutatus fuit de gn̄one ⁊ coꝛꝛup
tione qūo exiſtit in rebus ſcruta
batur de generatione nō omniū
ſed ſolū de ea que eſt elementoꝝ
nam quomodo fiant carnes aut
oſſa aut aliquid aliud alioꝛuꝫ ta
liū iſtoꝝ nihil ulterius dixit .

Amplius . Repꝛehendit de in
ſufficientia ꝙ̄tum ad alios motꝰ
nam plato non ſolum inſufficien
ter determinauerat de generatio
ne cum non determinaret de ge
neratione omniū ſed ꝙ plus eſt
inſufficienter dixit quo ad alios
motus quia non dixit de altera
ratione ⁊ augmētatione quomō
exiſtunt rebus .i.in rebus

Uniuerſaliter. Ait omnes phi
loſophos antiquos ualde inſuffi
cienter loqutos fuiſſe de talibus
motibus excepto demo.ideo ait
omnes phōs antiquos ualde in
ſufficienter loqutos fuiſſe de ta
libus motibus excepto demo.iō
ait ꝙ uniuerſaliter extra ea que
ſuperficietenus apparent de nul
lo tali motu aliquis antiquoꝛuꝫ
conſtituit ſermonem perſcruta
tum pꝛeter democri. hoc autem
uidetur de omnibus habere cu
ram ⁊ de omnibus reddere cau
ſam ex hoc autem iam apparet
qualiter ⁊ quomodo differt opi
nio democriti ab aliјs quia nul
lus alioꝛum determinat de aug
mentatione ut dicamus .i. ut ita
loquamur niſi ꝙ ⁊ quis diceret
dicebāt tamē ꝙ adueniente ſimi
li fiebat augmentum hoc enim
quis.i.quilibet de populo ſciuiſ
ſet dicere ſed quomodo fit aug
mentum nō dixerunt Ad
huc autez neqꝫ de mixtione m ꝛe

nullo alio conſimili ut ita dicāt
dicti philoſophi tractauerūt ut
puta de facere ⁊ pati quomodo
hoc quidem facit hoc antem pa
titur ſecundum naturales opera
tiones nullus eoꝛum dixit

Democritus ⁊c. Narrat opi
nionem democriti ⁊ duo facit qꝛ
pꝛimo ponit dictam opinionem
ſecundo ſubiungit opinionis ra
tionem ibi Quoniam exiſtima
bant Dicit ergo ꝙ democritus
⁊ leucippus. leucippus enim fuit
ſocius democriti ⁊ ꝙ vnus di
xit ⁊ aliuſ pꝛopter quod quid di
citur de uno de alio debet intel
ligi hij phi. facientes figuras .i.
athomos figuratos alterationeꝫ
⁊ generationeꝫ ex hijs faciunt qꝛ
ſegregationē ⁊ congregationē ſal
uabant generationem ⁊ coꝛꝛupti
onem oꝛdine autem ⁊ poſitione
ſaluabant alterationem.

Quoniaꝫ . Aſſignat dicte opi
nionis rationeꝫ ⁊ duo facit quia
pꝛimo oſtendit dictam poſitio
nem fuiſſe rationabilem aliquo
modo in ponendo pꝛima pꝛinci
pia ſecundo in ponendo ea que
ſequntur ex pꝛincipijs ibi Qua
pꝛopter . fuit eni demo.motus a
liqͥli rōe in ponēdo athomos in
finitarū figuraruꝫ eſſe rerum pͥn
cipia quia exiſtimabāt ipē ⁊ leu
cip.uerum eſſe in apparendo cre
diderunt ꝙ q̇dquid apparet eſſe
uerum ⁊ qnia ōria fiunt ſm ap
pentiā ⁊ uni appꝫ unū ⁊ alij ali
ud ⁊ quia īfinita ſunt q̄: apparēt
in ſenſu ut omnes iſtas apparen
tias ſaluarent infinitas figurarū
faciebant

Qua pꝛopter . ⁊c. Oſtenſo
q̄ ratione mouebaᷣ ad ponēdū
pꝛincipia oñt qūo mouebanᷣ ad

oñdēō ea q̄ ſeq̄tur ex principijs ⁊ qꝛ ex ſuis principijs ſaluabant gn̄ationem ⁊ alterōem ideo duo facit qꝛ p̄mo oñdit q̄uō ſaluabāt alterationē ſcd̄o q̄uō gn̄onē ibi Q̄m aūt Alterōez aūt ut dcm̄ eſt ſaluabant ex ordine ⁊ pōne qꝛ ex eo ꝙ ordinabant̄ alr̄ ⁊ alr̄ athomi ⁊ hēbāt aliā ⁊ aliā pōez ut qꝛ athomus ſupior fit inferior dicebat alterōem fieri hoc aūt erat ſatis rōabile ſuppoſito ſuo principio nā ſi uerū eſt in apparēdo p transſmutationez cōpoſiti idē ur̄ ōriū alij ut collū colūbe transſlatū ⁊ motū alterius ⁊ alterius coloris appz ⁊ quia ita eſt ut appz ſi p trāſlationē ōpoſiti ⁊ pricipiati cauſatur alteratio ergo mlto magis hz hoc fieri per trāſlationem athomoꝝ ⁊ principioꝝ ⁊ ideo dicebat ꝙ vno athomo puo adueniente ⁊ transſmutato trāſmutat̄ cōpoſitū ⁊ vl'r alterat̄ ⁊ apparet aliud nā dicebat ſicut ex eiſdem lr̄is alr̄ ⁊ alr̄ ordinatis fit cōmedia ⁊ tragedia .i. fiunt uerſus alij ⁊ alij ut uerſus in laudē ⁊ uituperiuz ſic ſupple ex eiſdē athomis alr̄ ⁊ alr̄ ordinatis fit cōpoſitum alteratū Q̄m. Oſtendit q̄uō uidebat̄ ſaluare rōnabiliter gn̄onē ⁊ corruptionē nā ſi q̄cq̄d uidetur eſſet ueꝝ cū fere oībus uideatur gn̄onē eſſe aliud ab alterōne ⁊ fere oībus uideat̄ congregata gn̄ari ⁊ corrūpi diſgregata ⁊ trāſlatis paſſionibus alterari cū iſta eſſet pō demo. ⁊ hoc ur̄ fere omnibus qꝛ ꝙ ur̄ eſſe ueꝝ arguebat demo. uerā eſſe pōez ſuā addit autē ad cōmendationē demo. ꝙ de hijs eſt aſcientibus conſiderādū forte hoc iō dixit qꝛ ſic rōnabilit̄ demo. fulciebat rōem ſuā ꝙ dignū erat ſcientes ōſiderare de ipa

Queſtiones. Pertractat dictas opiones ⁊ duo facit qꝛ p̄mo oñdit h'mōi ptractationē eſſe rōnabilē. ſcd̄o incipit eas ptractare ⁊ dat modū pcedendi ō dictas opiones ibi principiū aūt Ex h' eni eſt rōabile aliquā māz ptractare ex eo ꝙ oriunt̄ multe rōabiles q̄uōes iō ait ꝙ hoc .i. dicte opiniones hn̄t quōes multas .i. rōnabiles qꝛ ſi gn̄o eſt ſolū congregatio multa inpoſſibilia contingunt qꝛ tunc gn̄o eſſet motus localis gentiū nō hīet nāz vnā ⁊ c̄ alia ⁊ ſi hoc nō ponim' ſunt rurſus alie rōes cogentes nō habileſ ſolui pbantes ꝙ nō cōtingit alr̄ ſe hr̄e uſqꝫ eni ad tpa ax. dicētes ꝙ gn̄o nō eſt congregatio ducebantur ad hoc inconueniens ꝙ uel vl'r gn̄o nō erat uel ſi erat alteratio erat ⁊ qꝛ hoc eſt difficile ſoluere iō temptandū eſt dictam difficultatē ſoluere Principiuz poſita rōnabilitate ptractatiōis incipit ptractare dictas opiones ⁊ duo facit qꝛ p̄mo dat modū pcedendi ō h'mōi opiones. ſcd̄o procedit ō ipas ⁊ tractat eas ibi Hoc quidem Dicit ergo ꝙ principia ptractationis hoꝝ omniū ſiue principiū p qd̄ inq̄renda eſt ueritas ꝯc dictas opiones eſt inq̄rere utꝝ ſic gn̄ant̄ alterant̄ ⁊ corrūpunt̄ ⁊ augmētant̄ entia ⁊ paciunt̄ ōria hijs .i. corruptioni ⁊ dinuūt̄ exn̄tibus p̄mis magnitudinib' pricipijs omniū entiū idiuiſibilib' aut nulla eſt magnitudo idiuiſibilis qꝛ multū dr̄t utꝝ debeant poni principia magnitudines indiuiſibiles aut non ⁊ rurſum ſi eſſet poſſibile eſſe magnitudines indiuiſibiles reſtaret

pſcrutãdũ utrũ hec magnitudies ſint corporee ut poſuerũt demo. ꝛ leucipp. uel ſunt planicies uel ſupficies ut plõ poſuit i thimeo

Hoc quidẽ. Inquirit ꝛ ptractat dictas opiones ꝛ duo facit qꝛ pmo pertractat opionẽ plonis. ſcõo demo. ibi Habet eni. In pertractando opionẽ plonis inqrit de ea cõpando ipam ad opionez demo. ꝛ qtuoꝛ facit ſm ꝙ qtuoꝛ oñdit opionez plonis defeciſſe ab opione demo. pmo eiꝫ deficit hec põ ab illa qꝫtũ ad principia. ſo qꝫtũ ad ea q̃ ſequũtur ex prin cipijs. tcio qꝫtũ ad uiã p quã ad inuenta fuit hec põ. qrto qꝫtum ad rões p quas pfata poſitio ful ciebat ſcõa ps incipit ibi Sed tñ tcia ibi Cauſa aũt. qrta ibi Uidebit aũt quis fuit melioꝛ põ democri. põe plonis in ponẽdo pricipia iõ ait ꝙ hꝰ ipꝫ. ſ. ponere ſupficies pncipia corpaliũ rex ẽ ualde inconueniens qꝛ ut diximꝰ in alijs ẽc principiũ tercij ꝛ ſcõi inconueniens fuit dictũ platoni cox quia uſqꝫ ad planiciẽ diſſol uũt corpora iõ magis rõnabile fuit dictũ demo. ponentis principia rex nõ ſupficies ſed corpa indiuiſibilia lꝫ hoc nõ ſit ſimpliciter bñ dictũ ſed multã habeat irrõabilitatem rõnabilius eni eſt ſolui corpus in corpus ut dicit demo. qꝫ reſolui in ſupficies ut poſuit plato Sꝫ tñ. Oñdit opinionez demo. eſſe ſufficiẽtiorẽ põe plois qꝫtũ ad ea q̃ ſeqũt ex principijs demo. eiꝫ p ſua pricipia ſaluabat tã gñonẽ qꝫ alterationẽ plõ uero nõ ſolũ alterõnẽ uere ſꝫ etiã appa renter ſaluar nõ poterat iõ ait ꝙ demo. cõuenit hijs. i. per hec ſua principia facere gñationez ꝛ alterationẽ qꝛ ut dictũ eſt cõuerſiõe ꝛ contactu. i. oꝛdine ꝛ põne tranſmutante pdealẽ. i. formã accñtalẽ in mã ſupp ſaluabat alterõnem ꝛ faciendo figurarum dĩas ſupp illa ſaluabit demo. gñoez nã ſm ꝙ alij ꝛ alij athomi aliax ꝛ aliax figurarũ congregabantur gñabãtur diuerſa generabilia put uero illi athomi diuerſificabant in poſitione ꝛ oꝛdine inducebat alia ꝛ alia qꝫtitas ꝛ qꝛ ex ſolo ſitu ꝛ ſolo oꝛdine diuerſificabãt qlitates ꝛ coloꝛ demo. ꝛ leucip. nõ inqũt colorẽ eſſe hoc. i. eſſe fixũ in natura ſꝫ ſola cõuerſione inqunt rem alterari ꝛ colorari ſed hijs. i. plonicis qui diuidũt ꝛ reſoluũt coꝛpoꝛa in planicies. i. ſupficies licꝫ ſcõm qꝫdã apparentiã ſaluent generationẽ corpox alterationẽ uero ꝛ tranſmutationẽ in paſſionibus nõ adhuc ſaluare pñt nã ex compoſitis ſuperficiebꝰ nihil fit ſecundũ plonicos pret ſolida. i. pret corpa paſſionẽ tñ ꝛ qlitatez nõ ſuſcipiunt generari ex ipis ſupficiebus ſupficies eni uidentur eſſe quid mathẽaticũ ꝛ talia ſunt abſtracta a qualitatibus iõ p eas paſſiones non poſſunt generari.

Cauſa. Oñdit põnem demo. fuiſſe meliorẽ põe plois qꝫtũ ad uiã ꝛ modũ p quã demo. puenerat in põeꝫ ſuã diu iſudando ꝛ p multã expientiã plõ uero quaſi inexptus de rebus ſenſibilibus dixit que dixit ꝛ cõſtat in expientiã deficere ab expientia iõ ait ꝙ cã quare plato minꝰ potuit uidere ꝯfeſſa ꝛ apparentia fuit inexpientia iõ demo. ꝛ leucip. quiꝰ magꝭ ſudauerũt nãlibꝰ magꝭ pñt ſupponere talia pricipia p q̃ mlta ꝯplicar ꝛ mlta elicerr pñt plonici

uero qui fuerunt entes de nño expñtiū indocti ex multis ſmoni bus reſpiciētes ꝛ intuētes ad pau ca enūctiauere facile .i. debiliter

Notandū ꝙ vl'ia ſunt pauca reſpectu ꝑticulariū pl'o eni ꝛ phi loſoph⁹ tenuerūt oppoſitū moð phūs eni ex ſenſibilibus aſcēdit ad intelligibilia pl'o uero ex itelli gibilib⁹ uoluit deſcēdere ad ſen ſibilia deſpiciens ergo iſta ſenſi bilia ꝛ iſta multa ꝛ reſpiciens ad vl'ia ꝛ ad pauca ꝓferebat debili ter q₂ in talibus expientia ꝛ cog nitio ꝑticulariū multū ꝓficit

Uidebit. Oñdit pōeȝ pl'ois de ficere a pōne demo. ꝗtū ad rōes ꝑ quas ſue pōes fulciebant᷑. pl'o uero adducebat rōnes extraneas democri. uero quodāmō ꝓprias ideo ait ꝙ ex hijs .i. ex dictis de mocri. ꝛ pl'ois uidebit quis ꝗtū dīnt phice ꝛ logice intendentes nā hij .i. pl'onici qui ponunt mag nitudines .i. ſupficies īdiuiſibiles arguunt logice .i. extranee inqui unt eni ꝙ ſi nō eſſet dare ſupfici es indiuiſibiles .ſ. ſupficies nō re ſolubiles in alias ſupficies multa eniȝ .i. multe figure eſſent añ t'go nū .i. trianguluȝ uoluit eni pl'o ꝛ uoluerūt oēs mathe. oēs. figuras rectilineas reſolui in triangulos triangulū uero nō reſolui in alijs ꝛ quia in triangulis erat ſtatus ꝛ ipe erant pme figuraꝝ iō poſuit eas planicies indiuiſibiles ꝛ eſſe principia omniū corpoꝝ hec aūt rō logica erat q₂ erat extranea na turali ꝓpoſito demo. uero uidet᷑ ꝓprijs ꝛ phicis .i. nālibus ſermo nibus pſuadere ꝙ autē ita ſit ut dicimus ꝓcedentibus .i. pſequē tia erit maifeſtū Notādū aūt pl'onē fuiſſe loqutū nō ſolū extra nee q₂ loquens de nālibus nō lo quebatur nāliter ſed etiā ad lraȝ loquebatur quodāmō logice ſȝ qūo hoc ſit in declarationib⁹ di cetur intendim⁹ eni deinceps fa cere declarationes ſepatas a ſñia ne uolentes ſolā habere ſñiaȝ lre declarationū tedijs ſint affecti.

Abet eniȝ. Pertractata poſitione platonis hic inquirit phūs de poſi tione demo. Ad cui⁹ euidenti am notandū ꝙ cū demo. ponerȝ corpora indiuiſibilia ꝛ omne cor pus ſit quid cōtinuū oportebat eū dicere aliq̄ eſſe ſigna continua tiua que nō erant diuiſiua corpa ergo ſm ipa erant diuiſibilia ſm quodlibet diuiſiuū nō aūt ſȝ qð lȝ ꝯtinuatm̄ ex hijs aūt duplicit᷑ uenabatur eſſe corpora indiuiſi bilia pmo ex eo ꝙ corpa erāt' di uiſibilia ſcðm qðlȝ ſignū diuiſi uū nam ſm eum cū hac diuiſiōe facta ut patebit nō remanebant niſi corpa indiuiſibilia Scðo ꝓbat hoc idē ex eo ꝙ corpa nō e rant diuiſibilia ſm qðlȝ ſignū cō tinuatiuū nā facta diuiſione ſm oīa ſigna diuiſiua remanebāt cor pa continua indiuiſibilia cū ēent in eis ſigna q̄ erāt ita ꝯtinuatia ꝙ nō erant diuiſiua. duo ergo fa cit q₂ pmo ponit primā uiā ꝛ ſol uit eā breuiter. ſcðo ſoluit ſcðaȝ ꝛ ſoluit eā diffuſe ſupplēdō que in pma ſolutione dimiſerat. ſcða ibi. Eſſe aūt. ꝛc pmum duo facit q₂ pmo oñdit dictā uiā. ſo eam ſoluit ibi Sed ꝛ. prima uia ſic cō dit᷑ demo. in ponēdo corpa indi ſibilia ēe alioꝝ pricipia moueba t᷑ hac rōe dicebat eiȝ poſſibile ēe oē corp⁹ actu diuiſū ſm qðcunqȝ

ſignū diuiſiuū ubicunq; enim in hac loqutione fit mentio de ſignis referendum eſt ad ſigna diuiſiua quia ƀƷ talia ƀm eū fit dio ſed hac diuiſione facta non remanent niſi corpa indiuiſibilia ergo corpa indiuiſibilia ſunt pricipia omniū corpoꝝ cū ad ea ſtat reſolutio omniū corporaliū In predicta aūt rōe duo uident᷑ eſſe dubia vƷ nō eſſe inconueniēs poner corpus eſſe ſimul actu diuiſuƷ ƀƷ unūquodq; ſignū ⁊ ꝙ taliſdiuiſione facta ſtat reſolutio ad corpa indiuiſibilia hijs eni declaratis uꝛ ſufficienter argui corpa indiuiſibilia eſſe alioꝝ corpm pricipia poſtq̄ ad ea ſtat ultima omniuƷ alioꝝ reſolutio Diuidit᷑ ergo pūs ps in duas ptes qꝛ pmo oñdit qūo demo. ꝓbabat nō eſſe inconueniens corp⁹ eſſe ſimul actu diuiſuƷ ſcdm unūquodq; ſignuƷ ſcdo manifeſtat qūo oñdebat ꝙ tali diuiſione facta ſtabat diuiſio ad corpa indiuiſibilia ſcda ps ibi Qūo ergo Circa pmū duo facit ſcdm ꝙ dupliciter ꝓbat non eſſe inconueniens ponere corpus actu eſſe diuiſuƷ ƀm quodcunq; ſignū ƀa ps ibi Quaꝑpter ⁊ ƀm mediū Dicit ergo ꝙ habet q̄ſtionē rōabilē dictū demo. qꝛ ſi aliq̄ſ ponat corpus ⁊ magnitudinē diuiſibilē paſſiƷ ⁊ ſecundū quodcūq; ſignū qꝛ hoc eſt poſſibile ſi ponat᷑ in eſſe ꝙ erit ꝙ diuiſionē effugiat hoc ergo poſito nihil rēanebit diuiſibile ē ergo uis rōnis ꝙ qꝛ nō eſt inconueniens poſſibile poni in eſſe ſi corpus ē oio diſibile ⁊ hoc poſſibile nō eſt inconueniens ꝙ ſimul ſit hoc paſſuƷ ⁊ ſimul ſit actu diuiſū nā ⁊ ſi ſimul ñ diuidat᷑ tñ ⁊ ſi h⁰ fieret ⁊ poneretur in eſſe nō ſeq̄retur inde inpoſſibile Quaꝑpter Adducit ſcdam rōeƷ nā qua rōne corpus ē diuiſibile ƀm mediū ſignū ſi ponat᷑ ſupp̄ diuiſuƷ ƀƷ tale ſignū nō ſeq̄tur incōueniēs ſilr ⁊ pari rōe ſi eſt corpus vlr diuiſibile aut ſi oio ē natū ēe diſibile ſi diuidat᷑ ſupple oio ſic ut natū eſt diuidi nullū erit inpoſſibile naſcens nā ſicut ſi in mille milia ptiū diuiſa fuerint corpa nullū inpoſſibile naſcetur inde licet utiq; null⁹ ea diuidet ita ex quo ponūt᷑ oio diuiſibilia ſcdm oia ſigna diuiſiua ſi ponantur oio ſic actu diuiſa ñ erit incōueniens licet nō oi actu diuidantur Quoniā ergo oio Oſtendit nō eſſe inconueniēs ponere corpus nō eſſe actu diuiſuƷ ſcdm omne ſignū tuƷ qꝛ poſſibile poſito in eſſe nullū ſequit᷑ inpoſſibile tuƷ etiā qꝛ q̄ rōne pōt poni actu diuiſum ſecundum unuƷ ſignū pari ratione poteſt poni eſſe diuiſum ſecundum omne ſignuƷ i parte iſta adducit᷑ ratio demo. qua uidebatur oſtendere ꝙ hac diuiſione facta ſtabat reſolutio ad corpora indiuiſibilia erat aūt ſua ratio talis diuiſo corpore ſecundum quodcunq; ſignuƷ ꝙ relinquitur ex diuiſione uel erunt magnitudines diuiſibiles ul' pūcta uel nihil uel ſuperficies uel paſſiones uel corpora indiuiſibilia ſed nō eſt aliq̄d predictoꝝ relinquit᷑ ergo eſſe corpa indiuiſibilia in hac aūt pōe ſic ꝓcedit qꝛ poōñdit ꝙ ex hac diſiōe p̄dicta nō pōt relinqui aliq̄d aliud a corpibus idiuiſibilib⁹. ƀo qꝛ plō ⁊ oēs mathematici uidebantur reſoluere corpora in ſuperficies ſupficies in lineas linea i pūcta ideo

poſſe corpora reſolui in puncta
Tercio recolligit rōm totā cōclu
dens talez diuiſionē ſtare ad cor
pora īdiuiſibilia. ſcđa ps incipit
ibi Amplꝰ Tercia ibi Quappt
Circa primū q̄tuor facit nā pmo
oſtendit q̄ dicta diuiſio nō ſtat
ad magnitudines diſibiles. ſcđo q̄
nō ſtat ad puncta uel ad nihil. 3º
q̄ nō ad ſupficies. q̄rto q̄ nō ad
paſſiones. ſcđa ibi Sz ſi nullū. tcia
ibi Sz ſi qua. q̄rta ibi Si autez
Dicit ergo pº q̄ ſi corpus ē oio
tale .i. eſt oio diuiſibile ponatur
ergo in eſſe ꝛ diuidat quicq̄d er
go erit reliquū facta tali diuiſio
ne nō erit poſſibile q̄ relinquetur
magnitudo diuiſibilis q2 hoc po
ſito erit illud corpuſ nō diuiſum
oio cū poſſit plus diuidi erat au
tē ut dicebat nō diuiſibile ꝛ po
nebat ſupp oio actu diuiſuz

Sed ſi. Oſtenſo q̄ nō pōt ſta
re diuiſio ad magnitudines di
uiſibiles oñdit q̄ nō ſtat nec ad
puncta nec ad nihil ꝛ duo facit
quia primo premittit quod in
tendit ſcđo manifeſtat quod dixe
rat ibi Quappter Dicit ergo q̄
ſi facta pdicta diuiſione nō relin
quitur aliquod corpꝰ diuiſibile
nec magnitudo dices forte q̄ di
uiſio erat aut ex punctiſ ita q̄ ea
ex quibus eſt cōpoſitū corpus e
rāt ſine diuiſiōe quia erāt pūcta
indiuiſibilia aut forte dices q̄ re
lictū ex diuiſione nō erunt punc
ta ſz oio nihil utrūq; aūt iſtoꝝ ē
inpoſſibile Quappt. pro
bat neutꝝ predictoruz eſſe poſſi
bile ideo duo facit q2 oñdit q̄ ñ
pōt ſtare diuiſio ad nihil. ſcđo oñ
dit q̄ nō ad puncta ibi Similiter
aūt Dicit ergo q̄ ex eiſdē compo
nitur aliquid in que diuiditur ſi

eſſet poſſibile corpora diuidi in
nihil generabitur corpus ex nihi
lo ꝛ erit corpus cōpoſitū ex nihi
lo ꝛ omne .i. totū corpus erit uti
q; nihil ꝛ nō erit aliquid exñs ſz
apparenſ tm̄ ꝛ quia hec ſunt incō
uenientia incōueniens eſt corpus
diuidi in nihil Simlr autem.
Oſtēdit nō ſtare diuiſionē ad pū
cta q2 ſi erit diuiſio ex pūctis cor
pus ſic diuiſuz nō erit q̄tuz quia
ex punctis non pōt fieri magnitu
do qđ ſic oſtenditur quia quādo
puncta tangebant ſe .i. magnitu
do continua in qua puncta quo
dāmō ſe tāgebant q2 ſimul erāt
ꝛ vna magnitudo erat continenſ
oia illa puncta. omnia illa pūcta
nō faciebant illud omne .i. iſtud
totū corpus ſiue illā totā magni
tudinē eſſe aliquid maius eſt er
go uis rōnis q̄ quia oia puncta
exñtia in magnitudine cōtinua
nō faciunt magnitudinē maiorez
iđ ex punctis nō pōt fieri aliqua
magnitudo q̄ autē puncta nihil
augeant pz cū in linea continua
nō ſunt niſi duo pūcta in actu ſi
tamen diuidatur fient plura pūc
ta in actu q̄ȝ duo ſi ergo puncta
aliquid augerēt q2 in magnitudi
ne diuiſa ſunt plura puncta in ac
tu q̄ȝ in continua oms ptes mag
nitudinis contine ſimul ſumpte
eſſent plures q̄ȝ ſuū totū qđ ē icō
ueniēs q2 gº dio magnitudinis i
duo uel in plura oēs ptes magni
tudiniſ ſimul ſumpte nō ſunt ma
ius nz mıꝰ oē .i. tota pore magni
tudine ꝛ q2 pluralitas punctoꝝ
nō auget ſi oēs puncti cōponāt
nullā faciūt magnitudinē ſi ergo
ex punctis nō pōt fieri magnitu
do ſequitur q̄ non poſſit diuidi
i pūcta quod declarare uolebaꝰ

Oſtendit diuiſionē corporis nō
poſſe ſtare ad ſuperficiem quia
ſi fiat aliqua diuiſio ⁊ quaſi raſu
ra.i.ſupficies que poteſt dici ra
ſura quia eſt in extremo corporiſ
⁊ primo uidetur attingi raſorio
ſed ſi hꝰmōi raſura ⁊ hꝰmōi ſup
ficies fiat de corpore ut ꝙ corpꝰ
reſoluatur in ſuperficies quia ex
eiſdem aliquid componitur in q̄
reſoluitur ſequitur ꝙ corpꝰ egre
diatur.i.ꝙ corpus fiat ⁊ conſtru
atur ex magnitudine uel ex diffe
rentia ut habet alia littera .i. ex
ſuperficie que poteſt dici magni
tudo ⁊ dimenſio ſecundum lōgi
tudinem ⁊ latitudinem licet non
ſit magnitudo ſecundū profundi
tatem ſed ſi hoc ponatur ꝙ fiat
corpus ex ſuperficie cū corpꝰ ſit
magnitudo ſecundū profundita
tem ⁊ non ſuperficies erit idem
ſermo qui prius ⁊ dicemus illud
quod prius dicebamus uidelicet
quomodo corpus quod eſt diui
ſiblle ⁊ eſt magnitudo ſecunduꝫ
profunditatem fiet ſupple ex nō
magnitudine ſecunduꝫ profundi
tatem ſequitur inconueniens qđ
prius dicebať.ſ.ex non magnitu
dine magnitudinē fieri. Si
autem . Oſtendit nō ſtare diuiſi
onem ad paſſiones ⁊ duo facit ſe
cundum ꝙ dupliciť probatˀ hoc
ſcđa ratio ibi Et eſt magnitudo
Prima ratio talis eſt ꝙ relinqui
tur ex diuiſione non eſt corpus
diſibile nec nihil nec puncta nec
ſupficies Sed ſi dices forte ſpēs
aliqua aut paſſio ſequitur incon
ueniens contra te nam cū ea in q̄
diuiditur corpus ſint per ſe exñ
tia ſi in paſſioneſ diuideretur cor
pus paſſio ſecederet ⁊ eſſet ſegre
gabilis ⁊ poſſet per ſe exiſteř qđ
eſt inconueniēs Et eſt Ad
ducit ſecundam rationeꝫ que ta
lis eſt paſſioni de ſe non compe
tit magnitudo omnis eniꝫ paſſio
per ſe loquendo dicit quid indi
uiſibile vnde magnitudo eiꝰ ē q̄ſi
magnituᵒ pūcti ſiue magnitudo
tactuſ ꝑ eodē eni accipiť punctꝰ
⁊ tactus dicitur eni punctus tac
tus quia eſt ratio quare linee ſe
tangunť ſi ergo paſſioni non cō
petit magnitudo dicens corpus
diuidi in paſſiones erit paciens
hoc inconueniens vꝫ ex non mag
nitudine eſſe magnitudinem cuꝫ
dictum ſit ex eiſdem aliq̄d com
poni in que reſoluitur Am
plius. Quia uidebatur magis ra
tionabile corpus ultimo reſolui
in pūcta quia platonici ⁊ mathe
matici hoc dicere uidebantur iō
adducit plures rōes ad oſtēdē
dū hoc ſimpliciter eſſe inpoſſibi
le ⁊ tria facit ſecundū ꝙ tres ra
tiones adducit .Scđa ibi Tactuſ
autem ⁊c̄ Tercia ibi Amplius ⁊c̄

Ad euidentiaꝫ prime rationis
oſtendendum ꝙ circa factionem
magnitudinis ex punctis fuerūt
duo modi dicendi quidam eniꝫ
poſuerunt hoc eſſe per motuꝫ ut
ꝙ punctus motꝰ faciat lineā line
a mota ſuperficiem ſuperficies
mota corpus Quidam autem di
cebant ꝙ abſqꝫ tali motu ⁊ tali
fluxu magnitudo fiebat ex pūct
arguit gᵒ demo. ꝙ ſiue ponātur
pūcti imobileſ ſiue mutari ſi mag
nitudo diuidať in pūcta illa pūc
ta erunt vbi.i.alicubi qꝛ ptes in
q̄s diuiˀ corpꝰ oꝫ eni alicubi ēe ſꝫ
pūctiſ nō pōt opeteř locꝰ cū locꝰ
ſit q̄dˀ q̄tū ⁊ q̄tū nō poſſit eq̄re
nō q̄to qꝛ locꝰ eqť locato i pūc
ta non poterit diuidi corpus

Tactus ponit ſecundaꝫ rationem nam ſicut in agente naturali eſt aſſignare quod agit ⁊ ꝙ eſt ratio agendi ut calidū agit ⁊ calor eſt actio agendi ⁊ id quod ē rō agēdi nō ꝑ ſe exiſtit ut calor nō ē q̄d ꝑ ſe exñſ ſꝫ ē exñs i calido qđ ē aliq̄d aliud excepto colore ſic i tāgēte aliud ē qđ tāgit ⁊ aliud ē quod eſt rō tangendi nā bñtia ultima ſe tangūt ipa uero ultima ſunt ratio tangendi ⁊ ideo talia non per ſe exiſtunt ſed ſunt in tangentibus punctuſ ergo qui poteſt dici punctus tactuſ ⁊ dio punctus enim dicitur inquantuꝫ eſt quid indiuibile diuiſio uero dicitur quia ſemper ſuper aliquo puncto diuiditur linea tactus autem nominatur inquatum eſt rō quare ſe linee tangant ⁊ quia talia ut dictū eſt nō poſſunt per ſe exiſtere cū ea in q̄ diuidit᷑ corp⁹ per ſe exiſtunt in puncta non poterit fieri talis diuiſio ideo ait ꝙ tactus .i.punctus nūq̄ ſuꝑ per ſe exiſtat ſed ē un⁹duoꝝ ſꝑ quorundam ſe tangentiū.i.ſemper ē cuiuſdam tangentis punctus eni aliquid eſt tangentiſ ſicut paſſio eſt aliquid ſubiecti unde ſemper eſt in quodam tangēte quaſ̄ ipo tangente altero preter punctum qui dicit᷑ tactus ⁊ diuiſio ſi ergo utiq̧ quis p̄dictoꝝ phōꝝ qolꝫ ſiue quamlibet magnitudineꝫ ut corpus aut quantitatem poterat eſſe omnino diuiſibile ⁊ diuidi i pūcta hec ipoſſibilia ↄtīgūt ei qr ſuꝑ ponent puncta per ſe exiſter̄ cum nō poſſint per ſe eſſe

Amplius ponit terciam rationē quia ſi aliquiſ diuideret lignū uel aliquod aliud corpus ⁊ componit ſingulas ꝑtes tunc omnes partes ſimul ſumpte ſunt quid equale ⁊ quaſi unū ſuo toti ſꝫ pūcta non poſſunt adequari magnitudini ergo i ea non poteſt diuidi magnitudo Quapropt̄

Reſumit totam rationem ⁊ cōcludit intentum dicens ꝙ ſi corpus diuiſibile ſi habet mediuꝫ ſignuꝫ ⁊ quodlibet aliud ſignū quia poteſt ſecundū quodcunq̧ ſignum diuidi quia poteſt ſcindi lignuꝫ ſecunduꝫ quodcuuq̧ ſignū ſi igitur ponitur omnino diuiſum ut poteſtate eſt diuiſibile quid erit preter diuiſionem .i. quid relinquitur diuiſione facta Si dicitur ꝙ eſt paſſio aliqua quomodo in paſſiones diſſoluūtur corpora ⁊ generatur ex eis aut quomodo ſeperabūtur hec.ſ.paſſiones a ſubiectis ipoſſibile eſt ꝙ fiat diuiſio in paſſiones Sic ergo ſuple inpoſſibile eſt predictaꝫ diuiſionē ſtare ad magnitudines diuibiles ut ad nihil aut ad ſupficies aut ad puncta quapropter ſi eſſet poſſibile ſtare ſuꝑ diuiſionē ad pūcta eſſet poſſibile ſuple ex tactib⁹ aut ex punctis eſſe magnitudinē quod eſt inconueniēs Ult ergo p. breuiter ⁊ ſuccincte reſumere rationeꝫ quod ad nihil predictorū poteſt ſtare diuiſio corporis ſi diuidat᷑ ſecundū unūquodq̧ ſignū ſed uel ſtabit ad aliquod predictoꝝ uel ſtabit ad corpora indiuiſibilia cū oſtenſuꝫ eſt nō poſſe ſtare ad predicta neceſſe eſt eſſe corpora indiuiſibilia ⁊ magnitudines indiuiſibiles ad que ſuꝑ ſtat ultima reſolutio ⁊ quia talia ſunt principia reꝝ ad que ſtat ultima reſolutio compoſitoꝝ arguebat demo.corpora indiuiſibilia eſſe rerū principia ut ipe pōebat

Sed hoc. Soluit ad queſita que ſolutio magis eſt ad uerita tem queſtionis ꝙ ad formaȝ que rendi duo autem facit quia pmo cōtinuat ſe ad dicenda ⁊ dat mo dū ſoluendi ſcdo poit ipam ſolu tionem ibi Omne quidem. Di cit ergo ꝙ ponētibus hoc quod poſuit demo nō minus .i. nihilo minus cōtingit inpoſſibile quia multa inpoſſibilia ſequntur ſi po ſſit diuidi corpus uſqꝫ ad corpo ra indiuiſibilia de hijs autem in poſſibilibus ſequentibus poſiti onem tactam ſcrutatū eſt in alijs ut in tercio celi ⁊ mūdi ⁊ licet ibi poſita ſint hmodi inconuenien tia ſed tamen hoc quod democ. querit temptanduȝ eſt hic ſolue re iō ut illud ſoluamus dicēduȝ ē rurſus ⁊ rpetendum queſtionem a principio. Omne. ponit ſo lutionem repetendo queſtionem a principio .i. ab eo in quo prin cipaliter conſiſtit. principaliter autem queſtio conſiſtit in uiden do quomodo corpus ſenſibile ē diuiſibile ſecundum quodcunqꝫ ſignū ⁊ quomodo non nam om ne corpus ſenſibile eſſe diuiſibile ſecundū quodcunqꝫ ſignū ⁊ eſſe indiuiſibile non eſt inconueniēs aliter tamen ⁊ aliter nā hec .ſ. idi uiſibilitas ſecunduȝ quodcunqꝫ ſignū competit corpori poteſtate hoc autē .ſ. indiuiſibilitas compe tit ſiue exiſtit corpori actu poten tia ergo eſt diuiſibile corpꝰ ſecū dum quodcunqꝫ ſignū ſed nō ac tu quia nūqꝫ erit actu diuiſum ſe cunduȝ vnūquodqꝫ ſignū ſoluta eſt ergo queſtio ꝗtum ad diffi cultateȝ queſiti licet non ſit ſolu ta ꝗtum ad formaȝ querendi ſed ꝙ hic dimittitur infra ſupplebitꝰ

ſſe autem. poſita uia demo. per quam oſten debaturcorpora eſſe in diuiſibilia quia corpo ra poterant diuidi ſecunduȝ vnū quodqꝫ ſignum diuiſiuū quo fac to erant reſiduum diuiſionis cor pora indiuiſibilia ⁊ poſita ſoluti one ꝗtum ad difficultatem queſ tionis licet nō ꝗtuȝ ad formam querendi in parte iſta ponit mo dum ⁊ uiam democriti per quaȝ uenabatur corpora eſſe indiuiſi bilia eo ꝙ non poſſit diuidi cor pus ſecundum vnumquodqꝫ uel quodlibet punctum continuatiū ⁊ ſoluit ſimpliciter ad hanc uiaȝ ſupplendo ꝙ fuerat in ſolutione alia pretermiſſum ⁊ duo facit qr primo ponit dictam uiam ⁊ dic tam dubitationem Secundo po nit ſolutionem ibi Quoniā autē Circa primuȝ duo facit ſecunduȝ ꝙ demo. dupliciter uenatꝰ quod dictum eſt primo enim uenatur dictū modum uia ad inpoſſibile ſecundo uia oſtenſiua ibi Sȝ qm̄ Dicebat ergo ꝙ neceſſe erat po nere corpora idiuiſibilia quia ui detur utiqꝫ eſſe inpoſſibile corpꝰ eſſe ſimꝰ diuiſibile poteſtate om nino .i. ſimpliciter ſecunduȝ om ne ſignum nam ſi eſſet hoc poſſi bile ꝙ corpus diuidi poſſet ſecū dum omne ſignum tam diuiſiuū ꝗ etiam continuatiuū fieret .i. po ſſet poni in eſſe non ꝙ ſimul hec ambo ineſſent corpori actu ꝙ ēet indiuiſibile ⁊ diuiſuȝ ſed eſſet di uiſum actu ſecunduȝ quodcunqꝫ ſignum ex quo ponitur potentia ſic diuiſibile ſed diuiſo corpore ſecundum vnumquodqꝫ ſignuȝ nō ſolū diuiſiuū ſed etiā cōtinua tiuū facta diuiſione nō rēanebit

aliquod continuum ⁊ quia non eſt continuū non eſt corpus nullum ergo erit reliquū corpus erit ergo corpus corruptum uel incorporeum ⁊ generabitur rurſus ex incorporeo aut ex pūctis aut omnino ex nihilo quia quod non ē continuū uł eſt incorporeū uel punctus uel nihil ⁊ quia inpoſſibile eſt ſecundum talia componi ⁊ diſſolui corpus īpoſſibile ē corpus diuidi ſecundum quodlibet ſignum continuatiuū completa ergo diuiſione ſecundum ſigna diuiſiua remanentibus ſolum ſignis continuatiuis reliquum erit cōtinua corpora indiuiſibilia eſt ergo dare talia corpora uel duci mur ad inconueniens Notādum autem talem eſſe hāc rationem democriti ꝙ non ſolum eſt ad propoſitum ſed etiam deſtruit ſolutionem factam a phō dicebatur enim in ſoluendo corpus eſſe diuiſibile ſecundum quodlibet ſignum potestate non actu contra hoc eſt quia ſi eſſet poſſibile etiā fieret Sed quoniam Ponit rationes oſtenſiuas ⁊ duo facit ſecundum ꝙ duas tales rationes ponit Scōa ibi ⁊ aliter. Credebat etiam democri. ꝙ q̄d quid apparet eſſet uerum propt̄ quod quia erat indiuiſibile ſecū dum apparentiam ⁊ ſecundū ſenſum ponebat eſſe indiuiſibile ſecundum ueritatem ⁊ quia magnitudo diuiditur in ſeperabilia .i. ī partes ſeperabiles ⁊ quia pars magnitudinis ſemota ⁊ ſegregata ſemper diuiditur in minores magnitudines dicebat maīfeſtū eſſe quia ſecundum partes diuidentis .i. ſecundū partē diuiſiuā nō erat infinita diuiſio nec infinita fractura nec ſimul eſt poſſibile diuidere corpus ſecundū oē ſignū continuatiuū nō enim eſt iſtud poſſibile ſ ē poſſibile ipm diuider̄ uſq ad quid .i. ad aliq̄d ut uſq ad partes indiuiſibiles ⁊ īſenſibiles ſecundū apparentiā ⁊ per conſequens indiuiſibiles ſecundū ueritatem concludebat igitur ꝙ neceſſe erat exiſter̄ magnitudines indiuiſibiles ⁊ inuiſibiles Et aliter. Ponit aliā rationem oſtenſiuam dicens ꝙ ⁊ aliter .i. alio modo ſupius arguebat demo. eſſe magnitudines indiuiſibiles quia ſic ponendo erit generatio ⁊ corruptio nam hec quidem .i. corruptio erit ſegregatione dictorum corpoꝝ hec .ſ. generatio erit cōgregatione ⁊ quia ponenda ſunt ea per que poſſet ſaluari generatio ⁊ corruptio ponenda ſunt corpora indiuiſibilia uidebatur enim demo. non eſſe generationem ⁊ corruptionem niſi congregatione ⁊ ſegregatione principiorum ⁊ quia principium dicit quid minimū ⁊ indiuiſibile ideo ſecundum democri. qui negabat corpora indiuiſibilia negabat principia ⁊ negabat mot⁹ naturales qui ſaluantur per pricipia talia ideo concludebat democri. ꝙ hic erat ſermo cogens ad ponendum magnitudines indiuiſibiles omnes autem iſte rationes fundantur ſuper hoc ꝙ corpus non eſt diuiſibile ſecunḋ quodcunq ſignum continuum.

Quoniam autem ⁊c. Soluit ⁊ tria facit quia primo ſoluit primam rationem ducentem ad inpoſſibile Secundo ſoluit ad ſecundam rationem oſtenſiuam Tercio ſoluit ad aliā .ſcōa ibi Qua

propter . tercia ibi Sed non.

Ad euidentiam autem ſoluti onis notandum non eſſe differẽ tiam realem inter ſignum diuiſi uũ ⁊ continuatiuũ corpus enim eſt diuiſibile ſecunduꝫ vnum qȯ ꝗ ſignum diuiſiuũ ⁊ ſecundum omne ſignum continuatiuũ ſed hec potentia nunꝗ reducetur ad actum completum nec propter hoc negatur iſtud principium ꝙ poſſibili poſito ineſſe nullum ſe ꝗtur ipoſſibile nã poſſibile debꝫ poni in eſſe reſpectu actus ſecun duꝫ quem eſt poſſibile actus au tem eſt duplex in fieri ⁊ in facto eſſe continuuꝫ autem ut eſt diui ſibile in fieri ⁊ ſecundum quod cunꝗ ſignum non eſt hꝰmodi re ſpectu actus in facto eſſe ſed in fieri ideo non debet poni actu diuiſum ſecundum quodcunꝗ ſignum poteſt tamen poni in ac tu in fieri nam ſi poneret ipm nõ eſt diuiſum ſecundũ quodcunꝗ ſignum actu ⁊ in facto eſſe ſꝫ ipꝫ diuidi ⁊ in fieri nullum naſceret̃ inde incõueniens ſed de hoc ple nius in declarationibus tractabi tur ad preſens tamen tantuꝫ dic tum ſit ꝙ complete ſoluitur de mocriti dubitatio quantum ad omnem uiam ſi oſtendatur ꝙ ſe cundum omne ſignum tam diui ſiuũ ꝗ etiã continuatiuuꝫ eſſe di uiſibile corpꝰ põ ⁊ reſpectu actꝰ in fieri quia reſpectu talis actus ſumitur illa poſſibilitas non au tem eſt diuiſibile actu ⁊ in facto eſſe quia nunꝗ poteſt diuiſibile eſſe actu diuiſum in indiuiſibilia qꝛ indiuiſibilia exñtia in re diui ſibili ſibi inuicẽ nec cõtinuantur nec contiguantur nec cõſequent̃ ſe habet duo autem facit phũs in ponendo ſolutionem hanc qꝛ primo ponit eam ſub modo con fuſo ⁊ quaſi in vniuerſali. Secun do ſpecificat ipam ibi Uidetur autem ⁊c̃. Dicit ergo ꝙ demo. la tet. i. latenter eſt paralogizans ſꝫ nos dicimus quomodo latet nã quoniam punctus non eſt punc to undiꝗ contiguus nunꝗ ſupꝑ diuiſibile diuidetur in indiuiſibi lia quia pars diuiſibilis non po teſt ſeperari a diuiſibili ⁊ hoc ẽ quia punctus non continuatur puncto corpuſ eſſe diuiſibile om nino. i. ſecundum omne ſignum eſt autem qualiter exiſtit magni tudinibus ẽ autem qualiter non . i. vno modo eſt uerum alio mo do eſt falſum Uidetur ⁊c̃.

Manifeſtat quod dixerat ⁊ duo facit ſecunduꝫ ꝙ duo predixerat primo enim oſtendit quomodo magnitudo non eſt vndiꝗ diuiſi bilis Secundo quomodo eſt vn diꝗ diuiſibilis ibi Hoc autem.

Notandum eſt autem ꝙ ſemper cum diuiditur aliquid quod eſt diuiſibile fit diuiſio ſupꝛ aliquo indiuiſibili ut ſi diuidatur linea diuiditur ſuper puncto in linea autem ſunt quedam puncta actu quedam in potentia . in actu au tem ſunt puncta exiſtentia in ex tremitatibus linee puncta auteꝫ in potentia ſunt exiſtentia in ip ſa linea ſi ergo diuidit̃ linea nõ poteſt dici ꝙ diuidatur in punc to terminatiuo quod eſt in extre mitate linee quia ultra illuꝫ pũc tum nihil eſt de linea qui igitur poneret inſtrumentum in illo pũ cto nihil abſcideret in alio ergo puncto fiet diuiſio ſed cum illi puncto non continuetur nec con tiguetur alius punctus ſed ſempꝛ

inter alium punctum ⁊ alium ca
det linea media nunꝙ̃ a linea po
teſt abſcindi niſi linea ⁊ a diuiſi
bili niſi diuiſibile oporteret ergo
diuiſibile eſſe contiguuꝫ indiuiſi
bili ſi deberꝫ pars idiuiſibilis ab
ſcindi ⁊ ſi undiqꝫ deberet indiui
ſibile abſcindi undiqꝫ deberet ei
indiuiſibile contiguari ideo ait
ꝙ quando hec poſitio videlicet
ꝙ in indiuiſibilia poſſit diuidi
diuiſibile uidetur poni ꝙ undi
qꝫ ⁊ ubiqꝫ poteſt eſſe punctus cō
tinuatus puncto quapropter ne
ceſſe.i.ex neceſſitate diuidēt mag
nitudinem in puncta cum vndi
qꝫ ſit punctum quapropter ex ac
tibus ⁊ ex punctis neceſſe eſt eſſe
lineam quod eſt inconueniens.

Hoc autem .Oſtenſo quomo
do continuuꝫ non eſt diuiſibile
ubiqꝫ quia non eſt ubiqꝫ punctꝰ
cum non ſit punctus iuxta punc
tum oſtendit quomodo poteſt
concedi corpus eſſe ubiqꝫ diuiſi
bile ⁊ ubiqꝫ eſſe punctum dicens
ꝙ hoc uidelicet ꝙ ubiqꝫ exiſtit
punctus ueritatem habet quoni
am utiqꝫ magnitudo ſupple eſt
una ⁊ cōtinua ⁊ quia omnes pūc
ti ſicut unuſquiſqꝫ punctus con
tinuat lineaꝫ ex quo linea eſt ubi
qꝫ continua ubiqꝫ neceſſe eſt eſſe
punctum eſt ergo punctus ubiqꝫ
per comperationem ad partes li
nee quia in omī parte linee ⁊ iux
ta quamlibet partē linee eſt pūc
tus ſed non eſt punctus ubique
per comperationem ad punctuꝫ
quia nō eſt punctus iuxta pūctū
ideo ſubdit ꝙ plures puncti nō
ſunt una .i. non ſunt ſimul quia
non ſunt conſequenter qua prop
ter non ubiqꝫ eſt punctus cū nō
ſit coniunctus alteri puncto naꝫ

ſi punctus puncto coniunctus
eſſꝫ qua ratione eſſet continuum
diuiſibile ſecundum punctuꝫ me
dium inter duas partes linee pa
ri ratione eſſꝫ diuiſibile ſecundū
punctum contiguum alteri punc
to poſſet ergo fieri diuiſio linee
continue in lineas ⁊ in puncta ⁊
quia hoc non eſt poſſibile ideo
ſignum non eſt contiguum ſig
no neqꝫ punctum puncto hec
enim eſt diuiſio aut compoſitio
.i.ſecundum puncta eſt compoſi
tio.i.continuatio ⁊ diuiſio punc
tus eſt continuatiuus ⁊ diuiſiuꝰ
linee ⁊ quia ſemper ſuper indiui
ſibile fit diuiſio iſtud per diuiſio
nem abſcinditur ꝙ indiuiſibili
eſt coniunctum ⁊ quia in conti
nuo indiuiſibile non ē coniūctuꝫ
indiuſibili ymo inter duo indiui
ſibilia cadit continuum medium
nunꝙ̃ a diuiſibili poteſt ſeperari
pars indiuiſibilis nec continuuꝫ
diuidi poteſt in partes indiuiſi
biles Qua propter.⁊c.Sol
uit ſecundam rationem oſtendē
do quid ueritatis continebat ⁊
quid falſitatis nā diuidi ꝯtinuū
in idiuiſibilia ſꝫ vitatē falſuꝫ ē ſꝫ
indiuiſibilia ſecundum ſenſum ⁊
apparentiam uerum eſt ideo ait
ꝙ congregatio ⁊ ſegregatio .i.cō
poſitio ⁊ diuiſio continui ſupple
fieri poteſt ſed non in athoma
nec ex athomis ſecundum uerita
tem quia hoc poſito multa inpo
ſſibilia contingunt non enim ita
diuiditur continuum ꝙ diuiſio
fiat ubiqꝫ cum non ſit ubiqꝫ pū
ctus quia non eſt vnus punctus
iuxta alium punctum Si enim
pūctus eſt contiguus pūcto hoc
utiqꝫ eſſet ꝙ eſſet continuuꝫ ubi
qꝫ diuiſibile ⁊ fieret diuiſio in

minima ſecundum ueritatem qꝺ non eſt uerum ſed in parua ⁊ minima ⁊ ex minimis non ſecundũ ueritatem ſed ſupple ſecundum apparentiam eſt ſegregatio ⁊ congregatio Sed non ⁊c. Soluit terciam rationem ⁊ duo facit quia primo ſoluit rationem dictam oſtendendo generationem ⁊ corruptionem non eſſe cõgregationem ⁊ ſegregationem. Secundo oſtendit ad quid talia deſeruiunt generationi ⁊ corruptioni ibi Segregata. Dicit ergo ꝙ ſimplex ⁊ perfecta generatio non determinatur ſiue non diffinitur ꝗ̃tum ad id quod eſt per congregationem ⁊ ſegregationem ut ꝗdam inquiunt uoluerunt enim aliqui ꝙ manente continuo quacunq; transmutatione facta in ipſo eſſet alteratio ſolum ſed hoc eſt in quo fallũt omnia dicta antiquorum alia littera habet omnino quia in hoc omnino decipiebantur antiqui non eſt enim generatio ⁊ corruptio ſimplex congregatione ⁊ ſeperatione ſed cõtingit generatio ⁊ corruptio qñ tranſmutatur totum in hoc totũ exponunt autem quidam in generatione tranſmutari totum in totum quia materia ⁊ forma trãſmutantur in materiam ⁊ formaꝫ hoc autem ⁊ ſi poſſet aliquo modo trahi ad bonum intellectum non eſt tamen de intentione ar. ſed de intentione eius eſt poſſe eſſe generationem ⁊ corruptionẽ abſq; diuiſione cõtinui ita ꝙ totum non diuiſum tranſmutatur in totuꝫ Alij autem ab ariſtotile omnem talem tranſmutationem eſtimabãt alterationem eſſe non enim differt generatio ab alteratione ꝙ una fiat diuiſione cõtinui in alia uero non. aere enim non diuiſo poteſt alterari ⁊ corrumpi ſed in hoc differt generatio ab alteratione quia in aere ⁊ in quolibet alio corpore ſubiecto tranſmutationibus naturalibus eſt hoc ſecundum rationem ⁊ formam hoc autem ſecundum materiam quando ergo eſt tranſmutacio in hijs .ſ. in ſubſtantialib⁹ ⁊ eſt reſolutio uſq; ad materiam nunc eſt generatio ⁊ corruptio quãdo uero eſt tranſmutatio in paſſionibus ſecundum accidens ⁊ manet ibi quid non ſecunduꝫ materiam tantum ſed ſecundum rationem ⁊ formam tunc eſt alteratio Segregata. ⁊c. Quia dixerat philoſophus ꝙ errabant dicentes generationem eſſe congregationem ne crederet aliquis eos omnino a ueritate deuiaſſe ⁊ in nullo talia generationi ⁊ corruptioni deſeruire oſtendit quomodo hec ad illa faciunt dicens ꝙ que ſunt leuiter congregata ⁊ ſegregata leuiter mutabilia ſunt que enim de facili diuiduntur de facili corrumpuntur nam ſi aqua diuiditur in paruiſſimas aquas totius aqua generatur ⁊ corrumpitur hoc autem magis eſt manifeſtum in ſequentibus quia in capitulo de mixtione dicetur ꝙ ꝑua ſecus paruis poſita facilius in inuicem tranſeunt nunc auteꝫ tantum determinatum ſit quoniam inpoſſibile eſt generationem eſſe congregationem ſicut quidã inquiunt.

Determinatis ⁊c. Poſt ꝗ̃ philoſophus determinauit de generatiõe

⁊ de alijs motibus ſecundum o pinionem aliorum in parte iſta determinat de hijs ſecundum opinionem propriam ⁊ diuidit̃ pars iſta in duas quia primo de terminat de generatione ſecun dum ſe ſiue de generatione ſim plici Secundo determinat de alijs motibus annexis ibi De ge neratione ⁊ alteratione. Circa primum duo facit quia primo p̄ mittit queſtionem hanc utrum a liquid generetur ſimpliciter. ſe cundo arguit ad queſtionem p̄ poſitam ibi Si enim. Dicit ergo primo ꝙ determinatis hijs que dixerunt antiqui de generatione ſimplici ⁊ de alijs motibus quia ipſi ſimplicem generationem ſal uare non poterant rationabile ē ꝙ primo uidemus vtrum genera tur aliquid ſimpliciter ⁊ corrūpi t̃ aut proprie quidem nihil ge neratur ſimpliciter ſed omnis ge neratio eſt ſecundum quid ⁊ in generatione nō eſt tranſmutatio ex ſimpliciter in ſimpliciter ſed ſemper ex aliquo in aliquid pu ta ex laborante ſanum aut ⁊ ex ſa no laborans aut paruum ex mag no aut magnum ex paruo ⁊ om nia alia fieri hoc modo in quibꝰ eſt ſola generatio quedam ⁊ trãſ mutatio ſecunduꝫ accidentia

Si enim. Arguit ad queſtio nem propoſitam ⁊ duo facit q̄ꝛ primo arguit. ſecundo ſoluit ibi De hijs autem ⁊c̃. Circa primum duo facit ſecundum ꝙ duplicit̃ probat non poſſe aliquid genera ri ſimpliciter. ſecunda ibi Aut p̄ mum ſignum ⁊c̃. Dicit ergo ꝙ ſi erit generatio ſimpliciter tūc ſim pliciter aliquid generatur ex nō ente quapropter erit uerum dice re ꝙ quibuſdam exiſtit tamꝫ ſubiectum generationis non ens ex quo generantur quod eſt incō ueniens nam accipiendo nō ens ſimpliciter ut hic de non ente lo quimur non poterit eſſe genera tionis ſubiecetum. Qꝫ autem ſic oporteat eſſe patet quia ſicut ge neratio quedam eſt ex non ente aliquo ſiue ex non ente ſecunduꝫ quid ut ex non albo album aut ex non bono bonum ſic genera tio ſimpliciter erit ex non ente ſimpliciter ⁊ quia hoc eſt incon ueniens ſupple nulla erit genera tio ſimpliciter Sed ſimpliciter .i. vniuerſaliter ſupple omnis gene ratio erit aut ex non bono aut ſu pple ex non albo aut ex non ente aliquo nunꝗ tamen erit ex non ente ſimpliciter Aut primū

Adducit ſecundam rationem ⁊ ne laboret in equiuoco diſtiguit quot modis dicitur ſimpliciter dicenſ aut ſupple ſimpliciter vno modo ſignificat primum ſecunō vnumquodꝗ punctum entis .i. ſignificat ſubſtantiam quod eſt primū inter p̄dicamēta entis alio modo ens ſimpliciter idem eſt quod ens vniuerſale omnia com prehendēs quocunꝗ autem mo do ſumatur ſimpliciter nulla eſt generatio ſimplex nec contingit ſimpliciter generari nam ſi ſuma tur ſimpliciter pro ut eſt ideꝫ qȯ primuꝫ ⁊ prout ſignificat ſubſtā tiam quia ergo generatio ſimpli citer eſt ex non ente ſimpliciter generatio ſubſtantie erit ex non ſubſtantia ſed cū non exiſtit ſub ſtantia que eſt ens ſimplicit̃ ma nifeſtuꝫ eſt ꝙ non erit hoc .i. nō erit accidens quod eſt ens aliqȯ quoniam non erit nullum aliorū

predicamentorum puta neq̃ tale .i. neq̃ qualitas neq̃ quantū ne q̃ locus ſeperate eni per ſe eſſent paſſiones a ſubſtantijs ⁊ ſic eſſet generatio ex nihilo Si uero non ens ſimpliciter idem eſt ꝙ nō enſ vniuerſaliter adhuc ſequitur ge nerationem eſſe ex nihilo quia ſi eſſ; negatio vniuerſaliter omniū entium neceſſe eſt generationem generari ex nihilo De hijs Soluit ⁊ tria facit quia pmo ſol uit. ſecundo obicit. tercio mo uet quandam queſtionem ex cu ius ſolutione apparet ueritaſ que ſiti. ſecunda ibi Q; autem ⁊c. tercia ibi De hijs. Solutio autē ſtat in hoc quia rationes ꝓcede bant ex ſufficienti quia non ens ſimpliciter dicitur tripliciter uel non ens ſubſtantia uel non ens vniuerſale uel non ens actu gene ratio ergo ſimpliciter fit ex non ente ſimpliciter quia fit ex ente in potentia Ideo ait ꝙ de hijs dictum eſt ⁊ determinatum in a lijs ſermonibus ut in primo phi ſicorum tamen amplius ⁊ nunc breuiter dicendum eſt aliquid de hoc nam uno modo generatio ē ex non ente ſimpliciter. alio mo do ex ente nam id ex quo eſt ge neratio ſimpliciter ſemper eſt po teſtate ens actu autem non ens neceſſe eſt eni ꝙ dicitur ſubiectū generationis preexiſtere utroq̃ modo. i. preexiſtere non ens actu ſed potentia Q; autem ⁊c Arguit cōtra determinata ⁊ duo facit quia primo innuit determi nata habere mirabilē queſtionē annexam ⁊ repetit queſtionem a principio. Secundo contra deter minata arguit ibi Si enim. Dicit ergo ꝙ hijs determinatis habet determinatio mirabilem queſti onem ideo repetendum eſt rur ſus queſtionem a principio quo mō eſt generatio ſubſtātie gene ratio ſimpliciter ſiue hoc ponatur ex poteſtate entis ſiue quali ter aliter queret eni; aliquis utꝝ poſſit ſaluari utraque generatio ſimpliciter ut generatio ſubſtan tie ⁊ generatio huius. ſ. generatio quanti ⁊ qualis ⁊ quod dictum eſt de generatione eodem modo quereretur ⁊ de corruptione Ue tus autem tranſlatio ubi nos ha bemus quanti h; ſed non quan ti ⁊ tunc totum eſt referendum ad generationem ſubſtantie tex tus autem nouus bonus eſt ut patuit Si enim ⁊c. Reſump ta queſtione arguit contra deter minata ſoluebatur enim queſtio ꝙ fiebat generatio ex non ente ſimpliciter quia fiebat ex non en te in actu ⁊ ꝙ generatio ſubſtan tie eſt ex potentia ſubſtantia S; tunc conſurgit mirabilis queſtio quia generationis ſubiectum qȯ ponitur potentia ſubſtantia uel eſt actu aliq̇d aliquoꝝ p̄dicamē torum uel nullu; quodcunq̃ eni dicitur ſequitur incōueniēs duo ergo facit quia primo oſtendit ſubiectum generationis non poſ ſe eſſe ſic in potentia ſubſtantia ⁊ non actu ꝙ non ſit actu aliqȯ aliorum predicamentorum Secū do deſtruit aliud membrum nō eſſe poſſibile ſubiectum genera tionis non eſſe actu ſubſtantia eſſe tamen actu aliquod aliorum predicamentorum. ſecunda ibi Si autem hoc quidem ⁊c. Circa primum duo facit ſecundum ꝙ dupliciter probat propoſitu;. ſe cūda ibi Amplius ⁊c. Dicit ergo

ꝙ ſi generabitur quid .ſ. ſubſtantia manifeſtum eſt ꝙ ſubiectum generationis ſiue materia ex qua erit generatio ⁊ in quam neceſſe eſt tranſmutari ꝙ corrūpit̄ illa .ſ. huiuſmodi materia erat aliq̄ ſubſtantia poteſtate actu uero non ⁊ cum uon ſit actu ſubſtantia eſt queſtio utrum exiſtat actu aliquod aliorum puta utruȝ erit actu quantum aut quale aut erit poteſtate ens .i. ſubſtantia ⁊ poteſtate hoc ens .i. accidens ſimpliciter autem ⁊ actu non erit ens nec hoc .i. nec erit ſubſtantia nec accidens ſi autem nihil eſt actu ſed eſt omnino poteſtate ergo contingit eſſe aliquid ſeperatum quod non ſit ſubſtantia nec accidens ⁊ per conſequens ꝙ nō ſit ens actu quod eſt inconueniens pura enim potentia non poteſt habere ſeperatuȝ ⁊ per ſe exiſtēs

Amplius ⁊c. ponit ſecundaȝ rationem nam quod non eſt actu aliquid poteſt dici non iſtud non enim eſt album niſi quod ē actu album ſi enim quod eſt potentia album poſſet dici album nigrū eſſet album quod ergo nō eſt actu ſubſtantia nec accidens nec eſt ſubſtantia nec accidens ⁊ quia ſubſtantia ⁊ accidens ſufficienter uidentur diuidere gen̄entis quod ponitur eſſe tale ponitur eſſe nihil propter quod ſi ꝙ ponitur generationis ſubiectum non eſſe actu ſubſtantia nec accidens incidimus ꝙ maxime primi philoſophantes erāt timētes .ſ. gn̄ari aliq̄d ex nihilo p̄ͦexn̄te ⁊ ex nullo p̄exn̄te ſiue ex nihilo

Si autem ⁊c. Hic improbat aliud membrum quia ſi ponatur generationis ſubiectum eſſe hoc aliorum predicamentorum ita tamen ꝙ non exiſtit aliquid .i. aliqua ſubſtantia erunt ſicut diximus ſeperate paſſiones a ſubiectis quod eſt inconueniens

E hijs ⁊c. In parte iſta ut dicebatur annectit predictis quandam q̄ſtionem ex cuius ſolutione habetur uia ad ſoluendum queſtionē propoſitam ⁊ etiam apparet principalis queſtio rationalis duo ergo facit quia primo premittit dictam queſtionem ⁊ ſoluit. Secundo ex ſolutione eius incipit inueſtigare de principali queſtione ibi Propter quam. Circa primum duo facit quia primo proponit dictam queſtionem Secūdo exequitur de ea ibi Habet autem queſtionem. Prima pars diuiditur in partes tres quia p̄io proponit queſtionem Secundo oñdit quare queſtio ē ītroducta Tercio aſſignat cāȝ dicti ſc̄da ibi Exiſtente autem. tercia ibi De illa ⁊c. Dicit ergo ꝙ de hijs tractandum eſt quantum contingit .i. quantum decet ut habet alia littera ⁊ quia ad euidentiam dictorum ſpectat inquirere de continuatione generationis querendum eſt ſupple que eſt cauſa ut generatio ſit ſemper tam ſimplex q̄ȝ ſecundum partem .i. quare nō deficit generatio nec hec nec illa

Exiſtente ⁊c Oſtendit quare eſt introducta talis queſtio nam cauſa generationis continuationis eſt duplex una quam diximꝰ eſſe principium vnde motus ⁊ cauſa efficiens ⁊ una alia talis cā eſt materia talem autem cauſam

eſſe dicendum eſt .i. cum queritꝰ de cauſa continuante generationem non introducitur queſtio propter cauſam efficientem ſed propter cauſam talem .i. materialem De illa ⁊c̄. Aſſignat rationem ⁊ cauſam eius ꝙ dixerat ⁊ duo facit ſecunduꝫ ꝙ duo dixerat primo enim oſtendit quare non eſt queſtio introducta propter cauſam efficientem Secūdo quare eſt itroducta propter cauſam materialem ibi Nunc auteꝫ Dicit ergo ꝙ de illa .i. de cauſa efficiente dictum eſt in ſermonibus de motu .i. in octauo phiſicorum ibi enim oſtenſuꝫ eſt hec mobilia reduci in duo mouentia quorum hoc quidem eſt immobile per omne tempus ut prima cā hec autem mouetur ſemper ut celum ⁊ iſte ſunt due cauſe efficientes continuationem generatiōis determinare autem de immobili cauſa que eſt de numero hax dictarū cāx eſt opus alterius philoſophie ꝙꝫ naturalis ſpectat eni ad phiam primā determinare autem de alia cauſa mouēte que cōtinue mouetur ut de corpore celeſti ⁊ de motu ſolis in obliquo circulo dicenduꝫ eſt poſt hec ut in fine ſecundi huius ibi eniꝫ oſtendetur quomō talis eſt cauſa dictorum ſingularium .i. dictoruꝫ generabilium ⁊ corruptibilium ergo propter cauſam efficientem non eſt introducta queſtio qꝛ determinare de ea ſecunduꝫ ſubſtātiam uel non ſpectat vniuerſaliter ad philoſophiam naturalem ut ꝙꝫtum ad eam que eſt immobilis uel non ſpectat ad preſentē tractatum ſed ad finem libri ꝙꝫtum ad eam que ſemper mouetꝰ.

Nunc autem ⁊c̄. Oſtēdit quare eſt introducta queſtio propter cauſam materialem dicens ꝙ nunc dicamus cauſam poſitaꝫ .i. propoſitam ut cauſam continuationis generationis ⁊ dicimus eā ut in materie ſpecie .i. ut ſpeciali modo tangit materiam Ex parte ergo materie quādo ponit ꝓpter quam cauſam generatio ⁊ corruptio ſunt ſemper ⁊ non deſerūt nāꝫ eſt eni rationabile hoc q̄rere hic quia eo declarato ſimul forſan fiet manifeſtum de queſito nunc quomō oportebit dicere ⁊ etiam erit manifeſtum quomodo erit dicendum uel quo modo eſt rationabilis. queſtio de ſimplici generatione ⁊ corruptione Habet autem ⁊c̄. Exequitur de dicta queſtione ⁊ duo facit quia primo repetit queſtionem Secundo ſoluit ad eam ibi Non enim ⁊c̄. Dicit ergo ꝙ habet queſtionem ſufficientem .i. rationabilem ⁊ bonam que eſt cauſa ꝙ generatio complicatur .i. multiplicatur ⁊ continuatur ⁊ nunꝙꝫ deficit cum id quod corrumpitur ſecedat ad non ens id auteꝫ quod eſt non ens nihil eſt Oſtenſuꝫ eſt eni id ex quo eſt generatio eſſe id in quod tranſmutatur quod tranſmutatur ut generationis ſubiectum naꝫ q̇dq̇d corrumpitur in hoc habebit ultimum cedit enim id quod corrūpitur in materiam ſiue in eius potentiam ſiꝰ ergo tale ſubiectum quod ponitur non ens nec eſt actu ſubſtāntia nec aliquod quia nec eſt quale nec quantum nec ubi ꝙ corrumpitur ſupple ſempꝫ uidetur anihilari cū cedat in nō ens ⁊ ſi per generationeꝫ ſempꝫ ꝙ

eſt ens ſecedit quare non eſt .to tum conſumptum elementum .i. principium quod eſt ſubiectum generationis ⁊ quare omne .i. to tum non eſt factum inane ⁊ uacu um ſi finitu3 erat ex quo fit vnū quodq3 generatoru3. Non enim ⁊c. Soluit ⁊ duo facit quia quaſda3 ſolutiones primo falſas excludit Secundo ponit ſolutio ne3 ueram ibi Quo circa ⁊c. Cir ca primum duo facit ſecundum ꝙ duas tales ſolutiones remou3 ſecunda ibi poteſtate ⁊c. Dicer3 forte aliquis generationem non deficere quia ſubiectum genera tionis eſt infinitum hoc remou3 philoſphus dicens ꝙ non eſt be ne dictu3 ꝙ generatio nō deficit propter infinitum eſſe ſubiectu3 generatiōis ex quo ſit generatio hoc enim eſt inpoſſibile ꝙ aliq̄d ſit infinitum in actu poteſta te ⁊c. Remouet aliam ſophiſticā ſolutionem diceret forte aliquis licet non ſit infinitum in actu eſt tamen poteſtate ⁊ diuiſione ſem per enim poteſt aliquid abſcin di a continuo ⁊ nunq̄3 deficiet cum ſit diuiſibile in infinitū qua propter diceret aliquis hanc ſo lum eſſe cauſam generationē nō eſſe deficientem quoniam gene ratur ſemper quidem minus ſic continuum nūq̄3 deficiet Si ſem per diuidatur in minores ⁊ in mi nores partes hoc autem impro bat philoſophus quia repugnat ſenſui dicens nunc autem non ui demus hoc ſupple ꝙ ſemper ge neretur minus ⁊ ſemper minus pmo de materia ⁊ de ſubiecto ge nerationis nihil deperit ut infra oſtendetur Quo circa ⁊c. Dat ueram ſolutionem dicenſ ꝙ quia corruptio unius eſt genera tio alterius ⁊ ecōuerſo generatio vnius eſt corruptio alteriuſ ideo neceſſe eſt eſſe tranſmutationem ⁊ generationem inquietam .i. cō tinuam ⁊ ſine defectu ideo enim ſubiectum generationis nunq̄3 de ficit ſimpliciter quia cum ammit tit formam vna3 acquirit formā aliam cum vnum corrumpitur a liud generatur de generatione er go ⁊ corruptione ſemper eſt ſi militer eodem modo .i. eodem modo abſq3 diſcōtinuatione cir ca vnum quodq3 entiu3 exiſtimā dum eſt autem hanc eſſe ſuffici entem cauſam omnibus quia .ſ. generatio vnius eſt corruptio al terius ⁊ econuerſo.

Ropter quid ⁊c. Poſi ta queſtione predicta ⁊ ſoluta in parte iſta ex ſolutione eius incedit ad inue ſtigandum de principali queſito ⁊ tria facit quia primo reſumit queſtionem principalem Secun do ex ſolutione .queſtionis pre dicte oſtendit eam eſſe rationabi lem Tercio exequitur de ea .ſecū da ibi Si ide3. tercia ibi dicimus Dicit ergo rurſus perſcrutandu3 eſſe de queſtione principali vide licet propter quid dicuntur ge nerari ⁊ corrupi ſimpliciter hoc autem non ſimpliciter Si idem. Oſtendit hanc rationem eſſe rationabilē ex ſolutione q̄ſti onis pretacte nam ſi idem eſt ge neratio huius ⁊ corruptio huius ⁊ pmo quia corruptio huius eſt gn̄o hui⁹ nulla ē gn̄o ſimplex nec corruptio ſimplex ſi g⁹ aliq̄s q̄rit utrū contingat eſſe gn̄onē ſimpli

citer querit rationem .i. querit rationalem queſtionem No tandum autem ꝙ queſtio prius annexa fuit quare non erat totũ inane ⁊ quare non erat conſumptum totum materiale principiuꝫ

Ad hoc autem ſoluebatur qꝛ in natura nihil deperit ſimpliciter ſed corruptio vnius eſt generatio alterius cum ergo corrumpitur aliquid non perit materia eius ſed efficitur ſub forma alia

Ex hac ſolutione ſoluitur aliud dubium videlicet cum iſtud ex quo generatur ſubſtantia non ſit actu ſbã vtrum ſit actu aliq̃d aliorum predicamentorum patet enim actu eſſe ſubſtantiã ex quo generatur ſubſtantia non eni oꝫ eſſe nullam ſubſtantiam ex quo ſubſtantia generatur ſufficit eni non eſſe actu ſubſtantiam illam que generatur Si enim ex aliquo debet generari leo ſufficit ꝙ illa materia non ſit ſub forma leonis eſt tamen ſub alia ſbãli forma ⁊ cum hoc contingat quia generatio vnius eſt corruptio alterius. Ideo iſtud dubium dependebat ex ſolutione queſtionis interpoſite. Rurſus ex dicta ſolutione apparet queſtio rationalis p̃ncipalis nã ſi iſtud ex quo generatur ſubſtautia non erit ſimplicit̃ ens poſſemus abſq̃ difficultate ſaluare generationem ſimplicit̃ ſed cum ſit actu ſubſtantia ⁊ ſimpliciter ens iſtud ex quo generatur ſubſtantia cuꝫ generatio vniꝰ ſit corruptio alt̃iꝰ nunq̃ erit gñatio ex non ente ſimpliciter ſꝫ ex non ente hoc Rationabile eſt ergo querere quomodo poſſumus ſaluare generationem ſimplicit̃.

Dicimus ⁊c. Oſtenſa rationalitate queſtionis exequitur de ea ⁊ duo facit quia primo oſtendit ꝙ contingit utroq̃ modo aliq̃d generari Secundo docet nos ſaluare utramq̃ generationem ibi Quemadmodum. Dicit ergo inquirendum eſſe nunc quomodo dicimus ꝙ corrumpitur aliquid ſimpliciter ⁊ non ſolum hoc naꝫ hec generatio ſimpliciter hec autem eſt corruptio ſimpliciter hoc autem ſimpliciter hoc autem generatur ſecundum quid: non autem generatur ſimpliciter quaſi dicat ꝙ utroq̃ modo fit generatio cum aliqua generẽtur ſimpliciter aliqua uero non Exemplificat de hiis que generantur non ſimpliciter nam cum dicimus fieri adiſcentem dicimus generari ⁊ fieri hoc ut fieri ſcientem non autem generari ſimpliciter aliq̃ autem textus habent dicentem ſed eſt forte littera corrupta uel pro tanto dictum eſt quia niſi ꝑ accidens impediretur ſciens eſt diſcens ⁊ loquens. Quemadmodum. Quia dixerat genrationem fieri non ſolum ſecunduꝫ quid ſed ſimpliciter Oñdit quomodo poſſumus talia ſaluare ⁊ duo facit quia primo docet hoc pro ut ſimpliciter ſumitur comperatiue Secundo pro ut ſumit̃ abſolute ibi Dicunt̃ autem. Circa primum duo facit quia p̃mo docet ſecundum modum tactuꝫ ſaluare generationem ſimpliciter ſecundum ueritatem Secũdo docet hoc ſecũdũ quorundã opinionem ibi Uidetur autem. Prima diuiditur in duas quia p̃mo docet quod dictum eſt faciendo cõparationẽ in diuerſis gñibꝰ ſecũdo in eodeꝫ genere ibi Differt enim

Dicit ergo ꝙ propter hoc cõtingit quod queritur videlicet aliqua generari ſimpliciter aliqua uero non quia quemadmodum multociens determinauimus dicentes quoniã hoc ſignificat hoc .ſ. ſubſtantiam hoc autem non ſupple ſignificat ſubſtãtiã ⁊ quia ſubſtantia eſt ens ſimpliciter reſpectu accidentis eius generatio uidetur generatio ſimpliciter

Differt. ꝛc. Quia ſaluauit generationem ſimpliciter ⁊ ſecunḋ quid comperando ſubſtantiam ad accidens que ſunt diuerſorum generum hic autem ſaluat hoc idem faciendo comperationem in eodem genere ⁊ duo facit quia primo facit quod dictum eſt deſcendendo ad genus ſubſtantie. ſecundo deſcendendo ad genus accidentis ibi Alio autem. Circa primum duo facit quia primo facit quod dictum eſt. ſecundo qḋ dixerat manifeſtat per dictum permenidis ibi Quemadmodum Dicit ergo ꝙ differt i quod trãſmutatur trãſmutans poſſunt eni eſſe diuerſe trãſmutationes ⁊ iõ diuerſimode eſt loquendum nam ſi fiat trãſmutatio in ignem erit generatio ſimpliciter erit tamen corruptio aliqua utputa terre ſi ex terra generatur ignis ſi autem fieret ecõuerſo eſſet generatio nõ ſimpliciter ſed aliqua quia terre ⁊ eſſet corruptio ſimpliciter quia ignis non ſolum ergo reperitur generatio ſimpliciter comperãdo ſbãm ad accidens eo ꝙ plus habeat de entitate ſubſtãtia ſed ẽt reperitur hec comperando ſbãm ad ſbãm cũ completiori modo ꝑ̃piat nã entitat i vna ſbã ꝙ̃ in alia. Queãdmodũ. Manifeſtat qḋ dixerat p dictũ pme. ⁊ tria facit pmo facit quod dictũ eſt. ſo oſtendit ad quid introductũ eſt dictũ pme. tcio dat uniuerſalẽ modũ ad cognoſcendũ qũo aliq̇d gñat ſimp ⁊ qũo nõ. ſa ibi Hec quidẽ. tcia ibi in nõ ens

Continuetur ſic ꝙ aũt in genere ſubſtantie poſſit ſaluari generõ ſimpliciter ⁊ generatio ſecundum quid pꝫ per dictũ pmen. qui dicebat duo eſſe vꝫ ipm ens ⁊ ipm non ens inquiens ignem ⁊ terram appellabat enim ignem ens terrã nõ ens generatio ergo vni9 erat ſimpliciter cum eſſꝫ entis alteri9 uero erat generatio aliqua

Hec quidem. Oſtẽdit ad q̇d introductum eſt dictum perme. nam exempla ponimus nõ ut ita ſint ſed ut ſentiant qui diſcunt ideo hec aut talia alia ſupponeꝛ̃ nihil differt ſecundum ꝙ ſpectat ad propoſitum modum enim que rimus non ſubiectum querimus enim inueſtigare in ipſo genere ſubſtãtie hunc modũ generationis uidelicet ꝙ eſt generatio ſimpliciter ⁊ aliqua ſed in qua ſbã hoc contingat utrum generatio ignis ſit ſimpliciter uel alterius non eſt de principali propoſito dictum ergo permenidis ſolum propter hoc fuit itroductũ ꝙ in una ſubſtantia reſeruatꝛ cõpletiori modo nã entitatis ꝙ̃ in alia utrum autem illa ſit ignis aut terre non diuerſificat principale propoſitum In. non ens ꝛc. Dat vniuerſalem modum generationis ⁊ corruptionis ſimpliciter dicens ꝙ quãdo eſt tranſmutatio in non ens ſimpliciter ẽ corruptio ſimpliciter quando autẽ in ens ſimpliciter eſt generatio

ſimpliciter ſed quibus determinatū eſt eſſe ens ſimpliciter utrū igni aut terre ſiue aliquib⁹ aliȷs nihil ad propoſitum ſufficit autē ꝙ hoc erit ens ſimpliciter h c autem non ens ad hoc ut ſaluet̄ generatio ⁊ corruptio ſimplicit̄ Epilogat autem circa determinata ꝙ vno quidem modo differt ſimpliciter generari ⁊ corrumpi ſimpliciter in hoc quod dictum eſt Alio autem . Saluat generationem ſimpliciter in genere accidentis comperādo vnū accidens ad aliud dicens ꝙ alio modo dr̄t generari ſimpliciter ⁊ ſecundum quid non ratione mater ie ut forte quia genitū eſt magiſ materiale ut terra uel formale ut ignis ſed qualiſcunꝗ ſit materia ſiue aliqua illud cuius differentie ſignant magis hoc aliquid .i. magis actū ⁊ habitum eſt magis ſubſtantia ⁊ magis ens cuius autem differentie priuationem ſignant eſt magis nō ens puta ſi calidū ē pdicamtū aliquod .i. ē aliquid ens in actu ⁊ ſpecies ⁊ frigiditas eſt priuatio tunc vnū erit ens aliud quodammodo nō ens vnius erit generatio ſimpliciter alterius ſecundum quid uidetur autem calidum magis inportare habitum ⁊ frigidum priuationeȝ quia ignis ⁊ terra differunt hiȷs differentiȷs ⁊ conſtat ignem formalioreȝ terra eſſe quomodo autem ignis ⁊ terra differunt dictis differentiȷs ⁊ quomodo una ſubſtantia eſt magꝭ ens ꝗ̄ alia in declarationibus patebit Notandum aūt ꝙ dicit ſub condicione ſi calidum eſt ſpecies ⁊ frigidum priuatio quia ut dictuȝ eſt mod intēdit tradere generationis ſimpliciter ⁊ alicuius non autem eſt ſua principaliter intentio in qua materia hec uerificatur Uidetur Determinat de generatione ſimpliciter ⁊ ſecundū quid ſecundum opinionem alioꝝ ⁊ tria facit quia primo ponit h⁹modi opinionem .ſcđo improbat .t̄cio epilogat circa determinata. ſcđa ibi Id autem .t̄cia ibi Eſſe quid Dicit ergo ꝙ multis uidetur differre generationem ſimpliciter ⁊ ſecundum quid per ſenſatū ⁊ nō ſenſatuȝ ut quādo tranſmutatur aliquid in rem ſenſibileȝ ⁊ in materiam .i. in rem materialem inꝗunt ea generari ſimpliciter quando aūt tranſmutat̄ in reȝ nō manifeſtā ſenſui dicūt eā corrumpi ſimpliciter ens eni ⁊ nō ens in ſētire ⁊ nō ſentire determinant cre debant eni intellectū eſſe ſenſum propter quod quemadmodū ſcibile eſt ens ignotū autem nō ens quia quod nō eſt ſcibile non eſt ens ⁊ quanto magis eſt ens tanto magis eſt ſcibile ita concedebat ꝙ quanto magis eſſ ſenſibile tanto magꝭ eēt ens Eſtimabāt eni ſenſuȝ habere vtutē ſcie ymo ꝙ plus eſt ſicut eſtimabant aīal ſupple poſſe uiuere ⁊ poſſe eſſe i ſentire .i. in eo qđ ſentiebat quia aīal eſt animal per ſenſum ita ⁊ res credebant eſſe ex eo ꝙſentiebantur propter quod non ſenſibilia nō reputabāt entia ſicut nō uiuentia nō ſunt aīalia ⁊ hoc mō .ſ. per ſenſuȝ ⁊ p eſſe ſenſibile perſequebāt̄ .i. inueſtigabāt vitateȝ uel pſequebāt̄ eā .i. inimicabāt̄ ueritati cum non determinarent de ea ut debebant

Id antem ⁊c̄. Improbat opionē coꝝ dicens ꝙ dicentes iſtud

non contingit dicere uerum nã ſecundũ opinionem rectam ⁊ ſecundũ ueritatē aliter contingit generari ⁊ corrumpi ſimpliciter ꝗ ipſi dicant ſpiritus enim .i. res ſubtiles ⁊ aer ſecundum ſenſum ſunt minus ꝗ res groſſe ideo ſecundum opinionem eoꝝ quecunque corrumpuntur in hac transmutatione .i. in talia nõ ſenſibilia dicuntur corrumpi ſimpliciter quã autem mutantur in tangibile ut in terram generari ſupple dicunt corrumpi ſimpliciter ſed ſecũdũ ueritatem hec .i. res ſubtiles ⁊ inſenſibiles ſunt magis hoc aliqd completum ⁊ ſpecies ꝗ terra

Eſſe quidem. Epilogat circa determinata dicens ꝙ dicta eſt cauſa quare contingit hanc quidem generationem ſimplicẽ eſſe corruptionem alicuius ⁊ omnem ſimplicem corruptionem generationem alicuius eſſe nam ut patẽ per habita uno modo eſt generatio ſimpliciter propter materiã differentie .i. propter differentiã materialem ut cũ generatur ignis qui eſt imaterialior terra aut ſecundo modo contingit quia qđ generatur eſt ſubſtãtia aliud ſimpliciter eſt accidẽs aut quia hoc eſt magis habitus iſtud uo ẽ magis priuatio ⁊ hij tres modi ſunt ſecundum ueritatem ſecundum autem opinionem hoc contingit cum hec .ſ. res generata eſt magis ſenſibilis ⁊ minus quia tunc eſt generatio ſimpliciter quando uero res in qua eſt generatio eſt magis ſenſibilis illa uero in qua generatur eſt minus ſenſibilis tunc ſupple ẽ corruptio ſimpʳ. patet ergo ꝙ ſecũdũ ueritatẽ generatio ſimplʳ eſt gñõ ſubſtantie reſpectu accidentis ⁊ generatio ſubſtãtie formalis reſpectu materialis ⁊ habitus reſpectu priuationis ſecundum opinionem autem eſt generatio rei ſenſibilis reſpectu inſenſibilis.

Dicuntur autem. Superius oſtẽdit phũs quomodo poteſt ſaluari generatio ſimpliciter ⁊ generatio aliqua accipiendo ſimpliciter comparatiue in pte iſta oſtendit hoc idem accipiendo ſimpliciter abſolute ⁊ tria facit quia primo oñdit hanc queſtionem differre a pmiſſa Secundo aſſignat cauſam hᵘmodi differẽtie queſtionis ad alia Tercio ſoluit eam. ſecunda ibi Nunc quidem. tercia ibi Hoc autem. Dicit ergo ꝙ hec quidẽ dicũtur generari ſimpliciter hoc autem aliquid ſolum non ex ad inuicem generationem .i. non cõperando generationes eorum ex ſe inuicem ſed ſupple abſolute ſecundum quem modum nunc dicimus .i. nunc intendimus loqui de generatione ſimpliciter ⁊ dicit non ex ad inuicem generatione quia ſimpliciter ⁊ ſecundum quid abſolute ſumpta nunꝗ reperiuntur in eodem genere nec in hijs que habent generationem ad ſeinuicẽ ſed in uno genere reperit ſimplʳ gñõ ut in ſubſtãtia in alio uo ſʒ quid ut in accñtibᵘ

Nunc qdẽ. Aſſignat cãm dr̃e qñois dicens ꝙ nunc determinatũ ẽ qre omni gñone ente corruptione alterius ⁊ omi corruptione ente alterius gñone in hijs q̃ ſũt ad inuicẽ tranſmutationibus nec dicimᵘ nec attribuimᵘ aliqd gñari ſimpʳ nec corrũpi ita ꝙ gño ſimʳ

ſit corruptio ſimpliciter ⁊ econ uerſo ꝑmo ut dictum eſt genera tio ſimpliciter eſt corruptio ſecū dum quid ⁊ econuerſo ideo ꝓus .i. propoſita queſtio que dicetur modo non queret hec .i. non que ret de generatione ſimpliciter in hijs que transmutantur ad ſe in uicem in quibus non reperit᷑ ge neratio ſimplicit᷑ abſolute loquē do ſed comperatiue ſed queſtio noſtra abſolute queret de gene ratione ſimpliciter ut qnare diſ cens non dicitur generari ſimpli citer ſed generari aliquid ut ge nerari ſciens diſciplinatū ſed plā ta ⁊ uniuerſaliter omnis ſbā po teſt dici generari ſimpliciter.

Hec autem Soluit ⁊ tria facit quia primo ſoluit. ſcḋo epilogat tercio determinat quaſdam aliaſ queſtiones annexas . ſecunda ibi de generari . tercia ibi Sed non . Dicit ergo ꝙ hec ex quibus de pendet ſolutio queſtionis pretac te determinata ſunt in predicam̄ tis nam quia ibi dictuȝ eſt ꝙ hec ſignificant hoc aliquid .ſ. ſub ſtantiam hoc auteȝ quale hoc au tem quantum quecunqȝ ergo nō ſignificant ſubſtantiaȝ nō dicū᷑ generari ſimpliciter ſed generari ⁊ fieri aliquid Notandum ꝙ generatio ſubſtātie eſt generatio ſimpliciter comperatiue ⁊ abſo lute inquantum eius generatio ē generatio ſimpliciter comperati ue ſic pertinet ad queſtionem pre cedentem inquantum uero abſo lute loquendo generatio ſubſtan tie ē generatio ſimplicit᷑ ſic ſpec tat ad propoſitā queſtionē abſo lute enim ſubſtantia eſt ens acci dens uero non eſt ens ſed eſt en tis ut dicitur ſeptimo methaph.

ideo ſecundum iſtum modum ⁊ ſecundū iſtum ordinem ſecundū queȝ loquimur de ſimpliciter nō reperitur ſimpliciter et ſecunduȝ quid in eodem genere nec in hijſ que habent tranſmutationeȝ ad ſeinuicem ſed tamen accipiendo ſimpliciter ⁊ ſecundum alium or dinem ⁊ ſecundum alium modū ut accipiendo ſimpliciter compe ratiue ⁊ non abſolute ſic in omni bus ſupp̄ generibus reperit᷑ ſim pliciter generatio puta in ſubſtā tia erit generatio ſimplicit᷑ ſi ge neretur ignis ſed non ſi terra in qualitate autem ſimpliciter gene rabitur ſi fiat ſciens diſciplinatū ſed non erit generatio ſimplicit᷑ quando fit neſciens ⁊ indiſcipli natum De generari ⁊c. Epi logat circa determinata dicēs ꝙ de generari quomodo hec quidꝫ generantur ſimpliciter hec auteȝ ſecundum quid dictuȝ eſt ⁊ etiā dictum eſt vniuerſaliter etiaȝ in ip̄is ſubſtātijs quādo eſt genera tio ſimpliciter ⁊ quando ſecunḋ quid ⁊ cum hoc dictum eſt qm̄ cauſam eſſe continue generatiōis eſt quia id quod eſt ut materia ⁊ ſubiectum ſemper eſt tranſmu tabile in contraria ita ꝙ quādo ãmittit vnum contrariorum ſem per efficitur ſub reliquo propter quod in ſubſtantijs ſemper gene ratio unius eſt corruptio alteriꝰ

Sed non . Admittit quaſdaȝ alias queſtiōes ⁊ duo facit quia primo mouet queſtionem de ip̄a generatione . ſecundo de genera tionis ſubiecto ibi Sed hoc. Cir ca primū tria facit qꝛ ꝑmo mouȝ q̄ōeȝ. ſ̄o ſoluit . t̄cio īfert qḋā conelariū ex ꝑdictis. ſ̄a ibi Quē admodū . t̄cia ibi Merito igitur

Eſt ergo queſtio quare ſemper
generat̃ aliquid ex alijs coꝛruptiſ
Soluit autem ad hanc queſtionē
ꝙ quemadmodum coꝛrumpitur
hoc ſimpliciter ut multi inquiūt
quando uenit ad aliquid quod
eſt inſenſiblie ꝙ ſecundū eos nō
eſt ens ita ſupponitur quia ubi i
cipit coꝛruptio ibi incipit genera
tio opoꝛtet ꝙ generari ſit ut in
quiunt ex non ente ⁊ non ſenſibi
li ſiue igitur aliquo ente ſubiec
to generationis ſiue non .i.quid
quid ſit de ſubiecto generatio
nis ſemper generatur aliquid ex
non ente ⁊ quia ſimile eſt de pꝛi
cipio generationis ⁊ termino
coꝛruptionis ſimiliter .i. eodem
modo generatur aliquid ex non
ente ⁊ coꝛrumpitur in non ens .
Notanduꝫ autem ꝙ multi.i. vul
gares qꝛ nō niſi percipiunt ſenſi
bilia ⁊ materialia ideo ſecunduꝫ
comunem modum loquendi nō
eſt aliquid generatum niſi cum
efficitur ſenſibile nec eſt coꝛrup
tum niſi cum efficitur inſenſibile
⁊ quia generatio ſemp̱ fit ex op
poſitis erit generatio ex īſenſibilī
ad ſenſibile Si ergo ſenſibilia di
cuntur eſſe coꝛrupta ſecunduꝫ ꝙ
hꝰmodi quia ſecundum comunē
modū loquendi generatio ſemp̱
eſt ex ſenſibilibus ſemper genera
bitur aliquid ex coꝛruptis

Merito .Inferunt quoddam
coꝛrelariū vꝫ ꝙ merito ⁊ rationa
biliter nunꝗ̈ deficit generatio qꝛ
enim generatio entis eſt coꝛrup
tio non entis ⁊ coꝛruptio entis ē
generatio nō entis poterit ſemp̱
generatio continuari Sed
hoc.Mouet queſtionē de ſubiec
to generationis ⁊ duo facit ſecū
dū ꝙ duas tales queſtiones mo
uet ſecunda ibi In alia. Dicit er
go queret aliquis utꝝ licet ꝙ cū
ponitur generationis ſubiectum
⁊ dicitur nō ens ſimpliciter utꝝ
ſit aliquid contrarioꝛum puta
turum ſit terra quod eſt quid
graue ⁊ non ens uel ſit ignis qđ
eſt leue ⁊ ens ſoluit dn̄s aut nō
.i.materia ⁊ ſubiectuꝫ generatio
nis non eſt aliquod pꝛedictoꝛuꝫ
⁊ eſt rō qꝛ non ſoluꝫ ignis ſed ēt
ipa terra eſt ens abſolute loquē
do licet foꝛte cōperatiue poſſet
dici non ens materia auteꝫ ignis
⁊ terre non poteſt ſimiliter dici
ens cum ſimpliciter ſit non ens.

Et an alia.Mouet aliam queſ
tionem quia dato materiam nō
eſſe aliquod contrarioꝝ ⁊ nō eſſe
ignem neq; terram eſt queſtio an
ſit alia materia utriuſq; ⁊ arguit
eſſe eadem materia quia non ge
nerarentur ex ſe inuicem nec eſſꝫ
generatio ex cōtrarijs ſi eſſet alia
⁊ alia materia generabiliū ⁊ coꝛ
ruptibiliū unū enim contrarioꝝ
non fit aliud ſed materia que eſt
ſub vno efficitur ſub alio ⁊ quia
hijs .ſ.terre ⁊ aque aeri ⁊ igni ex
iſtunt contraria ⁊ ſupple generā
tur ex ſe inuiceꝫ vna erit materia
eoꝛuꝫ ⁊ per ↄn̄s una erit materia
omnium habentium ad ſeinuicē
tranſmutationeꝫ ⁊ ne aliquis cre
deret omnino eſſe talium vnam
materiam oñ quomodo eſt vna
⁊ quomodo non dicens ꝙ mate
ria hoꝝ eſt qualiteꝛ eadem ⁊ qua
liter alia quia quantum ad eſſen
tiaꝫ pꝛo uteſt aliquod ens ꝙ qñꝫ
ſubicitur vni contrarioꝝ quādo
q; alij eſt idem materiale pꝛinci
pium ſed ꝗ̄tum ad eſſe non eſt
idem Ultimo epilogat ꝙ de hijs
dictum eſt in tantum .

E generatione ꝛc. poſt ꝙ phūs determinauit de generatiõe ꝛ corrup tione in pte iſta deter minat de aliȷs motibus ſimplici bus ꝛ duo facit ſecundū ꝙ ſupe rius dixerat duos motus tales eſſe alterati ɔ ꝛ augmentū primo ergo determinat de alteratione. Secundo de augmento. ſcđa ibi De augmentatione. In determi nando aūt de alteratione deter minat de ea in comperatione ad generationē dictū eſt enī alterati onem ad generationē ordinari ꝛ rurſus alteratio quia eſt motus ad qualitatem maiorē conuenien tiā habet cū motu ad ſbām ꝙ a liquis alius motus ipa eiꝫ forma ſbālis que per generationē intro ducitur quedā qualitas dici pōt ut dicit in quinto metha. nō aūt poteſt dici ſic quedā ꝗtitas uel quoddam ubi potiſſimus ergo modus determinandi de altera tione eſt determinare de ea p cō perationem ad generationē in cō perando autē generationē ad al terationem duo facit quia pmo dicit eas eſſe differentes. ſecūdo hꝰmodi differentiam manifeſtat ibi Qm ergo Dicit ergo ꝙ ipſe vult dicere de generatione ꝛ alte ratione quid. i. ſecunduꝫ quid ꝛ qliter differunt dicimus eni trāſ mutationes has. i. tranſmutatio nes ſecundū has tranſmutatioēſ ſiue tranſmutationes hꝰmodi ēe alteras ad inuiceꝫ bonū eſt ergo earū differentias cognoſcere.

Quoniam ꝛc. Aſſignat diffe rentiam inter eas ꝛ duo facit qꝛ primo aſſignat dictaꝫ differentiā Secundo ꝙ per huiꝰmodi diffe rentiam quam habet generatio ad alterationem differt a ceteris motibus aſſignat differentiā ge nerationis ad omnes motus ibi Quoniam quidē. Circa primum duo facit quia primo tangit que dam per que poteſt haberi diffe rentia alterationis ad generatio nē. ſecundo ex hiȷs que tetigit aſ ſignat dĩam inter ea oſtendendo quid ſit utrūq eoꝝ ibi Alteratio Dicit ergo ꝙ in re tranſmutabili eſt aliquid ſubiectū ꝛ aliquid a liud quod ē paſſio que eſt inna ta dici de ſubiecto ꝛ ſubdit ꝙ ē trāſmutatio utriuſq eoꝝ ſubiec ti. ſ. ꝛ paſſionis Alteratio ꝛc

Ex dictis uenatur differentiā int̄ alterationem ꝛ gñatione oſtendē do quid ſit utrūq eoꝝ ꝛ duo fa cit quia pmo quod dictū eſt fa cit Secundo declarat quedā du bia que poſſent oriri ex dict eiꝰ ibi In hiȷs. Circa primū duo fa cit quia primo oſtendit quid eſt alteratio. ſecūdo quid generatio ibi Quando autē. Dicit ergo ꝙ tunc eſt alteratio quando manē te ſubiecto ſēſibili ente actu trāſ mutatur huꝰmōi ſubiectū in eiuſ paſſionibus ꝛ hoc aut a contra riȷs ut ſi a nigro in album aut a mediȷs ut ſi a fuſco in pallidum ꝛ exemplificat dicēs puta corpꝰ eſt ſanuꝫ ꝛ rurſuꝫ poſtea laborat ꝛ fit egrum manens illud idem ꝛ metallū quandoq eſt rotunduꝫ quandoq autē angulare manenſ idem ſcđm ſubſtantiā ꝛ ſubiectū

Quando ꝛc. Oſtendit quid ē generatio ꝛ quomodo habet eſſe ꝛ duo facit quia primo oſtendit quomodo habet eſſe generatio ſimpliciter Secūdo oſtēdit quo modo eſſe habeat generatio ma nifeſta. ſcđa ibi Maxime. Dicit

ergo ꝙ quando totum tranſmu
tatur in totum non remanente a
liquo ſenſibili ut eodem ſubiec
to .i. non manente eodem ſecun
dum ſubſtantiam ⁊ non ente ſen
ſibili ⁊ in actu ut cum ex ſcie to
to .i. cum totaliter ex ſemine fit
ſanguis aut ex aqua aer aut ex
aere omni .i. toto fit aqua hoc
q̃dem eſt totale .i. totalis trãſmu
tatio eſt generatio huius corrup
tio aũt huius Maxime ⁊c.
Oſtendit que ſit generatio mani
feſta nã quocienſcunq; totũ trãſ
mutatur in totum poteſt dici ge
neratio ſimpliciter ſed tũc eſt ge
neratio maxima ⁊ manifeſta ſi
trãſmutetur ex ſenſibili in aliq̃d
ſenſibile ſenſibile dico aut tactu
aut omnibus ſenſibus condiui
dit autem tactum contra omnes
ſenſus quia eſt ſenſibilior ⁊ mate
rialior omni ſenſu ideo quando
aqua generatur ex aere eſt gene
ratio ſenſibilis quando corrum
pitur in aerem corruptio eſt iſen
ſibilis aer enim ualde inſenſibi
les habet paſſiones tum quia ra
rus tum quia per prius competit
ei humiditas que eſt uirtus paſ
ſiua q̃ caliditas que eſt actiua .
In hijs ⁊c. Declarat quedaꝫ
dubia poſſe oriri ex dictis dixe
rat enim in gñone totum tranſ
mutari in totum crederet ergo a
liquis contra gñonis rationem
eſſe ſi aliq̃d remaneret Ideo duo
facit quia primo oſtendit mane
re paſſionem ſecundum ꝙ huiuſ
modi non uidetur contradicere
generationi .ſecundo manifeſtat
ꝙ remanere idem ſubiectum ge
nerationi contradicit ibi Si au
tem ⁊c. Dicit ergo ꝙ in
hijs generationibus ⁊ corruptio
nibuſ dubitaret aliquis ſi paſſio
aliqua contrarietate .i. alicuius
contrarietatis manet eadeꝫ in ge
nerato ⁊ corrupto puta quando
ex aere fit aqua ⁊ ſubdit ꝙ paſ
ſio ſimbola poteſt remanere q:
ſi ambo ſint diafana uel frigida
non oportet huiuſmodi in quod
tranſmutatur eſſe alterum .i. eſſe
alteratum ⁊ uariatum quantum
ad paſſionem ſimbolaꝫ Si
autem ⁊c. Oſtendit eſſe cõtra ra
tionem generationis manere idẽ
ſubiectum Continuatur autem
ſic licet non uideatur eſſe contra
rationem generationis manere
eandem paſſionem eſt tamen cõ
tra rationem generationis mane
re idem ſubiectum quia ſi non .i.
ſi non eſſet tranſmutatio ſecunꝺ
ſubſtantiam ⁊ ſubiectum erit al
teratio non generatio ubi gr̃a
muſicus homo corruptus eſt ho
mo aũt inmuſicus generatur in
hac autem tranſmutatione ma
net idem ſi quideꝫ igitur muſica
⁊ inmuſica ſecundum ſe non eſſꝫ
paſſio huius .i. hominis ſed ſup
ple econuerſo homo eſſet paſſio
muſici cuꝫ ex imuſico fieret muſi
cum eſſet quidem ſimpliciter ge
neratio huiuſ .i. muſici corruptio
autem huius eſt .ſ. inmuſici nam
in hac generatione maneret ho
mo quod ponitur eſſe paſſio ⁊
non maneret muſicum quod po
nitur eſſe ſubiectum uerum quia
ſecundum ueritatem homo non
ſe habet ut paſſio ſed ut ſubiectũ
quia hec .ſ. muſica eſt paſſio ho
minis ideo hominis muſici ⁊ ho
minis inmuſici non eſt generatio
ſimpliciter ſed generatio quedã
⁊ corruptio quedam ideo ſubdit
ꝙ quia nũc ita eſt ꝙ hec imuſica

ſe habet ut paſſio ꝛ manente ſub
iecto fit talis tranſmutatio ideo
ſecundum talia eſt alteratio non
generatio Notandū autē nō
eſſe de intentione ariſtoti. diffini
re hic utrum maneat eadem paſ
ſio ut eadem qualitas ſimbola
in generato ꝛ corrupto quia de
hoc infra dicetur ſed intētio ſua
eſt ꝙ ſi non manet idem ſubiec
tum ꝛ ſit variatio in forma ſub
ſtantiali quantumcunqꝫ maneat
eadem paſſio nō tollitur gene
ratio ꝛ corruptio utrum autem
ſit poſſibile eandem qualitatem
manere ꝛ quomodo poteſt ma
nere eadem non eſt preſentis ne
gocij tamen ſi eſſet poſſibile ꝛ re
maneret eadem paſſio tranſmu
tato ſubiecto talis ꝓdemptitas
non faceret generationem eſſe al
terationem nec hoc contradicit
ſuperius dictis videlicet tunc ge
nerationem eſſe quando totum
tranſmutatur in totum ut cū ex
toto ſemine fit ſanguis nam acci
dentia non ſunt entia niſi quia
ſunt entis ꝛ ſi accidentia ſunt en
tis hoc accidens eſt huius entis
tranſmutato ergo ſubiecto totū
dicitur tranſmutari ꝛ totum cor
rumpi ꝛ ſi maneret qualitas aliq̄
quia illa non maneret ut eſt cor
rupti ſed ut eſt generati ſicut ac
cidens in tantum eſt ens inquan
tum eſt entis ita in tantum rema
net inquantum entis remanet cū
ergo ex aqua fit aer quia quid
quid ē in aere generato totū eſt
ibi ut eſt aeris non autem ut eſt
aque tota aqua dicitur tranſmu
tata in totū aerē ꝓmo cū in tali
tranſmutatione planum ſit ma
nere materiam eandem per eſſen
tiam ꝛ tamen dicitur tota aqua
tranſmutari in totum aerem q2
non manet materia ut eſt aque
ſed ut eſt aeris ſic ſi maneret ea
dem paſſio quia maneret ut eſt
generati non ut eſt corrupti totū
in totum tranſmutari diceretur
ſi ergo fiat tranſmutatio in ſub
iecto ꝛ in forma ſubſtantiali q2
materia ſimpliciter habet eſſe per
formam ꝛ accidens per ſubiec
tum quantumcunqꝫ maneat eadē
materia ꝛ eadem paſſio non tol
let rationem generationis ſimpli
citer Utrū autem eſſet magis ge
ratio ſimpliciter ſi non maneret
eadem paſſio ꝛ utrum ſit poſſibi
le eandem paſſionem manere in
ſecundo dicetur Quoniā
quidem ꝛc̄. Oſtendit per hanc
differentiā quam habet genera
tio ad alterationem videlicet q2
in ea eſt tranſmutatio ſubſtantia
lis oſtendit generationem differ
re ab alijs motibus ſed in tranſ
mutatione ſubſtantiali eſt duo
conſiderare id quod per genera
tionem acquiritur ꝛ id quod ge
nerationi ſubicitur Duo ergo fa
cit primo enim oſtendit genrati
onem differre ab alijs motibus
quantum ad id quod per gene
rationem acquiritur. Secundo
quantum ad id quod generatio
ni ſubicitur Secunda ibi Eſt au
tem ꝛc̄. Dicit ergo ꝙ quando eſt
tranſmutatio contrarietatis ſecū
dum quantum quia acquiritur
contraria quantitas tunc ē aug
mentatio ꝛ diminutio quādo ue
ro ſecundum locum dicitur latio
ſiue loci mutatio quando autem
ſecundum paſſionem ꝛ qualita
tem dicitur alteratio ſed quando
nihil manet ꝛ fit reſolutio ſecun
dum formam ſubſtantialē ꝛ nō

manet idem ſubiectuꝫ ſed factuꝫ eſt alteruꝫ ⁊ diuerſum cuius ſubiecti eſt paſſio ⁊ accidens eſt generatio ⁊ corruptio vniuerſaliter .i. ſimpliciter Notanduꝫ ergo ꝙ ad hoc ꝙ ſit generatio non ſufficit ꝙ fiat tranſmutatio in ipis accidentibus uel in paſſionibus ſed oportet eſſe tranſmutationē in ipo ſubiecto cuius ſunt accidētia ⁊ paſſiones Notandū etiā ꝙ eo ipo ꝙ non manet paſſio ut eſt ſubiecti corrupti dicitur non maneṙ pmo quia nec materia nec aliquid manet ut eſt corrupti dicitur nihil remanere ſed totum tranſmutari in totum. Eſt autem ⁊c. Seperat generationem ab alijs motibus quantuꝫ ad id quod ſꝫ in ea ſubicitur nam nō ſoluꝫ differt generatio ab alijs motibus quantum ad id quod per eam acquiritur ut quia ibi acq̄ritur ſubſtantia in alijs motibus acquiritur accidens ſed etiaꝫ differt ratione ſubiecti quia maxie ⁊ proprie quidem ſubiectum ſuſceptibile generationis ⁊ corruptionis eſt yle in alijs autem tranſmutationibus non eſt yle ſubiectū proprie ſed aliquo mō nā oīa ſuſceptia aliaꝝ trauſmutationū ſūt ſuſceptibilia aliq̄rū cōtrarietatū ⁊ q꞉ ſecunda reducuntur in primū omnes contrarietates aliorum generuꝫ reducuntur in formam ⁊ priuationem que ſunt ꝓma contrarietas in genere ſubſtātie quia ſicut contrarietates reducūtur in contrarietatē ſic ſubiecta reducuntur in ſbm̄ ſubiecta omniū aliarum tranſmutationū reducuntur in yle quod ſubicitur in tranſmutatione ſbāli iō yle eſt aliquo modo ſbm̄ aliaruꝫ tranſmutationū Ultimo epilogat ꝙ de generatione quidem ſiue eſt ſiue non eſt ⁊ quomodo ē ⁊ de alteratione determinatum ſit hoc modo.

E augmentatione ⁊c. In parte iſta determinat phūs de augmēto ⁊ duo facit quia primo continuat ſe ad dicenda. ſecundo exequitur de intento ibi Scrutandum Dicit ergo ꝙ reliquum eſt dicere de augmentatione dicitur ergo de augmento ꝙ differt a generatione ⁊ alteratione ⁊ etiam dicetur quomodo augmentatur vnumquodqꝫ quod augmentaṫ ⁊ quomodo diminuitur quodcūqꝫ diminuitur Scrutandū Exequitur de intēto ⁊ duo facit ſecundum ꝙ duo premiſerat primo enim determinat de differentia augmenti ad alios motus. ſecundo declarat circa quid ⁊ qualiter habet eſſe augmentum ibi Circa quod autem. Circa primū tria facit quia primo diſtinguit augmentum ab alteratione ⁊ generatione Secundo ſeperat ipm a motu locali Tercio epilogat circa determinata. ſecunda ibi Alio autem modo. tercia ibi Quoniam igitur. Circa primum duo facit ſecundum ꝙ aſſignat dupliciter differentiam augmenti ad generationem ⁊ alterationem. ſecunda ibi Aut etiam ⁊c. Dicit ergo primo ſcrutandum eſſe utruꝫ huius motuū ſit ſoluꝫ drām eoꝝ ad inuicē q̄tū ad genera ſiue q̄tū ad predicamenta circa que fiunt nam hꝰmodi motus uerſari circa diuerſa genera non eſt dubiū vbi gratia quoniā tranſmutatio que eſt ex hoc in hoc .i. ex

ſubſtantia, in ſubſtantiam ut ex potentia ſubſtantia in actu ſubſtantiã eſt generatio que autem circa magnitudinẽ augmentatio que autem circa paſſionem .i. circa qualitatem alteratio transſmutatio enim utrorũq; dictorum .ſ. tam alterationis q̃ augmenti eſt ex potentia entiũ in actu omnis enim motus eſt ex potentia in actum cum ſemper per motum mobile acquirat aliquid quod nõ habebat actu erat tamen in potentia ad habendũ illud.

Aut etiam. ponit ſecundam differentiã nam augmentum nõ ſolum differt a generatione ⁊ alteratione ratione generis circa quod ẽ ut quia eſt circa quãtitatem generatio uero circa ſubſtantiam alteratio autem circa qualitatem ſed etiam ſecundum tranſmutationem localem nam mod⁹ tranſmutationis augmẽti differt a modo transſmutationis generationis ⁊ alterationis quia illud quod alteratur non de neceſſitate tranſmutatur ſecundum locũ nec quod generatur neceſſe eſt tranſmutari ſecundum locum ſʒ quod augmentatur aut diminuitur ſupple de neceſſitate transſmutat locum Alio autem ⁊c. Seperat motũ augmenti a motu locali. Et notandum q̄ ſeperare motũ augmenti a generatione ⁊ alteratione pertinet directe ad iſtud capitulũ ⁊ etiam ad hunc librum in quo intenditur de motu ad formã ſed ſeperare augmẽtũ a motu locali eſt quodãmodo incidens cũ hic nõ intendatur de motu ad ubi hoc tamen incidẽs ex h⁹ uenit Dixerat eni augmẽtatũ ⁊ diminutũ mutare locum ne ergo aliquiſ crederet q̄ ſimiliter eſſet tranſmutatio localis in augmento ⁊ etiam motu ad ubi oſtẽdit q̄ nõ ⁊ ideo duo facit ſcōm q̄ dupliciter ſeperat motũ augmenti a motu locali nã primo ſeperat ipm a motu locali recto. ſecundo a ſperico ibi Nõ aũt. Dicit ergo q̄ augmentũ mutat locũ ſed hoc eſt alio modo ab eo q̄ fertur nã id quod fertur localiẽ loquendo de motu recto alterat̃ .i. tranſmutatur ſecundũ uniuerſũ locũ ſed quod auget̃ nõ mutat totũ locũ Sed quemadmodũ id quod deducitur .i. id quod extenditur manente eo in eodẽ loco pticule tranſmutãtur ſecundũ locũ quia nõ mutat locũ ſecundũ totũ ſed ſecundum partẽ ſic etiã quod augetur mutat locũ prout occupat locũ maiorẽ Nõ quẽadmodũ ⁊c. Oñdit augmẽtatũ nõ tráſmutare locũ ſicut ſpera dicens non tranſmutar̃ locum particulas augmentati ſicut particule que ſunt ſpere quia in uno motu ſperico manente toto in ſimili loco .i. in loco equali ⁊ eodem hec .ſ. particule ſpere mutantur ſecundum locum augmentatum autem ⁊ diminutũ nunq̃ eſt in loco ſimili uel equali ſed partes que ſunt in loco eius q̄ augetur ſunt in locum ampliorem occupando maiorem locum pars uero que eſt eius q̄ diminuitur in minorem Quoniam igitur Epilogat circa determinata dicens manifeſtum eſſe q̄ tranſmutatio eius quod alteratur ⁊ generatur ⁊ augmentatur ⁊ non ſolum differt in generibus circa q̃ ſunt tales motus ut quia augmẽtum eſt circa quantitatem ⁊ non

alie transmutationes ſ d etiam differt ut ſic.i.in modo transmu tationis localis quia augmentuꝫ de neceſſitate transmutat locum non autem ſic eſt de generato ⁊ alterato.

Irca quod ⁊c. Oſtenſo quomodo differt aug mentum ab alijs moti bus in parte iſta oſten dit circa quid ⁊ qualiter habet eſſe augmentum ⁊ duo facit qꝛ primo premittit quod intendit Secundo exequitur de intento ibi Utrum ex potentia. Dicit er go dicendum eſſe circa quid eſt tranſmutatio augmentationis ⁊ diminutionis nam augeri ⁊ di minui uidetur eſſe circa magni tudinem ideo ſuſcipiendum eſt qualiter circa magnitudinem ta lia contingunt Utrum ex Exequitur de intento ⁊ duo fa cit ſecundum ꝙ augmentum du pliciter poteſt ſumi large ⁊ pro prie large eni ſemper cū quantū additur quanto augmentatio ef ficitur ſecundum quem modum ēt inanimata creſcunt augmenta ē eiꝫ parieſ cuꝫ lapis lapidi addi tur proprie autem augmentum ſumitur cum quelibet pars aucti eſt aucta ut cum per nutrimentū ad ſingulas partes alimentum trahitur ⁊ ſic non augmentant̃ niſi animata ⁊ ſicut poteſt dupli citer ſumi augmentum large ⁊ ꝓ prie ſic aliq̄ poſſūt reſpicere aug mentū cōiter aliqua uero ꝓprie Duo ergo facit p̄mo eni inquirit que reſpiciunt augmentū cōiter ut ꝙ augmentū fit ex aliquo cor poreo ⁊ quanto Secūdo inueſti gat reſpicientia augmentum pro prie ut ꝙ quelibet pars aucti de bet' eſſe aucta et quelibet pars diminuti diminuta ⁊c. hu⁹modi ſecunda ibi Suſcipiendum ⁊c. Notandum aūt ꝙ ſubiectū circa quod uerſatur augmentum pōt accipi dupliciter radicaliter ⁊ ꝓ prie. radicaliter eni in generatio ne ſubiectū eſt aliquo modo ſub iectū in alijs transmutationibus ut ſupra dicebat̃. proprie tamen quelibet tranſmutatio hēt ſbm̄ ſuū ⁊ addit ſubiectū cui⁹liꝫ trāſ mutationis ſupra ſubiectū gene rationiſ Duo ergo facit ſecundū ꝙ ex ſubiecto augmenti duplici ter oſtendit augmentum fieri ex quanto ⁊ corporeo nam primo oſtendit hoc ex ſubiecto augmē ti ſiue ex eo circa quod uerſatur augmentum radicaliter. ſecundo ex eo circa quod uerſatur ꝓprie ſecunda ibi Amplius autem. In prima parte intendit hanc ratio nem materia circa quam uerſat̃ generatio naturalis nunq̄ꝫ eſt ſe perata a corporeitate ⁊ magnitu dine ⁊ ab alijs formis ⁊ morphe is Sed idem eſt ſubiectum for me naturalis generationis ⁊ aug menti ergo id circa quod uerſa bitur augmentū nunq̄ꝫ erit ſepe ratum a corporeitate ⁊ magnitu dine ⁊ ab alijs formis Tria ergo facit ſecunduꝫ ꝙ tres partes hec rō habet nā primo oñt materiaꝫ nunq̄ꝫ ſepari corporeitate ⁊ mag nitudine Secundo maifeſtat eā dem eſſe materiā ⁊ idem eſſe ſub iectū augmenti ⁊ generationis naturalis Tercio concludit id circa quod uerſatur augmentum ⁊ ex quo fit augmentum nō eſſe ſepe ratum a magnitudine. ſecunda pars ibi Quoniam autem. tercia ibi Manifeſtuꝫ autem. Prima pꝰ

in qua oſtendit materiam gene
rationis materialis non ſeperari
a magnitudine ⁊ corporeitate di
uiditur in partes duas ſecunduz
ꝙ dupliciter hoc oſtēdit Primo
enim oſtendit hoc rationibꝰ ad
inpoſſibile Secundo rationibus
oſtenſiuis ibi Sed neqꝫ . Circa ꝑ
mum tria facit quia primo ſub
diſiunctione premittit modos q̄
bus poteſt intelligi materiaz eſſe
ſeperatam a corporeitate ⁊ mag
nitudine Secundo modos illos
improbat Tercio concludit ma
teriam ſecundum ſe ſeperatam
eſſe .ſecunda ibi Aut inpoſſibile
tercia ibi Melius ergo ⁊c̄. Dicit
ergo inquirendum eſſe utruz cor
pus ⁊ magnitudo generari poſ
ſunt ex corpore ⁊ magnitudine
in potentia non in actu ſed actu
erunt incorporeum ⁊ ſine mag
nitudine ⁊ quia ut circa finem
lectionis dicetur idem eſt ſubiec
tuz generationis naturalis ⁊ aug
menti ſi generabitur corpus ex
non corpore augmentabitur etiā
ex non corpore ⁊ quia fieri gene
rationem ⁊ augmentum ex non
corpore ⁊ ex materia ſeperata a
corporeitate dupliciter contingit
dici ideo inquirendum eſt ſi hoc
eſt uerum qualiter fiat augmen
tatio utrum fiat ex materia ſepe
rata ſecundum ſe non ſecundum
eſſe ſolum ſed etiaz loco aut hoc
etiam fit ex materia ſeperata ſe
cundum eſſe non autem ſepera
ta a corpore ſecundum locum ſꝫ
exiſtēte in aliquo corpore

Aut inpoſſibile . Improbat
utrumqꝫ mēbrorū Ad cuius eui
dentiam notandum eſt materiaz
ſecundum ueritatem non eſſe ſe
perataz a corpore loco ita ꝙ ma
teria ſit quid per ſe exiſtens ſine
corpore ꝑmo quia eſt in ipo cor
pore ⁊ in eodem loco exiſtit in
quo eſt corpus Rurſum non eſt
ſeperata ſecundum eſſe ut ſit in
eodem loco materia ⁊ corpus in
quo eſt ſicut vinum ⁊ doliuz ſūt
in eodem loco quia aliud eſt eſſe
vini ⁊ aliud eſſe dolij. Duo ergo
facit quia primo probat materi
am non eſſe ſeperatam loco Se
cundo oſtendit eam non eſſe ſe
perrtam ſecundum eſſe ibi Sed
ſi in . Dicit ergo ꝙ aut inpoſſibi
le eſt utrumqꝫ videlicet materiā
eſſe ſeperatam ⁊ loco ⁊ eſſe quia
ſi eſt ens.i.exiſtens ſeperata loco
a corpore ⁊ tunc nullum poſſide
bit locum erit ergo uel ſicut ali
quis punctus uel ſicut uacuum
ſiue ſicut corpus inſenſatum ua
cuum enim ⁊ corpus inſenſatum
idem eſt uel erit ſicut corpus in
ſenſatum.i.ſicut corpus non oc
cupans locum hoc aūt boꝝ dic
toꝝ quodcūqꝫ pouatur nō cōtin
git rōnabiliter ponere ſbā hec.i.
materia ⁊ ſbm̄ ex quo gn̄atˀ ali
q̇d nc̄ce ē ēe in aliquo loco in eo
dē loco eni in quo erat id qḋ eſt
corruptū ē poſtea id qḋ eſt gn̄a
tū ⁊ qꝛ qḋ gaatur ex eo.i. ex ſbō
aliquo ſemꝑ ē alicubi q̈ ꝓpter ⁊
iſtud ex quo fit gn̄o uel ſecundū
ſe uel ſcḋm accn̄s ſupꝑ neceſſe ē
alicubi eſſe ſꝫ ſi materia poneretˀ
ſeꝑata a magnitudine ⁊ poneretˀ
ꝑ ſe exiſtere nō eſſet in loco nec
ꝑ ſe nec ꝑ accn̄s ergo ex ea nihil
poſſet fieri qꝛ tūc factū ex ea nuſ
q̈ꝫ eſſet Sꝫ ſi in aliqᵒ. Imꝓbat
ſcḋm mēbꝝ vꝫ ꝙ mā nō eſt ſeꝑa
ta ſm eſſe ⁊ duo facit qꝛ ꝑᵒ dicit
hāc pōeꝫ ſeq̇ ipoſſibilia.2ᵒ narrat
ipoſſibilia illa ibi Dico aūt ⁊c̄.

Cōtinuet ſic ut pȝ nͦ pt poni mā
ſepata ⁊ p ſe exiſtere ſȝ ſi diceret
ꝙ eſt in aliquo corpore ⁊ nō eſt
ſeperata loco ſȝ exiſtet ſi quideȝ
quid ſeperatū ſupple ſecundū ēe
ita ꝙ nullius corporis ſit aliquid
per ſe uel per accn̄s ſic vinum eſt
in uaſe tn̄ quia eſt ſeperatū a ua
ſe ſecundū eſſe nihil eſt uaſis nec
per ſe nec per accidens ſi ſic dici
mus de materia multa inpoſſibi
lia contingunt Dico autē.
Narrat illa inpoſſibilia que con
tingunt ſic dicentibus ⁊ tria fa
cit ſecundum ꝙ tria talia incon
uenientia adducit . ſecunda ibi
Sed propterea .tercia ibi Ampli
us neqꝫ .Dicit ergo bene dico ꝙ
multa inpoſſibilia ſequūtur dicē
tes materiaȝ eſſe in corpore ⁊ nō
eſſe ab eo ſeperatam loco ſed ſe
cundum eſſe quia ſi hoc eſſet aer
poſſit generari ex aqua ſiue ex
materia.que eſt in aqua aqua nō
tranſmutata quod eſt inconueni
ens cum generatio vnius ſit cor
ruptio alterius que eniȝ differūt
ſecundum eſſe per ſe loquendo
⁊ ſecunduȝ ꝙ huiuſmodi pōt ēe
tranſmutatio in vno alio nō trāſ
mutato non oportet ergo aquaȝ
tranſmutari ſi ex materia que eſt
in ea aliquid generetur cum po
natur non eſſe idem eſſe aque ⁊
materie que eſt in aqua Sed
proptera ⁊c̄.Adducit ſecundum
incōueniens dicens ꝙ propterea
qꝛ ponitur ꝙ ut aq̄ eſt in uaſe ſic
matertia eſt ens in quo eſt nihil
prohibet infinitas materias eſſe
in aliquo ut infinitas materias
eſſe in aqua nam cuȝ materia oc
cupat locum ⁊ ponatur ſic eſſe
in aqua ut aqua in uaſe qua rati
one in aqua poteſt eſſe una mate
ria pari ratione in ea eſſe pote
runt infinite materie naȝ ſi aqua
nō occuparet locum ⁊ infinite a
que poſſunt eſſe in eodem uaſe ⁊
quia ſemper ex materia poteſt a
liquid generari infinita actu poſ
ſent generari ex ipa aqua in qua
eſſent infinite materie quod eſt
inconueniens non enim ex eodeȝ
finito infinita actu generari poſ
ſunt Amplius neqꝫ ⁊c̄. Ad
ducit tercium inconueniens nam
eſt inconueniens hec poſitio qꝛ
repugnat apparentibus nam ſi
materia eſſet in aqua ſicut aqua
in uaſe generatio nihil eſſet aliud
niſi exitus a manente ſicut enim
aqua exit a uaſe manente ⁊ pma
nente uaſe ſine trāſmutatione ſic
exiret ab aqua ꝙ generatur ex
materia exiſtente in ipa ſȝ hoc re
pugnat apparentibus non enim
ſic uidetur generari aer ex aqua
ut exitus a manente pmo non ex
aqua manente ſed ex aqua tranſ
mutata ⁊ corrupta eſt aer genera
tus Melius ergo ⁊c̄. Ulti
mo concludit materiam inſepera
tam eſſe dicens ꝙ omnibus .i.in
ter omnia melius eſt facere mate
riam eſſe inſeperatam a corpore
⁊ a magnitudine ⁊ facere eam ut
exiſtente eandem ⁊ vnam nume
ro per eſſentiam ratione autem
.i.ſecundum formam ⁊ eſſe debe
mus eam facere non vnaȝ.

Ed neqꝫ ⁊c̄ poſitis rati
onibus ad inpoſſibile
ꝙ materia non poteſt
ſeperari a magnitudine ⁊ corpo
reitate in parte iſta ponuntur ra
tiones oſtēſiue Ad cuius euiden
tiam eſt aduertendum ꝙ indiui

ſibile ſecundum ꝙ huiuſmodi ⁊
ſine magnitudine pōt itelligi ali
q̊ddupli^r negatiue ⁊ priuatiue.
negatiue enim punctus eſt indi
uiſibilis ꝙ non poteſt diuidi ſic
etiam linea eſt indiuiſibilis non
ſimpliciter ſed ſecundum latitu
dinem priuatiue uero materia ſe
cundum ſe conſiderata eſt indiui
ſibilis quia non poteſt diuidi ſe
cundum ſe eſt tamen apta nata
diuidi per quantitatem priuatio
enim ſemper ſupra negationem
addit aptitudinem punctus igi
tur eſt indiuiſibilis ſolum negati
ue quia non diuiditur nec eſt ap
tus natus diuidi Duo ergo facit
philoſophus in oſtendendo ma
teriam ſecundum ꝙ exiſtit ⁊ ut
eſt aliquid in effectu non eſſe ſe
peratam a magnitudine ⁊ non
eſſe quid indiuiſibile quia p̄mo
oſtendit eam non eſſe quid indi
uiſibile magnitudine ſicut punc
tus uel etiam ſicut linea que ali
quo modo eſt indiuiſibilis nega
tiue inquantum ſecundum latitu
dinem non diuiditur nec eſt ap
ta nata diuidi Secundo oſtendit
eam non ēe aliquid indiuiſibile
priuatiue ut ꝙ actu materia nul
lā habeat magnitudinez nec q̄ti
tatem ſed ſolū ſit potentia diuiſi
bilis ⁊ ſit apta nata ꝙ ſit quanta
⁊ magna. ſecunda pars ibi Gene
ratur quidē. Dicit ergo ꝙ nō eſt
ponendū mā̄ʒ ēe punctos nʒ ēe li
neas corꝑis propter eaſdē cās .ſ.
ꝓpter eaſdē rōes q̄s ſupi⁹ tetigi
m⁹ ille eni eeƀ rōes ducenteſ ad i
poſſibile oñdentes mā̄ʒ non ēe ſe
peratā a magnitudine qꝛ tūc mā
nō eſſet alicubi oñdere pn̄t mā̄ʒ
nō ēe puncta ꝑ ſe exn̄tia nʒ lineaſ
ꝑ ſe exn̄tes punctis eni ⁊ lineis ſʒ
ꝙ hui⁹mōi nō debetur locus ⁊ ſi
cut ꝓpter illas cās ⁊ rōes ducen
tes ad ipoſſibile, ſuperius tactas
oſtendi poteſt materiā nō ēe pūc
ta neq̧ lineas ita pn̄t adduci ra
tiones oſtenſiue ad oſtēdēdū h^o
idē nā puncti ⁊ linee habent ra
tionem ultimoꝝ ⁊ terminoꝝ ma
teria autē de ſe eſt quid indeter
minatū indeterminatū autē non
eſt ipi termini ſed eſt id quod ꝑ
terminos terminatur ⁊ ultimat̄
materia ergo nō eſt puncti neq̧
linee ſʒ eſt id cuius hoc.ſ. linee ⁊
puncti ſunt ultima .i. termini ⁊
quia terminabile nō ſeperatur a
ſuo termino cū materia termina
tur ⁊ finiat̄ per pūcta lineas for
mas ⁊ paſſiones ſic nunq̄ʒ eſt ma
teria ſine punctis ⁊ ſine lineis uł
ſine magnitudine ita nunq̄ʒ eſt
poſſibile ēe eam neq̧ ſine paſſio
ne neq̧ ſine forma Generatur
poſtq̄ʒ oſtendit mā̄m non ēe q̊d
indiuiſibile negatiue quia nō eſt
puncti nʒ linee oſtendit eam nō
ēe quid indiuiſibile priuatiue ut
ꝙ ſit actu ſeperata ab omni mag
nitudine ⁊ ab omnibuſ paſſioni
buſ ⁊ eſt rō ſua talis q̊dq̊d fit fit
a ſibi ꝯuenienti aliquo mō nā ut
dictū ē ⁊ determinatū in alijs ut
in vii. metha. cū gn̄at̄ alteꝝ ex al
tero ſimplicit̄ ⁊ gn̄atur ab alio
ente actu uel gn̄at̄ ab eo quod ē
actu homogeneos .i. eiuſdē gn̄is
uel ē actu homoydeos .i. eiuſdeʒ
ſpēi v̄bi gr̄a hō gn̄atur ab homīe
⁊ ignis ab igne ſunt autem eiuſ
dem ſpeciei homo cum homine
⁊ ignis cum igne ſed aliquando
gn̄o ē ab actu ſecundū idē genuſ
generatur enim durum a non du
ro quia generatur a frigido fri
gidum eni indurat ⁊ conſtringit

quidquid tamen ſic ſemper gene rat aliquid conuenienti aliquo modo ita ꝙ agens ⁊ patiens in principio ſunt diſſimilia in fine uero ſimilia ſed ſupplendum eſt ꝙ materia ſeperata ab omi actu ⁊ ab omni corporeitate nec eſt ſi milis nec eſt diſſimilis oportet ergo tam generans ꝗꝫ id ex quo generatur eſſe aliquid in actu nū ꝗꝫ ergo materia ex qua fit gene ratio erit indiuiſibilis priuatiue ut ꝙ ſit ſeperata ab omni actu ⁊ ab omni magnitudine ſed ſit ap ta nata eē ꝗta ⁊ magna. Qm aūt. Iſta ē illa ps q̄ fuit diuiſa ꝯ totū precedens Cōtinuet aūt ſic poſtꝗꝫ oſtendit materiam gene rationis naturalis non eſſe ſepe ratā ab omni corporeitate ⁊ ab omni magnitudine in parte iſta oſtendit eandem eſſe materiam augmenti ⁊ generationis natura lis intendit autem talem rationē augmentuꝫ uidetur reſpicere cor pus ⁊ quantum ſecundum ſe ge neratio uero reſpicit corpus in eo ꝙ naturale ſed idem eſt corpꝰ ⁊ corpus naturale cuꝫ non ſit da re aliquod corpus ſeperatum qđ ſit comnne ad corpus ſecundum ſe ⁊ ad corpus naturale ergo ea dem erit materia ſubſtantie cor poree ⁊ ſubſtantie talis corporis .i. corporis naturalis ⁊ ſi eadem eſt materia corporis ⁊ corporis naturalis eadem erit materia pa ſſionis .i. corporis paſſionati ſiue corporis naturalis ⁊ per ꝯñs gñonis que reſpicit corpus tale ⁊ magnitudis ⁊ augmētatiois q̄ reſpicit corpꝰ magnū rōe ergo ⁊ intellectu ſeperata eſt materia ge nerationis ⁊ augmenti loco autē .i. ſubiecto ⁊ re non eſt ſeperata

materia huius ⁊ illius niſi quis poneret paſſiones ſeperabiles a ſubſtantijs ſi enim paſſiones ſe perabiles eſſent alia eſſet materi a magnitudinis ⁊ paſſionuꝫ ⁊ ali ud eſſet corpus ⁊ corpus natura le ⁊ per conſequens aliud eſſet materia generationis ⁊ augmen ti ſed de hoc in declarationibus tangetur Manifeſtum ⁊c. Concludit concluſionem princi paliter intentam nam ſi materia generationis naturalis nunꝗꝫ eſt ſeperata a magnitudine ⁊ corpo reitate ⁊ eadem eſt materia gene rationis ⁊ augmenti maifm eſt ex queſitis .i. ex inueſtigatis quo niam augmentatio non eſt tranſ mutatio ex potentia magnitudi ne actu autem nullam magnitu dinem habente quia ſi hoc eſſet ſeperatum eſſet quidem quod ē quid comune .i. ſeperata eſſet ma teria a corporeitate quod eſt q̇d comune ⁊ vna in habentibus eā vel aliter ſeperatum eſſet quid comune .i. ſeperatum eſſet aliqđ corpus quod eſſet comune ad corpus ſecundum ſe ſeperatum ⁊ ad corpuſ naturale quod eſt in conueniens ut prius dicebatur uel etiam ut dictum eſt in alijs quia in de celo ⁊ mundo oſtenſū eſt hoc eſſe inpoſſibile ⁊ ſi non eſt aliud corpus ⁊ corpus natu ralē ⁊ non eſt alia materia ſecun dum rem augmenti ⁊ generatio nis nunꝗꝫ materia augmenti ſepe rata erit a magnitudine ⁊ a cor poreitate ſicut nec materia gene rationis Amplius autem. Adducit propriā rōm ſumptā ex pte proprij ſbi augmenti nam ꝙ ſbm in generatione eſt corpus ⁊ ens in actu hoc eſt per accidens

quia ens in potentia eſt propriũ ſubiectum generationis tamen iſtud ens in potentia nunq̄ʒ actu ſeperatꝰ a corporeitate ſed in augmento hoc eſt per ſe quia proprium ſubiectum in augmentatione eſt corpus habens magnitudinem actu ideo ait ꝙ talis tranſmutatio in qua propriuʒ ſubiectum eſſet enſ in potentia non corpus in actu non eſſet propria materia augmentationis ſed generationis ꝛ dicit proprie quia aliquo modo eſt eadem materia ꝛ idem ſubiectum generationis ꝛ alterationis ꝓpriũ tamen ſubiectum hic ꝛ ibi differt ꝙ autem in augmento non ſit per accidens ſed etiam per ſe ſupponere corpꝰ ꝛ magnitudineʒ patet qꝛ augmẽtatio eſt exiſtens additamentum magnitudinis ꝛ diminutio ē mi noramentum ideo oportet aliquam magnitudinem habere ꝙ augetur ꝛ ꝙ auget quapropter non ſine materia magnitudine .i. non ſine materia cum magnitudine oportet eſſe augmẽtationẽ ꝛ cũ debet eſſe materia in actu .i. ſecundum actum magnitudinis aliter enim magis eſſet generatio corporis non augmentatio

Sed uidetur ꝙ phũs ſibi contradicat nam ſuperius dixerat materiam generationis non ſeperari a magnitudine hic autẽ uidetur innuere ꝙ in augmento materia non ſeperatur a magnitudine in generatione autem ſic

Ad quod poteſt dici ꝙ tam in augmento q̄ʒ in generatione materia ſemper eſt cõiuncta magnitudini ſed in augmento uidetur eſſe per ſe in generatione autem non eſt per ſe ſed per accñs

Uſcipiendũ ꝛc̃. Superius phũs inquiſiuit ea que uidentꝰ reſpicere augmentũ ſũptũ cõiꝰ ipte iſta uenatꝰ q̄ uidẽtꝰ reſpicere augmẽtũ in ſpãli ꝛ ꝓprie ſũptũ ꝛ duo facit quia primo continuat ſe ad dicenda .ſecundo exequitur de intento ibi Uidetur. Dicit ergo ꝙ ſuſcipiendum eſt uticꝫ quaſi magis ſpecialiter tangentes q̄ſtionem a principio .i. id principale queſitum nam quia aliquo aduenientе fit augmentuʒ ꝛ recedẽte fit diminutio ideo queramus cauſas ꝛ rationes de illo aliquo quo contingit augeri ꝛ diminui cuius ꝛ qualis ſit entis .i. entitatis utrum videlicet ſit corpus ulꝰ incorporeum Uidetur uticꝫ. Exequitꝰ de intento ꝛ duo facit quia primo uenatur cauſas ꝛ rõnes augmenti ꝛ ea que ſpecialitꝰ requiruntur ad augmentũ ꝛ hoc arguendo . Secundo ſoluendo ibi Quoniã aũt. Circa primum duo facit quia primo premittit duas conditiones que requiruntur ad augmentũ ꝓpriũ Secũdo arguit contra ea que dixerat ibi Neceſſe aũt. Una conditio que requiritꝰ ad augmentũ eſt quia uidetur eius quod augetꝰ quecũ ꝙ pars eſſe aucta ꝛ in diminutione ſilr quelibet pars uidetꝰ eſſe generata minor Ampliꝰ. Alia conditio que requiritur ad augmẽtũ ē aliquo aduenĩẽte augmẽtari ꝛ aliquo recedẽte diminui.

Neceſſe aũt Arguit ꝫ p̄dicta Ad cuiꝰ euidẽtiã nõndũ p̄dictas duas ↄditiões ſic ſe hñe ꝙ ↄ̃ſtructa ħa deſtruꝛ p̄ma deſtructo eiꝫ ñ fieri aliꝰ adueᵉ augm̃tũ deſtruitꝰ

ꝙ quelibet pars aucti ſit aucta nam ideo quelibet pars aucti eſt aucta quia cuilibꝫ parti aliquid additur ⁊ ad quamlibet partem aliqd aduenit ideo ſoluꝫ arguit contra hanc conditionem ꝙ nõ fiat augmentuꝫ aliquo aduenien te ⁊ duo facit quia primo facit quod dictum eſt .ſecundo remo uet quandam cauillationem ibi Sed nec . Circa primũ duo facit quia primo ponit quandam diſ tinctioneꝫ Secũdo deſtruit utrũ ꝙ membrũ ibi Si quidem igiť . Diciť. ergo ꝙ ſi fit augmentum aliquo adueniẽte neceſſe eſt aug mentari aut corporeo aut incor poreo iſtud enim adueniens uel erit corpus uel non corpus.

Si quidẽ ⁊c̃. Deſtruit utrũqꝫ mẽbruꝫ primo eni oñdit nõ fieri augmẽtũ adueniente incorporeo ſecundo non adueniente corpo reo ibi Si auteꝫ ⁊c̃. Ad euidẽ tiam autem prime partis notan dum phm̃ ſuperponere ꝙ de ne ceſſitate requirať materia in aug mento ⁊ in omni tranſmutatiõe hoc autem ſuppoſito ait ꝙ ſi fiat augmentum adueniente incorpo reo quia ſemper fit augmentum adueniente materia que ſupponi tur in omni tranſmutatione ſeq̃ tur ergo ꝙ ipm̃ materiale elemẽ tum quod eſt quid comune om nibus generabilibus eſſe ſepera tum a corporeitate ſed quemad modum dictũ eſt prius inpoſſi bile eſt materiam eſſe ſeperabilẽ a magnitudine ⁊ corporeitate

Si autẽ corporeo ⁊c̃. Deſtruit ſecundum membrum ꝙ ſi fieret augmentuꝫ adueniente corporeo duo corpora erunt in eodem lo co quod augetur ⁊ quod auget eſt autem hoc inpoſſibile ꝙ duo corpora ſimul ſint Sed ne ꝙ ⁊c̃. Remouet quandam cauil lationeꝫ ⁊ duo facit quia primo ponit cauillationeꝫ .ſecundo deſ truit eam ibi Non enim ⁊c̃. Di cit ergo ꝙ nõ cõtingit dicere ſic generari ⁊ fieri augmentationeꝫ ⁊ diminutionem ſicut quidam dicebant cauilloſe enim ⁊ ſophiſ tice aliqui de augmento deter minantes dicebant ꝙ cum ex a qua fit aer factum eſt augmentũ quia tunc ẽ maior tumor genera tus hec autẽ poſitio ſi uera eſſet adnihilaret argumenta philoſo phi quia nec adueniente corpo reo nec incorporeo fieret augmẽ tum Non enim ⁊c̃. Deſtru it hanc cauilloſam reſponſioneꝫ Ad cuius euidentiam notanduꝫ in predicta generatione tria eſſe conſideranda aquam que corrũ pitur aerem qui generatur ⁊ qd eſt comune vtriqꝫ tria autem fa cit quia primo oſtendit in pre dicta tranſmutatione non ſalua ri augmentum quantum ad aqꝫ que corrumpitur uel quantum ad aerem qui generatur Secun do oſtendit nõ poſſe ſaluari aug mentum quantum ad id quod eſt comune utriqꝫ Tercio narrat conditiones augmenti ut magis ſint manifeſta que dixerat.ſecun da ibi Sed autem nullius.tercia ibi Hec autem tria . Dicit ergo ꝙ hec .ſ. predicta tranſmutatio non eſt augmentatio nec eſt ae ris nec aque ſed generatio eius in quod tranſmutatur .i. aeris ⁊ erit corruptio contrarij .i. aque que tranſmutatur in aerem aug mentatio autem erit neutrius

Sed aut ⁊c̃. Oſtendit nõ eſſe

augmentuȝ eius quod eſt comu ne utriqȝ augmentatū eniȝ debet manere ⁊ eſſe in tota tranſmutatione cuȝ ergo ex aqua fit aer aq̄ non poteſt eſſe aucta quia non manet neqȝ eſt in fine tranſmutationis nec aer eſt auctus quia ſolum incepit eſſe in fine tranſmutationis aut ergo nullius eſt augmētatio aut ſi aliquo modo uolumus ſaluare augmentum Dicemus ꝙ aliquid exiſtit comune amborum eius .ſ. quod generat̄ ⁊ eius quod corrumpitur uerbi gratia ſi corpus uel ſi materia ē huiuſmodi comune id forte dicetur auctuȝ aqua ergo non aucta quia deperit neqȝ aer qui eſt generatus ſi quid ergo auctuȝ ē corpus aut materia que eſt quid comune predictis uidebitur auctū eſſe ſed hoc eſt inpoſſibile licet habeat quandam apparentiam q: opportet ſaluare rationeȝ ⁊ exiſtentiam eius quod augetur ⁊ diminuitur ſi ſubſtantia materie non manet eadem ſecundum exiſtentiam ⁊ rationem .i. ſecunduȝ eſſe ⁊ diffinitionem in aqua corrupta ⁊ in aere generato ideo ei non competit augeri Notādum autem ꝙ exiſtentia ⁊ ratio competit materie per formā ideo ſcđm ꝙ mutat formā mutat rationem ⁊ eſſe Item notanduȝ ꝙ cum phūs loquitur hic de materia que eſt quid comune aeri ⁊ aque nominat ipſum corpus q: antiqui philoſophi omnes poſuerunt materiam eſſe corpus ideo contra eos diſputans more eoꝝ loquitur nominando materiam eſſe corpus vtrum autem poſſit intelligi ꝙ hic ariſtotiles ait de ipo corpore forte in declarationibus dicetur Hec autem ⁊c̄

Narrat conditiones augmēti ut magis ſint manifeſta ea que dixerat ⁊ duo facit quia primo facit quod dictum eſt ſecundo quia ex conditionibus augmēti apparet ſolutio cuiuſdam queſtionis mouet queſtionem illaȝ ibi Queret autem ⁊c̄. Circa primum tria facit quia primo narrat dictas conditiones Secundo propter predicta comperat augmentum ad generationem ⁊ alterationeȝ

Tercio per huiuſmodi conditiones augmenti redit ad deſtruendum cauillationeȝ prius poſitam Secunda ibi Cum generatur. Tercia ibi Si itaqȝ ⁊c̄. Dicit ergo ꝙ hec tria ſunt que requiruntur ad augmentum quorum vnum eſt quamcunqȝ partem eiꝰ magnitudinis ꝙ augetur eſſe auctam ⁊ eſſe maioreȝ uerbi gracia ſi caro ſit aucta quelibȝ pars carnis debet eſſe aucta Secunda conditio augmenti eſt ꝙ adueniente alio fiat augmentum tertiū ē ut illud ſaluetur ⁊ maneat qđ augetur Cum generatur. propter ea q̄ dixerat operat augmētū ad alterōnē ⁊ generationeȝ dixerat enim augmentum manere in hac autem conditione augmentum conuenit cum alteratione ⁊ differt a generatiōe ideo ait ꝙ cum aliquid generatur ſimpliciter aut corrumpitur nō manet cum autem alteratur aut auget̄ aut minuatur manet idem quod augetur aut alteratur ſed tamen non manet eadem paſſio nec eadeȝ magnitudo manet eni quod alteratur ſed mutat paſſionē ⁊ q̄litatē pcedendo de vna in aliā ſicut augmētatū mutat̄ ſꝫ q̄titatē

pꝛocedendo a minoꝛi in maioꝛez Si itaqꝫ Reddit ad deſtruendum caullationem pꝛetactam p conditiones quas pꝛedixerat de augmento dicenſ ꝙ ſi erit pꝛedicta poſitio uera ut dicimus fieri augmentum cum ex aqua fit aer qui eſt rarioꝛ ⁊ fieri diminutionem cum ex aere fit aqua que ē denſioꝛ non ſaluabuntur conditiones augmenti quia ut patet ponendo pꝛedicta continget augmentū nullo adueniente ⁊ continget aliquid diminui nullo ꝓcedēte Rurſus ut patet per habita continget non manere quod augetur ſed opoꝛtet ſaluare hoc .i. has conditiones ſubiecta enim ē .i. ſuppoſita eſt augmentatio eſſe talis ſupponebatur enim pꝛius aliquo adueniente fieri augmentū ⁊ ſaluari atqꝫ manere quod augetur Queret autem ⁊c̄. Ponit quandam queſtionem cuius ſolutio habetꝰ ex pꝛedictis ⁊ tria facit quia pꝛimo ponit queſtionem .ſecundo ſoluit.tercio manifeſtat quod in ſolutione ſua poſuerat Secunda ibi Aut quoniaꝫ Tercia ibi ſimiliter ⁊c̄. Dicit ergo ꝙ queret aliquis quid eſt qḋ augetur utrum augeatur id cui aliquid apponitur aut ſupple augetur id quod augꝫ uerbi gracia ſi crus eſt quod augetur hoc enī eſt maius quod autem auget eſt cibus ⁊ quia non ambo dicuntꝰ aucta totum enim uidetur maius quod apponitꝰ ⁊ cui appoitur .i. cibus ⁊ crus queadmodū quando miſcens vinuꝫ aque utrumqꝫ .i. totum uidetur ſimpliciter augmentatum ⁊ eſſe plus Aut quoniam. Soluit dicens ꝙ aut ſupple augmentatur crus cui apponitur aliquid non cibus qui apponitur ⁊ eſt ratio quoniam manet ſubſtantia huius huiꝰ autem nō manet ſubſtātia ꝟbi gratia cibi non manet ſubſtantia ſicut igitꝰ in mixtione dominās dicitur augeri ita ⁊ hoc crus auteꝫ ꝙ dominatur ⁊ conuertit cibum ad naturam ſuam eſt id quod augetur ſi ergo miſceatur aqua cuꝫ uino ⁊ uinum conuertit ad ſe aquam vinum dicetur auctū quoniam manet facit enim uini opuſ ſed illa aliqua vniuerſi mixtura aque ⁊ uini nō dicetur aucta nō enim eſt aucta aqua ⁊ vinum ſed ſolum uinum cum ſolum ponatꝰ facere vini opus ⁊ non aque.

Similiter ⁊c̄. Maifeſtat quod in ſolutione ſuppoſuerat ⁊ duo facit ſecundum ꝙ dupliciter manifeſtat quod dixerat Secunda ibi Quomodo autem ⁊c̄. Suppoſuerat eniꝫ ꝙ qꝛ nō manet cibus ſed manet crus augetur crus ⁊ nō cibus hoc autem manifeſtat per ſimile dicens ꝙ ſimiliter ⁊ in alteratione quia manet caro ens ⁊ ꝙ eſt aliquid permanens paſſio aūt aliq̄ de numero accn̄tiū eoꝝ .i. paſſio aliq̄ que ſcḋm ſe ē accn̄s exiſtit que paſſio non exiſtebat pꝛius ideo alteratum eſt hoc .i. alteratum eſt ſubiectū quod manet non paſſio ſupple que eſt de nouo introducta ⁊ non manet ⁊ tunc complenda eſt ratio videlꝫ quia ratio eſt ſimiliter in alteratione ⁊ augmentatione cum in al terationе quia manet ſubiectum ⁊ non paſſio alteratum eſt hoc.i. ſubiectum quod manet ergo in augmento quia manet crus ⁊ nō cibus augmentatū tamē erit cruſ qḋ manet Qūo aūt. Manifeſ

tat hoc idem aliomodo diſtin
guendo de principio alteratiuo
dicens id quo alteratum eſt hoc
tale pricipiũ alteratiuũ quãdoq;
quidem nihil eſt paſſum neq; al
teratũ eſt ſubſtantia eius .i. vnũ
principiũ effectiuũ alterationis ẽ
alterans in alteratũ ut anima ue
getatiua aliquod alterans altera
tum ut cibus ideo ſubdit ꝙ qñ
ꝙ iſtud ſupple quod alterat alte
ratur alterans ergo primum qđ
eſt principiũ motus ut anima ue
getatiua eſt in eo qđ augetur ⁊
alteratur ſed in hijs .i. in alteran
tibus alterans ideo eſt mouens
quoniam eſt ingrediens ideo eiꝫ
cibus alterat quia ingredit᷑ men
brum ⁊ trãſit in ſbãm eius quia
ſi cibus eſſet accipiẽs id corpꝰ .i.
reciperet formam illius corporis
ad qđ trahitur .i. ſi reciperet for
mam carnis exiſtens per ſe ⁊ nõ
ingrediens in membrũ generare
tur utiq; magiſ .i. eſſet ibi genera
tio magis ꝙ̃ augmẽtũ vbi grã ſi
cibus igrediens fiat utiq; id ſpe
.i. accipiat illam ſpeciem ⁊ illam
formam carnis ad quam ingredi
etur ⁊ hoc paciens corrumpitur
ita ꝙ eſt mouens non in hoc .i.
non ad formã propriã ſed moue
tur ad formam carnis uel mouẽs
non in hoc quia mouẽs principa
le .i. anima uegetatiua eſt non in
hoc .ſ. in cibo ſed in carne No
tandum autm ex uerbis phi ꝙ
cum dupliciter ſit alterans vnuꝫ
in alterans aliud in alteratũ alte
rans in alteratum eſt in carne nõ
in cibo ideo caro manet cibus
autem quod eſt alterans altera
tum non manet ⁊ tunc ſupplẽda
eſt ratio eius ꝙ caro augetur q̃
manet ⁊ non cibus Item no
tandum ꝙ accipere aliquid for
mã carnis poteſt intelligi dupliʳ
uel per ſe exiſtens ⁊ tunc eſt gene
ratio uel ut coniunctum eſt alte
ri ⁊ tunc eſt augmentuꝫ ut infra
dicetur cibus ergo accipit for
mã carnis ſed accipit eam non
quaſi per ſe exiſtens ſed ut con
iungitur membro ideo dicit phi
loſophus ꝙ ſi cibus non eſſet in
grediens ad corpus quod eſt mẽ
brum ⁊ acciperet formam eius
magis utiq; eſſet generatio ꝙ̃ aug
mentum Item notandum ꝙ
cum cibus ingreditur ad mem
brum reſoluitur in partes ſubti
les ⁊ quia corpus ſubtile poteſt
dici ſpiritus ideo in illa ingreſſi
one poteſt dici factus ſpiritus
ideo cum aliqui textus habeant
ſi cibus ingrediens fuerit utiq;
ſpiritus ⁊ aliqui habeãt facti uti
q; ſpecies ſi conſiderẽtur predic
ta utrumq; exponi poteſt

Uoniam autez ⁊c. Poſt
ꝙ̃ phus uenatus eſt cõ
ditiones augmenti in
quirendo ⁊ arguendo in parte
iſta exequitur de intento ſoluen
do ⁊ ueritatem determinando ⁊
duo facit quia primo continuat
ſe ad dicenda . Secundo exequit᷑
de propoſito ibi Saluantes. Di
cit ergo quoniaꝫ queſitum eſt .i.
inquirendo ⁊ argumentando q̃
ſitum eſt ſufficienter de hijs que
requiruntur ad augmentum opꝫ
deinceps temptare inuenire ſolu
tionem queſtionis Saluã
tes ⁊c. Exequitur de propoſito
⁊ duo facit quia pͥmo narrat cõ
ditiones augmenti Secundo dat
modum augendi ſaluando con
ditiões illas ſcđa ibi Suſcipiẽđ

Ad euidentiā aūt p̄ime ꝑtis
notandū ꝙ quedam conditioneſ
augmēti requiruntur ad augmē
tū tamq̄ȝ ſaluanda quedam uero
tamq̄ȝ uitanda ſaluanda eni ſunt
tria. primo ꝙ manet id quod au
getur. Secundo ꝙ augeri fiat ali
quo adueniente ⁊ diminui aliq°
recedente Adhuc aūt ſaluanduȝ
eſt terciū ꝙ q̄libet pars aucti ſit
aucta ⁊ diminuti diminuta ita
ꝙ augmentatū ſit generatū maiꝰ
ſecundū quodcunq̄ȝ ſignū ſenſa
tū. i. ſecundū quamcunq̄ȝ parteȝ
formalem ⁊ diminutū ſit genera
tū minus Conditiones autem ui
tande ſunt tres. primo ꝙ non ſit
uacuū corpꝰ Secundo ꝙ nō ſint
due magnitudines in eodem lo
co Tercio ꝙ non contingat au
geri adueniente aliquo incorpo
reo Suſcipiendū ⁊c̄. Dat
modū augendi ſaluans conditio
nes predictas ⁊ oſtendit augmē
tum fieri nec per uacuū nec prop
ter eſſe duo corpora in eodem lo
co neq̄ȝ adueniente incorporeo ſȝ
quia attrahitur alimentū ad ſin
gulas partes formales ipſius ali
ti ſecundū quem modū ſaluant᷑
omnia que reperiunt᷑ ad augmē
tū Duo ergo facit quia primo ſe
cundū dictū modū ſaluat omneſ
conditiones augmenti. ſecundo
quia per alimentū ſaluare nitit᷑
conditiones illas que requirunt᷑
ad augmentū ideo de ip̄o alimē
to mouet queſtiones quaſdā. ſe
cūda ibi Quereret. Circa primū
tria facit ſcōm ꝙ tres conditioēſ
ſunt ſaluande primo enim ſaluat
quomodo quelibet pars aucti ē
aucta. ſecundo quomodo manet
idē ꝙ augetur. tercio quomodo
adueniente aliquo fit augmentū

Scd̄a ibi Oportet autē intellige
re. tercia ibi Maius autem. In ſal
uando auteȝ quamlibet partem
aucti eſſe auctā tria facit quia p̄
mo oſtēdit quomodo fit augmē
tum. ſecundo diſtinguit inter ꝑ
tem formalem ⁊ materialē. tercio
ex hijs que dixerat determinat
ueritatē intentā. Secunda ibi De
inde. tercia ibi Qualecūq̄ȝ igitur
Dicit ergo ꝙ ſuſcipiendū ē qūo
poſſunt ſaluare conditiones tac
te ſed anteq̄ȝ hoc fiet determine
mus priuſ vnūquodq̄ȝ qūo auge
tur nam anomiomera. i. corpora
diſſimiliū partiū augentur cū au
gentur omiomera. i. corpora ſimi
liū partiū vnumquodq̄ȝ eni diſſi
miliū partiū componitur ex hijs
que ſunt ſimiliū partiū manꝰ eni
que eſt diſſimiliū partiū quia q̄
libet pars manus nō eſt manus
componit᷑ ex hijs que ſunt ſimi
liū partiū quia cōponitur ex car
nibus oſſibus ⁊ neruis que ſunt
ſimiliū partiū quelibet eni pars
carnis eſt caro ⁊ oſſis os ⁊ nerui
neruus propter quod augmenta
tis oſſibus carnibus ⁊ neruis q̄
ſunt ſimiliū partiū ⁊ componūt
manū augmentatur ⁊ manus

Deinde quidem caro ⁊c̄. po
nit quandam diſtinctionem de
parte ſecundū formā ⁊ de parte
ſecundū materiā Ad cuiꝰ eui
dentiā notandū ꝙ pars ſecundū
formā dicitur omne illud qȯ in
ſe acceptū poteſt habere actionē
talē ⁊ in ſe conſideratū habet for
mā talē pars uero ſecundū mate
riā eſt illa que alteri coniūcta po
teſt habere talem actionē ex quo
apparet ꝙ nō quelibet pars q̄tū
cūq̄ȝ minima eſt pars ſecunȯ for
mā que poſſet accipi ita modicū

de carne ꝙ ſi acciperetur minus non haberet iam actionē carnis ⁊ non remaneret in ſpecie carnis ſed quelibet pars quantumcūqꝫ minima eſt pars ſecundū materiam nulla enim eſt pars adeo modica in qua non reſeruetur ſpēs carnis ut eſt coniuncta alteri licꝫ non reſeruetur ibi talis ſpecieſ ſi acciperetur ſecundum ſe ⁊ quod dictum eſt de carne intelligendū eſt de omnibus habentibus formam in materia predictam enim diſtinctionem omnibus iſtis rebus materialibus adaptare poſſumus quia vinū eſt unuꝫ ſecundum materiam ⁊ ſecundum ſpeciem ⁊ lapis ſecundum materiaꝫ ⁊ ſecundum ſpeciem ut dicatur vinuꝫ hoc uel lapis ſecunduꝫ ſpeciem in ſe acceptum habet actionem uini uel lapidis ſecundum materiam uero que ut alteri con iuncta habet actionem taleꝫ hoc uiſo leue eſt ymaginari quomodo ſit augmentum in augmento enim tranſmittitur cibus ad ſingulas partes membri non ad ſingulas partes quantumcunqꝫ minimas ſed ad tales partes in quibus poſſit reſeruari ueritas ⁊ actio conuertendi ad ſe tranſmiſſū alimentum ⁊ quia tales partes ſunt ſecundum formam fit tranſmiſſio ſecunduꝫ quamlibet partem ſecundum formam ⁊ augetᷣ quelibet pars ſecunduꝫ formam non autem quelibet ſecundū materiam quia non fit tranſmiſſio ad partes ita minimas in quib⁹ non poſſit reſeruari illa ueritas ⁊ actio per que fiat conuerſio alimenti Primo ergo premittit talē diſtinctionē quod eſt caro ⁊ os ⁊ unaqueqꝫ talium partium ex q̄bus componitur animal eſt duplex vꝫ ſecundum ſpeciem ⁊ ſecū dum materiam qꝛ quemadmoꝺ diſtinguendum eſt in aliis rebuſ materialibus quia unūquodqꝫ habentiū ſpeciem in materiā poteſt diſtingui hoc ſecundum ſpeciem ⁊ hoc ſecunduꝫ materiam ē enim lapis ſecundum ſpeciem ⁊ ſecundum materiam ⁊ uinū ſecū dum ſpeciem ⁊ ſecundum materiam ſic ⁊ caro ⁊ oſ diſtinguenda ſunt eſt eniꝫ caro materia ⁊ caro ſpecies ⁊ os materia ⁊ os ſpecies

Qualemcunqꝫ igitur. premiſſo ꝙ etherogenea ut manus ⁊ caput augentur per homogenea .i. per corpora ſimilium partiū ⁊ oſtenſo ꝙ caro ⁊ os ⁊ talia ſimiliū partiū dicuntur dupliciter ſecundum ſpeciem ⁊ ſecunduꝫ materiam determinat hic ueritatem intentam quomodo corpus hui⁹ modi ſimiliū partiū augetur ſecundum quamlibet partem naꝫ quamcunqꝫ partē talium corporū augmentari adueniente alio ē contingens ⁊ eſt uex ſecundum ſpeciem non aūt eſt uex ſecundū materiam Oportet autem. Oſtenſo quomodo quelibet ps aucti eſt aucta quia eſt uex ſecū dū ſpeciem non ſecundū materiam oſtendit quomodo oportet ſaluari ⁊ manere iꝺ quod augetᷣ ⁊ quod minuitur quia manet iꝺ ſecunduꝫ formam non ſecunduꝫ materiam duo autem facit quia primo facit quod dictum eſt . ſecundo redit ad manifeſtandum quomodo quelibet pars aucti ē aucta adducens quoddam ydoneū exēplū ad propoſitū ibi In anomiomeris. Ad euidentiaꝫ autē prime partis notandum ꝙ

foꝛma magis continet materiam
q̄ꝫ materia foꝛmā vnde ſic circa
finē ꝑrimi de anima ſcribit ꝙ
anima magis continet coꝛpus q̄ꝫ
coꝛpus animam ſic ergo ymagi
nari debemus ꝙ q̄ꝫdiu viuit ani
mal tam diu manet idem ſecun
dum animā ⁊ ſecundum foꝛmaꝫ
ſed tamen anima ⁊ foꝛma anima
lis licet ſemper maneat eadem a
liquando tamen eſt in pluri ma
teria ut cum animal augetur ali
quando in paucioꝛi ut cum mi
nuitur foꝛma ergo manet eadem
materia uero fluit ⁊ refluit Jdeo
ait ꝙ opoꝛtet ſic intelligere aug
mentum quemadmodum ſi ali
quis menſuraret aquam eadem
menſura ut eodem coꝛeo ſiue eo
dem utre quia ſi ab eodem utre
flueret ⁊ reflueret aqua ſemper a
liud ⁊ aliud adgeneraretur qꝛ ſē
per alia ⁊ alia aqua flueret ⁊ re
flueret ſed uter continens aquas
ſemper manet idem ſic utiqꝫ cuꝫ
augmentatur materia carnis flu
it ⁊ refluit ſed foꝛma continens
huiuſmodi materiam ſemper ma
net eadem Jdeo ait ꝙ cuicunqꝫ
partium ſecundū foꝛmam adge
neratur aliquid ſecundū partes
ſecundū materiam hoc quidem
defluit hoc quidem aduenit ita
ꝙ materia non manet ſed defluit
⁊ aduenit foꝛma autē ſuꝑple ma
net ⁊ cuicunqꝫ particule ſpeciei ſi
ue foꝛme aliquid adgeneratᷣ ma
net ergo id quod augetᷣ ſed ma
net ſecundū foꝛmam non ſecun
dū materiam Jn anomio
meris ⁊c̄. Redit ad oſtendendū
quomodo quelibet pars aucti ē
aucta ⁊ duofacit qꝛ pꝛio adducit
quoddam exemplum ad pꝛopo
ſitum Secundo oſtendit illud ex

emplū eſſe ydoneū ⁊ bonū. ſe
cunda ibi Materia enim. Dicit
ergo ꝙ hoc.ſ.uidere.ſ.quomodo
quelibet pars aucti eſt aucta eſt
magis manifeſtuꝫ in anomiome
ris.i.in coꝛpoꝛibus diſſimilium
partiū uerbi gratia in manu ui
demus enim ꝙ oꝛganum manus
pꝛopoꝛcionaliter eſt auctū ⁊ pꝛo
poꝛcionaliter quilibet digitus ⁊
quelibet pars manus augetur
quod non eſſetᷣ niſi ad quālibet
partem trauſmitteretur alimen
tum ⁊ quelibet pars aucta eſſet
Materia quidem ⁊c̄. Oſten
dit huiuſmodi exemplū eſſe con
ueniens ⁊ ydoneum ⁊ tria facit
facit quia pꝛimo facit quud dic
tum eſt Secundo quod dixerat
pꝛobat Tercio concludit pꝛinci
pale intentum.ſecunda ibi Jdeo
⁊ moꝛtui.tercia ibi Quapꝛopter
Dicit ergo ꝙ materia q̄ ē alia enſ
⁊ differens ſpecie eſt magis ma
nifeſta hec.ſ.i manu ⁊ bꝛachio ⁊
i alijs que ſunt diſſimiliū partiū
q̄ꝫ in carne uel in oſſe uel in alijs
omiomeris que ſunt ſimiliū par
tium ⁊ quia in iſtis ſunt magis
manifeſta que ſunt ſecunduꝫ ſpe
ciem ⁊ que ſecundum materiam
ideo in talibus magis eſt mani
feſtum quod diximus videlicet
quomodo quelibet pars aucti ē
aucta ⁊ quomodo quelibet parſ
ſecundum ſpeciem augetur.
Jdeo ⁊ moꝛtui ⁊c̄.pꝛobat ꝙ
ſuꝑpoſuerat dixerat eniꝫ ꝙ in ma
nu cum talibus que ſunt diſſimi
lium partiū eſt magis manifeſtū
qḋ ē ſcḋꝫ materiā ⁊ qḋ nō uel qḋ
ē ſcḋꝫ ſpēꝫ uel qḋ nō q̄ꝫ in hijs q̄
ſunt ſimiliū partiū Ad cuius
euidentiā notādū ꝙ actio facit
ſcire foꝛmaꝫ ⁊ qꝛ actio manus ⁊

brachij ⁊ huiuſmodi organoꝛuȝ
quoꝛum eſt mouere ⁊ agere ali
quas actiones extrinſecas eſt ma
gis nota q̄ȝ actio carnis uel oſſis
quoꝛum eſt conuertere alimentū
⁊ agere actiones intrinſecas ⁊ iō
moꝛtui magis uidentur eſſe caro
⁊ os q̄ȝ manus ⁊ bꝛachium ſecun
dum enim intentionem phi moꝛ
tui nihil talium ſunt ⁊ nihil tali
u n habent quia ſecundum ipuȝ
caro moꝛtua non eſt caro nec ma
nus moꝛtua eſt manus niſi equi
uoce tamen non ita notuȝ carnē
moꝛtuam non eſſe carnem ſicut
manum moꝛtuam non eſſe manū
quia nō eſt ita nota actio carnis
ſicut actio manus ergo coꝛpo ꝙ
caro moꝛtua magis appȝ caro q̄ȝ
bꝛachiū moꝛtuū appareat pꝛoba
tū eſt gᵒ quod fuit ſuppoſituȝ vȝ
ꝙ in carne ⁊ oſſe magis latet qđ
enim ſecundum ſpeciem ⁊ ſecun
dum materiam ē idē q̄ȝ in manu
⁊ bꝛachio Qua pꝛopter ꝛc̄
Concludit concluſionem inten
tam vȝ quamcunq̄ȝ parteȝ carnis
eſſe auctam ⁊ quodcunq̄ȝ ſignuȝ
eſſe auctuȝ eſt autem ut ſic eſt au
tem ut non quia ſecundum ſpe
ciem cuicunq̄ȝ parti aliquid ad
uenit ⁊ quelibet pars eſt aucta ſȝ
ſecundum materiam non Ma
ius autem ꝛc̄. Oſtenſo quomodo
ſaluatur una conditio augmenti
ut q̄uo quia quelibet pars ſecū
dum foꝛmam non ſecunduȝ mãȝ
⁊ oſtenſo q̄uo manȝ id qđ augeť
⁊ minuitur quia manet ſecunduȝ
foꝛmam non ſecundum materiā
cum materia fluat ⁊ refluat oſtē
dit quomodo aduenicte aliquo
fit augmentum dicens ꝙ totum
membꝛū generatur maius adue
niēte aliquo quod uocatur cibꝰ

⁊ huiuſmodi cibus in pꝛincipio
eſt contrarius ipi mēbꝛo mēbꝛo
dico tranſmutanti ipm cibuȝ in
ſpeciem eandem .i. in ſpeciem ꝓ
pꝛiam quia trahit ipm ad natu
ram ſuam uerbi gratia ſi mēbꝛo
ſicco adueniat alimentum humi
dū cum aduenerit tale alimentū
mēbꝛo ſicco tranſmutatur in na
turam mēbꝛi ⁊ generatur ⁊ effici
tur ſiccuȝ quod erat pꝛius humi
duȝ ⁊ ex hoc ſoluta eſt q̄ſtio quā
antiqui difficilē reputabant utꝝ
augeretur aliquid per ſimile uel
per diſſimile nam uno modo ſi
mile augetur ſimili alio mō diſſi
mili alimentū eni per quod fit
augmentū in pꝛincipio eſt diſſi
mile in fine uero ſimile Notā
dum autem ꝙ philoſophuſ ſigil
latim oſtendit quomodo ſaluan
tur conditiones ſaluande in aug
mento quia oſtendit quomodo
quelibet pars aucti ē aucta quo
modo manet quod augetur ⁊ qđ
aliquo adueniente fit augmentū
quomodo autem uitantur condi
tiones uitande non oſtendit qꝛ
poteſt eſſe per habita manifeſtū
nam cum fiat augmentum per ci
bum ⁊ cibus fit coꝛpus non fit
augmentum adueniente incoꝛpo
reo Rurſum cum augeatur mem
bꝛum quia conuertitur cibus in
ipm non fiet augmentum per ua
cuitatem ſed per cibi conuerſio
nem Amplius cum non conuerti
tur cibus in mēbꝝ niſi qꝛ cuilibȝ
parti ſecundumȝ foꝛmam adueit
aliquid ipiuſ cibi cum ex hoc nō
ſequatur duo coꝛpoꝛa eſſe in eo
dem loco nō opoꝛtet ꝙ ſint duo
coꝛpoꝛa in eodem loco ſi debeat
fieri augmentū.

Ueret autem ⁊c̃. Poſt
q̃ philoſophus dedit
modum augmenti oſtẽ
dendo augmentum fie
ri per attractionem ad ſingulas
partes formales ſecundum queʒ
modum abſq; inconuenienti ali
quo ſaluantur que requiruntur
ad augmentum in parte iſta mo
uet quaſdam queſtiones circa a
limentum ⁊ alitum ⁊ duo facit
quia mouet queſtiones predic
tas Secũdo quia ad augmentũ
cõcurrit ibi tam generatio q̃ nu
tritio comperat augmentum ad
nutritionem ⁊ generationem ibi
Quantum autem Circa primum
duo facit q: primo mouet queſ
tionem de alimento ſecunduʒ ꝙ
patitur ab aliquo ſecundo ſecun
dum ꝙ agit in alium ibi Quid
igitur . Circa primum duo facit
quia primo oſtendit quomodo
alimentum patitur ab alito quia
conuertitur in ipm Secundo dat
modum huius conuerſionis ibi
Non ergo ⁊c̃. Dicit ergo ꝙ que
ret aliquis quale opportet eſſe
quo augeatur.i.alimentum quo
aliquid augmentatur ⁊ ſoluit ꝙ
alimentuʒ eſt potentia iſtud qđ
augetur uerbi gratia ſi caro eſt
id quod augetur per alimentum
opportet ipm alimentum eſſe po
tentia carnem actu autem aliud
quia corrupto hoc.i.alimento ge
neratum eſt id quod eſt caro ex
quo apparet quod alimentuʒ pa
tiatur quia corrumpitur ⁊ cõuer
titur in alitum Non igitur
Dat modũ hꝰ cõuertionis nam
ꝙ in cibo generetur forma carniſ
poteſt intelligi dupliciter uel ꝙ
cibus per ſe exiſtat.i.accipiat for
mam carnis uel ꝙ huiuſmodi ci
bus non per ſe exiſtens ſed con
iunctus membro accipiat talem
formam igitur in augmento hoc
ipm alimentum non ſecunduʒ ſe
exiſtens conuertitur in carnem
quia tunc eſſet generatio nõ aug
mentatio ſed quod augetur eſt
hoc ſupple, ꝙ in ſe manet ⁊ con
uertitur ad ſe alimentum

Quid igitur . Oſtenſo quo
modo membrum agit in cibum
oſtendit quomodo patitur ab
eo ⁊ duo facit quia primo facit
quod dictũ ẽ Secundo aſſignat
modum talis paſſionis ibi Igit
ſimul Dicit ergo quod igitur au
ctum.i.membrum quod augetur
eſt patienſ ab hoc.i.ab alimento
⁊ ſoluit aut mixtuʒ.i.patitur mix
tionem quandam nam quemad
modum ſi quis uino perfundat
aquam hoc quod mixtuʒ eſt põt
facere ꝙ vinuʒ.i.facere poteſt ui
ni opus ſed tamen non eſt uinũ
purum ſed vinum mixtum ita a
limentum conuerſum in carnem
facit carnem mixtam quia non
eſt caro ita pura ſicut prius ⁊ ſi
queratur quomodo caro poteſt
ad ſe conuertere alimentum Di
cemus ꝙ quemadmodũ ignis tã
gẽs urẽda facit id quod tangit
uſtum .i.aduſtum ⁊ ignitum ita
in eo ꝙ augetur quod eſt actu
caro augmentum .i. alimentum
quod ineſt ſibi ⁊ quod aduenit
ei facit ipm actu carnem alimen
to dicto adueniente exiſtente car
ne potentia quaſi dicat ꝙ ſicut
ignis quia eſt actu talis facit po
tentia ignita actu ignita ita mem
brum quod eſt actu caro facit ci
bum qui eſt in potentia caro ac
tu carnem Ergo ſimul ⁊c̃.
Dat modum iſtius paſſionis nã

boc modo membꝛum patitur a
cibo mixtionem quandam quia
cibus ſimul membꝛo coniungit᷑
ideo ait ſimul igitur ente ſi enim
alimentum ſeoꝛſum ⁊ ſeperatuʒ
acciperet foꝛmam carnis ut ſupe
rius dicebatur generatio eſſet eſt
itaqꝫ.i.contingit duobus modis
ex lignis facere ignem uno modo
ꝙ ad ignem exiſtentem adiun
gãtur ligna ⁊ ſic quidem iſto mo
do ē augmẽtatio ſed ſi ipſa ligna
per ſe incenderentur eſſet genera
tio ſic ſi cibus acciperet foꝛmam
carnis per ſe exiſtens generatio
eſſet ſi autem coniunctus mem
bꝛo augmentum Quantuʒ
autem . Determinat de augmen
to per comperationem ad gene
rationem ⁊ nutritionem ⁊ duo
facit quia pꝛimo comperat aug
mentum ad generationem..ſecũ
do ad nutritionem ibi Caro. Di
cit ergo ꝙ ſimile eſt de generati
one ⁊ augmẽto quia ſicut nunqꝫ
generatur nec fit quantũ uniuer
ſale ſic nõ generatur animal uni
uerſale nec homo nec aliquid ſin
gularium talium quale ſingula
re eſt homo conſuetudo eſt phi
appellare ſpeciem ſingularem re
ſpectu generis cum ergo ait ꝙ
non generatur uniuerſale nec ſin
gulare intendit ꝙ non generat᷑
genus neqꝫ ſpecies Alia autem
littera ubi nos habemuſ nec ha
bet niſi ⁊ tunc eſt planus textus
quia non generatur uniuerſale ni
ſi aliquod ſingularium ⁊ tunc ex
ponendum eſt ſingulare pꝛo in
diuiduo non pꝛo ſpecie additur
autem ꝙ ſicut hic ut in generati
one fit uniuerſale ita illic genera
tur quantum ſiue generatur qui
eſt quantus ⁊ quod eſt quantuʒ

quia generato quanto ſingulari
generatur quantum uniuerſale ſi
cut generato particulari homine
generatur uniuerſalis homo.

Caro autem . Comperat aug
mentum ad nutritionem ⁊ duo
facit quia pꝛimo facit quod dic
tum eſt Secundo dat cauſam tã
augmenti qꝫ nutritionis ibi hec
ſpecies. Circa pꝛimum duo facit
quia pꝛimo comperat nutrire ad
augere .ſecundo dat differentiaʒ
inter ea. tercio concludit nutri
mentum ⁊ augmentum aliquo
modo eſſe eadem aliquo modo
diuerſa . ſecunda ibi Jdeo nutri
tur . tercia Ibi Et nutrimentum
Dicit ergo ꝙ caro ⁊ os que ſunt
coꝛpoꝛa ſimilium partium ⁊ ma
nus que eſt quoddam totum ad
hoꝛum omiomera.i.ad carnem ⁊
os ⁊ ad coꝛpoꝛa que ſunt de nu
mero ſimilium talium partium
talia auteʒ augentur aliquo quã
to adueniente ſed nõ carne quã
ta in actu cibus enim quod au
get eſt caro quanta in potentia
⁊ ſecundum ꝙ eſt potentia utrũ
qꝫ auget ⁊ nutrit ỽbi gratia naʒ
ſecundum ꝙ eſt caro quanta au
get opoꝛtet enĩ adgenerari carnẽ
quantam .i. carneʒ magnam ſiue
carnem maioꝛem ad hoc ut fiat
augmentum ſecundum id auteʒ
ꝙ eſt ſola caro nutrit ⁊ iſtomo
do differunt cibus ⁊ augmenta
tio quia alia ratione fit augmẽtũ
⁊ alia nutrimentum. Jdeo
nutritur . Dat quandam differẽ
tiam inter augere ⁊ nutrire dicẽſ
ꝙ quouſqꝫ diminuitur animal ⁊
etiam quouſqꝫ ſaluatur ſemper
nutritur quia ſemper generatur
caro ſed non ſemper augmenta
tur quia non ſemper generatur

caro quanta.i.caro magna ſiue
maior aliquando enim eſt maior
deperditio ꝙ̄ reſtauratio ⁊ tunc
licet ex nutrimento generatur ca
ro non tamen efficitur caro quã
ta .i.magna cum reſtauratio ſit
minor deperditione Notan
dũ ſpecialiter phm̃ dixiſſe ꝙ ꝙ̄
diu diminuitur animal ⁊ etiam
ꝙ̄diu ſaluatur ꝙ ſemper nutrit᷑
quia non eſt dubium ꝙ cuȝ aug
mentat᷑ nutrit᷑ cuȝ generatio car
nis quante preſupponit generati
onem carnis Sed dubium for
te eſſet utrum cum diminuitur
uel etiam utrum quamdiu uiuit
animal poſſit dici ꝙ nutritur

Et nutrimentum . Concludit
nutrimentum ⁊ augmentum eſſe
aliquo modo idem ⁊ aliquo mo
do aliud dicens ꝙ nutrimentum
eſt id idem augmento quia ideȝ
eſt ſubiectum utriꝗ ſecunduȝ rẽ
⁊ eſſentiam tamen ſecundum ra
tionem ⁊ ſecunduȝ eſſe eſt aliud
nam alimentum quod auget ⁊
nutrit aliter auget ⁊ aliter nutrit
nam ſecundum ꝙ aduenit mem
bro ⁊ eſt caro quanta potẽtia eſt
augmentum carnis ſecundum ue
ro ꝙ ſolum eſt potentia caro nu
trimentum facit Hec ſpe
cies . Aſſignat cauſam tam nutri
menti ꝙ̄ augmenti cauſa eniȝ ho
rum eſt natura animalis ſed na
tura animalis poteſt mihi dicere
uel materiam tantum uel formã
tantum uel aggregatum ex utro
ꝗ ⁊ q2 actiones ſũt ſuppoſitoruȝ
tota natura animalis eſt ꝙ ope
ratur in cibum ⁊ conuertit ipm
⁊ licet a tota natura ſit huiuſmo
di actio eſt tamen a tota natura
ratione forme non ratione mate
rie ita ꝙ principale in actione ẽ
forma ideo ait ꝙ hec que eſt cau
ſa nutrimenti ⁊ augmenti eſt ſpe
cies.i.forma ⁊ natura carnis ſine
materia quia ratio ⁊ principium
huiuſmodi actionis non debet
attribui materie ſed alique potẽ
tie ut eſt in materialis.i. ut ẽ for
malis ſiue ipa forma que habet
eſſe in materia ẽ cauſa huiuſmo
di nutrimenti ⁊ augmenti ⁊ qđ
dictuȝ eſt de carne intelligendũ
eſt de manu ⁊ de quolibet alio
organo ſiue de quolibet mẽbro
quia natura ⁊ forma exiſtens in
tali membro eſt ratio nutriendi
⁊ augendi ideo ait ꝙ ſi aduenit
membro ſiue carni aliquid qđ
eſt ens materia ⁊ ens in potentia
reſpectu eius ut cibus qui eſt ca
ro in potentia tunc potentia in
materialis.i.potẽtia ⁊ uirtus for
malis ſiue ſpecies ⁊ forma ſi ſit
habens uirtutẽ ⁊ potentiaȝ quo
poſſit facere potentia quantum
.i.potentia magnum .i. ꝙ poſſit
plus conuertere ꝙ̄ facit deperdi
tio erit augmentum ⁊ hec parteſ
inmateriales erũt maiores quia
forma erit in pluri materia quan
do autem amplius non poteſt
facere tunc deficit augmentum
uel etiam tũc deficit animal tan
ta poteſt eſſe debilitatio uirtutiſ
ſic enim ymaginari debemus ꝙ
ex alimento ſemꝑ generatur caro
mixta ⁊ inpura ⁊ propter hꝰmõi
ipuritateȝ ita debilitatur ỽtus ꝙ
non poteſt plus conuertere uel
etiam nec tantum quanta ſit de
perditio ⁊ tunc ceſſat tẽpus aug
menti Ad ultimum autem debi
litatur in tantum ꝙ non poteſt
ulteriuſ aliquid conuertere ⁊ tũc
deficit ⁊ morit᷑ animal Unde eni
ſicut aqua uino mixta que ſemꝑ

amplius mixta in fine facit uinũ aquaticum ⁊ quaſi aqua ⁊ tunc quando erit caro aquatica ⁊ in pura facit diminutionem quanti quia ceſſabit tempus augmenti cum non poſſit plus reſtaurare ꝙ fiet deperditio tamen quia non ſtatim cum ceſſat augmentũ deficit animal ideo ſpecies ⁊ forma manet ſed ad ultimũ ut dictum eſt oportet ꝙ totum fiat aqua ⁊ ꝙ animal deficiat.

Uoniam autem ⁊c. Ut dicebatur ſuperius in hoc primo libro phũs intendit determinare de ipa generatione ⁊ de alijs motibus annexis In ſecundo uero de ipis naturaliter generatis determinabitur enim in ſecũdo de materia ⁊ elementis quomodo ex ſeinuicem naturaliter generantur ⁊ qꝛ determinare de tactu ⁊ actione ⁊ paſſione ⁊ de mixtione deſuit tã generationi de qua determinatur in primo ꝙ etiam de ipis generatis de quibus determinatur in ſecundo ideo anteꝙ incipiat materiã ſcõi libri exequitur de pdictis ⁊ duo facit qꝛ primo oſtẽdit ꝙ determinare de actione ⁊ paſſione ⁊ tactu ⁊ mixtione ſpectat ad pñs negociũ Scõo exequitᷣ de predictis. ſcõa ibi Pricipiũ aũt Circa primũ duo facit qꝛ primo oñt ꝙ determinarede predictis ſpectat ad preſenſ negotiũ qꝛ deſeruit materie ſecundi libri. ſecũdo oſtendit ꝙ determinare de talibus deſeruit genrationi de q̃ tractabitur in principio libri. ſa ibi Eſt autẽ congregatio. Circa primũ duo facit qꝛ primo facit quod dictũ eſt. ſecũdo aſſignat cãm dicti ibi Omnes eni. Dicit ergo ꝙ reſtat dicere primũ. i. pncipaliter de materia ⁊ de uocatiſ elementiſ ſiue ſint huiuſmodi elementa ſiue non ⁊ dato ea eſſe oñdetur utrum unũquodqꝫ elementorũ ſit ſempiternum aut generatur qualiter. i. aliqualiter unũ ex alio ⁊ ſi generatᷣ unuꝫ ex alio utꝝ unomodo generarẽtur omnia ex ſe inuicẽ aut eoꝝ elementoꝝ eſt aliquod unũ primũ De elementis eni fuit triplex opinio apud antiquos q̃dã eni poſuerũt oĩa elã ingñabilia ⁊ incorruptibilia ut emp. ⁊ ſui ſeq̃ces Quidã aũt dixerũt ſolũ unũ elm ẽe tale ⁊ ẜ hũc moõ oĩa elã acceperũt iudicẽ pt trã qꝛ null⁹ dixit illud corpus ẽe incorruptibile ⁊ principiũ omniũ eſſe trã Sꝫ aliqui dixerũt ipm eſſe ignẽ aliq aerẽ aliq aquã Quidã eni poſuerunt oĩa elã ẽe gñabilia ⁊ corruptibilia pitᷣ ⁊ eodẽ mõ quia nullũ eloꝝ poſuerũt pncipiũ omniũ ſꝫ aliqȯ mediũ inter ea dixerũt eſſe alioꝝ pricipiũ qualitᷣ cunqꝫ elã generabilia ſint ſi de ipis elĩs uolum⁹ tractatũ facere nẽce ẽ utiqꝫ dr̃e ꝑus de illis de q̃bus nõ ab antiq̃s dr̃ detᷣminate. i. nẽce ẽ dr̃e de mixtione tactu actiõe ⁊ paſſione qꝛ antiq de talib⁹ nõ ꝓtulerunt determiataꝫ ſciaꝫ Oĩs eni. Manifeſtat qȯ dixerat dicit eni ꝙ oĩs gñantes elã ⁊ ea que ſunt ex elĩs utuntur congregatione ⁊ ſegregatione ⁊ ſic utuntur mixtione ⁊ tactu qꝛ in congregatione quedaꝫ mixtio ⁊ quidaꝫ tactus reſeruatur determinarᷣ gᵒ de iſtis deſuit ipis elĩs generatis inceptũ antiq detᷣminã

do de ipſis utebantur iſtis ⁊ non maifeſtabāt quid nomine taliuꝫ inpoꝛtabatur Eſt autem. Oſtenſo ꝙ determinare de iſtis deſeruit ipſis elˀaribus coꝛpoꝛibꝰ generatis In parte iſta oſtendit ꝙ determinare de ipis deſeruit ipſi generationi ſimpliciter ſumpte ⁊ quia in pꝛimo libꝛo magis determinatur de generatione ſimpliciter In ſecundo uero magis de generatione hac ut de generatione elementoꝛum ideo oſtenſū eſt quomodo tractatus iſte deſſuit materie ſecundi libꝛi Nunc autem reſtat oſtendere quomodo deſeruit materie pꝛimi libꝛi circa quod tria facit quia pꝛimo oſtendit hoc de mixtione ſecundo de agere ⁊ pati. tercio de tactu. ſecunda ibi Sed neqꝫ. tercia ibi Sed ſi Dicit ergo ꝙ quia congregatio eſt quedam mixtura ⁊ ſupple ſecundum opinionem omnium antiquoꝛum generatio quedam congregatio eſt uel etiam ſecundum ueritateꝫ congregatio ⁊ ſegregatio ad generationem faciunt quia ſegregata ⁊ congregata exiſtunt leuiter generabilia ⁊ coꝛruptibilia cuꝫ non ſit ab alijs philoſophis determinatum manifeſte quemadmodum contingit aliquid miſceri ⁊ congregari congruum eſt ſupple ꝙ nos determinemus ⁊ oſtendamus quomodo fit mixtio cum hoc deſeruiat generationi Sed neqꝫ ⁊c. Oſtendit hoc ideꝫ de agere ⁊ pati ⁊ duo facit quia pꝛimo oſtendit hoc ex parte modi ſecunduꝫ quem fit generatio Secundo ex parte materialis pꝛincipij quod in generatione ſubicitur ibi Et enim plura. Generatio autem fit per hunc modum uidelicet per congregationem ⁊ diſgregationem uel ſaltim fit per ipam alterationem quia non eſt poſſibile generationem realem eſſe quin pꝛecedat alteratio cum igitur nō ſit poſſibile rē alterari neqꝫ congregari neqꝫ ſegregari nullo faciente neqꝫ paciente determinanō eſt ſupple de ipa actione ⁊ paſſione Et enim ⁊c. Oſtendit hoc idem ex parte materialis pꝛincipij quod in generatione ſubicitur ⁊ duo facit quia pͥmo hoc quantum ad ponentes pꝛincipia plura materialia Secundo quantum ad ponentes vnum tantum ibi Quamuis. Dicit ergo ꝙ generantes plura elementa materialia generant .i. generationem ſaluant in patiendo ⁊ faciendo ad inuicem igitur etiam ſecundum ſic ponentes determinandum ē de actione ⁊ paſſione Quāuis autem ⁊c. Oſtendit hoc ideꝫ quantum ad ponentes unū materiale pꝛincipium ⁊ duo facit quia pꝛimo facit quod dictum eſt. Secundo concludit quomodo ſe habꝫ unitas materialis pͥncipij ad actionem ⁊ paſſioneꝫ ibi Quapꝛopter. Continuatur autē ſic ꝙ q̄uis facientes plura materialia pꝛincipia ponerent actionem ⁊ paſſionem tamen ſi faceremus omnia ex vno materiali pͥcipio neceſſe eſſet dicere actionē ⁊ paſſionem eſſe ⁊ ideo diogenes recte dicebat quoniam ſi non eſſent omnia ex uno materiali pꝛincipio non eſſet facere ⁊ pati ad inuicem uerbi gratia negata unitate materie calidū nō infrigidaretˀ ⁊ rurſū hoc. ſ. iffatū n̄ cale fieret ⁊ ē rō q2 nō traſmutatˀ foꝛa i

formam caliditas enim ⁊ frigidi
tas non tranſmutantur ad inui
cem ꝙ una fiat alia ſed manifeſ
tius eſt .i. ualde eſt manifeſtum
quoniam eſt dare ſubiectuꝫ utri
ꝙ forme ſi uolumus tranſmuta
tionem ſaluare Quapropt̄
Oſtendit quomodo ſe habet uni
tas materialis principij ad actio
nem ⁊ paſſionem quo oſtenſo
apparet in quo bene dicebat dio
genes ⁊ in quo non nam dicere
ꝙ in quibus eſt agere ⁊ pati ne
ceſſe eſt horum unam ſubſtantiā
materiā ueruꝫ eſt Sed dicere om
nia eſſe talia ⁊ omnia comunicar̄
in materia que eſt tranſmutatio
nis ſubiectum non eſt ueruꝫ ſed
ſolum in quibus eſt uerum dice
re ꝙ ſunt ad inuicem tranſmuta
bilia eſt unam talem materiam
dare. Diogenes ergo ponendo
unitatem materie ut ſaluaret trāſ
mutationē in hoc recte dixit Sꝫ
dicendo omnia eſſe talia ⁊ om̄ia
eſſe equalieer ex una materia ma
le dixit quomodo autem ſunt in
telligenda uerba ariſtotilis pate
bit in declarationibus oſtendet̄
enim quomodo eſt una materia
omnium corruptibilium ⁊ quo
modo non Sed ſi de face
re ⁊c̄. Secundo oſtendit quomo
do oportet determinare de tac
tu dicens ꝙ ſi dicenduꝫ iu deter
minando eſt de facere ⁊ pati ⁊
de mixtura manifeſtaudum eſt ⁊
de tactu quia non poſſunt hec .i.
agentia ⁊ patientia facere prop̄e
⁊ pati que non eſt poſſibile tan
gere ad inuicem Rurſum qualit̄
contingit miſceri primum .i. prin
cipaliter ⁊ proprie que non ſunt
tangentia ad inuicem ergo tam
ad agere ꝙ ad miſceri ſequitur

tactus quapropter de hijs trib⁹
eſt dicendum uidelicet quid ſit
tactus ⁊ quid mixtura ⁊ quid fac
tio uel etiam quid paſſio actio
enim ⁊ paſſio idem dicunt
Rincipium autem.
Oſtenſo de predic
tis trib⁹ eſſe deter
minanduꝫ in parte
iſta exequitur de eis ⁊ tria facit
quia primo determinat de tactu
ſecundo de actione ⁊ paſſione.
de mixtura ſecunda ibi De face
re. tercia ibi Reliquū. Circa pri
mum duo facit quia primo dat
cauſam ⁊ rationem quare eſt de
terminandum primo de ip̄o tac
tu. ſecundo incipit determinare
de ip̄o ibi fere quidē. Dicit igi^r
p̄ncipiū accipiam⁹ h°.i. tactū ut
ꝙ prius determinemus de ipſo
ꝙ de mixtione ⁊ actione quia
hec que ſunt de numero entium
quibus eſt mixtura neceſſe ē ad
inuicem eſſe tangibilia ⁊ ſi hoc a
liquid agit aut patitur principa
liter .i. proprie uel hijs ſimiliter
ſupple eſt tactus igit̄ tactus uide
tur eſſe quid comunius ⁊ prius
actione paſſione ⁊ mixtione q̄r
conſequitur ad utrumꝙ ideo pri
mo dicendum eſt de tactu
Fere quidē. Determinat igit̄
de tactu ⁊ duo facit q̄r p̄mo oñ
dit tactū multip^r dici. Sc̄do det̄
minat de unaq̈ꝙ acceptione ſua
ibi Si cū principalit̄. Dicit ergo
ꝙ ut fer̄ unūqȯꝙ alioꝝ nominū
dicit̄ multifariā. i. multipliciter
q̄r q̄dā dn̄r omonime .i. equoce
q̄dā v̇o analogice q̄r dn̄r altera
ab alteris ⁊ priorib⁹ .i. ſm p̄us ⁊
poſterius ſic ⁊ de tactu quaſi di
cat ꝙ ſicut omnia fere dicuntur
multipliciter ſic etiam ⁊ tactus

⁊ dicit fere quia forte nō omnia
nomina ſunt multiplicia multi
plicitas autem tactus in hoc cō
ſiſtit quia poteſt ſumi proprie uł
methaforice   Sꝫ tamen ⁊c̄.
Oſtenſo tactū ſumi multipliciter
determinat de unaquaqꝫ eius ac
ceptione ⁊ duo facit quia primo
determinat de tactu ut proprie
ſumitur .ſecundo ut ſumitur me
thaforice ibi Quoniā auteꝫ . Cir
ca primuꝫ duo facit quia primo
uenatur diffinitioneꝫ tactus pro
prie ſumpti Secundo concludit
diffinitionem illaꝫ tamqꝫ uenatā
ſecunda ibi Quapropter . Circa
primū tria facit ſecundū ꝙ tria
uenatur circa tactum primo eniꝫ
oſtendit tangibilia habere poſi
tionem Secundo habere ultima
ſimul Tercio eſſe actiua ⁊ paſſiua
ad inuicem ex quibus omnibus
habetur diffinitio tactus videlꝫ
ꝙ tactus eſt in habentibus poſi
tionem quoꝝ ultima ſunt ſimul
actiuis ⁊ paſſiuis ad inuicem. ſe
cunda pars ibi Si igitur eſt . ter
cia ibi Quoniaꝫ autē. Dicit ergo
ꝙ tactus ſi ſit quid dictū princi
paliter.i.proprie exiſtit in haben
tibus poſitionem poſitio autem
eſt quibus ⁊ locus ⁊ ſupplenduꝫ
eſt quia non poſſunt ſe tangere
aliqua niſi ſint in loco oportet q̄
bus ineſt tactus ineſſe poſitionē
addit autem ad maiorem expreſ
ſionem ueritatis ꝙ tactus ⁊ loc⁹
ita ſe concomittantur ꝙ mathe
maticis ſimiliter danduꝫ ē tactuꝫ
⁊ locum ſiue ſeperatum eſt vnū
quodqꝫ eorum ſiue alio modo .

Notandum autem ꝙ de ma
thematicis fuit duplicit' poſitio
unā fuit platonis qui poſuit ea
ſeperata ſecundum eſſe a ſenſibi
libus Alia fuit ariſtotilis qui ſe
cundum eſſe poſuit ea in ſenſibi
libus ſed ſecundum conſideratio
nem dixit ea ſeperata Eſt ergo in
tentio ariſtotilis ꝙ locus ⁊ tact⁹
ita ſe inſperabiliter concomitan
tur quia ubi ponimus unū poni
mus ⁊ aliud ⁊ eodem modo ⁊ ſi
militer ut ſicut ponimus unū ⁊
aliud   Si igitur eſt ⁊c̄ . In
ueſtigat ſecundam conditionem
dicens ꝙ ſi ita eſt ut eſt determi
minatum prius .ſ. in ſexto phiſi
coꝝ ubi dictum eſt ꝙ tangere ē
habere ultima ſimul oportet tan
gentia habere ultima ſimul hec
ergo utiqꝫ ſi tangant ſe ad inuicē
quecunqꝫ habent determinatas
magnitudines ⁊ poſitioneꝫ ⁊ ha
bent ultima ſimul   Quoniā
autem ⁊c̄. Inueſtigat terciaꝫ con
ditionem ꝙ tangentia debent ēe
actiua ⁊ paſſiua ad inuiceꝫ dicēs
ꝙ poſitio ineſt quibus ineſt lo
cus loci autem prima differentia
eſt ſurſum ⁊ deorſum talia auteꝫ
ſunt oppoſitorum oportet autem
ꝙ ſe tangentia habeant aliquam
oppoſitionem ad inuicem ideo
ait ꝙ omnia ſe tangentia ad in
uicem habent leuitatem aut gra
uitatem aut ambo quantum ad
elementa media aut alterum q̄
tum ad extrema terra enim eſt ſo
lum grauis ⁊ ignis ſolum leuis
aer autem ⁊ aqua habent utrum
qꝫ quia reſpectu ignis ſunt gra
uia reſpectu t̄re leuia quia ergo
talia ſe tangentia ſunt in loco ⁊
competit ei differentia loci ut ſe
orſum ⁊ deorſum cum hoc nō ſit
ſine oppoſitione oportet ꝙ talia
oppoſitiōeꝫ habeāt ⁊ ꝙ ſint actia
⁊ paſſiua ad iuicē   Qua ppt.
Concludit diffinitionē tact⁹ tāqꝫ

uenatā dicens manifeſtū eſt ꝙ il
la apta nata ſunt ſe tangere ad
inuicem quorum exiſtentibuſ di
uerſis magnitudinibus quantū
ad conditionem primam ꝙ de
bent habere magnitudines deter
minatas ⁊ poſitionem ſicut ulti
ma ſimul quantum ad conditio
nem ſecundam motiuis ⁊ mobi
libus ad inuicem .i. actiuis ⁊ paſ
ſiuis quantum ad terciam con
ditionem Quoniam autē
⁊c. poſtq̄ꝫ inquiſiuit de tactu ꝓ
prie icipit inquirere de tactu me
thaforico ⁊ duo facit quia ꝑmo
comperat actionem ad motum
⁊ agentem ad mouentem Secun
do ex huiuſmodi comperatione
facta uenatur quomodo habeat
fieri tactꝰ methaforicꝰ ibi Iſtud
igitur ⁊c. Circa primum duo fa
cit qꝛ primo ꝯpat mouētē ad a
gentem ſecundum couuenientiā
2° ſecundum differentiam ibi Et
enim ⁊c. Dicit ergo ꝙ quia mo
uens non ſimiliter mouet mobi
le omne quod mouetur ſed hoc
quidem mouens neceſſe eſt ip̄m
mouere motum hoc autem mo
uet ens inmobile manifeſtum eſt
quoniā in agente dicemus ſimi
liter quia quoddam agens cum
agit patitur quoddā uero agēs
inpaſſibile manet. Et enim
mouens ⁊c. Poſita conuenientia
inter agentem ⁊ mouentem quia
eſt deuenire ad agens in paſſum
ſicut ad mouens immobile po
nit differentiam inter ea dicens
ꝙ quidam inquiunt mouens a
gere aliquid ⁊ agens mouere ſed
tamen non eſt ita ꝑmo differunt
quia oportet determinare quo
modo differunt ſi enim facere op
ponitur pacienti non eſt poſſibi
le omne mouens agere ſed tunc
mouens agit cum mobile patiť
ergo hoc uerum eſt ſolū in hijs
in quibus motus eſt paſſio ⁊ ex
ponit quid appellat paſſionē di
cens paſſio autem eſt id quod ſe
cundum aliquid alteratur ſolum
verbi gracia calidum album ⁊c
talia ſunt paſſiones ſecundū q̄s
eſt alteratio differt ergo mouere
ab agere quia eſt uniuerſaliuſ eo
quod enim agit mouet ſed non
econuerſo Ideo ait ꝙ mouere
amplius eſt q̄ꝫ agere .i. eſt magis
amplum ⁊ eſt vniuerſalius ⁊ in
plus q̄ꝫ agere Id igitur
manifeſtum. Ex comperatione
premiſſa uenatur tactum metha
foricum huiuſmodi autem tactꝰ
dupliciter ſumi poteſt tactus eiū
ſemper eſt aliquid duorum uel
ergo ſumetur huiuſmodi metha
fora tam ex parte tangētis q̄ꝫ tac
ti uel ex parte tangentis tantum
Duo ergo facit quia primo uena
tur tactū methaforicum ex utra
ꝗ parte Secundo ex altera parte
tantum. ſecunda ibi Eſt quidem
Circa primum duo facit quia ꝑ
mo facit quod dictum eſt . ſecū
do exponit diffinitionem tactus
ſuperius dictā ſiue addit ad dif
finitionem illam ibi Sic determi
nato . Dicit ergo ꝙ iſtud nō eſt
īmanifeſtū quoniā motiua vlia
ſiue motiua imobilia ut hēt alia
lr̄a ut tangunt mobilia .i. ut tan
gunt corpora celeſtia q̄ mouenť
ab eis eſt aūt ut ſic eſt aūt ut nō
.i. uno modo tangunt ea alio mō
nō qꝛ tangūt ea methaforice non
ꝓprie ⁊ ꝙ ſit huiꝰmōi tactus me
thaforicus cauſa eſt ex utraꝗ ꝑ
te quia nec iſta proprie agunt
nec celeſtia proprie patiuntur .

Sic determinato. Exponit di
ffinitionem tactus ſuperius dic
taꝫ uel addit ad ipa dicens ꝙ ſic
determinato tangent uniuerſalit̃
ut dictuꝫ eſt .i. ſimpliciter eſt tac
tus habentiũ poſitioné hoc qui
dem motiuũ hoc autem mobili
ad inuicem aut motiue mobili
quaſi dicat nõ ſufficit ad hoc ꝙ
ſit tactus ꝙ vnum ſit mouens ⁊
aliud motum ſed requiritur ꝙ
mobile ſe habeat motie ita ꝙ ui
ce uerſa moueat mouens ⁊ mo
uenſ non moueat immobiliter ſꝫ
ſit motiuũ mobile ſiue motiuuꝫ
motũ ⁊ hoc in quibus exiſtit fa
cere ⁊ pati ſuperius autem data
diffinitio de tactu dicebat tacuꝫ
eſſe in habẽtibus poſitioné quo
rũ ultima ſunt ſimul motiuis et
mobilibus ad inuicem que diffi
nitio non arguit tactum proprie
ſumptũ niſi per motiua immobi
lia intelligamuſ agentia ⁊ pacien
tia Quare ergo hic dicitur uel eſt ex
poſitiuũ diffinitionis illius uel ẽ
completiuũ eius Eſt quid
Inueſtigat tactum methaforicuꝫ
cuius cauſa maxime dicitur eſſe
ex altera parte tantum ⁊ duo fa
cit quia primo oſtẽdit ꝙ ut plu
rimũ in hijs que uidemus eſt tac
tus proprie ſũptus ſed aliquãdo
eſt tactus in eis methaforic⁹. Se
cundo concludit quomodo con
tingit inuenire tactuꝫ methaphο
ricũ ibi Quapropter. Dicit ergo
ꝙ eſt ut multũ .i. ut plurimuꝫ ꝙ
tactũ ita tangitur ꝙ etiaꝫ tangit
tangens quia fere omnia que ſũt
in conſpectu noſtro mouent mo
ta quibus neceſſe eſt ⁊ uidet̃ ſic
eſſe dicendum tactum tangere ꝙ
tangit .i. tangentem eſt aũt ut ali
quãdo ꝙ inquimus ⁊ dicimus

ſolum mouens tangere id quod
mouetur ita ꝙ tangitur non uice
uerſa tangit quod tangit .i. tãgẽ
tem ſed ea que mouent mota quia
ſunt homogenea .i. que ſunt eiuſ
dem nature neceſſariũ uidetur ẽe
ꝙ tãgitur tangere ⁊ ꝙ tangit tã
gere tactum uel ꝙ mouet moue
re motum Quapropter ⁊c̃
Concludit quomodo contingit
inuenire tactum methaforicũ di
cenſ ꝙ ſi aliquid mouet ens imo
bile tunc iſtud tangit quod mo
uetur ſed iſtud quod mouet̃ nõ
tangit ipm inquimus eni .i. dici
mus aliquando triſtantem tãge
re nos ⁊ tamẽ nos non tangimuſ
eum ⁊ iſtomodo tangere uident̃
corpora ſuperceleſtia. No
tandum autem tactum triplicem
eſſe propriũ ⁊ methaforicũ ⁊ me
thaforicũ duplicem uel quia cã
huius eſt in utroq; extremoꝝ uł
in altero tantum uidemus enim
ſbãs ſepatas mouere corpa ſup
celeſtia ⁊ corpa ſupceleſtia moue
re corpora iferiora ⁊ hec corpa in
feriora mouere ſeipa ad inuicem
itelligẽtie aũt mouẽt ſupceleſtia
corpa nec mote nec paſſe ſupce
leſtia mouẽt hec iferiora mota ſꝫ
nõ paſſa hec aũt inferiora mouẽt
ſeipa ad inuicem mota ⁊ paſſa iõ
ut intelligentie mouent corpora
ſuperceleſtia eſt oio tact⁹ metha
foricus tam ex parte tangent ꝙ̃
tacti quia nec intelligentie ꝓprie
agunt nec ſuperceleſtia corpora
patiuntur ſed cum ſuperceleſtia
mouent hec inferiora eſt ibi tac
tus methaforicus ſed cauſa hui⁹
uidetur oriri ex altera parte tãtũ
nam ex parte hoꝝ inferiorũ beñ
eſt aptus natus reperiri tact⁹ ꝓ
prie ſed non ex parte ſupceleſtiũ

quia tangunt inpaſſibiliter cum enim hec inferiora ſe tangunt ad inuicē eſt ibi omnino tact⁹ ꝓpe ⁊ quia non pluribus modis ſecū dum ꝙ ſpectat ad naturalem re peritur tactus ideo phūs ſoluꝫ determinat de hoc triplici tactu uno proprio ⁊ duplici methafori co quomodo autem ⁊ in qua ꝑ te determinat de unoquoq; iſto rum patet per ea que ſententian do dicta ſunt Ultimo epilogat ꝙ de tactu in naturalibus deter minatuꝫ ſit hoc modo

E facere ⁊ pati. poſtq̄ phūs determinauit de tactu in parte iſta det̄ minat de agere ⁊ pati ⁊ duo facit quia primo determi nat de actione ⁊ paſſione ſecunđ opinionē alioꝝ. ſo ſecunduꝫ opi nionem propriaꝫ ibi Quomodo autem. Circa primum duo facit quia primo oſtendit quid ſenſe runt antiqui de agere ⁊ pati q̄ tum ad qualitates actiuorum ⁊ paſſiuoꝝ. ſecundo quantum ad modum agendi ⁊ paciendi ibi Quomōdo autem Circa primuꝫ duo facit quia primo continuat ſe ad dicenda ⁊ premittit inten tionem ſuam circa opiniones ali orum antiquoꝝ. ſecundo exequi tur de eis ibi Multi quidem ⁊c̄. Dicit ergo ꝙ deiceps poſtq̄ dic tum eſt de tactu dicendum eſt de facere ⁊ pati ⁊ addit ꝙ a priori bus. i. ab antiquis ſuſcepim⁹ de agere ⁊ pati ſermones ab inuicē ſub contrarioſ Multi quiđ Exequitur de dictis opinionib⁹ dixerat eni antiquos ſubcontra rie ſenſiſſe de agere ⁊ pati ⁊ ideo duo facit quia primo narrat h⁹ modi opiniones. ſecundo oſten dit eas eſſe ſubcontrarias ibi Ui dentur. Circa primum duo facit q: p̄mo poīt opionē dn̄tiū diſſi mile a diſſil̄i pati. ſo ponētiū ꝙ ſil̄e a ſil̄i patit̄ ibi Democritus. Circa primum duo facit quia p̄mo narrat opinionem predictā quantum ad agens ⁊ patiēs. ſecū do q̄tum ad rationem agendi ⁊ patiēdi ibi Et eni mior. Dicit er go ꝙ multi dicunt hoc concordi ter ꝙ omne ſimile eſt inpaſſibile a ſuo ſimili ⁊ dicit multi q: erāt plures de hac opiniōe q̄ de alia aſſignabant autem iſti cauſam ⁊ rationem quia ſimile non patit̄ a ſimili quia ut dicebant nō eſſet alterum magis paſſiuū ab altero q̄ actiuū Cum ergo ſimilibus ſe cundum ꝙ huiuſmodi omnia ex iſtunt ſimilia non poteſt poni ſi milia ſecunduꝫ ꝙ huiuſmodi ac tiua ⁊ paſſiua eſſe quia tunc ideꝫ ſecunđ ꝙ idem ageret ⁊ pateret̄ quod eſt inconueniens diſſimilia ergo ⁊ differentia ſunt innata fa cere ⁊ pati ad inuicem Et enim minor. Narrat hanc poſi tionem quantum ad rationem a gendi ⁊ patiendi predicti enim non ſolū ponebant diſſimilia a gere ⁊ pati ad inuicem ſed etiaꝫ uolebant ꝙ ratio agendi ⁊ patiē di eſſet diſſimilitudo quia quan do minor ignis a maiori corrum pitur inquiunt minorem ignem corrumpi ⁊ pati a maiori propt̄ diſſimi itudinem ⁊ contrarieta tē quia contrariū eſt multū pau co Democritus ⁊c̄. Narrat poſitionē dicētium ſimile a ſimi li pati ⁊ duo facit q: primo nar rat hanc poſitionem quantū ad actiua. ⁊ paſſiua. ſecundo quātū

ad rationem agendi ⁊ paciendi ibi Sed ſi altera. Dicit ergo ꝙ democritus ultra alios .i. preter alios uel ultra alios quia quodam modo ſubtilius alijs ſolus dixit ſingulariter inquit enī idem eſſe ⁊ ſimile faciens et patiens quia altera differentia nō cōtingit pati ad inuicē Sed ſi altera. Narrat dictam poſitionē quantū ad rationem agendi ⁊ paciendi nō ſolum enim democritus ponebat ſimile a ſimili pati ſed addebat ꝙ ratio paſſionis erat ſimilitudo uolebat enī ꝙ ſi entia altera .i. diuerſa faciunt aliquid inuicem hoc nō eſt ſm ꝙ ſunt altera ſed dicebat accidere hoc .ſ. ꝙ agerent ⁊ paterentur ad inuicē ſm ꝙ exiſtit eis aliquid idē .i. ſm ꝙ conueniunt ⁊ addit autē q̄ſi epilogando ꝙ que dicunt ab antiquis hec ſunt que dicta ſūt

Uidentur aūt. Oñdit predictas pōes eſſe ſubꝯrias ⁊ duo facit quia p̄mo premittit quod intendit. ſecundo manifeſtat propoſitū ibi Simile enī. Dicit ergo dicentes hoc modo uidentur dicere ſermones ſub contrarios ⁊ eſt rō quia cauſa ꝯdictionis ipſorū fuit qñqꝫ cū oportunū eſſet totū aliquid inſpicere ambo .i. ambe predicte opiniones dicunt ꝑtē aliquam nō totū Notandum aūt ſubcontraria opponi ſcđm ꝑticularē oppoſitionē ⁊ ideo nō eſt inconueniens ſubcontraria eſſe aliquo modo uera aliter ⁊ aliter accepta ut hominē currere pōt uerificari de ſorte ⁊ nō currere ꝑ platone quicunqꝫ ergo aliquid dicit ꝙ uno modo eſt ueꝝ ⁊ alio mō nō particulariter ⁊ defectiue loquitur ⁊ in talibus ſermonib⁹ eſt oppoſitio ſubcontraria ſimile enim pati a ſimili eſt uerum uno modo ⁊ falſuꝫ alio modo antiq̄ ergo ſic loquentes ſubcontrarie loquebantur ⁊ licet quelibet dictarū opinionū aliquo modo ēet uera reſpiciendo particularē cōditionē reſpiciendo tamen totuꝫ negociū quelibet ſimpliciter erat falſa nō enī abſolute erat dicendū ſimile a ſimili pati uel diſſimile a diſſimili ſed dici debet ꝙ agēs ⁊ patiens uno modo ſunt ſimilia alio modo diſſimillia ergo priores phi defectiue loquebāt ⁊ cōſiderabant ꝑtē cū debeant conſiderare totū Simile enī. Manifeſtat qđ dixerat dixerat enī eos defectiue loqutos fuiſſe ⁊ ꝯſideraſſe ꝑtē ⁊ nō totū Circa qđ duo facit ſm ꝙ in dictis opinionib⁹ eſt duo conſiderarī vꝫ ꝙ dicebāt de actis ⁊ paſſiuis ⁊ ꝙ ponebāt de rōe agendi ⁊ patiendi primo enī oſtendit eos defeciſſe q̄ꝫtū ad actiua ⁊ paſſiua quia nō debebāt abſolute dicere ſimile pati a ſimili nec diſſimile a diſſimili ſed dicendū erat ꝙ agens ⁊ patiens aliquo mō ſimilia ⁊ aliquo mō eſſe diſſimilia Scđo oñt h⁹moi defectū q̄ꝫtū ad rōeꝫ agendi ⁊ patiendi q: nō ē dicēđ ut dicebāt ātiq̄ quia tota rō actionis ⁊ paſſionis ſit ſiľitudo uel diſſimilitudo ſed utꝝqꝫ ē aliquo mō h⁹ ratio .ſcđa ibi Et ſm Circa p̄mū duo facit q: p̄° ꝓbat nec agens nec patiēs nec ēe oīo ſiľia nec oīo diſſimilia 2° oñt qūo ſunt ſiľia ⁊ qñ diſſiľia ibi Sed qm̄. Circa p̄mū duo facit q: p̄mo oñt nec agens nec patiens ēe oīo ſimilia. ſo nō ēe oīo diſſimilia ibi Et oīfariam prima ps diuiditur in tres ſm ꝙ adducit

tres rationes ad propoſitū .ſcōa ibi Si que a ſimili .tcia ibi Quā uis . Dicit ergo primo ꝙ ſimile omnifariā ꝛ oīo indifferenſ rōna le eſt non pati ꝛ nihil ſuſtinere a ſimili ꝛ eſt ratio quia hoc poſito nō magis eſſet actiuū alterū ꝙ̄ al teꝝ nō gº poſſet poni ꝙ unū eſſet agens ꝛ aliud patiens ex quo po nitᷣ oīo ſimilia eo enī ipo ꝙ unū ponitur agens ꝛ aliud patiens ponuntur differentia ꝛ recedere ab ẏpotheſī ꝙ ſint oīo ſimilia

Si a ſimili . ponit ſecundā ra tionē ꝙ ſi ſimile eſſet paſſibile a liquid a ſimili per omnē moduꝫ ipm a ſeipo pateretur quod eſt incōueniens. Quāuis hijs entibus. ponit terciaꝫ rōnē ꝙ ꝙ̄ uis predicte rationes ſufficienter concludant ſimile a ſimili omni fariā pati non poſſe hijs tñ enti bus ita ꝛ hac poſitione poſita ſe quitur aliud inoueniens ꝙ nihil erit incorruptibile ꝛ nihil immo bile erit ſbē enī ſeperate que po nuntᷣ imobiles uel etiā ipe deus qui per omnē modū eſt imobili us maxime eſt idē ſibi ſi ergo ſi mile ſecundū ꝙ ſimile ꝛ ſecundū ꝙ idē ēet actiuū omne mouebit ipm ſeipo ꝑmo prima cā ꝛ ſbē ſe pate maxime erūt mobiles quia maxime ſibi ſunt eedem Notā dū aūt ꝙ hec ſimilitudo accipitᷣ large pro omni ꝑdēptitate ꝛ cō uenientia nā licet res nō ſit ꝓprie ſimilis ſibi ipi eſt tñ ſibi ipi eadē

Et omnifariam. Oſtendit a gens ꝛ patienſ nō eſſe omīo diſſi milia ꝛ duo facit ſecundū ꝙ du pliciter hoc oñdit .ſcōa ibi Non enī. Dicit ergo ꝙ patiens ſit om nifariā alteꝝ ꝛ nullatenus idē ſi militer ſuꝑ nō patietᷣ nō enī qōlꝫ patitᷣ a quolibet quia albedo ñ patitur a linea neqꝫ linea ab albe dine niſi forte ſecundū accñs pu ta ſi accidat lineā eſſe albam aut nigram ꝛ quia plus diſtat linea ab albo cū non ſint eiuſdem ge neris ꝙ̄ albū a nigro non ꝙ̄tūcū ꝙ differentia agunt ꝛ patiuntur

Notandū aūt ꝙ phūs hic nō curat de exemplis conſtat enī li neam nō eſſe ſubiectū albedinis ſed ſuperficieꝫ rurſū albū ꝛ nigꝝ nō proprie imutātᷣ ꝛ agunt reali ter ſed intentionaliter tñ ſufficit exemplū ad propoſitū vult enim phūs nō ꝙ̄tūcunqꝫ diſtantia ad ſe inuicē agere ſed oppoſita ꝛ ſi a lia agunt hoc eſt inꝙ̄tū in eis reſ uatur oppoſitio Non eniꝫ exterius . Adducit ſecundā rōnē que eſt q̄ſi expoſitiua rōnis ꝑme dicens ꝙ quecunqꝫ nō ſunt con traria neqꝫ ex contrarijs non faci unt ſe exterius a natura ſua .i. non corrumpunt ſeipa ſed ſupplē dum eſt ꝙ que non corrumpunt ſeipa non agunt ꝛ patiuntur ad inuicem oportet ergo eſſe cōtra ria que ſunt ſic actiua ꝛ paſſiua ſed inter contraria eſt alia conue nientia ꝛ contraria nō per omnē modū diſtant igitur actiua ꝛ paſ ſiua nō ſunt ꝑ omēꝫ modū altera

Sed quoniā. Poſtꝙ̄ oſtendit actiua ꝛ paſſiua ēe non omnino altera nec omnino ſimilia deter minat quomodo altera ꝛ quoº ſimilia quia ſunt ſimilia genere ꝛ altera ſpecie ꝛ duo facit quia pri mo premittit quod intēdit. ſecū do probat quod dixerat ibi In natum. Dicit igitur ꝙ nō quod cunqꝫ innatū eſt facere ꝛ pati in quodcunqꝫ ſed quecunqꝫ autem ſuꝑ ſunt ꝯria aut contrarietatem

habent ſunt ſic actiua ⁊ paſſiua cuꝫ igitur contraria ſunt eadem genere ⁊ diuerſa ſpecie neceſſe eſt faciens ⁊ patiens genere ⁊ eſſe ſimile ⁊ idem ſpecie autem diſſimile ⁊ diuerſum Innatum ⁊c̄ probat quod dixerat ⁊ duo facit ſecundum ꝙ dupliciter illud probat primo enim probat illud inductione .ſecundo ratione ibi Et enim uniuerſaliter. Circa primū duo facit quia primo inducit in pluribus quomodo cōtrarium a contrario patitur Secūdo concludit concluſionem intē tam ibi Quapropter Dicit ergo ꝙ inatū ē corpus a corpore pati ſaporem a ſapore colorem a colore ⁊ uniuerſaliter homogeneos .i.ꝙ eſt eiuſdem generis ab homogeneo.i.ab alio eiuſdem generis Cauſa autem huius eſt quia ſunt omnia in eodem genere ⁊ talia que ſunt contraria faciunt ⁊ patiuntur ad inuicem Notandum autem ꝙ cum dicitur corpꝰ pati a corpore accipit ibi corpus naturale quod eſt coniunctū q̄litatibꝰ actiuis ⁊ paſſiuiſ rurſū ꝑ ſaporem ⁊ colorem intelligit qualitates actiuas ⁊ paſſiuas ĩherētes corpori naturali per quas fit actio ⁊ paſſio uel poſſumus dicere ꝙ color patitur a colore ſapor a ſapore ⁊ qualitates ſecunde a q̄litatibus ſecundiſ inquantum in huiuſmodi qualitatibus ſecūdis reſeruatur uirtuſ qualitatum primarum ut nigrum patitur ab albo inquantum album eſt coniūctum frigido ⁊ nigrum calido

Quapropter .Concludit concluſionem intentam dicens ꝙ eſt neceſſe agens ⁊ patiens eſſe eadē qualiter.i. aliqualiter ſiue aliqᵒ modo ⁊ eſſe aliqua aliqualiter altera ⁊ diſſimilia ad inuiceꝫ ſūt enim faciens ⁊ patiens diſſimilia ⁊ ſimilia quia genere ſunt eadem ⁊ ſimilia ſpecie autem diſſimilia ⁊ quia talia ſunt contraria manifeſtum eſt ꝙ contraria ⁊ media erunt actiua ⁊ paſſiua ad ſe inuicem ⁊ dicit contraria ⁊ media quia in ipſis medijs reſeruatur aliqua contrarietatis ratio rurſuꝫ quia tam contraria q̄ꝫ media ſūt eadem genere ⁊ diuerſa ſpecie cū talia ſint actiua ⁊ paſſiua tam cōtraria q̄ꝫ media erunt actiua ⁊ paſſiua Et enim Quod ꝓbauerat inductione probat per rationem que talis eſt ex quibus ⁊ in quibus eſt generatio ⁊ corruptio ex hijs ⁊ in hijs eſt actio ⁊ paſſio quia actio ⁊ paſſio ad generationem ordinantur ⁊ corruptionem ſed uniuerſaliter generatio ⁊ corruptio eſt in hijs.i. in contrarijs ergo ſupple actio ⁊ paſſio inter ōria hēt eſſe ⁊ quia ita eſt rationale eſt vnum oppoſitorum agere in aliud ⁊ trahere ipſum ad naturam ſuam rationale eſt ergo ignem calefacere frigidum ⁊ frigidum infrigidare calidum ⁊ uniuerſaliter faciens aſſimilare ſibi ipi patiens ⁊ rationale eſt dicere ꝙ faciens ⁊ patiens ſunt contraria cum generatio ſit in contrariuꝫ qua propter quia ita eſt neceſſe eſt paciens trāſmutari in faciens quia ſic.i. iſto modo generatio erit in contrarium ſi vnum oppoſitorum tranſmutatur in aliud ⁊ patiens tranſmutatur in naturam agentis.

¶ ſecundum ꝛc. poſtq̃ oſtendit phũs quare ã tiqui phi diſcordant i loquendo de actiuis ꝛ paſſiuis quia ut dicebať non reſpiciebant ad totũ ſed ad partez in parte iſta oſtendit quare diſcordabant in aſſignãdo rationẽ agendi ꝛ patiendi non eni aſſignabant eandem rationẽ oms ſʒ quidam dicebant huiuſmodi rationẽ eſſe conuenientiã ꝛ ſimilitudinẽ quidam uero diſſimilitudinẽ quod ideo contingebat qꝛ non reſpiciebant ad totũ ſed ad partẽ nam nec ſimilitudo tantũ nec diſſimilitudo eſt ratio agendi uel paciendi ſed utrũq̄ ibi cõcurrit ergo duo facit quia pmo premittit quod intendit Secũdo declarat propoſitũ oſtendens tã ſimilitudinẽ q̃ȝ diſſimilitudinem ſiue tã conuenientiã q̃ȝ diſconuenientiã concurrere ad actionẽ ꝛ paſſionẽ ſecunda ibi Dicimꝰ. Dicit ergo ſcõm rationẽ ſup agendi ꝛ patiendi antiqui phi non erãt dicentes eadẽ quia non aſſignabant eandẽ rõm actionis ꝛ paſſionis ſed quidã dicebãt hꝰmodi rõm ẽe ſimilitudinẽ q̃dã uo diſſimilitudinẽ. quos tñ ſic dicẽtes uex ẽe tãgere.i. cõtingere tangeř naturaȝ agendi ꝛ patiẽdi Notandũ aũt ꝙ dicit tangere quia cũ quelʒ dictarũ opinionũ deficeret ꝛ nulla cõſideraret ad totũ nullã cõprehendebãt nãȝ actioꝝ ꝛ paſſiuoꝝ ſʒ q̃lʒ ƀm partẽ tãgebat eã Nõndũ etiã ꝙ dicit naturã nã ƀm phm̃ 2° phiſi.nã dř de materia ꝛ de forma quaꝝ q̃lʒ facit aliquoº ad actionẽ ꝛ paſſionẽ q̃lʒ ergo dictaꝝ opionũ tangebat aliquoº nãȝ agendi uel patiẽdi alř tñ ꝛ alř qꝛ dicentes ſimilitudinẽ ꝛ conuenientiã ẽe hꝰmõi rationẽ tangebant nãm materie dicentes uero diſſimilitudinẽ tãgebant naturã forme Dicimus eni. ¶ Manifeſtũ facit propoſitũ uidelicet ꝙ nec conuenientia nec diſconuenientia tantum eſt ratio agẽdi uel patiendi ſed quodãmodo ibi concurrit utrumq̄ ꝛ duo facit quia primo facit. qȯ dictum eſt .ſecundo quod dixerat probat .ſ. ꝙ ꝛ agens ꝛ patiẽſ conueniunt in materia oſtendit enim quomodo hoc ſit uerum. ſcȯa ibi Eodẽ mȯ. Circa primũ duo facit quia primo comperat agens ad patiens. ſecundo ex tali comperatione concludit ueritatem intentam ibi Eſt quidem Dicit ergo ꝙ qñq̄ dicimus pati ſbm̃ v.g. dicimꝰ hoiem ſaluari calefieri ꝛ infřari ꝛ alia eoȯ mȯ ſʒ qñʒ dicimꝰ pati ȯriũ ut calefieri frigidũ ſanari laborans ambo aũt ſũt nã.i. nãliter ṽa ſʒ unũ eſt uex ꝑ nãm forme aliud ꝑ nãm materie ꝛ qȯ diximꝰ de patiente eodẽ mȯ dicenȯ ẽ de faciẽte nam qñʒ dicimꝰ agere ſbm̃ ut cũ inq̃mꝰ hoiez calefacere qȯ nõ ẽ ȯriũ fřo qȯ calefit ſʒ unũ ꝛ idẽ maneſ põt ſubici calȯ ꝛ fřo qñʒ aũt dicimus caliȯ calefacere qȯ ẽ ȯrium fřo Eſt q̃dẽ. Cõcludit ṽitatẽ intẽtã ꝛ dicit ꝙ qꝛ aliq̃d patitur ut mã aliq̃d ut ȯriũ ꝛ ut foꝛa reſpiciẽtes ad iȯ.i. ad mãȝ q̃ ẽ eaȯ ſuo utroq̄ ȯrioꝝ exiſtimauerũt facere ꝛ pati optere hře iȯem ita ꝙ idẽptitas erat rȯ agendi ꝛ patiendi reſpicentes aũt ad alterũ ut ad formã ꝛ ut ad ȯriũ dixerũt ȯriũ ȯriũ ponentes diuerſitatez ꝛ ȯrietatẽ ẽe talẽ rõm Eodem

modo.probat quod ſuppoſuerat
dixerat eni ꝙ in actione eſt drã
ex parte forme ⁊ ꝯrij ⁊ conueniē
tia ex parte materie ⁊ ſubiecti oñ
dit ergo q̃uo agens ⁊ paciens cō
ueniunt in mã Ad cuiuſ euidē
tiam notandũ eſt ꝙ inter agētia
ſoluꝫ agens propriũ eſt id quod
agit in paſſũ ⁊ conuenit in mate
ria cum paſſo ſed proprium uno
modo diuiditur contra methafo
ricũ alio modo diuiditur contra
uniuerſale ⁊ primũ ideo duo fa
cit quia primo oſtendit ꝙ agenſ
uniuerſale ⁊ primũ non agit paſ
ſuꝫ nec comunicat in materia cũ
ipo.Secundo oſtendit hoc de a
gente methaforico.ſecũda ibi Et
eni factiua . Circa primũ tria fa
cit quia p̃mo narrat ⁊ oñdit or
dinē ipoꝝ agentiũ .ſcōo qȯ dixe
rat exponit in terminis . t̃cio ex
ordine narrato cōcludit ueritatē
intentã.ſecunda ibi Et eni. Dicit
ergo ꝙ ſicut eſt ordo inter mouē
tia ⁊ mobilia ſic ē ordo inter ac
tiua ⁊ paſſiua eodē mō ſuſcipien
dũ ē de facere ⁊ pati quo de mo
uere ⁊ moueri mouēs ergo dicit̃
dupliciter uno mō in quo ē prin
cipiũ motus.i.mouens principa
le ⁊ hoc uidet̃ mouere non mo
tum ſup̃ quia hꝰmodi principiũ
eſt prima cauſarũ p̃cipalis cau
ſa nō mota rurſus alio modo di
citur mouens ultimũ .i. aliquid
qȯ eſt ultimũ ⁊ proximũ.i. inme
diate mouens id quod ſup̃ mo
uet ad gñonem mouetur ⁊ de fa
ciente eodē mō dicendũ ē ꝙ ſic
eſt deuenire ad mouens immobi
le ita ē deuenire ad agens in paſ
ſuꝫ Et eni .Exponit in t̃minis
qȯ dixit dicēs ꝙ nos dicimꝰ me
dicũ ſiue artē medicine ſanare ⁊
dicimus uinũ ſanare Sed tñ ars
medicine ſanat imota uinuꝫ aũt
ſanat cuꝫ aſſumitur i alimentũ ⁊
alteratur ⁊ tranſmutat̃ primũ er
go mouens nihil ꝓhibet ēe imo
tũ ⁊ imobile p̃mo in quibuſdaꝫ
eſt neceſſariũ quia eſt deuenire
de neceſſitate ad motorem imobi
lē ſed mouens ultimũ.i.proximũ
⁊ imediatum neceſſe eſt ſemper
mouere motum ⁊ ſicut in motu
eſt ſic ⁊ in actione ſe habet. quia
primum agens agit inpaſſibile
ultimũ autem cum agit ⁊ ipſum
patitur ſiue eſt paciens Que
cunqꝫ .Concludit ueritatem intē
tam ⁊ duo facit quia primo fa
cit quod dictum Secundo aſſig
nat cauſam dicti ibi Materiam
quidem . Dicit ergo ꝙ quecũqꝫ
nō habent eandē materiã faciũt
ipaſſibilia entia.i.cũ agunt non
paciuntur v̇bi grã ipa medicina
.i.ars medicine quia nō cōicat i
materia cũ corpore ſanato quia
nō ē in materia corruptibili ſed i
anima ideo cum facit ſanitatem
nihil patit̃ a ſanato cibꝰ aũt q̃
comunicat in materia huiuſmoi
faciens ſanitatem ipe etiã patit̃
quia cum aſſumitur in alimento
aut calefit aut infrigidatur aut a
liquid aliud patitur ſimul faci
ens.i.ſimul agendo patitur ⁊ q̃
ſic eſt medicina eſt principiuꝫ .i.
agens principale Cibus autem ē
ultimum agens ⁊ tangens.i.agēſ
proximũ ⁊ inmediatum patet er
go que comunicant in materia
⁊ que non quia illa que agunt
paſſa comunicãt in materia que
uero agunt inpaſſibilia non con
municant in materia ideo ait ꝙ
quecunqꝫ habent in materia for
mam ſunt de numero actiuoruꝫ

que ſunt impaſſibilia que autẽ habent formam in materia agũt paſſiua. Materiam. Aſſig nat cauſam dicti ⁊ duo facit quia primo facit quod dictũ eſt. ſecũ do concludit diſtinctionem prius tactam de actiuis eſſe ueram ibi Ideo quemadmodũ. Dicit ergo quod omnes dicimus materiam eẽ eandem ut ita dicam cuilibet op poſitorum ⁊ dicit ut ita dicam quia non eſt eadem per omnem modum eſt enim eadem ſecundũ eſſentiam non ſecundum eſſe ⁊ huius modi materia eſt ut genus ens nam ſicut genus ſe habet ad dif ferentias oppoſitas ⁊ contrahitur ad diuerſas ſpecies per eas ⁊ in telligitur per abnegationes ipa rum ſic materia ſe habet ad for mas oppoſitas ⁊ determinatas per eas ⁊ intelligitur per abnega tiones earum ⁊ quia materia eſt ſic ſuſceptiua oppoſitarũ forma rum quia approximante ⁊ preſen te ⁊ calefaciente neceſſe eſt calefi eri igitur agens approximatũ quia comunicat in materia de neceſſi tate agit in paſſum. Notandũ au tẽ quod nõ eſt actio ⁊ paſſio niſi inter contraria ut calidũ non agit niſi in contra riũ ut in frigidũ ⁊ ſi agit in tepi dũ hoc ẽ inquantũ tepidũ oppoſitũ ad ca lidũ habet rationem frigidi ⁊ quia in tali ac tione calidũ appropinquat frigido ⁊ ecõuerſo utrũque agit ⁊ patitur idẽo a gentia approximata quia cõicant in mã ſunt ſimul actia ⁊ paſſiua

Ideo quẽadmodũ. Concludit diſtinctionẽ prius datã ẽe uerã nã ſi agentia prima cõicant in mã cũ paſſiuis ⁊ nõ agentia pricipa lia quia cõicantia in mã ſimul cũ a gunt paciuntur nõ comũicantia au tem nõ Ideo quẽadmodũ dictũ eſt hec actiuorum ſunt inpaſſibilia hec quidẽ paſſibilia quia quemad modũ ſe habet in motione eodẽ modo ſe habet in actione illic enim .ſ. in motione primitus mo uens eſt inmobile ⁊ in effectiuis primitus faciens eſt inpaſſibile

Eſt autem ⁊c. Ut ſuperius di cebatur agens quod comunicat in materia eſt agens proprium ſe cundum quod proprium diuiditur contra uniuerſale ⁊ primum ⁊ ẽt eſt agens proprium prout propri um diuiditur contra methafori cum Oſtenſo igitur quod agentia comunicantia in materia ſunt pro pria quia non ſunt uniuerſalia ⁊ prima hic oſtendit agentia hui9 modi ẽe propria quia non ſunt methaforica ⁊ tria facit quia pri mo diſtinguit inter agẽs propriũ ⁊ methaforicũ Secundo oſtendit agẽtia propria cõicare in materia ⁊ agere paſſa Tercio oſtendit agẽtia me thaforica ſecundũ quod hui9mõi nõ cõicare in mã quia nõ agũt paſſa. ſecunda ibi Et enim faciens .tercia ibi Ignis igitur Dicit ergo quod cã facti ua ẽ duplex una unde ẽ principiũ motus .i. efficiens ⁊ alia eſt finis utrũque enim tã efficiens quam finis fa cit ⁊ mouet ſed efficiens propter finis methaforice idẽo ait cuius aũt grã .i. cã finalis nõ ẽ factia ſuper propter nã ſanitas nõ ẽ quod factiuũ niſi ſecundum methaforã. Et enim. Poſita diſ tinctione inter agẽs propriũ ⁊ metha foricum oſtendit quod agens pro prium comunicat in materia cũ paſſo quia aſſimilat ſibi ipſum quod eſſe non poſſet niſi ageret paſſum ⁊ comunicaret in mate ria cum paſſo Ideo ait quod quan do faciens exiſtit preſens generatur ali quid patiẽs .i. paſſũ patitur quouſque

ĩtroducit̃ foĩa ⁊ aſſimilet̃ paciẽ ti ſed habitibus preſentibus in materia .i. introducta forma non adhuc generatur aliquid nec ul terius aſſimilatur ſed eſt iam cõ pleta aſſimilatio ⁊ addit ſecunḋ quid patitur ⁊ ſecundum quid aſſimilatur nam aſſimilatur ſecũ dum formam que eſt ſpecies ⁊ habitus ⁊ finis actionis patitur autem ſecundum naturam quia materia ſecunduꝫ ꝙ huiuſmodi eſt quid paſſiuuꝫ Ignis igi tur. Oſtendit agentia methafo rica non comunicare in materia quia non agunt paſſa dicens ꝙ quia ignis habet calidum .i. for mam caloris in materia ideo ſup̃ agit paſſum ſed ſi eſſet aliquod calidum ſeperatũ a materia hoc in agendo nihil pateretur ⁊ ad dit ꝙ hoc uidelicet calidum for ſitan inpoſſibile eſt eſſe ſeperatũ nam agentia naturalia non hñt eſſe ſeperatum in illis utiqꝫ erit uerum quod dicitur uidelicet ꝙ agerent inpaſſibilia ergo que a gunt paſſa comunicant in mate ria ⁊ econuerſo Et tunc ſupplen dum ẽ ꝙ cum fines ⁊ agentia me thaforice quia agunt inpaſſibi lia ideo talia ſecundum ꝙ huiuſ modi non oportet comuicare in materia de ratione enim finis eſt ſecundum ꝙ huiuſmodi moueat inmobile utrum autem aliquod agens methaforicuꝫ ſit qḋ comu nicet in materia cum paſſo in de clarationibus patebit Notan dum autem ꝙ dicit forſitan cali dum enim non poteſt habere ẽe ſeperatum ⁊ dicit ſi aliqua ſunt talia que habeant eſſe ſeperatuꝫ quia hoc poſtulat negotium me thafiſicum ideo hic de hac ma teria dubitando ſub conditione loquitur Item ſecundum uerita tem caliduꝫ non habet ẽe ſepera tum ſunt tamen nihilominus ali qua agentia habentia eſſe ſepe ratuꝫ Ultimo epilogat ꝙ qui dem eſt de facere ⁊ pati ⁊ in qui bus exiſtit utrum ſimilibus uel diſſimilib⁹ ⁊ q̈re ſiue q̃ ſimpʳ q̃ ſit cã actioĩs ⁊ paſſioĩs utꝝ ſĩlĩtu do uel diſſimilitudo ⁊ qũo ſe ha bent agentia ⁊ patientia ⁊ utruꝫ comunicent in materia uel non determinatum ſit hoc modo

Notandum autem intellectũ totius lectionis conſiſtere in tri bus primum eſt ꝙ agens ⁊ paci ens differunt in forma ⁊ comuni cant in materia Secundũ eſt non oĩa agentia comunicare in mate ria ſed agentia ꝑticularia nõ uni uerſalia Terciũ eſt ꝙ agentia q̃ mouent mota ⁊ agunt paſſa cõi cãt in materia ⁊ aſſimilatur ſibi paſſuꝫ ſunt agentia ꝓ̇prie ⁊ non methaforice finis eni ſcḋꝫ ꝙ hui⁹ modi nõ aſſimilat ſibi paſſũ q2 nõ mouet mãꝫ ſꝫ pocius mouꝫ ef ficiẽtẽ ⁊ agentẽ hec aũt ſic debẽt adaptari ad ꝓpoſitũ intẽtio eni phi in tota lectione eſt ꝙ ſicut ñ ẽ ſimpliciter ꝯcedendũ cõueniẽs pati a ꝯueniẽti nec diſconueniẽs a diſcõuenienti ſꝫ debem⁹ dr̃e a gens ⁊ patienſ aliquo° differre ⁊ aliquo° cõuenire ſic nec ꝯuenien cia ẽ tota cã actionis ⁊ paſſionis nec dĩa ſꝫ utꝝqꝫ ibi cõcurrit naꝫ ex ꝑte materie ẽ ꝯueniẽtia ex ꝑte foĩe diſcõuenientia Rurſũ ex ꝑte agẽtiũ ꝑticulariũ ẽ ibi ꝯueniẽtia ĩ mã nõ aũt ex ꝑte ꝟlĩuꝫ Am̃p eſt ibi aſſimilatio ex parte agentis proprie ꝙ mouet mãꝫ trãſmutat ad ſui ſimilitndinẽ nõ aũt ꝓprie

loquendo ⁊ ſecundũ q̃ huiuſmo di eſt ibi aſſimilatio ex parte mo uentiſ methaforice quia non mo uet materiam ſed agentez.

Quomodo autem .Poſt q̃. determinauit phũs de agere ⁊ pati quãtuz ad opiniones antiquo rum ⁊ hoc quantũ ad qualitates actiuorum ⁊ paſſiuorum ⁊ utruz ſimile patiatur a ſimili uel diſſi mile a diſſimili ⁊ utrum ſimilitu do uel diſſimilitudo ſit ratio ac tionis uel paſſionis In parte iſta determinat de agere ⁊ pati quan tum ad modũ agendi uel patien di ⁊ utruz actio uel paſſio fiet p̱ poroſ uel quomodo aliter ⁊ duo facit quia primo continuat ſe ad dicenda Secundo exequitur de intento ibi Hijs quidem. Conti nuatur autẽ ſic dictum eſt quale debet eſſe agens ⁊ patiẽs ſed rur ſum dicamus quomodo contin git accidere hoc q̃ fiat actio ⁊ paſſio Hijs quidez ⁊c̃ Exe quitur de intento ⁊ tria facit q̃ primo r̃citat opiniones antiquo rum circa modum agendi et pa tiendi Secundo comperat huiuſ modi opiniones ad inuicem Ter cio arguit contra eas .secũda ibi Leucippus .tercia ibi planicieb⁹ Circa primum tria facit ſecundũ q̃ tres opiniones narrat primo eni narrat opionẽ empe.ſecundo demo .tercio mell.ſecũda ibi Cõ pendioſe .tercia ibi Quidaz eñi Notandum autem q̃ empedo . cuius opinio primo ponitur po ſuit q̃ actio ⁊ paſſio fieret per po ros per quos non ſolũ ſaluabat agere ⁊ pati ſed etiam ſenſum ⁊ mixtionem dicens mediantibus poris habere eſſe ſentire ⁊ miſce ri Duo ergo facit quia primo di cit q̃ empe. per poros ſaluabat actionem ⁊ ſenſum . Secundo q̃ ſaluabat mixtionem ibi Hij igi tur Circa primuz duo facit quia primo premittit quod intendit Secundo manifeſtat quod dixe rat ibi Amplius . Dicit ergo q̃ hijs .ſ. empe.⁊ ſuis ſequacibus uidetur pati unumquodq̃ ex eo q̃ faciens .i.agens tam ultimũ q̃ principale ingreditur per quoſ dam poros ⁊ hoc modo uidelicz per huiuſmodi poros inquiunt nos uidere ⁊ audire ⁊ ſentire ſe cundum omnes ſenſus alios.

Amplius. Manifeſtat quod dixerat oſtendens quomodo em pe.ſaluabat talia per poros dice bat enim q̃ uideri fit per aerem ⁊ aquaz quia aer ⁊ aqua que ſũt corpora transparentia habent po ros ⁊ huiuſmodi pori ſunt inuiſi biles propter paruitatem ⁊ ſunt ſpiſſi ⁊ ordinati modo debito ⁊ quanto magis corpora tranſpa rẽtia ſunt tãto magis hñt tales poros ⁊ quod dictũ eſt de uno intelligendum eſt de omni ſen ſu ⁊ uniuerſalit̃ de actione ⁊ paſ ſione quia omnia talia per poroſ ſaluabant Hij igitur .Oſtẽ dit quomodo per poros ſalua bant mixtionẽ dicens q̃ hij.i.ſe quentes empe.in quibuſdam .ſ. in agere ⁊ ati ⁊ in mixtione ita determinauerunt quemadmodũ ⁊ empe. naz empe.⁊ ſui ſequaces non ſolum in facientibus ⁊ paci entibus ſed etiam in miſceri det̃ minãt p̱ poros inquiunt illa hñ miſceri quoꝝ pori ſunt ad inucez cõmẽſurabiles Cõpẽdioſe. po nit uiã demo.nã demo.⁊ leucip.

maxime ↄpendioſe ⁊ uno ſermōe
determināt de oībus nā faciētes
ꝑncipiū corpus indiuiſibile ꝙ ſe
cundum eos eſt principiū ſecun
dum naturam per tale principiū
ſaluabant agere ⁊ pati ⁊ omnes
motus naturales Quidaȝ
enim. ponit opinionem melliſ. q
negauit omnem motum huic er
go non fuit cure dare cauſam ac
tionis ⁊ paſſionis quia cum ulr
motum negaret negauit actionē
⁊ paſſionem dixit etiam tamen
unuȝ eſſe ⁊ illud uinū dixit imo
bile ⁊ infinitum In nūando autē
poſitioneȝ eius duo facit quia
primo oſtendit quomodo mell.
poſuit unū ⁊ immobile Secundo
quomodo poſuit illud infinituȝ
ibi Et infinitū. Circa primū duo
facit quia primo premittit poſi
tionem mell. ſecundo aſſignat ra
tionem poſitionis ibi Uacuum
enim. Dicit ergo ꝙ quidam anti
quoꝝ ut melliſſus ⁊ ſui ſequaceſ
opinati ſunt de neceſſitate eſſe tā
tum unū ens ⁊ immobile. Ua
cuuȝ etiam. Aſſignat rationem
dicti ⁊ duo facit quia ꝑmo oſtē
dit qua ratione melliſſ. negabat
motum Secundo qua ratione ne
gabat pluralitatem ibi Neqꝫ rur
ſus. Dicit ergo ꝙ mell. dicebat
uacuū non ens ⁊ ponebat nō poſ
ſe moueri aliquod mobile nō en
te uacuo ſeperato in quo recipe
retur Intendebat enim talem ra
tionem ſi motus eſt uacuum eſt
mobile enim cum mouetur non
poteſt recipi i plenum quia duo
corpora eſſent in eodem loco er
go recipitˀ in uacuo ergo a deſ
tructione conſequentis cum ua
cuum non ſit motus non erit
Neqꝫ rurſus. Oſtendit quare
negauit multitudineȝ multitudo
autem tripliciter poteſt poni. ꝑ
mo ꝙ dicatˀ eſſe multa quia nec
ſunt continua nec cōtigua Secū
do ꝙ hˀmodi cōtigua multa po
nantur Tercio ſi ponantur conti
nua ideo tria facit quia primo
oſtendit ꝙ ſecundum opinioneȝ
mell. non poſſūt eſſe multa nec
continua nec contigua. ſecundo
ꝙ non poſſunt eſſe multa conti
gua. tercio ꝙ nō poſſunt eſſe mul
ta continua. ſecunda ibi Hoc eni
tercia ibi Diuiſum fore Dicit er
go primo ꝙ multa rurſus nō poſ
ſunt eſſe multa ſuꝑ ita ꝙ nō ſint
continua nec contigua quia talia
non poſſunt poni eſſe nō ſegregā
te uacuo ſi enim multa eſſent en
tia ⁊ non contiguarentur nec cō
tinuarentur oporteret ꝙ uacuū
uideretur inter ea ſed uacuuȝ nō
eſt ergo talis multitudo non eſt
Hoc enim nihil. Oſtendit ꝙ
ſecundum opinionem mell. non
poſſunt poni talia contigua ipe
eni non diſtinguebat inter conti
nuum ⁊ contiguum quia ſecun
duȝ ipm nihil differt ſi quis exiſ
timat omne non eſſe continuum
ſed tangere ⁊ eſſe contiguum ⁊
quia ut patebit non poſſunt po
ni multa continua ergo nec mul
ta contigua quomodo autem ſit
intelligendum quomodo melliſ
ſus non diſtinguebat inter con
tinuum ⁊ contiguum patebit in
declarationibus Diuiſum
fore Oſtendit quomodo nō poſ
ſunt eſſe multa continua ⁊ duo
facit quia primo facit quod dic
tū ē. ſcdo ex ꝑdictis adducit ſpe
cialem rationem ꝙ opportet ne
gare motum. ſecūda ibi Ampliˀ
⁊c. Diceret forte aliquis ꝙ ſunt

multa quia eſt dare continuum uel contiguum ⁊ cum huiuſmoi corpus erit diuiſuꝫ oportet multa fore cui obuiabat mell. quia ſi ponatur tale corpus diuiſibile in una parte poterit diuidi ubi ꝙ ⁊ diuiſio ubiꝗ nõ remanebit aliquod corpus ⁊ ideo facta tali diuiſione neceſſe eſt ꝙ rem anet non eſſe unũ ſed eſſe uacuũ omne nam ſi corpus eſt ubiꝗ diuiſibile nihil eſſet nnũ. i. nihil remaneret continuũ diuiſione completa quapropter nec etiam poſſuut ẽe multa ſed uacuum omne Si autem dicitur corpus tum quidem diuiſibile tum quidem non uidetur eſſe ficticium aliquod nam ſi dicatur corpus eſſe diuiſibile uſꝗ quantuꝫ. i. uſꝗ ad aliquid ita ꝙ ulterius non progrediatur diuiſio quereť quare utiꝗ hoc habet eſſe totius. i. habet eſſe totale ⁊ eſt plenum ⁊ non poteſt ulterius diuidi hoc autem eſt diuiſuꝫ quaſi dicat quia nõ eſt dare cauſam quia ergo mell. non poterat uidere ꝙ facta diuiſione ſecundum quodcunꝗ ſignum ꝙ non remaneret corpus inane ⁊ uacuũ ut negaret uacuum negauit talẽ diſionem ⁊ quia qua ratione poteſt diuidi corpus ſecunduꝫ unũ ſignum poteſt diuidi ſecundum quod cunꝗ ſignum ut non cogererur concedere illud eſſe diuiſibile ſecundum quodcunꝗ ſignũ negauit omnem diuiſionem ideo dixit nulloº eſſe actu nec potẽtia multa cum poneret iſtud vnum eſſe non ſolum indiuiſuꝫ ſed etiã indiuiſibile Amplius aũt. Adducit ex predictis ſpecialem rationeꝫ quomodo negabat motum ⁊ quia ad ſenſum uidemus motũ ẽe ideo duo facit quia primo proponit rationem predictã ſecundo oſtendit quare mell. negabat ſenſum ibi Ex hijs. Dicit ergo amplius auteꝫ. ſ. propter ꝑdicta ut quia non poſſunt multa eſſe neceſſe eſt motionem non fore. i. nõ eſſe cũ motus ſemꝑ requirit multa requirit enim motorem ⁊ mobile Ex hijs igitur. Concludit ex dictis quomodo mell. negabat ſenſum dicens ꝙ melliſ. ⁊ ſui ſequaces propter ſermones predictos erant tranſcendentes ſenſum ⁊ deſpicientes eũ dicentes ꝙ conueniens eſt ſequi rationem ⁊ non ſenſũ ideo dicebant omne unũ eſſe ⁊ immobile quia hoc' iudicabat ratio licet ſenſus diceret contrarium

Infinituꝫ. Oſtendit iſtud vnũ immobile eſſe infinitum ⁊ tria facit quia primo facit quod dictũ eſt. ſecundo epilogat circa determinata. tercio increpat mell. de ſua dementia. ſecunda ibi Hiſ ergo. tercia ibi Amplius autem ⁊c̃ Dicit ergo ꝙ infinitum quodaꝫ. i. iſtud vnum ⁊ immobile ponebant eſſe infinitum quoddam finem enim non dabant ei quia ut dicebãt finire eſt ad uacuum

Notandum autem ad euidentiam dicti melliſſum arguiſſe ſic ſi finitur ⁊ terminatur aliquid uel terminatur ad aliquid ut ad plenuꝫ uel ad nihil uel ad uacuũ ſi dicatur ꝙ terminatur ad plenũ tunc quero de illo pleno utrũ terminatur ad plenum uel ad uacuum ⁊ quia melliſſus ualde abhorruit uacuum ut non cogereť ponere ipſum maluit ponere proceſſum in infinitum dicens iſtud vnum immobile non hr̃e finem.

Hij igitur. Epilogat circa de terminata dicens ꝙ hij .ſ. mel. ⁊ ſui ſequaces propter dictas cās ita enuntiauerunt de ueritate .i. de eo ꝙ credebant eſſe uerū.

Amplius. Increpat melliſſuȝ de ſua dementia dicens ꝙ in ſermone hoc uidetur cōtingere poſſe poteſt enim dicere ꝙ eſt unū tantum immobile ⁊ infinitum ſȝ opinari ita eſſe in rebus eſt ſimile dementie ⁊ dicit ſimile ⁊ non equale dicit quia hoc tranſcēdit omnem dementiam nullū enī de numero dementiū uidemus ita digredi a ueritate ut extimaret unū ignem eſſe ⁊ glaciem quod exſtimabat mell. cum diceret omnia eſſe unū ſed dementes propter conſuetudinem male dicendi ſoluȝ uidentur deficere quia nō diſcernunt inter bona ſimplicit̄ ⁊ apparentia quibuſdam enī ꝓpter dementiam hec .ſ. bona ſimpliciter ⁊ apparētia nihil uidetur deficere.

Eucippus autem. Poſt ꝙ phūs narrauit opiniones antiquoꝝ in parte iſta cōperat eas ad inuicem ⁊ tria facit quia primo comperat opinionem demo. ad opinionem mell. Secundo comperat dictam opinionem ad opinionem emp. Tercio cōperat eaȝ ad opinionem platonis. ſecūda ibi Sed ut Tercia ibi Similiter. Circa primū tria facit quia prio narrat opinionē demo. ⁊ leucip. Secundo narrat opinioneȝ mell. Tercio ex opinionibus narratis dat differentiam inter eas. ſecunda ibi Conſtituētibus. tercia ibi Sed omne Dicit ergo ꝙ leucip. ⁊ demo. fuerunt enī leucip. ⁊ demo. conlege ⁊ ſocij ⁊ quod dicebat unus dicebat ⁊ alius dictus ergo leucipp. ſiue demo. extimatus eſt habere ſermones qui ſermones erant dicentes confeſſa ad ſenſum quia non deſtruebat nec generationem nec corruptionem nec motū nec multitudineȝ entiū cōfitebatur omnia que apparent ad ſenſuȝ Conſtituentibus. Narrat opinioneȝ mel. dicens ꝙ conſtituentibus unum .i. melliſſo ⁊ ſuis ſequacibus qui dicebant omnia unū contingit dicere non eſſe motionem ſi non ſit facere uacuū uacuū autem nō ens dicebat eſſe inquit enim uacuum non eſſe ens ⁊ eſſe nihil entis plenū autem ut dicebat ē ens principale Sed omne. Narratis opinionibꝰ dat differentiā inter eas ⁊ tria facit quia primo ſeperat opinioneȝ demo. ab opinione mell. quantum ad principia Secundo quantum ad ea q̄ ſequntur ex principijs Tercio ꝙ tum ad utrumꝙ. ſecunda ibi Et conſtantia. tercia ibi Secundum id. Continuetur ſic ita dixit mellis. ꝙ poſuit tantum unū quod uolebat plenū ⁊ negabat uacuuȝ Sed demo. omne quod erat tale .i. omne quod erat plenum non dixit unū eſſe tantum ſed ponendo principia rerum dixit ea eſſe infinita multitudine ⁊ dixit ea eſſe inuiſibilia propter paruitatē tumoris .i. magnitudinis Rurſū non negauit uacuū ſed dixit hec .i. talia corpora ferri in uacuo ponebat uacuū eſſe Et conſtātia. Seperat opinionem demo. ab opinione mell. quantum ad ea que ſequntur ex principijs nō

enim ſolum differebant in ponen do principia quia unus poſuit infinita, alius autē vnum tantum ſed demo. potuit ſaluare traſmutationes ⁊ motus qui ſequntur ex principijs non autem mell. dicebat enim demo predicta corpora indiuiſibilia ſecundū ꝙ erāt cōſtantia ⁊ coniuncta generationem facere diſſoluta autem corruptionem ſecundum uero ꝙ exiſtebant tangentia ſe cauſabant facere ⁊ pati Secundum id Seperat dictas opiniones ꝗtuꝫ ad principia ⁊ principiata ſimul demo. enim ponebat multa mixta ⁊ compoſita non eſſe vnū ſimpliciter quia poterant diuidi ſꝫ indiuiſibilia corpora erant vnuꝫ ſimpliciter ⁊ ſecundum ueritatē dicebat corpora indiuiſibilia cōpoſita ⁊ complicata generare mixtum ⁊ ſecundum id quod generabat̃ tale mixtum dicebat ea non eſſe vnū ſimpli' qꝛ ſcd̄m ꝟitatē ⁊ ſimplicit idē nec ex uere multꝭ unū nec ecōuerſo ɔtigit generari multitudineꝫ ex uere' uno ſed hoc eſt inpoſſibile ſaluabat ergo demo. unitatem ſimpliciter quantum ad principia ⁊ unitatē quodammodo quantum ad mixta que ſunt ex principijs que nō poterat ſaluare mell. cum ponere t tantum vnū eſſe Sed ut empe. Comperat opinionem empe. ad opinioneꝫ demo. ⁊ duo facit quia primo comperat dictas opiniones ſecundum conuenientiam. ſecundo quantum ad differentiam ibi Et ad eoꝝ. Circa primum tria facit quia primo oſtendit dictas opiniones conuenire in poſitione poroꝝ. ſecundo in poſitione corporuꝫ indiuiſibilium. tercio epilogat circa determinata. ſecunda ibi fere autem. tercia ibi Modi quidem. Dicit ergo ꝙ conuenit dicere democritū ut empe. ⁊ aliqui alioꝝ. i. ut ſui ſequaces inquiunt pati per poros itaqꝫ omnem alterationem ⁊ omne pati per poros ſup ſaluabant ⁊ hoc modo loquebatur demo. q dicebat generari per uacuū ⁊ corrūpi facta diſſolutione ⁊ corruptione in uacuo ſimiliter etiam ⁊ augmentationeꝫ dicebat fieri qꝛ ſolida ſubintrabant uacuitates quaſdam ſed ſupple idem ē ponere poros ſecundum quos ſubintrent corpora ⁊ ſe contingant ⁊ agant qd̄ faciebat empe. ⁊ ponere uacuitates per quas hec fiant quod faciebat demo. igitur in poſitione poroꝝ non differūt dicte poſitiones fere autē. Oſtendit opiniones cōuenire in corporum indiuiſibilium poſitione dicens ꝙ empe. fere neceſſe eſt dicere ut leucipp. inquit neceſſe ē eni ſecundum empe. ēe indiuiſibilia ſolita inter poros quia ſi hoc non ponatur pori erunt continui ⁊ ubiqꝫ quod eſt inpoſſibile qꝛ tunc ſolidū non eſſet aliud pret̃ poros ſed eſſet totum uacuuꝫ ut ergo pori non ſe tangant neceſſe eſt alia eſſe corpa indiuiſibilia ſiue inuiſibilia tangentia ſe media aūt hoꝝ corpoꝝ eſſe uacuitates quas ille dicit ēe poros ita ⁊ leuci. de facere ⁊ pati pōnes corpora indiuiſibilia ſe tangere propt̃ q̄ſdā uacuitates differētia ergo erat in modo loquendi qꝛ ille dicebat eſſe uacuitates quas ſubingrediebant̃ corpora indiuiſibilia empe. uero dicebat ēe poros Aduertendū autē nouā tra̅ſlationeꝫ

in hoc paſſu defectiuam eſſe Re dendum eſt ergo ad ueterem ut habeatur intentio auctoris.

Modi quidem. Epilogat' cir ca determinata dicens ꝙ modi ſecundum quos hec componant faciunt hec autem paciuntur hiſ fere dicunt qui dicti ſunt ⁊ ad dit ꝙ manifeſtum eſt quomodo dicant de hijs .i. de agere ⁊ pati.

Et ad eorum. Dat differẽtias inter dictas opiniones ⁊ duo fa cit quia primo dat huiuſmodi differentias. ſecundo quod dixe rat manifeſtat ibi Hijs enim. Di cit ergo ꝙ ad poſitiones eorum ſup contingit aſſignare differen tiam quantum ad ea quibuſ utũ tur nam contingens aũt ſup ſe cundum democritu3 .i. id quod dicebat democritus contingere ⁊ eſſe fere uidetur eſſe confeſſe q2 ſenſus ⁊ apparentia uidẽtur con fiteri iſtud ſed empe. in ſaluan do apparentiam dixit minus aliiſ ideo ſubdit quaſi exponẽdo qͦ dixerat qͦ empe. i. ſecundum dic ta empe. non eſt manifeſtu3 quo modo erat generatio ⁊ corruptio uel etia3 alteratio quia in loquẽ do de talibus ñ complete confe ſſa ⁊ apparentia ſaluauit. Hijs enim erunt Manifeſtat predicta3 differentiam ⁊ duo facit quia p̄ mo oſtendit ꝙ democri. ſaluauit plures apparentias. ſecundo ꝙ empedo. ſaluabat pauciores ibi Empe. autem Dicit ergo ꝙ hijs .ſ. democrito ⁊ ſuis ſequacibus erãt corpora indiuiſibilia prima .i. principia aliorum corporum q̃ indiuiſibilia principaliter ſup ſo lũ differebant formis ex quibus corporibus indiuiſibilibus pri mũ componũtur alia corpora ⁊ ultimo diſſoluitur in ea ut patet per ea que habita ſunt per prin cipia huiuſmodi omnes apparen tias ſaluabat Notandum aũt democritũ uoluiſſe indiuiſibilia corpora differre triplicit̃ forma ſiue figura poſitione ⁊ ordine tñ quia differentia per forma3 erat differentia principalis ideo dicit hec differre ſolum per formas.

Empedocles uero. Oſtendit quomodo empe. non tot apparẽ tias ſaluare poterat dicẽs ꝙ em pe. manifeſtũ eſt quidẽ qũo gñã tur alia .i. mixta qm̃ ſecundũ ip3 talia mixta uſq3 ad elementa ha bent generationẽ ⁊ corruptione3 ſ3 qũo coaceruata q̃titas .i. qũo corporalis magnitudo hoꝝ ipo rũ elementoꝝ generatur ⁊ corrũ pitur ſecundũ dicta eius non eſt manifeſtũ nec contingit dicere ei nõ dicenti elemẽtũ eſſe ipi' ignis quaſi dicat ꝙ ex quo ignẽ aerẽ ⁊ terrã ponebat principia ſimplici ter ⁊ ipoꝝ nõ ponebat alia elemẽ ta ⁊ principia nõ poterat ſaluare generationẽ ⁊ corruptionẽ ipoꝝ ſed demo. hoc poterat quia po nebat talia reſolui in corpora in diuiſibilia Notandũ aute3 ꝙ ignis terra ⁊c̃ hui'mõi hñt ſua e lementa ⁊ ſua principia in que re ſoluũtur quia habent materiã ⁊ formã ideo ſunt generabilia ⁊ cor ruptibilia ſed ſi quis poneret h' modi corpora eſſe ſimpliciter p̄ ma ⁊ non eſſe reſolubilia in alia negaret eoꝝ generationem ⁊ cor ruptionẽ ⁊ quia hoc poſuit em pe. talia ſaluar̃ nõ poterat

Similiter autem. Comparat opionẽ demo ad opionẽ platoiſ ⁊ duo facit quia primo dat cõue nientiã inter eas. ſecundo drãs

ibi In tantum . Continuatur ſic
empe.non poſuit ꝙ ipſius ignis
eſſet aliquod elementum ⁊ prin
cipiū ſimiliter autem ⁊ omniuꝫ a
liorum ut terre aque aeris ſup̄ n̄
poſuit alia principia priora ut po
ſuit ⁊ ſcripſit pl'o in thimeo ubi
uoluit ignem ⁊ terram ⁊ talia po
ſſe in alia priora reſolui in qua
ſup̄ conueniebat cum demo .
In tantum. Dat differentiam int̄
democritū ⁊ platonem ⁊ tria fa
cit ſecundum ꝙ tres aſſignat dif
ferentias .ſecunda ibi Et hoc q̇
dem. tercia ibi Leucippo quideꝫ.
Dicit ergo ꝙ in tantum differt
plato ut non eodeꝫ modo dicat
ipſi leucippo quoniam hic quidē
.i.leucip. indiuiſibilia in que re
ſoluit omnia alia corpora dixit eſ
ſe ſolida ſꝫ hic.i. plato huiuſmo
di indiuiſibilia dixit eſſe planici
es Et hec qnidem. Dat ſe
cundam differentiam quia hic.ſ.
demo unūquodꝙ indiuiſibiliuꝫ
diuerſoruꝫ.i.omnia indiuiſibilia
corpora poſuit terminari infini
tis figuris hic autem.ſ.plato po
ſuit indiuiſibilia differre figuris
terminatis .i.finitis dicunt enim
platonici indiuiſibilia terminata
figuris ponebant enim fieri reſo
lutiones uſꝙ ad ſuperficies triā
gulares quas appellabant indiui
ſibiles iō indiuiſibilia nō poſuit
īfinitaꝝ figuraꝝ ſed dixit ea eſſe
triangularia Addit autem ꝙ ex
hijs.ſ.indiuiſibilibus faciebant
platonici generationes ⁊ corrup
tiones Leucippo quidem.
Dat terciam differentiam quia
leucippus duobus modis ſalua
bat hꝰmodi tranſmutationes na
turales per uacuū ⁊ per tactum
nam hic.ſ.demo.unuquodꝙ p̄n
cipiorum ponebat indiuiſibile
oportebat igitur ponere eū inter
hꝰmōi ſolida īdiuiſibilia aliquaſ
uacuitates ut fieret magnitudo
plato autem quia inquit nō eſſe
uacuuꝫ non potuit ſaluare gene
rationem ⁊ tranſmutationes na
turales niſi per tactuꝫ ſolū eſt igi
tur hic triplex differentia aſſigna
ta quia demo. principia aliorum
dixit eſſe ſolida ⁊ eſſe infinitaruꝫ
figurarum ⁊ poſuit uacuū plato
uero huiuſmodi principia dixit
eſſe eſuperficies ⁊ eſſe infinitaruꝫ
figurarum ⁊ negauit uacuuꝫ Ad
uertendum autem nouam tranſ
lationē i hoc paſſu eſſe defectiuā

Laniciebus. poſitis o
pinionibus antiquorū
⁊ comperatis eis ad in
uicem in parte iſta ip̄
bat eas opiniones autem ſuperi
us tacte fuerunt quatuor.ſ.mell.
demo.empe.⁊ platonis ſed mell.
negauit actionem ⁊ paſſionem
ideo de eo nō ē hic cure pl'ois au
tē opio fuit incidentaliter hic ad
ducta ideo hic incidētaliter rep̄
bat̄ principaliter ergo redargui
tur emp. ⁊ demo. ꝑpter qō hec
pars diuidit̄ in duas ꝑtes quia
phūſ p̄mo icrepat opionē demo.
ponentis actionē ⁊ paſſionē ꝑ cō
tactū indiuiſibiliū corpoꝝ. Secū
do arguit cōtra opionē empe.ut
ponebat actionē ⁊ paſſionē ꝑ po
ros ibi Quicunꝙ igit̄. Circa p̄
mū duo facit q; p̄mo cōtinuat ſe
ad dicenda .ſecundo exequit̄ de
intento ibi Ut aūt . Dicit ergo ꝙ
planiciebus.i.de indiuiſibilibus
planiciebus ut ſupplet alia litte
ra diximus prioribus ſermonibꝰ
.i. tercio celi ⁊ mundi q̄ſi dicat

ꝙ contra opionē platonis ponē tis ſuperficies indiuiſibiles nō oꝫ hic principaliter dicere cū alibi de ea ſufficienter dictū ſit Sꝫ de indiuiſibilibus ſolidis.i.de opio ne demo.eſt amplius dicere q: nō eſt de ea dictū ſufficienter iō hoc accñs.i.hoc oñs relinquitur nūc q: nūc contingit dicere de ea

Ut aūt. Exequitur de intento imꝓbando opionē demo.⁊ duo facit q: pmo iꝓbat eā quantum ad actionē ⁊ paſſionē .ſecundo quantū ad corpora indiuiſibilia per que ſaluabat actioneꝫ ⁊ paſſionē ibi Amplius autem. Circa primum duo facit q: pmo facit qd dixit ſecundo ex hijs que dixerat argu it contra plonē ibi Hoc eni. De mocri.aūt in loquendo de actio ne ⁊ paſſione quare ꝯdictoria im plicabat ponebat eni corpora in diuiſibilia ⁊ ponebat in eis qua litates actiuas ⁊ paſſiuas ponen do corpora idiuiſibilia negabat actionē ⁊ paſſionē ponēdo quali tates actiuas ⁊ paſſiuas cogeba tur ponere actiones ⁊ paſſiones Tria ergo facit q: primo oñdit demo.nō potuiſſe ſaluare actio nē ⁊ paſſionē Secundo oñdit ꝙ oportebat eū talia ponere Tercio quoddā qd ſupꝑoſuerat probat ſecunda ibi Quāuis hec. tercia ibi Sed tñ. Dicit ergo ut parum diſgrediētes dicimus ꝙ nccm ē dicere ſecūdū opionē demo.unū quodꝙ indiuiſibiliū corporꝫ ēe ipaſſibile .i.nō poſſe pati uel eſſe ipoſſibile pati q: ſcōm ipm nō ē poſſibile pati niſi ꝑ uacuū cū igi tur i idiuiſibili corpe nō poſſit ēe uacuū nō erit tale corpus actm uel ēt ſuſceptiuū alicuius paſſiōis ūn nō erit durū nꝫ frigidū Nōnō

ꝙ ex dictis poſſent formarī duo media ꝯ demo.ut ſit pmū mediū q: cū poneret actionē ꝑ uacuū ſe cūdū idiuiſibilia corpora nō pōt ēe actio q: i idiuiſibili nō pōt ēe uacuū Scōm mediuꝫ erit ꝙ cor pus idiuiſibile nō erit paſſionis actiuū ⁊ attio ⁊ paſſio intˀ talia corpora reſeruari non poterit q: frigidū ⁊ durū ⁊ alie q̄litates paſ ſiue ſm quas ē agerˀ ⁊ pati in idi uiſibili reſeruari nō pñt. Quā uis .Oſtenſo demo.nō poſſe ſal uare actionē ⁊ paſſionē oñdit ꝙ oportebat eū talia ponere ⁊ tria facit ſcōm ꝙ triplicitˀ hoc oñdit ſecūda ps ibi Sed tñ. tercia ibi Sed frigidū . Prima rō talis ē ꝙ ſi demo.adaptabat calidū circu lari figure q: dicebat athomos rotundos eſſe nature calide incō ueniens eſt ſi ſolū calidū adapta bat tali figure quia neceſſarium erat contrariū.ſ.frigidum alicui alij figure adaptare quia ſi unū contrariorum eſt in natura ⁊ reli quū ⁊ inconueniens eſt ſi exiſtūt hec .ſ. caliditas ⁊ frigiditas ⁊ non exiſtant hec .ſ. grauitas ⁊ leuitas duricies ⁊ mollicies ſed ſupˀ hijs exiſtentibus eſt actio ⁊ paſſio ergo demo. oportebat te ponere actionem ⁊ paſſionē cum poneres per que actio ⁊ paſſio habet fieri Sed tamen.po nit ſecundam rationem quia de mocri. unumquodꝙ indiuiſibi lium.i. in unoquoꝙ genere indi uiſibilium ponebat aliquod gra uius ſecunduꝫ excedentiam ⁊ po nēdo unū grauius alio ponebat unū leuius alio quapropter etiaꝫ ponebat unū calidius alio Sed talia entia nō pati ad inuicē ē in poſſibile v.grā a multū excedēte

calido patitur ⁊ corrumpitur id quod ē leuiter ⁊ remiſſe calidū oportebit ergo democritū ponere actionem ⁊ paſſionem Sed frigidum. ponit terciam ratione̅ nam demo. dicebat aliqua entia eſſe dura ſed ſi ponatur aliquid durum ut quia forte frigiduꝫ ponitur eſſe durum oꝫ ꝙ molle ponat aliquid ſed molle dicitur in patiendo aliquid aliud ſubactiū eſt enim molle ſubactiuuꝫ duruꝫ autem magis actiuuꝫ ſed ponendo actiuuꝫ ⁊ ſubactiuuꝫ ut pone̅do durum ⁊ molle oportebit euꝫ ponere actionem ⁊ paſſionem.

Sed tamen. Quoddaꝫ quod ſuppoſuerat probat ſuppoſuerat enim ſuperius ꝙ huiuſmodi corpora indiuiſibilia non poſſe eſſe actiua uel etiam ſuſceptiua paſſionis ⁊ non poſſe eſſe nec calida nec frigida que nō ſunt oīno manifeſta cū eni ſuperiꝰ tetigit quaſi duo media ſimul oſtendendo democritum non poſſe ſaluari actionem ⁊ paſſionem ſed mediuꝫ de uacuo fuit ſatis notum aliud autem medium non ſic notum erat ideo ſupplet hic rationem illā dixerat enim auctor ſuperius corpora indiuiſibilia nō eſſe actiua ⁊ paſſiua q: nō ſūt paſſionū ſuſceptiua nō eni pn̄t eſſe nꝫ dura nꝫ frigida nꝫ habere hꝰmodi paſſiones ue᷑ q: corpus eſſe hiꝰmodi paſſionatū pōt intelligi dupliciter primo ꝙ habeat unā paſſione̅ tātū intranſmutabiliter ita ꝙ ſit tātū calidū ⁊ nō poſſit infrigidari uel ꝙ hēat plures q̄litates ſucceſſiue ⁊ tranſmutabiliter Ideo duo facit q: primo oñt corpora indiuiſibilia nō poſſe hr̄e tantū unaꝫ qualitate̅ intranſmutabiliter. ſecundo ꝙ nō pn̄t habere plures tranſmutabiliter. ſecunda ibi Similiter Dicit ergo ꝙ incōueniēs ē ſi corporibꝰ idiuiſibilibꝰ nihil exiſtit niſi ſola figura q: ſecundū ſolam figurā nō eſt ꝓprie actio ⁊ paſſioꝰ ⁊ ſi exiſtit eni aliq̄ alia q̄litas quero utrū hoc ſit unū ſoluꝫ uerbi gratia ꝙ hoc quidem ſit frigidū ſolum ita ꝙ nō poſſit ēe calidum hoc autem calidum ſolum quod ſtare non poteſt quia non eſſet una natura eorum ſi ergo omnia entia in ſpera actiuo᷑ ⁊ paſſiuo᷑ conueniunt in una natura, quia eſt eorum una materia oportet talia eſſe tranſmutabilia ad inuicem ⁊ ꝙ non ſolum competat eis una qualitas tantum.

Notanduꝫ autem ꝙ inconueniens eſt corporibus indiuiſibilibus ex quo ponunt actiua ⁊ paſſiua dare eis ſecundam figuram abſq; alia q̄litate aliq̄ q: ſecūdū ſolā figuratione̅ non eſt actio ⁊ paſſio cū mathematicis competat figuratio que ſunt abſtracta ab actione ⁊ motu Similit̄ Oſtendit ꝙ corporibus indiuiſibilibus non poſſunt competere plures qualitates tranſmutabiliter dicens ſimiliter inpoſſibile ē eſſe multa .i. multas qualitates contrarias poſſe ineſſe uni corpori indiuiſibili ut ꝙ de una qualitate tranſmutatur in aliam Ad cuius euidentiam notandum ꝙ ſicut in motu locali mobile non ſimul mutat totū locū ſuum ſed prius mutat ſecunduꝫ unam partem ⁊ poſtea ſecunduꝫ aliam ita ꝙ mobile partim eſt in uno termino a quo partim in termino ad quem ita quod alteratur nō ſtatim mutat totam qualitatem

ſuam ſed prius alteratur in parte propinqua agenti ita ꝙ cum alteratur alterabile eſt quodam modo ſub diuerſis qualitatibus ſi ergo indiuiſibile ens ponatur alterari quia indiuiſibile non habet partem ⁊ partem in eodem habebit paſſiones contrarias q̄ propter ſi patitur .ſ. ſi alteratur idiuiſibile ut ſi infrigidatur hoc aliquid .i. ſecundum aliquid ſui ⁊ aliud .i. ſecundum aliud ſui faciet aut patietur aliquid aliud dictum eſt enim alterabile cū alteratur eſſe ſub oppoſitiſ qualitatibus uel ergo indiuiſibile habebit partem ⁊ partem ita ꝙ ſecūdum aliud ⁊ aliud aliud ⁊ aliud patietur ⁊ tunc indiuiſibile erit diuiſibile uel idem ſecunduꝫ idē habebit oppoſita quoꝝ utrum ꝙ eſt inconueniens ⁊ quod dictum eſt de calido ⁊ frigido eodē modo intelligendum eſt de aliis paſſionibus nullo ergo modo indiuiſibile poteſt tranſmutari de una tranſmutatione in aliam

Notandum autem ex hijs declaratū ē mediū ſuperius poſitū nam ſi indiuiſibile nō habet unā qualitateꝫ itranſmutabiliter nec poteſt habere plures qualitates tranſmutabiliter ⁊ ſucceſſiue pꝫ ergo ꝙ inter talia non eſt actio ⁊ paſſio nec aliquid taliuꝫ eſt actionis ⁊ paſſionis ſuſceptiuū cuꝫ nullū indiuiſibiliū poſſit habere aliquā paſſibilē qualitatē conueniens ergo eſt ꝙ nec ſit durū nec frigidū ut medium ſupponebat

Nec eni. Adaptat huiuſmodi inconuenientia ꝯ plonē dicēs ꝙ dicentibus indiuiſibilia ſolida ⁊ idiuiſibilē planiciē.i. democrito ⁊ platoni cōtingit dicere eodem mō ꝙ nullus iſtoꝝ poterat ſaluare actionē ⁊ paſſioneꝫ Amplius quēlibet iſtoꝝ oportuit ponere uacuū quia indiuiſibilibus .i. ſecūdū indiuiſibilia nō eſt poſſibile generari rariora ⁊ dempſiora nō ente uacuo Ad euidentiā aūt dictoꝝ notandū ſi eni unū indiuiſibile attingeret aliud nō faceret magnitudinē oportet ꝙ interponat uacuū inter indiuiſibilia ſi debet magnitudo conſtitui ⁊ tunc ſecundū q̄dā apparentiā ſalnabit̄ dēpſū cū idiuiſibilia erūt propinquiora ⁊ rarū cū remotiora erunt. Notādū aūt ꝙ ſi eſt incōueniens nō ſaluare actioneꝫ ⁊ paſſionē ⁊ ponere uacuū inconueniens eſt omnis poſitio de idiuiſibilibus ſiue huiuſmōi indiuiſibilia dicantur eſſe planicies ut dicit plato ſiue ſolida ut poſuit demo. in tm̄ tamē peius dixit plato q̄ꝫ demo. qꝛ cū oporteret eum ponere uacuū negauit ipm licet eni ſit incōueniens ponere uacuū hū tñ fecit demo. ꝙ poſuit ipm ex quo ſequebat̄ ad poſitionem ſuā inter cetera eni maxime ē attendēdū in ſcia nō dicere repugnās ⁊ nō ignorare quanti ponderis ſit uoꝝ propria.

Amplius autem. Poſt q̄ꝫ phūs iprobauit opinionem demo. quantū ad agere ⁊ pati In parte iſta improbat eam quantum ad corpora indiuiſibilia per que dicebat fieri actionem ⁊ paſſionem ⁊ tria facit ſecundum ꝙ tripliciter improbat democritū in ponendo corpa indiuiſibilia eſſe reꝝ principia ⁊ eſſe cās actionis ⁊ paſſiōis quia primo facit hoc

accipiendo indiuiſibilitatem ſe cundum quantitatez. ſecundo accipiendo indiuſibilitatem ſecundum formam. tercio accipiendo accipiendo indiuiſibilitatē abſolute. ſecunda ibi Amplius autez tercia ibi Amplius quidem. Dicit ꝙ inconueniens eſt poſitio democriti. parua corpora ponens ēe indiuiſibilia ⁊ non magna licet enim magna rationabiliter. i. magis proprie ⁊ agiliter maiora cōfrigātur ꝙ̄ pua quia hec. ſ. magna diſſoluuntur. i. diuiduntur facilius paruis ꝟbi gracia quoniā magna offendunt ex multis partibus hec autem corpora actiua ⁊ paſſiua de quibus loquimur ſicut ſe hn̄t ad offēdeꝛ ⁊ ageꝛ ſic ſe hēnt ad offendi ⁊ pati ſiue ad diuidi ideo ſicut ex multis partib⁹ offendunt ⁊ agunt ita ⁊ de facili in multaſ partes poſſunt pati ⁊ diuidi. Alia aūt littera ubi nos habemus offendunt habet ꝓcedunt ⁊ tūc ē facilis intellectus nā quia magna ꝓcedunt ex multis ꝑuis iō ſunt de facili diuiſibilia ſed ulr. ſ. abſolute quare exiſtit. i. competit diuiſio magnis magis ꝙ̄ paruis quaſi dicat non eſt dare cām nam abſoluta rō diuiſionis eſt ꝙ̄titas cū igitur tā corpora magna ꝙ̄ pua ſint ꝙ̄ta ⁊ nō magis hec ꝙ̄ illa quia ꝙ̄titas nō ſuſcipit magis ⁊ minus non erūt magis diuiſibilia ꝙ̄ illa. Amplius. Oſtendit principia rerum non poſſe eſſe corpora indiuiſibilia conſiderando indiuiſibile ſecundum formam ſiue ſecundum naturam ⁊ duo facit quia primo proponit qō intendit. ſecundo aſſignat cauſaz dicti. ſecunda ibi Amplius aūt Dicit ergo ꝙ ſi ponantur corpora indiuiſibilia eſſe principia reꝝ ⁊ eſſe cās actionis ⁊ paſſionis queretur de illiſ indiuiſibilibus utrū ſit omniuz ſolidoꝝ una natura aut differt alterū ab alteris ſi autem hec quidē ſecundū tumorē i. ſecundū naturalez ꝙ̄titatē eſſent ignea. i. ignee nature licet etiā terrea ſi quidez eſt una natura omniuz quid ē diuidens. i. quid eſt diſtinguens inter ea aut quare tāgentia nō ſūt unū quemadmodū quando aq̄ tangit aquaz nihil enī differt aq̄ poſterior a priori quaſi dicat h⁹modi corpora indiuiſibilia non poſſunt poni eiuſdē nature quia cōpoſita ex eis nō diſtiguerent nec eſſe dr̄a inter entia ſȝ ſicut tota aq̄ eſt eiuſdē nature cū alia aq̄ ⁊ cū guttis ex quibus cōponitur ſic quelibet mixta erunt eiuſdez nature inter ſe ⁊ haberent eandē naturā cum athomis ex quibus ꝓcedent nō ergo poteſt poni h⁹modi indiuiſibilia differentia ēe ſecundum naturam cū in entib⁹ uideamus differentiam naturalē ſed ſi ponantur alia qualia. i. ſi ponantur habere alt'itatē ⁊ dr̄az in qualitatibus ⁊ in nālibus ſ formis manifeſtū ē ꝙ has dr̄as naturales eſt ponenō eſſe principia ⁊ cās reꝝ cōtangentiū magis ꝙ̄ figuras. i. magis ꝙ̄ corpora figurata ergo ea que ponūt pͥcipia nec debent poni indiuiſibilia ſecundū ꝙ̄titatē ut ꝓbat rō prima nec ſcđm nāȝ ut ꝓbat rō ſcđa ⁊ h⁹modi nās diuerſas ē magiſ ponēdū ēe pͥcipia reꝝ ⁊ eſſe cās actionis ⁊ paſſionis ꝙ̄ ipa corpa figurata Ampli⁹. probat. ſ. quod ſuppoſuerat vȝ dr̄a hȝ nāȝ eſſe pͥncipia ⁊ eſſe cās actionis ⁊

paſſionis nã illa ſunt talia que a
gunt ⁊ patiunt᷑ approximata ad
inuicẽ ſed dr̃a in natura facient
⁊ patiunt᷑ ad iuicẽ ergo talia ſũt
ponenda principia rex̄ contingẽ
tiũ.i.rerũ mixtarũ que cõtingũt
⁊ producuntur ex athomis ⁊ po
nenda ſunt talia eſſecauſas actio
nis ⁊ paſſionis Amplius.
Adducit terciã rõem cõtra põez
demo. de corporibus indiuiſibi
libus ponebat eni demo. corpo
ra indiuiſibilia eſſe principia rex̄
⁊ cũ hoc dicebat hᵒmõi corpora
moueri ⁊ ferri in uacuo ſed tunc
queritur quid eſt quod mouet᷑
.i.per quod mouet᷑ huiuſmodi
indiuiſibile ſi quidẽ eni aliud .i.
ſi mouet᷑ per aliud tunc eſt quid
paſſiuũ ⁊ nõ eſt primũ corpus p̄
ma eni corpora debent moueri ex
ſe ideo phũs probat celũ moueri
ex ſe quia eſt primũ corpus ſi igi
tur hᵒmodi athomi eſſent prima
corpora que ſunt principia rerũ
nõ mouebũtur ab alio principio
extrinſeco ſi aũt ipm indiuiſibile
corpus mouetur ſecundũ ſeipm
tunc unũquodq̄ tale corpus di
uiſibile erit quia ſecundũ aliud
eſſet mouens ⁊ ſecũdũ aliud mo
tũ ut ꝓbatur octauo phiſico. ꝙ
omne quod mouet᷑ ex ſe ẽ diuiſi
bile in talia duo quox̄ unũ ẽ mo
uens ⁊ aliud per ſe motũ quia ſi
nõ ẽet ſcḋm aliud mouens ⁊ ſm
aliud motũ ſcḋm idẽ exiſterẽt ꝯ
ria quo poſito mã nõ ſolũ eſſet
una potentia ſcḋm potẽtiã ẽena
lẽ ſed etiã eſſet una numero ſup.
ſub utroq̄ ꝯrioꝝ poſtq̄ in eodẽ
ſimul ꝯria ponũt᷑ hec aũt rõ ſim
pliciter ꝓbat ꝙ corpa q̄ ponũt᷑
rerũ principia nõ pñt eſſe indiui
ſibilia Notãdũ aũt ꝙ alia lr̃a
habet hoc econuerſo vz ꝙ mate
ria eſſet una nõ ſolũ numero ſed
etiã una potẽtia qḋ ad eundẽ in
tellectũ trahi dẽt ut dicat᷑ mate
ria una potentia .i. materia una
ſcḋm diſpoſitionẽ quia tunc eſt
aliquid proprie in potentia ad a
liud quando eſt materia ꝓpinq̄
⁊ diſpoſita reſpectu illius ut es
abſolute loquendo eſt in poten
tia ad ſtatuã nõ terra ut ꝓbatur
nono metha. debet ergo textus
alterius tranſlationis ſic exponi
ꝙ ſi in eodẽ ponunt᷑ ꝯria mate
ria nõ ſolũ erit eadẽ numero per
eſſentiã ſed etiã erit eadẽ poten
tia.i.erit eadẽ ut eſt propinqua
⁊ diſpoſita ⁊ ut accipitur ſecũḋ
eſſe quod eſt falſuz.

Uicunq̄ igitur. Impro
bat opinionẽ de actio
ne ⁊ paſſione ſecunduz
corpora indiuiſibilia q̄
dicebant᷑ eſſe demo. in parte iſta
improbat opinionẽ per poros q̄
dicitur empe. diuidit᷑ aũt hec pˀ
in duas partes quia primo imꝓ
bat talẽ opinionẽ q̄tũ ad agere
⁊ pati Secundo q̄tũ ad modum
agendi ⁊ patiendi ibi Diuiſibili
bus. Prima diuiditur in tres par
tes quia primo iprobat᷑ dicta o
pinio ſecundũ ꝙ contrariũ agit
in ꝯriũ. ſecundo ꝓ ut ſenſibile a
git in ſenſuz. tercio imꝓbat᷑ ulr̃
q̄tũ ad oẽm actionẽ ⁊ paſſionez
ſecunda ibi Amplius. tercia ibi
Ulr̃ aũt Ad euidentiã aũt po
ſite rõnis notanḋ empe. poſuiſſe

actionē ⁊ paſſionē per poros qꝛ
agens ingrediebatꝰ per poros il
los ⁊ replebat eos quos replēdo
trāſmutabat paſſuꝫ Contra hoc
arguens phūs ait ꝙ quicunq̄ꝫ in
quiunt contingere actionē ⁊ paſ
ſionem per motionem poroꝝ .i.
ſecundū hoc ꝙ agens mouetur ⁊
ingreditur poros ſiquidē plenis
poris fit paſſio ſuperfluunt pori
quia ſi aliquid patietꝰ ſi ponatꝰ
ita eſſe hn̄do patietꝰ poros ⁊ eo
dē modo ſi nō ſit poros habens
ſed ſit ipm̄ ens continuū No
tandū aūt ꝙ ponentes paſſioneꝫ
fieri per poros ex quo ponebant
poros repleri ex ipo actiuo non
plus faciebant ibi pori niſi quia
ꝑ eos ponebatꝰ agens iuxta paſ
ſuꝫ cū ergo poſſit eſſe actiuū iux
ta paſſiuū poris nō exiſtentibus
pori ſuperfluunt Amplius
Improbat ſpāliter hanc pōnē ꝓ
ut ſenſibile agit in ſenſuꝫ ⁊ duo
facit quia primo pmittit rōnē
ſecundo remouet quandā cauil
lationē ibi Si autem Dicit ergo
qūo contingit accidere de inſpi
cere.i.de uidere quaſi dicat qūo
fiat uiſio ſic ita ut dicunt pone
bant ſic loquentes tranſparentia
plena poris ut per tales poros fi
at uiſio ut radij uiſuales tranſi
rent per poros illos ⁊ tangerent
rem uiſam uel ipa uiſibilia tranſi
rent per eos ⁊ fieret quidem con
tactꝰ rei uiſibilis ⁊ uiſus ſed tūc
queritur de huiuſmōi poris aut
ſunt pleni aut ſunt uacui ſi ſunt
pleni nō poterit inde tranſire ra
dius uel res uiſibilis ut fiat con
tactus rei uiſe ad uiſū ideo ait ꝙ
ſcōm tactus nō contingit tranſi
re tranſparentia nec ꝑ poros .i.
ꝓpter poros ſi ponantꝰ pori ple
ni qꝛ ſic omne.i.totū erit plenuꝫ
ſꝫ ſi ponantꝰ pori uacui neceſſe ē
corpora habere in eis tūc idē cō
tingeret rurſuꝫ vꝫ ꝙ nō erit ibi
tranſitus ⁊ per oīs non erit ibi
uiſio Si autem. Remouet
q̄dam cauillationem diceret for
te aliquis ꝙ magni pori replen
tur corpore nō parui contra hoc
arguenſ ait ꝙ ſi ponantur uacua
talia.i.ita parua ſecundum mag
nitudinem ut non ſuſcipiant ali
quod corpus ridiculū eſt paruuꝫ
exiſtimare uacuum ⁊ non ſuſcep
tiuuꝫ corporis magnum autem
exiſtimare non uacuum ⁊ ſuſcep
tiuuꝫ corporis pmo ridiculuꝫ eſt
qualecunq̄ꝫ uacuum exiſtimare
dicere eſſe ſimpliciter uacuuꝫ eni
non debemus dicere eſſe aliud
niſi regionem corporis ideo licet
poſſet eſſe uacuum ab hoc corpo
re uel ab illo non tamen poteſt
eſſe uacuum ſimpliciter ab omni
corpore ⁊ quia in omni tali ua
cuo ⁊ in omni tali regione eſt ali
quod corpuſ manifeſtuꝫ eſt quo
niam omni corpori ſecundum tu
morem.i. ſecundum magnitudi
nem eſt aſſignare equale uacuum
.i. equalem locum ⁊ equalem re
gionem Notandum autem ꝙ
ſicut materia abſoluitur ab hac
forma uel ab illa nunq̄ꝫ tamen
abſoluitur a forma ſimpliciter
ita locus abſoluitur ab hoc cor
pore uel ab illo nunq̄ꝫ tamen ab
ſoluitur a corpore ſimpliciter eſt
ergo dare uacuū ſecunduꝫ quid
⁊ huiuſmodi uacuum non eſt ni
ſi regio uel locus priuatuſ corpo
re uno ⁊ plenus alio ⁊ ideo cui
libet regioni ⁊ cuilibet uacuo ē
adaptabile aliquod corpus.

Notandum etiam ꝙ per hoc

ratio prius aſſignata melius ap
paret nam ſi uiſio fit per poros
ut tranſeat inde uiſus uel res ui
ſa ſi illi pori ponuntur pleni ipe
diretur uiſio ſi autem ponuntur
uacui quia non poſſunt poni ua
cui ſimpliciter ſed oportet eos
ponere plenos aliquo corpore qꝛ
erunt in eis aliqua corpora rur
ſus contingit idem quia inpedie
tur acius uidendi. Uniuer
ſaliter. Oſtendit ꝙ uniuerſaliter
non eſt ponere poros ⁊ duo fa
cit quia primo facit quod dictū
eſt Secūdo epilogat ibi Quoniā
ergo. Dicit ergo ꝙ uniuerſaliter
poros facere ſuperfluum eſt ſi q̇
dem enim nihil facit. i. nihil agit
ſecundum contactum neqꝫ tranſi
ens per poros aliquid faciet cuꝫ
pori non faciant niſi ut agens at
tingat paſſum ſi autem in tangē
do ē uniuerſaliter actio ergo po
ris non entibus quia ſine eis po
teſt eſſe contactus hec patientur
hec facient ad inuicem modo in
natorum. i. modo quo ſunt apta
nata agere ⁊ pati Quoniā
ergo. Epilogat dicenſ ꝙ manifeſ
tum eſt ex hijs que dicta ſunt ꝙ
dicere ita eſſe poros ut quidam
exiſtimant aut eſt mendaciuꝫ qꝛ
falſum aut eſt inane. i. ſuperfluū
quia ſine eis poteſt ſaluari actio
⁊ paſſio Diuiſibilibus ⁊c̄
Improbat poſitionem pororum
quantum ad modum agendi ⁊
patiendi diceret forte aliquis nō
eſſe neceſſariū poros ponere ꝓp
ter actionem ipam ſed propter
modum agendi ut facilius fiat
actio nam per poros actiuuꝫ ſub
ingreditur paſſum ideo eſt mo
dicum agentis iuxta modicum
paſſi propter quod facilius fit
actio ⁊ paſſio ideo ait ꝙ corpo
ribus ſentibus omnino diuiſibi
libus ridiculum eſt poros face
re ſecundum id enim ꝙ diuiſibi
lia ſunt ſeperari poſſunt ⁊ pote
rit ſup̄ eſſe modicum vnius iux
ta modicum alterius abſqꝫ poſi
tione pororū ſicut apparet in mix
tione humidorum ergo ſuperflu
it poros ponere

Uno autem modo exiſ
tit. Ut ſuperius diceba
tur in parte iſta deter
minat phūs de agere ⁊
pati ſecundum propriam opinio
nem ⁊ duo facit quia primo con
tinuat ſe ad dicenda. ſecundo ex
equitur de intento ibi Accipien
tes. Dicit ergo ꝙ quomodo exiſ
tit generare. i. fieri in entibus
facere ⁊ pati dicamus ſup̄ ſecun
dum opinionē propriam ex quo
diximus quomō fit actio ⁊ paſ
ſio ſecundum opinionem aliorū
Accipientes. Exequitur de in
tento ⁊ duo facit quia primo in
ueſtigat conditiones agentis ⁊
patientis. ſecundo ex huiuſmodi
conditionibus uenatur defectuꝫ
antiquorum ponentiū per poroſ
actionem ⁊ paſſionem ibi Tunc
quidem. Circa primū duo facit
quia primo inueſtigat conditio
nes agentis ⁊ patientis ex parte
ipius actiui ⁊ paſſiui. ſecundo
ex parte modi agendi ⁊ patien
di ibi Magis autem. Circa p̄mū
duo facit ſm ꝙ duas tales cōdi
tiones inueſtigat. ſecūda ibi Nō
tū Dicit ergo ꝙ una conditio ac
tiui ⁊ paſſiui ſumi debet accipiē
do illud principium qȯ dictū ē
multociēs vꝫ ꝙ ſi hoc. ſ. paſſū ē
poteſtate. ſ. ē in potētia hoc aūt

.ſ. agens eſt in actu tale eſt innatū agere ⁊ pati eſt ergo cōditio ꝙ tale debet eſſe patiens in potētia quod eſt agens in actu

Non tum. ponit ſecundam conditionem ꝙ patiens debet eſſe paſſibile ſecundum quodlibet ſui non tamen debet pati.i. ſecūdum unam partem eſſe paſſibile tū aūt non pati.ſ.ſecundum aliā ptē nō pati ſ; oīno ſecundū ꝗcūꝙ .i. ſecundū ꝗcūꝙ partem debet eſſe tale Magis autem. Aſſignat conditiones agentis ⁊ patientis ſecundum modum agendi ⁊ patiendi ⁊ tria facit ſecundum ꝙ tales conditiones tres aſſignat . ſecunda ibi Continuum.tercia ibi Similiter autē Dicit ergo ꝙ patieus debet pati magis ⁊ minus ſecundum ꝙ eſt magis ⁊ min⁹ tale.i.magis ⁊ minus diſpoſitum ⁊ addit quomodo poteſt ex hoc uerificari poſitio de poris dicens ꝙ hac intentione dicet aliquis magis ꝯgrue circa poros ut dicimus poros nihil aliud eſſe ꝗ partes magis paſſiuas ut apparet in metallis.i. in mineris ubi fodiuntur metalla ubi extendunt ſe uene cōtinue paſſiue ⁊ ſi tales uenas ⁊ tales ptes paſſiuas uellemus appellare poros contingit poros eſſe.

Continuum. Aſſignat ſecundam conditionem ꝙ paſſiuum ſit continuum ⁊ vnum unum quodꝙ.i. ſecundu; vnū quodꝙ ⁊ per omnem modum ꝙ non ſit ſcindibile nec ſuſcipiat peregrinas impreſſiones eſt inpaſſibile ens Similiter.ponit terciā conditionem ꝙ nō appropinquātia nec ſibi ipis nec alijs que ſūt apta nata facere ⁊ pati .i. quando agens non appropinquat paſſo nec per ſe ipm nec mediu; nō fit paſſio ⁊ exponit quid eſt paſſio appropinquare alijs ⁊ per medium dicens uerbi gracia non ſolum ignis tangens calefacit aliquod corpus ſed etiam ſi longe ſit poteſt ipſum calefacere ut ſi ignis calefacit aerem aer autem calefacit corpus remotu; ab igne ut aer eſt innatus facere ⁊ pati. Notandum autem tres has conditiones eſſe ex modo ⁊ ordine agendi ⁊ patiendi quia ut paſſum ordinatur ad agens debet eſſe aliquo modo diſpoſitum debet eſſe ſcindibile debet eſſe approximatum uel per ſeipm uel per medium Cum quidem .Ex conditionibus aſſignatis inueſtigat defectum antiquorum ⁊ duo facit quia primo oſtendit quomodo paſſum patiť ſecundum quodlibet ſui Secundo aſſignat defectum antiquoꝝ ibi Si autem. Dicit ergo ꝙ extimare corpus tum pati tum autē non pati ſecundum quodlibet ſui ut determinemus ⁊ declaremus iſtud dicendum ⁊ reſumendum eſt quod in principio texigimus dictum autem fuit in pricipio cum ſoluebatur dubitatio demo.⁊ oſtendebatur quomodo latebat paralogizantes ꝙ magnitudo eſt diuiſibilis in ſemper diuiſibilia ſi ergo non eſſet magnitudo diuiſibilis in ſemper diuiſibilia ſed ſup relictū ex diuiſione eſſet corpus indiuiſibile aut latitudo non erit utiꝙ corpus paſſibile ſecundum quamlibet partē ſui quia pars indiuiſibilis non poteſt ēē ſuſceptibilis paſſionis ſ; n; cōtinuū nullum eſſet corpuſ

ſupp̄ ſi ſtaret diuiſio ad indiuiſi bilia Eſt ergo hec talis rō ꝙ corpus patitur ſecunđ omne ſui quia eſt diuiſibile ſecundum partes omnifariam diuiſibiles licet ergo indiuiſibile non ſit ſuſceptiuū paſſionis tamen quia nulla pars eſt indiuiſibilis ſecundum omne ſui corpus eſt paſſibile

Si autem. Aſſignat ex hoc defectum antiquorum Ad cuius euidentiam notandū eſt antiquos phōs ponentes poros in hoc defeciſſe quia credebant corpus actu oportere diuidi ut fiat actio ⁊ paſſio quod non eſt uerum ſufficit enim corpus eſſe diuiſibile ut hoc fiat poteſt enī aer ſucceſſiue per partes calefieri abſq; eo ꝙ una pars diuidatur actu ab alia parte Duo ergo facit in huiꝰmodi defectum aſſignando quia p̄mo dicit ꝙ nō oꝫ ponere paſſuꝫ ēe actualiter diuiſum ad hoc ꝙ patiatur Secundo aſſignat incōuenientia que ſequuntur hoc ponentes ibi Uniuerſaliter. Dicit ergo ꝙ ſi hoc eſt mendatium ꝙ corpus eſt diuiſibile in indiuiſibilia ſed eſt diuiſibile omne .i. ſecundum omnem partem nihil differt dicere diuidi corpuſ in actu aut agenſ tangere corpus actu diuiſum aut eſſe diuiſibile quia poteſt fieri paſſio abſq; eo ꝙ diuidatur in actu nam ſi corpꝰ poteſt ſegregari ſecundum tactus ut quidam dicunt ⁊ ſi nondum diuiſum eſt actu poſſibile erit diuiſuꝫ ēe ſecundum tactum enī ꝓ quia poſſibile eſt eſſe diuiſum ſup̄ ſecundum quantitatē Notanduꝫ autem ꝙ diuidi ſecundū tactum eſt diuidi ſecundum actionem agentis tunc enim aer diuiditur ſecundū tactuꝫ ignis quando prius tangit ⁊ calefit ab igne ſecundum unam partem ꝙ̄ ſecū dum aliam eſt ergo intentio phi ꝙ ad hoc ꝙ paſſuꝫ didatur ſecū dum tactum agentis non oportet ꝙ ſit actu diuiſum ſecunduꝫ quantitatem ſed ſufficit ꝙ ſit potentia diuiſibile Uniuerſaliter ⁊c. Aſſignat inconuenientia que ſequntur ponentes ꝙ ut fiat paſſio neceſſe eſt corpus actu diuidi ſecundum qualitatem ⁊ diſcontinuari ⁊ duo facit ſecunđ ꝙ duo inconuentia adducit primo enim oſtendit ꝙ hec poſitio deſtruit alterationem. ſecundo ꝙ deſtruit augmentum ibi Amplius. Circa primum duo facit quia primo premittit quod intēdit. Secundo manifeſtat quod dixerat ibi Uidemuſ enim. Dicit enim ꝙ dicere uniuerſaliter .i. abſolute ⁊ generari ſimpliciter hoc modo actionem ⁊ paſſionem ſciſſis .ſ. corporibus ita .ſ. ꝙ non poſſit fieri paſſio niſi corpora actu ſcindantur hic ſermo eſt inconueniens quia deſtruit alterationem Uidemus Manifeſtat quod dixerat ⁊ duo facit ſecundum ꝙ hoc dupliciter manifeſtat. ſecunda ibi Neq; autem ⁊c. Dicit ergo ꝙ predicta poſitio repugnat apparenti alterationi uidemus enim idem corpus continuuꝫ exiſtens non ſciſſum quandoq; quidem humidum quādo ꝙ coagulatum ⁊ hoc non eſt patiens nec diuiſione nec compoſitione ut ꝙ athomi diuidantur uel componantur ad inuiceꝫ nec conuerſione ut ꝙ athomi ſuperiores fiant inferiores nec ordine ut ꝙ poſteriores fiant āteriores

uel econuerſo ut dicebat demo. ergo corpus quod non eſt traſac tum uel tranſpoſitū ꝙ pars ante rior fiat poſterior nec eſt tranſ miſſum ꝙ pars ſuperior fiat infe rior.i.nullam ſciſſuram nullaȝ di uiſiouem eſt paſſum in partibus ⁊ tamen ex humido generatuȝ ⁊ factum eſt coagulatum poteſt ēe alteratio abſqȝ actuali diuiſione

Neqȝ autem.Manifeſtat hoc alio modo ⁊ dicit ꝙ facta tali al teratione corpori ſic coagulato nūc de nouo non inſunt corpora dura ⁊ coagulata ⁊ indiuiſibilia tumoribuſ.i.ſecundum magnitu dinem ſed ſimiliter omne.i.totū non habēdo alias partes uel plu res non diuiſum quandoqȝ qui dem eſt humidum qnandoqȝ q̇ dem eſt durum ⁊ coagulatuȝ.

Notandum autem ꝙ hic ait phūs humidum fieri coagulatuȝ abſqȝ eo ꝙ inſunt ei corpora du ra ⁊ coagulata ad remouendum opinionem demo.qui cuȝ pone ret actionem ⁊ paſſionem fieri p corpora indiuiſibilia uoluit hu midum fieri coagulatū niſi alia corpora indiuiſibilia dura ⁊ coa gulata ſubingrederētur illud hu miduȝ Amplius. Oſtendit hanc opinionem deſtruere aug mentum ponebant antiqui alim tum ingredi poros aliti ⁊ ſic aug mentare ip̄m ſed ſi hoc eſſet nun q̄ȝ creſceret ip̄m alitum ſed ſoluȝ pori eius erant repleti ſicut non creſceret murus in altum ſi fora mina eius obturarentur.ideo ait ꝙ ſecundundum hanc poſitionē non eſt poſſibile eſſe augmenta tionem ⁊ diminutionem quia hͦ poſito quodcunqȝ.i.quelibet pſ aucti non erit factum quid maiꝰ ſed ſolum erit appoſitio ad illos poros pmo ſecundum hanc poſi tionem non ponitur augmentuȝ eo ꝙ alimentnm conuertatur in membrum ideo hoc poſito cibꝰ non erit tranſmutatus ⁊ alteranſ membrum ⁊ membrum non erit aliquid aliud mixtum propter ip̄m cibum quia cibus nō admiſ cebitur membro nec ingredietur ip̄m proprie ſed ſolum ſubintra bit uacuitates eius ⁊ membrum non erit ſecundum ſe tranſmutāſ ip̄m alimentum que omnia req̄ runtur ad augmentationem.

Quid igitur Epilogat dicens ꝙ quid eſt generare ⁊ facere ⁊ ge nerari ⁊ pati ad inuicem ⁊ quo modo contingit ſecundum ueri tatem ⁊ ꝙ non contingat agere ⁊ pati quomō iquiunt ⁊ loquti ſunt ātiq determinatū ſit hͦ mō

Eliquū autem. Poſtq̄ȝ phūs determinauit de actione ⁊ paſſione ⁊ de tactu hic tercio deter minat de mixtione ⁊ duo facit quia primo continuat dicta di cendis .ſecundo exequitur de p poſito ibi Scrutandum. Dicit er go ꝙ reliquū uidendum eſt de mixtione ſecundum eundem mo dum methodi .i. ſecundum eun dem modum artis ſuperius tac te hec enim .ſ.mixtio fuit terciuȝ propoſitorum a principijs exequ tis ergo duobus ut de actione ⁊ tactu ſecundum illam methodū reſtat de mixtione exequi

Scrutandum ⁊c. Exequitur de intento ⁊ duo facit quia pri mo enumerat que ſunt dicenda de mixtione Secundo de illis exe quitur ibi Inpoſſibile ē Dicit gͦ

ſcrutanduꝫ eſt quid eſt mixtio ⁊ q̇d eſt miſcibile ⁊ quibus entiuꝫ .i. qualibus entibus exiſtit mixtio ⁊ quomodo fiat mixtio amplius utrū ne eſt mixtio aut ē mēdaciuꝫ eſſe mixtionem Impoſſibile. Incipit inquirere de p̄dictis Ad cuius euidentiam notandum ꝙ cum quinq; ſint propoſita inter ea tamen duo ſunt ex quorum declaratione dependet ueritas aliorum nam ſi ſciremus an ſit mixtio ⁊ quomodo fiat mixtio ſciremus quid eſt mixtio ⁊ que ſunt miſcibilia ⁊ quib⁹ .i. qualibus entibus exiſtat mixtio ſiue qualia entia ſunt miſcibilia duo ergo facit quia primo inquirit an ſit mixtio ⁊ quomodo fiat mixtio Secūdo ex declaratione horum inquirit ueritatem aliorum queſitorum. ſecunda ibi Manifeſtum igitur. Circa primū duo facit quia p̄mo inquirit an ſit mixtio. ſecundo quomodo fiat mixtio ibi Continuū hijs. prima diuiditur in duas quia p̄mo obicit mixtionem non eſſe ſecundo huiuſmodi obiectionem ſoluit ibi Hic quidem. Miſcibilia autem tripliciter ſe haberi poſſunt quia uel ambo manent uel ambo ſunt corrupta uel alterum eſt corruptum ⁊ alterum manet Tria ergo facit quia primo oſtendit mixtionem non eſſe ſi ambo miſcibilia maneant. ſecundo oſtēdit non eſſe mixtionem ſi alteruꝫ corrumpatur. tercio oſtēdit hoc non eſſe ſi ambo ſint corrupta. ſecunda ibi Altero autem ⁊c̄. tercia ibi Eodem auteꝫ. Dicit ergo quemadmodum quidam dicunt inpoſſibile eſt alterum alteri miſceri quibus mixtis adhuc entibus .ſ. permanentibus ⁊ non alteratis non magis inquiunt mixta eſſe ꝙ̄ prius ſed contingit h⁹modi miſcibilia conſimiliter ſe hr̄e nūc ⁊ p̄us ſi g° p̄us non erat mixtio nec mō n̄ e g°⁻ mix° ſi ābo miſcibilia maneāt Altero aūt Oſtendit mixtionem non eſſe ſi alterum corrumpitur dicens ꝙ altero corrupto non contingit mixta eſſe ſed hoc .ſ. manens contingit eſſe hoc autem .ſ. corruptuꝫ non eſſe ⁊ quia mixtio eſt ſimiliter ſe habentiū cum hoc poſito mixta non ſe habeant ſimiliter ſed unū ſit corruptum ⁊ aliud manens non erit ibi mixtio.

Notandum autem ꝙ mixta debent ſe habere ſimiliter ⁊ non ſimiliter ſed debent habere ſimiliter ut ſunt in mixto quia nullū eorum debet eſſe in actu ſed qōlibet in potentia ſed ante mixtionem ⁊ poſt non debent ſe habere ſimiliter quia ante mixtionem debent eſſe in actu cum uero ſūt in mixto debent eſſe in potentia prima ergo ratio oſtēdebat mixtionem non eſſe manentibus miſcibilibus quia ſe habebant ſimiliter miſcibilia ante mixtionem ⁊ poſt. Secunda uero ratio oſtendit mixtionē non eſſe altero miſcibilium corrupto quia non ſe habent ſimiliter ut ſunt mixta ⁊ ſic ſoluitur contrauerſia que uidetur in textu eſſe cum primo p̄betur mixtionem non eſſe quia miſcibilia ſe habent ſimiliter. ſecundo uero oſtendit hoc non ēe quia non ſe habent ſimiliter.

Eodē aūt. Oñdit mixtionē nō eſſe ſi ābo miſcibilia ſint corrupta dicēs eodē mō mixtionē nō ēe .ſ. ābob⁹ miſcibilib⁹ corrūpētib⁹

corruptum est alterum mixtorum nam cum miſcibilia ſint corrupta ⁊ nullatenus ſint entia mixta eſſe non poterunt Hic quidem. Soluit obiectiones factas ⁊ duo facit quia primo dat modum ⁊ uiam ad ſoluendum predicta Secundo illam uiam proſequitur ibi At uero. Dicit ergo ꝙ iſte ſermo uidetur querere quid differt mixtio a generatiōe ⁊ corruptione ⁊ quid differt miſcibile a generabili ⁊ corruptibili naꝫ manifeſtuꝫ eſt ꝙ ſi eſt mixtio oportet eam differre a talibꝰ traſ mutationibus ⁊ ſubdit quomodo hoc ualeat ad queſita dicens ꝙ manifeſtis hijs entibꝰ vꝫ quō dr̄t mixtio ab hiis queſitis ſoluētur At uero neqꝫ. Proſequitur dictam uiam ⁊ duo facit qꝛ primo ſeperat mixtionem ab hꝰ modi transmutationibus . ſecundo ſoluit ex hoc obiectiones factas .ſecunda ibi Quoniam autē Notandum autem ꝙ mixtio nō ſolum differt a generatione ſed etiam ab augmento ⁊ alteratiōe ad generationem autem concurrunt materia ⁊ forma ad augmētum autem nutrimentuꝫ ⁊ nutritum ad alterationem ſubiectum ⁊ accidens ⁊ quia materia non miſcetur forme nec cibus corpori nec figura cere mixtio nec ē generatio nec augmentum nec alteratio Tria ergo facit quia primo ſeperat mixtionem a generatiōe ſecundo ab augmento. tercio ab alteratione.ſecunda ibi Secunō autem.tercia ibi Neqꝫ figuram . Dicit ergo ꝙ materia non dicit̄ miſceri igni neqꝫ ignem dicimus miſceri combuſtibili cū exardet ipm ita ꝙ combuſtibile quod ē quaſi materia ignis nec miſcetur ipꝫ igni ſecundum ſe totum nec etiam ipis particulis ignis ſi quidem dicimus ex tali combuſtione generari hanc autem materiā .ſ.combuſtibile dicimus corrumpi propter quod differt mixtio a generatione Secunduꝫ.Seperat mixtionem ab augmento dicens ꝙ ſecundum eundem moduꝫ ſupple differt mixtio ab augmento quia cibum non dicimus commiſceri corpori cibato quia tale corpus manet cibus autem corrumpitur Neqꝫ figuraꝫ. Seperat mixtionem ab alteratione ad alterationē enī concurrunt ſubiectum ⁊ accidens oſtendere mixtionem ab alteratione differre eſt oſtendere ſubiectum ⁊ accidens non eſſe miſcibilia Tria autem facit nam primo dicit ꝙ nō poteſt miſceri accidens ſubiecto Secundo oſtendit ꝙ accidens nō miſcetur accidenti Tercio ex hijs que dixerat increpat opiniones antiquorum quorundā phi loſophantium. ſecunda ibi Sed tamen . tercia ibi Sed hec Dicit ergo ꝙ non dicimus figuraꝫ mixtam cere figurare tumorem .i. ꝗ̄titatem cere quaſi dicat ꝙ figura ⁊ cera non ſunt miſcibilia quantum ad artificialia nec corpus ⁊ album miſceri poſſunt quantuꝫ ad naturalia ⁊ totaliter.i.uniuerſaliter paſſiones ⁊ habitus ſiue ſint naturales ut albedo corpori ſiue artificiales ut figura cere nō contingit eſſe mixta rebus.i. ſubſtātijs ſuis ⁊ eſt ratio quia talia ſaluata eſſe uidentur nam paſſio manet paſſio ⁊ ſubiectuꝫ manet ſubiectum miſcibilia autem non manent actu in mixto

Sed tamen. Oſtendit paſſiones non eſſe inuiſibiles ad inuicē dicit ꝙ non conuenit ſimul miſceri diſciplinam ⁊ album nec aliquid aliud de numero non ſeperabilium quaſi dicat miſcibilia poſſunt habere per ſe eſſe ⁊ ſūt ſeperabilia accidentia autem nō ſunt huiuſmodi ergo miſceri nō poſſunt Sed de hoc. Increpat ex hoc opinionem antiquoꝝ quorūdaꝫ dicens ꝙ non bene dicunt quidam omnia aliquando ſimul fuiſſe mixta non enim omnino omni miſcibile eſt ſed oportet exiſtere ſeperabile utrūqꝫ mixtoꝝ paſſionū aūt nulla eſt ſeperabilis Notandū autē ꝙ uidet̃ fuiſſe opinio anax. omnia fuiſſe mixta ut patet ex p̄mo phiſicoꝝ Quoniam autem. Ex differētia mixtionis ad alia ſoluit obiectiones factas nam dicte obiectiones querūt quomodo miſcibilia maneant ⁊ ſunt in mixto hec autem non manent ut penit⁹ corrupta cum mixtio differat a generatione ⁊ corruptione nec manēt ſaluata cū differat mixtio ab alteratione quia non manent miſcibilia ſaluata ut manent albedo ⁊ corpus cum ergo queritur ſi ē mixtio aut manent ambo miſcibilia aut neutrū aut alteruꝫ dici debet ꝙ manent ambo miſcibilia potentia ⁊ uirtute ſed neutꝝ manet actu ⁊ ſecunduꝫ eſſe duo ergo facit phūs q² p̄o dicit qūo miſcibilia manent ⁊ quomodo non manent. ſecundo quod dixerat manifeſtat ibi Uidentur. Dicit ergo ꝙ entiū hec quideꝫ ſunt potentia hec actu mixta ergo ut ſunt in mixto contingit qualiter eſſe quia ſunt potentia contingit autem qualiter non eſſe quia nō ſunt actu nam actu aliud eſt generatū ex ip̄is mixtū ergo eſt in actu quod generatur ex miſcibilibus non autem miſcibilia ſunt in actu ſed potentia q² ad huc utrumqꝫ miſcibilium ſunt potentia ut ip̄a redeant ad naturaꝫ ſuam. i. ut ſint que erant anteqꝫ miſcerentur ⁊ cum erant partita . i. diuiſa ⁊ addit ꝙ hic ſermo q̄ſiuit prius . i. fuit primo queſitus obiectiones eni p̄us facte ſolū q̄rebant hoc. ſ. quomodo miſcibilia ſunt in mixto Uidetur. Manifeſtat qđ dixerat . ſ. ꝙ miſcibilia non manent actu ſed potentia dicens ꝙ que miſcentur ex prius ſeperatis fiunt conuenientia ⁊ ſunt poſſibilia rurſum ſeperari igitur miſcibilia non manent actu ut corpus ⁊ albū quia tunc ex eis non fieret aliqđ unuꝫ nec corrumpuntur ſup̄ omnino neqꝫ alteꝝ nꝫ ambo manent eniꝫ uirtute ⁊ potentia ſaluatur eni ū tus eoꝝ ⁊ quia de hiis utrum ſit dare mixtionem ſufficienter dictum eſt ideo hec relinquentur.

Ontinuam auteꝫ. poſt q̄ꝫ philoſo. uenatus eſt utrū ſit poſſibilis mixtio in parte iſta uenat̃ quomodo contingat mixtionem fieri ⁊ duo facit quia primo ponit circa hoc opinionem alioꝝ ſecundo opinionem propriā ibi Sunt utiqꝫ. Circa primū duo facit quia primo ponit opiniones alioꝝ . ſecundo eas improbat ibi Qñ autē Ad euidentiam aūt dicendoꝝ notandum omnes antiquos in hoc defeciſſe quia nō ponebant mixtionem fieri per

mutuā transſmutationē ita ꝙ ex miſcibilibꝰ reſultaret natura una comunis media ſʒ ponebāt mixtionem fieri ex eo ꝙ minimum unius ponebatur iuſta minima alterius Sed minimum trplici ter ſumi poteſt licet ſecundum ſenſum ſecundum formam ⁊ ſecundum quantitatem . Prima ergo pars in tres partes diuiditur quia primo ponit opinioneʒ ponentium mixtionem q̄tū ad minima ſecundū ſenſū. ſecundo q̄tū ad minima ſecūdū formā. tercio q̄tū ad minima ſecundū q̄titatem . ſecunda ibi Aut nō ſunt. tercia ibi Si autem. Continuetur aūt ſic oſtenſuʒ eſt an ſit mixtio ſed dicendū eſt ulterius quōem continuā hijs que dicta ſunt vʒ quomodo ſit mixtio ⁊ utrum ſit mixtio ad ſenſuʒ ut dicamus q: tunc miſcibilia mixta ſunt quando que miſcētur in ita parua diuiduntur ⁊ ponunt̄ hoc modo ad inuicem ut unūquodq̄ miſcibiliū non ſit manifeſtū ſecundū ſenſum ita ꝙ fiat mixtio q̄tū ad mima ſecundū ſēſū Aut nō ſunt ponit ſecundam opinioneʒ que ponebat mixtionē q̄tuʒ ad minima ſecundū formaʒ dicens aut non ſunt ſup̄ mixta q̄tuʒ ad minima ſecundū ſenſū ſed tamē quecunq̄ particula ſup̄ ſecundū formā ſit ſecū quācunq̄ particulam mixtoꝛuʒ illo modo dicitur mixtio uerbi grā oꝛdeū eſt mixtū frumento quando quodcūq̄ granū oꝛdei ponetur ſecus quodcunq̄ granū frumenti Notandū autem ꝙ unū granū oꝛdei ul̄ frumenti non eſt minimū ſcōʒ ſēſum quia poſſumus ſentire mīꝰ vno tali grano nec eſt minimū ſecundum q̄titatem quia quodlibet tale granum q̄titatiue ē diuiſibile in ſemper diuiſibilia ſed eſt minimū ſcōm formā q: diuiſo uno grano frumenti nō ulterius uidetur ibi reſeruari talis ſpecies ideo de mimo ꝑm formā u̅r hanc opionem intelligēdam eſſe

Si autē ē. Poit terciā opionē que dicit ꝙ ſi coꝛpꝰ eſt diuiſibile ōme .i. totaliter ⁊ coꝛpus ē diuiſibile coꝛpoꝛi omiomeros .i. ſcōm unā ⁊ eandē rōm in toto ⁊ in p̄tibus opoꝛtet quodcunq̄ .i. p̄tem quācunq̄ minimā ſcōm q̄titatē fieri ſecus partē quācunq̄ ita ut ſit mixtio tatoliter ⁊ ſcōm minimā q̄titatem Quoniā aūt Improbat pꝛedictas opiniones ⁊ tria facit quia pꝛimo ip̄ꝛobat ſecundā. ſecundo impꝛobat pꝛimam .tercio impꝛobat terciā. ſecunda ibi Si aūt. tercia ibi Neq̄ diuiſione. Circa pꝛimū duo facit ſecundū ꝙ duas rationes adducit ſecunda ibi Neq̄ habebit eadem. Dicit ergo quoniā autē nō eſt diuidi minima ſup̄ ſcōm foꝛmam ut compoſitio taliū ſit mixtio quia neq̄ idem eſt compoſitio ⁊ mixtio ſed aliud quod pꝛo quia neqʒ que miſcentur ſup̄ ſecundum parua ſaluata .i. ſecunḋ minima in quibus ſaluetur foꝛa ⁊ ſpecies talia eni non contingit dicere eſſe mixta erit eni ibi opoſitio ⁊ nō praxis .i. opatio ⁊ trāſmutatio ⁊ p oñs nō mixtio Eſt ergo uis rōis ꝙ q̄tū ad minima ſecundū foꝛma nō eſt mixtio q: talia manent intranſmutata ꝑm ſuam ſpēm ⁊ ſaluata Neqʒ habebit . Ponit ſecundā rōm nā ſi ſic eſſet mixtio ps nō haberet eandē rōm cū toto q: non quelʒ

pars eſſet mixta dicimus tamen
hoc opoꝛtere ſi mixtum eſt aliq̄d
opoꝛtet enim mixtum eſſe omio
meros .i. eiuſdem rationis in to
to ⁊ in partibus ut quemadmo
dū quelibet pars aque eſt aqua
ita ⁊ quelibet pars temperati .i.
mixti debet eſſe mixta nō ergo ē
mixtio quantuȝ ad minima ſecū
dum foꝛmam quia ibi eſſet aſſig
nare partem non mixtam. Si
aut ſecunduȝ. Impꝛobat opinio
nem pꝛimam ponentē mixtioneȝ
q̄tū ad minima ſecundū ſenſum
dicens ꝙ ſi fiat mixtio quantuȝ
ad parua ſecundum ſenſum mix
tio idem eſſet ꝙ cōpoſitio ⁊ hoc
poſito nihil contingeret hoꝛum
que ad mixtionem requiruntur
ſi ſoluȝ diceremus ꝙ mixta eēnt
ad ſenſum in mixtione requirit
enim ꝙ quelibet pars mixti ſit
mixta ⁊ ꝙ miſcibilia non mane
ant actu ſed ſi fieret mixtio ad ſē
ſum nihil hoꝛum eſſet manerent
enim miſcibilia ⁊ non quelibet
pars mixti eſſet mixta Et ulteri⁹
eſt inconueniens hoc dicere quia
idem huic eſſet mixtuȝ ſi non ui
detur acute linceo autem qui a
cute uidet non uidebitur mixtuȝ
quia non latebit uiſum eius q̄ð
poteſt latere uiſum alterius.

Neq̧ diuiſione ⁊c̄. Impꝛobat
opinionem de minimo ſecunduȝ
quantitatem dicens ꝙ neq̧ diui
ſione quātitatiua ſup̄ contingit
mixtionem fieri ut quecunq̧ ps
ſit ſecus quamcunq̧ partem naȝ
inpoſſibile ita eſt diuidi coꝛpus
.ſ. in minima ſecundum quanti
tatem aut ergo non erit mixtio
aut dicendum eſt rurſus ſecunð
opinionem pꝛopꝛiam quomodo
contingit fieri hoc .ſ. fieri mixtio
nem Sunt utiq̧ . Oſtendit
quomodo ſit mixtio ſecundum
opinionem pꝛopꝛiaȝ ⁊ duo facit
quia pꝛimo pꝛemittit quedaȝ ne
ceſſaria ad pꝛopoſituȝ Secundo
oſtendit quomodo fiat mixtio
ibi Actiuoꝛuȝ . Circa pꝛimū duo
facit ſecundum ꝙ talia duo pꝛe
mittit ſecunda ibi Hoꝛū quidem
Dicit ergo ꝙ ut prius diximus
quedam entia ſunt actiua ⁊ paſ
ſiua ab hijs .i. ad ſe inuicem ⁊ q̄
dam non ⁊ addit ꝙ hoc conuer
titur quia quoꝛuȝ eſt eadem ma
teria ſunt actiua ad inuiceȝ ⁊ paſ
ſiua ⁊ econtra ⁊ que faciunt .i. q̄
agunt inpaſſibilia entium coꝛuȝ
non eſt eadem materia ⁊ ecōuer
ſo Hoꝛum quidem . Ponit
aliud pꝛeambulum dicens ꝙ ho
rum non habentium eandem ma
teriam non eſt mixtio ideo medi
cina .i. ars medicine non facit ſa
nitatem miſcendo ſup̄ ſeipi neq̧
ſanitas eſt mixta coꝛpoꝛibus

Eſt notandum autem ꝙ ars
medicine non comunicat in ma
teria cum ſanitate quia talis ars
eſt in anima ſanitas pꝛopꝛie in
coꝛpoꝛe rurſus ſanitas nō comu
nicat in materia cum coꝛpoꝛibuſ
quia coꝛpoꝛa habent materiam
ex qua ſanitas uero ⁊ omnia ac
cidentia non habent materiam
ex qua ſed in qua. Actiuo
rum ⁊c̄. Poſtq̧ oſtendit ꝙ conue
nientia in materia ſunt ad inui
cem paſſibilia ⁊ miſcibilia nō co
municantia uero nec agunt paſſa
nec miſcentur ad inuicem in par
te iſta ex iſtis pꝛeambulis oſten
dit quomodo fiet mixtio ⁊ duo
facit quia pꝛimo oſtendit quo
modo nō contingit fieri mixtio
nem Secundo uero quomodo

contingit eam fieri. ſecunda ibi
Quando autem ⁊c̄ Dicit ergo ꝙ
quecunqꝫ de numero actiuorum
⁊ paſſiuoꝝ ad inuicem. ⁊ comu
nicantia in materia ſunt facile di
uiſibilia ſed in talibuſ multa miſ
centur paucis ⁊ magna paruis
ſic compoſita non faciunt mixti
onem ſed augmentationeꝫ domi
nantis vincunt eniꝫ magna ⁊ nō
miſcentur cuꝫ paruis ſed augmē
tantur ex eis tranſmutatur enim
alterum .i. paruuꝫ in dominans
.i. in magnum ⁊ in multum ideo
ſi gutta uini ponatur in mille mi
lijs amphoꝛis aque non miſcet̄
.i. non eſt ibi mixtio ſoluitur eni
ſpecies uini ⁊ tranſmutatur .i. cō
uertitur in omne .i. in totaꝫ aquā

Quando autem ⁊c̄. Oſtendit
quomodo fit mixtio dicens ꝙ
quando miſcibilia adequantur
equaliter .i. aliqualiter potentijs
tunc utrumqꝫ ex natura ſui ipſius
tranſmutatur in dominans .i. in
naturam mediam que domina
tur in mixtione ideo ait ꝙ non
generatur ibi alterum miſcibiliū
ita ꝙ unū totaliter dominetur ⁊
conuertat ad naturā ſuā alteruꝫ
ſed generatur ibi medium comu
ne .i. aliqua natura media in qua
non actu ⁊ ſecundum eſſe ſed po
tentia ⁊ uirtute reſeruatur utruꝫ
qꝫ miſcibilium cum ergo queri
tur quomodo fit mixtio dicenđ
ꝙ fit miſcibilibus mediantibus
comunicantibus in materia ⁊ ac
tiuis ⁊ paſſiuis ad inuicem adeq̄
tis in potētia ⁊ uirtute

Manifeſtum igitur ⁊c̄.
Poſtqꝫ philoſophuſ oſ
tendit an ſit mixtio ⁊
quomodo ↄtingit mix
tionem fieri in parte iſta ſoluit a
lia queſita quoꝝ ueritas depen
det ex declaratione hoꝛum ⁊ tria
facit ſecundum ꝙ tria ſunt talia
queſita Naꝫ pꝛimo oſtendit que
ſunt miſcibilia Secūdo declarat
quibus ⁊ qualibus entibus exiſ
tit mixtio ſiue qualia ſunt miſci
bilia Tercio oſtendit quid ē mix
ſecunda ibi parua autem. Tercia
ibi Mixtio autem. Oſtendit er
go que ſunt miſcibilia dicenſ ma
nifeſtum eſſe ꝙ miſcibilia ſunt ɋ̄
cunqꝫ de numero facientium .i.
agentium habēnt contrarietateꝫ
⁊ eſt ratio quia talia ſūt paſſiua
ad inuicem Et parua. Oſtē
dit qualia ſunt miſcibilia bene ſi
ne quibus ⁊ qualibus entibus
exiſtat mixtio ⁊ duo facit quia ꝑ̇
mo oſtēdit qualia ſunt bene miſ
cibilia Secundo declarat qualia
non ſunt bene miſcibilia ibi Quā
ſūt. Dicit ergo ꝙ ꝑua poſita ſe
ↄ⁹ꝑuis magis ſunt miſcibilia ⁊ ē
ratio quia facilius ad inuicē trā
ſeunt .i. facilius ſe tranſmutant
ſed multuꝫ a multo tardius hoc
operatur .i. tardius tranſmutat̄
ideo bene determinabilia .i. hu
mida que bene terminantur ter
mino alieno quia talia ſūt de nu
mero diuiſibilium ⁊ paſſiuoꝛum
⁊ ideo ſunt bene miſcibilia ⁊ ra
tio eſt quia hec facilius diuidun
tur in parua nam hoc eſt eſſe be
ne determinabile termino alieno
quod eſt in parua diuiſibile ⁊ ta
le eſt bene miſcibile ⁊ exponit ſe
dicens uerbi gratia humida de
numero coꝛpoꝛum ſunt maxime
miſcibilia naꝫ humiduꝫ eſt maxi
me terminabile ⁊ maxime de nu
mero diuiſibilium ita tamen ꝙ
ſi tale humidū non ſit vnctuoſū

.i. uiſcoſum unctuoſa enim non
bene miſcentur humidis vnde o
leum non bene miſcetur aque ſ;
ſupernatat ei ⁊ oleum cum aqua
non facit mixtionem ſed ſolum
facit ampliorem ⁊ maiore; tumo
rem .i.maiorem ⁊ ampliorem q̄
titatem quia plus accipit de lo
co humidu; ⁊ vnctuoſum q̄ hu
midu; ſolum ⁊ maiorem locum
optinet oleum ⁊ aqua ſimul q̄ a
qua ſolum Notandu; ꝙ oleū
⁊ alia vnctuoſa non bene miſcen
tur aque ⁊ alijs corporibus hu
midis triplici ratione prima eſt
quia in unctuoſis ſuphabūdat
humiditas aerea ideo talia ſuper
natant aquis ſicut aer aquam ex
cellit Secunda ratio huiuſmodi
vnctuoſa ſunt ualde uiſcoſa ideo
non ſunt bene diuiſibilia quia
partes eoru; minus conglutinan
tur ad inuicem ⁊ per conſequenſ
non ſunt bene miſcibilia Tercio
in huiuſmodi unctuoſis uident᷑
eſſe ampli pori imo propter mag
nitudinē poroꝝ dicunt quidā ſe
expertos eſſe ꝙ. ſi ponatur digi
tus in oleo bullienti ⁊ cito extra
batur inde leſuram non patitur
cum ergo in magnis poris ſit re
ceptio multi aeris quia aer na
turaliter ſupernatat aque oleum
ſuper aquam natat uidemus enī
ꝙ ex plumbo poteſt uas fieri ꝙ
propter incluſione; aeris innatat
aquis credo tamē ꝙ lixiuiū oleo
miſcibile eſſet quia propter ſui
ſiccitate; faceret euaporare ptes
aereas ꝓpter qđ oleu; cū lixiuio
mixtionem faceret licet aque ſim
plici oleū miſceri non poſſit

Quando autem. Oſtendit ꝙ
non ſunt bene miſcibilia ⁊ duo
facit quia primo facit quod dic
tum eſt . ſecundo epilogat circa
determinata ibi Manifeſtum igi
tur . Circa primum tria facit q:
primo proponit que nō ſunt miſ
cibilia. ſecūdo quod dixerat ma
nifeſtat per quoddam ſimile. ter
cio oſtendit utrum inter talia re
ſeruatur ei aliqualis mixtio. ſecū
da ibi Quedam enim . tercia ibi
Uidentur. Dicit ergo ꝙ ſi alte
rum miſcibiliū erit ſolū paſſiuū
aut erit uehemēter paſſiuū h᷒ au
tē .i. aliud miſcibile ē ualde parū
paſſibile tunc ex ambobus tali
bus aut nihil āplius .i. nihil pl᷒
erat mixtum aut parum inter ea
erit de mixtione ꝙ contingit cir
ca es ⁊ ſtangum ſtagnu; eni; eſt
ualde paſſiuu; es enim eſt modi
cum paſſibile ideo talia non ſunt
paſſibilia Quando enim .
Manifeſtat quod dixerat per ſi
mile nam ſicut quedam uocabu
la ab aliquibus balbutiūtur ad
inuicem itaq; balbucientes una;
litteram proferunt bene alia; ſed
ſolum ſecundum quemdam mo
dum ſonant ⁊ epafoteri;ant .i. an
ticipant uel ſunt anticipantia ut
habet alia littera balbucientes
enī anticipiant litteras quia an
teq̄ proferant bene primam acci
piunt ſecunda; eſt ergo intentio
philoſphi ꝙ ſicut coniunguntur
littere in ore balbutientis quia
una bene ſonatur alie aute; qua
ſi euaneſcunt ſic coniunguntur
ſtagnum ⁊ es quia ſtagnum qui
dem euaneſcit es autem manet ⁊
quod dictum eſt de ſtagno ⁊ ere
intelligendum eſt de quibuſlib;
miſcibilibus quorum unum eſt
multum paſſiuum aliud autem
paru; Uidentur. Oſtendit
utrū inter talia ſit aliqua mixtio

dicens ꝙ uidetur qualiter .i. ali qualiter mixta ſup̄ eſſe talia ſed remiſſe quia alterum in talibus eſt quaſi ſuſceptibile ⁊ ſubiectuꝫ alterum autem eſt quaſi ſpecies ⁊ paſſio ꝙ contingit in ip̄is me tallis preaſſignatis ſtagnuꝫ enim mixtum eri efficitur quaſi ens ali qua paſſio eris ⁊ efficitur quaſi ſine materia quia modicum ibi remanet de ſubſtātia ſtagni mix tum autem ſtagnum eri pene eua neſcit totum .i. totum ſtagnuꝫ ſo lum autem uidetur eſſe colorans es ⁊ dicit pene quia non euaneſ cit tota ſuſtantia ſtagni nec eua porat penit⁹ materia eius ſed ex quo remanet colorans es inter potos eris aliquid remāet de ſub ſtantia ſtagni hoc autem quod dictum eſt de ſtagno ⁊ ere cōtin git ⁊ in alijs ſi ſe habeant ſicut ſtagnum ⁊ es ꝙ vnum ſit multū paſſiuuꝫ ⁊ aliud paruꝫ Ma nifeſtuꝫ igitur. Epilogat circa de terminata dicens manifeſtuꝫ eſt ex hijs que dicta ſunt ꝙ eſt mix tio ⁊ quid eſt mixtio ⁊ quare .i. quomodo eſt mixtio ⁊ que de numero entiū ſūt miſcibilia quo niam ſunt ea que ſunt quedam qualia .i. contraria paſſibilia ad inuicem ⁊ bene determinabilia ſi cut ſunt humida ⁊ bene diuiſibi lia ſicut ſunt non unctuoſa nec uiſcoſa ⁊ manifeſtum eſt eſſe ne ceſſarium ꝙ hec miſcibilia quan do ſūt mixta nec eſſe ſimplr̄ cor rupta nec adhuc eſſe ſimpliciter eadem eadem dico que prius q̄ non manent in actu ſecundū eſſe etiam manifeſtum eſt mixtionem non eſſe cōpoſitionē neq̄ eſſe ad ſenſum tantum ſed ut dictuꝫ eſt miſcibile eſt q̄ocūq̄ bn̄ determi nabile ꝙ eſt ſimul actiuuꝫ ⁊ paſſi uū ⁊ dictum eſt non quodlibet eſſe miſcibile tali ꝙ eſt ei aliquo modo equatuꝫ in potentia ⁊ uir tute ⁊ habitum eſt ꝙ miſcibile ⁊ etiam ip̄m mixtum eſt omiomex .i. eiuſdem rationis in toto ⁊ in partibus quia quelibet pars mix ti eſt mixta Mixtio autem Ex predictis determinat hāc q̄ſ tionem quid eſt mixtio que in e numerando queſita fuit primo propoſita ⁊ ait ꝙ mixtio ē unio miſcibilium alteratorum Ad cuius euidentiam notandum ꝙ ſicut manent miſcibilia in mixto ſic uniuntur in eo non autem for maliter ⁊ in actu manent ſecun dum formam ſed manent ſecun dum uirtutem ſaluatur eniꝫ uir tus eorum quia manent ſecun dum qualitates actiuas ⁊ paſſi uas mixtum enim poteſt eſſe ac tu frigidum uel actu calidū nūq̄ tamen eſt actu ignis uel actu aq̄ formaliter ergo ⁊ in actu qualita tes prime reſeruantur aliquo mo do in mixto ſed formaliter ⁊ in actu forme ſubſtantiales elemē torum in mixto reſeruari nō poſ ſunt quia tunc mixtum non eſſet eſſentialiter aliquod vnuꝫ ⁊ que libet pars mixti non eſſet mixta utrum autem tales forme aliquo modo reſeruentur in mixto dice tur in declerationibus ⁊ etiaꝫ de hoc tangetur in ſecundo libro in illo capitulo de elementis autem ex quibus corpora cōſtituta ſunt nulli enim dubium eſſe debet ꝙ magis formaliter ⁊ in actu ſunt qualitates prime in mixto quia forme elementorum imo dicere poſſum⁹ ꝙ omes qualitates pri me quodammodo reſeruantur

in quolibet mixtio nam mixtum quia nec humiditatē habet nec ſiccitatem ſecundum excellentiā ⁊ in ſummo ſed habet tales q̄litates fractas ⁊ remiſſas aliquid participat de humido ⁊ ſicco ſic etiam quia nec habet frigiditatem nec caliditatem ſecundū excellentiam aliquid participat de calido ⁊ frigido ſi ergo miſcibilia non manent ſecundum ſubſtā tiam quia generatio ⁊ corruptio reſpiciunt ipſam ſubſtantiā mixtio proprie nec unio eſt miſcibilium generatorum nec corporum ꝑmo dicere mixtionem eſſe unionem miſcibilium corporū eſt dicere oppoſitionem in obiecto corrupta enim ſecundum ꝙ huiuſmodi non manent cū igitur mixtio non ſit miſcibilium unio niſi ut manent ⁊ ſunt in mixto cum nō ſint in eo nec maneant ut ſūt corrupta non eſt bene dictum ꝙ mixtio ſit miſcibilium corruptorū vnio ꝙ autem non ſit mixtio miſcibilium generatorum unio de leui patet quia ex mixtione non generantur miſcibilia ſed generatur aliquid comune ut ipm mixtum bona eſt ergo ſententia philoſophi ꝙ mixtio eſt miſcibilium alteratorum vnio nam cum alteratio reſpicit uirtuteſ ⁊ qualitates actiuas ⁊ paſſiuas quia ſecundū talia uniuntur ⁊ manent miſcibilia in mixto ideo ſecundū ꝙ hui⁹modi mixtio eſt vnio miſcibilium alteratorum Dicitur autem unio miſcibilium alteratorū ꝙ licet ſaluētur miſcibilia i mixto ſecundum uirtutes ⁊ ſecundū qualitates actiuas ⁊ paſſiuas nō tamen reſeruatur in eo ſecundū tales uirtutes excellēter ⁊ in ſummo ſed remiſſe ⁊ alterate ⁊ ideo eſt mixtio miſcibilium alteratorꝝ unio In hac autem declaratione ſi ē aliquid ꝓtermiſſum forte ſuo loco ſupplebitur alibi

Explicit primus liber de generatione ⁊ corruptione ſecundum dominum egidium Incipit liber ſecundus

E mixtione ⁊c. poſtq̄ phūs declarat de generatiōe ⁊ corruptione In hoc ſcōo libro i tēdit determiare ut diceba t̄ de natura generatorū ⁊ corruptorum generatio autem ⁊ corruptio naturaliter ineſt rebus propter naturam elementalē quidq̄d enim eſt naturaliter generabile ⁊ corruptibile uel eſt elementum uel elementatum nam qualitateſ

actiue ꝛ paſſiue ſine quibus non fit tranſmutatio ad formam per ſe ꝛ primo inſunt elementis ꝛ per ea inſunt elementatis Cum ergo phūs in hoc libro ſecundo determinat de generatione elementorū ꝛ elementatorum in quadam uniuerſalitate ut libri materia exigit quia talia ſūt nāliter generabilia ꝛ corruptibilia determinat hic de natura generatorum ꝛ corruptorum quia determinat hic de corporibus naturaliter generatis ꝛ corruptis Poſſumus igitur hunc librum continuare ad precedentem quia in primo libro determinauit phūs de generatione ꝛ corruptione ꝛ de alijs motibus ſimplicibus ꝛ de mixtione ꝛ de tactu ꝛ de actiōe ꝛ paſſione que deſeruiunt generationi ꝛ corporibus generatis ꝛ corruptis In pte iſta determinat de corporibus naturaliter generatis ꝛ corruptis Circa quod tria facit quia pmo continuat dicta dicendis . ſecundo aſſignat rationem eius quod dixerat .tercio exequitur de intēto .ſecunda ibi Generatio quidē tercia Horum autem .Dicit ergo ꝙ de mixtione ꝛ tactu ꝛ de facere ꝛ pati dictum eſt quomodo exiſtant tranſmutationibus ſecūdū naturam ꝛ hoc quantum ad ea que deſeruiunt tam generationi ꝙ corporib⁹ generatis Amplius autem dictum eſt de generatione ꝛ corruptione pro ut habet eſſe ſimpliciter ꝛ pro ut eſt aliqua ꝛ ſecundum quid et dictū eſt quomodo ꝛ propter quam cauſam generatio ꝛ corruptio ſūt in rebus ſimiliter etiam dictum eſt de alteratione ꝛ etiam ſup de augmento et dictum eſt etiam quid eſt alterari ꝛ quam differētiam habet eorum .i. dictum eſt que differentia eſt inter ea ꝛ dictum eſt etiam quomodo alteratio ꝛ augmentū ꝛ alia huiuſmōi differunt ꝛ quia hec tractata ſūt in primo libro In hoc ſecundo ē reliquū conſiderare illa que uocantur elementa de numero corporum Notandū autem dicta in primo libro reduci ad tria .ſ.ad generationem ꝛ corruptionem ꝛ ad ſimplices motus ut alterationem ꝛ augmentū ꝛ ad ea que deſeruiunt huiuſmodi tranſmutationibus ut mixtioni ꝛ tactui ꝛ facere ꝛ pati Generatio quidem. Aſſignat rationē dicti dicens ꝙ generatio ꝛ corruptio oibus ſubſiſtentibus ſubſtantijs.i. omnibus generabilib⁹ nō ineſt natura ſine ſenſibilibus corporibus.i. ſine elementis cū igitur per naturā elementi inſit naturaliter generatio ꝛ corruptio rebus quia in hoc ſecundo intendimus de natura generatorū ꝛ corruptorum dignum eſt ut conſideremus de generatione eorū que uocantur elementa Harū autem .Exequitur de intento ꝛ duo facit quia primo oſtendit quomodo generatio ꝛ corruptio ineſt naturaliter elementis Secūdo manifeſtat quomodo per elementa naturaliter ineſt elementatis ibi De elementis. Ad euidentiam autem prime partis notandum ꝙ elementa ſunt naturalit̄ generabilia ꝛ corruptibilia propter materiam ꝛ propter qualitates que ſunt principia elementorum ut ſunt tranſmutabilia ad inicē Tria autem facit phūs qꝛ pmo determiat de pricipijs elorū

Secundū ꝙ ſunt natu raliter ge
nerabilia ⁊ tranſmutabilia ad in
uicem Scđo ex huiuſmodi prin
cipijs determinatis oſtendit nu
merꝫ elementorum ⁊ manifeſtat
quot ſunt elementa Tercio deter
minat de naturali generatione ⁊
corruptione ipſorū elementorum
ſecunda ibi Quoniam qdeꝫ. ter
cia Quoniam autem. In determi
nando autem de principijs ele
mentorum ut ſunt naturaliter ge
nerabilia ⁊ tranſmutabilia ad in
uicem duo facit quia primo de
terminat de huiuſmodi pricipio
materiali. ſecundo de formali ibi
Determinatum. prima diuidit᷑
in duas quia primo determinat
de principio materiali ſecunduꝫ
opinionem aliorum. ſecundo ſe
cundū opinionem propriam ibi
Nos autem. Circa primum duo
facit quia primo narrat quid ſen
tierunt antiqui de principio ma
teriali. ſecundo ſpecialiter deſcē
dit ad opinionem platonis ibi
Ut autem in thimeo. Prima parſ
diuiditur in duas quia primo
narrat opinionem antiquorum.
ſecundo exequit᷑ de eis ibi Quo
niam quidem. Dicit ergo ꝙ hij
de numero horum antiquorum
inquiunt eſſe unam materiaꝫ ſub
iectam ⁊ hanc ſubiectam materi
am ſunt ponentes eam puta aerē
aut ignem aut aliquid medium
horum inter aerem ⁊ igneꝫ quod
medium dicebant eſſe corpus ⁊
ens ſeperabile a contrarietatibꝫ
hij autem ⁊ alij poſuerunt plura
principia materialia ꝙ̄ unum ⁊
ſibi fuerunt diuerſi quia quidā
poſuerunt duo ut ignem ⁊ terrā
hij autem. ſ. alij poſuerunt tria
quia. ſ. poſuerunt hec. ſ. ignem ⁊
terram ⁊ addiderunt tercium. ſ.
aerem alij autem poſuerunt qua
tuor quia poſuerunt hec. ſ. pre
dicta tria ⁊ addiderunt quartuꝫ
. ſ. aquam ut empedocles qui po
ſuit quatuor elementa eſſe princi
pia materialia ex quibus congre
gatiſ ⁊ ſegregatis ⁊ alteratis dice
bat contingere generationem ⁊
corruptionem in rebus

Quoniam quidem. Exequit᷑
de dictis opinionibus ⁊ duo fa
cit quia primo exequitur de po
nētibus plura materialia princi
pia. Secūdo de ponentibus unū
⁊ maxime de ponentibus illud
eſſe medium aliquod ⁊ ſeperabi
le ibi Sed facientes. Exequitur
ergo primo de ponentibus plu
ra materialia principia comēdan
do eos quantū ad aliqua dicens
ꝙ ponentes plura materialia pri
cipia ⁊ dicentes ea eſſe elemen
ta unde habent dicere quod ſit
cōfeſſū .i. id quod confitētur ēe
bene dictum confitebantur eniꝫ
ꝙ ex huiuſmodi elementis tranſ
mutatis per congregationem ⁊
ſegregationem uel ſecunduꝫ aliaꝫ
tranſmutationeꝫ contingebat ge
nerationem eſſe uel huiuſmodi
phi dicebant confeſſa quia ſalua
bant generationem ⁊ corruptio
nem que ad ſenſum confeſſa ſunt
eſſe. Notandum autem ī hoc
phōs male dixiſſe ponendo pri
ma principia materialia plura ēe
ſed ex quo ponebant eſſe plura
bene dixerunt quia ex tranſmu
tatione elementorum ſaluabant
generationem ⁊ corruptionem in
rebus hos autem phūs hic non
increpat quia per ea que dicta
ſunt in primo libro ⁊ dicentur in
hoc ſecundo ſatis appꝫ qꝛ oportꝫ

unam materiam eſſe omniuȝ ha bentium tranſmutationem ad ſe inuiceȝ Sed facientes. Exe quitur de facientibus unam ma teriam ⁊ maxime de ponentibus eam ſeperabileȝ increpando eos dicens ꝙ facientes unam materi am extra predicta elementa quia non ponebant eam eſſe aliquod elementorum cū ponerent hanc mā̃ȝ corporeā ⁊ ſeperabileȝ a con trarietate peccabant quia inpoſ ſibile eſt hoc corpus aliquod ſē ſibile eſſe ſine contrarietate quia aut erit leue aut graue aut calidū aut frigiduȝ neceſſe eſt ergo hoc infimuȝ.i.hoc materiale elemen tum quod dicunt eſſe principiū eſſe ſuꝑ cum contrarietate ⁊ non eſſe ſeperatū a contrarijs. No tandum autem ꝙ inter ceteros phōs antiquos iſti magis acceſ ſerunt ad naturaȝ materie In fū damento enim nature nihil eſt diſtinctum quia materia non eſt de ſe in actu aliquod contrario ruȝ ſed eſt in potentia ad utrum ꝙ ergo eo ipo ꝙ elemētis inſunt contrarietates ⁊ qualitates con trarie ⁊ hij non poſuerunt mate riam eſſe aliquod elementorum ſed poſuerunt eam eſſe mediam inter ea ut ſeperent ipſa a con trarietate multum appropinqua bant ad naturam materie defici ebant tamen in duobus. primo quia materia quantum eſt de ſe non eſt aliquid in actu quantuȝ cunqꝫ ergo dicerent materiaȝ eſſe medium inter elementa ex quo dicebant eaȝ eſſe corpus dicebāt eā eſſe aliqd in actu Secūdo defi ciebant qꝛ licet materia ſecundū ſe non ſit in actu aliquid tamen ſecundum eſſe quod habet in re

rum natura loquendo de mate ria horuȝ tranſmutabiliuȝ nunqꝫ eſt ſeperabilis a cōtrarietate pec cabāt ergo iſti tū quia ponebāt materiam eſſe corpus tū etiaȝ qꝛ dicebant materiam eſſe actu ſepe rabilem a contrarietate Notā dum etiam ꝙ hic ſpecialiter icre pat eos phōs ne aliqui crederēt eorum opinionem eſſe ueram eo ꝙ multuȝ accedebant ad naturā materie Notandum eſt etiam hos poſuiſſe principiū materiale et finitū.i.determinatum quia ex quo ponebant ipm ſeperatum a contrarietate non dabant ei ſpe cialem formam per quam deter minaret ⁊ in hoc male faciebāt nam licet materia de ſe ſit quid indeterminatum tamen ut habet eſſe ⁊ ut exiſtit in rerum natura ſemper determinatur per aliquā formam Ut autem Deſcen dit ſpecialiter ad opinionem pla tonis ⁊ circa hoc tria facit ſecun dum ꝙ tripliciter improbat euȝ in opinione ſua .ſecunda ibi Ne ꝙ utitur . tercia ibi Sed elemen tis .Increpat autem ipſum pmo de inſufficiētia quia idetermina te loqutus eſt dicens ꝙ illud qō ſcriptum eſt a platone in thimeo nullam habet determinationem .i. inſufficienter ⁊ inmaīfeſte dic tū ē quia nō dixit maīfeſte qūo pandoſſes.i. materia que eſt re ceptaculuȝ omniuȝ ſeperatur ab elementis ⁊ quomodo eſt in po tentia ad ea non enim declarauit ea que declaranda ſunt de mate ria Neqꝫ utitur . Increpat platonem quia non fuit uſus ma teria ut debuit poſuit enim uel oportebat eum ponere ſecunduȝ dicta ſua materiā eſſe ſcōȝ ſe eſſe

aliquid in actu ⁊ duo facit quia
pꝛimo facit quod dictum eſt Se
cundo manifeſtat quod dixerat
ibi Sed tamen. Dicit eniꝫ ꝙ ne
ꝗ utitur nihil .i. in nullo utitur
materia ſup̄ ut debet dicit enim
materiam ita pꝛius exiſtere ⁊ eſſe
tamꝗ̄ ſubiectuꝫ aliquid uocatiſ
elementis ut aurum ſubicitur o
peribus aureis ſꝫ certe ⁊ hoc qd̄
hoc modo dictum eſt non bene
dicitur ſed ea quoꝛum eſt altera
tio ita ſe habent ſed de eiſ quoꝝ
eſt generatio ⁊ coꝛruptio impoſ
ſibile eſt iſtud enunctiari uidelicꝫ
ꝙ ſubiectum ex quo generatum
eſt ſit aliquid in actu ⁊ ſe habe
at ſicut aurum ad opera aurea.

Sed tamen ⁊c̄. Manifeſtat
quod dixerat dicēs ꝙ unūquod
ꝗ artificialiuꝫ longe.i. multo ue
rius eſt dicere eſſe aurum ꝗ̄ eſſe
quid artificiale ⁊ hoc plato inq̇t
.i.concedit ⁊ confitetur de arti
ficialibus eniꝫ uerius ⁊ ſubſtan
tialius pꝛdicatur materia ꝗ̄ ali
ud quia tota ſubſtantia artificia
lium eſt materia ⁊ omnes foꝛme
hoꝛuꝫ ſunt accidentia ſi ergo hec
plato inquid ⁊ confitetur opoꝛ
tet ſecundum euꝫ totam ſubſtan
tiam elementoꝛum eſſe materiaꝫ
⁊ foꝛmam elementoꝛū accn̄a eſſe
ad quas ſe habet materia ſicut
aurum ad opera aurea generatio
igitur erit alteratio ⁊ materia ſe
cundum ſe erit aliquid in actu ⁊
erit tota ſubſtantia rerum natu
ralium quod eſt inconueniens.

Sed elementis. Increpat ↄ̇cio
plonē qꝛ uidebatᷣ uelle ꝙ mate
ria eſſet ipa ſuperficies dicens ꝙ
elementis entibus ſolidis plato
facit diſſolutionem .i. diſſoluit e
lementa uſꝗ ad planiciem igitur
planicies eſt idem ꝙ materia cū
ad eam ſtet reſolutio ultima coꝛ
poꝛuꝫ ſed inpoſſibile eſt materiā
pꝛimam quam dicimus eſſe ma
trem nutricem ⁊ receptaculum
foꝛmaꝛum eſſe plenam ⁊ eſſe ideꝫ
quod ſuperficies Nos au
tem ⁊c̄. Determinat de materia
li pꝛincipio ſecundum opinionē
pꝛopꝛiam dicens nos autem diti
mus eſſe unam aliquam materiā
ſenſibilium coꝛpoꝛuꝫ contra eos
qui ponebant plura pꝛincipia ⁊
hanc materiam dicimus non ſe
perabilē a contꝛarijs ſed ſemper
eſſe cum contrarietate ex qua ge
nerantur uocata elementa ⁊ hoc
cōtra eos qui licet ponerent ma
teriam vnam ſiue materiale pꝛin
cipium vnum ponebant tamen
ipm ſeperatum a contrarijs.

Notandum ꝙ elementum ut
pꝛobatur in quinto metaphiſice
per ſe ⁊ pꝛimo dicitur de mate
ria pꝛima quia elemētū eſt illud
ex quo res componitur pꝛimo ⁊
eſt in eo ⁊ non diuiditur ſecundū
foꝛmam ut in eodem quinto di
citur que pꝛopꝛie non competūt
niſi materie p̄me ideo phūs ignē
aerem ⁊ aquam dicit eſſe uocata
elementa quia eis non competit
nomen elementi pꝛop ꝛie ⁊ p om
nem modū ꝙ quomodo uerum
ſit infra patebit ſed tamen comu
ni appellatione dicuntur ⁊ uocan
tur elementa

Eterminatum ⁊c̄. poſt
ꝗ̄ phūs determinauit
de pꝛincipio materiali
elementoꝛum in parte
iſta determinat de pꝛincipijs foꝛ
malibꝰ ⁊ duo facit qꝛ pͦ continuatᷣ
ſe ad dicenda Secundo exequitᷣ

de intento ibi primum &c. Dicit ergo ꝙ hijs .ſ. elementis de grauibus ⁊ leuibus determinatum ē cercius in alijs .i. in libro celi ⁊ mundi ſed tamen quoniā prima corporea elemēta ſunt huiuſmōi .ſ. ex materia ut eſt ſubiecta ꝯtrarietati determinandum eſt ⁊ de hijs in hoc libro ſuꝑ quia hoc in libro celi ⁊ mundi non eſt complete traditum. Notandum autem ꝙ dicit cercius eſſe determinatum eſſe de elementis in primo celi ⁊ mundi ꝙ̄ hic quia in materia naturali quanto demonſtrationes ſunt magis comunes ⁊ uniuerſales tanto ſunt nobis certe magis Juxta illud ꝓmi phiſicoꝝ ꝙ confuſa ſunt nobis notiora ⁊ quia in libro celi ⁊ mundi uniuerſalius tractatur de corpore mobili ꝙ̄ in hoc libro ut ſupra oſtenſum fuit ideo illas demonſtrationes uocat certiores.

Notandum enim ꝙ elementa abſolute nomine appellat corpora prima cum tamen ſimpliciter ⁊ abſolute ſupercelestia ſint prima corpora Sed quia ſermones ſunt inquirendi ſecundum cū in hoc libro non intendatur de corpore mobili ſimpliciter ſed de corpore mobili ad formam quia elementa ſunt prima corpora reſpectu corporum tranſmutabiliū ad formam ideo ſecundum materiam huius libri poſſunt dici abſolute prima non obſtante ꝙ corpora ſupercelestia ſunt priora

Notandum enī in diuerſis libris non eſſe inconueniens determinare de eiſdem duꝫ tamen in illis libris non determinatur de ipſis ſub eadem ratione nam non ſolum diuerſi libri ſed etiā diuerſe ſcientie poſſunt determinarī de eodem ſub alia ⁊ alia ratione ut probat cōmentetor in xiiº methaphiſice ideo licet de primis corporibus ⁊ de elementis ſit determinatum in libro celi ⁊ mūdi poteſt ⁊ de eiſdm determinari ⁊ hic quia non eodem modo determinatur hic ⁊ ibi. hic eniꝫ per ſe intenditur de elementis ut conſtāt ex materia ſubiecta contrarietati ſecundum quam ſubiectionem ſunt tranſmutabilia ad formam ſecundum hunc autem modum non principaliter determinatur de eis in libro celi ⁊ mundi quia ⁊ ſi aliquid de generatiōe elemētorum dicitur non tamen ibi ꝓncipaliter intenditur de motu ad formaꝫ ſed ad ubi. Quo uiſo apparet q̄re ſit itroducta iſta ꝓma particula textus quam nunc ſententiauimus quia ideo introducta eſt ut oñdatur ꝙ aliter hic determinatur de elementis ⁊ aliter in libro celi ⁊ mundi. Principium. Exequitur de intentento ⁊ duo facit quia primo exequit᷑ de principijs formalibus in uniuerſali ipoꝝ elementorum. Secūdo in ſpeciali ibi Sed etiaꝫ. principia autem formalia elementoꝝ ſecunduꝫ ꝙ ſunt tranſmutabilia ſunt qualitates ſenſibiles ⁊ contrarietates ipoꝝ Tria ergo facit quia primo oſtendit ꝙ oportet dare materiam unam ſubiectam qualitatibus ſenſibilibus ⁊ contrarietatibus que ſunt principia tranſmutationum Secundo dat ordinem horum principioruꝫ ad inuicem Tercio ex dictis reprehendit empe. ⁊ alios phōs antiquos ſequentes ipſum. ſecunda ibi Quaꝑpt. tercia ibi Hec q̄dē

Dicit ergo ꝙ materiam inſepera
bilem quidem a contrarietate ⁊
ſubiectã contrarijs debemus ex
iſtimare eſſe illud qđ eſt primuȝ
⁊ principiũ ſu. elementorũ ut ſũt
trãſmutabilia ꝙ autem oporteat
dare materiam ſubiectam utriqȝ
contrarioꝝ patet quia calidum
non eſt materia frigido nec hoc
.ſ. frigidum eſt materia calido.
Sed eſt aliquod ſubiectũ ambo
rũ quod aliquando eſt ſub for
ma vnius ⁊ aliquando ſub foꝛa
alterius Qua propt̃ Quia
dixerat materiam ſubiectam con
trarietatibus eſſe primũ ⁊ princi
piũ reſpectu elementorum tranſ
mutabilium oſtendit quomodo
hec principia habent ordinem
ad inuicem nam principiũ tranſ
mutationis eſt materia que ẽ po
tentia corpus ſenſibile uel eſt h⁹
mõi pĩcipia corpus ſenſibile qđ
eſt in potentia ad contrarietates
⁊ etiam principiũ tranſmutatio
nis ſunt ipe contrarietates ut ca
lidum ⁊ frigidũ ⁊ ipa elementa
ut ignis ⁊ aqua ⁊ talia ſȝ hec pͥn
cipia habent ordinem ad inuiceȝ
⁊ quia primũ tale principiuȝ eſt
corpus ſenſibile potentia. ſecun
do ſunt cõtrarietates. tercio ſũt
elementa ut ignis ⁊ aqua Ad
euidentiam dictorũ notandũ ꝙ
aliquid ut dicebatur ſuperi⁹ nõ
eſt de ratione rei uno modo ꝙ ẽ
de ratione rei alio modo iõ ille
qualitates ſenſibiles ⁊ contrarie
tates licet non ſint de ratione ele
mentoruȝ ut ſunt ſubſtantie ⁊ ut
conſiderantur per ſe ſunt tamen
de ratione eorũ ut habent eſſe na
turale ut ſunt actiua ⁊ paſſiua ẽt
ut conſiderantur a phiſico ſunt
enim primo aliquomodo de ra
tione eorũ ut habent eſſe natura
le nam ut elementa ſunt actu in
reruȝ natura nunqȝ ſeperantur pe
nitus a qualitatibus ꝓprijs imo
ſi expoliaret̃ penitus natura ali
cuius elementi a qualitatibus ꝓ
prijs non ulterius ſaluaretur na
tura illa ut ſi natura ignis expo
liaretur a calido ⁊ ſicco nõ ulte
rius remaneret natura ignis qđ
non eſſet niſi caliditas ⁊ ſiccitas
aliquo mõ eſſet de natura ignis
ut ẽ in effectu ⁊ ut habet eſſe na
turale Secundo tales qualita
tes contrarie ſunt de ratione ele
mentorũ ut ſunt actiua ⁊ paſſiua
⁊ tranſmutabilia ad inuicem q:
non ſunt talia niſi ut ſint coniũc
ta qualitatibus ſiue ut ſint qua
lia ⁊ ſi qualitates ſunt de ratiõe
corporis qualis ſecunduȝ ꝙ hi⁹
modi nõ eſt incõueniens Ter
cio qualitates ſenſibiles ſunt de
ratione elementorum ut conſide
rantur a phiſico phiſicus eni nõ
abſtrahit a materia naturali ſen
ſibili ⁊ quia res non ſunt ſenſi
biles ſi accipiantur ſecundum
ſuam ſimplicem rationem quidi
tatis ſed ut coniuncta ſunt quali
tatibus ſenſibilibus iõ de cõſide
ratione phi ſunt qualia ⁊ ſenſi
bilia ſecundũ ꝙ hui⁹modi quaꝛ̃
oportet qualitates ſenſibiles eſſe
de ratione elementoꝝ ut conſide
rantur a phiſico. Notandum
autem conſiderationem phiſicaȝ
habere gradus in abſtractione
ita ꝙ unũ poteſt conſiderari a
phiſico ſub eſſe magis abſtracto
⁊ minus abſtracto Scientia eniȝ
naturalis ⁊ eſt ſcia et eſt natu
ralis ratione qua eſt ſcia ſecunđ
abſtractionem habet ſtatũ in im
fimo ratione qua eſt naturalis

habet ſtatum in ſummo nam cū ſcia nō ſit particulariū quia pti culariū nō eſt ſcia neqꝫ diffinitio ut dicitur octauo methaphiſice quare ſcia naturalis in eo ꝙ ſcia eſt habet ſtatū in imfimo ⁊ non poteſt deſcendere ultra ſpeciē ſpe cialiſſimā ſed quia eſt naturalis cū nō abſtrahat naturaliſ a mate ria ſenſibili ſtatū habet in ſupre mo ⁊ nō poteſt aſcendere ultra corpus ſenſibile undē ⁊ ſi de alijſ conſideratur hoc eſt ut comperā tur ad talia corpora naturalis er go primo conſiderat de corpore ſenſibili poſtea conſiderat de ta li corpore ſenſibili ut de corpore habente contrarietates Ultimo cōſiderat de corpore ſenſibili qō eſt ſpeciei ſpecialiſſime ut de igne ⁊ terra Notanduꝫ etiā ꝙ ſicut tota ſcia habet ſuum terminū ⁊ ſuuꝫ ſtatū ita q̄libet liber ptialis habet ſuos terminos ⁊ ſuu ſtatū nam ſicut tota ſcientia naturalis per ſe ⁊ ſecundum ꝙ huiuſmodi nō trāſendit corpus ſenſibile ſim pliciter ſiue corpus tranſmutabi le abſolute ita iſte liber de gene ratione qui eſt liber partialis in ſcientia phiſica habet terminos qui termini ſunt magis contrac ti nam nō ſolū conſideratio debi ta huic libro nō trāſendit corpꝰ tranſmutabile ſimpliciter ſed ēt nō tranſcendit corpus tranſmu tabile ad formā unde primū ſecū dū conſiderationem huius libri nō eſt corpus ſenſibile abſolute ſed eſt corpus ſenſibile potentia ad ↄtrarietates erit igitur hic or do ꝙ prius ſecundū conſidera tionem debitā huic libro conſi derabitur corpus ſenſibile quod eſt potentia ad cōtrarietates nā ſicut genus eſt in potentia ad ꝓ prias ⁊ poteſt conſiderari genus non conſideratis contrarijs dif ferentijs ita nō abſtrahēdo a ma teria ſenſibili poteſt conſiderari corpus ſenſibile quod eſt in po tentia ad cōtrarietates ſenſibileſ nō conſideratis huiuſmodi con trarijs que ſunt quaſi differentie diti corporis primū igitur ut pa tet ad hunc librū erit conſidera re corpus ſenſibile potentia ad tales contrarietates Secūdo erit corpus ſenſibile ut informatur contrarijs differentijs Tercio erit conſiderare corpus ſenſibile nō ſolum ut eſt in potētia ad cō trarias qualitates uel etiaꝫ ut in formatur qualitatibus cōtrarijs quomodocūqꝫ ſed ut perficitur talibus qualitatibus contrarijs ad quas ſequitur eſſe ignem uel aquam uel aliquod tale ſpeciale elementum Notandū etiaꝫ ꝙ ſi conſiderantur predicta textus ariſto. poteſt dupliciter exponi primo ut deſignetur ordo conſi derationū quia ſecundū conſide rationem phiſicam ut oſtenſum eſt primū eſt corpus ſenſibile po tentia ad contrarietates Secūdo ꝙ eſt corpus ſenſibile informatū contrarijs Tercio eſt corpus ſen ſibile informatum talibus cōtra rijs ut ignis uel aqua Secūdo poteſt exponi quantū ad ordinē principiorum ad principiatuꝫ ⁊ cōponentiuꝫ ad ↄpoſitū qꝛ ſicut dictū ē caliditas ⁊ frigiditas ⁊ ta les qualitates contrarie licet nō ſint de ratione elementorum ſe cundū ꝙ conſiderantur ſecundū ſuā quiditatem abſolute ſunt ta men de ratione eorū ut habent ēe naturale ut ſunt actiua ⁊ paſſiua

ut conſiderantur ex phiſico ⁊ ut tales q̄litates ſunt de ratione elementorum ⁊ ut ſunt quaſi differentie formales eorū prius intelligitur materia que eſt corpus ſẽſibile ſiue primo intelligitur ipm corpus ſenſibile quod eſt in potentia ad contrarietates ſecundo ipe contrarietates ut frigiditas ⁊ caliditas intelliguntur aduenire tali materie ⁊ tali corpori Tercio ex coniunctione talium contrarietatū ad tale corpus reſultat inde elemẽtū ut aqua ⁊ ignis ⁊ eſt ſimile nam ſicut homo conſtat ex anima ⁊ corpore prius intelligo corpus eſſe in potẽtia ad animam ⁊ poſtea animã coniungi corpori ⁊ tercio intelligo hominem reſultare ex coniunctione anime ad corpus ſic quia elementũ ut eſt actiuū ⁊ paſſiuum conſtat ex corpore ſenſibili quod eſt in potentia ad qualitates ſenſibiles ⁊ ex qualitatibus ſenſibilibꝰ ideo primo intelligo tale corpus ſenſibile ⁊ ſecundo intelligo ꝙ ei aduenient qualitates contrarie ⁊ tercio ex coniunctione taliũ qualitatum ad tale corpus intelligo ꝙ reſultat inde elementum ut aq̃ ⁊ ignis eſt enim primo intellectꝰ generis quod ſe habet quaſi materia. ſecundo eſt intellectus differentiarum que ſe habent ſicut forme. tercio eſt intellectus ſpeciei que conſtituitur ex genere ⁊ differentia tamq̃ ex pricipio materiali ⁊ formali ⁊ quia corpus ſenſibile ut ſpectat ad propoſitũ quod eſt potentia ad contrarietates ſe habꝫ ut genus ⁊ materia ⁊ contrarietates quaſi differentie formales elementa uero ipa ut tranſmutãt ſe ad inuicem ⁊ ſunt actiua ⁊ paſſiua ſe habent quaſi conſtitute ex predictis ideo primo eſt tale corpus ſenſibile. ſecũdo ſunt ipe cõtrarietates. tercio ſunt ignis ⁊ aqua talia elementa que ut ſunt actiua ⁊ paſſiua que conſtituuntur ex eis Harum autem duarum expoſitionum licet utraq̃ uera eſt ſecunda tamẽ magis cõcordat intẽtioni textus ſꝫ tamen ideo ambe dicte ſunt qꝛ ad intellectū unius facit alia

Notandum etiam ꝙ ſicut elementa appellat phũs corpora prima cum tamen non ſint ſimpliciter prima nec ſunt prima ut ſunt de conſideratione naturalis abſolute ſed ſunt prima ut ptinent ad conſiderationem huius libri in quo conſideratur de corporibus tranſmutabilibus ad formã ⁊ inter corpora ſic tranſmutabilia elementa ſunt prima corpora ſic dicere poſſumus ꝙ corpus ſenſibile quod eſt in potentia ad contraria non eſt prima ſecundũ conſiderationem abſolutam nõ ẽt pmũ ſcđꝫ ↄſiderõem phiſicam quia phiſicus prius conſiderat corpus phiſicum abſolute q̃ corpus ſenſibile tale quod eſt in potentia ad contraria tamẽ ut ſpectat ad conſiderationem huius libri in quo non conſideratur de corpore ſenſibili ſiue tranſmutabili ſimpliciter ſed de tranſmutabili ad formam quia non eſt ſic tranſmutabile niſi ꝙ eſt in potẽtia ad contraria corpus ſenſibile quod eſt ſic in potentia eſt pmũ ſecundum conſiderationem pſentis materie Hec quidem. Ex hijs que dicta ſunt reprehendit empedoclem ⁊ ſuos ſequaces dicens ꝙ hec.ſ.elta tranſmutant

ad inuicem cum dictum ſit ea ẽe ſubiecta contrarijs ⁊ non ſunt tranſmutabilia ut empedocles ⁊ alij ſequaces ſui dicunt naꝫ ſi elementa eſſent tranſmutabilia ſecũdum ſubſtantiam ut ponit empedocles non eſſet una materia eorum ⁊ per conſequens nec ẽet alteratio quia contrarietates nõ tranſmutantur ad inuicem caliditas enim non fit frigiditas ſed quia eſt una materia eorum trãſmutabilium quod eſt ſub forma unius efficitur ſub forma alteri⁹

Et etiam non minus. Exequitur de dictis differentijs formalibus in ſpeciali ⁊ duo facit quia primo continuat ſe ad dicenda . ſecundo exequitur de intẽto ibi Quoniam igitur . Continuetur ſic non ſufficit dicere qualitates contrarias eſſe differẽtias formales elementorum ut ſunt actiua ⁊ paſſiua ſed non minus .i. nihilo minus dicendum eſt qualia ⁊ q̃ta ſunt principia corporis elemẽtalis .i. dicendum eſt quales ⁊ q̃te ſunt qualitates tales ſenſibiles que ſunt differentie formales alij autem incomplete tradentes artem non dicunt quare huiuſmõi principia ſunt hec aut tanta ſed ſupponentes talia principia eſſe utuntur eis Quoniam igitur Exequitur de intento ⁊ duo facit quia primo oſtendit tales differentias formales eſſe qualitates tangibiles . ſecundo oſtendit quas qualitates tangibiles ponendum eſt eſſe tales differentias ibi Ipſorum autem. Circa p̃mum tria facit quia primo oſtẽdit qualitates tangibiles eſſe differentias tales. Secundo dicit q̃litates alias non eſſe differentias tales . Tercio remouet quandam cauillationem . ſecunda ibi Ideo neq; albedo . tercia Quamuis p̃or . Dicit ergo quia nos querimus principia corporis ſenſibilis hoc autem ſenſibile corpus qđ querimus eſt tangibile ⁊ quia tãgibile ẽ illud cuius eſt ſenſus tactus ideo manifeſtum eſt ꝙ non omnes qualitates corporis nec omnes qualitates ſenſibiles faciunt .i. faciẽde ſunt ut habꝫ alia littera ſpecies .i. forme ſiue formales differentie ⁊ principia elemẽtorum ſed recte facientes faciunt ſolum talia principia qualitates que ſunt ſecundum tactum. i. q̃litates que tangibiles ſunt quia tales contrarietates differunt ⁊ ſcđm ꝯrietatẽ ⁊ ſm talẽ ꝯrietatẽ .i. tangibilem Notandum aũt ꝙ corpus tangibile ẽ illud cuius principia querimus quia tale ſẽſibile conſideratur hic a quali ſẽſibili non abſtrahit conſideratio huius libri ⁊ ut ſpectat ad mãꝫ iſtam dicimus autẽ ꝙ in hoc libro intenditur de corpore tranſmutabili ad formam licet corp⁹ ſenſibile abſolute poſſet forte abſtrahi a qualitatibus ſenſibilib⁹ tangibilibus corpus tamẽ tranſmutabile ad formã nunq̃ abſtrahitur a talibus qualitatib⁹ ⁊ qr hic intenditur de corpore ſic trãſmutabili corpus igitur hic queſitũ ẽ corpus tangibile cũ igit̃ pricipia ⁊ formales differẽtie corporis tangibilis ſcđm ꝙ huiuſmõi ſunt contrarietates tactus oportet tales contrarietates hic eſſe queſitas Ideo neq; albedo . Oſtendit ex hoc alias cõtrarietates non eſſe queſitas dicens ꝙ nec albedo nec dulcedo

⁊ amaritudo ⁊ ſimiliter neqꝫ aliqua aliarum contrarietatū ſenſibilium ab alijs qꝫ a ſenſu tactus nulla .ſ. talium facit elementa .i. ē principium elementorum uel differentia formalis eorum ut ſunt tranſmutabilia ul' actiua uel paſſiua Quamuis prior. Remouet quandam cauillationem dicens ꝙ licet uiſus ſit prior tactu propter quod ſbm̄ .i. obiectū uiſus eſt prius obiecto tactus ſꝫ tamen quia qualitas uiſibiliſ nō eſt paſſio corporis tangibilis ſecundum ꝙ tangibile ſed ſecundum ꝙ aliud ut ſecundum ꝙ uiſibile cum nos queramus principia corporis ut eſt tangibile nō eſt uiſibile ⁊ ſi contingit uiſum eſſe prius natura quia talis prioritas accidit ⁊ alienatur a cōſideratione noſtra ideo differētias uiſibiles non eſt ponendum differentias eſſe formales elementorum ut ſunt tangibilia ⁊ ut actiua ⁊ paſſiua.

Pſorum autem. Poſtqꝫ phūs dixit qualitates tangibiles eſſe elementorum differentias formales ⁊ eſſe principia eorum modo quo dictum eſt ne laboret in equiuoco quia multe ſunt qualitates tāgibiles oñt i pte iſta qs q̄litateſ de numero tāgibiliū ponendum eſt eſſe tales differentias ⁊ talia principia. ⁊ ideo duo facit quia p̄mo enumerat diuerſas contrarietates tangibiliuꝫ. ſecundo oſtendit quas illaruꝫ ponenduꝫ eſt eſſe talia principia ibi Horum auteꝫ. Dicit ergo ꝙ diuidendum eſt contrarietates ipſorū tangibilium ⁊ oſtendenduꝫ eſt que ſunt prime differentie ⁊ cōtrarietates tangibiles ſunt autē contrarietates ſecundū tactuꝫ hee ſepteꝫ prima eſt caliduꝫ ⁊ frigidum. ſecunda eſt humidum ⁊ ſiccum. tercia eſt graue ⁊ leue. q̄rta eſt durum ⁊ molle. quīnta eſt lubricum ⁊ arridum. ſexta aſperuꝫ ⁊ lene. ſeptima groſſuꝫ ⁊ ſubtile Horum autem graue. Exequitur de predictis ⁊ duo facit quia primo oſtendit quid tenendum ſit de graui ⁊ leui. ſecū do quid de alijs qualitatibus ibi Calidum. Dicit ergo horum .ſ. harum qualitatum tangibiliū graue quideꝫ ⁊ leue non ſunt actiua ⁊ paſſiua quia non dicunt' .i. non deſcribuntur nec diffiniū tur graue ⁊ leue in faicendū aliquid aliud neqꝫ in patiendo ab alio ⁊ quia elementa ut de eis loquimur oportꝫ eſſe actiua ⁊ paſſiua ad inuicem ideo ſup ut ad propoſitum ſpectat graue ⁊ leue non poſſunt eſſe principia elemētorum Calidum autem ⁊c. Oſtendit quid ſit de alijs tenendum ⁊ probat ꝙ calidum frigidum ſiccum ⁊ humiduꝫ ſunt iſte qualtates que ſunt elementoruꝫ principia ut ſunt actiua ⁊ paſſiua Ad cuius euidentiaꝫ. notanduꝫ ꝙ qualitates tangibiles que ponuntur elementoruꝫ principia ut ſunt tranſmutabilia ad inuicē duo debent habere in ſe pmo quia debent eſſe actiue ⁊ paſſiue quia ſine actione uel paſſione nō fit tranſmutatio. ſecundo non debent reduci in alias quia ſi in alias qualitates reducerentur iam non eſſent prime nec deberent dici principia. duo ergo facit q̄

primo oſtendit calidum ⁊ frigidum humidum ⁊ ſiccum eſſe huiuſmodi principia quia ſunt actiua ⁊ paſſiua Secundo ꝙ non reducuntur in alia ſed magis alia reducuntur in ipa .ſecunda ibi Manifeſtum igitur Circa primū duo facit quia primo oſtēdit calidum ⁊ frigidum poſſe eſſe talia principia quia ſunt actiua. ſecundo oſtendit hoc idem de humido ⁊ ſicco quia ſunt paſſiua ibi Humidum enim indeterminatum. Dicit ergo ꝙ calidum ⁊ frigidum poſſunt eſſe talia principia quia ſunt actiua nam calidum eſt actiuū quia congregat homogenea ⁊ ſegregat etherogenea ideo ſapiētes inquiunt ignē facere ſegregare aligenigena ⁊ etherogenea congregare autē homogenea que ſunt eiuſdem tribꝰ ⁊ eiuſdem prolis ſed extollit ⁊ ſegregat alienigena ſic etiam frigidum eſt actiuū quia coniungit ⁊ congregat omnia ſimiliter .i. uniformiter ſiue ſint ſingenea .i. homogenea ſiue non ſint eiuſdē tribus ⁊ ſint etherogenea Notandum autem ꝙ calidum rare facit ⁊ rarefaciendo quidquid ē ibi ſubtile eleuatur ⁊ euaporat ideo dicitur congregare homogenea quia groſſa ⁊ grauia relinquit deorſum leuia autem ⁊ ſubtilia facit aſcendere ſurſum ⁊ q̄r calor coniungit leuia leuibus ⁊ relinquit groſſa groſſis ideo dicitur congregare homogenea frigidum autē conſtipat ⁊ conſtrigit ⁊ habet immobilitatem ideo ſiue homogenea ſint ſiue etherogenea per frigidum congregātur frigidum enim non ſeperat ſubtilia a groſſis ſed coagulat ea ſimul Humidum enim. Oſtēdit humidum ⁊ ſiccum eſſe talia principia quia ſunt paſſiua ⁊ duo facit quia primo facit qđ dictum eſt. ſecundo diuidit humidum ⁊ ſiccum ut oſtendat humidum ⁊ ſiccum eſſe ponendū principium tale .ſecunda ibi Dicitur autem. Circa primum duo facit quia primo oſtendit de humido ⁊ ſicco quod dictum eſt. Secundo oſtendit qualitates tāgibiles non poſſe eſſe talia principia quia reducuntur in humidum ⁊ ſiccum ibi Subtile autem Dicit autem ꝙ humidum habꝫ rationem paſſiui eſt enim humidum indeterminatum proprio t̄mino bene eſt terminabile termino alieno Siccū autem econuerſo eſt bene terminabile proprio ⁊ difficile terminabile termino alieno uel alterius ⁊ quia terminabile termino alieno ſiue proprio ſonat in paſſionem ideo humidū ⁊ ſiccum ſunt paſſiua Subtile autem. Oſtendit alias qualitates non poſſe eſſe talia principia quia non ſunt qualitates p̄me ſed reducuntur in alias Circa quod duo facit quia primo p̄mittit quod intendit. ſecundo exequitur de intento ibi Quoniam enim. Dicit ergo ꝙ ſubtile ⁊ groſſum lubricum ⁊ arridum durum ⁊ molle ⁊ alie differentie tāgibiles nō ſunt prime ſed ex hijs ſunt ſed reducuntur ad has ut ad humidū ⁊ ſiccū. Quoniam enim repletum. Exequitur de intento ⁊ tria facit quia p̄mo oſtendit hoc de ſubtili ⁊ groſſo ſecundo de lubrico ⁊ arrido. tercio de duro ⁊ molli.ſecunda ibi Et rurſum . tercia ibi Amplius.

Dicit ergo ꝙ humiduꝫ eſt quid repletiuū quia non eſt terminatū termino proprio ⁊ eſt bene terminabile termino alieno ⁊ quia humidum bene ſequitur tangenteꝫ ⁊ quia accipit figuram ⁊ formaꝫ eius quod tangit ideo ſup humidum eſt repletiuuꝫ aqua enim ⁊ quidquid tale ſubtile eſt repletiuuꝫ pmo ſubtile eſt maxime tale .i. maxime repletiuuꝫ paruarum partiuꝫ eſt enim de ratione ſubtilis ꝙ totuꝫ contingat ſubtile enī ſecunduꝫ ꝙ huiuſmodi ſic ſubintrat qꝛ totū attigit totū ⁊ replet ⁊ quia replere conuenit rei per naturam humidi patet ꝙ ſubtile erit humidi ⁊ ſi ſubtile eſt humidi ⁊ reducitur in humidum groſſum erit ſicci ⁊ reducitur in ipm Notandum autem ꝙ qꝛ ſiccum ⁊ ſolidum bene terminantur termino proprio non accipiunt figuraꝫ eius in quo ſunt nec bene replent ipm uas enim bene replet ex aqua ⁊ non bene replentur ex lapidibus quia aqua ſeqtur uaſis figuram ⁊ coactat ſeipi non autem lapides. Rurſum lubricum. Reducit lubricuꝫ ⁊ arridum dicens ꝙ lubricum erit humidi .i. reducitur in humidum lubricum enim eſt humidū paſſum aliquid a ſicco uelud oleum quod eſt lubricum ⁊ uiſcoſum quia eſt ibi ſiccitas admiſta humiditati tamen quia ibi habūdat humiditas lubricum reducitur in humiduꝫ arriduꝫ auteꝫ eſt ſicci.i. reducetur in ſiccuꝫ eſt eniꝫ arridum quod eſt perfecte ſiccū quapropter ⁊ coagulata uident arrida ⁊ ſicca propter defectum proprie humiditatis deficit eniꝫ in talibus propria humiditas q eſt conſtricta .i. conſtipata propter coagulationem. Amplius. Reducit molle ⁊ durum dicens ꝙ molle eſt humidi nā molle eſt quod ſubicitur in ſeipm.i. ꝙ cedit non tranſmutans autem .i. non reſiſtit ⁊ quia hoc facit humidum ⁊ eſt proprium eius cedere .ſ. ⁊ nō reſiſtere ideo non eſt humidum reducibile in molle ſed molle eſt humidi ⁊ reducitur in ipm participat enim molle proprietates humidi ⁊ nō econuerſo addit autem ꝙ duruꝫ eſt ſicci nam durū eſt quaſi idem quod coagulatum. coagulatum auteꝫ ē ſiccum .i. reducitur in ſiccum ut prius dicebatur igitur ⁊ durum in ſiccum reducetur.

Dicitur autem. Diuidit ſiccū ⁊ humiduꝫ ut oſtendat ꝙ ſiccuꝫ ⁊ humidum debent poni qualitates prime non enim quodlibet humidum ⁊ quodlibet ſiccum ſunt ſimpliciter qualitates pme

Ad cuius euidentiam notandum ꝙ humidum ⁊ ſiccum repe riuntur in elementis ⁊ elementatis ⁊ ut reperiuntur in elementatis habent ēe dupliciter qdā eni mixta ſunt ſimpliciter humida ⁊ quedam autem ſunt talia per accidens que autem non ſunt humida per ſe ſed per accidens poſſunt dici uda ⁊ rorata ſicut lapides infuſi aqua ſunt udi ⁊ rorati ſicut etiam quedam ſunt ſicca ſimpliciter quedam ſunt ſicca per accidens ut coagulata humida enim coagulata ſicca; ſunt p accidens ratione frigoris conſtipantis Si reductionē ſcire uolumus dicere poſſumus ꝙ uduꝫ ⁊ roratuꝫ reducitur in humidum elementatum humiduꝫ autem ele

mentati in humidum elementi quia proprie ⁊ ſimpliciter eſt humidum primum ⁊ ſic etiam coagulatum in elementatis reducit᷑ in ſiccũ elementati ſiccũ aũt el'ati in ſiccum elementi quod eſt primum ſiccum ideo principia trãſmutationum ponenda ſunt primum ſiccum ⁊ primum humidũ Duo ergo facit quia primo p̄remittit quod intendit Secundo declarat propoſitum ibi Quoniam enim. Dicit igitur ꝙ humidum ⁊ ſiccum dicuntur multifarie opponitur. enim ſicco humidũ et rurſum humido opponitur ſiccum ⁊ coagulatum ⁊ omnia hec pro ut ſunt in elemẽtatis ſũt humidi ⁊ ſicci dictorum principiorum.i.ſunt ſicci ⁊ humidi ꝑ ut ſunt in elementis ſunt enim aliquomod o prime qualitates in elementatis tamen non ſunt in eis ſimpliciter quia mixta ⁊ elementa non habent qualitates huiuſmodi in ſuis excellentijs ſed habent eas fractas ⁊ remiſſas ut dictum eſt Quoniam eniꝫ Manifeſtat quod dixerat ⁊ duo facit quia primo oſtendit humiduꝫ ⁊ udum opponi ſicco ⁊ ꝙ ſiccum reducitur in primum ſiccuꝫ .ſ. ſiccum elementati in ſiccum elementi.Secũdo oñdit ſiccũ ⁊ co coagulatũ humidũ opponi ⁊ ꝙ hũidũ reducitur in primũ humidum .ſecunda ibi Rurſus auteꝫ. Dicit autem ꝙ humido ⁊ udo opponitur ſiccum nam humiduꝫ quidem.i.udum eſt quod habet alienigenam. humiditatem ſupficietenus ſicut id quod eſt roratuꝫ in fuſcuꝫ autem eſt id quod habet alienigenam humiditateꝫ in profundo ſiccum autem ſimpliciter eſt quod priuatur utraq̄ hac humiditate propter quod manifeſtum eſt ꝙ humidum ſecundum ſuperficiem erit humidum ſimpliciter uel ut habet alia littera ⁊ planius uduꝫ erit hũmidi ſic etiam ſiccum quod eſt oppoſitum humido eſt ſicci primi.i. reducitur in ſiccum primũ

Notandum autem ꝙ eo ipo ꝙ u dum oppoitur ſicco quia ſiccum eſt . propũ oppoſitum humido ſequitur ꝙ udum ſit' aliquo modo humidum ⁊ quia quod eſt ſecundum quid ⁊. quodam modo reducitur in id quod eſt ſimp liciter ideo bene dictum eſt ꝙ uduꝫ reducitur in humidum ⁊ ſicco opponitur per naturam humidi Rurſus autem ⁊c̄. Oſtendit hoc idem de ſicco ⁊ coagulato dicens ꝙ humidum ⁊ coagulatuꝫ ſimiliter opponuntur quia humiduꝫ eſt quod habet propriam humiditatẽ in profundo infuſum autem quod habet alienam humiditateꝫ in profundo coagulatum autem quod priuatur hac.ſ.humiditate in ꝓfundo ergo coagulatum opponitur humido per naturaꝫ ſicci ut inquantum participat aliquid de ſiccitate ſicut udum opponebatur ſicco prout participabat aliquid de humiditate quaproter ex hijs que dicta ſunt patet ꝙ horum hoc .ſ.coagulatuꝫ erit ſicci hoc autem .ſ. udum erit humidi Deinde notanduꝫ ꝙ nõ ſolũ udum ſꝫ etiam infuſum reducitur in humidum qnia tam infuſa ꝙ̄ uda ſunt .humida per accidens habent enim alienam humiditatem ſed aliter ⁊ aliter quia udum habet huiuſmodi

humiditatem in' ſuperficie infu
ſum autem in fundo uerum quia
utrumqꝫ habet hoc per accidenſ
cum eſſe per accidens reducatur
ad per ſe tam udum q̄ꝫ infuſum
reducitur ad humidū. Ma
nifeſtum igitur . Concludit ꝙ q̄
tuor predicte differētie.ſ. calidū
⁊ frigidum humidum ⁊ ſiccum
non reducuntur ad alias nec in
ſeipſaſ ſed alie reducuntur in eaſ
ideo ait ꝙ omnes aliene .i. alie
differentie omnes reducūtur ad
has differentias primas hee au
tem non amplius in minores q2
nec reducuntur in alias nec in ſe
ipſas caliduꝫ enim non eſt quod
ſiccuꝫ aut qd̄ humidū quia acti
uuꝫ non eſt quod paſſiuuꝫ quia
paſſiuum non eſt quod actiuuꝫ
ſic etiam frigidum ⁊ ſiccum non
ſunt ſub ſeinuicem quia actiuuꝫ
non eſt paſſiuum nec econuerſo
nec ſunt ſub calido ⁊ humido ut
ꝙ frigidū ſit ſub calido ⁊ ſiccū
ſub hūido q2 oppoſitū ñ eſt ſub
oppoſito q̄ ꝓpter neceſſe eſt q̄tu
or differentias iſtas eſſe principi
a tranſmutationum ⁊ non plureſ
neqꝫ pauciores Notandu aūt
ꝙ cuꝫ fuerint aſſignate ſeptē con
trarietates tangibilium qualita
tum ſolum due ſunt ponende tā
q̄ꝫ prime differentie ⁊ tamq̄ꝫ pri
cipia tranſmutationum uideliceꝫ
calidum frigidum humidum ⁊
ſiccuꝫ quia hec ſunt actiua ⁊ paſ
ſiua ⁊ non reducuntur in alias a
lie autem quinqꝫ contrarietates
non debent dici talia principia
quia uel nec ſunt actiua nec paſ
ſiua ut graue ⁊ leue uel reducun
tur in alias ut ſubtile ⁊ groſſum
lubricum ⁊ arridum durū ⁊ mol
le aſperum ⁊ lene.aſperum enim
⁊ lene reducuntur in humidum
⁊ ſiccum licet philoſophus non
reduxerat ea lene enim reducitur
ad humidum humida enim ꝓp
ter ſui fluxibilitatem habent leni
tatem in partibus ⁊ in eis una
pars non ſupereminet alteri Sic
ca enim quia ſunt bene termina
bilia termino proprio poſſunt
hr̄e aſperitatem in partibus ⁊ in
eis una ꝑs pōt alteri ſuꝑeminere
Uoniam auteꝫ ⁊c̄.Poſt
q̄ꝫ philoſophus oſten
dit quatuor eſſe quali
tates primas actiuas ⁊
paſſiuas in parte iſta ex numero
illarum qualitatum probat nu
merum elementorum Ad cui9
euidentiam notanduꝫ ꝙ ad trāſ
mutationem ⁊ generationem ⁊
corruptionem non ſoluꝫ ꝙ elemē
tum ſit actiuuꝫ ⁊ paſſiuuꝫ requi
ritur ſed etiaꝫ ad hoc facit locus
⁊ etiam ordo ad huiuſmodi qua
litates nam ſecundū ꝙ elementū
eſt in alio ⁊ alio loco ſic aliter ⁊
aliter ſe habet ad generationem
⁊ corruptionem ſimiliter etiam
pro ut habet alium ⁊ alium ordi
nem ad qualitates actiuas ⁊ paſ
ſiuas aliter ſe habet ad agenduꝫ
⁊ patiendum ⁊ aliter tranſmutat
⁊ tranſmutatur Tria ergo facit
quia primo ex numero qualita
tum actiuarum ⁊ paſſiuarum ꝓ
bat numerum elementorum. Se
cundo determinat de numero e
lementoruꝫ. Tercio oſtendit quē
ordinem habent elementa ad q̄
litates actiuas ⁊ paſſiuas . ſecun
da ibi Entibus autem.tercia ibi
Et tamen .Circa primum duo fa
cit. quia primo oſtendit quod
dictum eſt .ſecundo oſtendit ali
quomodo opinionem antiquoꝝ

concoꝛdari opinioni ſue. ſecun
da ibi Omnes enim. Pꝛima pars
diuiditur in duas quia pꝛimo ꝓ
ponit quod intendit ſecūdo ma
nifeſtat pꝛopoſitum ibi Et aſſe
cutum ⁊c̄. Dicit ergo ꝙ quatuoꝛ
ſunt elementa .i. quatuoꝛ ſunt
qualitates actie ⁊ paſſiue elemen
tum enim quaſi idem ſonat qꝺ
pꝛincipium ⁊ ꝙ huiuſmodi qua
litates pꝛime habent aliquo mo
do rationem pꝛincipij ut oſten
ſum eſt ideo elementa appellari
poſſunt iſtarum autem quatuoꝛ
qualitatum ſiue iſtoꝛum quatu
oꝛ pꝛincipioꝛum ſunt ſex coniun
gationes .i. ſex combinationeſ qꝛ
ſex modis conbinari poſſunt ſed
due conbinationes ſunt inutiles
quia contraria non ſunt innata
coniūgi quia inpoſſibile eſt idē
coꝛpus eſſe calidum ⁊ frigidum
uel ſiccū ⁊ hūidū maiſm̄ ergo eſt
ꝙ poſſibiles coniunctiones ele
mentoꝝ .i. pꝛimarum qualitatū
erunt quatuoꝛ poterunt enī con
binari ⁊ coniungi calidum ⁊ ſic
cum calidum ⁊ humidum frigi
dum ⁊ humidum frigidum ⁊ ſic
cum ⁊ quia ſecundum numerū
harum conbinationum eſt nume
rus pꝛimoꝛū coꝛpoꝛum ideo con
tingit eſſe quatuoꝛ pꝛima coꝛpo
ra Notandum ꝙ phūs utitur
equiuoce nomine elementi quia
aliquando elementa appellat pꝛi
ma coꝛpoꝛa ut ignem ⁊ hꝰmodi
que ſunt elementa reſpectu mix
toꝝ que conſtant ex eis aliquan
do autem appellat elementa qua
litates actiuas ⁊ paſſiuas q̄ ſunt
elementa ⁊ pꝛincipia pꝛimoꝛum
coꝛpoꝛū non ſimpliciter ⁊ abſo
lute ſed ut ſunt actiua ⁊ paſſiua
ad inuicem ut ſupꝛa dictum eſt

⁊ ſic accipit elr̄a hic quoꝝ ꝯbina
tiōes ſūt ſex q̄tuoꝛ poſſibiles ⁊
due ipoſſibiles Nōndū ēt ꝙ
elm̄ quodlibꝫ ſiue qꝺlꝫ ꝑmū coꝛ
pꝰ req̄rit ꝑmas duas q̄litates ⁊
qꝛ ꝑme due q̄litateſ i eodē coꝛpe
ꝑmo nō poſſunt coniungi niſi q̄
tuoꝛ modis ideo ſunt quatuoꝛ ꝑ
ma coꝛpoꝛa Et aſſecutum.
Hic manifeſtat quod dixerat di
cens ꝙ hoc .ſ. ꝙ ſunt quatuoꝛ cō
binationes qualitatum pꝛimaꝝ
ſꝫ rationē ⁊ rōabiliter eſt aſſecu
tū hijs q̄ apparent ſimplicia coꝛ
poꝛa .i. igni aq̄ aeri ⁊ terre nā in
hijs quatuoꝛ coꝛpoꝛibꝰ requirū
tur q̄tuoꝛ cōbinationes ignis eīꝫ
ē calidꝰ ⁊ ſiccus aer calidꝰ ⁊ hūi
dus nā aer ē q̄ſi euapoꝛatio q̄dā
q̄ ē calida ⁊ hūida aq̄ ē fr̄a ⁊ hūi
da terra aūt fr̄a ⁊ ſicca ut gͦ rōa
bilit̄ diſtribuāt̄ ꝑme dꝛe pꝛimis
coꝛpoꝛibus ſecundū rōm fit mul
titudo eoꝝ vꝫ ꝑmoꝝ coꝛpoꝝ ſuꝑ
ſꝫ multitudinē q̄litatū ꝑmaꝝ ſūt
eīꝫ q̄tuoꝛ ꝑma coꝛpa q̄ ſūt q̄tuoꝛ
ꝑme q̄litateſ ⁊ ſūt eaꝝ q̄tuoꝛ ꝯbi
natiōes poſſibiles Nōnꝺ aūt
ꝙ euapoͦ pōt duꝛ ꝯſiderari uel
q̄ꝫtū ad id qꝺ ē ⁊ ſic ē hūida uel
q̄ꝫtū ad calorē icoꝛpoꝛatū q̄ facit
eū aſcendere ⁊ ſic ē clr̄a fr̄a eni ſꝫ
ꝙ hꝰmōi nō aſcēdūt ſꝫ deſcēdūt
⁊ iō ꝯit̄ poit̄ ꝙ uapoꝛa mā hēt
hūiditatē ſꝫ ab efficiente .i. a ſole
⁊ ſupceleſtibꝰ coꝛpibꝰ hꝫ calorē
icoꝛpatū iō dcm̄ ē ꝙ aer ē calidꝰ
⁊ humidꝰ qꝛ eſt q̄ſi q̄dā euapoꝛa
tio. Nōnꝺ ēt ꝙ .p. hic q̄ſi ſup
ponendū ꝙ ad qꝺlꝫ elm̄ req̄rit̄
ꝯbinatio duaꝝ q̄litatū ⁊ ex nūo
taliū ꝯbiationū arguit nūꝝ taliū
eloꝝ Quidā aūt uolētes hꝰmōi
rationem aſſignare dixerunt hͦ
eſſe quia oppoꝛtet actiuū habere

ſuum propū. ſubiectum propriū
autem ſubiectum ſummi calidi
non poteſt eſſe humidum quia
calidum in ſummo facit euapora
re humidum ignis igitur habet
duas qualitates quia eſt calidus
⁊ ſiccus ſed calidum cum tempe
ramento fundatur in humido iō
aer eſt calidus ⁊ humidus Sic
etiam frigidum cum temperamē
to fundatur in humido ut frigi
dum aqueum frigidum auteʒ cū
exceſſu expellit humidum ut fri
giduʒ terre ideo oportet elemen
tum habere duas qualitates pri
mas ſecundum ꝙ una ſequitur
ad aliam ⁊ habet ordinem ad eā
Sed hoc dupliciter non uide
tur bene dictuʒ quia per accidēs
uidetur ire ad mentem phi p.eni
intendit hic de elementis ⁊ de
numero eorum ut transmutant
ſe ad inuiceʒ ut ſunt actiua ⁊ paſ
ſiua ideo ex ipa actione ⁊ paſſio
ne magis ꝙ̄ ex ordine qualitatū
debet ſumi p̄dicta ratio. Am
plius ſupponebatur in iſta ratio
ne ꝙ ideʒ ſubiectuʒ haberet fri
gidum in ſummo ⁊ calidum in
ſummo ut ſunt calidum ignis ⁊
frigidum terre que dicebat talia
in ſummo eſſe ponebat fundari
in ſicco hoc autem uidetur ipis
apparētibus repugnare quia ſub
iecta propria non poſſunt eſſe ea
dem contrariorum maxime ſi ac
cipiantur excellentia ſua cum ac
tus actiuorum ſunt in paciente
diſpoſito poſſum⁹ ergo utro
ꝙ modo aſſignare rationeʒ qua
re ad unuʒ elementuʒ concurrūt
due qualitates prima erit ex ipa
actione ⁊ paſſione nam quecun
ꝙ transmutantur ad inuiceʒ ſūt
ſimul actiua ⁊ paſſiua ut proba

tum fuit ſup̄ capitulo de mixtio
ne ⁊ etiam in capitulo de tactu
⁊ de actione ſi ergo hic agitur de
elementis ut ſunt tranſmutabilia
oportet agere de eis ut ſunt acti
ua ⁊ paſſiua cuilibet igitur elemē
toruʒ dabimus duas qualitates
unam qualitatem paſſiuam ⁊ ali
am actiuam qꝛ concordat apparē
tibus quia in igne qualitas acti
ua eſt calor paſſiua ſiccuʒ in aere
q̈litas paſſiua ē hūiō actiua cali
dū. ⁊ ſic de alijs nullū eni ē elemē
tum quod non habeat unaʒ qua
litatem actiuam ⁊ aliam paſſiuā
⁊ hec uia uidetur ire ad mentem
philoſophi poſſum⁹ tamen ſi
uolumus ex ordine ipārum qua
litatum oſtendere quomodo ad
quodlibet elementū concurrūt
due qualitates tenebimus tamē
modum alium a modo predicto
non enim dicemus ꝙ terra ſit fri
gida in ſummo ſed ꝙ aqua quo
poſito de facili patet dicta com
binatio nam ignis qui calidus ē
in ſummo de neceſſitate fundat᷑
in ſicco quia ſumma caliditas fa
cit euaporare humidum aqua au
tē que eſt frigida in ſummo que
eſt ei oppoſita requirit oppoſi
tum ſuſceptiuuʒ ideo frigidum
aque fundatur in humido aer au
tem quia habet calidum cum tē
peramento fundatur in humido
frigidum autem terre modo op
poſito fundatur in ſicco ita ꝙ ca
lidum in ſummo non compatit᷑
ſecum humidum ſed calidum cū
temperamento ⁊ frigidum in ſū
mo non compatitur ſecum ſiccū
ſed frigidum cum temperamen
to quare autem terra non eſt fri
gida in ſummo cum ſumme diſ
tet a celo inferius patebit

Omnes quidē. Adducit opi
niones antiquorūʒ ad confirmā
duʒ ueritatem predictam ⁊ duo
facit qꝛ primo narrat opiniones
antiquorū. ſecundo exequitur de
eis ibi Quicunqꝫ quidem. Dicit
ergo ꝙ non eſt ponendum plu
ra elementa ꝙ̄ quatuor quod pa
tet ex dictis antiquoruʒ nam om
nes qui faciunt corpora ſimpli
cia eſſe elementa hij faciunt unū
tale corpus hij autem duo hij
autem tria hij quatuor numeruʒ
autem quaternarum nullus exceſ
ſit Quicunqꝫ ⁊c̄. Quia fe
cit menſionem de opinioibus an
tiquoruʒ exequitur de eis ⁊ duo
facit quia primo exequitur de fa
cientibuſ vnum elementum. ſecū
do de faciētibus plura ibi Qui
autem mox. Dicit ergo quicun
qꝫ dicunt vnū ſolum eſſe elemen
tum addunt illi elemento mate
riali alia principia formalia ⁊ ac
tiua ideo ait ꝙ deinde ex illo pn
cipio materiali per raritatem ⁊
dempſitatem generantur alia cō
tingit enim hijs facere duo prin
cipia formalia ut rarum ⁊ demp
ſum aut calidum ⁊ frigidum hec
eniʒ ſunt principia actiua ⁊ vnū
ſupponitur eis tamqꝫ materia

Qui autem mox. Exequitur
de ponentibus plura ⁊ tria facit
ſecundum ꝙ hij tripliciter diuer
ſificati ſunt primo ergo exequit᷑
de facientibus duo principia. ſe
cundo de facientibꝰ tria. tercio
de facientibus quatuor. ſecunda
ib Simpliciter autem. tercia ibi
Quidaʒ autem. Dicit ergo ꝙ q̄
mox. i. ſtatim faciunt principia
ut permenides qui poſuit ignem
⁊ terram faciunt mediam mixtu
ram horum. i. aerem ⁊ aquam q̄
ſunt media inter ignem ⁊ terram
dicūt eſſe mixturam terre ⁊ igniſ

Simpliciter. Exequitur de po
nentibus tria ⁊ dicit ꝙ ſimplici
ter quidam dicunt tria eſſe prin
cipia quemadmodum plato in
diuiſionibus. i. in tractatu de di
uiſione principiorum poſuit tria
eſſe principia. ſ. magnum ⁊ puū
⁊ ꝑdeam. ꝑdeam autem quam
ponebat medium inter magnuʒ
⁊ paruuʒ quia influebat in mate
riam magis ⁊ minus diſpoſitam
huiuſmodi ꝑdeam dicebat eſſe
mixturam quia influebat formā
in materia que admiſcebatur ei
Uel poſſumꝰ dicere ꝙ plato pn
cipaliter duo poſuit principia
materialia ⁊ forte melius. ſ. mag
nuʒ ⁊ paruū poſuit tamen nihilo
miꝰ tercium principium materi
ale quod eratquaſi mediuʒ inter
hoc ⁊ mixtum ex hijs quia ſicut
ponebat magnum ⁊ paruū. i. ma
teriam magis ⁊ minus diſpoſitā
ita ponebat eam diſpoſitam me
dio modo quod medium dixit
eſſe mixturam magni ⁊ parui qꝛ
in illo medio reſeruabātur mag
nuʒ ⁊ paruum ſicut in medio re
ſeruantur extrema. addit autem
ꝙ fere eadem dicunt qui dicūt
duo elementa ⁊ qui tria horum
autem utriqꝫ ponunt extrema ⁊
medium ſed differunt quia hij
qui ponunt duo elementa inci
dunt mediū. i. ſecant ⁊ diuidunt
ut habet alia littera medium in
duo ut patʒ de poſitione perme
nidis qui ponendo duo princi
pia. ſ. ignem ⁊ terraʒ poſuit duo
media. ſ. aerem ⁊ aquaʒ inter illa
⁊ hij qui ponunt tria principia
faciunt ſolum vnum medium
ut patet in poſitione platonis.

Quidam autem, ⁊c̄. Determi
nat de poſitione empedocliſ qui
ponit quatuoꝛ elementa ⁊ duo
facit quia pꝛimo ponit poſitio
nē . ſecundo oſtendit quomodo
ex dictis pꝛincipijs ſaluabat ge
nerationem reruꝫ ibi Non auteꝫ
Dicit ergo ꝙ quidā dicunt mox
eſſe quatuor pꝛincipia ut empe.
⁊ hec quatuoꝛ pꝛincipia congre
gat in duo contraria quia igni
omnia alia contraponit Notā
dum auteꝫ ꝙ quia ignis erat ual
de actiuus ne uniuerſum cito coꝛ
rumperetur poſuit omnia alia e
lementa habere amiciciam inter
ſe inuicem ⁊ opponi igni ponit
ergo quatuoꝛ pꝛincipia ſed inter
ea erat ſola una contrarietas

Non eſt auteꝫ. Oſtendit quo
modo ex talibus elementis ſecū
dum empedoclem generatio fie
bat ponebat eniꝫ ꝙ vnumquod
qꝫ elementoꝛum inueniebatur ſe
cundum duplex eſſe uidelicet ſe
cundum eſſe purum ⁊ ſecunduꝫ
eſſe mixtum dicebat eni ꝙ ignis
⁊ aer ⁊ vnumquodqꝫ elementoꝝ
non eſt ſimpliciter uniuerſaliter
quia poteſt eſſe mixtum quia po
nebat ꝙ pꝛincipia elementa ſunt
talia .i. ſimilia mixtis elementis
non tamen ſunt eadem eis uerbi
gracia ſimile igni dicebat igneuꝫ
eſſe ⁊ non ignis ⁊ ſimile aeri dice
bat eſſe aerem .i. aereum ut habꝫ
alia littera ſimiliter in aliſs quia
ſimile aque dicebat aqueum ⁊
terre. terreum ignis autem puruſ
ſecundum ipm̄ eſt ſuperhabūdā
tia caliditatis ſicut glacies frigi
ditatis ut ſicut glacies dicitur
coagulatio ſic ignis dicitur arſio
quia talia ſunt quedam ſuperba
bundantia naꝫ hec .ſ. coagulatio
eſt ſuperhabundantia frigidita
tis hec autem .ſ. arſio ſuperhabū
dantia caliditatis pꝛopter quod
ſi in glacie eſt coagulatio humi
di ⁊ frigidi igniſ erit arſio calidi
⁊ ſicci Cum ergo diſtingueret em
pedo. ſic elementa ponebat hoc
modo fieri generationem ex eis
quia ex elementis puris denomi
nantibus ſuperhabundantiam
nihil ponebat generari dicebat
enim ꝙ nihil generatur neqꝫ ex
glacie neqꝫ ex igne ſed ſup̄ ſolum
ſit generatio ex mixtis elementiſ

Notandum autem ꝙ opinio
nes antiquoꝛum concoꝛdantur
cum opinionibus ariſtotilis ꝙ̄
tum ad tria . Pꝛimo quia omnes
poſuerunt plura pꝛincipia ſed a
liqui poſuerunt illa plura ēe ma
terialia aliqui uero poſuerunt v
nuꝫ materiale ſed addiderunt illi
materiali plura pꝛincipia actiua
⁊ foꝛmalia ut ſi ponebant illud
materiale pꝛincipium aerem per
caliditatem ⁊ frigiditatem uel p
raritatem ⁊ dempſitatem genera
bant alia ut aer rarefactus ⁊ cale
factus fiebat ignis condempſa
tus ⁊ infrigidatus fiebat aqua.
Secundo conueniebāt cum phō
quia cum ponebant plura pꝛinci
pia poſuerunt aliam contrarieta
tem inter ea Tercio conueniebāt
cum eo loquendo de ſimplicibꝰ
coꝛpoꝛibus non excesserunt qua
ternarium numerum Enti
bus quatuoꝛ . Determinat de lo
co elementoꝛum dicens ꝙ entibꝰ
quatuoꝛ coꝛpoꝛibus ſimplicibuſ
unumquodqꝫ duoꝛum pꝛimoꝛū
coꝛpoꝛum eſt locus utriqꝫ .i. in a
lijs duobus coꝛpoꝛibus nā igniſ
ē locus aeris ⁊ aqua locus terre
iō ignis ⁊ aer unā hn̄t diaꝫ loci

ut eius qui ad terminũ ſurſum fertur terra quidem ꝛ aqua feruntur ad mediuꝫ deorſum licet ergo ſint quatuor corpora competunt tamen eis due differentie locorum ſurſum ſ. ꝛ deorſum ꝛ ſecundum has duas differentias ſaluamus in eis generationẽ ꝛ corruptionem quia ꝙ̃tum generans dat elemẽto de forma tantũ dat ei de loco Aduertendum tamen ꝙ licet quator elementis demus duas differentias locoꝝ ſurſum ꝛ deorſum non damus eas ipis uniformiter ſed extrema ut ignis ꝛ terra habent duas differeatias ſinſer⁹ .i. puras media autem ut aqua ꝛ aer habent eas magis mixtaſ ꝛ ſubdit ꝙ hec media ſunt etiam contraria .ſ. aer ꝛ aqua .i. habent diſpoſitionem cõtrariam ad extrema uidelicet ad ignem ꝛ terram nam igni contrarium eſt aqua aeri autem terra ſunt enim hec conſtituta ex contrarijs paſſionibuſ ut patet intuenti Notandum autem ꝙ duobus elementis damus unuꝫ locum ut igni ꝛ aeri ſurſum terre aũt ꝛ aque deorſuꝫ aer eni dicit̃ eſſe ſurſuꝫ nõ q̷ ſit ſurſuꝫ ſimp̃ ſed quia reſpectie ẽ magis ſurſuꝫ ꝙ̃ deorſuꝫ ẽ eni deorſuꝫ reſpectu unius ut reſpectu ignis ſed ẽ ſurſũ reſpectu duoꝝ ut reſpectu terre ꝛ aque ſic aqua eſt deorſum reſpectu duorum ꝛ ſurſum reſpectu uniuſ Sed tamen ſimpliciter . Determinat de ordine elementorum horum ad ſuas qualitates dicens ꝙ cum elemẽta ſint ſimpliciter quatuor entia habentia binas ꝛ binas q̃litates unũ q̃ꝙ tñ eoꝝ ẽ magis uni⁹ q̃litatiſ ꝙ̃ alteri⁹ ut t̃ra ẽ magis ſicci ꝙ̃ frigidi aqua magis frigidi ꝙ̃ humidi aer magis humidi ꝙ̃ calidi ignis magis calidi ꝙ̃ ſicci

Notandum ꝙ prout elementum habet magis ꝛ minus ordinem ad aliam ꝛ aliam qualitatẽ eſt magis ꝛ minus actiuuꝫ ꝛ paſſiuuꝫ ut ignis eſt maxime actiu⁹ quia habet magis ordinem ad qualitatem magis actiuam ut ad calidum aqua autem eſt ſubactiua quia habet magis ordinem ad qualitatem ſubactiuaꝫ ut ad frigidum aer autẽ eſt magis paſſiu⁹ quia maxime habet ordinẽ ad qualitatem maxime paſſiuaꝫ ut ad humidum terra uero ẽ ſubpaſſiua quia habet magis ordinem ad qualitatem ſub paſſiuaꝫ ut ad ſiccum. Dubitaret autẽ forte aliquis utrum ſic ſe habeãt elementa ad ſuas qualitates ut philoſophus ait nam ſi de igne nõ ſit dubium ipm eſſe ſumme calidum ꝛ de aere ꝙ ſit primo humidus de terra tamen ꝛ aqua dubium eſt uidetur enim ꝙ aq̃ non debeat poni primo frigida ſed terra cum magis diſtet a celo ꝙ̃ aqua Item dixerunt aliqui ꝙ cum dicimus ignem eſſe ꝑmo calidum ꝛ aquam eſſe primo frigidam li primo non denominat ordinem elementorum ſed q̃litatum non enim eſt ſenſus ꝙ aqua primo ſit frigida quia frigidior ſit ceteris elementis ſed ſenſus eſt aquam eſſe primo frigidam quia cuꝫ ſit frigida ꝛ humida per prius ſibi competit frigiditas ꝙ̃ humiditas Volunt eniꝫ iſti terraꝫ eſſentialiter frigidioreꝫ eſſe aqua quod probant per celeſtem diſtantiam Sed iſtud nõ uidet̃ poſſe ſtare ſꝫ eni

ſciaꝫ phi iſte quatuoꝛ qualitates uidentur conſtituere numerum quatuoꝛ pꝛimoꝛum coꝛpoꝛum ꝙ non eſſet niſi cuilibet elementoꝝ cōpeteret aliqua iſtarum quali tatum p̄mo ſed quod eſt p̄mo ta le eſt maxime tale ut innuitur ſe cundo metaphiſice. ignis enim ē maxime calidus quia eſt p̄mo ca lidus aqua igitur erit maxime fri gida quia p̄mo frigida eſt erit ergo frigidioꝛ omnibus Am plius quod plus ſtringit ē quia hec poſitio uidetur tollere mixti onem quia enim ignis eſt p̄mo calidus quodcunqꝫ mixtum eſt calidum eſt tale ꝑ naturam igniſ niſi enim mixta participarent na turam ignis calida eſſe non poſ ſent ⁊ ſicut participant mixta de natura ignis quia calida ſic par ticipant naturam aeris quia hu mida ⁊ iſto modo omnia elemen ta reſeruant̄ in mixto quia mix ta participant aliquo modo uir tutes ⁊ qualitates omniuꝫ elemē toꝝ niſi igitur aliquā qualitas competeret elemento p̄mo ⁊ per ſe ita ꝙ omnibus alijs elementis competeret per ip̄m non poſſet ſaluari quomodo omnia alia ele menta cōcurrunt ad cꝫlibet mix ti compoſitionem cū igitur aque non poſſit competere humiditaſ p̄mo cum competat aeri p̄mo cō petet ei frigiditas erit igitur aq̄ p̄mo frigida non ſolum ex oꝛdi ne qualitatum ut ꝙ ſit p̄us frigi da ꝙ̄ humida ſed etiam eſt ex oꝛ dine ſubiectoꝝ quia aqua eſt fri gidioꝛ omnibus alijs Ampli us ſi ſolum aſſignaremus pꝛimo ex oꝛdine qualitatum iremus ex tra mentem phi poſſet enim una ⁊ eadem qualitas ineſſe pꝛimo pluribus elementis ut ſi aer eſſet pꝛimo humidus non reſpectu a lioꝝ elementoꝝ ſed ſolum dice retur pꝛimo tale reſpectu calo ris quia magis eſſet humidus ꝙ̄ calidus non eſſet inconueniens a liud elementum eſſe p̄mo humi dum reſpectu alterius qualitatiſ non igitur eſſet numerus quatu oꝛ eloꝝ ſcd̄m q̄tuoꝛ q̄litates ſed poſſent eſſe plura el'a ꝙ̄ q̄litates cum una qualitas pluribus ele mentis poſſet pꝛimo competere.

Si igitur uia phi neceſſitateꝫ debet habere opoꝛtet ꝙ in p̄mo dicat exceſſum reſpectu omniuꝫ alioꝛum elementoꝝ ut aer eſt hu midus p̄mo .i. humidioꝛ ceteris elementis ideo nullum aliud ele mentuꝫ poterit eſſe pꝛimo humi dum p̄mo ſemper una qualitas exit unius elemēti p̄mo congrue ergo ſecundum numeruꝫ pꝛima rū qualitatum erit numerus pꝛi moꝝ coꝛpoꝛum Notanduꝫ er go ꝙ quodlibet elementum ha bet unam qualitatem pꝛimo nō ſolum ex oꝛdine qualitatuꝫ ut ꝙ ei magis conueniat una qualitas ꝙ̄ alia ſed etiam ex oꝛdine ſubiec toꝝ quia elementū illud cui con uenit qualitas pꝛimo conuenit ei magis ⁊ pe fectius ꝙ̄ ceteris ele mentis ideo mixta et elementa ex hoc participant pꝛimas quali tates quia ꝑticipant naturam il loꝝ eloꝝ quibus p̄mo cōpetunt q̄litates ille utrū aūt unū elm̄ ꝑ ticipet aliud ut utrū aer dicatur calidus quia ꝑticipat naturam ignis infra dicet̄ ad pꝛeſens autē ſufficit ſcire ꝙ ignis eſt p̄mo cali dus reſpectu aeris ⁊ reſpectu ali oꝝ elemētoꝝ quia ē magiſ calid⁹ oibus alijs elementis ⁊ q̄ꝺ dictū

eſt de igne reſpectu caliditatis dicenduȝ eſt de elementis omnibus reſpectu qualitatū que competunt ſibi primo ſed ſi ſic dicamus ꝙ credimus bene dictū ſic ponendo ponimus aquā frigidiorem terra reſtat nobis dare uiā ⁊ modum quomodo hoc ſit poſſibile cum remotior ſit terra a celo ꝙ̄ aqua Ideo notandum ꝙ poſſumus diſtinguere duplicem calorem elementalem .ſ. ⁊ celeſteȝ hos autē duos calores differre ⁊ non eſſe eiuſdem rationis ꝓbat cōmentator in xii. metha. ⁊ adducit ad hoc autoritatem phi in libro de animalibus dicens ꝙ ille calor celeſtis receptus in ſeminibus figurat membra ⁊ format calor autem el'aris deſiccat ⁊ attenuat Preterea ut ait calor celeſtis generat animalia el'aris auteȝ corrumpit ⁊ deſtruit. Ideo ſubdit ꝙ homo gñatur ab hoīe ⁊ a ſole quia calor ille in cuius ꝟtute membra formantur ⁊ figurantur ꝟtute ſoliſ efficit ſicut igitur due qualitates ut calor ⁊ ſapor ſunt in eodem pomo quia hee due q̄litates non ſunt eiuſdem rationiſ ſic in eodeȝ igne poſſunt eſſe duo calores igneus .ſ. ⁊ celeſtis cū eiꝰdem rationis nō ſunt huiuſmodi calores ignis cū hoc quod habȝ calorem conſequentē naturam ⁊ ſpeciem propriam habet etiaȝ calorem quem acquirit ex motu celi ⁊ ſicut diſtinguimus duplicem calorem ſic diſtinguere poſſumus duplicem frigiditatem .ſ. el'arem ⁊ celeſtem ut dicamus aliqua habere frigiditatem celeſtē quia modicuȝ participant de calore celeſti ⁊ inquantum priuantur induunt rōnē calido oppoſitam ⁊ poſſunt quodammodo dici frigida Dicamus igit' aquā eſſe frigidiorē terra q̄ꝰtū ad frigiditatem el'arem ⁊ ſequentem ſpeciem ⁊ naturam propriam ſiue q̄ꝰtum ad frigiditatem de qua loq̄mur terra tamen eſt frigidior aq̄ quia magis priuatur calore celeſti non eſt ſimile de calore ignis reſpectu aeris ⁊ de frigiditate aq̄ reſpectu terre eſt enim ignis calidior aere duplici calore elementari ⁊ celeſti elementari quidem q̄r talis calor primo competit igni celeſti uero quia ignis propinq̄or celo eſt aqua uero frigidior ē terra frigiditate elementari terra uero frigidior aqua quia plus ꝓ uatur calore celeſti Notanduȝ autem ꝙ cognita una qualitate primo conueniente alicui elemento qualitates alias primo conuenientes aliis elementis contingit cognoſcere ſtatim ut ſi ſcimus ꝙ caliditas primo competat igni ſtatiȝ ſcimus qualitas p̄mo competat aeri cum enim aer ſit calidꝰ ⁊ humidus caliditas enim nō cōuenit ei primo quia poſita ē hec igni primo conuenire conueniet igitur ei primo humiditas quare hoc cito ſcimus que qualitas cōueniet primo aque nam non humiditas cum hec conueniat primo aeri frigiditas igitur primo competit ei uel conueniet ſic etiā cum terra ſit frigida ⁊ ſicca ſcire poſſumus ꝙ frigiditas non conueniet ei primo quia conuenit aque erit igitur terra primo ſicca cognita ergo prima qualitate alicuius elementi aliorum qualitates primas contingit cognoſcere quod declarare uolebamus.

Uoniam autem. Deter
minatū eſt prius quo
modo elementa ſe trāſ
mutant quia habent a
lias ꝛ alias qualitates ꝛ quia ali
ter ꝛ aliter ordinantur ad quali
tates ꝛ quia habent alias ꝛ aliaſ
dr̄as locorū ideo poſtq̄ determi
natuꝫ eſt de qualitatibus elemē
torū ꝛ oſtenſuꝫ eſt quomodo dif
ferenter ordinantur elementa in
ſuis locis ꝛ dictū eſt quem ordi
nem habent elementa ad ſuas q̄
litates quia per talia eſt tranſmu
tatio in elementis ideo hic deter
minatur de trāſmutatione elemē
torū ꝛ oſtendit quomodo elemē
ta generantur ꝛ corrumpunt᷑ ad
iuicē circa quod duo facit phūs
quia primo continuat ſe ad dicē
da .ſecundo exequitur de intēto
ibi Quoniam quidē. Dicit ergo
det᷑miatū eſt prius in libro celi ꝛ
mundi.i. ꝙ generatio ſit ſimplici
bus corporibus ex inuiceꝫ ſimul
etiam ꝛ ſecundū ſenſuꝫ uidentur
huiꝰmodi elementa generata ex
ſe inuicē nō eni eſſet alteratio ele
mētorū niſi poſſet eſſe generatio
elementoꝝ alteratio eni eſt ſecun
dū paſſiones tactus paſſio autē
tangibilis magis facta abicit a
ſubſtantia manifeſtū eſt igit᷑ gn̄a
tionē eſſe poſſibileꝫ cū uideamuſ
ad ſenſuꝫ elementa alterari ſecun
dū tāgibiles qualitates ſuppoſi
ta igitur coꝝ tranſmutatione di
cimus quis eſt modus tranſmu
tationis elemētoꝝ ad inuicē utꝝ
omne ſit poſſibile generari ex om
ni aut hoc eſt poſſibile hoc autē
inpoſſibile ita ꝙ nō quodlibet e
lementū generatur ex quolibet
Quoniam quidē. Exequitur
de intento ꝛ duo facit nam pmo
oſtendit elementa eſſe gn̄abilia
ad inuicem.Secundo reprehēdit
empe.qui hoc negauit ibi Admi
rabitur autē .In prima parte oñ
dit talē rationē ignis terra aer ꝛ
aqua gn̄antur ꝛ corrūpunt᷑ ad in
uicē ſed hec ſunt prima corpora
ꝛ elementa ergo elementorū eſt
generatio ad inuicem In hac aūt
ratione ſic procedit quia primo
oſtendit ignē aerem aquā ꝛ terrā
ad inuicem generari Secundo ꝓ
bat talia corpora eſſe prima ꝛ ele
menta ita ꝙ unū non dicitur ele
mentū reſpectu alterius ſed oīa
dicūtur prima ꝛ elementa .ſecu
da ibi Sed tamen .Circa primuꝫ
duo facit quia primo probat qd̄
libet tale corpuſ generari ex quo
libet Secundo dat modū gn̄atio
nis coꝝ ibi Differt aūt.Circa pri
mū tria facit quia primo premit
tit quod intendit.ſecūdo ꝓbat
propoſitū. tercio concludit intē
tū.ſecunda ibi Generatio quidē
tercia ibi Quapropter . Dicit er
go manifeſtū eſſe ꝙ omnia talia
corpora innata ſunt ad inuicem
tranſmutari Generatio quidē
Probat quod dixerat dicens ꝙ
gn̄atio eſt in contraria ꝛ ex cōtra
rijs elementa autē omnia.i.oīa
talia corpora habent contrarieta
tem ad inuicem quia coꝝ prime
differentie.i.qualitateſ contrarie
ſunt ſed hijs .i. talibus aliquibꝰ
corporibus ſunt ambe differētie
cōtrarie ut igni ꝛ aque quia hoc
.ſ.corpus ignis ꝛ ſiccū ꝛ calidūꝫ
hec autē aqua frigidū ꝛ hūidū ſꝫ
hijs. i.aliq̄bus talibꝰ corporibꝰ
eſt contraria altera qualitas ſolū
ỽbi gracia aeri ꝛ aque hic .ſ. aer
eſt quidem calidus ꝛ humidus
hec ſ.aqua frigidū ꝛ humidū eſt

ergo in talibus maior ⁊ minor cõ
trarietas in omnibus tamen ẽ cõ
trarietas aliqua ⁊ quia oĩa igit̃
ad inuicẽ contrariant̃ omnia ſũt
ex inuicez generabilia Qua
propter. Concludit intẽtũ dicẽs
manifeſtũ eſt ꝙ omne innatũ eſt
generari ex omni quia ſecũdũ ꝑ
dicta iam nõ eſt difficile uidere
ſecundũ unumquodq₃ corpꝰ tale
quomodo omnia erunt ex omni
bus quia ex quo in unoquoq₃ ẽ
contrarietas ſecundũ unũquod
q₃ erit generatio. Differt
autem Dat modũ generationis
coꝝ ⁊ duo facit qꝛ primo oſten
dit qũo unũ tale corpus genera
tur ex uno. ſcḋo qũo unũ ex du
obus ibi Si aũt. Circa primũ du
o facit quia ꝑ̃mo premittit qḋ i
tendit ſecundo manifeſtat ꝓpo
ſitũ ibi Uerbi gratia. Dicit ergo
ꝙ gño iſtoꝝ corpoꝝ in cicius ⁊
tardius ⁊ difficilius ⁊ facilıꝰ dif
fert quia q̃cunq₃ hñt ſimbolũ et
conuenientiam ad inuicem hoꝝ
uelox erit tranſmutatio q̃cunq₃
autẽ nõ hñt tarda erit eoꝝ tranſ
mutatio ⁊ eſt rõ quia facilius ẽ
tranſmutare unũ q̃₃ multa
Uerbi gratia. Manifeſtat propo
ſitũ ⁊ duo facit qꝛ primo oſtẽdit
q̈ꝝ generatio ẽ facil̃ ⁊ uelox. ſe
cũdo quoꝝ eſt difficilis ⁊ tarda
ibi Ex igne. Circa primũ duo fa
cit quia primo declarat quod in
tendit. ſecundo concludit intẽtũ
ſecunda ibi Quapropter. Dicit
ergo ꝙ ex igne erit aer altero trãſ
mutato. i. facta tranſmutatione
in aliq̃ qualitate ideo erit eoꝝ
tranſmutatio ad inuicẽ uelox qꝛ
habẽt ſimbolũ eſt eni hic. i. ignis
quid calidũ ⁊ ſiccũ hic aũt. i. aer
quid calidũ ⁊ humidũ quaꝓpt̃
ſi dominabitur ſiccũ ab humido
erit aer. i. ignis fiet aer rurſus au
tẽ ex aere fiet aqua ſi dominabi
tur calidũ a frigido quia aer eſt
calidꝰ ⁊ humidꝰ aqua frigida ⁊
humida in humido aũt nõ diffe
runt aer ⁊ aqua quar̃ tranſmuta
to calido ⁊ facto frigido aer erit
aqua eodemº ex aqua terra ⁊ t̃ra
ignis fieri poterit habẽt eni am
bo ad ambo ſimbola. i. conueni
entia aqua eni cũ terra conuenit
cũ ſit frigida ⁊ humida terra au
tẽ frigida ⁊ ſicca quare dominan
te humido terra erit. i. fiet ſuꝑ a
qua ⁊ rurſus quia ignis cõuenit
cũ terra qm̃ ignis eſt calidus ⁊
ſiccus terra frigida ⁊ ſicca ſi cor
rũpatur frigidũ terre ignis erit
ex terra Quapropter. Con
cludit intentũ dicens ꝙ ſimplici
bus corporibus erit generatio ẽt
in circuitu ⁊ erit facil̃ hꝰmõi mo
dꝰ trãſmutatiõis qꝛ exiſtit ſimbo
lũ. i. conuenientia hijs que dein
ceps. i. elementis q̃ ſe habent cõ
ſequent̃ Notandũ aũt ꝙ acci
pitur hic conſequent̃ nõ abſolu
te ſed ſecundũ circuituz aq̃ eni ẽ
cõſequenter terre ⁊ aque ⁊ ignis
aeri ⁊ ſi debeat fieri cõuerſio cir
cularis quia ultra ignẽ nõ poſſu
mus aſcẽdere oz ꝙ ex igne reuer
tamur circulariter ad terraz ita
ꝙ ignis ſecundũ circulũ erit de
incepſ. i. ꝯñr terre in omnibꝰ aũt
hijs eſt ſimbolũ terra eni habet
ſimbolũ cũ aqua aqua cum aere
aer cũ igne ignis cũ terra ideo in
ter ea eit facilis trãſmutatio

Ex igne quidem. Oſtendit in
quibus eſt tranſitus difficilis di
cens ꝙ ſi ex igne fiat aqua ⁊ ex
aere terra ⁊ rurſuz econuerſo ſi a
qua quidem contingit generar̃

ignem ⁊ ex terra aerem, hoc erit difficilius quã erit transmutatio pluriũ qualitatũ neceſſe enĩ eſt ſi ex aqua erit ignis corrumpi in aqua utraſq; qualitates frigidũ ⁊ humidũ ⁊ rurſum ſi ex t̃ra fiet aer oportz etiam corrumpi duas qalitates .ſ. frigidũ ⁊ ſiccum ſimilit̃ ⁊ ſi fiat econuerſo ut q: ex igne fiat aqua ⁊ ex aere terra neceſſe eſt tranſmutare ambo .i. ambas qualitates quia in talibus non eſt ſimbolum ideo eorũ erit tardior generatio. Dubitaret forte aliquis utrum qualitas ſimbola maneat uidetur enĩ ad utrãq; partem rationes concurrere qr ſi non manet qualitas ſimbola ut ſi non manet calidum aeris ſi ex aere fit ignis corrũpuntur due qualitates aeris ſi ignis generet̃ ex aere cũ ergo corrũpantur due qualitates aque cum ignis generetur ex aqua non conuertetur difficili⁹ ul̃ tardiuſ aqua in ignẽ q̃ꝫ aer q: ſi hoc eſt falſum uidet̃ q: ſimbola qualitas maneat

Amplius hoc uidetur expreſſe dicere phũs in hoc ſecundo ⁊ etiam in capitulo de alteratione

Sed ſi hoc conceſſerimus cõſurgit grauior dubitatio nunq̃ꝫ enĩ remanet accñs corrupto ſbõ cũ igitur corrumpit̃ aer ſi ex eo fiat ignis nulla q̃litas eius remanebit. Amplius ſi remaneret aliq̃ q̃litas aeris cũ aer fit ignis tunc remaneret ſbm̃ ſenſatũ ⁊ totũ nõ conuerteret̃ in totũ quare nõ erit ibi gñõ ſed alteratio.

Ad hoc autẽ dici põt q: in generatione ⁊ corruptione remanet materia ſed non forma ſi enĩ ex aere fit igniſ non remanet forma aeris manet tamen materia quia illa ⁊ eadeꝫ materia que erat ſub forma aeris efficitur poſtea ſub forma ignis ideo quia dimenſiones indeterminate magis ſe uidẽtur tenere ex parte materie alia aũt uel uidentur ſequi formam uel forte ſequntur materiam ut eſt ſubſtantia forme ergo qualitates uel ſequãtur formam uel ſequantur materiam ut eſt ſubiecta forme non uidentur manere eadem numero eſt etiam ſpecialis ratio quare qualitates actiue ⁊ paſſiue elementorum non poſſunt manere eedem numero cuꝫ ex uno elementorum generatur aliud ut declarari habet in capitulo de mixtione Oppoſita autem hijs non eſt difficile ſoluere nam cum dicit̃ q: ſi corrumperetur omnis qualitas aeris ſicut corrumpitur omnis qualitas aque cum ex eis generatur ignis non generaretur facilius ex aere igniſ q̃ꝫ ex aqua Dici debet q: generationis difficultas accipitur ex eo q: aliquid corrumpitur per ſe ⁊ a cõtrario uidem⁹ enĩ q: forma non habens contrariũ adeo faciliter generat̃ q: generatio eorum eſt tranſmutatio lux eniꝫ in inſtanti multiplicat̃ in aere quia in eo contrarietatem non habet facilius enim ex aere fit ignis q̃ꝫ ex aqua quia cũ ex aqua fit igniſ utraq; qualitas corrumpitur ipſius aque per ſe ⁊ a contrario ſed cum ex aere fit ignis humiditas corrumpitur ibi per ſe ⁊ a contrario caliditas uero corrumpit̃ ibi per accidens ex corruptione ſubiecti Qd uero addebatur de philoſopho quia uidetur uelle q̃litatem ſimbolam remanere dici debet q: comuniter ponitur q:

remanet eadem ſpecie non autẽ numero eãdem oportet remanere Dubitaret forte aliquis ulterius ſi remaneret eadem qualitas ut ꝑ eſſet ibi gño ſimplr Ad quod dicendum ꝙ ut ſupra dicebatur generatio eſt ex non ente in ens dupliciter igitur poteſt accipi generatio ſimpliciter uel qꝛ eſt ex non ente ſimpliciter uel qꝛ eſt in ens ſimpliciter ꝙ ſi queratur qͦ iſtoꝝ eſt pocius dici debet ꝙ magiſ eſt generatio ſimpliciter ex eo ꝙ eſt in ens ſimplicit̃ ꝙ̃ ꝙ eſt ex non ente ſimpliciter mot⁹ eiꝫ ⁊ mutatio recipiũt ſpeciem ex termino ad quem non ex termino aquo ut habet declarari quinto phiſicorum omnis ergo illa tranſmutatio per quam acquiritur forma ſubſtantialis ⁊ ens ſimpliciter generatio ſimpliciter debet dici igitur eſſet pluribus modis generatio ſimpliciter ſi eſſet ex non ente ſimpliciter ⁊ in ens ſimpliciter dato tamen ꝙ remaneret qualitas ſimbola ⁊ fieret tranſmutatio in formaꝫ ſubſtantialem ⁊ in ens ſimpliciter generatio ſimpliciter dici poſſꝫ

Dubitarꝫ ulteri⁹ aliquis ſi remaneret qualitas ſimbola cum ex aere fit ignis utrum dici poſſet ꝙ ex toto aere fit totus ignis ad qͦ dici debet ꝙ ſicut remanꝫ materia cum ex aere fit igniſ ⁊ tamen hoc non obſtante ex toto aere fit totus ignis quia nõ remanet materia ut eſt aeris coꝛrupti ſed ut eſt ignis generati ita ⁊ ſi aliquis alius remanerꝫ quia nõ remaneret ut eſt coꝛrupti ſed ut eſt generati ex toto totum poſſet dici fieri

I aũt uniuſcuiuſqꝫ. In parte iſta oñdit phũs quomõ ex pluribus talibus generetur unũ ⁊ duo facit quia pꝛimo pꝛemittit quod intendit. ſecundo declarat pꝛopoſitum ibi Quando eni. Dicit ergo ꝙ ſi accipiantur duo elementa quoꝝ uniuſcuiuſqꝫ coꝛrũpatur alterum .i. altera qualitas h⁹modi tranſmutatio erit facilis ſed nõ ad iuicẽ erit quia unũ illorũ elementoꝝ nõ conuertitur in aliud ſed ex duobus cõſtituetur terciũ ut ex igne ⁊ aqua poterit eſſe terra ⁊ aer ⁊ ex aere ⁊ terra ignis ⁊ aq̃ Notandũ aũt nũꝙ̃ ex duobus elemẽtis põt fieri terciũ niſi illa duo habeãt contrarietatẽ ad inuicẽ ſcd̃m utrãqꝫ qualitatẽ ideo ex igne ⁊ aqua põt generari terciũ ut terra uel aer ⁊ ex aere ⁊ terra poterit etiam gñari terciũ qꝛ talia opponunt̃ ſcd̃m utrãqꝫ qualitatẽ Qñ enim aqua Maifeſtat qͦ dixerat ⁊ duo facit qꝛ pmo oñt ex quib⁹ duobus põt fieri terciũ. ſcd̃o ex q̃buſ nõ põt ibi Jn hijs aũt. Circa pꝛimũ tria facit qꝛ pmo oñdit ꝙ ex igne ⁊ aqua põt t̃ciũ fieri ut aer ⁊ terra. ſcd̃o ẽt ꝙ ex aere ⁊ t̃ra pt fieri t̃ciũ ut ignis uł aq̃. t̃cio qͦ dixerat maifeſtat ꝑ qͦdã ſenſibile exẽplũ. ſcd̃a ibi Simlr̃. tercia ibi Confeſſa. Dicit igit̃ ꝙ qñ aq̃ frigiditas ⁊ ignis ſiccitas coꝛrũpet̃ aer erit relinq̃tur eni calidͦ hi⁹ .i. ignis ⁊ hũidͦ hi⁹ .i. aq̃ ⁊ qꝛ aer ẽ calid⁹ ⁊ hũid⁹ ex talib⁹ duob⁹ qͦdã gñat̃ terciũ ut aer põt etiã ex igne ⁊ aq̃ gñari aliud t̃ciũ ut terra qꝛ ſi coꝛrũpat̃ calidũ ignis ⁊ hũidũ aq̃ erit terra ⁊ qꝛ ex tali coꝛruptione relinq̃t̃ ſiccũ h⁹mõi

.i.ignis ⁊ frigidū hi⁹.i.aque/ſeq̄
tur ergo inde gn̄ari terrā que eſt
frigida ⁊ ſicca Similit' aūt
Oñdit qūo ex aere ⁊ terra gn̄at'
terciū ſicut eni ex aqua ⁊ igne q̄
opponebant' in utriſq̄ q̄litatib⁹
poterat ex eis generari duplex
terciū ut terra uel aer ſimilit' etiā
ex aere ⁊ terra que opponunt' in
utriſq̄ qualitatibus poterit inde
gn̄ari duplex terciū ut ignis ⁊ aq̄
quia quando corrūpitur calidū
aeris ⁊ ſiccū terre aqua erit relin
quitur enim humidū aeris ⁊ fri
gidū terre q̄ q̄litates aq̄ ſ; ſi cor
rūpetur humidū aeris ⁊ frigidū
terre generabitur terciū aliud
ut ignis ⁊ relinquit' calidū aeris
⁊ ſiccū t're que erunt qualitates
ignis Confeſſa aūt. Mani
feſtat quod dixerat per ſenſibile
exemplū dicens q̄ hu⁹modi gn̄o
ignis eſt confeſſa ⁊ manifeſta ſen
ſui ⁊ maxie cū gn̄atur ignis flam
ma hoc aūt.i.flamma eſt fumus
ardens fumus autē fit ex aere ⁊
terra uapores eni terreſtres amix
ti aeri fumū efficiunt ſi igitur ex
tali fumo generatur flamma erit
generatio eius ex aere ⁊ terra

In hijs autem. Oſtendit ex q̄
bus duobus non poteſt genera
ri tercium ⁊ tria facit quia p̄mo
premittit quod intendit. ſecun
do declarat propoſitū. tercio p̄
ponit quamdam concluſionem
ſequentem ex dictis. ſecunda ibi
Uerbi gracia. tercia ibi Quapp
ter. Dicit igitur q̄ in hijs elemen
tis que ſe habent per oñtiā nō cō
tingit ex duob⁹ talibus fieri trāſ
mutationē i unū corpoꝝ.i. i unū
corpus q̄ nō cōtingit ex eis gn̄a
ri terciū corrupto utroq̄ taliū ele
mentoꝝ altero.i.altera p̄marū
q̄litatū' q̄ relinq̄t' in ambobus
talibus aut eadē q̄litas aut oñria
ex neutro aūt mō cōtingit gene
rari corpus elementare elm̄ eni;
nec conſtat ex una q̄litate tm̄ nec
ex qualitatibus cōtrarijs No
tandū aūt q̄ appellat elementa
hic ſe habere per oñaꝫ que ſe cō
ſequntur ⁊ ſe habent inmediate
ut terra ⁊ aqua aqua ⁊ aer aer ⁊
ignis ⁊ quia ultra ignē non eſt e
lemētū opp; ex igne redire ad t'rā
ita q̄ ignis ⁊ terra ſe habent ali
quo mō oñr non loco ſed per re
plicationē ⁊ quēdam circulū in
circulo eni primū ⁊ ultimū prin
cipiū ⁊ finis oñr ſe habent talia
autem elementa ſic ſe habentia
conſequenter ſemp̄ conueniunt
in altera qualitate ⁊ ex duobus
eorū non fit terciū. Uerbi
gratia. Manifeſtat quod dixerat
nam ex igne ⁊ aere que ſe habēt
conſequenter non generatur ter
ciū ignis enim ⁊ aer differunt in
ſicco ⁊ humido ⁊ conueniunt in
calido q̄ ſi corrumperet' ſiccum
ignis ⁊ humidū ipius aeris.i.ſi
corrumperet' in eis qualitas con
traria non fiet ex eis terciū quia
relinquitur in ambobus quali
tas una ⁊ eadem ut calidum ex
una eni qualitate non fit elemen
tum Si uero corrumpat' ex utro
q̄ qualitas ſimbola ut calidum
non fiet inde tercium quia relin
quit' qualitas contraria ut ſiccū
⁊ humidū ex quibus cum ſint cō
traria non poteſt conſtare unū
⁊ idem elementum nullo igitur
modo ex igne ⁊ aere fit tercium
ſiue in eis corrūpat' ſimbola q̄li
tas ſiue cōtraria ⁊ quod dictū ē
de igne ⁊ de aere ſimilit' itelligē
dū eſt de alijs oñr ſe habentib⁹

quia in omnibus que ſe habent per conſequentiam exiſtit hoc quidem .i. hec qualitas idem .i. eadem hoc aūt contrariū omnia enim habentia ſe conſequenter differunt in una qualitate ꝛ con ueniunt in alia Quapropt̄ Concludit quandam concluſio nem ſequentem ex dictis dicens manifeſtum eſſe ꝙ quando fit ex uno trāſmutatio in unū ut quan do unū elementum generatur ex uno elemento talia generantur ꝛ tranſeunt uno corrupto ex cor ruptione eni unius q̄litatis pōt generari unū elementum ex alio ſed quando ex duobus elemētis fit unū elementum ſemper fit ta lis generatio pluribus qualitati bus corruptis . Notandum autem ꝙ generatio unius elemē ti ex alio poteſt eſſe; in habenti bus ſimbolum ut ex igne poteſt generari aer ꝛ quia qualitas ſim bola manet ideo talis generatio poteſt eſſe altera corrupta qua litate ſed ex duobus elementis nunꝗ̄ fit tercium niſi contrarien tur ſibi in ambabus qualitatibꝰ ideo ad talem generationem re quiritur ſemper plurium quali tatum corruptio Quoniaꝫ quidem. Recapitulat circa deter minata dicens ꝙ ex omni elemē to generantur omnia elementa ꝛ dictum eſt quomodo eſt tranſ mutatio ex inuicem ꝛ quomodo ex inuicem generantur.

Ed tamen ꝛc̄. Poſtꝗ̄ probauit igneꝫ aquam ꝛ terram tranſmutari ad inuicem In pte iſta pbat omnia talia corpa eſſe cor pora prima tranſmutabilia ꝛ ſi ſunt prima corpora talia ſunt ele menta erit ergo generatio ꝛ cor ruptio eloꝝ ex qᵒ taliū corpm e rit gn̄o ꝛ corrupᵒ didit̄ aūt hec ps in duas ſcd̄m ꝙ dicit omnia talia corpora eſſe prima. ſecunda ibi Quoniam autem. Ad euidē tiam prime partis notandum hꝰ modi ignem ꝛ aerem ꝛ huiuſmo di talia corpa ēe prima; tranſmu tabilia quia nec reducuntur in ſe ipa nec in aliud corpus tranſmu tabile ſicut enim arguebatur ſu pra calidum ꝛ humidum frigidū ꝛ ſiccum eſſe qualitates primas quia nec reducebantur in quali tates alias nec in ſe ipas ſic ꝛ p̄ dicta corpora ſunt prima quia nec reducuntur in alia corpora tranſmutabilia nec in ſeipa diui ditur ergo prima pars in duas quia primo oſtendit talia corpo ra non poſſe reduci in ſeipa. ſecū do oſtendit huiuſmodi corpora non eſſe reducibilia in aliquod aliud corpus. ſecunda ibi Neqꝫ tamē. Circa primuꝫ duo facit qꝛ primo premittit quod intendit ſecundo manifeſtat propoſitum ibi Unum quidem. Continuetur ſic oſtenſum eſt enim ſupra aerē ignem ꝛ talia corpora eſſe tranſ mutabilia ad inuicem ſed adhuc aſpicimus de eis ſi tamen huiuſ modi naturalium corporum ſup̄ eſt aliquod corpus ut uidetur quibuſdam ꝙ ſit aer aut aqua ꝛ ponuntur eſſe talia ꝙ ſunt alio rum materia aut eſſet unum aut duo aut plura. Notanduꝫ aūt oēs antiquos philoſophos poſuiſſe materiam eſſe aliquod corpus in actu quod quideꝫ qui dam dixerunt eſſe aerem quidaꝫ uero aquam quidam uero poſu erunt tale corpus eſſe unum qui

dam uero plura quod ſi uerum
eſſet non eſſent quatuor prima
corpora tranſmutabilia ſi enim
omnia eſſent ex aere ignis terra
⁊ aqua non eſſent prima corpora
vult ergo phūs oſtendere ꝙ ſi
hꝰmodi corpora reducuntur in
aliquod unuꝫ ex quo ſunt non re
ducuntur in aliquod corpus ſen
ſibile ſed in primam materiam
ideo huiuſmodi corpora non ſūt
prima ſimpliciter ſed ſunt com
poſita ex materia ⁊ forma habēt
ergo aliquod prius ſe ex quo cō
ponuntur ut ipām materiam ſed
non habent aliquod corpus pri
us ſe ex quo ſint poſſunt ergo di
ci pma corpora ſenſibilia No
tandum eſt etiam ꝙ cum hic lo
quimur de ſenſibili accipienduꝫ
eſt ſenſibile ſecundum ſenſuꝫ tac
tus quia tale ſenſibile querimus
ut ſupra dicebatur Si enim uelle
mus accipere ſenſibile ut ſe extē
dit ad omnem ſenſum huiuſmo
di corpora non debent dici ſenſi
bilia corpora .ſupercelestia enim
ſunt priora eis ⁊ poſſunt ſentiri
ſenſu uiſus Unum quidem
Manifeſtat quod dixerat circa
quod duo facit quia pmo facit
quod dictum eſt .ſecundo remo
uet quandam cauillationem ibi
Sed tamen Circa primum duo
facit ſecundum ꝙ dupliciter ma
nifeſtat intentum.ſecunda ibi Si
militer autem. Dicit ergo ꝙ non
eſt poſſibile omnia talia corpora
eſſe unuꝫ uerbi gracia ut omnia
eſſe aerem aut ignem aut aquam
aut terram quia ſi tranſmutatio
eſt in contraria ⁊ erit aer huiuſ
modi corpus ex quo omnia ſunt
aer permanet ſed permanente ae
re uel permanente aliquo corpo
re quod ponitur eſſe materia ali
orum ⁊ facta tranſmutatione in
talibus qualitatibus erit altera
tio non generatio . Poſitio igit̄
iſta ponens materiam aliquid in
actu deſtruit generationē No
tanduꝫ autem ꝙ ſubiectum trāſ
mutationis oportet remanere in
tota tranſmutatione ſicut igitur
materia ſemper manet eadem ⁊
recipit formas contrarias ſic ſi
poneretur aer uel aliquod aliud
corpus eſſe tale ſubiectum ſemꝑ
maneret corpus actu ſenſatum
igitur omnis talis tranſmutatio
eſſet alteratio Similiter au
tem Adducit ſecundam rationē
dicens ꝙ nō uidetur ꝙ idem cor
pus ſit ſimul aqua et aer aut
ꝙ ſit aer ⁊ quodcunqꝫ aliud cor
pus ꝙ auteꝫ ſit inconueniens po
nere ideꝫ corpus ſimul eſſe aquā
⁊ aerem uel aerem ⁊ aliud corpꝰ
ut aerem ⁊ ignem patet quia eſt
aliqua contrarietas ⁊ differentia
inter talia duo corpora cuius cō
trarietatis altera particula habe
bit aliquid.i.erit in aliquo illoꝝ
corporum ⁊ alia particula ſuꝑple
erit in alio uerbi gracia ſi ignis
habebit caliditatem alia particu
la cōtrarietatis ut frigiditas erit
in alio corpore ſi igitur unuꝫ ⁊ iō
erit plura corpora ſimul erunt in
eodem contraria quod eſt incō
ueniens Notandum autem ꝙ
ponentes aerem uel aliquod ali
ud corpus eſſe materiam alioꝝ
ex quo alia fiunt oportet eos di
cere unuꝫ ⁊ idem eſſe duo ſimul
ut eſſe aerem ⁊ ignem aerem ⁊ a
quam nam ut dictum eſt ſecun
dum talem poſitionem oportet
aerem manere in tota tranſmuta
tione aer igitur manens aer ſi ex

eo]fiet ignis accipiet formā ignis
⁊ erit ſimul aer ⁊ ignis Notan
dum autem ꝙ corpus genitum
⁊ corpus ex quo generatur hn̄t
aliam contrarietatem ad inuicē
quia omnis generatio eſt ex con
trarijs ⁊ in contraria ⁊ illius con
trarietatis particula erit in uno
corpore ⁊ alia in alio corpore ſi
igit̄ ex aere fit ignis aer ad ignē
contrarietatem habebit quare ſi
aer manens aer fieret ignis ⁊ idē
eſſet aer ⁊ ignis in eodem eſſet
contrarietas quod eſt inconueni
ens. Sed tamen. Remouet
quandam cauillationem ⁊ duo
facit quia primo facit quod dic
tum eſt. Secundo quia oſtende
rat non eſſe elementum aliquod
ſenſibile ex quo ſunt omnia talia
corpora cōcludit tale aliquid in
quod reſoluūtur omnia talia ele
menta non eſſe aliquod corpus
ſed aliquam materiam comunē
ibi Aliquid aliud. Igitur circa
p̄mū duo facit ſecundum ꝙ du
pliciter remouet cauillationem
illam . ſecunda ibi Simul autem
Dicit ergo cauillaret forte aliq̄s
dicens hoc modo ex aere eſſe o
mnia alia quia aer infrigidatur
⁊ efficit̄ aq̄ calefit ⁊ efficit̄ ignis
ita ꝙ ignis nihil eſt aliud q̄ aer
calidus hoc remouens ph̄us ait
ꝙ ignis non eſt aer calidus quia
tale alteratio eſſet non uidetur
autem ꝙ cum fit ex aere ignis ꝙ
ſolū alteratio ſit ibi Simul
autem Adducit aliam rationem
dicens ꝙ ſic dicendo ſimul cum
hoc inconuenienti ꝙ generatio
erit alteratio ſequitur aliud incō
ueniens ꝙ in eodem erunt oppo
ſita quia ſi rurſus aer erit .i. fiet
ex igne calido quia trāſmutatio
ē in ōriū exiſtet igit̄ aeri. hoc .ſ.
oppoſitū calidi ⁊ erit aer aliq̄d
frigidū dicere igit̄ ignē eterē ca
lidū] cū aer ſit q̄dā frm̄ ē dicere
frm̄ calid̄ q̄re īpoſſibl̄e ē ignē ēe a
erē calid̄ q₂ id ſil̄ calid̄ ⁊ frm̄ ēet
Nōndū aūt ꝙ hic nō curat̄
de exēplo accipit̄ eni frigid̄ ⁊ ca
lidū ꝓ ql₃ ōrietate ⁊ cū ait ignē
ēe calidū aerē frigidū itēdit ignē
ad aerē hr̄e oppoſitionē aliquā
cu₃ ignis fiat ex aere ⁊ generatio
ſit ex oppoſitis quare ſi aer ma
nens aer fiet ignis erunt oppoſita
Dubitaret forte aliquis non
oportere ꝙ ſi aer eſt de ſe quid
frigidum ⁊ ignis eſt aer calidus
ꝙ aer ſit calidus ⁊ frigidus ita
ꝙ dicere aerem calidum nil ali
ud ſit dicere q̄ frigidum calidū
Uidemus enim de ſe aquam eſſe
frigidam ⁊ tamen calefit nec ta
men propter hoc erunt ſimul op
poſita in eodem. Sciendum
igitur ꝙ ſi aer eſſet materia alio
rum corporum ⁊ maneret in tota
tranſmutatione ita ꝙ manēs aer
fieret ignis uel aqua oporterē di
cere ꝙ aer non tranſmutatur a q̄
litatibus ſed reciperet qualitates
ignis cū fieret ignis ita ꝙ ſimul
eſſet ſiccus ⁊ hūidus ⁊ recipet q̄
litates aq̄ cū fieret aq̄ ita ꝙ tunc
ſil̄ eſſet calid⁹ ⁊ frūs hoc aūt ſic
p₃ oñſū fuit ś in decl̄ationib⁹ p̄
oribus cū ēc pn̄cipiū primi libri
diſputabat̄ ō emp. ꝙ ſuo mō ſic
loquēd ē de gn̄one ⁊ alteratiōe ⁊
de trāſmutatiōe ad forām ſbālē
ut de trāſmutatiōe ad forā₃ accn̄
talē₃ dicebat̄ eni ꝙ trāſmutatio
ad forā₃ accn̄talē ē quaſi uia ad
trāſmutationē fore ſbālis id ſi ē
poſſibilis alteratio ē poſſibil̄ gn̄o
⁊ eō ⁊ ſicut ē poſſibilis generatio

ſuo modo eſt poſſibiliſ alteratio
Si ergo aer eſſet materia alioꝛuꝫ
coꝛpoꝛum ⁊ manens aer efficitur
ignis tunc non abiciendo foꝛmā
ſubſtantialem ut foꝛmā aeris ac
ciperet aliam foꝛmam ſubſtantia
lem ut ignis ⁊ qua ratione erit ſi
mul ſub diuerſis foꝛmis ſubſtan
tialibus erit ſimul ſub diuerſis
accidentalibus diſpoſitionibus
ad alias foꝛmas ꝓmo ex quo ſuo
modo ſic loquimur de tranſmu
tatione ad foꝛmas accidentales
ut de tranſmutatione ad ſubſtā
tiales ⁊ ſecundum poſitionē tac
tam aer non abiciens foꝛmam ae
ris accipiet foꝛmam ignis ſequē
do poſitionem illam dicemus ꝙ
pari ratione aer non abiciens q̄
litates aeris ſuſcipiat qualitates
ignis ꝓmo quia materia nō ſolū
nō coꝛrūpit̄ ſꝫ ēt inpoſſibile ē ut
coꝛrūpit̄ ſi aer haberet rōnē ma
terie coꝛrumpi non poſſet ⁊ quia
coꝛrumpi non ualet pꝛopꝛias q̄li
tates admittere non poteſt cum
ſemper paſſio magis facta abici
cit a ſubſtātia aer habebit ſimul
oppoſitas qualitates ⁊ erunt in
eodem oppoſita quod declarare
uolebamus Aliud aliquid
Cōcludit ꝙ comūe iſtud ex quo
ſunt omnia elementa non eſt coꝛ
pus ſenſibile aliquod aut elemē
tum aliquod ſed eſt materia cō
munis dicens ꝙ erit alia mate
ria cōis ⁊ ignis genitus ⁊ aer ex
quo generatur erunt aliquid idē
quia habebunt eandem materiā
que materia erit aliquid aliud
pꝛeter ambo quia de ſe non erit
in actu aliquid illoꝛum ſed erit
in potentia utrumqꝫ ⁊ ſubdit ꝙ
eadem ratio eſt de omnibꝰ alijs
elementis que eſt de igne ⁊ aere
quoniam non eſt unū elementuꝫ
uel unū ſenſibile coꝛpus ex quo
ſunt omnia alia elementa ſed eſt
una materia comunis ex qua ſūt
omnia talia coꝛpoꝛa Neqꝫ
tamen . Quia pꝛobauerat illud
ex quo ſunt elementa non eſſe ali
quod elementoꝛum oſtendit hic
iſtud non eſſe aliquod coꝛpus
comune mediū ⁊ duo facit quia
pꝛimo facit quod dictum eſt . ſe
cundo epilogat circa determina
ta ibi Neceſſe igitur. Circa p̄muꝫ
tria facit quia pꝛimo facit quod
dictum eſt . ſecundo remouet q̄ꝫ
dam cauillationem. tercio cōclu
dit concluſionem intentam. ſecū
da ibi Sed pꝛius. tercia ibi Simi
liter. Cōtinuetur ſic illud ex quo
fiunt omnia elementa eſt aliqđ
comune medium ſed huiꝰmodi
medium eſt materia ſed non eſt
mediuꝫ coꝛpus quod ſit aliquid
aliud pꝛeter elemēta ut ꝙ ſit me
dium aque aeris ⁊ igniſ ita ꝙ ſit
illoꝛum aut groſſius hoꝛum aut
ſubtilius ponentes enim tale coꝛ
pus medium inter ignem ⁊ aereꝫ
dicebant illud eſſe igne groſſius
aere autē ſubtilius uel erat aere
groſſius aqua autem ſubtilius ſi
erat aliquid medium inter aereꝫ
⁊ aquam ꝙ autem tale coꝛpus
non poſſit eſſe illud ex quo ſunt
elementa patet quia tale coꝛpus
cum contrarietate. i. non amittēs
contrarietatem pꝛopꝛiam erit . i.
fiet aer ⁊ ignis quod eſt inconue
niens Notandum aūt ꝙ ſicut
pꝛobatur ꝙ aer non amittens q̄
litates pꝛopꝛias ſuſcipiebat qua
litates ignis ⁊ fiebat ignis ſic ſi
tale coꝛpus medium ponitur eſſe
materiaꝫ illoꝛum quia materiam
oppꝫ manere nō amittendū foꝛaꝫ

ꝓpriã oportet ſuſcipere formã a liorũ ergo pari ratione non amit tens qualitates ⁊ contrarietates ꝓprias accipiet contrarietates ⁊ qualitates aliorũ in eodem erunt contraria quod eſt inconueniens

Sꝫ priuatio. Remouet quãdã cauillationẽ dicere forte aliquis hoc corpus eſſet priuatũ ↄrieta te ideo ſi ſuſcipiat q̃litates ignis ⁊ fiat ignis erũt ſolũ in ipo qua litates ignis ⁊ nõ alie quia de ſe nullã habet ſed eſt priuatũ ea

Contra hoc phũs ait arguẽs ꝙ priuatio eſt alteꝝ contrariorũ .i. annexa eſt alteri contrarioꝝ nunꝙ eni proprie priuatur aliq̃d una forma niſi quia induit foĩa contraria quapropter nũꝙ ↄtin git nunꝙ iſtud corpus eſſe ſoluꝫ .i. eſſe ſeperatum a contrarietate ꝑmo cum ponitur priuatuꝫ uno contrario ponitur indutum alio nõ igitur eſt ut quidam inquiũt corpus medium conprehendens alia, ut ꝙ ex eo omnia alia gene rentur ⁊ ſic in infinitum .i. inde terminatum ⁊ ſeperatum a cõtra rietate. Similiter. Conclu dit concluſionem intentaꝫ dicẽs quodcunꝙ elementorum hoꝝ ẽ ſimiliter ponendum principium ⁊ elementum quia unũ non eſt e lementum ⁊ principiuꝫ reſpectu alterius aut igitur omnia ſunt pricipia ⁊ elemẽta aut nihil ꝑmo ſi nullum corpus ſenſibile eſt pri us eis omnia hec erunt utiꝙ ſup principia ⁊ elementa ⁊ tunc com pleatur ratio prius facta uidelicꝫ ꝙ quia generantur ⁊ corrumpun tur ad inuicem ignis aer aqua ⁊ terra cum omnia talia ſint prima corpora ſenſibilia ⁊ elementa om niuꝫ elementorum erit generatio ⁊ corruptio ad inuicem Dubi taret forte aliquis utrũ nomẽ ele menti magis conueniat iſtis pri mis corporibus uel materie que eſt generationis ſubiectum. Ad hoc autem dixerunt quidam ꝙ nomen elementi magis competit iſtis corporibus q̃ꝫ materie. Sed hoc non uidetur eſſe bene dictuꝫ

Ad cuius euidentiam notan dum ꝙ hec prima corpora ſenſi bilia comuni nomine elementa poſſunt appellari eſt enim elemẽ tum ex quo primo conponitur a liquid ⁊ eſt in eo ⁊ non diuidit̃ ſecunduꝫ formam ut dicit̃ quin to methaphiſice hec autem ꝑma corpora ſenſibilia ex quo prima ſunt ex eis primo conponitur a liquid ⁊ ſunt in eo quia miſcibi lia ſunt aliquo modo in mixto ⁊ non diuiduntur ſecundum for mam quia quelibet pars aque eſt aqua ⁊ quelibet pars terre ẽ terra tamen primo conponi ali quid ex aliquo poteſt intelligi dupliciter uel ſimplicit̃ uel quo dammodo mixta eniꝫ conponun tur ex primis corporibus ſenſibi libus primo non ſimpliciter ſed quodammodo in genere enim corporum non eſt dare aliqua a lia ex quibus prius conſtent mix ta q̃ꝫ uocata elementa mixtuꝫ eni eſt prius ex igne ⁊ terra ⁊ ex aere ⁊ aqua q̃ꝫ ex aliquibus alijs cor poribus non eſt tamen ipm mix tum primo per omnem modum ex talibus corporibus ſicut eniꝫ corpus humanum quod eſt mix tum quoddam organicum non componitur primo ex manu ⁊ pede q: man⁹ ⁊ pes reſoluũt in oſſa ⁊ carnes nec ꝯpoit̃ p⁹ ex car nib⁹ ⁊ oſſib⁹ quia talia reſoluũt̃

in quatuoꝛ elementa .ſic non con ponuntur pꝛimo ex quatuoꝛ ele mentis quia illa reſoluūť in ma teriam ⁊ foꝛmā materia igitur eſt pꝛius de compoſitione mixti ꝙ uocata elementa Rurſus eē in aliquo poteſt intelligi dupliciter uel ſimpliciter ⁊ ſecundum eſſen tiam uel quodammodo ⁊ pꝛo ut ſaluatur uirtus eius materia aūt reſeruatur in mixto ſimpliciter ⁊ ſecundu; ſuam eſſentiam uocata elementa autem ſunt in eo in ꝙ tum ſaluatur uirtus eoꝛu; Am plius non diuidi ſecundum foꝛ mam poteſt intelligi dupliciter uel quia non diuiditur in partes diuerſas foꝛmales ⁊ ſic aqua nō diuiditur ſecundum foꝛmā quia quelibet pars aque eſt aqua a lio modo poteſt intelligi non di uidi ſecundum foꝛmam .i. nō eſſe aliquid in actu ⁊ non diſtingui per foꝛmam utroqꝫ modo mate ria non diuiditur ſcdm foꝛmā ꝗli bet enim pars materie eſt mate ria ⁊ materia ſecundu; ſe non di cit aliq̄d in actu nec diſtictu; ali quid per foꝛmā materia ei; ꝗ eſt generationis ſubiectum pꝛimo ē de conpoſitione mixti ⁊ magis ꝙ ipa elementa ⁊ magis ſimplici ter eſt in eo ꝙ ipa elemēta ⁊ plu ribus modis non diuiditur ſecū dum foꝛmam ꝙ uocata elemen ta ideo hec diffinio elemēti que eſt ex quo pꝛimo componitur a liquid ⁊c̄ magis competit mate rie ꝙ elementis uocatis poſſunt enim hec pꝛima coꝛpoꝛa comuni nomine appellari elementa ⁊ ſuf ficit ad rationem elementi ꝙ nō diuidatur in diuerſas partes foꝛ males ⁊ ſi diuidatur in diuerſas partes quantitatiuaſ hoc tamen

non obſtante nomen elementi magis cōpetit materie ꝙ pꝛimiſ coꝛpoꝛibus ſenſibilibuſ ut patet per diffinitionem eius tamen cū de re conſtat de nomine non eſt multum curandum ideo ſiue ſic ſiue ſic dicatur dum tamen in re non erretur non eſt magna uiſ fa cienda Neceſſe igitur. Epi logat circa determinata ⁊ tria fa cit ſecundu; ꝙ tres epilogos po nit. ſecunda ibi Et quoniam. ter cia ibi Si quidem igitur . Dicit igitur ꝙ neceſſe eſt huiuſmodi e lementa aut eſſe ſemper manen tia ⁊ in mutabilia ad inuice; aut tranſmutabilia eſſe ⁊ ſi ſunt trāſ mutabilia aut ſunt omnia talia aut hec quidem talia ſunt .i. trāſ mutabilia hec autē non ſicut pla to ſcripſit in thimeo qui poſuit terram intranſmutabilem eſſe qꝛ figura terre non erat apta nata ad tranſmutatione; ut ponebat uoluit enī plato ꝑ figuras ⁊ pla nicies ſaluare trāſmutationes na turales ſic igitur antiqui loque bantur de tranſmutatione elemē toꝛum Sed quoniam ſecundum ꝟitatē neceſſe eſt elēa tranſmuta ri in inuicem determinatu; eſt ꝑ uſ Et quoniam. Ponit ſecū dum epilogum dicens dictu; eſt pꝛiuſ ꝙ non ſimiliter cito nec eq̄ uelociter fit aliud elementum ex alio quoniam habentia ſimbolū ⁊ conuenientiam citius generan tur ad inuicem non habentia au tē tardius Si q̄dē igiť. Po nit terciū epilogū dicēs ꝙ ſi ꝯꝛie tas ſecundum quā trāſmutanť elementa nēce eſſet eſſe duo ꝯꝛia quelibet enim oppoſitio contra rietatis habet duo extrema con traria ⁊ ſi ſic eſſet ad illa duo

contraria haberet ordinem mate rie que eſſet quid medium inter ea ꝛ de ſe eſt ens inſenſibile quia eſt quid in potentia eſt tamen ſe cundũ actualem exiſtentiam inſe perabilis a contrarietate Sic igi tur diceremus ſi contraria eſſent tantum duo ſed quoniam con traria uidentur eſſe plura entia ad minus erunt ꝯtrietates due ſꝫ quas erit transmutatio elemento rũ entibus aũt duabus ꝯtrietati bus q: minime.i.ad minus opꝫ tot ponere cũ quelꝫ ꝯtrietas hẽat duo extrema ꝯtria nõ ẽ poſſibile tria eſſe ꝯtria tm̃ ſed quatuor quẽ admodũ uidet̃.i.ſicut manifeſte apꝫ calm̃ eni ꝛ frigidũ humiđ ꝛ ſiccũ ſunt due oppoſitiones ꝯtrie tatis ꝛ ſunt quatuor ꝯtria ſcđꝫ ꝙ tranſmutantur el'a ꝛ quot ſunt ꝯ tria iſta tot ſunt eoꝝ cõiugatiões poſſibiles ꝛ tot elementa q: ſex ꝯpãtibus cõbinationibus taliũ q̃ litatũ ſ̃m duas inpoſſibile ẽ gña ri el'm q: ſunt ꝯtria ad inuicẽ cali dũ eni cõbinatuꝫ cũ frigido ꝛ hu midũ cũ ſicco nõ facit elementuꝫ erũt igitur q̃tuor el'a tm̃ ſꝫ hec di mittãt̃ mõ q: de hijs dcm̃ ẽ pus

Uoniã autẽ. poſtq̃ p. ꝓbauit unuꝫ elementũ nõ ẽe pncipiũ oiuꝫ alio ruꝫ quia nõ poterat po ni aliqđ elemẽtoꝝ eſſe materiale ſubiectuꝫ q: tunc gño eſſet altera tio ꝛ ꝯtria erunt in eodem In pte iſta oñdit hoc idẽ alia rõne q̃ ta lis eſt ſi aliquod elmentoꝝ eſſet principiũ alioꝝ ꝛ haberet ſe ad a lia ſicut materiale pricipiuꝫ illud oporteret manere ꝛ eſſe tranſmu tabile ſꝫ oia elementa ſunt ad in uicẽ tranſmutabilia ergo oia de berent dici prima corpa ꝛ nõ eſt unũ aliquod alioꝝ principiũ nec mãle ſubiectuꝫ circa hoc autẽ ſic ꝓcedit q: pͥo ponit rõeꝫ .ſecun do contra rõneꝫ inducit q̃dã ca uillationẽ ibi Aer quideꝫ. Dicit ergo qm̃ quidẽ tranſmutant̃ ad inuicẽ ſup oia elementa inpoſſi bile eſt aliquod elementũ eſſe pn cipiuꝫ hoꝝ.i.alioꝝ nã manifeſtũ ẽ ex hijs.i.dicẽdis ꝙ tale princi piũ nõ põt poni in extremo.i. ꝙ ſit aliquod extremoꝝ nec in me dio ꝙ ſit aliquod medioꝝ in ex tremo quideꝫ nõ erit qm̃ omnia nõ ſunt ignis aut terra ꝛ eadem ratio eſt de medijs quoniam ea dem ratio eſt ſi dicamus omnia eſſe ex aqua uel ex aere ſicut dice re oia eſſe ex igne uel terra quo niam neq̃ mediuꝫ eſt ex quo ſũt omnia licet contrarium uideat̃ quibuſdam eſt igitur uis ratiois ꝙ nec medium nec extremuꝫ eſt ex quo ſunt omnia quia tam me dia q̃ extrema tranſmutantur ꝛ nullum ipoꝝ manet. Aer quidem. ponit quandam cauilla tionem ꝛ duo facit quia pmo po nit ipam. ſecondo remouet eanđ ibi Oportet. Dixerat pbũs tam media q̃ extrema eſſe tranſmuta bilia contra hoc autem forte ali quis cauillaret dicens ꝙ elemen tum tranſmutatur in elementum proximum ſed non in remotum ut aer tranſmutatur in ignem ꝛ in aquam ꝛ aqua in aerem ꝛ ter ram ſed ꝛ ultima.i.extrema non tranſmutantur amplius ad inui cem Notandum autem ꝙ hic accipiuntur ultima ꝛ remota nõ ſecundum locum ſed ſecundum differentiam formalem ignis eni plus diſtat ab aqua q̃ a terra nõ loco ſed forma uolunt igitur iſti

proxima poſſe trāſmutari ad inui
cē ꝓpter nō magnā diam̄ extrēa
aūt nō poſſe ꝓpter diam magnā
Oportet quidē. Remouet ca
uillationē illam circa quod tria
facit quia pˢmo premittit quādā
ſuppōez.ſecūdo iſta ſuppoſitiōe
ſuppoſita deſtruit cauillationez
tactaz .tercio quod ſuppoſuerat
ꝓbat .ſecunda ibi Terra . tercia
ibi Quoniā aūt.Eſt aūt ſuppoſi
tio talis ꝙ oportet ſtare in elemē
tiſ ad utramqꝫ ptē.i.ſecundū ſur
ſuz ⁊ ſcd̄m deorſuz ⁊ nō ire in in
finitū ſcd̄m rectitudinē ſi eni ici
pimus a terra deorſuz ⁊ aſcendi
mus ſurſuz dicēdo terra aqua ⁊c̄
inuenimuſ finita elementa ⁊ ſi in
cipimus a ſurſum ⁊ deſendimus
deorſuz etiā infinita inuenimus
nā ſi eſſent infinita elementa infi
nite contrarietates eſſent in uno
quoqꝫ elemento⁊ qd̄ eſt inconue
niens ꝙ qūo eſt ad pn̄s ſuppona
tur Terra ſic igiť . Ex ſup
poſitione facta oſtendit extrema
eſſe tranſmutabilia ad inuicez ſi
ſunt tranſmutabilia cū mediiſ ſꝫ
ut dictū eſt hic accipiť extremū
⁊ ultimū ſecundū diam nō ꝑꝫ lo
cuz ita ꝙ ignis eſt extremus reſ
pectu aque q2 per omnē moduz
differt ab ea aer aūt ē medius in
ter ea quia ptim conuenit cū aq̄
cū ſit humid⁹ ⁊ partim cum igne
cū ſit calidus ſicut aūt aer eſt ex
tremus reſpectu terre cū per om
nē moduz ab ea differat Duo er
go facit quia primo oſtēdit ignē
⁊ aquā que ſunt extrema trāſmu
tari ad inuicem ſi tranſmutātur
cum aere quod ē mediū.ſecundo
oñdit ex hoc aerē ⁊ terrā que ſūt
alia extrēa ēe ad iuicē tranſmuta
bilia.ſecūda ibi palā utiqꝫ. Quo

niā nominat aūt pˢmo elementa
ſcd̄m comunes terminos dicens
ſit ťra g aqua ꝑ aer a ignis p no
minatis autem elemētis accedit
ad rationē intentā dicēſ ꝙ ſi a.i.
aer trāſmutať in p ⁊ ꝑ.i. i aquaz
⁊ ignē ꝯrietas erit enꝫ que a .p.
.i.aer hēbit ꝯrietatem ad ignē ſit
autē hec ꝯrietas albedo ⁊ nigre
do nō curat de exemplo accipit
eni albedinē ⁊ nigredinē ꝓ q̈cun
ꝙ contrarietate Subdit autē ꝙ
quia a in ꝑ ſup mutať.i.aer mu
tatur in aquā erit alia contrarie
tas inter aerez ⁊ aquā ſup q̄ꝫ inť
ignem ⁊ aerem nā nō eſt idem p
⁊ ꝑ.i.ignis ⁊ aqua ſi igitur talia
nō ſint eadē nō poſſunt ad unū
⁊ idē eandem ꝯrietatem habere
ſit igitur inter aerem ⁊ aq̄ꝫ hec ꝯ
rietas.ſ.ſiccitas ⁊ humiditas ita
ꝙ a conueniat ſiccitas ⁊ ꝑ hūidi
tas Aliqui autē textus habent ꝑ
quidē ſiccitas ⁊ uidetur textuſ ēe
corruptus Sed ſi uellemus ipm
exponere dicem⁹ ꝙ uariat termi
nos ⁊ intelligit per ꝑ aerē quem
prius intelligebat per a Subdit
autem quapropter ſi manet al
buz cum ex aere fit aqua cum nō
maneat niſi qualitas ſimbola a
qua conueniet cum aere in albo
exiſtit ergo aqua humida ⁊ alba
ſin autē.i.ſi nō eſt alba nigra erit
aqua in contraria eni eſt trāſmu
tatio quaſi dicat ꝙ ſiue dicas a
quam eſſe albā ſiue nigram opꝫ
eaz habere ad aerem contrarieta
tem ex quo tranſmutatur ad iui
cem ſemper eni tranſmutatio eſt
in contraria tranſmutabilia igiť
ad inuicē poſſunt habere maiorē
⁊ minorem contrarietatē ad inui
cem ſꝑ tamen aliquā contrarieta
tem habebunt Ideo ſubdit nc̄ce

eſſe aut albam aut nigram eſſe a quam ſi eni erit nigra hēbit maiorem contrarietatē ad aerē ſi autē erit alba habebit minorem ſic itaq alba hēbit primā .i. ponat habere minorē contrarietatē congruū eni eſt ex quo aer eſt proximus aque q nō habeat ad ipam maiorē contrarietatē ut q differat in utraq qualitate ſed debet habere minorē contrarietatē ergo ex quo poſitū eſt aquam differre ab aere in humido et ſicco nō eſt congruū q differat in albo et nigro erit ergo alba ſicut a Unde aliqui textus habent ponatur utiq a primū .i. aer primo albus et ponatur aqua alba ſicut a .i. ſicut aer et ſicut aqua et aer cōueniunt in albo ſimiliter et p .i. igni exiſtit p ſiccitas .i. exiſtet ſiccitas que intelligitur per p ita q li p accipitur equiuoce uno mō ut nominat aqui alio modo ut nominat hanc qualitatē que eſt ſiccitas cōuenit ergo aer cū igne in ſiccitate et cū aqua in albedie ſed ſi aliā et aliā habent conuenientiā et aliā et aliā contrarietatē habet aer cū igne et cū aqua aqua et ignis ſibi cōtrariabuntur et quia in cōtraria eſt transmutatio unū i aliud trāſmutabit iō ait q erit transmutatio p ignis in aquā cōtraria eni exiſtit aqua igni ignis primo dicebat nigrū eſſe in quo differebat ab aere de inde dicebatur ſiccū in quo conueniebat cū eo aqua aūt ponebatur humida in quo differebat ab aere de inde ponebatur alba in qno cum eo conueniebat qualitates igitur aque contrariantur qualitatibus ignis ergo unū in aliud poterit transmutari Notandū aūt p. nō nominare proprias qualitates ignis et aque ut oſtendat ſe arguere in materia comuni et in terminis comunibus ualet eni hec demonſtratio in quibuſdam terminis Notandū etiā vim rationis in hoc eſſe uidelicet q ſi ignis et aqua transmutantur in aerem et habent aliā et aliā contrarietatē ad ipm ſunt contraria inter ſe et per cōſequens transmutant ad inuicē ſi igitur extrēa contrariantur medijs ɔriant int ſe et ſi traſmutantur cū medijs transmutāt inter ſe Notādū etiā q illatio hec que dicta eſt dupliciter hic poſſet inpediri. primo quia diceret aliquis nō oportere ſi extrēa habent contrarietatē ad media habere ɔrietatem inter ſe iō phūs in rōe predicta nō ſolū oſtendit extrema hr̄e ɔrietatē ad media ſed etiā probat ea habere aliā et aliā ɔrietatē quo poſito nc̄ce eſt ea inter ſe eſſe contraria nūq eni aliq reſpectu eiuſdē habent aliam et aliā ɔrietatē niſi ſibi inuicem ēt ſit contraria. Secundo poſſet dicta illatio impediri quia diceret aliquis nō oportere ſi extrēa ſunt contraria q ſunt ad inuicem transmutabilia quia nō transmutat extremū in extremū niſi poſſet fieri transmutatio in oīa media diceretur ergo media eſſe infinita et nō eſſe ſtatū in elemētis quo poſito extrema nō transmutabunt ad inuicē Contra hāc obiectionē ualet ſuppō prius facta .ſ. q in elementis eſt ſtatus quo poſito pz per rationē iā dictā q extrema transmutent inter ſe ſi transmutantur cū medijs. Palam utiq. Concludit ex dictis omniū eſſe trāſmutationē nō eni

ſolū tranſmutat̃ aqua in ignē .ſʒ
etiā terra in aerē iō ait palā eſſe
qm̄ omnibus ex inuicē erit trāſ
mutatio nō ſolū in medijs ſʒ ēt
in hijs .ſ. extremis naʒ in q terra
exiſtunt iſta duo reliqua ſimbo
la.i. relique due qualitates ſim
bole vʒ nigꝝ ⁊ humidū erit igit̃
terra ꝯ̃ria aeri qꝛ hee .ſ. q̄litates
terre nō coniungunt̃ unq̄ cū q̄li
tatibus aeris ſed ꝯ̃ꝛiantur eis ter
ra igit̃ tranſmutabitur in ipm a
erē Notandū aūt phm̄ appella
re nigꝝ ⁊ humidū q̄litates ſimbo
las qꝛ ſcd̄m ꝓpoſteſim factā aer
qui ponitur albus ⁊ ſiccꝰ differt
ab igne i nigro qꝛ ignis ē niger ⁊
ſiccus ab aqua nō differt in hūi
do quia aqua dicebat̃ humida
⁊ alba hee aūt due q̄litates hūiō
⁊ nigꝝ in quibus differt aer ab
igne ⁊ aqua congregantur in ter
ra ita ꝙ terra habet eas ſimbo
las qualitates ⁊ conuenientes cū
igne ⁊ aqua ⁊ quia cū igne cōue
nit in nigro cū aqua in humido
q̄re terra contriat̃ aeri ꝙ ſi uelle
mꝰ hᵒ ad materiā ſpālem ꝯ̄here
⁊ nōiare ueras qualitates elemē
toꝝ pʒ ueꝝ eſſe ꝙ dicitur ignis
uero differt ab aere qꝛ ſiccus aq̄
uero differt ab eo qꝛ frigida fri
gidū aūt ⁊ ſiccū congregantur in
terra ⁊ terra conuenit cū igne ⁊
aqua ſcd̄m ſiccū ⁊ frigidū quibꝰ
ignis ⁊ aqua ab aere differūt In
tentio igitur phi eſt probare ter
rā eſſe ꝯ̃ꝛiā aeri ꝓpter contrarie
tatē quā hn̄t ad ipm ignis ⁊ aq̄
⁊ ex hac contrarietate vult argu
ere tranſmutationē qꝛ oia elemē
ta tam extrema q̄ media ꝯ̃ꝛieta
tē hn̄t oia ſunt ad inuicē trāſmu
tabilia Quoniā aūt . pro
bat quod ſuppoſuerat ⁊ duo fa

cit . qꝛ primo continuat dicta di
cendis Secundo exequitur de in
tento ibi Si eni. Dicit in infinitū
nō eſt poſſibile ire ꝙ futuri era
mus oſtendere ſuperius hoc eni
ſuppoſuerat tamē id ꝙ futuruſ
erat oñdere ideo ait ꝙ ꝑus ueni
mus ad hoc.i.ex priori intentiōe
ad hoc uenimus ut oſtendamus
ſtatū in elementis ut manifeſtū ē
ex hijs.i.ex dicēdis Si eni.
Probat hꝰmodi ſtatū dicens uł
oſtendens numeꝝ elementoꝝ nō
eſſe in infinitū Secundo ex hijs
que dixerat concludit inconueni
entia que ſequntur ponentes po
ſitionē illā .ſecunda ibi Quapp
ter . Dicit ergo ꝙ ſi rurſus ignis
p tranſmutat̃ in aliud.i.in quin
tūʒ elementuʒ nō reuoluitur.i.nō
tranſmutatur in elementa q̄ ſunt
ſub eo ſʒ tranſmutatur in aliud
ſuꝑ ipm vbi gr̄a in x.i. in quītū
elementū ꝙ intelligitur per x cō
trarietas igitur erit p ⁊ x ⁊ iſta ꝯ
trarietas exiſtet alia preter ꝑdic
tas nā cū hꝰmōi quintuʒ elm̄ nō
ſit idē cū aliquo alioꝝ quatuor
qꝛ x nō ponit̃ ꝙ ſit idē cū g x a
p .i.cū alijs q̄tuor elementis opʒ
ꝙ p habeat illā ꝯ̃ꝛietatē ad x q̄
ad alia ſit igitur r p ⁊ f in x ita ꝙ
quītū elm̄ ⁊ ignis differant ſcd̄m
r ⁊ f r utiq̄ exiſtet oibus q̄tuor e
lementis vʒ g x a p tranſmutant
eni ſeinuicē quaſi dicat ꝙ poſito
quinto elemento oʒ dari igni a
liā q̄litatē ad hijs quaſ hʒ ut per
eā ꝯ̃ꝛietur quinto elemēto ⁊ trāſ
mutetur cū ipo ergo ēt hanc q̄li
tatē oʒ dare omnibus alijſ elemē
qꝛ oia ad inuicē ſunt tranſmuta
bilia Et ſubdit ꝙ ſi hoc quideʒ
ſit neceſſe nōdū mōſtratū eſt vʒ
ꝙ oia ſint tranſmutabilia iſtud

tamen manifeſtũ ē ꝙ rurſus ꝑ .4.
quitũ elementũ tranſmutetur in
aliud.ſ.in ſextũ alia erit ꝯrietas
q̄ exiſtit in p ⁊ g .i.in alijs elemē
tis ſꝑ eni cũ adiecto .i. elemento
addito fit additio ꝯrietatiſ quia
alia ꝯrietas exiſtet hijs q̄ añ,.i. ꝑ
oībus elementis ꝑ quā poſſint
differre ab elemēto addito qua
propter ſi infinita ſunt elementa
q: infinita nō pñt differre niſi ꝑ
iſinita cũ unũqđꝙ elm̄ oporteat
differre ab aliq° alioꝝ uni.,i.uni
cuiꝙ el'o exiſtũt iſinite ꝯrietates
infinite qlitates oñr Si aũt hoc
ē ita nō erit aliq̄d diffinire q: illa
diffinitio haberet infinitas dr̄as
⁊ ita ꝑibit ſcia nec erit aliq̄d ge
nerarī q: ſi gñabitur aliq̄d ex ali
quo oportebit ꝑtranſire tot q̄li
tates ⁊ amplius plures.,i.oporte
bit ꝑtranſire qualitateſ infinitaſ
ꝙ cũ fieri nō poſſit nō eſſet gño
⁊ per ꝯñs nec alteratio tollit er
go iſta pō ſciām ⁊ tranſmutatio
nes nāles Notandũ aũt ꝙ q̄li
tates iſinitas appellat tot ⁊ amp
plures q: infinitũ ut dicic̄ tercio
phiſicoꝝ eſt cuius ꝑtē accipienti
bus ſꝑ eſt aliquid ex ſumere ita
ꝙ nō poſſumus accipere tot in
infinito ꝙ ſemper nō accipiam⁹
amplius plures ⁊ iō nō cōtingit
infinita pertrāſire vult igitur p.
dicere ꝙ ſi ponantur infinite q̄li
tates oꝫ ꝑtrāſire tot q̄litates ⁊ ēt
ampli⁹ plures ⁊ adhuc amp pl'eſ
propter qđ nōꝙ gño finietur

Dubitaret forte aliquis de eo
ꝙ phũs ait.vꝫ ꝙ ſi ponat̄ quin
tũ elm̄ oportebit q̄litatē illā ſcđꝫ
quā quintũ elm̄ dr̄t a quarto in
eſſe i oibus alijs q̄tuor ut ſi igniſ
dr̄t a quinto el'o quia eſt r utpu
ta quia eſt albũ oꝫ h⁹mōi r .ſ. al
bedinē ineſſe omnibus alijs elis
ut omnia alia elementa poſſint
differr̄ a quito Sed hoc uidetur
repugnare apparentibus ur̄ eniꝫ
ꝙ aer terciũ elm̄ eſt ⁊ ignis quar
tũ ⁊ aer ab igne differt quia eſt
humid⁹ ignis uero ſiccus humi
ditas aũt ſcđm quā aer differt
ab igne nō ineſt omibus alijs ele
mentis quia terre nō ineſt igitur
a ſimili ſi poneret̄ quintũ elemē
tũ qualitas illa ſcđm quā differt
quartũ elementũ a quito ſuꝑ nō
de neceſſitate in eſſet omib⁹ aliis
el'iſ Ad hoc aũt dici pōt ꝙ ele
mētũ eſſe ſecundũ ab alio ul' eſſe
terciũ uel ēe q̄rtũ ⁊ ſic deinceps
duobus modis poteſt intelligi
uel ꝑpter contrarietatē formalē
uel propter localē diſtantiam ꝑ
ſe loquēdo ⁊ gracia forme nō ua
let argumētũ nō eniꝫ oportet op
poſitionē illā quam habet aer t̄
ciuꝫ elementũ ad ignē quod eſt
quartũ habere alia elementa ſed
ſi intelligatur de formali diſtātia
ueꝝ eſt aer eſt ſcđm elementũ ab
aqua quia ab ea diſtat in una q̄
litate ignis uero eſt terciũ elemē
tũ ab aqua quia differt ab ea in
duabus qualitatib⁹ propter qđ
aer eſt medius inter aquā ⁊ ignē
non ſolum ſecundum localeꝫ diſ
tantiā ſꝫ ſecundum contrarias q̄
litates quia in una qualitate dif
fert ab aqua ⁊ in alia differt ab
igne ⁊ in una qualitate conuenit
cum aqua ⁊ in alia cũ igne ⁊ in
tali ordine elementoruꝫ quia ac
cipitur ſecundum contrarietateꝫ
formalem ualet indubitanter qđ
dicitur qualitas enim ſecundum
quam differt aer ab igne conue
nit aque ⁊ ſi rurſus daremus ali
ud elementũ ſupra ignem ꝙ ſm

foꝛmalem diſtantiam eſſet quartum ab aqua qualitas iſta ſcd̓m quam differt ignis ab elemento illo conueniret aque ⁊ aeri ſic eiꝫ ſe haberet iſtud elementum ꝙ in igne differt ab una qualitate q̄ꝛ eſſet inmediatuꝫ ſibi ab aere differt in duabus quia eſſet ſcd̓m ab eo ab aqua in tribuſ quia ēet tercium ab ip̄a opoꝛteret eni ſm additionem elementi ſupꝛa has qualitates calidum humduꝫ ⁊c̄ ſupeꝛ addere nouā contrarietatē utputa album ⁊ nigrum ⁊ ſcd̓m hunc oꝛdinem foꝛmalem differt ignis ab illo elemento ſecunduꝫ contrarietatem additam utputa quia ignis eſſet albus iſtud ueꝛo elementum eſſet nigrū ⁊ ut patꝫ intuenti ſic oꝛdinarentur iſta elementa quia aqua eſſet humida alba ⁊ frigida aer eſſet albus calidus ⁊ humidus ignis eſſet albus calidus ⁊ ſiccus illud uero elementumadditū eſſet nigꝝ calidum ⁊ ſiccuꝫ hijs conditionib⁹ ſic ſtantibus elementuꝫ additūꝫ eſſet pꝛimuꝫ ab igne quia differt ab ip̄o in una qualitate ſoluꝫ ut in nigredine eſſet autem ſecundū ab aere quia differt ab eo in duobus .ſ. in nigredine ⁊ ſiccitate eſſet terciū ab aqua quia differꝛꝫ ab ea in tribus.ſ.in nigredine ſiccitate ⁊ caloꝛe loquendo igitur de hoc oꝛdine ⁊ de hac diſtantia omnis iſta differentia quam haberet elementuꝫ additū ad igneꝫ haberet̄ ad aerem ⁊ aquam ⁊ ſi iterum ſecunduꝫ hunc oꝛdinem adderetur aliud elementum ſeq̄ret̄ ꝙ omnis illa differentia quā haberet elementum ſecunduꝫ ad elementum quod pꝛimo addebatur haberet etiam ad alia.

Qꝫ uero arguebatur de terra eq̄uocabatur in diſtantia terra eni non eſt quarta ab igne ſecunduꝫ contrarietatem foꝛmalem ſed ſecundum locum ꝑmo plus ignis diſtat ab aqua ſecundum talem contrarietateꝫ ꝙ̄ a terra patet ergo regulā philoſophi per ſe loquendo ⁊ gracia foꝛme tenere in diſtantia ⁊ oꝛdine ſecundum foꝛmalem differentiam ſed gracia materie ⁊ pꝛopter aliquam ſpecialem cauſam ualere poſſe regulā ſecundum diſtantiam omneꝫ

Dubitaret autem ultra aliq̄s quia dubitatio tacta ⁊ ſolutio eius aliam ſecum dubitationem trahit dictum eſt eniꝫ terram nō eſſe quartam ab igne ſecundum foꝛmalem differentiam ſed ſcd̓m diſtantiam localem Si igitur adderet̄ quintū elementuꝫ nō opoꝛteret huiuſmodi elementuꝫ additūꝫ habere talem oppoſitionem ad terraꝫ qualē haberet ad ignē nec opoꝛteret qualitatem illā ſecunduꝫ quam tale elementuꝫ differt ab igne ineſſe t̄re Dicerem⁹ igit̄ addito tali el̄o aqua que eſt tercia ab igne loco ⁊ foꝛma eſſet quarta ab illo elemento aer uero quia ſecunduſ ab igne loco ⁊ foꝛma eſſet tercius ab illo elemento addito loco ⁊ foꝛma . terra uero que eſt quarta ab igne loco ⁊ nō foꝛma ſiue non foꝛmali differētia eſſet quīta ab illo elemento nō ꝑ rōm foꝛmalē ſꝫ ꝑ localē diſtantiā ⁊ q̄ꝛ in tali diſtātia ut dictū ē nō hꝫ locū regula tacta nō opoꝛterꝫ terram ſic differre ab elemēto addito ſicut ignis differt .Sꝫiū tam̄ huius dicit phūs in lr̄a uult eniꝫ ꝙ diaꝫ quā haberet elementū additū ad ignē haberet ad omnia

quatuoꝛ elemēta.ſ.ad g.ꝑ.a.p .l.
ad terrā ⁊c. Ad hoc aūt pōt
dici ꝙ elemētū additū poteſt in
telligi quintū nō ſolū ſecundū lo
calē diſtantiā ſed etiā ſecundum
foꝛmalem differentiā ita ꝙ eſſet
quintū a terra ꝗrtū ab aqua ter
ciū ab aere ⁊ imediatū igni ſcōꝫ
foꝛmalē differentiā ut qȯ differt
ab igne modicū ⁊ modicū a' t̄ra
⁊ quia ſꝑ maius includat' minus
in hijs que ſunt oꝛdinata ⁊ ꝑ ſe
diam quam haberet ad ignē ha
beret ad terrā ⁊ ad alia pōt
etiaꝫ aliter dici ꝙ gracia materie
ualet quod dictū eſt qualitercū
ꝙ ponatur quintū elementuꝫ ad
ditū nam multiplicatis element]
ꝗtū multiplicari poſſunt ſcōꝫ ca
lidū frigidū humidū ⁊ ſiccuꝫ ad
dito quinto elemento oꝫ addeꝛe
nouā ꝯtrarietatē.⁊ ſcōm illā ꝯꝛie
tatem additā oīa ꝗtuoꝛ differre
ab illo ꝗnto elō ſufficiunt enim
quatuoꝛ elementa ut differant oī
modo quo poſſunt differre ſ̄m
ſuꝑ qualitates actiuaſ ⁊ paſſiuaſ
a quīto igiť elō ſi differēt ſume
retur hiꝰmōi dia ꝑ alias ꝗlitateſ
addito ergo quinto elemento oꝫ
addere cuilibꝫ elemētoꝝ aliquā
qualitatem ut ꝑ eam differāt ab
ipo ⁊ hec ſufficiunt ad ſaluandā
pħi intentionem Dubitaret a
liquis ulterius ⁊ hec dubitatio
ex dictis rationabiliter oꝛtū hēt
ait eni pħs ꝙ quinto elemento
addito opoꝛtet addere aliquam
ꝗlitatē oībus ꝗtuoꝛ addito ꝟo
ſexto oꝫ addere nouā qualitatē
oibus quinꝗ dictū eſt eni hoc
ualere gracia materie q꜡ ꝗtuoꝛ e
lementa ꝑ duas ꝯꝛietates multi
plicāť. oī mō quo poſſunt mul
tiplicari ⁊ differūt oīm mō quo
pn̄t differꝛi ſꝫ ſi ꝓpteꝛ additionē
quinti elementi addetur noua ꝯ
rietas ſcōm ꝯꝛietatem additā nō
differēt quinꝗ elementa omni
modo quo differre poſſunt qȯ
ſic patet nā ſemꝑ cōtrarietas ad
dita duplat elementa una eni ꝯꝛi
etas nō poteſt ꝯſtituere niſi duo
elementa ut ſi eſſet ſolū hec ꝯꝛie
tas humidū ⁊ ſiccum conſtaret
elementū ex una qualitate ⁊ eēnt
tantū duo elementa ut terra ⁊ a
qua addita uero ſecunda contra
rietate ut calidum ⁊ frigidum cō
ſtat elementum ex duabus quali
tatibus ⁊ ſunt quatuoꝛ elementa
quia quatuoꝛ modis combinari
poſſunt dicte qualitates ſi uero
adderetur tercia contrarietas ⁊
eſſent tres contrarietates elemen
toꝝ utputa calidum ⁊ frigidum
humidū ⁊ ſiccuꝫ album ⁊ nigruꝫ
conſtaret elementuꝫ ex tribus ꝗ
litatibus ⁊ eſſent octo elementa
quia tales qualitateſ exceptis cō
binationibus inpoſſibilibus oc
to modis combinari poſſūt poſ
ſibiliter ita ꝙ p̄mū elemētū eſſꝫ
frigidum ſiccum ⁊ albuꝫ . ſecun
dum frigidum humidum ⁊ albū
tercium calidum humiduꝫ albū
quartum calidum ſiccum albuꝫ
quintum frigidum ſiccum nigrū
ſextum frigidum humiduꝫ nigꝝ
ſeptimū calidum humidū nigrū
octauū ꝟo calidū ſiccum nigruꝫ
Ex quo pꝫ ꝙ ſemꝑ additio ꝯꝛi
etatis noue duplat elementa ut
una ꝯꝛietas facit duo due ꝯꝛieta
tes faciūt quatuoꝛ tres ꝯꝛietates
faciunt octo appꝫ etiam ꝙ oīs
ille cōbinationes ſeu oīs ille ꝯꝛi
etates ſunt poſſibiles q꜡ in nullā
earū congregant' oppoſite quali
tates igiť ex additione ſexti elī

et pꝫ ꝑ iam dicta nō oꝑꝫ addere
nouā ꝯrietatē qꝛ ſufficiuut tres ꝯ
rietates nō ſolū ad conſtituēdū
ſex elementa ſꝫ etiā ad octo cōſti
tuenduꝫ ciꝰ oppoſituꝫ innuitur
in lr̃a Ad hoc aūt dici pōt ꝙ
pōt accipi ſextuꝫ elementuꝫ ſcḋm
differentiā formalē ⁊ tunc nō hꝫ
dubiuꝫ qḋ dicit̃ nā ex tribus ꝯri
etatibus nō poſſunt cōſtitui oc
to elementa ita ꝙ unuꝫ elemētuꝫ
ſit octauuꝫ ab alio ſecunduꝫ ꝯri
as q̈litates quia ſecunḋ hunc or
dinē ⁊ ſecunduꝫ hanc diſtantiaꝫ
ſemper a remociori elemento de
bet plus differre ⁊ habere plureſ
qualitates ꝯrias ad ip̃m ut ſi a
ꝓximo differt in una qualitate
ab alio differt in duabꝰ ab ulte
riori in tribus ⁊ ſic deinceps ita
ꝙ nō poſſet aliquod elementuꝫ
ēe octauū ab aliquo ꝑ ſolas tres
ꝯrietates ꝓmo ſi debet eſſe ſextū
ab eo ſcḋm hunc moḋ diſtantie
nō ſufficiunt treſ ꝯrietates ſed re
quirit̃ etiā noua cōtrarietas pōt
etiā ⁊ aliter dici nā multa nō ua
lent in ſe conſiderata que ualent
gr̃a materie in qua eſt loqutio ⁊
multa ſunt poſſibilia uno mō q̃
alio mō ſunt inpoſſibilia phūs
eni naturalis quia artifex ſpecia
lis eſt ſufficit ꝙ ueritatē dicat ꝙ
ſic accipiat terminos cōes ut de
ſeruiunt materie proprie p̃dicte
octo cōbinationes ⁊ ſi ſunt poſ
ſibiles abſolute accepte nō tam̃
ſunt poſſibiles ut ad ꝓpoſitum
ſpectat nihil eni ꝯ ignē ut ad pre
ſens ſpectat poteſt eſſe frigidum
⁊ humiduꝫ Si ergo eſt quintuꝫ e
lementuꝫ ſupra ignē oꝫ ꝙ ſit cali
duꝫ ⁊ ſiccuꝫ Si ergo differt ab eo
qꝛ eſt nigꝝ ignis uero albꝰ erit
quituꝫ elemētuꝫ caliḋ nigꝝ ſiccuꝫ

Si igitur dabitur ſextuꝫ elm̄ erit
ſupra ignē ⁊ illud erit calidum ⁊
ſiccuꝫ ſi eſſet calidū albuꝫ ⁊ ſiccū
nō differret ab igne Si aūt eēt ca
liduꝫ ſiccuꝫ ⁊ nigꝝ ñ differret a
quito elemento Si igitur debet
differre ab ip̃is oꝫ dare nouā ꝯri
etatem utputa dulce ⁊ amaꝝ ⁊ ſi
hoc ſextuꝫ elm̄ ponit̃ dulce alia
elemēta erunt amara ut a tali el̃o
ſcḋm ꝙ hꝰmodi differant forma
liter poſſet autē ⁊ alit̃ reſponde
ri ⁊ magis ad propoſituꝫ ſꝫ hoc
hic taceat̃ qꝛ ſtatiꝫ in aliȷs dubi
tationibus oſtendet̃. Dubita
ret ulterius aliquis ꝙ nō oꝫ ꝙ ſi
ſunt infinita elemēta unuꝫ elemē
toꝝ differre ab alio ꝙ ī unoquo
ꝙ elemento ſint infinite qualita
tes ꝑ quas differat ab infinitis e
lementis pōt eni per unā dr̃iam a
liquid differre ab infinitis rebꝰ
ſi eni eſſent infinite ſpecies beſti
aruꝫ homo per unā dr̃iam ut per
hoc eſt rōnale dr̃t ab oibus aliȷſ
poterit igitur unū elm̄ ab īfinitȷ
elementis differre ꝑ unā dr̃iam.
Ad hoc autē pōt dici ꝙ dr̃e for
males elementoꝝ de q̇bus loqui
mur ſunt q̈litates prime actiue ⁊
paſſiue q̈litates aūt ⁊ ꝯrietates
ꝓme iō ſic noiate ſunt qꝛ ſꝑ alte
ra pars ꝯrietatis ineſt alicui ele
mentoꝝ qḋlꝫ eni elementuꝫ uel ē
caliḋ uel humiḋ uel frigiḋ uel ſic
cuꝫ ⁊ quot ſūt ꝯrietates prie tot
inſunt q̈litateſ cuilꝫ el̃o iō eni qḋ
libet elm̄ cōſtat ex duabus q̈lita
tibus q̄ ſunt due ꝓme ꝯrietates
una eſt calidi ⁊ frigidi alia humi
di ⁊ ſicci cuꝫ igit̃ infinita elemen
ta nō pn̄t differre niſi ꝑ infinitaſ
ꝯrietates ſi eſſent infinita elemē
ta infinite eſſent q̈litates in uno
quoꝗ nō eſt ergo ſimile de dr̃a

ꝑmaꝝ qualitatū ut de alijs dīis ut rō ſupponebat. Dubitaret enī ulterius aliquis dicens ꝙ nō oꝫ ſi ſint infinite qualitates eꝛoꝝ ꝙ ſint infinite ꝯrietates ſꝑ enim una ꝯrietas eſt duaꝝ q̄litatū ut dulcis ⁊ amari eſt una ꝯrietas ca lidi ⁊ frigidi alia erunt ergo du plo plures q̄litates q̄ ꝯrietates ſi igitur qualitates ſunt infinite ꝯ rietateſ nō erunt infinite qꝛ tunc ps equaretur toti ⁊ ſubduplum duplo cū infinituꝫ nō ſit maius i finito pbūs aūt uꝛ utrāqꝫ ptium rōne concludere vꝫ ꝙ poſito infi nito numero elementoꝝ erunt in finite q̄litates ⁊ ꝯrietates in eis. Ad hoc autē dici pōt ꝙ in argu mento eſt fallatia accidentis in numero enī qꝛ creſcit in infinitū nō ſunt plures binarij q̄ q̄terna rij uel trinarij ſicut enī diceꝛ poſ ſumus duo q̄tuoꝛ ſex octo ⁊ ſēp ſic addendo binariū in infinituꝫ ita ſic poſſumus dicere quatuoꝛ octo xii. ⁊ ſic addere q̄ternariuꝫ in infinitū cū igiꝛ infinitū nō ſit maius infinito qꝛ in numero ſūt infiniti binarij ⁊ infiniti quater narij igiꝛ tot ſunt ibi quaterna rij quot binarij ⁊ qꝛ quilibet q̄ ternarius cōtinet duos binarios duplo plures erūt ibi tā binarij q̄ quaternarij binarij igitur nu meroꝝ ſunt equaleſ quaternarijſ ⁊ ſunt duplo plures eis qđ ē in cōueniens Sꝫ ſic dicendo inſta⁹ dubitatiōi ſꝫ nō ſolui⁹ ad foīaꝫ argumenti Notanđ aūt ꝙ īfi nitū ſ̄m ꝙ h⁹modi nō hꝫ rōeꝫ to tius nec pfecti ut pōt hrī ex tcio phiſicoꝝ oīs ergo illa argumen tatio que reſpicit duplum ⁊ ſub duplū uel triplū ⁊ ſubtriplū uel qualitercunqꝫ accipiat pteꝫ ⁊ to

tuꝫ accidit ⁊ eſt extranea ab infi nito binari⁹ igitur ad quaterna riū poteſt dupliciter cōperari uꝛ ut dicit quid determinatum uel ut reſpicit numeꝝ terminatuꝫ ⁊ ſic eſt pars eius quia finito ⁊ ter minato poteſt cōpetere ratio to tius ⁊ partis ſed ſi ternarius et quaternarius accipiantur oꝛdinē habentia ad infinitum numeruꝫ quia infinito accidit ratio totiuſ nec ſe habet unū ad aliud ut to tum nec ut pars Totum enim ⁊ pars dicunt quid terminatū nō non enim eſſet quatuoꝛ ad duo niſi haberet terminatas unitates ⁊ dualitates nec etiam pars eius niſi determinatas unitates habe ret infinito aūt accidit termina tio eſt etiam ab ipo extranea nō igitur obſtante ꝙ binarij duplo ſint plures q̄ quaternarij in nu mero tamen infinito ſunt tot q̄ ternarij quot binarij ſic non ob ſtante ꝙ qualitates ſunt duplo plures q̄ contrarietates Si tamē eſſent infinite qualitates infinite eſſent contrarietates Ex hoc aūt melius patere poſſunt dubitatio nes premiſſe ſi elementa creſcerēt in infinitum cum in infinito nō ſint plures binarij q̄ quaterna rij uel etiā octonarij ꝑmo in īfini to tot ſunt cētenarij uel millena rij quot binarij ſicut enim non deficit numerus accipiendo infi nitos millenarios dicendo mille duo milia in infinitum ſi igitur ponantur infinita ſiue opoꝛteat ſemper addendo nouuꝫ elemen tū addere nouā contrarietatem ⁊ nouā qualitatē elementis ſiue non opoꝛteat ſed addendo unaꝫ cōtrarietatē poſſumus per eā du plare elemēta ut ſi due ꝯrietates

conſtituūt quatuor elemēta tres ꝯrietates conſtituunt octo ⁊ quatuor xii. ⁊ ſic deinceps quidq̄d ſit ſi infinita ſunt elementa oportz dare infinitas cōtrarietates ⁊ infinitas qualitates in eis nunq̄ꝫ erunt infinita elementa ſic multiplicando dicendo quatuor octo xii. ⁊ ſic deinceps niſi accipiant̄ īfinite multiplicitateſ ⁊ quia infinite multiplicitates requirunt infinitas contrarietates ⁊ infinite contrarietates infinitas qualitates ponendo numeꝝ elementoꝝ infinituz oportet ponere īfinitas cōtrarietates ⁊ infinitas qualitates in eis Cum igitur dicit phūs ꝙ addendo quintū elementū oꝫ addere nouam contrarietatez ⁊ nouā q̄litatē elementis p̄orib⁹ ⁊ addendo ſextuz opꝫ addere nouam contrarietatem ⁊ nouā qualitatem per additionem quinti ⁊ ſexti inter q̄ꝫcūꝫ multiplicatiōnē elementoꝝ requirentez nouā contrarietatem quia ex quo elementa ponuntur infinita infinitas tales multiplicitates contingit ponere in ipſis ⁊ per ꝯſequēs infinitas contrarietates ⁊ qualitates qͦd declarare uolebamus.

Quapropter. Concludit inconuenientia que ſeqūtur dictā poſitionē ⁊ tria facit ſecundum ꝙ tria talia incōuenientia ponit ſecunda ibi Amplius aūt. tercia ibi Fiunt aūt. primū inconueniens eſt tale ꝙ ſi ſunt infinita elementa in quedā eoꝝ nunq̄ꝫ erit tranſmutatio quia extrema nūq̄ꝫ tranſmutantur in extrema ꝓbi g. ſi ſunt infinita media neceſſe eſt infinita media pertrāſire anteq̄ꝫ deueniamus ad hoc ꝙ extremuz conuertatur in extremū Notādum ꝙ nō eſt poſſibilis trāſmutatio extremoꝝ niſi ſit poſſibilis tranſmutatio omniū mediorum ſi igitur media ſunt infinita nūq̄ꝫ extrema tranſmutabunt̄ Amplius autem. Ponit ſecundum inconueniens ꝙ nō ſolum elementuz tranſmutabitur in extremuz ſed ꝙ amplius eſt proximū non tranſmutatur in proximū ut ex aere nō tranſmutatur in ignē ſi ꝑ quia infinite ſunt contrarietates elementoꝝ ⁊ per conſequens infinite qualitates ſunt in unoquoq̄ꝫ elementoꝝ nunq̄ꝫ erit tranſmutatio uel generatio aliqua q2 cōtingeret pertranſire infinita.

Fiunt autem. Ponit terciuz inconueniens nam ponere infinita elementa ⁊ infinitas qualitates ex eis eſt dicere ꝙ omnia elementa fiunt ⁊ ſunt unuz elementum quia p.⁊ q.i. omneſ qualitates ſuꝑioꝝ neceſſe eſt exiſtere in inferioribus ⁊ qualitateſ que ſūt inferioꝝ neceſſe eſt exiſtere hijs .i. ſuperioribus quapꝑter oīa erunt unū Notandū autē ꝙ ꝑ p.⁊ q. intelligit omnes qualitates elementoꝝ ſi ergo quodlibet elementū habet infinitas qualitates quodlibꝫ habebit omnes qualitates ⁊ ita unuz non diſtinguitur ab alio ſed erunt omnia elementa unū elementum Dubitaret forte aliquiſ ꝙ non oportet ſi omnes qualitates que ſunt in uno elemento ſint in alio elementa non differre poterūt eniꝫ diſtingui per ſuas formas ſubſtātiales rēota diſtinctiōe per qualitates actiuas ⁊ paſſiuas Ad hoc autem dici poteſt ꝙ diuerſitas qualitatum in elementis ſeq̄tur ex diuerſitate naturali ſi igi

tur eſſent qualitates eedē in uno
q̄ in alio eſſet eadeꝫ natura oiūꝫ
elementorum ⁊ omnino elemen
ta eſſent unuꝫ elementuꝫ licet eni
aliud ſit forma ſubſtātialis igniſ
⁊ aliud qualitates eius tamē ſta
tim cum elementum aliquod ad
eptū eſt omnino qualitateſ igniſ
ſtatim fit ignis ſic ſi unuꝫ elemen
tum haberet omnino qualitates
alterius unuꝫ elementum fieret a
liud Ad hoc etiam idem facit
quia ſicut ſe habet res ad eſſe ita
ſe habet ad unitatem ⁊ diffinitio
nem ſi igitur non remanet ignis
in ſuo eſſe naturali ſine proprijs
qualitatibus ita non remanet in
eſſe diſtincto ſine proprijs quali
tatibꝰ diſtinctis ſi igitur omnia
elementa haberent eaſdem qua
litates omnia eſſent unuꝫ ⁊ idem
elementum quod probare uole
bamuſ

Dmirabitur ⁊c. Quia
phūs dixerat elementa
eſſe ad inuiceꝫ tranſmu
tabilia Ideo hic ſpecia
liter reprehendit empe. qui hoc
negauit circa quod duo facit qꝛ
primo oſtendit ꝙ emp ſcōm ea
que dixit non potuit negare trāſ
mutationem elemētoꝝ Secundo
ex hoc ulterius deſcendit ⁊ oſtē
dit ꝙ emp. ſecundum ea que po
ſuit non potuit ſaluare tranſmu
tationes naturales. ſcōa ibi Sed
neqꝫ. Circa primum duo facit qꝛ
primo ait ꝙ opportet emp. ſecun
dum ea que dixit ponere tranſ
mutationem elementorum Secū
do ea que dixerat uel quod dixe
rat probat ibi Si igitur. Dicit
igitur ꝙ admirabitur aliquis di
cens .i. de hijs qui reputant ſe
phōs ⁊ credunt ſe aliquid dicere
mirabitur homo de eis ſi ponūt
elementa corporum plura uno. ſ.
ꝙ non tranſmutent ſe ad inuiceꝫ
ſicut empedocles inquit ⁊ ponit
quia ſi ſunt omnia elementa trāſ
mutabilia quomodo contingit
dicere eis. ſ. empe. ⁊ ſuis ſequaci
bus elementa eſſe comperabilia
ad inuiceꝫ ideo ſubdit ſed tamē
emp. cum hoc ꝙ ponit ītranſmu
tabilia dicit ſic ꝙ omnia elemen
ta dicit eſſe comperabilia ⁊ equa
lia. Si igitur ſecundum ⁊c
probat quod dixerat uidelꝫ hoc
ſtare non poſſe ꝙ elementa ſint
comperabilia ⁊ equalia ⁊ tamen
ſint intranſmutabilia ut empe.
ponebat. Circa quod duo facit
quia primo oſtendit elemēta nō
eſſe intrāſmutabilia ſi ſunt equa
lia ſcōm quātitatem. Scōo pro
bat nō eſſe ītranſmutabilia ſi ſūt
equalia ſecundum qualitatē ibi
Si autem non Dicit igitur ꝙ ſi
elementa ſunt equalia ⁊ compe
rabilia ſecundum quantitatem
neceſſe eſt idem eſſe aliquid exiſ
tens in omnibus talibus compe
rabilibuſ quia non commenſura
tur ⁊ adequatur aliquid alicui
ſecundum quantitatem ſupple ſi
nō exiſtit aliquid in eis quo mē
ſurētꝰ quaſi dicat nullo modo ꝟ
bi gr̄a ſi ex. pugilo aq̄ exiſtūt x.
pugilli aeris. i. aliq̄d erit i eis qꝛ
erit in illiſ una ⁊ eadē mā ⁊ ſic am
bo. ſ. aer ⁊ aq̄ mēſurātꝰ eodē ex hꝰ
eni. ſ. ex uno pugillo aq̄ fiūt x ae
ris qꝛ tāta mā q̄ta ē ſub uno pu
gillo aq̄ ēē pōt ſub x pugillis ae
ris ⁊ qꝛ hn̄tia eādē māꝫ ſūt ad in
uicē trāſmutabilia ſi eā ſunt ſic
eq̄lia ad inuicē trāſmutātꝰ. Si
autem non. Quia forte diceret
empe. ꝙ ipē nō ponebat omnia

eq̄lia ſcd̓m q̄ʒtitaté ſʒ ſcd̓m q̄lita
té iō hic phūs oñdit ꝙ ſi ponāť
eq̄lia ſm q̄litaté nihilominuſ ſūt
tranſmutabilia ⁊c quod duo fa
cit qꝛ ꝑmo oſtendit qūo pn̄t po
ni eq̄lia ſm qualitaté Secundo
ex hoc arguit ea eſſe tranſmuta
bilia ad inuicé ibi Inconueniens
igitur . Dicit ergo ꝙ ſi eleméta ñ
ſunt ſic cōpabilia ſʒ q̄ʒtuʒ ut fiat
q̄ʒtuʒ ex q̄ʒto ſʒ ſunt cōperabilia
ſm q̄ʒtuʒ pōt.i.ſm ueritaté ⁊ q̄li
taté v̓bi grā ſi pugilluʒ aq̄ dici⁹
ꝙ pōt eq̄liter infrigidare ſicut ⁊
x aeris ⁊ ſic ſecunduʒ q̄ʒtuʒ v̓tut|
nō ſm id qd̓ eſt q̄ʒtuʒ molis ſiue
ſm uirtuté ⁊ nō ſcd̓m q̄ʒtitatem
ſimpliciter cōpabilia ſunt elemē
ta ut ſcd̓m id ꝙ aliquid poſſunt
unuʒ qꝛ equalitas ſm uirtuté ⁊
potentiā pōt intelligi uel ſcd̓m v̓
tutes diuerſas ut ſi dicerem⁹ tā
tam aquā poſſe infrigidare q̄ʒtuʒ
aeré calefacere ⁊ hec ꝓprie nō
eſt equalitas ſed ꝓporcio nec
ſic uidebatur intelligere emp.ut
comentatoꝛ ait Alio modo pōt
intelligi equalitas ſcd̓m eandē v̓
tuté ⁊ qualitaté ⁊ ſic magiſ mere
tur uocari equalitas ideo ait erit
igitur nō cōpare menſurā q̄ʒti ſe
cundū potētias ⁊ uirtutes diuer
ſas ſiue ſcd̓m ꝓporcioné v̓bi grā
ut hoc calid̓ ⁊ hoc albuʒ qꝛ hoc
ut hoc.i.equale in eo ꝙ eq̄le in q̄
li ſignificat ſimile in quanto aūt
equale ſignificat Nōnd̓ aūt ꝙ
eq̄le ſimile ⁊ idē unitaté inportāt
ut dicitur .v.methaph. qꝛ unuʒ
in ſbā facit idē unū in quātitate
equale unuʒ qꝛ qualitas alia ut
uirtus ⁊ potentia habet aliquo
modo rationé quanti iō ſecund̓
talem quātitaté poteſt attendi e
qualitas Sed quia equalitas uni
taté dicit taliſ equalitas dēt attē
di ſʒ v̓itaté uirtutis ut dicamus
ꝙ nuus pugillus aque poteſt in
frigidare q̄ʒtū x aeris nō auté de
bet attendi ſecundū diuerſas po
tentias ⁊ uirtutes ut ꝙ aqua poſ
ſit tantū dealbare q̄ʒtuʒ aer cale
facere ideo equale ꝓprie dicit
unū in quantitate extenſo tamen
nomine diciť unū in q̄litate ual
de tamen iꝓprie diceret diuer
ſum ⁊ diſſimile in qualitate Si
igitur emp.ponebat elementa ēe
equalia niſi ualde inꝓprie acci
peret equalitaté optebat ꝙ eſſēt
incōpabilia ſcd̓m eandē q̄litateʒ
Inconueniens igitur. Oſtenſo
quomodo pōt accipi equale ine
quale arguit contra emp. ⁊ dicit
ꝙ inconueniens uidetur ſi corpo
ra elementoꝝ ſunt entia inmuta
bilia ⁊ nō ſunt comapꝛabilia pro
portione.i.ſecundū diuerſas uir
tutes ⁊ potentias quia tunc nō
eēnt equalia ſʒ cōperanť mēſura
potentiaꝝ quod eſt eſſe equale
calidū aut ſimiliter ut ſi dicere⁹
ꝙ modicus ignis hēt uim eandē
ſicut multiplex aeris cū igiť idē
⁊ plus dicant aliquid homoge
neos.i.aliquid eiuſdē rōis ſi elā
ſic ſunt cōpabilia unū ad aliud
hēbit talé relationē.i.taleʒ ꝓpor
cioné ꝙ cū ipo cōicabit in mā ⁊
poterit in illud tranſmutari.
Nōndū aūt ꝙ ſm comentato
ré q̄ ſunt ſic equalia ſʒ q̄litaté ⁊
ꝑticipant ſm eandé rōm unā q̄li
taté ⁊ unā v̓tuté ⁊ potentiā ſunt
ei⁹dé gn̄is ⁊ qꝛ unitas gn̄is é q̄ſi
unitas materie ut dr̄ v metha.
q̄ ſunt ſic cōpabilia hn̄t unā māʒ
⁊ ſunt ad inuicem tranſmutabi
lia Si igitur ponebat emp. elā e
qualia ſiue ſic acciperet equale

ut ſecundū⁹ q̄titateꝫ uel ſecundū
potentiam ⁊ uirtutem ⁊ cogeba
tur ad diceudū elementa eſſe ad
inuicē tranſmutabilia Sꝫ
neq̄ augmentatio. Oſtēdit emp.
ſecundū ea que dixit nō potuiſ
ſe ſaluare tranſmutationes natu
rales ⁊ motus quos in natura
uidemus motus aūt large ſump
tus ſecundū phm̄ tercio phiſico
rū eſt in quatuoꝛ generibus .ſ. in
ſubſtātia ut gn̄o i q̄titate ut aug
mentatio in qualitate ut altera
tio in ubi ut loci. mutatio . qua
tuoꝛ ergo facit quia pꝛimo oſten
dit ꝙ emp. nō potuit ſaluarẽ aug
mentuꝫ .ſecundo ꝙ nō potuit ſal
uare gn̄ationē.tercio ꝙ nō motū
localē .quarto ꝙ nō alterationē
ſecunda ibi Multū aūt.tercia ibi
Amplius aūt. quarta ibi Conue
niens aūt. Dicit ergo ꝙ ſecundū
emp. nō erit augmentatio empe.
eni nō poſuit augmentū fieri peꝛ
alterationem ⁊ per conuerſionē
ſed dicit augmentū fieri ſecundū
additionē ut ignis augere ignem
⁊ unūquodq̄ auget ſuū ꝓpoꝛcio
natū genus ut ether auget ethe
ra ⁊ firmamētū firmamentū hec
aūt adiunguntur ⁊ hec eſt adiec
tio ⁊ additio que aūt augenť nō
uidentur ſic augeri peꝛ ſolā addi
tionē ſꝫ requiritur ibi alteratio ⁊
conuerſio Multū aūt . Oñ
dit ꝙ emp .ſcd̄m ea que dixit nō
potuit ſaluare gn̄onē circa quod
duo facit qꝛ pmo oſtēdit ꝙ ipe
nō potuit ſaluare gn̄onē. Secun
do oſtendit quid eſt illud quod
emp.dimiſit qd̄ facit ad gn̄otio
nē uniuſc⁹q̄ ibi Hec aūt. Notan
dū aūt emp. poſuiſſe cās reꝝ ca
ſus ⁊ fortunā litē ⁊ amiciciā ⁊ q̄
tuoꝛ elementa ⁊ duo facit qꝛ pꝛi
mo oſtendit non potuiſſe eū ſal
uare gn̄onem reꝝ pꝛout poſuit
reꝝ pꝛincipiū caſuꝫ ⁊ foꝛtunā. Se
cundo oñdit ꝙ nō potuit ſalua
re genꝛationē pꝛout poſuit pꝛin
cipia entiū litē ⁊ amiciciā ⁊ q̄tu
oꝛ elementa . ſecunda ibi Aut ſi
ita . Dicit ergo ꝙ difficile fuit
emp. ſaluare augmētū ſed multo
diifficilius fuit ei tradere.i.tracta
re de generatione ſecundum na
turā nā ſcd̄ꝫ caſuꝫ ⁊ foꝛtunā talē
gn̄otionē ſaluare nō potuit quia
que gn̄antur ſcd̄ꝫ naturā aut ſūt
ſemper aut ſunt ut multum.i.fre
quenter que autē ſunt ab euentu
⁊ a foꝛtuna ſunt pꝛeter ſemper ⁊
multū que igiť eſt cauſa ex hoīe
generari hominē aut ſemper aut
multū ⁊ ex frumento frumentuꝫ
⁊ nō oliuā ſemper eni aut ut fre
quenter pꝛoducituꝛ ſimile ex ſi
mili nō eni fit oliua ex frumēto
frumentum eni fit ex ipo foꝛtu
na igiť que ē ex raro hoꝝ cauſa
eſſe nō poterit Aut ſi ita .
Oſtendit ꝙ emp. non potuit ſal
uare gn̄om ponendo pꝛincipia li
tē ⁊ amiciciā ⁊ quatuoꝛ el'a qꝛ ſi
cōponatur aut os aut caro nō fit
hoc foꝛtuitu queadmodū iſte in
quit ſꝫ aliqua rōe nō eni cōuenie
tibus el'is ut cōtingit.i. foꝛtuitu
nihil gn̄atur ſꝑ igiť fit gn̄o ꝑ rōa
lē unionē elemētoꝝ que igiť erit
cā hoꝝ vꝫ ꝙ el'a mixta fiūť rōna
biliť nō foꝛtuitu unū aliq̄d hi⁹
mōi aut cā nō erit ignis aut terra
aut q̄tuoꝛ el'a qꝛ cū hec ſint pl'a
oꝫ dare unuꝫ aliq̄d qd̄ uniat h⁹ i
mixto ſꝫ tñ nꝫ h⁹ cā erit amicicia
aut lis qꝛ amicicia ē ſolū cā ꝯgre
gationis hec autē .ſ.lis eſt cā ſe
gregatiōis ad hoc eni ꝙ el'a fiāt
unū mixť nō ſufficit ꝙ ſegreget

ſed ſequitur ꝙ reſultet ibi natu
ra ⁊ una forma uniens hiꝰmodi
miſcibilia Hec aūt eſt ſbā.
Quia rationabilē unionem mix
ti non poſſumus ſaluare per pri
cipia empe.ſ.per litez ⁊ amiciciā
⁊ q̄tuor elemēta iō phūs hoc ad
dit q̇d ē illud qḋ facit hāc rōna
bilē unionez quia hec eſt natura
⁊ forma ſbālis unde emp. uolen
do loq̄ de natura reꝝ loquebaẗ
ſoluz de mixtura ideo duo facit
quia primo ait formā ſbālem ēe
cauſam generationis mixti.ſecun
do increpat emped.de mixtione
quam credebat eſſe naturam ⁊
ſubām reꝝ .ſecunda ibi Hic aūt
Dicit ergo ꝙ hec que eſt cauſa
uniuſcuiuſq3 gn̄ationis eſt ſbā.i.
forma ſbālis ⁊ natura uniuſciꝰq3
⁊ nō ſolū eſt cauſa huius mixtio
⁊ ſeperatio mixtoꝝ quemadmo
dū ille emp.inquit nam ⁊ fortu
na que ſecundū ip̄m faciebat ad
generationem nominatur ad eq̄
le quia nō eſt magis cauſa ꝙ ſic
ſit q̈3 aliter ſed non eſt ratio ꝙ cā
generationis nō ſit magis cauſa
ꝙ ſic magis ſit q̈3 aliter opportet
eni determinate generationiſ eſſe
determinatam cauſam uel aliter
fortuna eſt que nominatur ad e
quale nō magis ē cauſa ꝙ ſic ſit
q̈3 aliter qꝛ nullius eſt cauſa ꝑ ſe
⁊ determinata iō nō eſt ratio ꝙ
ſit cauſa gn̄ationis quia ſecundū
iſtā uiā nō eſſet cauſa per ſe miſ
cere ⁊ determinare ſed ut contin
git natura eni entiū eſt cā ꝙ ita
ſe habent miſcibilia in mixto ⁊
addit ꝙ natura uniꝰciꝰq3 eſt hec
.i.cauſa generationis in unoquo
q3 de qua natura emp.nihil dixit
nihil eni dicit de natura reꝝ ⁊ tn̄
hec.ſ.reꝝ natura eſt quid bonū
⁊ optimū i unoquoq3 Hic aūt
mixtionē. Quia emp. credebat
nāz eſſe mixtionē reꝝ reprehēdit
ip̄m de mixtione ⁊ ſpēaliter icre
pat eum de illa mixtione quam
multū laudabat dicens ꝙ hic .ſ.
emp.ſolū laudat mixtionē illam
ſup̄ qua compoſitus eſt uolebat
eni emp ꝙ deus.i. orbis celeſtis
eſſet cōpoſitus ex quatuor elīs
⁊ amicicia ſiue lite iō illā mixtio
nē laudauit qꝛ ꝑ hoc dicebat ce
lū incorruptibile eſſe qꝛ ad cōpo
ſitionē eiꝰ ſolū ueniebat amicicia
⁊ nō lis ꝯ qḋ arguit phūs dicēs
ꝙ elā que ſecundū emp.ſunt nā
priora deo ſegregat nō lite ſoluz
ſed amicicia dicitur aūt ⁊ hec.ſ.
amicicia ſegregaẜ elā erit igitur
deꝰ.i.orbis celeſtis corruptibilis
Notandū aūt ꝙ unūquodq3
naturaliter habet amiciciā maio
rē ad genus propriū q̈3 alienū ſi
igitur ignis propter amiciciā di
mittit propriā ſperā ⁊ congrega
tur cū alijs elementis multo ma
giſ dimittet ꝑ amiciciam alia ele
menta ⁊ redibit ad propriā ſperā
propter quod ſi q̈tuor elementa
⁊ amicicia ſine lite cōponūt celū
qꝛ ſufficit amicicia ut illa elā ſe
perenẗ ⁊ ad ṗora redeāt loca cō
tigit celū corrūpi qḋ ē icōueniens
Ampliꝰ aūt. In ꝑte iſta
rp̄rehēdit phūs emp.
qꝛ nō potuit congrue
ſaluaẜ motū localē nec
fuit loqutus de eo ut debuit ꝯc
qḋ tria facit qꝛ ṗᵒ icrepat emp.
ꝯc talē motū qꝛ nō fuit loqutus
rōnabilit̄. ſecūdo increpat emp.
qꝛ fuit loqutꝰ ꝯ rōm .t̄cio qꝛ de
motu loq̄ndo ꝯdixit ſibi .ſ̄a ibi
Amp̄ aūt.t̄cia ibi Simpr aūt Di
cit gᵒ ṗᵒ ꝙ emp.loq̄ndo ḋ motu

dicit ſimpliciter .i. narrat ꝛ non aſſignat rationem dicti propter quod nō rationabilit̄ loquitur nō enim ſufficit dicere quoniam amicicia ꝛ lis mouent quia hoc non fuit amicicie eſſe ꝙ moueat motu locali ut ꝙ congregat elementa non eſt de ratione litis ꝙ moueat motu locali oportebat igitur ſi uolebat loqui rationabiliter aut determinare mobiliter ꝑ ratione ꝓbabilē aut determiare certe ꝑ ſilogiſmū demonſtratiuū aut ſupponere qualiter aliter ſi erat principium ꝛ per ſe notū

Notandum aūt ꝙ petere principiū nō eſt malū principia eni ſunt petenda ꝛ ſupponenda ſꝫ petere quod eſt in principio.i.petere effectm̄ ꝛ concluſionē que eſt in principijs ſicut eſt in ſuis cauſis malū eſt quia nō ꝓbatur qđ probari debet pncipiū aūt per ſe notū eſt quando predicatū eſt de rōne ſubiecti ſi igitur eſſet principiū ꝙ amicicia ꝛ lis mouerēt ut emp̄ dicebat eſſet amicicie eſſe.i. de ratione amicicie uel eſſet de rōne litis talis motus. Ad hoc aūt excludendū ait phūs ꝙ nō ē amicicie eſſe mouere motu tali ſꝫ ſi nō eſt de rōne amicicie ſic mouere ꝙ ipa moueat tali motu nec eſt pncipiū nec per ſe notū oportebit igit̄ emp. non ſupponere hoc ſicut principiū ſi uolebat loq̄ rationabiliter ſed debuit aſſignare rationem probabilē ul̄ demonſtratiuā Amplius aūt. Oñdit phūs empe.fuiſſe loqutū cōtra rationē dicens ꝙ corpora uidētur moueri ui i.preter naturā ꝛ ſecundū naturā uerbi grā ignis eni mouetur ſuperius nō ui inferius aūt ui.i.uiolenter rēoueri autē ui eſt contrariū eius qđ eſt ſꝫ naturā moueri eſt ergo moueri quod eſt ui ꝛ qđ eſt ſecundū naturā ꝛ quia duplex eſt motus .ſ. uiolentis ꝛ naturalis hanc.ſ. motionē naturalem amicicia mouet aut nō quaſi dicat ꝙ nō propter qđ emp.loquebatur contra rōeꝫ quia ponebat amiciciā mouere motu naturali ponebat eni amiciciā congregare ſed nūꝗ̄ congregantur niſi ut ignis deſcēdat ad terrā uel terra aſcendat ad igneꝫ ſed ꝯriū eſt.i.contra naturā ē terrā ſuperius ire igit̄ motus naturalis nō cōgregationi ſed diſgregationi aſſimilat̄ tunc eni mouētur elemēta naturaliter qñ ſegregantur ꝛ quodlꝫ uadit ad ꝓpriā ſperā magis igitur lis eſt cā eius motus qui eſt ſecundū naturam ꝗ̄ amicicia quaꝑpter ꝛ ulr̄ pret̄ naturam amicicia erit magis mouens ꝗ̄ lis. Notandū igit̄ ꝙ emp.fuit reprehēſibilis quia nō loquebat̄ rōabiliter qꝛ nō deſignauit ſufficientem rationē dicti ſui Secundo reprehenſibilis fuit quia loquebatur cōtra rōm dicebat eni amiciciaꝫ eſſe magis cauſam motus naturalis ꝛ litem eſſe cauſam motus contra naturam qđ ut patet magis econtrario debuit dicere Dubitaret forte aliquis dicens ꝙ nō oportet ignē deſcendere ad terram uel terram ire ſuperius ad ignem ſi debeat fieri mixtio poteſt enim unuꝫ elementum generari ex alio igit̄ poterit eſſe mixtio omniū elementoruꝫ abſꝗ eo ꝙ ignis deſcendat a ſpera propria ſed generabitur circa locū mixtionis ex alio elō Ad hoc aūt dici pōt ꝙ ſi hoc dubiū habet apud nos q̄ ponim⁹ unū

elm̃ generari ex alio qđ dubium declarari habet in capitulo de mixtione ibi eni querendũ' ẽ utꝝ oporteat ignẽ deſcendere a ꝓpa ſpera ut fiat mixtio tamen apud emp. nõ eſt dubiũ nã cũ negaret mixtionẽ elementoꝝ ſi fieri dẽat mixtio ipoꝝ oportebat uel oppꝫ ignẽ deſcendere a terra inferius uel terrã ſuperius ire ad ignem

Dubitaret forte aliquis ulterius utꝝ ſi terra aſcenderet ſupi⁹ ut miſceretur igni uel ſi ignis deſcenderet inferius ut miſceret̃ terre utꝝ talis motus eſſet ſimpliciter uiolentus nã ꝓm cõmentatorẽ fluxus ⁊ refluxus maris nãlis eſt quia eſt a cã ſupiori ut a luna ⁊ tñ uꝛ̃ eſſe ꝯ naturã aq̃ ꝙ aſcendat ⁊ fluat Cũ igit̃ mixtio fiat ꝟtute ſupioris corporis lꝫ ſit ꝯ naturã ꝑticularẽ ignẽ deſcendere qꝛ hoc eſſet a cã ſupiori ⁊ a natura ulĩ magis uidetur eſſe nãliſ talis motus ꝙ̃ uiolentus Ad h⁹ aũt dici põt utrũ taliſ motus ẽet nãlis uel uiolent⁹ declarari hẽt ĩ capitulo de mixtiõe ꝓut tñ ſpectat ad propoſitũ motus ille ẽet magis uiolent⁹ ꝙ̃ nãlis qꝛ emp. nõ poſuit ignẽ deſcendere ⁊ itrare radices terre ꝑ aliquã naturã ſuperiorẽ ut ꝟtute corporis celeſtis ſꝫ dixit hoc eſſe a caũ ⁊ a fortuna ut pꝫ per ea q̃ ſtatiꝫ de ipo poſt dicunt̃ Dubitaret etiaꝫ aliquis ulterius qꝛ nõ eſt motus uiolentus niſi ſit motus nãlis iõ ẽ uiolentũ ignẽ deſcendere qꝛ eſt ſibi nãle aſcendere mot⁹ aũt nãlis nũꝙ̃ eſſet niſi eſſꝫ reꝝ natura ⁊ forma ſbãlis emp. uero qꝛ negauit nãm ⁊ formã ſbãlẽ nõ potuit ponere nec motũ naturalem nec uiolentũ ergo ꝓm emp. mot⁹ ille nõ erat uiolent⁹ Ad hoc aũt dici põt ꝙ ſimplicit̃ nec nãle nec uiolentũ ſaluare poſſumus ſcðm opionẽ emp. qꝛ nõ ponebat ut debuit naturas reꝝ tñ eo mõ quo de natura loquebat̃ oportebat eũ ponere uiolentũ ⁊ naturalẽ iõ forte pbũs ſignant̃ nõ dixit ꝙ liſ eſt cã motus naturalis ſed dixit ꝙ magis eſſet cã motus nãlis ꝙ̃ amicicia Simpliciter hoc. Oñdit ꝙ emp. ꝯdixit ſibi ipi ⁊c quod duo facit ſcðm ꝙ hoc dupliciter oſtendit. ſcða ibi Similiter. Dicit aũt ꝙ emp. ſimplr̃ ponebat ꝙ ſimplr̃ nullus eſſet motus corpoꝝ neq̧ mora. i. nꝫ quieſ niſi amicicia aut lis moueat̃ ſed hoc eſt inconueniens qꝛ ampliuſ preter amiciciã aut litẽ uidentur ſcðꝫ ipm corpora eſſe mota a fortuna ideo ſubdit ꝙ ſegregauit q̃dem lis. i. alñ lis mouet ſed tamẽ inquit ꝙ qñ ether duct⁹ eſt ſuperius nõ a lite ſed ut a fortuna nã ether tunc currẽs ſuperius cõſtituit iſtũ motuꝫ ſic. ſ. a fortuna ⁊ caũ multociens tñ eſt aliter qꝛ nõ eſt talis motus a fortuna ſed ab amicicia ⁊ lite ſic ẽt qñꝫ inq̃t ignẽ innatũ eſſe ſuperi⁹ agi ſꝫ tñ qñꝫ ipe ⁊ hec uel ignis ſcðꝫ emp. ingrediebat̃ ꝓfundas cauernas terre uidebat̃ eni emp. aliquam aquã eſſe nãliter calidã ⁊ ſubtus terrã aliqñ ignẽ eſſe aſcenſuꝫ ut h⁹modi cãꝫ redderet dixit igneꝫ fortuitu intrare radices ⁊ cauernas t̃ee igit̃ ꝯdicebat ſibi emp. dicendo nullũ motũ eſſe preter litẽ ⁊ amiciciã ⁊ tñ amplius pret̃ hec alñ ponebat fieri motũ a fortuna ⁊ a caũ Similiter aũt. Oſtendit ꝙ ſibi ipi ꝯtradicebat alio mõ ſimlr̃ qꝛ inq̃t mũdũ ſilr̃

ſe habere nunc in tpe litis 7 prius in tpe aicicie uolebat eni ꝙ ſicut nunc qđ eſt tempus litis ignis mouet naturaliter ſupius 7 infe rius a caſu ita prius temp⁹ ami cicie qñ erat illud chaos cõfuſuʒ mouebatur ſimiliter quid igitur principaliter eſt cã mot⁹ nõ ami cicia 7 lis ſʒ hec .ſ. lis 7 amicicia ſi eſt illud tale principiũ 7 cã mo tus eſt cã motus c⁹dã i. motus ꝑ ticularis amicitia eni eſt ꝑticula ris cã motus qꝛ eſt talis cã tpe a micicie 7 lis tpe litis ſed ulr cã motus in oi tpe nec lis nec amici cia eſſe põt Notandũ aũt ꝙ ꝯ dicebat ſibi ipi empe. ponendo litem 7 amiciciã eſſe ules 7 ſolas cãs mot⁹ 7 dicendo motũ ſimilẽ eſſe tpe litis 7 amicicie qꝛ ut ad ꝓpoſitũ ſpectat ꝯrioꝝ ſunt ꝯrie cẽ 7 diſſimiliũ ſunt cẽ diſſimiles lis g° 7 amicicia erũt cã motuũ diſſimiliũ nõ ſimiliũ ſi ergo ſimi li modo mouet mundus tpe lit] 7 amicicie illius motus non erit cã nec lis nec amicicia. In cõueniens aũt. Oſtendit ꝙ emp. nõ potuit ſaluare omnes anime alterationes iõ ait inconueniens eſſe aiam eſſe ex elementis aut ẽe aliquod unũ eoꝝ elementorũ qꝛ hoc poſito qũo erunt alteratio nes anime ỽbi grã muſicũ eſſe q̃ ſi dicat talẽ paſſionẽ aie ſaluare nõ poſſumus per elementa 7 rur ſus ſi inmediate .i. preter muſi cã qũo ſaluabitur in aia aut me mor aut obliuio palã eiʒ ꝙ ſi aia eſt ignis erunt .i. inerunt ei q̃cũ ꝙ. ſunt paſſiones ignis ſcõm ꝙ ignis ſi eni aia nõ eſt ignis nec ẽ unũ aliquod elementũ ſed ẽ miſ cibile 7 eſt aliquid cõpoſitũ ex e lementis paſſiões que inſunt aie erunt corporalia ſolũ hoꝝ aũt .ſ. baꝝ paſſionũ eſt nulla corpalis ergo ſi aïa eſt elementũ uel ex ele mentis nõ poterit ſaluari. qũo ei inſit muſica memoria 7 obliuio qꝛ talia nõ ſunt corpalia. Addit aũt ꝙ de hiſ eſt opus alterius contemplationis ſpectat eni hoc ad libꝝ de aia uel ad libꝝ de me moria 7 rmiſcẽtia. Nõnõ aũt ꝙ hec rõ eſt contra emp. oportebat eni ſcõʒ emp. memoriã muſi cã 7 tales paſſiones aie eſſe paſſi ones corporales 7 proprie dictaſ ex quo ponebat aiam uel eſſe ele mentũ uel ex elementis ꝑpt qđ cũ ex ſuis pricipiis has ſaluare nõ poſſet alteratiões dici põt ꝙ ſaluare nõ poterat ulr oms alte rationes naturales.

E elementis. Ut diceba tur ſuperiuſ corpa gña bilia 7 cõruptibilia ulr ſunt elementa 7 p natu rã elementoꝝ ſunt gñabilia 7 cor ruptibilia elemẽtata. Poſtꝗ͛ igit phũs determinauit de gñone ele mentoꝝ in pte iſta determinat de gñone elementatoꝝ Notanđ aũt ꝙ ponentes elementa intrãſ mutabilia inpoſſibile eſt ſaluare gñonẽ iſtoꝝ ponentes aũt elemẽ ta tranſmutabilia nõ eſt ipoſſibi le eos ſaluare gñones taliũ eſt tñ difficile Duo ergo facit phũs ĉc ptẽ iſtã qꝛ primo premitit quod dictũ eſt. ſcõo qđ dixerat maifeſ tat . ſcõa ibi Illi eni. Circa pmũ duo facit ꝑm ꝙ duo ꝓponit qꝛ primo oñdit ꝙ negantes tranſ mutationes elemẽtoꝝ nõ poſſũt ſaluare gñonẽ mixtoꝝ . ſecundo ait ꝙ concedentes tranſmutatio nes elementoꝝ gñonẽ mixtoꝝ ñ de facili ſaluant ibi Habẽt autẽ .

Dicit ergo ꝙ de elementis ex ꝗ
bus ſunt corpora conſtituta in ꝗ
bus uidetur eſſe aliquod comu
ne .i. quia uidentur habere co
munem materiā iō ſup neceſſe ē
dicere ꝙ de talibus elementis ꝙ
contingit ad inuicē transſmutari
neceſſe eſt enī alterꝝ hoꝝ contin
gere ⁊ econuerſo.i.neceſſe eſt ſi e
lementa hn̄t unā materiā ꝙ ſint
ad inuicē tranſmutabilia ⁊ econ
uerſo ſi ſunt ad inuicē tranſmuta
bilia habēt unā materiā ſic ergo
loquendū eſt de elementis ſcđm
ueritatē ſed quicūqꝫ hanc ueritā
tē negant ⁊ nō faciūt gn̄oeꝫ eoꝝ
ad inuicē nō poterūt ſaluare mix
tionē nec ex unaquaqꝫ re mixta
generabuntur elementa niſi ſicut
ex pariete lapides generātur icō
ueniens eſt enī talis poſitio quia
hoc poſito quomō ex iſtis elemē
tis erūt carnes ⁊ oſſa ⁊ qōcūqꝫ a
lioꝝ mixtoꝝ q̄ſi dicat nō eſt poſ
ſibile. Habꝫ aūt. Oſtendit
ꝙ ponentes tranſmutationes ele
mentoꝝ ad inuicē nō de facili ſal
uant gn̄ationē mixtoꝝ dicens ꝙ
exiſtentibus gn̄ationib⁹ elemen
toꝝ ex alterutris ꝙ dicit̄ .i. gn̄o
mixtoꝝ de qua intendimus dice
re.i. tractare habet queſtionē ⁊
difficultatē quia quecunqꝫ gn̄an
tur elementa ex inuicē difficile ē
uidere qūo ex eis generat̄ mixtū
quod eſt aliquid aliud pret̄ hec
.i.preter elementa dico aūt ꝟbi
gr̄a ex igne eſt aq̄ ⁊ ex aqua con
tingit generare ignē qꝛ eſt eis ali
quod ſbm̄ cōe Sed utiqꝫ ⁊ caro
⁊ medulla generāt̄ ex eis ⁊ qūo
utiqꝫ hec mixta gn̄antur difficul
tatē habet Jllis enī. Mani
feſtat quod dixerat ⁊ duo facit
ſecundū ꝙ duo ꝑmittit. primo
enī oſtēdit ꝙ negantes tranſmu
tationes elementoꝝ nō poſſunt
ſaluare mixtionē.Secundo mani
feſtat ꝙ ponentes tranſmutatio
nē talē de difficili ſaluant mixtio
nē.ſecunda ibi Similiter aūt.Di
cit ergo ꝙ ille .ſ. emp.qui negat
tranſmutationē elementoꝝ quis
erit modus mixtionis uerā enim
mixtionē ſaluare nō poterunt ne
ceſſe eſt enī mixtionē eſſe compo
ſitionē elemntoꝝ ſicut paries eſt
cōpoſitus ex lateribus lapidibuſ
⁊ lignis mixtura enī erit ex elemē
tis ſaluatis ⁊ cōpoſitis ad inuicē
ſed pua ſic utiqꝫ dicendo caro ⁊
unūquodqꝫ alioꝝ mixtorum ſic
contingit ſe habere ꝙ nō ex qua
libet parte carnis contingit gn̄a
ri ignē ⁊ aquā ⁊ alia elementa qꝛ
nō quelibet pars mixti erit mix
ta quemadmodū igitur ſi inpri
mantur in cera diuerſe figure ita
ꝙ ex una gn̄abitur ſpera ⁊ ex ali
a pte cere piramidalis figura ſic
igitur erunt el'a in mixto diſtinc
ta ⁊ abſqꝫ confuſione ſicut diſtic
te figure poſſunt in diuerſis par
tibus cere eſſe ſed ut dicebat̄ in
capitulo de mixtiōe ex alterutro
.i.ex qualibet parte mixti contin
gebat gn̄ari alterutrū .i. quodliꝫ
elementorūꝫ hec igitur elementa
hoc generantur modo ex carne
quia ex qualibet parte carnis ge
nerantur ambo.i.utrūqꝫ ⁊ etiam
oīa miſcibilia ſed eis qui dicunt
iſto mō nō contingunt iſta ſꝫ ut
ex piete generantur lapides ⁊ la
teres qꝛ alterutꝝ ex alia parte ⁊ a
lio loco generantur ſic generabū
tur miſcibilia ex mixto qꝛ ex alia
⁊ alia parte mixti gn̄abit̄ aliud
⁊ aliud elementū ſic ergo loquen
tes uerā mixtionē ſaluare nō pn̄t

Notādū autez ꝙ ſi miſcibilia in mixto eſſent ſaluata mixtū nō eſſet quid unū ⁊ rurſus quia nō eſſet ibi una forma coniungeuſ ⁊ retinens miſcibilia quodlibet elementū tenderet uel remaneret in ſuo proprio loco ſi igitur ignis maneret in ſua propria forma in mixto nō ſiſteret ibi ſʒ euolaret in propriam regionē ſi etiam aer aſpiraret in propriū locū nulluʒ igitur mixtū duraret neqꝫ exiſteret per aliquod temp⁹. Similiter aūt . Oſtendit ꝙ concedētes tranſmutationē elemētoꝝ de difficili mixtionē ſaluāt circa qđ duo facit quia primo tangit hu⁹modi difficultatē. Scđo hu⁹mōi difficultatē tactā ſoluit ibi Quapropter . Dicit ergo ꝙ ſimilit̄ facientibus unā materia eoꝝ.ſ. elementoꝝ ſi uolunt ſaluare mixtionem habet aliā queſtionē.i. difficultatē nā quomodo erit aliq̇d ex ābobus.i. quomodo erit mixtio uerbi grā quomodo erit aliquid ex caudo ⁊ frigido aut ex igne ⁊ aqua ſi eni caro eſt ex ambobus ⁊ eſt neutrum eoꝝ ꝙ nec ignis nec aqua nec rurſus cōpoſitio ſaluatoꝝ quia nō manēt elementa in mixto ſaluata ſub forīa ꝑpria q̇d relinquitur ex illiſ elementis niſi materia corruptio eiꝫ alterius elementi uel facit alterū elementoꝝ ut ſi corrumpat̄ unū in aliud aut facit materiam ut ſi unū elm̄ nō corrūpatur in aliud ſed reſultat ex hui⁹mōi elīs mixti aliquid comune utriſqꝫ ⁊ quia nō eſt eis quid comune niſi materia ⁊ quia relicta ſola materia n̄ fit mixtio nō erit mixtio ex eis

Quapropter . Soluit difficultatē tactā circa quod duo facit quia primo facit quod dictū eſt Secundo ex ſolutione data aſſignat modū mixtionis ibi Secunđ uero Dicit ergo Quapropt̄ qm̄ contingit aliquid ēe magis ⁊ minus calidū ⁊ magis ⁊ minus fri quādo quidē contraria congregant̄ ſi alteꝝ ſimpliciter eſt in potentia alteꝝ uero in actu.i. ſi alterū penitus dominat̄ nō erit mixtio ſed alteꝝ.i. erit generatio alic⁹ elementi ſʒ quando alterū ꝯrioꝝ nō omnino dominatur gn̄at̄ ibi aliquod mixtū quod eſt nec calidū nec frigidū nec frigidum nec calidū quia nō eſt aliquod ꝯrioꝝ ſimplicit̄ ſed retinet aliq̇d de utroqꝫ quia tunc miſcentur ⁊ corrūpuntur intentiones ⁊ excellentie contrarioꝝ ad inuicem ⁊ ueniunt ad quoddam tempamētū ideo tunc nō erit materia tm̄ nec eſt actu ſimpliciter alterū illoꝝ ꝯriorū ſed reſultabit qđdaꝫ mediuꝫ ex utriſqꝫ Notandum aūt ꝙ una forma uirtualiter continetur in alia ut forma inperfecta in forma perfecta uegetatiuū eni reſeruat̄ in ſenſitiuo embrio eni prius uiuit uita plāte q̈ꝫ uita animalis ⁊ ad ueniente ſenſitiuo ut cōiter ponitur cedit uegetatiuū in potentiā materie uerū tam̄ forma.ſenſitiui.ſ. introducta pōt q̇dquid poterat uegetatiuū ꝑpter quod uegetatiuū in ſenſitio reſeruatur ibi in propria forma ita ꝙ uegetatiuū plante ſit actu in ſenſitiuo bruti quia reſeruat̄ ibi uirtualiter quia ſenſitiuū in bruto pōt quidq̇d pōt uegetatm̄ in plantis ⁊ ampi⁹ unde phūſ in ſcđo de aīa caº illo Potentiarū aūt aīe. ait uegetatiuū eſſe in ſenſitiuo ſicut trigonū in tetragono

triangulus eni nõ ē in tetragono
actu ſed uirtualiter qꝛ oēſ anguli
trigoni continent̄ in tetragono
⁊ adhuc plures nõ ē ergo incõue
niēs unā formā in ꝑ ſe ordinatis
contineri in alia uel etiā plures
forme poſſunt uirtualiter cõtine
ri in una ſi per ſe ordināt̄ uegeta
tiuū eni continet̄ in ſenſitiuo qꝛ
ꝑ ſe ordinat̄ ad ipam ſic etiā ue
getatiuū ⁊ ſenſitiuū in intellectu
continentur qꝛ hñt per ſe ordinē
ad illū nā ⁊ ſi ſecundū quoſdam
in quolibet animali ſunt plures
forme tñ ut credo in nullo aīali
ſūt plures anime Hoc uiſo pʒ
qūo dicere poſſumus omnes for
mas miſcibiliū reſeruari in mix
to uł in forma mixti qꝛ ꝑ ſe ordi
nant̄ ad illā pʒ igit̄ formaſ elemē
toꝝ reſeruari in mixto nõ forma
liter ⁊ actu ſʒ potentia ⁊ uirtute
põt etiā hoc idē aliter declarari
qꝛ ut ſupra dicebat̄ caliditas ꝑ
mo cõpetit igni hūiditas primo
aeri frigiditas ꝑmo aque ſiccitaſ
ꝑmo terre ſic igit̄ quidq̇d ē cali
dū eſt calidū per ignis naturam
ut ꝓbarur ſcðo metha. quodlʒ
mixtū eſt calidū qꝛ ē aliquo mõ
igneū ⁊ eſt humiđ qꝛ aereū ⁊ fri
gidū qꝛ aqueū ⁊ ſiccū qꝛ t̄reum
mixtuʒ ergo qꝛ quodammõ hēt
in ſe omnes qualitates põt dici
igneū aereuʒ aqueuʒ ⁊ terreū qđ
nõ eſſet niſi aliquo mõ in eo reſ̄
uantur oīa elementa miſcibilia
igitur eſſe in mixto uirtute põt
dupliciter intelligi uel quia forē
ſbāles elemētoꝝ ǒtualiter cõtinē
tur in forma mixti uel quia ǒtu
tes actiue ⁊ paſſiue elementoꝝ a
liquo mõ reſeruāt̄ in mixto mix
tū eni qꝛ reſpectu ignis ⁊ aque
tenet mediū ⁊ eſt quodāmõ tepi
duʒ congregat in ſe aliquo mõ
caliđ ⁊ frigiduʒ ſic etiā qꝛ tenet
mediuʒ inter aerē ⁊ terrā ⁊ ē q̇d
quodāmõ tempatuʒ congregat
in ſe aliquo mõ humiđ ⁊ ſiccuʒ
q̄propt̄ aliqualr̄ omnes q̄litates
eloꝝ cõgregant̄ in mixto No
tanduʒ etiā ꝙ caliditatē uel aliq̄ʒ
primā q̄litatē dupliciter bene cõ
tingit ab aliquo uel ex ordine ꝑ
maruʒ qualitatuʒ ad inuicē uł ex
ordine primaruʒ qualitatuʒ ad
prima corpora lʒ eni aer nõ ſit ꝑ
mo calidus nec mixtuʒ ſit ꝑmo
caliduʒ ſed utꝛꝗʒ ſit tale ex ordi
ne ad aliud hꝰmodi tñ ordo alit̄
reſeruatur in mixto ⁊ alit̄ in aere
aeri eni cõpetit caliđ ex ordīe ad
humidū areuʒ hūiđ eni aereū eſt
q̄ſi per ſe calidi ſubſtentamētuʒ
⁊ per ſe ſubſtentat̄ calido iõ aer
cū ſit ꝑmo humidꝰ oʒ ꝙ de iñ.i.
ex ɔñti ſit calidus in mixto aūt
nõ ſic nõ eni eſt mixtuʒ caliđ qꝛ
per ſe ei ⁊ ꝑmo cõpetit aliq̄ q̄li
tas ꝑma Sʒ iõ eſt mixtuʒ calm̄ qꝛ
hʒ ordinem ad ꝑmuʒ caliđ ut ad
ignē ⁊ eſt humiđ qꝛ hʒ ordinē ad
primuʒ humiđ ut ad aerem ideo
aer ex eo ꝙ eſt calidꝰ nõ dr̄ pro
prie ꝑticipare ignē nec debʒ dici
mixtus ſed elementata ꝑticipan
do oīs q̄litates ꝑmas ſunt mix
ta qꝛ per eas ꝑticipant naturas
elementoꝝ cõpetit eni eis habeꝛ̄
tales q̄litates nõ ſolū ex ordine
ipaꝝ ad inuicē ſʒ etiaʒ ex ordine
ipaꝝ q̄litatuʒ ad ꝑma corpa.

Nõnđ eſt etiā ꝙ mixtio nõ ē
ꝑmoꝝ corporuʒ ⁊ elementoꝝ ꝓ
prie loquendo iõ nõ q̄libet ꝑtici
patio cꝰlʒ nature facit mixtionē
ꝓpter qđ ſi forā aliqua ꝑticipat
naturā aliq̄ruʒ formaꝝ nõ oʒ ꝙ
propt̄ hoc dicat̄ mixta ex elemē

tis illis hec aūt declarari hñt in capitulo de mixtione diffuſius.

Notanđ etiā ꝙ nō ſolū mate ria pōt dici q̄d cōe ipis elemētis ſ3 etiā ipa forma mixti inquantū in ea uirtualiter reſeruāť oēs for me elementoꝝ quid cōe dici pōt cū igiť arguiť ſi nō remanet ali quod elementoꝝ in actu ſ3 rema net aliqđ cōe igiť rēanet mā ar guitur ex insufficientia ⁊ peccat rō ꝑ fallaciā ɔñtis nō eni relinq tur ſola mā ex mixtione ſ3 reſul tat ibi quedā natura tercia que poteſt dici quid comune ⁊ quid medium ut oſtenſum eſt.

Ecundū uero. In pte iſta determinat p. mo dū mixtionis ⁊ tria fa cit qꝛ pmo oñdit quis eſt modus mixtionis. Secundo oſtendit q̄le mediū eſt qđ reſul tat ex mixtione qꝛ eſt mediū diſi bile nō pūctuale. Tercio probat oia miſcibilia cōcurrere ad gene rationē mixti .ſcđa ibi Qm̄ aūt. tercia ibi Oia eni. Dicit ergo ꝙ ſm ꝙ unū elementoꝝ eſt potētia magiſ calidū aut frigidū uel ɔ̄ue qꝛ forte eſt minus caliđ uel minꝰ frigidū ſm hanc rōm miſcibiliū erit rō ⁊ modus mixtionis pōt igitur eſſe mixtio rōe.i.rōnabiliť uel rōe ipoꝝ miſcibiliū pōt eſſe .ſ.mixtū potentia.i.ꝟtute dupliř uel tripliciter caliđ ꝙ̄ frigiđ uel frigidū ꝙ̄ calidū uel ſcđm alium talē modū ⁊ qꝛ ſic miſcibilia reſ uanť in mixto iđ erunt alia mix ta ex ɔ̄rijs uel ex elementis ɔ̄rijs ⁊ alia elementa erunt potētia ex illis q̄liter entibꝰ nā mixta gñan tur ex elementis per compoſitio nē ⁊ elementa generanť ex ipis ꝑ diſſolutionē ſunt eni potētia ele mento in mixta non ita uero ut materia ſolū ſed ⁊ erit ibi quedā mixtio ſcđm predictū modu3 ut cū ſaluatur uirtus miſcibiliu3 in mixto uero illo modo qñ.ſ. non remanet niſi materia eſt id quod generatur quia tunc nō eſt mix tio ſed generatio Quoniā aūt. Oñdit quale eſt medium in mixtione dicens ꝙ contraria pa tiuntur ad inuicē ſm determina tionē habitā prius nā actu caliđ eſt potentia ut fiat frigidū ⁊ ac tu frigidū eſt potentia ut calidū fiat qua propter ſi nō equantur miſcibilia ⁊ unū omnino ſuperat ⁊ uincit aliud tranſmutant ad in uicē .i.unū conuertitur in aliud ⁊ materia que eſt ſub forma uniꝰ efficitur ſub forma alterius ⁊ qꝛ non manet niſi materia ſolu3 nō eſt mixtio ibi ſed generatio ſolū Similiter autem ſe habet ⁊ in a lijs contrarijs ut in humido ⁊ ſic co ſed ſūp ſi elementa fuerunt a liquo modo equata elementa ita ſe habentia primo tranſmutan tur ⁊ poſtea ex hijs tranſmutatiſ ⁊ adequatis generantur carnes ⁊ oſſa ⁊ ea que ſunt taliter mix ta nam calido quidem remiſſo ⁊ generato aliquo modo frigido ⁊ frigido etiam facto calido qñ ad medium ueniunt tunc fit mix tio ⁊ hanc medietatem cōtingit eſſe neutrū miſcibiliu3 ⁊ hiꝰmōi mediū eſt multi ſpacij ⁊ multu3 amplū ⁊ nō eſt indiuiſibile ⁊ qđ dictu3 eſt de calido ⁊ frigido ſi militer ſe habet circa ſiccu3 ⁊ hu midum quia ſiccum ⁊ humidu3 ⁊ alie due contrarietates ſecun dum medietatem ⁊ per quandā adequationem faciunt carne3 ⁊ os ⁊ alia talia p3 igitur ꝙ modꝰ

miꝑtionis eſt ſcd̄m modū miſci
biliū eſt enī miꝑtū duplo calidū
ꝙ̄ frigidū uel ecōuerſo ſʒ ꝙ alit̄
⁊ aliter ꝯueniūt miſcibilia in ip̄o
Ité pʒ ꝙ miſcibilia adequata
faciunt miꝑtū qḋ ē quaſi mediū
quoddam reſpectu miſcibiliū ⁊
hꝰmōi mediū nō eſt punctuale ſʒ
eſt magne latitudinis ſic enī ymā
ginandū eſt ꝙ ſicut ſanitas cōſiſ
tit in quadā adequatione humo
rū ſic miꝑtū in quadā adequatio
ne miſcibiliū ſanitas enī requirit
humores adequatos nō tamē ſta
tiʒ cū unus humor ſuperat aliuʒ
tollitur ſanitas Si enī ſic pūctua
liter uellemus intelligere ſeu acci
pere adequationē humoꝝ nullꝰ
forte eſſet ſanus habet ergo illa
equalitas magnam latitudinem
⁊ non dicitur quis infirmus do
nec humores ante ſe ſuperent ad
inuicē ꝙ corpus cuius humores
illi exiſtunt non poſſunt facere o
pus ſani ſic miſcibilia equantur
in miꝑto non punctualiter quia
ſic ip̄oſſibile ē ea equari ſed tūc
dicuntur miſibilia adequata qn̄
non tantum ſe ſuperant ad inui
cem ꝙ unuʒ poſſit corrumpere a
liud ⁊ conuertere ip̄m in natu
ram propriam hec autem equa
tio non eſt punctualis ymo mul
tis modis habet fieri ⁊ ſecundū
ꝙ concurrit uel plus uel minus
de calido ⁊ frigido humido ⁊ ſic
ꝯ ĝnatur iñ caro ⁊ os ⁊ aliud ⁊
aliud miꝑtum ymo equatio illa
quam requirit quodlibet genus
miꝑti nō eſt punctualis caro enī
poteſt generari ex maiori ⁊ mino
ri equatione elementoruʒ nō enī
eandem equationem requirit ca
ro hominis ⁊ leonis ymo in ip̄a
carne humana non eſt equatio

punctualis ſed ſecundum aliam
⁊ aliam conplexionē concurrit a
lia ⁊ alia equatio miſcibilium ⁊
ꝙ plus eſt in eadem complexio
ne ſunt diuerſi modi equationis
pro ut magis ⁊ minus attendit̄
ad ꝯcluſionē illā tot gᵒ hʒ gradꝰ
⁊ tot mōs hꝰmōi mediū ⁊ huiꝰ
mōi eq̄tio hūorum miſcibilium
ꝙ quaſi ſub uariatione nō cadit
Omnia enī. Oſtendit ꝙ ad cō
poſitionem omniuʒ miꝑtoruʒ cō
currunt omnia elementa ⁊ duo
facit quia primo probat hoc per
rationem. Secundo probat hoc
per effectum ⁊ quaſi per ſignum
ibi Teſtificari. Circa primuʒ du
o facit quia primo premittit qḋ
intendit Secundo probat propo
ſitum ibi Terra quidem Dicit er
go ꝙ omnia miꝑta corpora que
cunq; ſunt circa medium locum
cōpoſita ſunt ex elementis ⁊ om
nibus ſimplicibus corporibus.
Notandum autē ꝙ dixit miꝑ
ta circa medium locum ad diaʒ
miꝑtionis de qua determinatur
in libro methauroꝝ q̄ fit in alte
ro ibi enī nō ita ꝓprie reſeruat̄
rō miꝑtiōis ſicut ī miꝑtis que ſūt
ēc mediuʒ locum. Terra q̇
dem. Probat quod dixerat ⁊ du
o facit quia primo probat ꝙ ad
generationem miꝑti cōcurrit ter
ra ⁊ aqua Secundo ꝙ concurrit
ibi aer ⁊ ignis. ſecunda ibi Aer
uero. Prima diuiditur in duas
quia primo oſtendit ꝙ cōcurrit
ibi terra Secundo ꝙ concurrit
ibi aqua. ſecunda ibi Aqua aūt
Dicit ergo ꝙ terra ineſt omnibꝰ
talibus miꝑtis qꝛ unūquodq; ē
maxime ⁊ multū. i. maxime ⁊ fre
quent̄ in proprio loco. Si ergo
miꝑta ſunt ut plurimum in terra

ꝓprius locus eoꝝ terra eſt ꝙ nō eſſet niſi in eis ad mixtionē; eoꝝ ẽtia ↄcurrer; Nōnō aũt ꝙ hec ratio nō ſolũ oſtendit ꝙ terra cõcurrit ad mixtionē omniũ mixtorũ ſed etia; probat ꝙ in omnibꝰ mixtis dominatur terra unũqḋ ꝙ eni mixtoꝝ tendit ad locũ ſecundum inclinationē dominantis elementi in ipo . Aqua autem. Oſtendit ad generationē mixti concurrere aquam ⁊ duo facit ſecundum ꝙ duas rationes ad hoc adducit. ſecunda ibi Amplius. Dicit ergo ꝙ aqua concurrit ibi quia oportet ꝙ eſt cõpoſitum ⁊ mixtum bene terminari oportet eni; unã partem eſſe bene terminatam ⁊ conpactam alteri parti ſed de numero ſimpliciũ quid bene terminabile eſt aqua Amplius autem. Adducit ſecundam rationem quia terra ſine humido nõ poteſt morari ſed hec. ſ. aqua ⁊ humidum eſt ꝙ continet terram ſi eni; omnino auferatur humidu; ex ipa terra ↄcidit ſup ipa terra in pulueré ꝓpter has cãs terra ⁊ aq̃ inſurgit in omni mixto Notãdũ autem primã rõnem de aqua ab hac ſecunda in hoc differre quia ſimpliciter arguit ad gñationem mixti concurrere aquã ad hoc ꝙ mixtũ ſit bene ↄpactũ ⁊ bñ t̃minatũ hec autẽ rõ ſcḋa arguit hoc ſpecialiter ex parte terre que ſine humido nõ poteſt ſubſiſtere ⁊ ẽe compacta Notãdũ etiã ꝙ humidũ aereũ ↄmixtu; t̃re nõ cõſolidat eam nec facit eam compacta; ſed magis expirat ab ea ⁊ iõ requiritur ibi humidũ aqueum Aer enim ⁊ ignis. Oſtendit ad generationē mixtoꝝ cõcurrer̃ aere; ⁊ ignē dicens ꝙ aer ⁊ ignis concurrunt ad generationem taliu; quoniã ſunt contraria terre ⁊ aque terra enim contraria eſt aeri aqua uero igni ut contingit ſbãm ſbẽ eſſe contrariã ſi igitur ſunt generationes ex contrarijs ⁊ inſunt in mixtis altera extrema contrarioꝝ ut terra ⁊ aqua nc̃ce eſt in eis altera extrema v; igne; ⁊ aerem .quapropt̃ in omni mixto erunt omnia ſimplicia corpora Notandum autem ꝙ dicit̃ ut contingit ſbãm ſubſtantie ẽe contrariam quia non per omne; modum reperitur in ſubſtantijs contrarietatis ratio ut poteſt haberi ex quinto phiſicorum eſt tamen una forma ſubſtantialis contraria alteri ſecundum ꝙ in una forma clauditur priuatio alterius maior autem ⁊ minor contrarietas talium formarum nobis innoteſcit prout qualitates ſequentes eas magis ⁊ minus cõtrariantur ad inuicem Notandum etiam ꝙ quia mixtum non debet habere qualitates elementorum intenſas ⁊ excellentes Sed debet habere eas mixtas ⁊ temperatas ideo non ſufficiunt elementa frigida ad compoſitionem mixti quin non concurrant ibi elementa calida contẽperantia frigiditatē illoꝝ ex ſola igitur terra ⁊ aqua non fiet mixtio ſed requiritur ibi aer tẽperans excellentiam terre cui ↄ̄riatur ⁊ requirit̃ ibi ignis contẽperans excellentiã aq̃ ad quã h; ↄtrarietatē Teſtificari aũt probat qḋ dixerat p quẽdã effectũ ut p ea q̃ uidemus in nutrimento Jn nutrimento aũt ẽ duo conſiderare v; alimenta ⁊ id qḋ

eſt rō alendi dūo ergo facit ſcd̄z
ꝙ dupliciter pꝛobat intentū pꝛi
mo enī pꝛobat hoc ex ipo alimē
to . Secundo ex ipa rōne alendi
ibi Quoniā autez. Dicit ergo ꝙ
nutrimentū uniuſcuiuſqꝫ uidet̄
teſtificari ꝙ ad mixtionez cōcur
runt omnia elementa non enī ex
eiſdem nutriuntur ⁊ ſunt ſed nu
triuntur ex mixtis ⁊ ex compoſi
tis ex omnibus elementis ergo
ſunt ex omnibus elementis qd̄
patet per locuz a minoꝛi naz que
uidentur nutriri uno ſolo elemē
to ut plante que uidentur nutri
ri ſola aqua nutriuntur tamen
multis quia nutriunt̄ aqua mix
ta terra ideo ruſtici temptant in
rigare plantas miſcentes ſupꝛa
fimū cū aq̄ uel ut alia lr̄a ſupplet
miſcentes aq̄ ſtercus hūidant̄ ſi
enim ſola aqua nutrirentur plan
te fruſtra apponentur eis fimi ⁊
ſtercus Quoniā autem ⁊c̄.

Pꝛobat intentum ex parte eius
ꝙ eſt ratio alendi.i.ratio nutriē
di dicens ꝙ nutrimentū habet
rōm materie qd̄ uero nutritur.i.
ratio nutriendi eſt foꝛma ⁊ ſpēs
coniuncta materie ratio enī nut̄
endi eſt foꝛma et ſpecies que ꝑ
caloꝛem digerentē conuertit ad
ſe cibū caloꝛ igitur eſt rō alendi
qd̄ cōcoꝛdat apparentibus quia
rationale eſt ſolū ignez de nume
ro ſimpliciū coꝛpoꝝ ex inuicem
generatoꝝ nutriri ſolū enī ignis
maxime nutrit̄ quia in eo maxīe
habundat caloꝛ qꝛ ſicut pꝛioꝛes
dicūt ſolꝰ ignis eſt maxīe ſpēi.i.
maxīe foꝛmalis ē qd̄ pꝫ quia eſt
maxime innatꝰ ferri ad t̄minꝰ.i.
ad circūferentiā celi ⁊ quia unū
quodqꝫ inatū eſt ferri ad regio
nē ipius cū foꝛma ⁊ ſpēs omniū
ſint in terminis.i.in celo quia ce
lū eſt maxīe foꝛmale ignis quia
innatus eſt ferri ad celū maxime
uel multū participat de foꝛma ⁊
tunc ſuppleatur ratio ꝙ quia nu
tritū congregat in ſe materiaz ⁊
foꝛmaz que nutriuntur non con
ſtant ſoluz ex elementis frigidis
que ſunt quaſi materialia ſꝫ etiā
conſtant ex calidiſ que ſunt qua
ſi foꝛmalia Notandum autez
has duas rōnes ſic ſe habere. qꝛ
pꝛima ratio de nutrimento ma
gis arguit nutrita conſtare ex ele
mentis frigidis arguit eniz plan
tas conſtare ex aqua ⁊ terra qꝛ
non nutriuntur ſola aqua ſꝫ nu
triuntur aqua mixta terre Secū
da autem ratio magis arguit ea
que nutriuntur cōſtare ex elemē
tis calidis quia caloꝛ eſt ratio
maxime alendi ut igitur fiat nu
tritio nō ſufficit ꝙ concurrat ſic
nutrimentum ſed requiritur ibi
caloꝛ ⁊ ſpēs ꝯuertentes ipm ꝑꝑt̄
quod illa coꝛpoꝛa nutrita ex oī
bus elementis conſtant quia cō
gregāt in ſe elementa tam calida
q̄ frigida poſſet enim ex quali
bet dictarum rationum conclu
di aliquo modo hec coꝛpoꝛa nu
trita conſtare ex omnibus elemē
tis ſed tamen ambo ſimul ſump
te efficacius concludunt intentū

Notandum etiam ꝙ ſicut nu
trimentum plantaruz non eſt ſo
lum terra nec ſoluz aqua ſed re
quiritur mixtio terre ⁊ aque ſic
ratio nutriendi nō eſt caloꝛ igniſ
ſolum nec caloꝛ aeris ſolum ſed
requiritur ibi uterqꝫ caloꝛ. caloꝛ
enim ignis ibi concurrit quia eſt
maxime foꝛmalis caloꝛ enim ae
ris quia eſt pꝛopoꝛcionatus ui
te fundatur enī huiuſmodi caloꝛ

in quo uidetur uitam conſiſtere
in humido quia uita conſiſtit in
calido ⁊ humido igitur ad com
poſitionē planctaruꝫ concurrūt
omnia elemenia ſi bene reſpici
mus nutrimentum earum ⁊ id
quod eſt ratio nutriendi ⁊ ſicut
plante ex elementis omnibus cō
ſtant ſic ⁊ omnia mixta conſtāt
ex omnibus elementis Notan
duꝫ etiam ꝙ dicit ſpeciem ⁊ for
mam omniuꝫ eſſe in terminis ce
lum enim ꝙ terminat ſperam ac
tiuorum ⁊ paſſiuorum eſt quaſi
omnis forma inquantum uirtu
te eius efficitur omnis forma hic
inferius generata Ultimo epi
logat ⁊ dicit ꝙ dictuꝫ eſt ꝙ om
nia corpora mixta ſunt conſtitu
ta ex omnibus ſimplicibus cor
poribus .i. ex omnibus elemētis
Uia uero ſunt .Ut dice
batur in hoc libro tria
ſunt principaliter con
ſideranda uidelicet de
generatione ⁊ corruptione ⁊ de
natura generatorum ⁊ corrupto
rum ⁊ cauſis ⁊ principijs genera
tionis ⁊ corruptionis Expeditis
duabus partibus quia in primo
libro determinatum fuit de ge
neratiōe ⁊ corruptione ⁊ de alijs
motibꝰ ſimplicibus in pricipio
uero ſecundi libri dictum fuit de
natura generatorum ⁊ corrupto
rum ⁊ de gneratione elementoꝝ
⁊ elementatoꝝ que naturaliter
generantur ⁊ corrūpuntur in hac
ultima huius operis parte aggre
ditur phūs terciū intentuꝫ prin
cipale quia determinat de cauſis
⁊ principijs generationis ⁊ cor
ruptionis Circa quod duo facit
quia primo continuat ſe ad di
cenda . ſecundo exequitur de in

tento ibi Sunt enim. Dicit ergo
ꝙ ſunt quedam corpora genera
bilia ⁊ corruptibilia ⁊ generatio
⁊ corruptio contingit eis ꝗ ſunt
circa medium locum ut hijs que
ſunt in ſpera actiuorum ⁊ paſſi
uorum ideo dicendum eſt ſim
pliciter de omni generatione ⁊
oſtendenduꝫ eſt que ⁊ quot ſūt
principia horum .ſ. generatorum
quia facilius inſpiciemus ſingu
laria ſi accipiemus ut cum requi
rit negocium ⁊ tempus prius cō
ſiderationem de uniuerſalibus
principijs Notandum autem
ꝙ iſte liber reſpectu libri phiſico
ruꝫ ⁊ reſpectu libri celi ⁊ mundi
ut ſupra dicebatur quaſi particu
laris eſt in hoc autem libro non
agitur de omni cauſa mobili nec
ad hunc librū ſpectat directe de
terminare de cauſis uniuerſaliter
omnis motus ſed uniuerſaliter de
cauſis cuiuſdaꝫ motus ⁊ aliquo
rum mobilium non eſt inconue
niens tractare in hoc libro ideo
phūs ſignanter ait ꝙ quia que
dam corpora ſunt generabilia qr
generatio eſt ſolum in hijs que
ſunt circa mediuꝫ ⁊ que ſunt cir
ca ſperam actiuorum ⁊ paſſiuo
ruꝫ iō in hoc libro pōt dici ulīt
de pricipijs oiuꝫ gnatoꝝ . Notā
dū aūt ꝙ lꝫ ꝯuerſaº huiꝰ libri ſit
quaſi pticularis reſpectu libri ce
li ⁊ mūdi ⁊ ēt libri phiſi.ē tñ q̄ſi
ul'is. reſpectu alioꝝ iō ait ꝙ ſciē
tes has ꝯſiderōnes ul'es hēbimꝰ
uiā ad ſingularia .i. ad ſingl'ares
⁊ pticulares ꝯſiderōnes alioꝝ li
broꝝ Sunt eni. Exequit' de
intento ad cuiꝰ euidētiā notādū
ꝙ cē gnōis ⁊ corruptiōis ſūt mā
⁊ foīa ⁊ efficiens ſꝫ de mā ⁊ foīa
detīatū ē in pcedētibꝰ caplis iō

hic principaliter intendit nõ de
qualibꝫ cauſa generationis ⁊ cor
ruptionis ſed de efficiente .duo
ergo facit quia primo oſtendit
tria eſſe principia generationiſ ⁊
corruptionis.ſ.mãꝫ ⁊ formã ⁊ ef
ficientẽ.Secundo ſpãliter incipit
de efficiente determinare ibi Sꝫ
hijs quidẽ.Circa primũ duo fcit
ſecundũ ꝙ dupliciter oſtendit ĩ
tentũ ſecũda ibi Unde materia
Prima ratio talis eſt hec corpora
generabilia ⁊ corruptibilia ſcõꝫ
quãdã analogiãꝫ ymitantur cor
pora ſupercelestia ⁊ prima ergo
genere ⁊ numero ſunt eadẽ ⁊ eq̃
lia principia que ſunt in iſtis ge
nerabilibꝰ ⁊ in ſẽpit̃nis ⁊ ꝑmis
hoꝝ eni principioꝝ hec quidem
eni ut eſt materia hec aũt ut for
ma opꝫ aũt adhuc terciũ exiſteñ
.ſ. efficiens duo eni principia .ſ.
materia ⁊ foĩa abſq; efficiẽte nõ
ſunt ſufficientia ad generandũ ſi
cut nec in primis.i.in celeſtibus
nec ſufficiunt ad motũ materia
⁊ foĩa ſine motore. Nõnͦ aũt
ꝙ gñō ⁊ oĩs motus ad formã ſu
mit originẽ ex motu ad ubi ideo
oĩs talis motus hꝫ analogiã ad
motũ localẽ ⁊ qꝛ effectꝰ nõ ẽ ſim
plicior ſua cauſa pĩcipia q̃ con
currunt ad motũ localẽ oꝫ cõcur
rere ad gñonẽ ad motũ aũt loca
lẽ cõcurrit ibi mã qꝛ oꝫ ymagina
ri mãꝫ in re mota.i.in re q̃ moue
tur ut dicit̃ in ſcdͦo metha. ſecũ
do cõcurrit forma qꝛ ꝙ eſt ſbm̃
motus eſt aliq̇d in actu potentia
aũt pura ⁊ materia ꝑma in ſe cõ
ſiderata nõ põt eſſe ſubiecta mo
tui ⁊ tranſmutationi ut ſupra ꝓ
babat̃. Tercio concurrit ibi effi
cienſ qꝛ oꝫ rẽ motã hr̃e motorẽ ⁊
ſi hec principia tria mã forma ⁊

efficiẽs cõcurrũt ad motũ localẽ
multo magis ꝯcurrunt ad motũ
gñonis cũ gñō ꝑſupponat motũ
ſcdͦꝫſcitũ ⁊ om̃e gñabile ſit mobi
le ſecundũ ſuũ motũ Ut mate
ria.probat hoc idẽ alia uia oſtẽ
dit eni ꝙ ad eſſe gñabiliũ cõcur
rit ibi materia ⁊ per materiã pro
batur ꝙ concurrit forma ⁊ effici
ens intendit aũt talẽ rõm q̇dq̇d
põt eſſe ⁊ nõ eſſe habet mãꝫ ꝑteꝫ
ſui ⁊ ſunt materialia generabilia
pñt eſſe ⁊ nõ eſſe igitur ſunt ma
terialia In hac aũt rõne ſic proce
dit qꝛ ꝑmo tangit id in quo ſtat
uis maioris Secundo ponit q̃dã
diuiſionẽ ex qua habetur minor
Tercio concludit intentũ. ibi ſa
ibi Quidẽ eni.tercia Ideoq;.po
nit ergo uim maioris dicens ꝙ
id quod ſe hꝫ ut materia eſt cã
gñabilibꝰ qꝛ ẽ poſſibile ea ẽe ⁊ ñ
eſſe quidq̇d eni põt eſſe ⁊ nõ eſſe
habet materiã Hec quideꝫ
ponit quãdã diuiſionẽ i qua ha
betur minor dicenſ ꝙ hec que ex
neceſſitate ſunt ut eterna ⁊ hoꝝ
eternoꝝ hoc q̇dẽ eſt poſſibile nõ
eſſe hoc aũt poſſibile eſſe neceſſa
riũ eni uerſat̃ cc id qͦd ñ poſſibi
le eſt aliter ſe hr̃e propter quod
nccã ſunt tã inpoſſibilr̃ exñtia q̃
imutabiliter entia quedam uͦo
ſunt media inter illa ut ea q̃ poſ
ſibile eſt eſſe ⁊ non eſſe nam hoc
qͦd eſt generabile ⁊ corruptibile
quandoq; q̇dẽ eſt qñꝫ quidẽ hoc
.ſ.hiꝰmõi gñabile nõ eſt quaꝑꝑ
ter neceſſariũ ẽ gñonẽ ⁊ corrupti
onẽ ẽe cc poſſibile ẽe ⁊ nõ ẽe fuit
aũt hec minor pĩcipalis rõis .ſ.
ꝙ gñabilia pñt ẽe ⁊ nõ ẽe Ide
oq; ut mã ꝯcludit ꝯcluſioneꝫ in
tẽtã uidelꝫ generabilia eſſe mãlia
⁊ cõcludendo uel cõcluſo ꝙ eoꝝ

cā eſt materia oñdit cāȝ eoꝝ eſſe formā ⁊ efficiens dicens iō hec q̄ ſe habet ut materia eſt cā gn̄abilibus ⁊ quia forma ⁊ ſpēs eſt id cuius gr̄a eſt materia ⁊ qꝛ hec.ſ. forma eſt rō uniuſcꝰ ꝙ ſbē ſi ſup materia eſt cā generabilibus forma per quā eſt materia ⁊ que eſt rō q̄re materia ſit erit etiaȝ cā taliū generabiliū ⁊ ſi materia ⁊ forma ſunt cauſa taliū generabiliū oportet ibi adeſſe terciū principiū .ſ. efficiēs ꝙ oēs antiqui phi ſōpniant qꝛ nullus de cā efficiente dicit ſermonē certū uel exquiſitū Notādū aūt ꝙ principia ⁊ cē generabiliū uno mō ſunt duo alio mō ſunt tria alio mō ſunt q̄tuor alio mō .v. materia eni ⁊ forma ſunt hꝰmōi principia intriſeca ⁊ per ſe faciūt ad eſſe rei priuatio aūt inter principia intrinſeca cōputari poſſet ſȝ nō facit ad ēe rei per ſe ſȝ p accn̄s finis uero ⁊ efficiens ſunt cē extrinſece ⁊ mouentes aliter tn̄ ⁊ aliter qꝛ efficiens proprie mouet finis aūt methaforice ut ſupra oñſū eſt ſi igit̄ accipiamus principia intrinſeca per ſe faciētia ad eſſe generabiliū ſic ſunt duo materia ⁊ forma ſi cū pricipijs intriniſecis per ſe facientibus ad eſſe numerant̄ cē extrinſice ꝓprie mouentes ſic gn̄abiliū ſūt tria pricipia forma mā ⁊ efficiēs finis aūt inter tales cauſas cōputari nō pōt quia nō mouet ꝓprie ut dictū eſt ſunt etiam hꝰmodi principia alio mō tria ſi accipiantur oīa principia intrinſeca ſiue ſint talia per ſe ſiue per accidens ſic materia forma ꝓuatio ſunt tria principia generabiliū Si uero accipiantur pricipia intrinſeca facientia p ſe ad eſſe ⁊ extriſeca mouētia ſiue ꝓpe ſiue methaforice ſic ſunt q̄tuor duo intrinſeca ut mā ⁊ forā duo extrinſeca ut effiēiēs ⁊ finis Si uero accipiant̄ quocūq mō ſiue intrinſeca ſiue extrinſeca ſiue faciāt ad eſſe rei p ſe ſiue p accn̄s ſiue ꝓpe moueant ſiue methaforice ſic ſūt quinq tria intrinſeca materia forma ⁊ priuatio ⁊ duo extrinſeca finis ⁊ efficiens. Ex hoc aūt pȝ ōuerſia que ex hoc loco ſurgit ad ꝑmū phiſicoꝝ ibi eni cōputant̄ tria principia gn̄abiliuȝ materia forma ⁊ ꝓuatio hic aūt materia forma ⁊ efficiens nā ut dictū eſt principia ut ſunt tria dupliciter accipi pōt ⁊ in uno modo accipi poſſunt hic ⁊ in alio mō ibi.

Sed hij quidē. Incipit ſpecialit̄ inquirere de cauſa efficiente gn̄onis ⁊ corruptionis circa qō duo facit qꝛ ꝑmo determinat de hꝰmōi cā ſcd̄m opinionē aliorūȝ Secundo ſcd̄m opinionē ꝓpriaȝ ibi Nobis aūt Circa ꝑmū duo facit qꝛ ꝑmo ꝓponit alioꝝ opiones .ſcd̄o eas iꝓbat ibi Neutra aūt. Circa ꝑmū duo facit ſcd̄m ꝙ circa hec duas opiniones ponit ſcd̄a ibi Dij autē. Ponit aūt primo opionē plōnis dicens ꝙ hij .ſ plato ⁊ ſui ſequaces extimauerunt nāȝ ſpēꝝ .i. nāȝ ydeaꝝ ſiue ydeas eſſe ſufficientes cās ad generari .i. ad hº ut gn̄o fieret quēadmodū ſocrates .i. plō dixit in fredone .i. in illo libro ⁊ eiȝ ille .i. plō increpās alijs q̄ nō ponebāt ydeas q̄ſi nihil dicentiꝰ ſuppoit eiȝ plō ꝙ ſint duo gn̄a entiū quorū hec quiō ſe hn̄t ut ſpēs ⁊ forē hec aūt ſūt mālia ⁊ pticipabilia ſpēꝝ nā hȝ ipm unūqōꝗ dicitur ƀm ſpēm ⁊ dr̄ gn̄ari ſecuduȝ ſpēi

ſuſceptionē ⁊ corrūpi ſm abiectiōez ſpēi q̇dq̇d enī ē ut dixit eſt ꝑ ydeā ⁊ q̇dq̇d corrūpitur patit̄ hoc q꞉ ydeā ꝑdit quapropter ſi hec eſt nā ydearū ut eſtimabant platonici ſic contingit ſpēs ⁊ ydeas ex neceſſitate eſſe cās gn̄onis ⁊ corruptiōis Notatō aūt plō nē credidiſſe ydeā ⁊ mā꞉ quā dicebat ꝑticipare ydeā eſſe ſufficiētem cām gn̄onis abſq꞉ alia cā efficiente Notandū etiā ut itelligamus aliquid de opiniōe plōnis q꞉ ydeas ponere nō eſt incōueniens ydee enī ſunt quedā exēplaria reꝝ ſeperata ⁊ abſtracta ab omni mā Si enī omnia hec inferiora reducunt̄ in ſupiora corpora ⁊ ſupceleſtia oīa corpa reducuntur in motorē primū oꝫ ꝙ quidquid hic inferius generat̄ reducatur in illud ⁊ accipiat eſſe ⁊ formaꝫ ꝑ v̄tutē primo mouētis ꝑma ergo cā facit ad gn̄onē c⁹lꝫ entis ⁊ q꞉ quodlibet agens agit ſecundū modū ſue nature quia deuſ ſumme eſt nature intellectualis agit intelligendo ſicut ignis qui eſt nature ignee agit ignien do nō poſſet aūt deus intelligendo per ſe operari ad productionē c⁹lꝫ entis niſi hīet in ſe ydeas ⁊ formas omniū entium Si ergo plō poſuiſſet ydeas in prima cā ⁊ nō poſuiſſet ꝑ ydeas hi⁹modi pluralitatē deoꝝ ſꝫ poſuiſſet eas in uno deo ⁊ in uno principio ꝑmo q̈tū ad hoc nō male dixiſſet quia cōmentator in xii. metha. ſup illo ca° Manifeſtū igitur. negando ydeas platonis poſuit ydeas ⁊ formas in primo motore vult enī ꝙ omnes forme h⁹mōi inferius producte recipiūt modū ⁊ menſurā ex diſpoſitionib⁹ ītellarū ⁊ ut aīt oīa hec proueniunt ab arte intellectuali ipius dei qō quia ſic eſt concludit ibi dicens ꝙ oēs ꝓportiones ⁊ foīe q̄ ſunt in potentia in ꝑma mā ſunt actu in primo motore has aūt ꝓporciones ⁊ formas appellare poſſu⁹ ydeas Nōndū etiā ut magis appareat error plōnis ꝙ ſicut in declarationibus primi libri dicebatur plato ⁊ aꝝ.mō ōrio ph̄ati fuerunt aꝝ.enī ex ſenſibilib⁹ in intelligibilia ꝓceſſit plō v̄o incipiens ab intelligibilibuſ uoluit ad hec mālia deſcendere ideo ſicut uidebat apud intellectū ſic credidit eſſe in reꝝ natura uidebat eīꝫ ꝙ quiditaſ ⁊ uſe pn̄t intelligi nō itellectis ꝑticularib⁹ credidit ſic eſſe in reꝝ natura nam iō poſuit ydeas ſepatas in actu exiſtentes quas dixit eſſe ulia ⁊ quiditates iſtoꝝ ſenſibiliū Rurſus q꞉ uidebat has rōes rōe ⁊ intellectu differre credidit ꝙ ſic eſſet i re ꝓpter quod dixit eas realiter diſtictas iō cū in ꝑma cā talis diuerſitas eſſe nō poſſit cū ſit ſimplex ⁊ infinite ſimplicitatis nō potuit has ydeas ponere in uno motore ꝑmo ⁊ in uno deo ſed poſuit ſcōm has ydeas pluralitatē deorū ⁊ poſuit ordinē eoꝝ ſcōm ordinē earuꝫ.i.ydearū ⁊ ſicut oīs quiditates ⁊ oēs ydee r̄ducūtur i q̇ditates unitatis ⁊ bonitatꝭ ſic oēs dij ſcōm ipm reducuntur in unū deuꝫ quē dixit eſſe eſſentiaꝫ unitatis ⁊ bonitatis Patet ergo qūo plō poſuit ydeas ⁊ q̄re dixit eas eſſe plures ⁊ realiter diſtictas ⁊ quem poſuit ordineꝫ in diuinis. Auguſtinus autem in libro qui uocatur octuoginta triū queſtionū capitulo de ydiſ

nititur excuſare platonez dicens platonez has ydeas poſuiſſe in mente diuina uez tamen ꝙ puenit ad nos de plōne ut ꝙ ariſto. ei inponit magis ſapiunt ↄ̃rium ideo ↄ̃riā uiā ſum⁹ ſequti cū hic intendimus exponere phiaz ar. traditā Hij aūt ipam . ponit ſcd̄az opinionē dicens ꝙ hij .i.alij negauerunt etiā cām efficientē poſuerunt eni eam eſſe ſufficiens principiū gñonis quia ab hac materia dixerunt eſſe motuz ⁊ tranſmutationē rerum.

Euter autē .poſtꝗ poſuit opiniones negātiū cām efficientē In parte iſta inprobat eas ⁊ duo facit quia primo premittit ꝙ neuter horuz bene dicunt . Secūdo manifeſtat quod dixerat ibi Si quidē. Circa qd̄ duo facit qr primo improbat opinionē plōis qui ponebat ydeas principiū ſufficiens effectm generationis . Secundo improbat opinionē ponētiuz tale principiū effectiuū eſſe materiā ibi Si autem. Prima diuiditur in duas ſecundum ꝙ duas rationes adducit contra platonē .ſecunda ibi Amplius . Dicit ergo ꝙ ſi ſunt ſpēs ⁊ ydee cē generationis quare nō ſemper ⁊ continue generāt ſed quandoꝗ quidē fit generatio quandoꝗ ꝗdem nō nam entibus ſpeciebus ſemper ⁊ entibus pticipabilibus ſemꝑ erit generatio ente eni ydea ignis ⁊ enta materia pticipare potente ⁊ ſuſcipere formaz igniſ ſtatim erit generatio ignis erit ergo actu ignis ꝗdꝗd poterit ēe ignis ⁊ quidꝗd poterit generari ſtatiz generabit̄ uidemus aūt ↄ̃riū ad ſenſuz nō eni ſꝑ omne poſſibile gñari ſtatiz gñat̄ Dubitaret forte aliꝗs hanc rōez efficaciā nō hr̄e nā ꝗ̄tūcūꝗ ſit ydea ⁊ mā potēs ſuſcipe ydee ſilitudiez ⁊ pticularē ydeā nō tñ ꝓpter h⁹ erit gño qr forte materia nō erit diſpoſita actus eni actiuoꝝ ſunt in patiente ⁊ diſpoſito Ad h⁹ aūt dici pōt ꝙ ſufficit hanc rōm eſſe cōtra platonē ſi eni plato uoluit ydeas ⁊ pticipabilia ſufficer̄ ad gñonē negauit omnē aliā cāz effectiuā cū eni diſponere ſit qd̄dā agere ⁊ diſpoſitio requiritur ad gñonē ſi ſufficit ydea ⁊ mā ut fiat gño uel materia ſeipam diſponet uel ipa ydea que inducit formā diſponet materiā ꝗre ꝗd quid poterit gñari ſtatiz gñabit̄

Amplius in hijs formis mālibus ſc̄m phm̄ idē eſt diſponens materiā ⁊ inducens formā ignis eni cū gñat ignē diſpōet materiā ad ſuſceptionē proprie forme eadē ergo ydea que inducit formā diſponet materiā ⁊ ſic idē quod prius Ulterius forte dubitarz aliquis ꝙ nō oz exn̄te actiuo ⁊ materia ente diſpoſita ut reꝗrit acto agentis ꝙ fiat gño requiritur eni ultra hoc debita approximatio agentis ad patiens ⁊ debita ꝓporcio inter ea quib⁹ nō ↄcurrentibus nō fit actio ⁊ paſſio ⁊ nō ſuſcipit formā ꝙ eſt aptū natū ſuſcipere eā Ad hoc aūt dici pōt ꝙ in agentibus corporalibus ut tangebatur in arguendo ut fiat actio ⁊ paſſio ſemper reꝗrit̄ debita approximatio agentis ad patiēs ita ꝙ ignis i hiſpan a nō cōburit ſtupā in ſicilia ydee aūt nuſꝗ ſunt ſc̄m igitur ſitū localē non magis ei approximatur

quod ē in una pte orbis ꝙ̄ qꝺ̇ ē
in alia ubicūq; ergo erit materi a
potens igniri ignietur p ydeam
ignis q̇dquid igitur poterit fieri
ignis erit ignis ciꝰ contrariū ad
ſenſuȝ pȝ Ulterius etiā dubita
ret aliquiſ ꝙ nō uꝛ plōeȝ negaſſe
cauſam efficientē cū poneret yde
am pricipiū effectiuū gn̄ois. Ad
hoc aūt dici poteſt plōeȝ ydeas
poſuiſſe eſſe ſpecies ꝛ quiditates
rerū ꝛ quia ꝙ quid eſt reducit̄
ad cauſam formalē pro tanto dr̄
negaſſe cauſā efficientē quia non
poſuit ipam eſſe aliā a quiditate
ꝛ a forma nūq; eni efficiens ꝛ for
ma inducūt uel cōducunt in unū
numero quod eni inducit formā
in hac materia uł in hoc pticipa
bili nequaq; erit q̇ditas illius in
quod inducit ſimilitudinē ſuam
ꝛ formā plō aūt ut patȝ ſeptimo
metha. ponebat ydeaſ eſſe quidi
tates illoꝝ pticipabiliū ad quoꝝ
gn̄onē faciebant Ulterius
dubitaret aliquis ꝙ incredibile
uidetur platonē ſenſiſſe ut ei ap.
ipoit ſi eni plō poſuiſſet ydeā cū
pticipabili ſiue cū materia ſuffi
cere ad generationē negaſſet acti
onē pticulariū agentiū ꝛ tunc ne
gaſſet ſenſuȝ quia negaſſet igneȝ
calefacere preſente calefactibili
dicere aūt platonē tantū phūm
negaſſe ſenſuȝ nō uidet̄ conueni
ens Ad hoc aūt dici pōt ꝙ idē
eſt dicere aliquid ꝛ dicere illud
ad quod ſequit̄ hoc ſi eni ydee
ſunt cē generationis ꝛ inducunt
ſuas ſimilitudineſ in ita pticipa
lia nō de neceſſitate requiruntur
alia agentia ꝙ eni agenſ nō indu
cat ſim litudinē ſuā in paſſuȝ uel
hoc eſt qꝛ nō eſt approximatū ei
uel quia uirtus agentis nō ſupat
reſiſtentiā paſſi primū aūt. ſ. ap
proximatio ſcđm ſitū uidet̄ cō
petere actiuo ex eo ꝙ determina
tur ad ſpālem locū ſcđȝ ꝺo ut a
gens terciū ꝙ hꝰmōi nō ſupere
paſſuȝ cōpetit agenti quia nō hȝ
omnē rationē actiui ut ſi calidū
preſente paſſiuo nō calefacit ꝛ ñ
conuertit paſſuȝ ad ſe hoc eſt qꝛ
inconplete calidū eſt ꝛ nō habet
omnē rōem caloris Sed ſi aliqꝺ
calefaciens eſſet cōplectens oēm
rationē calidi in ſe omne calefac
tibile ſuperaret ydee aūt qꝛ po
nunt̄ nuſq; eſſe nō magis agerēt
in unā partē uniuerſi ꝙ̄ in aliaȝ
rurſus etiā quia ponūt̄ quidita
tes ſeperate ꝛ abſtracte habebūt
omnē rōm talis ut ſi calor pone
retur abſtractus ꝛ ſeperatus ha
beret omnē rōm caloris ydea igi
tur ignis quia eſt ignis ſeperatꝰ
habebit omnē rōm. ignis ꝛ oēe
ignibile ſuperabit Si ergo ydee
ſunt principia effectiua gn̄onis
nō ſunt nēcia alia agētia qꝺ p. hȝ
p incōuenienti Ampliꝰ in
quibꝰdā. Adducit ſcđaȝ rōm ꝯ
plōnē dicens ꝙ in q̇buſdā uideꝰ
aliā cām agentē eſſe preter formā
materie ut in artificialibus medi
cus eni facit ſanitatē in corpe ꝛ
doctor facit doctrinā in aīa entiſ
ergo ſanitate ipa ꝛ doctrina ꝛ en
tibus pticipalibus ut ente cor
pore ꝛ aīa que ſunt quaſi materi
alia reſpectu illoꝝ nihilomiꝰ req
ritur ibi doctor ꝛ medicus qui
ſunt cauſa efficientes Similiter
igitur in alijs preter formā ꝛ ma
teriā ſiue preter ydeā ꝛ pticipale
oȝ ponere efficiens ꝛ operans ut
ſcđm potentiā operantis induca
tur forma in materia Si au
tē materia. Exequit̄ de ſecunda

opinione ⁊ duo facit qꝛ p̄mo cō
pat ip̄aꝫ ad p̄mā Secundo inpro
bat ip̄aꝫ ibi Sꝫ tn̄. Dicit ergo ꝙ
ſi quis inq̇ret materiā gn̄ari ꝓp
ter motū .i. ꝓpter hoc ꝙ eſt mo
tui ⁊ trāſmutationi coniūcta Sic
loquēs dicet utiqꝫ naturalius q̄ꝫ
dicentes ita] ſicut plato dicebat
alterans eni ⁊ tranſformās magiſ
eſt cā gn̄onis q̄ꝫ ydea ſepata que
nulli trāſmutationi eſt cōiuncta
in oībus aūt ſum⁹ aſſueti dicere
hoc eſſe efficiens ꝙ eſt pricipiū
motus ⁊ tranſmutationis nā ſilr
in hijs q̄ a natura ⁊ in hijs q̄ ab
arte qȯcūqꝫ eſt mutans hēt rōm
effectiui plō igit̄ nō fuit loqut⁹
naturalit̄ nec artificialiter quia
poſuit ydeas eſſe cās effectiuas
q̄ nec faciunt ad motū nec ad ge
nerationē materia aūt aliquo mō
eſt principiū ⁊ cā gn̄onis magis
igit̄ naturalit̄ loquitur ponens
mā̈ꝫ eſſe pricipiū gn̄onis q̄ꝫ ydeā
Notandū aūt ꝙ eſſe ſbm̄ eſt a
liquo mō principiū ⁊ cā reſpec
tu accidentiū que ſunt in ip̄o an
tiqui ergo phi qui ponebāt ma
teriā eſſe corpus qꝛ corpus eſt a
liquo mō cauſa ⁊ principiū tranſ
mutationū omniū que fiunt in
ip̄o aliquo mō loquebat̄ natura
liter ponendo materiā eſſe princi
piū ⁊ cām motus Sꝫ tamē
Improbat hanc opinionē ⁊ duo
facit qꝛ p̄mo ip̄robat eam prout
negabat uninerſaliter cām efficiē
tē. Scḋo uero ꝓut negabat prin
cipale efficiens ibi Amplius aūt
Dicit ergo ꝙ nec hij dicūt iuſte
.i. recte ut hꝫ alia lr̄a qꝛ materie
pati ⁊ moueri ꝯpetit moue r̄ aūt
⁊ facere ē alterius potentie quia
ꝑtinet ad potentiā actiuā nō pa
ſſiuā manifeſtū eſt ēt hoc in hijs

que gn̄antur arte ⁊ natura ip̄a eiꝫ
aqua non generat ex ſeip̄a aial
ſꝫ agens aliquod naturale facit
hoc nec ip̄m nec lignum gn̄at ex
ſe lectū ſed ars hoc opatur Cuꝫ
igit̄ efficiens ſit principalior cā
q̄ꝫ mā ꝓpter hoc hij nō loqunt̄
recte derelinquūt eni ⁊ auferunt
cām principaliorē auferunt enim
efficientē cauſā ⁊ potētiā actiuā
⁊ per ꝯn̄s auferunt formā ⁊ qȯ
quid eſt eſſe quia quidq̇d eſt in
actu ⁊ quidq̇d agit agit ꝑ foraꝫ
⁊ ut habet eſſe Dubitaret ali
quis quia antiqui phi ponendo
materiā eſſe principiū effectiuū
nō negauerunt foraꝫ ⁊ eſſe cū po
nerent materiā eſſe corpus ⁊ di
cerēt eā eſſe aliquid in actu. Ad
hoc aūt dici pōt ꝙ q̄ꝫtūcunqꝫ po
nerēt antiqui phi mā̈ꝫ eſſe aliq̇d
in actu nō tamē ponebant mām
eſſe in actu id quod dēt] ex ip̄o
generari aqua eni licet ſit actu a
qua tn̄ eſt potentia piſcis cū igi
tur nihil agat ſcḋm ꝙ in potētia
ſicut lignū qȯ eſt actu lignuꝫ ⁊ ē
potentia lectū nō fit actu lectuꝫ
quod eſt quid artificiale niſi per
uirtutem actiuam artis ita aqua
quantūcunqꝫ ſit actu aqua quia
eſt in potentia al̄ qȯ eſt q̇d natu
rale nō fit actu aial niſi per agēs
naturale ⁊ ꝑ uirtutē actiuā natu
re iō n̄ ſufficiebat materiā pone
re ⁊ eſſe ſic in actu niſi p̄ter hoc
ponerēt cauſaꝫ efficientē. Am
plius aūt .Improbat hanc opio
nē ꝓut negabat cāꝫ effcienteꝫ pri
cipalē Ad cuius euidentiā notā
dū ꝙ oīe agens ē p̄ſtantius pa
ciente ⁊ efficiēs eſt p̄ſtantior mā
ut pōt haberi ex tercio de aīa cā
efficienſ ē⁹ pricipalis cā reſpectu
materie uex tn̄ qꝛ inter ēfficiētia

eſt ordo q2 unū efficiens eſt prin cipalius alio ut ſupercelestia pri cipaliora ſunt iſtis inferioribus i agendo negare ergo cām princi palē pōt intelligi dupliciter uel reſpectu materie ⁊ ſic eſt negare omnē cauſā efficientē uel pōt ne gari cā principalis in agendo ⁊ ſic negare cām principalē eſt ne gare agens principale ⁊ nō ulter omne efficiens Notandū etiā ꝙ ponere materiā eſſe ſufficiens principiū actiuū gn̄onis duplici ter pōt intelligi pmo q2 materia ſeipam faciat i actu ut ꝙ aq̄ ex ſe ipſa faciat aial ⁊ qui hoc ponit dicit negare omnē cām efficien tē ⁊ dicitur negare cām principa lē q2 omne efficiens cā principa lis dicitur hūc aūt modū iꝓbat rō facta q2 ſic dicentes potentie paſſiue ſcōm ꝙ hmōi attribuūt ꝙ agat ⁊ ꝙ moueat qḋ eſt incon ueniens Secūdo mō pōt intelligi dicta poſitio ut dicam⁹ ēe mate riā tale principiū q2 hec inferio ra corpa que ſunt mālia reſpectu celeſtiū ſufficiūt ad gn̄onē abſq3 ꝟtute celeſtiū hūc q̄dē modū po nēdū iꝓbat p. p rōm ſequentem Circa qḋ duo facit q2 primo po nit iſtum modum . ſecundo iꝓbat ipm ibi Uidetur . Dicit ergo ꝙ amplius alio mō intelligētes po ſitionē predictā attribuunt potē tias ⁊ ꝟtutes actiuas ⁊ paſſiuas corpori p quas gn̄ant ꝟtutes or ganice dicebant eni ꝙ corpa hec inferiora p ꝟtutes actiuas ⁊ paſ ſiuas quaſi p quedā inſtra ſuffi cienter cauſabant gn̄onē abſq3 a lio agente ꝓpt qḋ auferebāt eā cām que ſcōm ſpēm ⁊ formā .i. cor pus celeſte ⁊ qḋ ē agens pricipa le ⁊ ē formalius ⁊ actiuius reſpec tu gn̄onis rez Inquiunt eni ꝙ in naturam ē calidi ſegregare ⁊ ſfm cō gregare ⁊ aliorum unūquodq3 iſto rum corporum inferiorum hoc q̄dē fa cere illud aūt pati ex hijs igit .i. corporib⁹ ⁊ p hoc .i. per has ꝟtu tes abſq3 auxilio corporis ſupce leſtis dicunt oia gn̄ari ⁊ corrūpi

Uidetur aūt Imꝓbat pōnē p dictā ⁊ duo facit ſm ꝙ dupliciter iprobat . ſcḋa ibi Amplius uero Dicit ergo ꝙ ignis q̄ eſt maxie actiuus uidet ipe pati mot⁹ ſup a ſuperiori agente ⁊ a ſupceleſti corpore Si igitur maxie actia int hec inferiora nō ſufficiunt ad ge nerādum ſine ſupiori ⁊ principali agente multo magis nō ſufficiēt alia Amplius ꝟo. Ponit ſe cundā rōm dicens ꝙ ſic loquen tes faciunt ſimile aliq̄d ut ſi ali quis ſerre uel alicui alteri inſtru mento attribuit cām eorum q̄ gn̄an tur per ea neceſſe eſt aliquo arti fice ſerrāte ⁊ ſecāte diuidi lignum per ſerram ⁊ aliquo incidente os coequari ⁊ conſtitui artificiatum ⁊ quod dictum eſt in artificiali bus intelligendum eſt ſimiliter in alijs .i. in naturalibus ſicut eni inſtrumenta artis nō mouent ſe ipſa ut faciant opus artis quia ſerra non ſecat ſine ſecante nec ſe curis incidit ſine icidente ſic hec inferiora q2 ſunt inſtrumenta ſu perceleſtis corporis non generāt nec faciunt opus nature ſine uir tute celeſti pmo ignis q̄ eſt maxi me actiuus inter elementa eſt pe ior ſine ꝟtute celeſti q3 inſtrumē ta ſine arte . Ideo ſubdit quo cir ca ſi ignis quē maxie facit ⁊ mo uet ſ3 qūo mouet nō uidet mouẽ eni ꝟtute ſuperceleſtis corporis qm ſine eo non mouet deterius

ꝙ ſupra organa ſine ꝟtute artis.
Notandū aūt ꝙ calor ignis nō ſufficit ad gñonē plātaꝝ ⁊ animaliū uel etiā aliarū reꝝ gñabiliū ſine calore celeſti ꝑmo talis calor magis uꝛ corrūpere res ꝙ generare res ut ꝯmentator dicit in xii. meth. iō ignis ſine uirtute celeſti eſt deterior organis ſine arte quia organa ſine uirtute artis ⁊ ſi non generent rem artificialem non tamen corrumpunt eā calor uero ignis ſine calore celeſti cū hoc ꝙ nō generat corrūpit ⁊ hoc modo exponit ⁊ intendit hunc textum cōmentator. Poſſumus tamen dicere aliter ⁊ melius forte ꝙ ignis ſine uirtute celeſti eſt deterior ⁊ minus actiu⁹ ꝙ ſerra ſine uirtute artis quia ignis non habet aliquem actum nec aliquam formam quam non acquiſiuit in uirtute superceleſtis corporis ipa enim forma ſubſtantialis ignis inducitur in materia eius mediante celo Serra tamen habet aliquem actum ⁊ aliquam formam quam non habet ab arte cum ars non inducat niſi accidentalem formam remaneret igitur ſerra in actu magis ſi amitteret omnē formā quā habet ab arte ꝙ remaneret ignis ſi amitteret omnem formaꝫ quā habet a uirtute celeſti.

Obis auteꝫ ⁊c. Poſtꝙ phūs determinauit de cauſa efficiente generationis ſecundū opinionem aliorum In parte iſta determinat de h⁹modi cauſa ſcðm opinionē propriā ueꝝ qꝛ gño eſt perpetua ſcðm ipm iō aſſignat cām effectiuā perpetuitatis gñonis diuidiꝛ aūt hec pars in duas quia ꝑmo aſſignat hui⁹mōi cauſam generationis perpetue. Secundo oſtendit per quē moduꝫ generatio perpetuatur ibi Quoniam autem Ad euidentiam prime partis notandū ꝙ omne mouens ⁊ omne agens naturale agit propter finem ⁊ ſemper actio intelligitur eſſe media inter agens ⁊ actuꝫ et motio dicitur eſſe media inter mouens ⁊ motum ut poteſt haberi ex quinto metha. in talibus igitur effectibus eſt tria conſiderare agens actionem ⁊ finem propter quem agit igiꝛ in motione eſt ibi mouens motus ⁊ finis propter quem mouet propter quod aſſignando cauſā generationis perpetue Tria facit quia primo aſſignat huiuſmodi cauſam ex parte motus Secundo ex parte finis. Tercio ex ꝑte mouentis. ſecunda ibi Semper uero. tercia ibi Quoniam autem. Circa primum duo facit quia ꝑmo ponit allationem celeſtem ⁊ motum localem eſſe huiuſmodi cauſam Secundo quia motus celeſtes ſunt multi uenatur quis motus celeſtis eſt talis cauſa. ſecunda ibi Quoniam autem. Circa primum duo facit quia ꝑmo continuat dicta dicendis. Secundo exequitur de intento. ſecūda ibi Amplius autem. Dicit ergo ꝙ nobis. i. a nobis prius in libro phiſicoꝝ dictum eſt de cauſis ⁊ principijs naturalibus uꝉr ⁊ nūc in hoc libro determinatū eſt de mā ⁊ foīa q̄ ſunt pricipia gñabiliū ergo reſtat dicere de cā efficiente gñonis ⁊ corruptiōis No tandū aūt ꝙ in libro phiſi ⁊ in hoc libro determiatū ē de mā ⁊

forma q̃ ſunt pricipia gñoiſ ꝛ cor
ruptiois Sȝ ibi detminatũ eſt de
talib⁹ magis uľr ꝛ in cõi hic aũt
magis deſcendẽdo ꝛ in ſpãli nõ
eni ẽ incõueniens diuerſos libroſ
determinare de eiſdẽ ſub alia ꝛ a
lia rõe Amplius aũt. Exeq̃
tur de intento ꝛ duo facit qꝛ pri
mo ꝓponit quod intendit. ſecũ
do probat propoſitũ ibi Simul
aũt. Dicit ergo ꝙ determinatuȝ
prius eſt qm̃ motus ſcḋm allatio
nẽ eſt perpetuus ꝛ qꝛ oſtenſum ẽ
ꝙ talis mutatio eſt perpetua ne
ceſſe eſt entibus hijs. i. entibus
motibus celeſtibus qui ſunt per
petui eſſe gñonem continue. i. ꝑ
petue allatio eni celeſtis ꝛ mot⁹
circularis facit generationẽ actu
aliter quia adducit generans. i.
ſolem ſol eni cuȝ adducitur ꝛ ac
cedit ad nos cauſat generationẽ
cũ uero abducitur. i. cuȝ recedit
cauſat corruptioneȝ Simul
autem. probat quod dixerat vȝ
allationem celeſtem eſſe primaȝ
tranſmutationem ꝛ eſſe cauſam
generacionis ꝛ nõ econtra dicẽs
ꝙ ſimul cũ dictis manifeſtũ qm̃
priora bene dicta ſunt qꝛ primã
tranſmutationẽ dicendã eſt eſſe
allationem ſȝ nõ tranſmutationẽ
uel gñonẽ multũ eni rationabili
us eſt ens eſſe cauſã nõ enti gño
nis. i. nõ enti gñabili ꝗ̃ nõ ens ñ
eſſe cauſã enti ₺m ꝙ fert́ quidẽ
. i. qḋ mouet́ motu locali ẽ ſiue
hẽt rõem entis cũ ſit ſemper qḋ
aũt generatur q̃ſi nõ eſt ꝑpt́ qḋ
allatio celeſt] eſt prior gñoe ꝛ eſt
cã eius ꝛ nõ ecõuerſo Qm̃
aũt. Dixerat allationẽ celeſtẽ eſſe
cauſã gñonis ꝛ corruptionis iueſ
tigat que celeſtis allatio eſt cã
gñonis Circa qḋ duo facit quia
ꝑmo proponit ꝙ cã gñois ꝛ cor
ruptionis debet habere aliquaȝ
diuerſitatẽ in ſe ꝛ aliquã contra
rietatẽ Secundo ex hoc cõcludit
illationem primã nõ eſſe h⁹mõi
cauſã ſed allationẽ obliqui circu
li. ſecunda ibi Ideo non. Dicit
igit́ ꝙ ſuppoſitũ eſt hic ſu. ꝛ det
minatũ fuit prius ꝙ rebus eſt ex
iſtens perpetua ꝛ continua gño
ꝛ corruptio in primo eni libro de
terminatũ fuit prius gñonẽ eſſe
continuam ꝛ perpetuã ex parte
principij materialis quia genera
tio unius eſt corruptio alterius
ꝛ econtra hic aũt ex parte princi
pij efficientis eſt hic ſuppoſituȝ
ꝙ nõ eſt adhuc ſufficienter ꝓba
tũ dicimus eni cãs generationis
eſſe allationẽ ſed manifeſtũ qm̃
allatione ente una. i. uniformi nõ
contingit fieri ambo. i. generati
onẽ ꝛ corruptionẽ qꝛ talia ꝯ̃ria
ſunt idẽ eni ſimiliter ſe habẽs ſẽ
per idẽ innatũ eſt facere quo cir
ca allatione ſimilit́ ſe habẽte aut
ſemper erit gño aut ſꝑ corruptio
nũꝗ̃ tamẽ utrũq; erit. oȝ aũt aut
eſſe motus multos ꝛ motus con
trarios aut allationeȝ aut iequa
litatẽ ſi dẽt eſſe gño ꝛ corruptio
qꝛ ꝯ̃rioꝝ ꝯ̃ria eſt cã Notandũ
aũt ꝙ dicit mot⁹ multos aut al
lationẽ aut inequalitatẽ qꝛ mot⁹
localis ſcḋm contrarietatẽ dupli
citer põt poi cã gñonis ꝛ corrup
tionis. primo qꝛ ſint diuerſe al
lationes ꝛ diuerſi motus quoruȝ
unus cãret gñonẽ alius uero cor
ruptionẽ. Secundo põt hoc po
ni ſi ſit unuſ ꝛ idẽ motus ꝛ tñ ſit
ineq̃lis habens diuerſitatẽ in ꝑti
bus cui⁹mõi ẽ motus ſolis in ob
liquo circulo qꝛ reſpectu nr̃i eſt
ineq̃lis qꝛ in una ꝑte illi⁹ circuli

accedit ad nos in alia uero rece dit Dubitaret aliquis de ꝓ poſitione propoſita ꝙ idem ma nens idē ⁊ ſimiliter ſemper facit idem poſſet eni idē eſſe de hoc ꝑma dubitatio utrū ueritatē ha beret in oibus agētib⁹ vʒ utrū ab aliquo agēte nō uariato nec trāſ mutato poſſent imediate ꝓgre di plura ⁊ diuerſa. Ad hoc autem dici poteſt ꝙ duplex eſt agens naturale ⁊ a propoſito q̇d aūt tenēdū ſit de hoc agēte i na turali ſtatim dicetur Nunc autē oſtendendū eſt ꝙ nō oʒ quodlʒ agens per intellectū uariari ad hoc ꝙ imediate ꝓducat multa qȯ ſic declaratur ut eni ſupra di cebatur quodlibet agens agit ſe cundū modū ſue nature ut ignis q: eſt nature ignee agit igniendo agens uero a propoſito quod eſt nature intellectualis agit intelli gendo ⁊ intelligēdo producit en tia ſed per ſe loquendo qȯ intel ligendo producit multa ſufficit ꝙ multa intelligat ⁊ multa pro ducere poſſit Si igit̄ tale agens abſq; ſui uariatione pōt multa ī telligere abſq; eo ꝙ tranſmutet̄ pōt multa ꝓducere Si uero nō pōt multa intelligere niſi trāſmu tatum nō pōt multa producere niſi uariatū omne igit̄ intelligēs qȯ ꝑ diuerſas ſpēs intelligit mul ta q: intellectus nō pōt ſe ⁊ per fecte ſil̄ iformari diuerſis ſpēb⁹ ſi tale agēs dēt itellgēdo ꝓduce re multa oʒ ipm traſmutari ꝭm diuerſas iformatiōes ſpēꝝ ſʒ ꝑma cā q: ꝑ unicā ſuā ſbām intelligit oia ⁊ cū intelligēdo ⁊ uolēdo ꝓ ducat poterit ſimul multa ꝓdu cere cum ſimilis multa intelligat ꝑmo quia quodlibet enſ per ſuā ſbām abſq; alio medio ītelligit qȯlʒ ens ꝑ ſe ipm abſq; alio me dio producere pōt Notandū eſt ꝙ cū intelligentie nō habeāt organa quia non habent manus nec habent pedes quidq̇d agūt intelligendo ⁊ uolendo agunt ſe cundum ergo ꝙ per intellectum ſunt apte nate agere quidquid abſq; ſui uarione poſſunt intelli gere illud poſſunt intelligendo efficere Sed in intelligentijs eſt ordo quidam nam deus cū ſit ꝑ mus ⁊ ſupremus agit nullo pre ſuppoſito ⁊ ei uniuerſa natura nata eſt obedire quantuʒ ad mo tum ⁊ quantū ad generationem que eſt ad formaʒ Intelligentijs uero obedit mā corporalis q̄tuʒ ad motum localem non quantū ad formam ſbē enim ſeperate ni ſi per adhibitionem ſenſuum ⁊ coniungendo actiua paſſiuis nō poſſunt uarias formas inducere ſed hoc declarare non eſt preſen tis ſpeculationis ſufficit autem ad preſens ſcire ꝙ quia de⁹ agit intelligendo ſicut abſq; omni ua rietate per ſeipſum abſq; medio omnia intelligit ſic abſq; ſui mu tatione per ſeipſum inmediate poteſt omnia producere Du bitaret ulterius aliquis dato ꝙ aliquod agens imediate a propo ſito poſſit diuerſa producere ꝓp ter quod propoſitio tacta in ta libus agentibus ul̄iter ueritateʒ non habet utruʒ in omnibus na turalibus agentibus ueritatem habeat Ad hoc aūt pōt dici ꝙ agenſ naturale agit ut eſt ⁊ ut hʒ eſſe ſicut agēs a ꝓpoſito agit ut itelligit ſicut g⁹ agēs a ꝓpoſi to debet per ſe ⁊ imediate diuer ſa ꝓducere oʒ ꝙ diuerſa itelligat

Sic agens naturale ſi debet ime
diate diuerſa producere oꝫ ꝙ di
uerſa ſit.i.diuerſitatē in ſuo eſſe
habeat cū igit̄ nō ſit inconueni
ens ꝙ aliquod agens ꝑ intellcm̄
abſq̄ ſui mutatiōe diuerſa intel
ligere ſit tamen inconueniens ali
quod agens in ſui mutatione di
uerſa habere ⁊ in ſuo eſſe diuerſi
tatē eſſe propō dicta ꝙ idem ma
nens idem ⁊ ſimiliter ſemper fa
cit idē licet nō habeat ueritatem
in omni agente a propoſito ueri
tatē tamen habet in omni agēte
naturali Ulterius aūt dato ꝙ
agens aliquod manens ideꝫ poſ
ſit multa producere pōt eſſe du
bium utꝝ cōcedendū ſit.ſ.ꝙ idē
ſecundum idem ſemper facit idē
Ad hoc aūt dici poteſt ꝓpoſitio
nem predictam ul̄r in omni agē
te ueritatem habere prima enim
cauſa eſt manens eadem ⁊ non
uariata ⁊ diuerſa producit pro
ducit tamen ea non ſecundū idē
quia non ſecundum eandem ydē
am nam ut ſupra per comentato
rem tangebatur omnes forme q̄
ſunt in potentia in materia p̄ma
ſunt actu in motore p̄mo has au
tem formas ydeas appellare poſ
ſumus ſcd̓m igit̄ aliā ⁊ aliā for
mā talē ſiue ſcd̓m aliā ⁊ aliā yde
am deus aliud ⁊ aliud ꝓducere
pōt ſi enī eſt īpoſſibile primū pri
cipiū rationabiliter agere inpoſ
ſibile eſt ip̄m ſcd̓m eandem rōnē
⁊ ſcd̓ꝫ eandē ydeā producere ho
minē ⁊ equū prima enī cā ſic ꝓ
ducit res ut eſt apta nata ymita
ri ab eis omnia enī in tantū ſunt
per ip̄m inquantū ꝑticipant eſſe
diuinū ⁊ ſcd̓m ꝙ aliter ⁊ aliter ꝑ
ticipant eſſe diuinuꝫ alia ⁊ alia
ratione ſunt cōdita rō enī ⁊ ydea

qua producuntur entia nihil ali
ud eſt q̄ꝫ diuina ſbā ut eſt ymita
bilis ab eis ⁊ quia diuerſa entia
diuerſo modo ymitantur eſſe di
uinū nō eſt intelligere diuerſa en
tia eadē ratione eſſet ꝓducta dū
igit̄ dicimus ꝙ idē ſe habens ſi
militer ſemꝑ facit idē ſi ſimiliter
inportat unitatē rōnis ⁊ unitatē
per omnē modū ueꝝ eſt quia idē
q̄tūcunq̄ ſit agens a propoſito
ſecundū eandē rōnē ⁊ ydeā nūq̄
facit diuerſa Si uero li ſimiliter
inportat inuariabilitatē ſic pro
poſitio dicta nō habet ueritateꝫ
in agentibus a propoſito quia a
liquod tale agens nō uariatū po
teſt imediate diuerſa producere
ex hoc igitur patere pōt ꝙ plura
litas cātoꝝ aliquo mō reducitur
ad pluralitatē i ea tamē iſti effec
ti plures reducūtur in plures rō
nes ⁊ in plures ydeas quas ime
diate diuina eſſe dicim⁹ ⁊ in ipō
deo Ex hoc etiam patet ꝙ ex
uno ſcd̓m rōnem non procedit
niſi unū propter quod licet eſſet
ualde abuſiuus modus loquen
di ut tamen in dictis phōꝛuꝫ ac
cipiamus aliquam ueritatem di
cere poſſumus ꝙ idem ſimiliter
ſe habens ſemper facit idem Si
liceat dicere ip̄m p̄mū principiū
ut facit plura nō ſimiliter ſe hr̄e
qꝛ nō ꝑ eandē ſimilitudinē nec ꝑ
eandē ydeā nꝫ ſcd̓m eandē rōnē
diuerſa produxit. Notādū tn̄
ꝙ ut lr̄a phi ſaluet̄ ſufficit ꝙ a
gens naturale nō poſſit ꝓduce
re diuerſa niſi in ſe diuerſificaret̄
intētio enī ei⁹ eſt ꝙ allatio p̄ma
nō ſit cā gn̄onis ⁊ coꝛruptionis
qꝛ eſt ſꝑ uniformis Sꝫ allatio ob
liqui circuli eſt talis cā ſꝫ ut ple
ne pꝫ in talib⁹ nālib⁹ agentibus

per ſe loquendo propoſitio dic ta.ſ. ꝙ idem ſimiliter ſe habens ſemper facit idē nullaȝ habet calumpniā. Ideoq̧ rō. Concludit ex dictis allationē primaȝ nō eſſe cauſaȝ generationis ⁊ corruptionis ſed allationē obliqui circuli. circa quod duo facit qꝛ primo facit quod dictum eſt Secundo oſtendit quomodo per talem allationem ſaluari poteſt generatio ⁊ corruptio ibi Neceſſe. Dicit igitur ꝙ allatio prima non eſt cauſa generationis ⁊ corruptionis ciꝰ ratio eſt quia allatio illa ſemper eſt uniformis ſed allatio illa que eſt circa obliquū circuluȝ ſup̄ eſt talis cauſa quia in hac allatione eſt talis diuerſitas in ea eni continuū ineſt quia nunq̧ illa allatio deficit ⁊ eſt in ea moueri duos motus acceſſionis ⁊ receſſionis quare per taleȝ diuerſitatem generationem ⁊ corruptioneȝ poterit cāre Notanduȝ aūt ꝙ in celo diſtiguūť duo motus unus eſt primi mobilis qui ſemper eſt uniformis ⁊ huiꝰmodi motus eſt ſuper polos mūdi ſecunduȝ equinoctialem circuluȝ equaliter diſtantem ab utroq̧ polorū qui ⁊ comuni nomine circulus primi mobilis appellať ⁊ ille motus eſt ab oriente in occidentem ⁊ uocatur diurnus qꝛ in die naturali completur ultia enim ſpera cuius eſt ſic moueri infra diem ⁊ noctem facit unaȝ diem naturalem quia reuoluitur circa terram ſemel Alius motus eſt quaſi oppoſitus huic ab occidente in oriens ſuper polos zodiaci qui diſtant a polis mundi per xxiii. gradus cum aliquibus minutis. Circulus autem ſecās ſperam per medium ſecundum equalem diſtantiam ab iſtis polis eſt zodiacus qui ſic ſe habet ad iſtos polos ſicut equinoctialis ad polos mūdi quod eſſe nō poterit niſi zodiacus obliqueť ſuper equinoctialem ⁊ in una parte declinaret ad ſeptemtrionem in alia uero parte ad meridiem Sub hoc autem zodiaco currit ſol qui propter ſui magnitudinē ⁊ luminoſitatem dicitur pater planetarum ⁊ herbaruȝ ⁊ deoruȝ ⁊ uiroruȝ .i. plantarum ⁊ hominuȝ pater enim ſideruȝ ⁊ planetarū eſt quia lumen eis prebet hominū auteȝ pater eſt quia homo generat hominem ⁊ ſol ſecundū enim hunc circuluȝ ſol habet duos motus acceſſionis ⁊ receſſionis qꝺ a principio capricorni uſq̧ ad principium cancri dicitur accedere per alia uero ſex ſigna recedere ita ꝙ tantus eſt motus acceſſionis q̄tus receſſionis hoc uiſo facilius patent dicta ⁊ dicēda Neceſſe enim. Oſtendit quomodo per motum obliqui circuli cauſatur generatio ⁊ corruptio circa quod duo facit qꝛ primo facit quod dictum eſt Secundo probat dictuȝ per ea que apparent ſenſui ibi Apparent autem. Circa primum duo facit qꝛ primo oſtendit quomodo talis motus circularis generationem ⁊ corruptionem cauſat Secundo ex hoc concludit tempus ⁊ uitaȝ uniuſcuiꝰq̧ menſurari quodam circulo ⁊ quadam periodo. ſecūda ibi Ideoq̧ tempus. Dicit igitur ꝙ ſi ſemper erit continue generatio ⁊ corruptio neceſſe eſt ſemper aliquid moueri ut non deficiant tranſmutationeſ hee.ſ.

generatio ⁊ corruptio .in illo au
tem motu oportet eſſe duo.i.uni
formitatem ⁊ difformitateꝫ ſicut
acceſſionem ⁊ receſſionem ut nō
contingat alterum ſolum quia ſi
eſſet motus uniformis ſenſui non
cauſaret utrumq̃ ſed cauſaret al
terum ſolum quia ſolum genera
ret uel ſolum corrumperet igitur
in illo motu obliqui circuli ē cō
tinuitas ⁊ eſt diuerſitas ipſius igi
tur totius continuitatis cauſa ē
allatio ⁊ motus quia ille motus
continuus eſt Sed difformitatis
ut preſentie ⁊ abſentie ſiue acceſ
ſus ⁊ receſſus cauſa eſt inclinatio
.i.obliquitas illius circuli cōtin
git enim propter obliquitatem
ipſius circuli quo mouetur quan
doq̃ eſſe longe ut cum recedit
quandoq̃ eſſe prope ut cum ac
cedit ipſo uero ſole ente in diſtā
tia inequali ⁊ inequalis erit mo
tus.i.inequaliter mouebit ⁊ alte
rabit nos cum ſecundum tempo
ra iequaliter diſtet a nobis quo
circa ſi ſol in adueniendo ⁊ in ꝓ
pe eſſe generat ⁊ in recedendo ⁊
in longe fieri ad ipſm ſolem oppꝫ
ꝙ corrumpat ⁊ ſi multociens in
adueniendo generat etiam mul
tociens recedendo corrumpit cō
trariorum enim contraria eſt cau
ſa Addit autem ꝙ generatio
⁊ corruptio ſecundum naturam
comunem ut ſecundum naturaꝫ
corporis celeſtis inſunt in ratio
ne equali quia acceſſionis tempꝰ
cui attribuitur generatio ut dic
tum eſt equale tempori receſſio
nis cui attribuitur corruptio

Ideoq̃ tempus. Concludit ex
dictis omnia menſurari quadaꝫ
circulatione dicens ꝙ quia hec
inferiora reducuntur in motum
celi iō ꝙ tempus ⁊ uita uniuſcꝰ
ꝙ habet numerum menſuram ex
reuolutionibus celi quodlibet
enim generabile determinatᷣ hoc
.ſ.certo numero ⁊ reuolutiōe q̄
omniū eſt ordo omne tempus ⁊
uita menſuratur pariodo.i.circu
lari menſura dicitur enim pario
dus a pari quod eſt circum ⁊ o
dos quod eſt modulatio ſiue cō
ſonantia quia omnia menſuran
tur quadam circulari conſonan
tia Sed tamen non omnes res
menſurantur eadem menſura ⁊
eadem pariodo ſed hij quidem
minori menſurantur hij autem
maiori hijs quidem menſura
eſt annus hijs autē maior ꝙ an
nus alijs autem minor pariodus
ꝙ annus eſt menſura.

Apparent autem. Mani
feſtat quod dixerat ꝑ
ea que ſenſui apparēt
dicens ꝙ q̄ dicta ſūt a
nobis ſunt confeſſa ⁊ concordia
hijs que apparent ſecundum ſen
ſum uidemus enim ꝙ aduenien
te ſole eſt generatio recedente au
tem ſole eſt corruptio In tempo
re enim equali eſt alterutrum ⁊
utrumq̃.ſ.generatio ⁊ corruptio
quia motus acceſſionis ⁊ receſſi
onis equalis eſt ideo quia tem
pore generationis ſecundum na
turam celeſtis circuli eſt equale
tempori corruptionis appellat
autem hic tempus generationis
totum illud tempus in quo res
perficit ⁊ attendit ad perfectio
rem ſtatuꝫ tempus uero corrup
tionis uocatur id in quo deficit
⁊ tendit ad corruptionem donec
ſit corruptum hec autem duo tē

poꝛa licet ſint equalia ſecunduꝫ naturam celeſtis circuli poſſunt tamen fieri inequalia pꝛopter aliam ⁊ aliam diſpoſitionem materie Jdeo ſubdit ꝙ pꝛopter quandam confuſionem elementoꝛum ad inuicem pꝛopter aliam ⁊ aliā mixtionem contingit multociēs in minoꝛi tempoꝛe coꝛumpi ita ꝙ tempus coꝛuptionis minus eſt tempore generationis materia enim ente inequali ⁊ non ente materia eadem ⁊ equaliter diſpoſita ubiqꝫ neceſſe eſt generationes inequales eſſe ⁊ has opoꝛtet eſſe cicioꝛes has uero tardioꝛes ⁊ quia generatio unius eſt coꝛruptio alterius accidit pꝛopter generatienem hoꝛum alijs generari coꝛuptionem ſunt enim aliqua coꝛupta quia ſunt aliqua generata Notandum eniꝫ nō omnes conſtellationes nec omnes aſpectus ſiderum equaliter durare ⁊ per equale tempus habere influentiam ymo talem aſpectum habet iupiter coniunctꝰ cum ſaturno queꝫ non habet cōiunctus cum luna ⁊ quia uelocius diſſoluitur cōiunctio illa quā habet iupiter ad lunam eo ꝙ luna omnium planetarum ſit ueloциſſima ꝙ̄ diſſoluitur coniunctio iouis ad ſaturnum quia quilibet eoꝛum tardiꝰ mouetur Et appellamus tarde moueri quod tardius complet curſum poſſibile enim eſt ſaturnuꝫ uelocius moueri luna licet luna compleat curſum ſuum in menſe ſaturnus autem in xxx. annis quia foꝛte plus ſuperat circulus ſaturni circuluꝫ lune ꝙ̄ triginta anni vnum menſem Hij enim duo motoꝛes pergunt inequales uias ⁊ inequalibus tempoꝛibus ſed uia plus ſuperat uiam ꝙ̄ tempus tempus quod mouetur per uiam maiorem uelocius moueri contingit ſꝫ hoc nō diuerſificat pꝛopoſitū nr̄m planete enim ſecundum ꝙ uelocius ⁊ tardius efficiunt motum ſuuꝫ ſic cum coniunguntur uelocius ⁊ tardius ad inuicem ſeperantur Si igitur coniunctiōes ſiderum ⁊ aſpectus eoꝛum non equaliter durationem habent qꝛ in alia ⁊ alia amiſtione dominatur alius ⁊ alius aſpectus non omnia mixta equaliter durabūt nec menſurabuntur eadem pariodo amplius mixta pꝛopter aſpectus ſideruꝫ non ſolum magis ⁊ minus permanent quia huiuſmodi aſpectus magis ⁊ minus durant Sed etiā hoc contingere poteſt quia unus aſpectus eſt alio foꝛtioꝛ vnum igitur mixtum erit permanentius alio ſecunduꝫ ꝙ in alio dominabitur foꝛte foꝛtioꝛ ule debilioꝛ aſpectus quidquid igitur ſciret durationē omnium aſpectuum ⁊ omnium coniunctionum ⁊ ſciret omnium uires ſiderum exiſtentium in circulo celeſti quando res generatur de duratione ipſius rei genite aliqua pronoſticari poſſet ſed illud omnimodam neceſſitatem non haberet quia ut comuniter ponitur impediri poſſit ex libero arbitrio ⁊ ex alia diſpoſitione ⁊ alia materia ideo quantum eſt ex natura celi omnia menſurant ſua pariodo ⁊ ſua circulatione ⁊ illa pariodus non eſt equalis ſed aliquoꝛum eſt maioꝛ aliquorum minoꝛ poteſt tamen hꝰmōi pariodus cum ſit magna ſiue ꝑna uocari unus annus ⁊ diuidi

ꝑ quartas ut per uer eſtatem au
tūpnū ⁊ hyemē ſed ſi ſit magna
ꝑiodus habebit magnū autūp
nū ⁊ magnū eſtatem in una enim
die illa quatuor tempora diſtin
guere poſſumus quia diuiſa die
inquatuor quartas una quarta
aſſimilat᷑ magis hyemi ⁊ erit fri
gida ⁊ humida alia aſſimilabit᷑
magis ueri ⁊ erit calida ⁊ humi
da alia magis autūpno ⁊ erit fri
gida ⁊ ſicca alia uero magis eſta
ti ⁊ erit calida ⁊ ſicca ita ꝙ ſi ali
quod animal haberet uitā deter
minatā per unā diē qꝺ dicitur a
multis cōtingere de quodā piſce
q̇ in eodē die morit᷑ ⁊ orit᷑ vn̄ ⁊
piſcis ille uocat᷑ dies qꝛ uita eiꝰ
q̄ꝫtū eſt ex celeſti corꝑe una die
uiuit ſeu ſupernatat nihilominꝰ
tamē hiꝰmodi piſcis dici pōt ui
uere per annū ſed ille annus ēēt
ualde paruus ⁊ hr̄et ualde ꝑuuꝫ
autūpnū ⁊ ꝑuuꝫ uer ſic etiā ſi du
ratio reꝝ eſſet ꝑ centū annos oēſ
illi centuꝫ anni poſſunt dici unꝰ
annus ⁊ una ꝑiodus ⁊ autūpnuſ
uel yems illius anni eſſet xxv. an
noꝝ ſolariū quia xxv eſt quarta
pars centenarij. Unde phūs in
libro metha. aſſignat cauſaꝫ qua
re una pars terre uno tēpore ha
bundat aquis ⁊ alio tēpore alia
pars habundat aere ſic terrā ſe
cundum aliuꝫ ⁊ alium aſpectum
corpoꝝ ſupercaeleſtiuꝫ in una par
te ſeneſcere ⁊ effici ſiccam in alia
uero parte iuueneſcere ⁊ effici
humidam ſed illa iuuentus ⁊ illa
ſenectus menſurantur anno mag
no ⁊ ē in illo anno aſſignare mag
nū autūpnuꝫ ⁊ magnam eſtatem
tranſit enī aliqn̄ ſpaciū mille an
noꝝ uel pluriū anteq̄ꝫ terra iuue
nis ⁊ hūida ſeneſcat ⁊ fiat ſicca

totū tamen illud tempus unus
annus magnus dici poteſt ſicut
igitur in eodē anno ſolari per vi
ſigna ſol accedit ⁊ ꝑ ſex ſol rece
dit ita ꝙ tempuſ aceſſionis eſt
equale tempori receſſionis ſic qꝛ
uita ⁊ permanētia ciꝰlꝫ rei q̇daꝫ
annus dici pōt in illo anno tem
pus acceſſionis qꝺ pōt dici tē
pus gn̄ois eſt equale tempori re
ceſſionis qꝺ pōt dici tempꝰ cor
ruptionis ut ſi res eſſet apta na
ta uiuere ex celeſti circulo ꝑ c. an
nos ꝑ l. annos diceretur perfici
⁊ generari ꝑ alios vō l. annos di
ceretur deficere ⁊ corrūpi. Ex
hoc aūt apparet ꝙ ſicut in moti
bus ſiderum nō eſt proprie aſſig
nare ſtatum quia ſidera cōtinue
mouentur propter quod ſi aſſig
natur ibi ſtatus hoc eſt ſecundū
quid ſicut dicitur planeta ſtatio
narius non quia ſecundum ueri
tateꝫ ſtet ſed quia poſt retrogra
dationem antequam fiat direc
tꝰ ſecundum quandam ſimilitu
dinem dicitur ſtationarius quia
retrogradatio cōtraria directio
ni uidet᷑ eſſe ⁊ inter duos motuſ
contrarios eſt dare quietem me
diam ſicut etiam ſol in cancro ⁊
capricorno dicitur ſtationarius
unde ⁊ comuniter dicitur ꝙ hec
duo ſolſticia faciunt cancer ⁊ ca
pricornus ſecundum tamen ueri
tatem ſol nunq̄ꝫ ſtat ſed quia uſ
q̄ꝫ ad cancrum dicitur ad nos ac
cedere a cancro ultra dicitur a
nobis recedere cum igitur acceſ
ſus uideatur eſſe equalis receſſi
oni in principio cancri per quā
dam ſimilitudinem dicitur ſta
tus quia inter motus contrari
os eſt dare quietem mediam ſic
etiam in capricorno ſtat quia

nſi ad capricornū ſol a nobis re cedit a capricorno ultra dicitur ad nos accedere ⁊ ſicut ſidera nū ꝙ̄ ſtant ſed uel ad nos accedunt uel recedunt ⁊ tp̄e acceſſionis ē equale tp̄i receſſiōis ſic ꝙ̄tū eſt ex celeſti corpore ⁊ ex motu ſide rū in uita uel in duratione alicꝰ generabilis nō eſt ꝓprie dare ſta tū ꝓprie loquendo ſꝫ ſcd̄m natu rā celeſtē medietas totius illius tp̄is dicitur eſſe tempus gn̄onis ⁊ alia medietas dicit̄ eſſe tempꝰ corruptionis ꝙ ſi ita nō ſit ⁊ alit̄ contingat hoc eſt ex remedijſ ad hibitis ex libero arbitrio uel ex alia ⁊ alia diſpoſitione materie ⁊ hinc eſt forte ꝙ cū eſt tp̄s iuuē tutiſ hōis ſit uſqꝫ ad trigītaquin qꝫ annos ut cōmentator ait ꝓpt̄ qͦ uita nālis hūana in octogita annis terminari debet ꝓpter ali am ⁊ aliā diſpoſitionē materie a liqui magis ⁊ minus uiuūt ꝑmo ex eo ꝙ homines per libeꝝ arbi triū adhibent magnā diligentiā circa propiū corpus dato ꝙ tem pus iuuentutis duret uſqꝫ ad tri gintaquinqꝫ annos uiuūt tamen homines aliī per centum annos ⁊ ultra cōtingit enī ꝑ diligentiaꝫ adhibitā ex humana idustria qꝛ ſapiens dn̄abitur aſtris ut vult tholomeus in cētiloquio ſuo uel hoc contingit ex alia ⁊ alia diſpo ſitione materie Eſt aūt diligē ter notandū ꝙ ſm̄ intentionem phōꝝ hōies qꝛ ſunt unū in nā ⁊ ſpē ꝙ̄tū ē ex p̄te ſpēi cōpetit eiſ unū tēpus gn̄onis ⁊ corruptiōis tamē qꝛ ſpēs humana ſaluat̄ in diuerſis cōplexionibꝰ ſm̄ diuer ſas complexiones naturalit̄ aliq̄ magis ⁊ minus uiuūt ſic abſolu te loquendo ꝙ̄tū eſt ex parte ce leſtis circuli cuilibet ſpēi cōpetit una p̄iodus tn̄ ſcd̄m ꝙ idiuidua illius ſpēi ſub alia ⁊ alia conſtel latione oriunt̄ ſic menſura erit a lia ⁊ alia p̄iodo ꝓpt̄ quod pate re pōt qūo diuerſificatur p̄iodꝰ in rebus ⁊ qūo nō ⁊ hec ad iſta ſufficiant

Emper uero .In parte iſta ut dicebatur aſſig nat phūs cauſam per petuitatis gn̄oniſ ex cā finali circa quod tria facit qꝛ p̄ mo facit quod dictū eſt Secūdo quia dixerat omnia inferiora ſuſ cipere menſurā ex motu celi r̄du cit omnia talia in motū celeſteꝫ. Tercio ex hiſ que dicta ſunt aſ ſignat ſolutionē cuiuſdā dubita tionis ſiue dubitabilis queſtio nis .ſecunda ibi Omnino ⁊ alia tercia ibi Simul aūt. Dicit ergo ꝙ ſemper ut dictū eſt continua erit generatio ⁊ corruptio ⁊ ꝓpt̄ quam cauſam nūꝙ̄ deficiet ꝙ̄tū eſt ex parte motus obliqui circu li ſed quia hoc rationabiliter cō tingit nō ſolū ex p̄te motus ſꝫ ēt ex p̄te finis qm̄ in oībus ıquimꝰ ſēper māꝫ deſiderare qͦ melius eſt melius aūt eſt eſſe ꝙ̄ nō eſſe Sed eſſe quot modis dicimus ⁊ quot modis accipit̄ eſſe dictū ē in aliſ ut in v.meth. ⁊ in vii.cū igit̄ hͦ.ſ.ēe ipoſſibile ſit exiſtere ⁊ cōtinuari in oībus ꝓpt̄ longe diſtare a p̄ricipio quedā eiꝫ in tā tū diſtant ⁊ deficiūt ab eſſe p̄mi principij ꝙ in ſuo eſſe cōtinuari non poſſunt ideo reliquis .i.deꝰ cōpleuit eſſe ⁊ cōtinuauit eſſe ge nerabilium continuam faciens generationeꝫ eorum nam ita per gn̄om ꝯtinuā maxie cōtinuabit̄ tale ēe qꝛ ſemper fieri ꝑ gn̄onē cē

pꝛoxime .i. pꝛopinquū ipi ſbē.
Notandū aūt ꝙ gño eſt uia i
eſſe ⁊ in ſbāz ⁊ q: uia eſt pꝛoxia
termio generatio eſt ꝓpiqua ipi
eſſe ⁊ ipi ſbē cū igit̃ generabilia
nō poſſent cōtinuari i ſuo eſſe cō
tinuat ea alio mō deus .ſ. ꝑgene
rationē q̄ eſt pꝛopinqua ipi eſſe
igit̃ ex ꝑte finis ⁊ ex parte ipius
eſſe qȯ intendit̃ finaliter in natu
ra continuabit̃ generatio bonuz
eſt eni cū quis nō pōt ipm finez
optinere ſecundū ſe ꝙ accipiat a
liquid pꝛopinquū fini ⁊ continu
et ſibi finē quod eſt fini pꝛopin
quū que igitur eſſe perpetuuz ac
cipere nō poſſunt accipiant ꝑpe
tuā generationē quia generatio
pꝛopinq̄ eſt ipi ēe. Notanduz
etiā ꝙ ſpecies eſt pꝛopinqua ipi
idiuiduo totū eniz eſſe diffinitm̄
⁊ tota natura indiuidui eſt ſpēs
indiuiduū eni ſupꝛa ſpeciem ad
dit ſignationem materie cū igit̃
generabilia in eſſe indiuiduali ꝑ
petuari nō poſſunt cōpleuit de⁹
perpetuitatē ipius eſſe modo re
liquo .i. modo alio q: perpetua
uit ea in eſſe ſpecifico que ꝑpetu
ari non poterant in eſſe ſignato
nā ſemꝑ fieri generationē ⁊ ꝑpe
tuari ſecundū ſpēm eſt pꝛoximū
ipi ſbē indiuidue quia tota ſbā
indiuidui reſeruatur in ſpe pōt
igit̃ lr̄a ꝑbabita duplicit̃ legi vz
pꝛo ut generatio eſt pꝛopinqua
ipi eſſe ⁊ pꝛout ſpēs eſt pꝛopinq̄
ipi ſbē indiuidue utroq̧ eni mo
do vz ſcōm generationē ⁊ ſcōm
eſſe ſpecificū ꝑpetuant̃ hec gene
rabilia ſcōm phm̄ Dubitaret
foꝛte aliquis de eo ꝙ phūs i lit
tera innuit ꝙ deus intendens ꝙ
melius eſt ⁊ intendens ipm eſſe
ꝑpetuauit generationē generabi
liū cū igitur eſſe generabiliū ſit
aliquid aliud ab eſſe diuino ſi
deus tale eſſe intenderet ſequere
tur ipm intendere aliquod extra
ſe ⁊ quia finis eſt id quod inten
ditur mouet agentē ⁊ facit effici
entē deus cōſtitueret ſibi aliquē
finē pꝛeter ſe ⁊ aliqȯ bonū aliud
a deo moueret deū ⁊ ageret qȯ
abſurdū eſt Ad hoc dici pōt
ꝙ deus unū effectū oꝛdinat ad a
liuz effectū deū igit̃ agere pꝛop
ter finē aliuz pōt dupliciter intel
ligi uel ꝙ ille finis ſit finis dei ef
ficientis uel ꝙ ſit finis effectus
diuini ꝑmo mō loquēdo ē inpoſ
ſibile nihil eiz aliud a deo pōt ēe
finis ipius deus eni ꝓpt ſeipm
nō per alium finem operatus eſt
uniuerſa. ſed ſecundo modo ꝓ
poſitio poteſt eſſe uera deus eni
poteſt operari pꝛopter finez aliū
ſed ille finis nō erit finis dei ope
rātis ſed diuini operis q: non ē
inconueniens unuz diuinuz op⁹
oꝛdinari ad aliud diuinuz opus
⁊ ſic deus mouet ⁊ continuat ge
nerationez pꝛopter eſſe generabi
liuz quia motus ⁊ generatio que
ſunt quoddam opus diuinum
oꝛdinātur ad eſſe generabilium
quod eſt per diuinum opus Sic
igitur ymaginari debemus ꝙ fi
nis ⁊ bonū ſunt obiectum uolun
tatis ⁊ ſunt apꝑehenſa ab intel
lectu nullū eni bonū mouet uolū
tatem niſi ſit ab intellectu apꝑe
henſum ideo motus uolendi ſe
quitur motuz intelligendi ſicut
igitur deus nihil aliud intelligit
extra ſe tamq̧ pꝛicipale obiectū
ſed pꝛimo ⁊ per ſe intelligit ſeip
ſum ⁊ intelligendo ſeipſum om
nia intelligit ſic tamq̧ pꝛincipa
le uolitum uult ſuam bonitatē ⁊

ſeipm ⁊ uolendo ſeipm vult alia
Dubitaret ulterius aliqs qꝛ
nō ſolū incōueniens eſt eſſe gn̄a
biliū eſſe finē dei ſed eſt inconue
niens eſſe tale eſſe finē illius mo
tus Si enī corpora ſupercelestia
mouentur ꝓpter gn̄onē iſtoꝝ in
ferioꝝ ⁊ ꝓpter eoꝝ eſſe igit̄ hec
ſunt nobiliora illis cū ſemꝑ finiſ
ſit potior hijs que ſunt ad finez
Nec ſufficeret ſi quis concederet
hoc ueꝝ eſſe qꝛ inter hec inferio
ra claudit̄ homo qui celo nobi
lior eſt qꝛ homo nō ē celo nobili
or ex ea parte qua ē corruptibiliſ
ſꝫ ſi hoc ueꝝ eſt ỽitatē hꝫ per in
tellectū qui alteꝝ genus eſt ⁊ ſe
perat̄ ab alijs ſicut perpetuuꝫ a
corruptibili ⁊ qꝛ per ſe ⁊ directe
celuꝫ eſt cauſa iſtoꝝ inferioꝝ ut
generabilia ⁊ corruptibilia ſunt
qꝛ ſcđm ꝙ talia nō ſunt nobilio
ra celo per ſe loquendo uidetur
ſequi ꝙ nobile ad ignobile ordi
netur ſi motuſ celi ſit propter or
dinationem iſtoꝝ inferiorum

Amplius cum celuꝫ nō ſoluꝫ
faciat ad generationeꝫ hominis
ſed etiā ad gn̄ationē alioꝝ ſemꝑ
uidetur ſequi ꝙ nobile ſit ꝓpter
innobile ſi motus celi ſit ꝓpter
gn̄onē quā cauſat Ad hoc au
tē dici pōt ꝙ finis ⁊ id ad quod
ordinat̄ aliquid nō eſt quodlibꝫ
intentū ſꝫ intentū principale ſm̄
enī ſententiā phōꝝ celū intendit
per ſuū motū gn̄onē iſtoꝝ inferi
oruꝫ nō tn̄ intendit eā pricipalit̄
ſꝫ qꝛ gn̄ando hec inferiora exiſtit
eoꝝ cā ⁊ aſſimilat̄ cē pme que ē
maxie cā intendit gn̄onē iſtoꝝ ut
ꝑ eā conſequatur ſimilitudinē cē
pme nō eiꝫ dēmus arguere ꝙ no
bile ſit ꝓpter innobile nec ꝙ ce
lū ſit propter generationē elemē

toruꝫ qꝛ nō intendit taleꝫ gn̄oneꝫ
principalē ut dictū eſt. Ul
terius aūt conſurgit dubitatio
quomodo celū ⁊ natura poſſunt
intendere aliquid ⁊ ſi forte hoc
de celo poſſet concedi qꝛ ſecun
duꝫ quoſdam celi ſunt animati
iuxta illud auerroys i ſua metha
phiſica Celū eni eſt animal obe
diēs deo qđ utrū habeat uerita
tem ⁊ qualiter ſit intelligendum
celos eſſe animatos non eſt pre
ſentis ſpeculationis ueruꝫ tamen
quidquid ſit de celo de natura
tamen cum cognitione careat di
cere qđ intendit ⁊ ꝙ ſit aliquid
de intentione eius uidet̄ eſſe ab
ſurdum male ergo dicit phūs ꝙ
natura deſiderat uel intēdit qđ
melius eſt. Ad hoc autem di
ci poteſt ꝙ deſiderium ⁊ appeti
tus ⁊ intentio dicunt incilnatio
nem quandam ad cognitionem
precedentem quia deſiderium
⁊ talia mentem ⁊ cognitioneꝫ ui
dentur preſupponere natura igi
tur ſi deſiderat ⁊ appetit hꝰmōi
appetitus aliquam cognitionem
p̄ſupponit qꝛ ſi iclinaret̄ nā i ali
quid ⁊ illa inclinatio nō ꝓcederꝫ
a cognitione nō mereret̄ nomen
appetitus natura eni appetit ⁊ ꝑ
cognitionem appetit nō per cog
nitioneꝫ que ſit in ip̄a ſꝫ ꝑ cogni
tionē que ſit in alio ſicut eni uo
luntas appetit ⁊ tn̄ uoluntas nō
cognoſcit ſꝫ dirigitur a cognoſcē
te ſic natura ſuo mō appetit ⁊ de
ſiderat licet non cognoſcat dici
tur tn̄ deſiderare qꝛ a cognoſcen
te dirigitur cum enim uideamuſ
naturam ita directe agere ut plu
rimuꝫ aſſequatur finem debituꝫ
debemuſ arguere ꝙ ab aliqͦ itel
lectu nā dirigit̄ in cuiuſ uirtute

conſequat᷑ finem intentū cāliter
eniꝫ aliq̄d ſequit᷑ finē ⁊ t᷑minum
niſi uel ip̄m ſit in ſe cognoſcens
ul᷑ dirigat᷑ ab aliquo cognoſcēte
⁊ iō opus nature dr̄ opus intelli
gentie qꝛ natura nō agit niſi per
intelligentiā ſic directā ſic igitur
ꝑ tanto dicitur natura intēdere
⁊ deſiderare nō qꝛ ut dictū ē ip̄a
in ſe cognoſcat ſꝫ qꝛ ab intelligē
te ⁊ cognoſcente dirigit᷑ ⁊ iſta
eſt ſententia cōmentatoꝛis ſuper
xii. meth. ubi dr̄ ꝙ ſ̄ꝫ hoc ē intel
ligendū ꝙ natura facit aliquid
perfecte ⁊ oꝛdinate q̄uis natura
nō intendat niſi rememoꝛata ex
uirtutibus agentibus nobilibus
que intelligentie dicunt᷑ Hui⁹
aūt cā. Reddit ad oñdendū q̄uo
omnes illi motuſ inferioꝛes redu
cuntur ad motū celeſtē ⁊ ꝑpetu
antur per ip̄m dicens ꝙ hi⁹mōi
cauſa vꝫ ꝙ ſemp ſit gn̄o eſt alla
tio que eſt in circuitu ut dictū ē
multociens nā qꝛ ſola circularis
allatio eſt continua iō ⁊ alia q̄cū
ꝙ trāſmutant᷑ ad inuicē ſcōꝫ paſ
ſiones ⁊ ſm̄ potentias. i. ſm̄ ꝟtu
tes actiuas ⁊ paſſiuas ꝟbi g. cui⁹
ſunt ſimplicia coꝛpa talia in ſuis
tranſmutationib⁹ innitant᷑ alla
tionē in circuitu nā qñ ex aq̄ gn̄a
tur aer ⁊ ex aere ignis rurſus fit
ibi quidā circul⁹ qꝛ ex igne poſ
tea regn̄atur aqua dicem⁹ eni ge
nerationē circuere in circuitu qꝛ
rurſ⁹ reuertit᷑ gn̄o quo circa cū
q̄dā circulatio ſit i iſtis el'is rec
ta allatio q̄ eſt elemētoꝝ aſſeq̄nſ
eſt cā allationē q̄ ē in circuitu cō
tinua nā ſi res exequit᷑ rē ⁊ mot⁹
motuꝫ ex quo el'a aliq̄° circulū
mot⁹ iſtoꝝ aſſecunt᷑ imitāt᷑ ⁊ aſſe
quntur circulationē q̄dā No
tanduꝫ aūt ꝙ nō ſoluꝫ gn̄o el'oꝝ

ſꝫ ⁊ motus eoꝝ qui eſt rectus ali
quo mō imitat᷑ circulū qꝛ ſole
exñte in ſignis calidis uincūt el'a
ſupioꝛa ⁊ conuertunt aliquā ptē
ad ſe de elementis inferioꝛibus
ut uincente igne ſup aere ē ignis
generat⁹ ubi ꝑus fuit aer coꝛrup
t⁹ ſole aūt recedēte ab illis ſignis
fit ccōuerſo qꝛ el'a iferioꝛa habēt
uictoꝛiā ſuper el'is ſupioꝛibus ⁊
qꝛ circulariter eſt mot⁹ ſolis cir
cularis ē ip̄a tranſmutatio ignis
igit᷑ alñ extendit ſe ad iferius ca
piendo aliquid de ſpera aeris ⁊
aer extendit ſe ad ſuperius capiē
do aliquid de ſpera ignis qꝛ hec
fiunt circulariter ut dictū eſt mo
tus ad ſuperius ⁊ inferius imita
tur quodāmō circulū ⁊ qꝛ tales
mot⁹ ſunt recti recta allatio quo
dāmō imitat᷑ circulationē Si
mul autem. Ex hijs que dixerat
ſoluit dubitationē quandam uel
dubitabilem qnandam queſtio
nem dicens ꝙ ſimul eſt manifeſ
tum ex hijs dictis id quod qui
daꝫ querunt uidelicet quare uno
quoqꝫ coꝛpoꝝ elementoꝝ allato
in pꝛopꝛiam regionem in infini
to tempoꝛe non diſtant coꝛpoꝛa
elementoꝛum. i. quare iam per in
finitum tempus ⁊ ab eterno coꝛ
poꝛa elementoꝛum non habent
diſtincta loca ita ꝙ abſqꝫ confu
ſione ⁊ abſqꝫ mixtione quodlibꝫ
maneat in ſua regione ⁊ in ſua ꝑ
pꝛia ſpera cauſa autem huius eſt
trāſmutatio elementoꝝ ad iuicē
ſi enim unūquodqꝫ elementoꝛuꝫ
maneret in ſua ipiuſ regione ſine
ꝯfuſione ⁊ abſqꝫ ꝑmixtione ⁊ nō
tranſmutat᷑ ab eo el'o qđ ē ꝑpe
ip̄m iā utiqꝫ deſtitiſſent trāſmu
tatiōes ſed nūq̄ꝫ deſiſtūt trāſmu
tari ſꝫ trāſmutāt᷑ ꝑpt duplicem

entem allationem.i. propt̃ allationem ſolis que eſt duplex ⁊ difformis ꝑpter obliq̄tatē zodiaci ⁊ quia cōtinue el'a ſe trāſmutant iō nō contingit aliquid ipoꝝ manere in regione ordinata ſꝑ eni ē ibi cōmixtio ⁊ q̄dā inordinatio

Notandū aūt ꝙ q: celū circularit̃ mouet̃ ⁊ cōtinue in una ꝑte uicunt ſigna calida ⁊ in alia ꝑte frigida q: ex tali uictoria conſurgit elemētoꝝ confuſio ⁊ unūʒ elemētū accipit̃ de ſpa alterius iō hui⁹mōi elementa nō pn̄t ſtar̃ ordinate in ſuis ſperis. Q̄m aūt. Aſſignat cām continuatiōiſ gn̄onis ex ꝑte mouentis ⁊ duo facit q: p̄mo facit qꝺ dictū ē. ſo qꝺā qꝺ ſuppoſuerat ꝓbat ibi Continue aūt. Dicit g° ꝙ ut dictū eſt p̄uſ in alijs libris.i.in viii. phiſi.ſi motus eſt nc̄ce eſt aliq̄d eſſe mouens ⁊ ſi continue aliq̄d mouet̃ oʒ dar̃ unū ⁊ idē imobile ⁊ ingn̄abile ⁊ inalterabile ꝙ continue moueat ⁊ ſi multi ſunt motus q̄ ſunt in circuitu multa oʒ eſſe mouentia ⁊ oia mouētia hi⁹mōi oʒ q̄liter.i.aliqualit̃ eſſe ſub uno principio ⁊ tūc rō ſuppleat̃ ꝙ q: omēs motores celeſtes ſūt ſub uno motore ſꝑ mouente cū ex ordie illoꝝ motoꝝ cāret̃ gn̄o ⁊ corruptio in iſtis inferioribus ꝑpetua erit h⁹mōi gn̄o q: ꝑpetu⁹ eſt ordo taliū motoꝝ Continuo aūt. Quia ſuppoſuerat motū primū eſſe cōtinuūʒ ⁊ ex ꝑpetuitate illius motus arguebat ꝑpetuitatē motoris ⁊ ꝑpetuā trāſmutationē in iſtis inferioribus iō ꝓbat motū illū eſſe continuū ⁊ perpetuū qꝺ fuerat in precedēti ratione ſuppoſitum ⁊ duo facit q: p̄mo inquirit huiuſmodi motuʒ eſſe cōtinuūʒ Secundo inquirit a quo hʒ continuitatē ibi Continuus aūt. Dicit aūt ꝙ cōtinuo ente ſuꝑ tēpore neceſſe eſt motū eſſe cōtinuūʒ q: ipoſſibile eſt eſſe temp⁹ ſine motu erit igit̃ temp⁹ numerus motus continui qui eſt in circuitu.i.qui eſt circularis q̄ſi dicat ꝙ q: temp⁹ eſt cōtinuū ⁊ ꝑpetuūʒ oʒ motū illū circularem ⁊ motū primū ci⁹ ē tp̄s numerus eſſe cōtinuūʒ ⁊ ꝑpetuū

Notandū aūt ph̄m habere q̄ ſi ꝑ pricipio ꝙ quidq̄d incipit uel deſinit de neceſſitate ē tp̄ale ōme aūt tp̄ale claudit̃ tp̄e ſicut oē locale clauditur loco ſi igitur tempuſ nō eſſet eternū ⁊ ꝑpetuū ſʒ ul' iciperet uel qꝺ deſineret tp̄s ēet tp̄ale ⁊ ſi ēet tp̄ale clauderet̃ tēpore quod eſt iconueniens q: ſi tempus clauderetur tempore eſſet tempus anteq̄ꝫ inciperet tēpus uel etiam eſſet tempus poſt q̄ꝫ deſineret eſſe tempus hec aūt ratio ⁊ alie rationes facte in hoc libro ad probandū perpetuitatē generationis quantāʒ uim habeant apparebit in ſequentibus

Notandum autem ꝙ dicit tēpus eſſe numerūʒ motus temp⁹ eniʒ quantū eſt de ſe numerus ē eſt eniʒ numerus numeratus ipa eni prius ⁊ poſteri⁹ut numerata ſunt in motu ab anima complēt rationem temporis eſt igitur tēpus quid continuum non quantum eſt de ſe ſed ratione motus in quo fundatur ſicut deceʒ palmi in ligno quid continuum dicunt nam licet decem palmi habeant rationem numeri ⁊ dicant quantitatē diſcretam ratione tamē ligni cōtinui in quo fundāt̃ tales palmi q̄d ꝯtinuū eſſe pn̄t

Continuus aūt. Inq̄rit unde
motus habet cōtinuitatē ⁊ duo
facit quia p̄mo p̄mittit queſtio
nē. Scđo declarat ueritatē queſiti
ibi Maifeſtū utiq̄ꝫ Dicit ergo in
quirendo eſſe utrum motus ſit cōti
nuus q̄ꝛ eſt continuū id qđ mo
uetur .i. mobile aut eſt cōtinuus q̄ꝛ
diximꝰ illud eſſe cōtinuū a quo
mouetur utputa locū aut paſſiōeꝫ
Notandū aūt ꝙ motuꝫ eſſe i
aliquo pōt dupliciter intelligi uel
ſicut in ſbō ⁊ ſic eſt in eo qđ mo
uetur ſiue in mobili uel pōt dici
motus in aliquo tāq̄ꝫ in gn̄e uel
tāq̄ꝫ in ſpē ⁊ ſic motꝰ eſt in rebꝰ
ad quas eſt motus ut motus ad
paſſionē uel ad q̄litatē eſt in gn̄e
q̄litatis motus eſt igitur in re q̄ ꝑ
motū acquiritur inq̄ꝫtū ꝑ illā repo
nitur in gn̄e uel in ſpē ⁊ q̄ꝛ motus
ad q̄litatē eſt in gn̄e q̄litatis dr̄
eſſe in q̄litate eſt igitur rōalis q̄uo
cū motus dicatur eſſe in ſbō ⁊ in t̄
mino utrum hēat cōtinuitatē a ſbō
ut a mobili uel a termino ut a lo
co ſi motus ille terminatur ad lo
cū uel a paſſione ſi termiatur ad
paſſionē Manifeſtū. Decla
rat ueritatē q̄ſiti dicens maniſm̄
eſſe motū eo quidē eſſe cōtinuuꝫ
q̄ꝛ qđ moʳ ſup̄ eſt cōtinuū a paſ
ſione enī cōtinuitatē hr̄e nō pōt
q̄ꝛ q̄uo paſſio eſt cōtinua niſi q̄ꝛ
res cui accidit paſſio cōtinua eſt
oꝫ igitur a continuitate ſbi eſſe ta
lē continuitatē Sed ſi hec .i. ſbē
cōtinuitas eo ꝙ exiſtit in ſuo lo
co in quo eſt motus q̄ꝛ locus ali
quā magnitudinē hꝫ ſup̄ ꝓpter
hoc nō poſſumꝰ motū ulr̄ pone
re eſſe cōtinuū rōe loci q̄ꝛ ſolū di
cimus eſſe cōtinuū motū hꝰmōi
corporis qđ mouetur in circulo cū
igitur tale corpus nō ſit in loco

motuſ maxie cōtiꝰ nō poſſuꝰ da
re continuitatē a loco quo circa
idē mobil ꝙ eiꝫ ip̄i ⁊ ſcđꝫ ſe ipꝫ
eſt ſꝑ continuū dat cōtinuitateꝫ
motui hoc igitur corpus qđ fertur
in circuitu facit motū continuuꝫ
motus aūt facit continuū tēpus
ita ꝙ tempus hꝫ continuitatē a
motu motꝰ aūt a mobili No
tandū ergo ꝙ motus hꝫ cōtinui
tatē a mobili nō a termio quia
ſi deberet hr̄e cōtinuitatatē a ter
mino maxie uideretur habere cōti
nuitatē a loco cū ergo corpus p̄
mū nō moueatur in loco nec in ali
quo ſꝫ circa aliquid q̄ꝛ motuſ ta
lis corporis eſt maxie continuus
pꝫ ꝙ ulr̄ motus nō hꝫ cōtinuita
tē a loco cū motus maxie ꝯtinuꝰ
ab eo cōtinuitatē hr̄e nō poſſit.
Quoniā aūt. Poſtq̄ꝫ p.
ꝓbauit ꝑpetuitatē ge
nerationiſ ⁊ aſſignauit
cāꝫ unius ꝑpetuitatis
In ꝑte iſta oñdit q̄lis ſit illa ꝑpe
tuitas ꝓbans hanc ꝑpetuitateꝫ
eſſe ſcđꝫ circulū ⁊ nō ſcđm rectū
⁊ duo facit q̄ꝛ p̄mo oñdit hꝰmōi
neſſitatē eſſe circularē Secundo
reducit huiꝰmōi ꝑpetuitatē ⁊ ne
ceſſitatē in motū celeſtē. ſcđa ibi
Hoc quidē Circa p̄mū duo facit
q̄ꝛ p̄mo oñdit gn̄onē eſſe neceſſa
riā in circuitu. Scđo manifeſtat
ꝙ nō eſt nc̄cia ſm rectū ibi Si q̄
dē igitur. Ad euidentiā autem p̄
me ꝑtis notandū ꝙ gn̄o iō ē cir
cularis q̄ꝛ eadē materia que fuit
ſub forma aeris reuertitur iterum ⁊
fit poſtea ſub forma aeris ⁊ mā
que fuit ſub foīa nubis uel plu
uie iterum reuertitur ⁊ fit ſub forma
pluuie uel nubis ⁊ qđ dictū de e
lementis ut de aere ⁊ aqua nube
⁊ pluuia itelligendū ē de aīalibꝰ

etiã ⁊ de alijs que gñant᷑ nãliter
mã eni ꝗ fuit ſub foĩa muris uel
leonis circulariter reuertit᷑ ⁊ effi
cit᷑ ſub foĩa muris uel leonis oꝫ
eni ſic dicere ſequendo poſitioné
phi ſi eni mũdus fuit ab eterno
preceſſerunt infiniti mures ⁊ leo
nes ⁊ fuerũt ĩfinite gñones aeris
nubis ⁊ pluuie ⁊c̃ talia fuerũt in
finita ⁊ ſicut infinita preceſſerũt
de quolibet taliũ ſcđm tẽpus p̄
teritũ ita infinita erũt ſcđm tẽpꝰ
futuꝝ cũ igit᷑ materia ſit finita
⁊ ex materia finita nõ pñt infini
ta gñari niſi ſecundũ circuluꝫ oꝫ
eandẽ mãꝫ ĩfinicies reiterari ſub
eadẽ foĩa ſi eni tota materia cor
poralis eſſet ſub forma muris ñ
ſufficeret ad gñonẽ tot murium
quot fuerunt ꝓmo qꝛ quodlꝫ fi
nitũ ꝗ̃tũcunqꝫ magne ꝗ̃titatis
continet᷑ in infinito infinicies oꝫ
eandẽ materiã infinicies reiterari
ſub eadẽ forma muris ſi debent
ex finita materia infiniti mures
gñari ⁊ qđ dictũ ẽ de gñone mu
ris ĩtelligẽdũ eſt de gñone oĩuꝫ a
lioꝝ gñatoꝝ naturalit᷑ Notan
dũ ꝙ licꝫ oĩbus talibꝰ naturalit᷑
gñatis ueritatẽ hẽat qꝛ oꝫ mãm
circularit᷑ reuerti ſub eadẽ foĩa
iſta tamẽ reuerſio in aliquibus
ẽ imediate uel q̃ſi imediate in ali
quibus ỽo ꝑ multa media nã ſi
ex aere fit aq̃ ſtati ⁊ imediate ex
aqua põt fieri aer ſed ſi ex mure
uno gñatur mus unus ⁊ maxime
de muribus per ꝓpagationẽ ⁊ ꝑ
coitũ gñatis qꝛ in talibꝰ mortuũ
nõ reuertitur uiuũ niſi ꝑ multa
media ut hꝫ declarari in octauo
metha. utꝝ aũt in gñatiſ ꝑ putre
fationẽ poſſit eſſe inmediata re
uerſio nõ eſt pñtis ſpeculationis
ſufficit aũt ſcire ꝙ in oĩbus gña

tis naturaliter eſt q̃dã circulatio
⁊ materia de neceſſitate reuertit᷑
ſub eadẽ forma ſꝫ hꝰmõi circula
tio in aliquibꝰ eſt ꝑ multa medi
a in aliquibꝰ ỽo ꝑ pauca in aliq̃
bus per imediata. Notanduꝫ
etiã ꝙ qꝛ gñatio hꝫ ꝑpetuitatẽ ſe
cũdũ circulũ idõ nõ oĩuꝫ gño per
omnẽ modũ eſt cõtingẽſ ſꝫ aliqᵒ
mõ ẽ nc̃ca nã ſi materia que fuit
ſub foĩa muris de neceſſitate re
uertit᷑ ⁊ fit ſub forma muris iteꝝ
poſſumꝰ arguere ꝙ mus de neceſ
ſitate gñabit᷑ in hijs uero q̃ ſunt
a ꝓpoſito nr̃o ſꝑ eſt contingens
gño in hijs uero q̃ ſunt a natura
ſemꝑ eſt nc̃ca gño ⁊ ſi nõ ẽ nc̃cia
ſcđm indiuiduũ eſt tñ nc̃ca ſcđꝫ
ſpẽm qꝛ ſi nõ de neceſſitate gña
bit᷑ hic leo uel hic aer qꝛ forte ta
lis gño leonis uel aeris uel alteri
us rei naturalis ĩpediri poſſet de
nc̃citate tñ alñ generabitur leo ⁊
aer gño eniꝫ leonis ỽl̃r uel aeris
uel alterius rei naturalis ĩpediri
nõ põt idẽ eſt ergo q̃rere utꝝ ge
neratio aliquoꝝ ꝑpetuet᷑ circu
larit᷑ ⁊ utꝝ gño aliquoꝝ ſit nc̃ca
qꝛ ſi ꝑpetuabit᷑ gño ꝭm circuluꝫ
de neceſſitate gñabũt᷑ hꝰmodi re
ꝝ gña qꝛ mã q̃ fuit ſub foĩa uniꝰ
iteꝝ erit ſub forma eiuſdẽ ut gño
circularit᷑ ꝑpetuari poſſit phũs
ergo uolens q̃rere utꝝ gño per
petuet᷑ circularit᷑ querit hãc q̃ſ
tionẽ ſub hac forma utꝝ generõ
aliquoꝝ ſit neceſſaria ut ſi modo
corruptus ſit aer utꝝ dicere poſ
ſumusꝙ de nc̃citate generabitur
aer circa qđ q̃ſitũ duo facit qꝛ p̄
mo premittit queſtionẽ. ſcđo ſol
uit ibi Qm̃ eni. Dicit ergo ꝙ in
continue motis ſcđm generatio
nẽ aut alterationẽ aut ul̃r ſecũdũ
trãſmutationẽ aliciꝰ uidet᷑ ꝙ de

incepꝰ uel deinde ut hꝫ alia lr̃a ẽ
aliqꝺ̇ enſ generatũ hoc poſt hoc
ut nõ deficiat gño ⁊ qꝛ gño ꝑpe
tuat̃ uidendũ eſt utꝝ ẽ aliq̃d qꝺ̇
erit ex nccitate aut nihil ex nc̃ci
tate ſꝫ oĩa cõtigit nõ fieri ⁊ gñre
cõtigent̃ Qm̃ aũt Soluit ⁊ d.
ſ.qꝛ pꝛio facit qꝺ̇ dictũ.ſcꝺ̇o ma
nifeſtat qꝺ̇ dixerat ibi Ulr̃ aũt.
Dicit igit̃ maifeſtũ eſſe qm̃ moꝝ
quedã erunt ꝓpter hoc.i.ꝓpt̃
eſſe illoꝝ erit aliquid futuꝝ ꝙ ꝓ
qꝛ ueꝝ eſt dicere qꝛ hoc erit oꝑꝫ
hoc eſſe qñꝫ ueꝝ quia huiuſ ſũt
generata circulariter ⁊ naturalit̃
ut ſi eſſet pluuia uerũ erit dicere
ꝙ erit uapoꝛ ⁊ ſi erit uapoꝛ qm̃
nubes erit ⁊ ſi erit nubes ꝙ erit
pluuia q̃re ſi erit pluuia erit plu
uia in talibus igit̃ q̃ ſunt futura
a natura nõ ulr̃ ĩpediri poſſunt
ſꝫ in hijs que ſunt a ꝓpoſito fu
tura nõ ſunt nc̃ca in talibus eniꝫ
nũc ueꝝ eſt dicere qm̃ futurũ eſt
nihil ꝓhibet nõ fieri qꝛ futurus
quis ĩcedere nõ incedet inceſſus
eni ⁊ iter nr̃m ex libero arbitrio
incedũt iõ cuꝫ diſponiꝰ incedere
⁊ ẽ futurꝰ inceſſꝰ põt ĩpediri tale
iter. Ulr̃ aũt. Manifeſtat qꝺ̇
dixerat ⁊ d.ſ. qꝛ ꝑ̇mo maifeſtat
illud cõꝑando generationẽ ad ẽe
Scꝺ̇o qꝺ̇ dixerat exponit in t̃mi
nis ibi Uerbi gr̃a cõuerſiõis. Di
cit igit̃ ꝙ ulr̃ ur̃ ſimilit̃ circa ge
nerationẽ eſſe ⁊ ẽẽ eſſe ut qm̃ cõ
tigit q̃dã entiũ nõ ex neceſſitate
eſſe ita ⁊ que generant̃ ſe hẽbũt
qꝛ nõ ex nc̃citate erit hᵒ.i.gño ta
liũ ſꝫ utꝝ ſunt oĩa talia ꝙ gño eo
rũ ſit cõtingens aut nõ omniũ ge
neratio eſt contingens Sꝫ q̃dam
ſimpliciter nc̃ce eſt fieri dicere
poſſumus ꝙ eſt in gñone quẽad
modũ ⁊ ineſſe qꝛ ſicut hec entia

ſunt inpoſſibilia nõ eſſe ita ſunt
nc̃ca hec aũt ſunt poſſibilia.i.cõ
tingenter ita ⁊ circa generationẽ
ſe hꝫ qꝛ quedã generatio ẽ nc̃cia
q̃dã uero ẽ cõtingens Notan
dũ aũt ꝙ eſſe eſt tiꝰ generatiõis
iõ ur̃ iudicandũ eſſe de generatio
ne ſicut de eſſe ſi ergo eſſe aliqᵒꝝ
ẽ nc̃cm aliquoꝝ ṽo ẽ contingens
gño aliquoꝝ ẽ nc̃cia aliquoꝝ ṽo
contingens Uerbi·gr̃a. Ex
ponit qꝺ̇ dixerat in terminis di
cens ꝙ cõuerſiones neceſſe ẽ fieri
⁊ nõ poſſibile eſt nõ contingere
⁊ qꝛ generata generant̃ naturali
ter ſꝫm conuerſionẽ ut ex aq̃ fit
aer ⁊ econuerſo ⁊ ex nube pluuia
⁊ econuerſo iõ generatio ẽ nc̃cia
ſed ſi ibi nõ ſit conuerſio ut ſe hꝫ
in hijs q̃ generant̃ a ꝓpoſito ge
neratio nõ eſt nc̃cia ſimplr̃ ſꝫ ex
ſuppoſitione in talibus eni ſi ꝙ
poſterius erit nc̃ce eſt eſſe ꝙ ꝑ̇uſ
ſꝫ nõ econuerſo ṽbi gr̃a domus
⁊ fundamẽtũ ⁊ talia artificia ha
bent predictũ oꝛdinẽ qꝛ ſi domꝰ
eſt fundamentũ fuit pꝛius Si ṽo
eſt hoc .ſ. fundamentũ lutũ ⁊ ce
mentũ fuit pꝛiuſ Sꝫ ſi fundamen
tũ factũ ẽ nunq̃ nc̃ce ẽ domũ fie
ri aut nõ eſt neceſſe eſſe Ad huc
qꝛ ex fũdamẽᵒ nõ poſſuꝰ domũ
ſimpliciter inferre ſꝫ ex ſuppõne
poterit eſſe talis illõ ut ſi ſuppo
nat̃ generationẽ domus eſſe ne
ceſſariã ſimplr̃ iõ ſubdit ꝙ ſi il
lud.ſ. ſi domũ neceſſe eſt genera
ri ſimplr̃ tunc ex hoc poſito.i.ex
fundamẽto generato nc̃ce eſt ge
nerari domũ nã ꝙ pꝛius ſit fuit
ſe habens ad poſterius ꝙ ſi erit
illud.i.ſi erit poſterius neceſſe ẽ
generari illud qꝺ̇ pꝛius eſt ⁊ qꝛ
poſteriꝰ infert pꝛius ex neceſſita
te pꝛius autẽ infert poſterius ex

ſuppoſitione iō cōcludit ꝙ ſi neceſſe eſt gñari ꝙ ṗus ⁊ ecōuerſo ſi nēcē ē generari qđ poſtea nēce eſt generari ꝙ prius ⁊ ꝙ poſteriꝰ ſʒ hoc .i. poſterius nō ē ꝓpter illud qđ poſitū eſt prius eſſe ſʒ talis illatio vʒ ex ſuppōe ut ſi ſbm̄ poſteriꝰ ſit de neceſſitate futurū nō eniʒ qꝛ finitatū eſt iō domus eſt ſʒ ſi ſupponat᷑ domū de neceſſitate futurā eſſe ex ſuppoſitione tali poſſumus arguere ſi eſt fundamentū ꝙ erit domus igit᷑ in q̄bus ꝙ eſt poſtea neceſſe eſt eſſe ⁊ eundē habet ordinē prius ad poſterius quē poſterius ad ṗus in hijs conuertit᷑ generatio ⁊ ſꝑ ṗori generato neceſſe eſt generari ꝙ poſtea ſicut generato poſteriori neceſſe fuit generari ꝙ ṗus ⁊ qꝛ hunc ordinē aſpicimꝰ in naturalibꝰ omniū taliū generatio ē neceſſaria ſcđm circulū Dubitaret forte aliquis qꝛ uꝛ eſſe circulus in hijs q̄ ſunt a ꝓpoſito ſicut in naturalibus nā ſi munduſ nō incepit nc deſinit ſicut fuerūt infinite pluuie in tp̄e preterito ⁊ erunt īfinite in futuro ⁊ ſicut fuerunt infinite domus in tp̄e ṗterito ſic ⁊ erunt infinite domus i tp̄e futuro ⁊ qꝛ ad generōeʒ inferioꝝ nō ſufficit materia finita niſi ſm̄ circulū de neceſſitate materia q eſt ſub forma domꝰ infinicies fuit ſub forma domus ⁊ infinicies erit ſub foīa domꝰ qđ nō eſſet niſi in talibus eſſet circulatio ⁊ niſi generatio domus eſſet neceſſaria Ad hoc aūt dici ꝑt ꝙ inter prius ⁊ poſterius ē ordo neceſſarius ſm̄ rectū ut qꝛ ſi eſt ꝙ eſt poſterius de neceſſitate fuit ꝙ prius ſʒ nō eſt .i. cōuerſio ⁊ circulus abſolute loquendo qꝛ licet poſterius inferat prius ṗus tamē nō abſolute infert poſteriꝰ bene tamē poſterius ſm ſe neceſſariū ordinē ad prius ſʒ nō econuerſo iō ſi poſito priori poſſumꝰ inferre poſterius hoc nō eſt rōe q̄ prius ſʒ neceſſitas conuerſiōis in talibus eſt ex ſua cā ut ſi cauſe ſunt neceſſarie ſm circulū ⁊ cāta erunt neceſſaria ſcđm dictū mođ naturalia igit᷑ hēbūt neceſſitateʒ circularē qꝛ reducunt᷑ in motuʒ celi qui neceſſarius ē ⁊ circularis Artificialia uero talē neceſſitatē hr̄e nō poſſunt ⁊ qđ dicit᷑ de iſinitis domibꝰ dici debet ꝙ accit qꝛ materia q̄ ē ſub forma domuſ iteꝝ redeat ſub forma domus ſʒ ꝙ materia que fuit ſub elemētis frigidis ꝙ iteꝝ redeat ⁊ fiat ſub forma elementoꝝ taliū nō eſt per accidenſ ſʒ ꝑ ſe nā ꝙ elementa calida uel frigida in aliq̄ ꝑte orbis uictoriaʒ hēant hoc eſt ꝓpter aſpectū frigidoꝝ ⁊ calidoꝝ ſignorū ⁊ qꝛ celū circulariter reuertit᷑ ⁊ ſigna frigida habent aſpectum ubi prius hēbant ſigna calida ⁊ econuerſo iō eſt ꝙ recedentibus talibus ſigniſ materia q̄ fuit ſub elīs frigidiſ ſiat ſub calidiſ ⁊ ecōuerſo ſi eni dominātibus ſignis calidis nō ēet gñō calidoꝝ eſſet hoc ꝑ accn̄ſ ⁊ qꝛ nullū ꝑ accidēs eſt ſꝑ ⁊ ꝑpetuū īpoſſibile eſt ꝙ redeuntibꝰ ſignis calis nō fiat aliquando generatio calidorū iō in talibꝰ vʒ conuerſio ut ſi prius materia fuit ſub elīs calidiſ arguere poſſumus ꝙ poſtea erit ſub frigidis ⁊ econuerſo iō ſi hiꝰmōi generatio īpediat᷑ ꝑꝑ̄ īpedimētū aliqđ ut ꝑꝑ̄ diſpoſitionē materie qꝛ forte īpedimētuʒ illud ⁊ diſpō materie reducit᷑ in motuʒ

celi aliquo mō i hꝰmōi ipedimē
to ē alia circulatio ita ꝙ nālia ui
dent̄ hr̄e neceſſitatē ꝙ̈dā circula
rē Nōnō ergo ꝙ hꝰmōi artifi
cialia pn̄t ipediri in ſua cā ꝑ ſe
qꝛ pōt quis deſiſtere a ꝓpoſito
ne fiat qȯ ꝓpoſuit ſꝫ nālia redu
cunt̄ in motū celi q̇ talis motus
eſt neceſſariꝰ ꝑ ſe ſm̄ hꝰmōi cām
ipediri nō pn̄t reducunt̄ eni nā
lia i motū celi ꝑ ſe artificialia ꝟo
reducūt̄ i ipꝫ qᵒdāmō ꝑ accn̄s i
tellectꝰ eni cū nō ſit coꝛpꝰ nec ꝟ
tus in coꝛpe ꝑ ſe nō dependet a
motu celi artificialia tamē redu
cunt̄ aliquo mō in motū celi qꝛ
artifices obſeruant talē motū ut
melius conſequant̄ intentū ut a
ratoꝛes arant terrā ea depluta ⁊
madefacta qꝛ melius ſcindit̄ ⁊ fa
bꝛi lignarij nō quolꝫ tp̄e ſcindūt
ligna quia ligna abſciſa uno tp̄e
ſunt magis iputrefactibilia ꝙ̈ in
alio ex quo pꝫ ꝙ in nālibus ē cir
culus ꝑ ſe in artificialibus ꝟo pt̄
ēe circulus ꝑ accidens Nōnō
etiā ꝙ in recto pōt dari pꝛius ⁊
poſteriuſ p̄ciſe ſꝫ in circulo q̇lıbꝫ
punctus eq̄li mō ē finis ⁊ pꝛinci
piū ⁊ qꝛ nālia habēt neceſſitateꝫ
circularē qȯlꝫ pōt dici p̈us ⁊ poſ
terius nō eni ſe hꝫ nubes ad plu
uiā ſicut fundamētū ad domū fi
nitatū eni ſolū reſpectu domꝰ hꝫ
rōeꝫ p̈oꝛis domꝰ ꝟo rōeꝫ poſteriꝰ
ſꝫ pluuia ē p̈oꝛ ⁊ poſterioꝛ nube
⁊ ecōuerſo nubes eni oꝛdinat̄ ad
pluuiā ⁊ ecōuerſo nube eni facta
fit pluuia ⁊ pluuia fctā fit uapoꝛ
quo facto generat̄ nubes ⁊ quia
poſterius infert p̈us ⁊ p̈us infer
tur ab ipo iō in talibꝰ qȯlꝫ ifeꝛt
⁊ infeꝛt̄ cū qȯlꝫ ſit p̈us ⁊ poſte
rius ut ſi nubes ē pluuia fuit ⁊ e
rit pluuia fuit nubes ⁊ eꝛit nubeſ

talia eꝛgo qꝛ paꝛi mō uident̄ ēe p̈
oꝛa ⁊ poſteꝛioꝛa ꝑi mō uident̄ ſe
infeꝛꝛe fundamentū ꝟo ⁊ domꝰ
nō ſic ſimplicit̄ ſe infeꝛunt ſꝫ ex
ſuppoſitione ut dictum eſt.

J quideꝫ eꝛgo. ꝑᵒ ꝙ̈ ꝑ.
oſtendit generationeꝫ
eſſe neceſſariā ſecundū
circuluꝫ. Jn parte iſta
pꝛobat huiꝰmodi geneꝛationem
nō ēe neceſſariam ſecudum rectū
⁊ duo facit quia pꝛimo facit qȯ
dictū eſt Secundo recolligit dic
ta ut concludat intentuꝫ ibi Ne
ceſſe eni. Circa pꝛimuꝫ duo facit
quia pꝛimo oſtendit generatio
nem non eſſe neceſſariam ſecun
duꝫ rectum ſi ponatur ꝓcedeꝛe i
infinitū Secundo oſtendit hoc ſi
dicatur huiꝰmodi pꝛoceſſuꝫ hr̄e
finē ibi Erit ueꝛo. Dicit ergo ꝙ
ſi quidē gn̄o tēdit in ifinitū ad i
ferius nō eꝛit neceſſe geneꝛari ſim
pliciter hoc de numero eoꝝ que
ſunt poſtea ⁊ nō ſolū poſito pꝛo
ceſſu gn̄onis in infinitū nō eſt ne
ceſſariū gn̄ari aliq̇d ſimpʳ ſꝫ ēt ex
ſuppōe ſu. nō pōt ꝯcludi gn̄oneꝫ
ēe nc̄c̄aꝫ nā ſiue ſit gn̄o nc̄c̄ia ſim
pʳ ſiue ex ſuppōe ſꝑ nc̄c̄e ē aliq̇d
ee āteriꝰ ⁊ poſteriꝰ ⁊ iō eo exn̄te
nc̄c̄e ē gn̄ari illud qȯ ē poſterius
qᵒ circa ſi ifiniti nō ē pꝛicipiū nꝫ
pꝛicipiū erit ibidē ꝓpt̄ qȯ nihil
nc̄c̄e ē gn̄ari Eſt gᵒ uıs rōis ꝙ qꝛ
nunq̈ ē gn̄o nc̄c̄ia ſimpliʳ nec ex
ſuppōne niſi ſit ibi dar̄ p̈us ⁊ pꝰ
terius in infinito ꝙ caret pꝛinci
pio ⁊ fine non eſt ibi dare pꝛius
⁊ poſteriꝰ pꝛopter quod ſuppo
ſita infinitatione ſecunduꝫ rectū
nihil de neceſſitate generabitur

Notandū ꝙ ꝓceſſus gñoiſ in
infinitū ſm ſuperi⁹ accipitur reſ
pectu gñatoꝝ ſ3 ſm iferiuſ accipi
tur reſpectu generādoꝝ ⁊ q² p.
itendit oſtendere ꝙ ſi ſit ifinitas
in gñone ſm rectū ꝙ nihil de ne
ceſſitate generabit̄ iō ſpālē men
tionē facit de ꝓceſſu i iferi⁹ q̇ ac
cipit̄ reſpectu generādoꝝ ⁊ tacet
ꝓceſſu3 qui accipit̄ reſpectu gña
toꝝ in pricipio qui dr̄ ꝓceſſ⁹ ad
ſuperius At uō n3. Oſtendit
generationē nō eſſe neceſſariā ſ3
rectū ſi ponat̄ eſſe hi⁹mōi gñabi
lia finita circa qȯ duo facit q² p̄
mo facit qȯ dictū ē. Secūdo qȯ
ſuppoſuerat ꝓbat ibi Sed o3 ſp
Dicit ergo ꝙ nec in finē habenti
bus.i.nec ſi ponant̄ generabilia
finita ē uē hoc dicere.ſ.qm̄ neceſ
ſe erit aliquid generari ſimplicit̄
v.g.ut ſi dicamus ꝙ neceſſe ē ge
nerari domū q² generat̄ funda
mentū q² qñ generat̄ aliquid ſi
neceſſe ē generari generabit̄ ſp ſi
igit̄ generatio ē neceſſaria ſcōm
rectū ⁊ generabilia ſunt finita h⁹
incōueniens contiget q² accidet
ſp eſſe contingens ſemp nō eſſe.

Notādū aūt ꝙ ſi generabilia
ſunt infinita ⁊ non reuertat̄ gño
ſecundū circulū q² contingit ifi
nita pertrāſire cū deuentū fuerit
ad ultimū generabile gño defici
et ⁊ ſi deficiet nō erit neceſſaria
nā cū ōe nccm̄ ſit ſp ponere gño
nē deficientē eſſe nccia3 eſt pone
re eſſe ſp ꝙ nō eſt ſp S3 o3
ſemp. Declarat qȯ ſuppoſuerat
u3 ꝙ o3 gñonē alic⁹ ſemp eſſe ſi
eius gño eſt neceſſaria nā eſſe ex
neceſſitate ⁊ eſſe ſp ſunt ſimul ⁊
ſeſe cōcomitant̄ nā ꝙ neceſſe eſt
eſſe nō poſſibile ē nō eſſe ꝓpter
qȯ ē ſempiternū ⁊ econuerſo ſi ē
ſempiternū ex neceſſitate ē Si er
go generatio h⁹mōi.i.alic⁹ eſt ex
neceſſitate gño ei⁹ erit ꝑpetua ⁊
ſempiterna ⁊ ecōuerſo ſi ē ſempi
terna erit ex neceſſitate Declara
tū ē igit̄ qȯ ſuppoſuit u3 ꝙ eſt
neceſſariū ē ſempiternū ſuppoſita
igit̄ finitate gñabiliū gño ſcōm
rectū nō erit neceſſaria q² tūc de
ficientia ⁊ q̄ nō ſp ſunt accident
eſſe ſemp ſi igit̄ generatio alici⁹ ē
ſimplicit̄ ex neceſſitate neceſſe ē
circuere ⁊ reiterare.i.h⁹mōi neceſ
ſitas ē accipienda ſecundu3 circu
lū ⁊ nō ſcōm rectū Neceſſe
aūt. Recolligit que dixerat Secū
do exponit ⁊ manifeſtat intentio
nē ſuā Tercio concludit intentu3
ſecunda ibi Uerbi grā. tercia ibi
In circuitu. Dicit ergo ꝙ neceſſe
eſt generationē habere finē aut
nō ⁊ ſi non h3 finē aut hoc erit ſe
cundū rectū aut in circuitu hoꝝ
aūt.i. predictoꝝ ſi generatio eſt
ſempiterna non eſt hoc poſſibile
ſ3 rcm̄ q² ſi ſit generatio neceſſa
ria ſ3 rectu3 hoc nō erit ſi pona
tur ꝓceſſ⁹ in infinitū quia in in
finito nequaq̄ eſt aliquid ſe ha
bens ut prius uel ut principium
quia nec ſi generatio procedat
in infinitū inferius ut ad futura
generanda nec ſi accipiamus hi⁹
mōi proceſſū in infinitu3 ad ſupi
us ut ad p̄terita generata ſu. nō
erit ibi dare primū ⁊ pricipiu3, ⁊
quia neceſſe eſt aliquid accipe
ut p̄mū ⁊ principiū in generatiōe
ſi ē nccia iō poſito ꝓceſſu in ifini
tū non erit ibi aſſignare gñonē ⁊
nccitatē n3 h⁹modi neceſſitatē aſ
ſignare poſſum⁹ hi⁹mōi ꝓceſſu
ente finito q² nccm̄ o3 ſēpiternū
ēe ⁊ nō deficere gño aūt ſcōm rec
tu3 ſi nō uadit in ifinitū deficiet

⁊ non erit neceſſaria nullo igitur modo erit generatio neceſſaria ſecundum rectum ideo ſi eſt neceſſaria eſt neceſſe ipſam eſſe in circuitu neceſſe igitur eſt generationem conuerti ⁊ habere in ſe quandam circulationem ⁊ quemdam circuitum ſi debet eſſe neceſſaria

Uerbi gratia ⁊c. Exponit intentionem ſuam oſtendens quomodo generatio eſt neceſſaria ſecundum circulum dicens quod hoc modo generatio eſt neceſſaria ſecundum circulum uidelicet quod ſi eſt hoc .i. poſterius ex neceſſitate eſt quod eſt prius ⁊ econuerſo quod ſi eſt hoc .i. quod prius neceſſe eſt generari poſterius et hoc ſemper iam continue ita quod nunquam deficiet generatio Et addit quod nihil differt dicere hoc quod generatio ſit circularis aut per duo aut per multa media oſtenſum enim fuit ſupra materiam reuerti circulariter ſub eadem forma ſed hoc contingit aliquando inmediate aliquando autem per pauciora media aliquando uero per multa In circuitu ⁊c. Concludit concluſionem intentam uidelicet quod ſi generatio eſt neceſſaria oportet eam eſſe circularem ⁊ econtra ideo ait quod ente motu ⁊ generatione in circuitu eſt ex neceſſitate ſimpliciter quia ſi generatio eſt in circuitu eſt generatio neceſſaria quia neceſſe eſt generari ⁊ generata eſſe quorum generatio eſt circularis ⁊ non ſolum uidelicet quod ſi generatio eſt circularis quod eſt neceſſaria ſed etiam uidelicet econuerſo quia ſi generatio horum .i. aliquorum eſt neceſſaria in circuitu oportet eam eſſe Hec utique ⁊c. Reducit huiuſmodi neceſſitatem circularem in motum celi tamquam in cauſam efficientem ⁊ duo facit quia primo facit quod dictum eſt. ſecundo mouet quandam dubitationem circa determinata ibi Quot ergo. Circa primum duo facit quia primo proponit quod intendit. ſecundo manifeſtat propoſitum ibi Uerbi gratia. Dicit igitur quod hoc utique quidem ſupra rationabiliter accidit quod generatio ſit circularis quia ⁊ motus qui eſt celi eſt in circuitu et quoniam ſic eſt hec inferiora ex neceſſitate generantur circulariter ⁊ erunt circularia quecunque ſunt effectus huiuſmodi motus ⁊ quecunque ſunt propter hunc motum Si igitur quidem celum eſt ſupra quod mouetur in circuitu ipſum celum ſic motum ſemper mouet aliquid quia ſemper mouet hec inferiora circulariter neceſſe eſt igitur ⁊ motum horum inferiorum eſſe in circuitu. Uerbi gratia Manifeſtat quod dixerat ⁊ exponit dicens quod ente ſuperiori allatione in circuitu ſol ſic mouetur ſupra nam ideo aſtra mouentur circulariter quia orbes deferentes ea mouentur ſic ⁊ habent circularem motum ⁊ quoniam ſic mouentur planete hore ⁊ tempora hec inferius propter hoc generantur ⁊ reuertuntur in circuitu ⁊ hijs temporibus ita generatis circulariter res que ſunt ab hijs iterum reuertuntur ſecundum circulum ſecundum enim quod tempora circulariter redeunt ſic ⁊ res circulariter generantur

Uare ergo ⁊c. Mouet quandam queſtionem circa determinata ⁊ duo facit quia primo premittit queſtionem ſecundo eam ſoluit ibi Primum autem

Eſt aũt queſtio quare hec uidet̃ generari circulariter vbi gratia aer ⁊ aqua in circuitu gñantur qꝛ dominantibus ſignis frigidis ex aere fit aq̃ reuoluto aũt tp̃e ⁊ dominantibus ſignis calidis aq̃ euaporat ⁊ conuertit̃ in aerẽ ſic etiã nubes ⁊ pluuia circulariter generantur quia nubes erunt oꝫ pluere ⁊ ſi pluet oꝫ nubẽ eſſe homines uero ⁊ animalia nõ reiterãtur in ſeipoſ ut rurſus generetur idẽ nõ eni ſi pater tuus generat⁹ eſt neceſſe eſt te generari ſed ecõuerſo ſi tu generatus es illũ ſup patrem tuũ oꝫ prius generatum eſſe hec eni generatio uidet̃ eſſe in rectũ nõ i circulũ rõabilit̃ igitur q̃rit̃ cã quare gño pluuie arguit ⁊ ifert gñonẽ nubis ⁊ eõ ita ꝙ eſt ibi circulus gño aũt filij infert gñonẽ p̃ris ſꝫ nõ econuerſo ꝑpt̃ qꝺ nõ ẽ ibi circula⁹ Notandũ aũt ad euidentiã queſtionis q̃ſite ꝙ artificialia ut referũtur ad cãm ſuã p oẽꝫ modũ ſunt contingẽtia ⁊ h⁹mõi artificialia ſũt oĩa ⁊ q̃cũꝫ ſimplr̃ dependent a uolũtate ⁊ ab itellectu nr̃o ſm ꝙ h⁹mõi ſunt ſimplr̃ cõtingẽtia iõ futurus quis incedere nõ incedit ⁊ futurã domũ nõ oꝫ fieri nãlia vo ſm ꝙ h⁹mõi ut referunt̃ ad motũ celi q̃dã nc̃citateꝫ hñt qꝛ ſm eſſe indiſibile qꝺlꝫ gñabile põt nõ gñari põt eni contigere ꝙ facta cõiunctione ſideꝝ ſcõm quã hꝫ pluuia gñari pluuia tñ ñ gñabit̃ ꝑpter aliqꝺ ipedimentũ cõtingens ueꝝ qꝛ nullũ p accñſ ẽ ſempiternũ ⁊ qꝛ p accñs ẽ cõcurrentib⁹ aſtris nõ gñari pluuiã q̃ tñ cõcurrunt ad gñonẽ pluuie iõ põt ipediri pluuia hec uel illa ſꝫ ꝙ uľr pluuia ipediat̃ nõ ẽ poſſibile ſic eni pħũs ſupius tactã q̃ſtionẽ utꝝ vꝫ gño aliquoꝝ eſſet nc̃cia Soluit qꝛ ſicut aliqꝺ eſſe ẽ nc̃cm aliquod vo cõtingens ſic gño aliquoꝝ eſt nc̃cia aliquoꝛuꝫ vo contingens ergo h⁹mõi gñabilia quia nõ perpetuantur in ẽe indiuiduali ſꝫ in eſſe ſpeciei poſſumus dicere ꝙ aſtris motis de neceſſitate generabit̃ pluuia ſꝫ ſi nõ generabitur hec pluuia uel illa ſup nõ uidet̃ eſſe neceſſariũ cũ poſſit ipediri cũ igitur generatio hoꝝ inferioꝝ ſic ſit circularis ſicut eſt neceſſaria ⁊ econuerſo ſi ẽ neceſſaria ſcõm ſpẽm erit ibi circulus ſcõm ſpẽm ⁊ fiat reiteratio nõ ſcõm numeꝝ ſꝫ ſcõm ſpẽꝫ.

His uiſis apꝫ ſolutio queſtionis ꝑpoſite nã quodãmõ ẽ ibi circul⁹ i aialibus ſicut in nube ⁊ pluuia nubes eni eſt prioꝛ ⁊ poſterioꝛ pluuia ⁊ pluuia eſt prioꝛ ⁊ poſterioꝛ nube qꝛ ex pluuia fit nubes ⁊ econuerſo ſꝫ nõ eſt eadẽ pluuia numero q̃ eſt cauſa nubiſ ⁊ que cauſatur ab ea ſic etiã quõdãmoꝺ circulariter ex puero fit uir ⁊ ex uiro puer Sed ex puero fit uir qꝛ puer creſcens attingit ẽtatẽ uirilẽ ſed ex uiro fit puer qꝛ naſcitur ⁊ generat̃ ab ip̃o nõ eſt ergo idẽ puer qui precedet uiruꝫ ⁊ qui ſequitur ip̃m ꝑmo eſt quaſi per omnem modum ſimile de patre ⁊ filio ſiue de uiro ⁊ pueꝛo ⁊ de pluuia ⁊ nube non enim de qualibet pluuia fit nubes poſſet eni ẽe tantus eſtus ꝙ uapoꝛ ille exalans a terra de pluuia ⁊ rarefieret in tantuꝫ ꝙ conuerteretur in aerem ⁊ non fieret nubes uniuerſaliter ergo non ipeditur generatio hominis ex homine poteſt tamen ipediri in hoc homie

uel in illo poſſumus ergo argue
re circulariter ſi puer eſt de neceſ
ſitate uir erit quia puer naſcetur
poteſt ergo contingere ꝙ hic pu
er uel ille non creſcit ⁊ nõ fit uir
ſed uniuerſaliter puer non impe
ditur quin attingat etatem uiri
lem ſic etiam ab hoc uiro uel ab
illo poterit non generari puer ſꝫ
uniuerſaliter uir non priuabitur
filijs eſt ergo circulatio in anima
lib⁹ ſicut in pluuia ⁊ nube ⁊ ipe
ditur huiuſmodi circulus tam
hic ꝙ ibi ſecundum indiuiduuꝫ
hoc uel illud ſed nec hic nec ibi
uniuerſaliter impeditur Si ergo
uniuerſaliter accipitur circulus ⁊
reiteratio ſecundum ſpeciem ⁊
ut non impeditur queſtio propo
ſita non habet difficultatem.

Principium autem ⁊c. Soluit
queſtionem queſitam oſtendẽs
huiuſmodi circulationem accipi
endam eſſe ſecunduꝫ ſpeciem di
cens ꝙ principium intentionis
ſue .i. ſua intentio ad ſalualdum
principaliter ⁊ ſimpliciter queſ
tionem tactam eſt rurſus inueſti
gari utrum hoc etiaꝫ ſimiliter re
uertatur aut non ⁊ ſubdit ꝙ hec
quidem reuertuntur eadem nu
mero non autem ſpecie ſolum
nam illa mota ſiue illa mobilia
quorum ſubſtantia eſt incorrup
tibilis manifeſtum eſt ꝙ erunt ⁊
redibunt eadem numero nã mo
tus ſequitur id quod mouet ſol
ergo ⁊ ceteri planete non redeũt
de puncto ad punctum nec de o
riente ad occidens quia non cor
rumpuntur ſecundum ſubſtan
tiam ideo redeunt eadem nume
ro ⁊ motus eorum eſt unus ⁊ cõ
tinuus quia mobile eſt unuꝫ ⁊
continuuꝫ ea uero quorum ſub
ſtantia non manet ſed eſt corrup
tibilis neceſſe eſt reiterare ſpecie
non numero ideo cum ex aere fit
aqua ſi rurſus ex aqua fiat aer
redibit idem aer ſpecie non nu
mero nam ſi hoc rediret ideꝫ nu
mero ſubſtantia eius ſup nõ cor
rumperetur ſed non ſunt talia
quoruꝫ ſubſtantia generatur ens
enim generabile eſt talis res qua
lis contingit eſſe ideo quia cor
rumpuntur talia ⁊ deſinent eſſe
non redeunt eadem numero ꝓp
ter quod generatio circularis eo
rum accipienda eſt ſecunduꝫ ſpe
ciem ſecundum quem modum
quodammodo eſt ſimile in ani
malibus ⁊ in nube ⁊ in pluuia ut
ſuperius eſt oſtenſum Notan
duꝫ autem ꝙ quia generatio eſt
terminus motus cum ad unita
tem numeralem ipſius motus re
quiratur continuitas ⁊ mot⁹ in
terruptus nõ poſſit eſſe idẽ nũo
agẽtia naturalia quia producũt
res in eſſe per tranſmutationem
⁊ motum ideo que corrumpunt
per talia agentia eadem numero
redire non poſſunt ſed ſi eſſet ta
le agens ꝙ abſq; tranſmutatiõe
⁊ motu res producere poſſet in
eſſe utruꝫ a tali agente corrupta
reſtaurari poſſent eadẽ numero
non eſt preſentis ſpeculationis.

Dubitaret forte aliquis quia
uidetur ꝙ generatio hominũ ſit
ſimpliciter contingens nam cuꝫ
ad actũ generandi concurrãt uel
le ⁊ appetitus qꝛ talia ſunt cõtin
gentia gño taliũ eſſet cõtingens
ſimpliciter ſicut eni ꝓbamus ar
tificialia eſſe ſimplicit cõtingẽtia
qꝛ fiebant a ꝓpoſito ſic ⁊ h⁹mõi
gño qꝛ a ꝓpoſito fit uñ eſſe ió cõ
tingens Ad hoc aũt dici põt

ꝙ appetitus nālis nó ita inclina tur in formam artificialiuꝫ ſicut in generatione filioꝝ ⁊ quia qȯ eſt naturale non poteſt uniuerſa liter fruſtrari cum nihil ſit ocio ſum in natura uniuerſaliter totū genus humanum non priuatur generatione filiorum generatio ergo hominum non ſolum eſt a propoſito ſed eſt etiam natura lis quodammodo ⁊ ut eſt natu ralis habet quandam neceſſitatē circularem modo quo dictum ē

D intelligentiam auteꝫ dictorum ne aliqui ſu mant occaſionem errā di ex dictis phi creden tes rationes eius ſimpliciter con cludere generationem eſſe perpe tuam ⁊ non deficere ideo in ſum ma rationes eius reſumamus ⁊ oſtendamus eas eſſe ſophiſticas ⁊ non de neceſſitate arguere Pri ma uia ei⁹ ad oſtēdendū ꝑpetui taté gn̄onis ſumit̄ ex ꝑte materie mā aút nūq̄ āmittit unā formaꝫ niſi inducatur alia propter quod generatio unius eſt corruptio al teri⁹ ⁊ ecōuerſo hoc poſito leue eſt oñdere ꝙ gn̄o nunq̄ incepit ná ſi aliquid ē gn̄atū oꝫ ꝙ aliq̇d ſit corruptū ⁊ illud corruptū ṗuſ fuit generatū ⁊ cum eſſet genera tū aliq̇d aliud fuit corruptū ſed nō eſſet corruptū niſi fuiſſet gene ratū oportꝫ ergo ſcđm infinituꝫ ꝓceſſū ꝙ an̄ generationē ſit cor ruptio ⁊ an̄ corruptioné ſit gn̄o ergo talia nunq̄ inceperunt ſic er go nūq̄ deſinēt q: cū aliq̇d gn̄a tur de nc̄citate poſtea corrūpit̄

q: ōe corruptibile de neceſſitate corrūpet̄ ⁊ cū corrūpet̄ aliud ge nerabit̄ ex ipo q: corruptio uni⁹ eſt gn̄o alteriuſ et illud generatū de neceſſitate poſtea corrumpet̄ propter quod ſemꝑ poſt genera tionem ſequitur corruptio ⁊ p⁹ corruptionem erit generatio nun q̄ ergo deficiet generatio ⁊ cor ruptio Hoc idem poteſt ſic oſtendi q: ſi generatio incepit ēe tunc eſt aliquid ṗmo genitū ſit illud a ſꝫ a nō generat̄ niſi aliq̇d aliud ſit corruptū ſed nihil corrū pit̄ niſi prius ſit generatū ergo ante a eſt priuſ aliquid generatū ex cuius corruptione a generatū eſt ſed cū a poneret̄ ṗmo genitū ante primā generationē erit gn̄o qȯ ē incōueniēs ſic eti… gn̄o de ficeret erit aliq̇d ulteri⁹ gn̄atū ſꝫ illud ultio gn̄atuꝫ de neceſſitate corrūpit̄ q: ōe gn̄abile ē corrupti bile ⁊ ōe corruptibile de nc̄citate corrūpet̄ ſꝫ eo corrupto aliq̇d ge neratur ex ipo ergo poſt ultimā gn̄oné erit gn̄o qȯ ē incōueniens Scđa uia ſuit̄ ex ꝑte cē efficiētis ut ex ꝑte mot⁹ celeſt] nā mot⁹ ſo lis in obliquo circulo ē cā gn̄ois ⁊ corruptiois in iſtis iferioribus cū ergo ille motus ſit continuus ⁊ nunq̄ deficiat nunq̄ ceſſabit generatio ⁊ corruptio iſtorum in feriorum Tercia uia ſumitur ex parte finis natura enim ſemꝑ deſiderat ꝙ melius eſt cum ergo eſſe ſit melius q̄ non eſſe hec ge nerabilia que non poſſunt per petuari in ſe ſuppleuit deus de fectum eorum faciens ipſorum generationem continuam ⁊ per petuam ſecundum quam habe rent eſſe perpetuum in ſuo ſimili uel g° deus irrōnabilit̄ ageret ut

ꝑpetuabit generationē iſtoꝝ cū
ex hoc cōſurgat inde eſſe ⁊ bonū

Quarta uia ſumitur ex parte durationis ſiue ex parte temporis quia ſi ſemper fuit tēpus ſemper fuit motus ſi ſemper fuit motus ſemper fuit generatio ⁊ corruptio cum motus faciat diſtare ⁊ faciat ad corruptionem rerū faciendo autem ad corruptioneꝫ facit ⁊ ad generationem quia nō eſt corruptio unius ſine generatione alteriuſ ꝙ aūt temp⁹ ſup fuerit ⁊ nunꝗ̄ inceperit nec deſinet fuit ſupra oſtenſum dicebat̄ eni ꝙ tempus ſi inceperit uel deſineret tempus eſſet temporale quo poſito ut oſtendebatur eſſet tempus anteꝗ̄ inciperet tempus uel eſſet tempus poſtꝗ̄ deſineret tēpus eſſe quorum utrumꝗ̄ eſt inconueniens poſſunt autem ⁊ alie rationeſ adduci ad hanc materiam ſed quia rationes predicte ſufficienter tangūt que in hoc libro difficultatem faciunt circa queſtionem queſitam cuꝫ huiuſmodi libri expoſitioneꝫ intendamus ſufficiat ſoluere ratiōes tactas Notandum autem philo. fuiſſe ſuſtentatum ſuper duabuſ propoſitionibus non ſimpliciter ueris ex quarum ſuppoſitione arguitur generationem non poſſe incipere nec deſinere .prima propoſitio talis eſt ꝙ nihil eſt in noua diſpoſitione in qua primo nō fuerat niſi per motum aliquem ꝑcedenteꝫ ita ꝙ omnis motus nouitas arguit aliquem motuꝫ precedentem motus ergo uniuerſaliter non eſt nouus quia cuꝫ omnis nouitas contingat per motū aliquem precedentem Si ulr̄ motus inciperet ⁊ eſſet nouus ulr̄ ante omnem motū eſſet aliquis motus qđ eſt inconueniens ergo ē aliquis motus eternus ⁊ huiuſmodi motus eſt motus celi ⁊ ſi motus celi nunꝗ̄ inceperit generatio ⁊ corruptio que ſunt effectus talis motus nunꝗ̄ inceperūt uidetur enim eſſe contra rationē ꝙ celum moueatur ⁊ tamen ꝙ non contingat generatio ⁊ corruptio in iſtis iferioribus ex dicta ſuppoſitione ergo ſequitur generationem nunꝗ̄ incepiſſe.

Eſt autem alia propoſitio ſuper quam ſuſtentabatur uidelicꝫ ꝙ intelligentie ſunt in optima diſpoſitione cuꝫ mouent ⁊ quia ſecundum ipſum non eſt ponere intelligentiam niſi in optima diſpoſitione non eſt eam ponere niſi motricem unde in xii. metha. ex numero orbium ⁊ ex numero motuuꝫ celeſtium arguit numerum intelligentiarum Ex hac autem ſuppoſitione ſequitur ꝙ motus nunꝗ̄ deſinet qꝛ ſp itelligētie mouebunt ut ſemp ſint in optima diſpoſitione ⁊ ſi non ceſſabit motus celeſtiſ non ceſſabit ſol generare plantas ⁊ animalia nunꝗ̄ ergo deficiet generatio ⁊ corruptio Qꝛ autem nulla dictarum propoſitionuꝫ ſit ſimpliciter uera de leui patet oſtenſum enim fuit in declarationibus primi libri ꝙ quanto agens eſt ſuperius tanto pauciora preſupponit agens uero ſupremuꝫ ⁊ uniuerſale poteſt agere nullo preſuppoſito dicere enim agens primuꝫ de neceſſitate preſupponere materiam ⁊ ſubiectum eſt dicere ꝙ agens primum non poſſit in productione totius rei cālitas igit̄ ꝑmi agentis nō extēdet ſe uſꝗ̄ ad

materiam nec materia erit effec tus eius nullum autem agens de neceſſitate preſupponit id quod poteſt efficere cum ergo de rōne primi agentis ſit ꝙ eius cauſali tas ſe extēdit ad omnia quia pri mū ſecundum ꝙ huiuſmodi eſt cauſa omniū aliorum dicere pri mum agens de neceſſitate agere aliquo preſuppoſito eſt dicere primum non eſſe primū Si ergo prima cauſa poteſt agere nullo p̄ ſuppoſito ager poterit abſq; mo tu ꝛ tranſmutatione precedente motus eni ꝛ tranſmutatio ſemp requirunt materiā ꝛ ſubiectū in quo recipiuntur ꝑmo dicere pri mū agens nihil efficere niſi ꝑ mo tuꝫ ꝛ tranſmutationē eſt ipm̄ di cere eſſe inſtrumentuꝫ alicui⁹ agē tis de ratione autem inſtrumen ti eſt ꝙ agat motuꝫ ꝛ ꝙ mediāte motu ꝛ trāſmutatione agat ꝛ ef ficiat quod efficit deus ergo q̄ eſt agens primū poteſt agere nul lo preſuppoſito quia non eſt in ſtrumentuꝫ alicuius agentis age re poterit abſq; motu ꝛ tranſmu tatione precedente. Alia uero agentia quia nō ſunt prima agēt ex ſuppoſitione materie quia nō ſunt inſtrumenta agentis prima agent mediante motu ꝛ tranſmu tatione qualis autem ſit ille mo tus qui de neceſſitate concurrit ad actionē ſecundorum agentiuꝫ non eſt preſentis ſpeculationis ſufficit autem ad preſens ſcire ꝙ quia pma cauſa abſq; ſuppoſi tione poteſt res in eſſe produce re ꝛ abſq; motu precedente pōt noua efficere cū nō opteat ipm agere per tranſmutationeꝫ ꝛ mo tum ut oſtenſum eſt Hoc uiſo pꝫ nō eſſe incōueniens generatio nē incepiſſe quia cū ſine materia preiacente aliquid efficitur ē ibi factio unius abſq; corruptione alterius propter quod illam fac tionem non preceſſit alia factio ꝑmo oſtenſo illā propoſitionem ariſto. ꝙ nō eſt dare nouitatem ſine motu precedente nō eſſe ſim pliciter uerā q̄ poteſt prima cā noua producere abſq; precedēte motu pꝫ nō ſolum non eſſe incō ueniens gn̄atioeꝫ incepiſſe ſed ēt nō eſt inconueniēs motū uniuer ſaliter eſſe nouuꝫ ꝛ uniuerſaliter incepiſſe nō eniꝫ oꝫ ſi motus ulr̄ eſt nouus ꝙ ulr̄ ante omnē mo tuꝫ ſit motus cū nō ſit impoſſibi le eſſe nouitatem abſq; tranſmu tatione precedente Uiſo nō eſſe inconueniens generatio nem incepiſſe quia ulr̄ motum o portuit incipere quia ſecundum ueritatem incepit Reſtat oſtende re non eſſe inconueniens genera tionem deſinere quia non oꝫ mo tuꝫ celi perpetuari quo ceſſante generatio ꝛ corruptio ceſſabunt non enim eſt uera propoſitio illa aꝝ. intelligentias in optima diſ poſitione eſſe cū mouent ꝙ ꝛ ſi non mouerent ocioſe eſſent illa eniꝫ propoſitio Primo repugnat ordini intelligentiaruꝫ Secundo ordini actionis Tercio ordini fi nis ſic eni ymaginari debemus ꝙ infima inferiorum ſemper atti gunt ultima ſupremorum ut ſu prema in corporibus attingunt ultima in ſubſtantijs ſeperatis dicere ergo intelligentias eſſe in optima diſpoſione cuꝫ mouent ꝛ non eſſe intelligentias niſi mo uentes eſt dicere non eſſe intelli gentias niſi in gradu infimo ꝛ ꝙ tunc ſunt in optia diſpoſitiōe cū

infinituꝫ gradum attingunt ipe
eni ordo corporuꝫ deberet nos
ſufficienter inſtruere qḋ de itelli
gentijs ſentiremus ſicut eni ſunt
quedam corpora iſima ⁊ quedaꝫ
corpora ſuprema ⁊ ſola ſuprema
attingunt intelligentias ⁊ nō iſi
ma ſic quedam intelligentie ſunt
ſuꝑiores ⁊ quedam inferiores ⁊
ſole inferiores attingunt corpora
⁊ nō ſuꝑiores repugnat ergo dic
ta ꝓpoſitio ordini itelligētiaruꝫ
Secundo repugnat ordini actio
nū ē eni in itelligētijs duplex ac
tio una interior ut intellectio ⁊ a
lia exterior ut mouere hec corꝑa
optia eni diſpō ⁊ felicitas alicuiꝰ
nō pōt poni in actione exteriori
irrōabile eni ēet ponere felicitatē
hois ⁊ optimā eius diſpoſitionē
in exteriori bono ꝓmo eiꝰ felici
tas ē aliq̄ oꝑatio interior ut oꝑa
tio aie ſcḋm ꝟtutē ꝑfectā optia
ergo diſpoſitio itelligētie nō erit
in motu nec in aliq̄ actione exte
riori nō ergo erunt intelligentie
ocioſe ſi nō moueant hēbunt eni
actiones interiores ut intelligere
uelle intelligendo eni ⁊ uolendo
eſſe poterunt in optia diſpōne.

Tercio dicta ꝓpō repugnat
ordini finiū ſꝑ eni finis potior ē
hijs q̄ ſunt ad finē motꝰ eni cor
ꝑalis nec aliq̄d corporale poterit
ēe finis intelligētie ꝓmaginabat
ergo phūs cū dicebat itelligētias
ſꝑ in ifinitū mouere ⁊ ēe in opti
ma diſpōe cū mouent ꝙ motus
ille ēet finis intelligentiaꝝ finis
eni eſt id qḋ eſt appetibile in ifi
nitū ut dicitur ꝓmo politicoꝝ ⁊
tunc eſt aliq̄d in optia diſpōe cū
finē attingit poterunt ergo itelli
gentie deſiſtere ⁊ mouere ⁊ non
mouere ꝑ ifinitū tp̄s eſt cū motꝰ

nō ſit finis eaꝝ. Et ſi diceret ꝙ
hoc mō finē acquirunt qꝛ ꝑ mo
tū aſſimilant prime cauſe qꝛ mo
uendo ſunt cā ut ipa eſt in q̄ aſſi
milatione conſiſtit eaꝝ felicitas
mirabile ē ſi mentē ſapientiſ hoc
quietat illa eni aſſimilatio adeo
modica eſt ꝙ in eo nō pōt ꝯſiſte
re eaꝝ felicitas ſic eni ⁊ ignis fe
lix cū ēet calefacit qꝛ calefaciēdo
hꝫ rationē cē ꝓpter qḋ aliquo
mō aſſequit ſimilitudinē cē ꝓme
nō eni negādū ē intelligentias fe
lices eſſe in eo ꝙ aſſimilant ꝓmo
principio ꝑ quā aſſimilationē af
ficiūt quaſi dei foia ſꝫ hꝰmōi aſ
ſimilatio in qua conſiſtit eaꝝ feli
citas eſt ꝓut aſſimilant ei intelli
gendo ⁊ diligendo ipm nō aūt
ꝓut aſſimilant ei corpora mouē
do deberemus eni arguere ꝙ ſꝑ
deū intelligerent ⁊ diligerēt non
ꝙ ſꝑ corꝑa mouerēt poterit ergo
ceſſare motus corpoꝝ celeſtiuꝫ ⁊
ſm ꝟitatē alñ ceſſabit. Patet er
go nō eſſe inconueniens intelligē
tias ceſſare alñ a mouere cum tri
plici uia oſtenſuꝫ ſit optimā diſ
poſitionē eaꝝ nō eſſe in mouēdo
ſi ergo phūs dixiſſet ꝙ ſm agen
tia naturalia que agūt mota nō
poſſumus ponere generationem
oiuꝫ iucipe uel deſinere tollerabi
lis eſſet eius ſentētia Sed ſimpli
citer aſſerere ꝙ generatio non in
ceperit nec deſinet tollerari non
poteſt ut eſt per habita manifeſ
tum Oppoſita autem hijs nō
eſt de facili ſoluere nam rationeſ
ex parte materialis principij per
iam habita ſunt ſolute nam cuꝫ
dicit ꝙ nihil eſt generatum niſi
aliud ſit corruptū ⁊ nihil eſt cor
ruptū niſi fuerit antea aliq̄d gn̄a
tū ⁊ ꝙ nō ē dare aliq̄d pᵒ genitū

p₃ has rões ꝓcedere ſupponẽdo ꝙ nihil fiat niſi ex mã precedẽte ſed ut hituʒ ẽ deus põt res ꝓdu cer nullo ꝑſuppoſito ⁊ põt noua facere abſq; motu ⁊ transmutati one precedente quo poſito nõ ẽ inconueniens aliquid eſſe gñatũ ⁊ factũ ꝙ tamẽ aliud nõ erit cor ruptũ ſi eni nõ ex materia preia cente aliq̃d fieret eſſet factio uni us abſq; corruptiõe alteri⁹ Scõa uia ſumpta ex pte cẽ efficiẽtis ut ex parte motus celeſtis p₃ ꝙ per hita de facili ſoluitur nã illa pro poſitio ꝙ nouitas ſemp ꝑſuppo nit motũ precedentẽ nõ ſimplici ter uera ut oſtenſũ eſt nõ ẽ incon ueniens unicurſalit̃ motũ eſſe no uũ ꝓpter qȯ nõ o₃ gñonẽ ſemper fuiſſe in preterito nã ſcõm uerita tẽ uſr ois creatura noua eſt ⁊ ẽe incepit Rurſus eni qr illa propõ nõ eſt uera qr optia diſpoſitio i telligentie ſit ꝙ moueat ꝑmo po teſt deſiſtere a motu ut oſtenſuʒ ẽ iõ nõ eſt inconueniens gñoneʒ iſtoꝝ inferi⁹ deficere nõ ẽ ergo ir rationalis põ fidei ꝙ gño iſtoꝝ inferioꝝ incepit ⁊ deſinit. Tercia uia ſumpta ex pte finis nõ ẽ diffi cilis ad ſoluendũ nã cũ dicit̃ nãʒ ſꝑ deſiderare ⁊ intendere qȯ mo tus ẽ dicenduʒ ꝙ mã nõ itendit ſꝑ cognitionẽ q̃ ſit in ipſa ſʒ ꝓp t cognitionẽ q̃ ſit in alio ꝓ tãto eni natura intendit qȯ intendit i telligentia mouens naturã ⁊ qr uſr naturã mouens ẽ ipe deus iõ contingit naturã intendere quia de⁹ mouet ⁊ iclinat naturã ꝙſa tis dedit itelligere phũs q̃ cũ pri us dixiſſet naturã ſꝑ deſiderare ꝙ melius ẽ ſtati ſubdit ꝙ qr me lius ẽ eſſe q̃ȝ nõ eſſe iõ reliq⁹ mõ cõpleuit deus feciens continuaʒ gñonẽ reꝝ. Hoc uiſo difficultatẽ nõ h₃ nã cũ deus ut pricipale uo litũ ⁊ ex neceſſitate vult ſuã boni tatẽ bonũ aũt creatũ cũ nihil au geat bonũ diuinũ ⁊ cũ deus ſuã bonitatẽ nõ conſeq̃tur per crea turas ſʒ ſit ꝑfectiſſimus in ſe nul la creatura exiſtente ſimplicit̃ ⁊ abſolute loquendo deuſ nõ vult ex neceſſitate aliqȯ bonũ creatuʒ nã ſi ſine poſitione poſſẽ eſſe per fecte ſanus ſi de neceſſitate uelleʒ eſſe perfecte ſanus non o₃ me de neceſſitate uelle potionẽ vult g⁹ de⁹ oia bona creata ꝓpt̃ bonita tẽ ſuã uolendo eni ſe alia vult ꝑt tũ alia non uelle non obſtãte ꝙ de neceſſitate vult ſe qr id qȯ ẽ in ſe ⁊ ꝑfectionẽ quã h₃ ꝑ alia ñ conſequit̃ ut dictũ ẽ ſi ergo ali qȯ bonũ creatũ ẽ neceſſariũ hoc non ẽ abſolute ſʒ ex ordine ⁊ diſ poſitione diuina tm̃ ergo de ne ceſſitate durabit gño q̃tũ deus ordinauit ⁊ diſpoſuit eſt ergo ratio tacta rethorica ⁊ ſimplicit̃ non concludit. Quarta ỽo rõ de tp̃e ſophiſtica ẽ nã cũ dicit̃ q̃d q̃d incipit uel deſinit ẽ tempora le ⁊ tp̃e claudit̃ pro tanto uerita tẽ h₃ quia ſi aliquid incepit ergo aliquando nõ fuit ſi ergo tp̃s ici peret ueꝝ eſſet dicere ꝙ fuit aliñ ꝙ tp̃s nõ erat ſʒ aliquando ẽ dif ferentia tp̃is ergo ſi erat aliquan do ⁊ non erat tempus erat diffe rentia tp̃is ⁊ cum non eſſet ſine tempore ergo erat tempus cũ nõ eſſet tempus ſic etiam ſi tempus deficeret eſſet aliquando ꝙ non eſſet tempus ergo eſſet tempus poſtq̃ȝ deſineret tempus eſſe cuʒ non ſit aliquãdo differẽtia tp̃is ſine tempore tempus ergo fuit ſemper ⁊ erit ſemper ſed ſi hec

rō bona eſſet oſtenderet mundū ⁊ uniuerſuꝫ eſſe iſinitia nā ſi tot⁹ mundus ⁊ uniuerſa corꝑalis ſbā finita ⁊ terminata eſt ergo extra ābitū uniuerſi corporis nihil eſt ſꝫ extra eſt dr̄a loci ergo ultra ōe corpuſ eſt aliqua differentia loci ſꝫ differentia loci nō eſt ſine loco ⁊ locus nō eſt ſine corpore ergo ultra ōe corp⁹ eſt aliqḋ corp⁹ uel ergo mund⁹ ꝓtēditur in infinitū uel ſi eſt in mundo dare terminū aliquē extra quē nō ꝓtendit̃ erit dare dr̄aꝫ loci ⁊ ꝑ ꝯn̄s locū ⁊ corpus extra omne corpus conſtat auteꝫ hanc rōneꝫ eſſe ſophiſticā nā cū dicit̃ ꝙ ex̄ uniuerſuꝫ nihil eſt li extra dicit dr̄aꝫ loci nō ſimpliciter ſꝫ ſcḋm ymaginationē ſolū uniuerſuꝫ ē ergo finitū ⁊ terminatū Sꝫ ymaginationē ⁊ in intelligentiā nr̄am nō contigit finire ⁊ terminare ⁊ ymaginamur extra celum eſſe celum ⁊ ſpacium infinituꝫ un̄ ⁊ phūs 3.phiſi. uolens oſtendere infinitū nō ēe ait ꝙ inconueniens eſt credere intelligentie.i.imaginationi innuens ꝙ ſecundū imaginationē aliq̇d ꝓtendit̃ in iſinitū ſꝫ illi imaginationi nō reſpondet finituꝫ ex ꝑte rei ⁊ ſicut ip̄e ſoluit de iſinitate magnitudinis ſic nos poſſum⁹ ſoluere de infinitate tp̄is nā ut cōiter ſoluit̃ ⁊ bene cū dr̄ ſi tp̄s incipit ergo aliquādo fuit qḋ nō erat tēpus li aliquando dicit dr̄āꝫ tp̄is imaginatiuaꝫ tp̄s ergo ꝫ́ imaginationē ſemꝑ fuit ⁊ ſemꝑ erit ſicut ſpaciū imaginatū in infinitū uadit ꝫ́m tamē ỽitatē tp̄s quod ē paſſio ꝑ̇mi motus incepit ⁊ deſinit q: motus ſuꝑceleſtiū corporū nō ſꝑ fuit nec in ꝑpetuū durabit ſed aliquando deſinet ꝙ ponere nō eſt̃ irrationabile ut̃ oſtenſuꝫ ē poſſent autem circa tp̄s ⁊ circa perpetuitatē generationiſ alie difficultates tangi Sed hec deo dante alibi diffuſius tractabuntur ad preſens autem hec q̄ dicta ſunt ſuper libro de generatione ⁊ corruptione ſufficiāt lauſ ſit ip̄i xp̄o filio dei unigenito ⁊c̃

Et ſic finit̃ feliciter expoſitio dn̄i egidij de roma ſuper duobus libris de generatiōe ariſtotilis ſūma cū diligentia per magiſtruꝫ iudocū hoenſteyn uirū benigniſſimum neapoli impreſſa.

primū uacat
anima
accipiendo
ꝙꝫ a ſentire
cōtra naturā
Differentie
generationem
expoliat
diuiſionem
Sed hoc
propter
minima
predicamentorū
De generatione
ſe habet
ſubſtantia
in qua
De carne
brachio
hoc modo
Quia tangunt
tres rationes
⁊ ſecundum
Enim ſolum
ibi in tantū.
calido
accipiendo

Mutuam
contingit
dicens
Habet
ad inuicem
ꝑ̇mo oſtēdit
mentati
Ergo
remanet
quia
Eſſe
tamen
quatuor
primaruꝫ
Notandum
tis illis
proprijs
Opinione
ꝙꝫ ſupra
accedit
per ſe
Etiam
ſuppoſitione
notandum
eſt antem

Biſchoff

Capitulum primuꝫ. Noticia in generali de quibuſdaꝫ que ꝯtinentur in libello ꝯfeſſionum magiſtri oxonienſis.

Capitulum ſcdm. Primū fundamētuꝫ ꝙ nemo poteſt nec potuit unqꝫ ſaluari niſi virtute paſſionis xpi.

Capitulum terciuꝫ. ꝙ per xpi paſſiōem liberati ſum⁹ iuſte ⁊ miſericorditer ⁊ ꝯuenienter. ⁊ ad qd ordinatur tota ſacra ſcriptura.

Capitulum quartuꝫ. de modo quo xps ſaluauit nos.

Capitulum qntum. Scdm fundamētuꝫ quo modo applicatur nobis virtus paſſionis xpi: ꝑ ſacra noue legis.

Capitulum ſextū. ꝙ ds nō exeqtur per ſe oīa que ꝓuidit. ſꝫ executio diuine ꝓuidentie fit per omnia entia.

Capitulum ſeptimuꝫ. ꝙ fuit ꝯueniēs ꝙ virtus paſſionis xpi ꝑueniret in nos. mediantib⁹ ſacramētis noue legis.

Capitulum octauū. de numero ⁊ ordine ⁊ effectu ⁊ ꝑfectione ſacroꝝ noue legis.

Secunda pars.

Capitulum nonuꝫ. quid eſt penitentia ſcdm diffinitionem.

Capitulum decimū. ꝙ pñia eſt duplex .ſ. penitentia virtus. ⁊ pñia ſacrm. ⁊ de ſubiecto et obiecto. ⁊ fine ⁊ principio ei⁹ ⁊ de prioritate ⁊ fundamēto virtutum.

Capitulum undecimū. de diferētia inter penitētiam virtutem. ⁊ pñiam ſacrm.

Capitulum duodecimū. de pñia virtute. qualiter remittit pcťm ⁊ de pulſatione interiori. ⁊ principio ⁊ ordine reſurgēdi a pcťo ⁊ qualr̄ ſaluabātur hoīes ante xpi aduentum.

Capitulum tredecimū. qualr̄ gentiles ſaluabantur tpe legis nature ⁊ legis moyſy. Et qñ et qualr̄ remittebatur pcťm originale in eis.

Capitulum quatuordecimū. de pñia ſacro. ⁊ qd eſt ſacrm. no. le. et de materia ⁊ forma et re ſacramēti pñie.

Capitulum qndecimū. ꝙ pñia ē unū ſacrm.

Capitulum decimūſextū. de partibus penitentie ſacri.

Capitulum decimūſeptimuꝫ. de ꝯtritione. qd ſit ꝯtritio ſcdm diffinitōem. ⁊ que reqruntur ad veram ꝯtritōem.

Capitulum decimūoctauū. de quibus debet eſſe contritio.

Capitulum decimūnonū. de dolore ꝯtritionis. et de qualitate eius. ⁊ qñ tenetur quis conteri ⁊ in quib⁹ pōt eſſe ꝯtritio.

Capitulum viceſimū. de duratione ꝯtritionis. ⁊ qñ tenetur quis ꝯteri. ⁊ in quib⁹ poteſt eſſe contritio.

Capitulum viceſimūprimū. de effectu contritionis.

Capitulum viceſimūſecūduꝫ. de confeſſione quid ſit et unde dicatur.

Capitulum viceſſimūterciū. an confeſſio ſit actus virtutis.

Capitulum viceſimūquartuꝫ. de neceſſitate ꝯfeſſionis vocalis.

Capitulum viceſimūquintū. de inſtitutione ꝯfeſſionis quo iure introducta ſit ⁊ qualr̄ fiebat in lege nature. et in lege moyſy.

Capitulum viceſimūſextū. ꝙ oīs homo habens mortale tenetur ꝯfiteri. habens aūt ſoluꝫ veniale nō tenetur ꝯfiteri: ſꝫ ſe repñtare ſacerdoti. Eſt tñ ꝑfectōnis venialia ꝯfiteri.

Capitulum viceſimūſeptimū. de quibus peccatis debet eſſe confeſſio.

Capitulum viceſſimūoctauū. qñ tenetur aliquis ad ꝯfeſſionem.

Capitulum viceſſimumnonum. ꝙ dilatio cōfeſſionis eſt periculoſa ⁊ ꝙ exñs in mortali nō diu ſtabit qn peccet mortalr̄ ⁊ cur.

Capitulum. xxx. cui ſit facienda ꝯfeſſio.

Capitulum. xxxj. ꝙ ꝯfeſſio debꝫ fieri ꝓprio ſacerdoti.

Capiiulum. xxxij. quis eſt ꝓprius ſacerdos cuiuſlibꝫ. ⁊ qñ lꝫ confiteri alieno ſacerdoti.

Capitulum. xxxiij. de cōditōnib⁹ ꝯfeſſiōis.

Capitulum. xxxiiij. de declaratōne cōditionum ꝯfeſſionis ſingilati.

Capitulum. xxxv. ꝙ confeſſio ſit integra et qualiter et ꝙ in duob⁹ caſibus pōt quis diuidere confeſſionem.

Capitulum. xxxvj. ꝙ in cōfeſſione nemo debet mentiri. nec dicere pcťm ꝙ nō fecit. ⁊ de veritate ꝯfeſſionis ſacr̄alis. iudicialis ⁊ tormentorum.

Capitulum. xxxvij. de de circūſtancijs.

Capitulum. xxxviij. que circūſtātie ſint cōfitende ⁊ qñ. Et que circūſtantie mutant in aliam ſpeciem peccati.

Capitulum. xxxix. an ꝯfeſſio poſſit eſſe informis ⁊ qñ eſt meritoria. ⁊ qñ ſatiſfactoria. et de eo qui ficte confitetur.

Capitulum. xl. qñ tenetur quis pcťa ſemel ꝯfeſſa iterum ꝯfiteri. et ꝙ recidiuans nō tenetur pcťa ſemel ꝯfeſſa iteꝝ confiteri.

Capitulum .xlj. vtruʒ aliquis poſſit ꝯfiteri per alium. vel per ſcriptū. ⁊ ꝙ vnus nō poteſt ꝯteri vel confiteri ꝓ alio. licet vnus poſſit ſatiſfacere pro alio.

Capitulum .xlij. de effectu pn̄ie. ⁊ ꝙ tollit peccatū ꝙ nō ſemꝑ totam penam. ⁊ reliquias pcc̄i et qualr̄ reſtituit virtutes.

Capitulum .xliij. ꝙ pn̄ia delet pcc̄m et reſtituit virtutes ⁊ viuificat opera mortificata. ⁊ eſt neceſſaria ad ſalutem.

Capitulum .xliiij. ꝙ ꝯfeſſio liberat a morte et a pena eterna ⁊ diminuit penam tp̄oralem. aperit celum. tribuit ſpem ſalutis.

Capitulum .xlv. que opa dn̄r viua et q̄ mortua et que mortificata. et qualr̄ per pn̄iam viuificantur.

Capitulum .xlvj. an pcc̄a dimiſſa redeant et que et qualiter.

Capitulum .xlvij. de ꝯfeſſione generali ⁊ de eius effectu. et qualr̄ delet venialia quo ad culpam. ⁊ qualr̄ quo ad penam.

Capitulum .xlviij. ꝙ ꝯfeſſio generalis delet mortalia oblita. ⁊ qualr̄. ſʒ cum ad memoriā occurrūt ſunt ꝯfitenda. et cur. et que ignorantia excuſat. ⁊ de forma abſolutōnis.

Capitulū .xlix. ꝯ modo remiſſiōis venialiū. ⁊ ꝙ vnū dimittitur ſine alio. ſʒ nō ſine mortali. neqʒ vnū mortale ſine alio.

Capitulum .l. de cauſa remiſſiōis venialiuʒ.

Capitulum .li. ꝑ q̄ remittūtur venialia et cur remittūtur ꝑ illa potius q̄ʒ per alia.

Capitulum .lij. de impedimētis ꝯfeſſionis. et de remedijs ꝯ illa impedimēta.

Capitulum .liij. de qualitate ꝯfeſſoris. et interrogatōibus faciendis. ⁊ qualr̄ ſe debet habere erga penitētes. et qualr̄ penitētes diuerſimode tentantur.

Capitulum .liiij. de pn̄ia in extremis. et de eius periculis. et ꝙ quilibet ſacerdos tunc pōt abſoluere quēlibet ab oībus caſibus ⁊ a quolibet vinculo.

Capitulum .lv. de ꝯfeſſione incarceratoꝝ et dāpnatorum ad mortem.

Capitulum .lvi. de ſigillo ꝯfeſſiōis. vtrū in quolibet caſu ꝯfeſſor teneatur celare ea que ſub ſigillo ꝯfeſſionis habet.

Capitulum .lvij. quis tenetur cellare cōfeſſionem. et que cadūt ſub ſigillo. ⁊ qn̄ ⁊ quomodo liceat reuellare.

Capitulum .lviij. de forma abſolutionis.

Capitulum .lix. de modo. ordine. ⁊ forma abſolutionis a pcc̄is. et a ſn̄ia excoīonis. et de iniunctione penitētie.

Tercia pars.

Capitulum .lx. in quo ꝓbatur auctoritatibꝰ et rōnibus. ꝙ ſacr̄a noue legis ſunt inſtituta a xp̄o et nō ab eccleſia.

Capituluʒ .lxi. in quo ꝓbatur auctoritatibꝰ ꝙ ſacr̄m penitētie ſit inſtitutū a xp̄o ⁊ non ab eccleſia.

Capitulum .lxij. in quo ꝓbatur rōnibus ꝙ ſacr̄m pn̄ie eſt inſtitutū a xp̄o et nō ab eccl̄ia.

Capitulum .lxiij. in quo rn̄detur ad obiectionem aduerſarij. et ꝯfirmatur ꝙ ꝯfeſſionis ſacramētuʒ ſit inſtitutū a xp̄o. et ꝙ greci confitentur.

Capitulum .lxiiii. in quibus pōt papa diſpēſare. et ꝙ nō pōt diſpenſare in ſacr̄o ꝯfeſſionis. ſʒ pōt diſpēſare ī oībus q̄ ſunt de iure poſitiuo.

Capitulum .lxv. ꝙ cōfeſſio ſacr̄alis vocalis eſt inſtituta a xp̄o et nō ab eccl̄ia.

Capitulum .lxvi. ꝙ ꝯfeſſio ſacr̄alis eſt inſtituta a xp̄o inq̄ntuʒ ad oīa eſſentialia. .i. q̄ntuʒ ad materiaʒ et formā. et nō ab eccl̄ia.

Capitulum .lxvii. ad quid inſtitutuʒ eſt ſacramētuʒ penitētie.

Capitulum .lxviii. ꝙ eſt duplex forus. et q̇d pertinet ad vtrūqʒ. et ꝙ ſacerdos eſt plenariꝰ executor euangelice legis. et ad quid inſtitutū eſt ſacr̄m penitētie.

Capituluʒ .lxix. de effectu ſacr̄i pn̄ie. in quo ꝓbatur ꝑ doctores: ꝙ pn̄ia inq̄ntuʒ eſt ſacr̄m noue legis. ꝯfert gr̄am ⁊ remittit pcc̄a.

Capitulum .lxx. in quo ꝓbatur auctoritatibus et rōnibꝰ. ꝙ ſacr̄m pn̄ie inq̄ntuʒ eſt ſacr̄m noue legis ꝯfert gr̄am et remittit pcc̄a virtute clauiuʒ. ⁊ nō inq̄ntuʒ ſacr̄m nature.

Capitulum .lxxi. ꝙ pcc̄m mortale directe et de per ſe remittitur per ꝯfeſſiōem et abſolutionem ſacr̄alem ſpecialeʒ.

Capitulum .lxxii. ꝙ recidiuans quociēſcūqʒ ꝟe penitʒ recōciliatur ⁊ abſoluitur a ſac̄dote.

Capitulum .lxxiii. de decem et ſex ꝯditionibus ꝯfeſſionis. an oīs ſint neceſſarie.

Capitulum .lxxiiii. ad quid fuerunt inſtitute ꝯditiones ꝯfeſſconis.

Capitulum .lxxv. ꝙ ꝯditiones ꝯfeſſionis inſtitute fuerūt ad hoc ꝙ penitens debite deo et eccleſie reconcilietur.

Capituluʒ .lxxvi. quomodo intelligitur illa ꝯditio frequens. et illa ꝯditio accelerate. et qn̄ tenetur quis pluries in anno ꝯfiteri.

Capitulum .lxxvij. ꝙ ſacerdos nó poteſt arbitrari in ꝯditionibus ꝯfeſſionis.
Capitulum .lxxviij. ꝙ ꝯfeſſio debet eſſe ſecreta et qualr̄ intelligitur illa ꝯditio.
Capitulum . lxxix. ꝙ penitens abſoluitur a ſacerdote ab ocultis ⁊ manifeſtis pctis. et de ptáte ordinis et iuriſdictónis.
Capitulum .lxxx. ꝙ oculta pcc̄a purgantur et puniũtur oculte ⁊ nó publice in foro pñie.
Capitulum .lxxxi. ꝙ in ſacr̄o pñie for⁹ ſecretus é ꝺ róne ſacr̄i. et etiá de róne p̄cepti.
Cpitulum. lxxxii. de q̇ditate ⁊ effetu pcc̄i.
Capitulum. lxxxiii. qñ peccatuꝫ eſt mortale et quádo veniale.
Capitulum. lxxxiiii. an pcc̄m inducat irrigularitateꝫ ⁊ ꝙ nó gñaliter.
Capitulum. lxxxv. an pcc̄m inferat excoĩcationem. et ibi de modis excoĩcatiuuꝫ. et effectibus excomunicationis.
Capitulum .lxxxvi. ꝙ in pcc̄o mortali ſunt octo. et que ſunt illa.
Capitulum. lxxxvii. ꝙ facta ꝯ̄ equitatem et legem rónis ſunt pcc̄a mortalia.
Capitulum. lxxxviij. ꝙ ꝯſtitutiones ecc̄ie ⁊ iura humana obligant ad culpam mortaleꝫ.
Capitulum .lxxxix. ꝙ ſeptem vicia capitalia ſunt ſm̄ ſe mortalia. et ibi de ſingulis. ⁊ que requirũtur ad hoc ꝙ aliq̇d viciũ ſit capitale.
Capitulum .xc. ꝙ p̄dicta capitalia ad ſui dimiſſionem indigent ſacerdotis recóciliatóe.
Capitulum .xci. ꝙ pcc̄m principalr̄ ꝯſiſtit in actu interiori. Et ꝙ pcc̄a ocl̄ta ſunt ꝯfitéda
Capituluꝫ .xcij. ꝙ nullũ pcc̄m mortale actuale remittitur ſine ꝯfeſſione ſacr̄ali: actualis voto ſuſcepta.
Capitulum .xciij. in quo ꝓbatur auctoritatibus ꝙ oĩa pcc̄a mortalia ſiue ſint publica ſiue oculta: ſunt neceſſario ꝯfitenda actu vel voto ſi facultas deſit.
Capitulum . xciiij . cur nũc ad remiſſionem pcc̄i mortalis req̇ritur vocalis ꝯfeſſio. ⁊ nó in lege nature. nec in lege veteri. ⁊ de diuerſitate ꝯtritióis ⁊ ꝯfeſſionis in diuerſis tp̄oribus.
Capitulum. xcv. ꝙ pñia per eſſentiam fuit in oĩ lege poſt pcc̄m. ⁊ qualr̄ fuit in q̄libꝫ lege.
Capitulum. xcvj. ꝙ ꝯtritio ꝯſideratur diuerſimode in diuerſis tp̄oribus. ⁊ de eius effectu. et ꝙ ſola diſplicétia pcc̄i ſine ordine ad claues nunq̄ꝫ tollit pcc̄m. et cur.
Capitulum. xcvij. an ꝓp̄ꝛ ꝯfeſſioneꝫ vocaleꝫ ad quaꝫ obligamur ſit lex noua onerоſior lege veteri. et legis nature. et de excellétia et vtilitate ſacr̄i pñie et ſacr̄oꝝ noue legis.
Capitulum. xcviij. ꝙ uenialia ad ſui remiſſionem nó indigent aliqua recóciliatóne.
Capitulum .xcix. ꝙ venialia remiſſa q̄ntuꝫ ad penam futuri ſeculi nó indigent recóciliatione. et ꝙ veniale nó impedit celebratóeꝫ.
Capitulũ .c. qualiter ⁊ per que remittũtur venialia.
Capitulum. ci. ꝙ venialia nó impediunt auditionem diuinoꝝ.
Capitulum. cij. ꝙ cerimonie veteris legis: purgabant ab irrigularitatib⁹. nó a culpis.
Capitulum .ciii. de remiſſione venialiuꝫ in vita et poſt mortem.
Capitulum. ciiii. ꝙ penitens poſt ꝯfeſſioneꝫ et pñie iniũctioneꝫ nullo modo manet excomunicatus.
Capitulum .cv. per qué moduꝫ valent pñie iniũcte ad remiſſióem pene tp̄alis.
Capitulum. cvj. per queꝫ modũ ſuffragia viuentium ꝓſunt viuis et defunctis et qualiter opus vnius pót ꝓdeſſe alteri.
Capitalum. cvij. per qué modũ ſuffragia viuentium ꝓſunt defunctis. ⁊ quot modis liberátur anime defunctoꝝ.
Capitulum. cviij. ad quid ꝓdeſt ſacr̄m extreme vnctionis.
Capitulum. cix. ad quid ꝓdeſt baptiſmus et qualr̄ delet oém penam eterná et tp̄oralem.
Capitulum. cx. que opera ſunt meritoria et que ſatiſfactoria. ⁊ qñ. et an pñia facta poſt recidiuium ſit ſatiſfactoria.
Capitulum .cxi. ad quid ordinatur taxatio pñie. et qualr̄ tollitur pena tp̄alis ad quá penitens manet obligat⁹ poſt culpe remiſſióem.
Capitulum. cxij. ꝙ ſacerdos eſt arbiter ⁊ medius inter deũ et pctórem. et que expectant ad eius officium.
Capitulum. cxiij. vtrũ ſufficienter punitus in foro pñie maneat adhuc obligatus ad pená purgatorij. et ad q̇d ꝓdeſt pñia iniũcta.
Capitulum .cxiiij. ꝙ eſt duplex forus .ſ. contenciosus et pñialis. Et ſatiſfaciés in vno non ſatiſfacit in alio. ⁊ ꝙ lex euangelica habet hic principaleꝫ executorem. ⁊ in futuro ſubſidiarium. et ꝙ forus pñialis ⁊ purgatorij ſunt ſubordinati.
Capitulũ. cxv. vtrũ pñia ſit pena canonica. ⁊ qualr̄ pñie ſunt arbitrarie et in quo. ⁊ quare ꝓ pcc̄o mortali dabatur pñia ſepténis.
Capitulum . cxvj. ꝙ ſemꝑ fuerũt in eccleſia catholica duo fori diſtincti. ſ. ꝯtécioſus ⁊ ſecre

tus.et qualr diſtinguntur.et quid pertinet ad vtrũq3.et q duplex é clauis.⁊ qñ data eſt vtra q3.et de exercicio eaꝝ.⁊ de excellentia fori con ſcientie ſuper alios.

Capitulum.cxvij. an penités poſſit abſolui ab vno pcto manente alio.

Capitulum.cxviij.q pctor nó abſoluitur de pctis oblitis cũ reicidentia.ſ3 abſolute.

Capitulu3.cxix.an penités ſit abſolued9 añ ꝑactam pñiam p ſacerdote3 ſibi iniunctam.

De clauibus.

Capitulum.cxx.de clauib9 et cur dñr claués regni celoꝝ.et quid ſunt.⁊ qualr ſunt in deo et in xpo et in miniſtris eccleſie.

Capitulum.cxxi.quid eſt clauis.⁊ quot ſunt claues.⁊ qñ date ſunt aplis.⁊ qñ dantur.⁊ q ſũt ide3 cũ caratere ſacerdotali.⁊ qd é carater.

Capitulum.cxxii.de vſu ⁊ effectu clauiu3 et de materia earu3.⁊ qualr claues ⁊ ſacerdotes nři operãtur ad remiſſióem pctoꝝ.

Capitulũ.cxxiii.in quo ꝓbatur q ſacerdos euangelic9 p claues eccłie nó ſolũ oñdit pecca torem abſolutũ.ſ3 vere diſponit ad remiſſióem pctoꝝ.⁊ apertóe3 regni celoꝝ.⁊ de duplici po teſtate miniſtroꝝ eccleſie.

Capitulum.cxxiiii.q xp̄s p claues dedit ec cleſie miniſtris duplice3 ptãtem.ſ.remittendi pcta et recõciliandi cũ eccłia millitanti ⁊ ex cludendi ab ea.

Capitulum.cxxv. que bona ↄfert ſacrmpe nitentie.⁊ qualr remittit pcta.⁊ q̃lr ſacerdos abſoluit a peccatis.

Capitulũ.cxxvi.qualr p claues ſacerdotales remittitur aliqd de pena ⁊ per ↄfeſſióem fit tripliciter remiſſio pene.

De indulgentiis.

Capitulum.cxxvii.de ope meritorio ⁊ ſatiſ factorio.⁊ de opibus ſuperogatóis de quibus fiunt indulgentie.

Capitulum.cxxviii.de indulgẽtiis et de cau ſis ↄceſſionis eaꝝ.⁊ de theſauro eccłie et diſpé ſatore ⁊ diſpenſatione eius.

Capitulum.cxxix. an indulgentie facte per eccleſiam ſe extendant ad pñias elemoſinarũ. et q ſic.

Capitulum.cxxx. ad quid ꝓſunt indulgẽtie q̃ntu3 ad pñias iniũctas. et q ꝓſunt ad tollen dum totam penam.

Capitulum.cxxxi.quibus ꝓſunt indulgẽtie et an ꝓſint exñtibus in purgatorio ⁊ q ſic et qualiter.

Capitulum.cxxxii.rñſio ad obiectóe3 aduer ſarii et ↄfirmatio q indulgẽtie poſſunt ꝓdeſſe exñtibus in purgatorio.

Capitulum.cxxxiii. an indulgentie poſſint ↄcedi exñtibus in mortali.et q non.

Capitulum.cxxxiiii. vtrum claues poſſint indulgere alicui penam purgatoria3.et q ſic. et de valore indulgentiaꝝ et theſauro eccłie.

Capitulum.cxxxv.rñſio ad obiectóe3 aduer ſarii.et a quibus tꝑoribus indulgentie ↄceſſe ſunt.et inceperũt concedi.

Capitulum.cxxxvi.rñſio ad prima3 obiecti onem aduerſarii.et de valore indulgentiaꝝ.

Capitulum.cxxxvii.ſolutio ad ſcđam ratio nem aduerſarii.

Capitulum.cxxxviii.rñſio ad terciam rati onem.⁊ ibi de ↄceſſione indulgentiaꝝ.⁊ de va lore earum.

Capitulu3.cxxxix.an eccłia romana poſſit errare.et de ↄceſſione indulgentiaꝝ.

Capitulum.cxl.quomodo accipiatur eccłia romana.et de eius priuillegiis.et fundatione et ↄceſſione indulgentiaꝝ.

Capitulum.cxli.q eccłia vniuerſalis nó pót errare.et q ↄcilium generale legitime ↄgre gatum:eſt eccleſia vlis per repſentatóem.⁊ q nó poteſt errare in fide nec in morib9.et de ei9 auctoritate ⁊ poteſtate.

Capitulum.cxlii.q eccłia accipitur quinq3 modis.et de eius excellentia.auctoritate.⁊ po teſtate.et q aliqñ accipitur pro tota vniuerſi tate credentiu3.aliqñ pro concilio generali.et vtroq3 modo non poteſt errare.

478

B. ÆGIDII
DE GENERAT.
ET CORRVPT

43